سلطان محمد خانِ فاتح

لیکوال :

ادریس ازاد

تاریخي داستان

Ketabton.com

ژباړن :

قریب الرحمن سعید

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسلمانانو پر خلاف د صليبي سازش دزنځيري کړيوبربندونکې په زړه پورې ناول

سلطان محمد خانِ فاتح

ليکوال:
ادريس ازاد

ژباړن:
قريب الرحمن سعيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	سلطان محمد خان فاتح
لیکوال:	ادریس ازاد
ژباړن:	قریب الرحمن سعید
کمپوز:	ژباړن
د پښتنې طرحه او انلاین چاري:	مختار احمد احسان - د لراوبر برېښنايي کتابتون

www.Larawbar.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب لړلیک

ددې تاریخی پیښو په اړه ۵

-دلیکوال د زړه خواله ۷

-۱. سکندربیګ ۱۰

-۲ .د پنځه زره کیسز فوځ سالار ۲۷

-۳ .شاهي څارګر ۵۷

-۴ .د قیصر جاسوس ۹۴

-۵ .د زیجیډین ترون ۱۳۲

-۶ .د بوسنیا شهزادګۍ ۱۷۴

سلطان محمد فاتح : دویمه برخه « تیرې شوې پانې» ۲۱۳

سلطان محمد خان ۲۲۷

طلایي ښکر ۲۵۵

ایا صوفیاء ۲۹۱

د ډوډۍ په سر اختلاف ۳۳۳

د روم قیصر ۳۶۹

مقدسه نقشه ۳۹۹

د فاتح یلغار ۴۲۴

د پای څو ټکي ۴۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

ددې تاریخی پیښو په اړه

که څه هم دا کتاب په څرګنده توګه د یوه داستان په شکل لیکل شوی ، اولیکوال یی هڅه کړی چی تاریخي پیښې په کی داسی را ونغاړي چی لوستونکی یی هم د لوست څخه او هم د تایخي پیښو څخه پوره پوره ګټه پورته کړای شي ، خو په حقیقت کی دا همغه تاریخ دی چی اوس هم د شکل او بڼی په بدلون سره په اسلامی هیوادونو کی تکراریږی.

سلطان محمد خان فاتح دهغو مسلمانو ، ویاړلو حکمرانانو څخه دی چی عیسویانو ته یی په خپل مرکز قسطنطنیه کی ماتی ورکړه او قسطنطنیه یی په استنبول (اسلام بول) باندی بدله او د اسلامی خلافت برخه یی وګرځوله.

د سلطان محمد خان سوبه ټول اسلامی امت ته یو درس دی. دعزم ،میړانی ، استقلال او هوډ درس. دزرګونو کالو تاریخ لرونکی قسطنطنیه په استنبو له باندی بدلول دا ډاګیزه کوی چی که چیری په اسلامی امت کی یووالی ، عزم او استقلال وی نوکولی شي صلیبیان که هر څومره په وسلو سنبال هم وی دماتی سره مخ کړی .

د سلطان محمد خان فاتح عزم د اسلامی ډلو ټپلو مشرانو ته هم یو درس دی ، او هغه داچی دصلیبیانو دمترکو لاندی د راتلو په ځای که دعزم او هوډ خاوندان شئ نو صلیبیان به په خپله ستاسو تر متروکی لاندی راځي.

دا باید په ډاګه وی چی سلطان محمد خان فاتح د عثماني امپراطورۍ اتم ځوان سلطان دی ، اودغه کورنۍ په اصل کی افغان ترکان وو چی هغه وخت یی دافغانستان (خراسان) څخه د چنګیزیانو د وحشت له ویری د خپلو کورنیو سره یو ځای سوریی ته اوبیا ترکیی ته لیږد کړی و او هلته یی دخپل اتحاد او یووالی په واسطه ستره امپراطوري جوړه کړه چی نژدی شپږسوه کاله یی د نړۍ په یوی ستری برخی حکومت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اروپا ته اسلام دهمدی عثمانی حکمرانانو (افغانی ترکانو) له خوا راوړل شوی خو نن افغانانا د خپلمنځی اختلافاتو په لومه کی داسی را نغښتی چی هر غلام پری حکمرانی کوی.

دا داستان د افغان ولس له پاره ځانګړی درس لری. ځکه زمونږ دولس تاریخ دا ډاګیزه کوی چی افغانانو هم د هند په ستره وچه او هم په اورپایی هیوادونو په مختلفو شکلونو سره حکمرانی کړی ده ، او شونی ده چی دخپل اتحاد او یووالی په اساس به که خدای کول یو ځل بیا د نړی د یوه غښتلی اسلامی هیواد په څیر راڅرګند یږی.

دهغی ورځی په هیله،

قریب الرحمن سعید

۲۰۱۱کال داګست میاشت ، ناروي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

دليکوال د زړه خواله

بالاخره د قسطنطنيې د سوبې وياړ اووم عثماني سلطان « سلطان محمد فاتح » ته ور په برخه شوه.

دا په حقيقت کې د اسلام د ستر پيغمبر رسول الله صلی الله عليه وسلم له اړخه بشارت او زيرې و چې ويلي يې وو: تاسې به هرومرو قسطنطنيه فتحه کوئ ،... نو بيا به ډير ښه امير د هغې امير وي او ډير ښه لښکر به همغه لښکر وي . « (مسند امام احمد ، څلرم ټوک ، ۳۳۵ م مخ).

د رسالت همدغه فرمان وو..... چې د هر دور او وخت مسلمان فاتحين يې د قسطنطنيې د نيولو له پاره هڅول. خو د پرلپسې حملو او بيا بيا هلو ځلو سره سره بياهم ددې پخواني ښار دروازې دمسلمانو فاتحينو تر مخه نه پرانستل کيدې.

هغه وخت چې سيدنا معاويه رضی الله عنه خليفه شو نو هغه د لمړي ځل له پاره د خپل زوې يزيد په مشرۍ د قسطنطنيې د سوبې له پاره دمسلمانانو لښکر ور وليږه. په دې حمله کې ډيره ستر ستر جليل القدره صحابه رضی الله عنهم اجمعين په شهادت ورسيدل. چې په دې ډله کې سيدنا ابوايوب انصاري رضی الله عنه هم شامل و. ددې ښار د کلابندۍ په وخت کې سيدنا ايوب انصاري رضی الله عنه سخت ناروغه او بيا شهيد کړل شو او هملته د قسطنطنيې د ديوال لاندې خاورو ته وسپارل شو.

د سيدنا عمر بن عبدالعزيز رحمة الله عليه ، هشام بن عبدالملک ، مهدي عباسي او هارون الرشيد په څير ستر ستر خلفاؤ هم ددې ښار د نيولو له پاره زبردستې حملې وکړې خو د قسطنطنيې په نيولو بريالي نه شول.

قسطنطنيه يو نه تسخيريدونکې ښار و ، ددې ښار درې واړو خواو ته سمندر بهيږي ، يوازې يو اړخ يې د وچې سره نښلي ، دښار چارچاپير نژدې ۱۴ ميله دايروی شکله ستر ديوال و ، په دې ديوال يوسل اويا فټه لرې ستر او مستحکم برجونه جوړ کړل شوي وو ، ددې ديوال په داخل کې يو بل ديوال جوړ کړل شوې و او بيا ددې دواړو ديوالونو تر منځ يو ستر خندق کيندل شوې و چې شپيته فټه پراخوالي يې درلود او سل فټه يې ژوروالې و. دهغې اخوا يو بل ديوال هم موجود و چې ددې ښار سل زره خلک يې په خپله لمن کې خوندي ساتلي وو. په دې توګه د دې ښار سوبه کول نژدې بلکل ناشوني ګرزيدلي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسطنطنیه د عیسایي روحاني نړۍ ستر مرکز و . همدا علت و چې د مسلمانانو ستري ستري لښکرې به د خپلو ټولو شتو وسایلو سره یو ځای ددې ښار د سوبې کولو له پاره را تللې..... خو هر ځل به ناکامه بیرته ستنیدلې. خو بلاخره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بشارت وړ د عثماني دولت اووم حاکم « سلطان محمد فاتح » و ګرزید.

«عثماني ترکان » .... چې مونږ یې د «عثماني خلافت » په نامه پیژنو ،.... د خراساني کوچیانو (طغرال) د زوې « عثمان » د زوزاک څخه وو. کله چې دوې کوچنۍ اسیا ته را ننوتل نو د خپلو ځانو له پاره یې د یوه سلطنت بنسټ کیښود. خو د درې سوه کالو په جریان کې ددوې څخه د نړۍ ډیر ستر ځواک جوړ شو، په شرق کې ددوې عروج په «سلطان سلیم » او په غرب کې یې په « سلطان اعظم» باندې پای ته ورسید. خو دعثماني دولت تر ټولو مشهور حاکم « سلطان محمد فاتح » وو ، چې په لاس یې د عالمیانو دسردار (صلی الله علیه وسلم) بشارت تکمیل ته ورسید.

ددولسم « قسطنطین» او د«سلطان محمدفاتح» تر منځ دا جنګ په ډیرو حیرانونکو پیښو او تاریخ باندې مشتمل دې. په ځانګړې توګه هغه وخت چې عثماني سلطان خپلې بحریې ته په وچې باندې د بیړیو د چلولو حکم وکړ اوبحري لښکرو یې نژدې لس میله غرنۍ تیږلوړه واټن د کشتیو په راښکودو سره وواهه.

دا ستره او نه زوال موندونکې معرکه په حقیقت کې د تاریخ یوه ډیره ستره نه هیریدونکې پیښه ده چې ما د یوه مکمل ناول په بڼه کې بیان کړې ده. غربي تاریخپوهان د قسطنطنیې فتحه ، د منځنیو پیړیو او اوسنی عصر تر منځ یو حد ګڼي ،.... او دا هم یو حقیقت دې چې د پخوانۍ بازنطینی سلطنت پایتخت او د ټولې عیسایي نړۍ روحاني مرکز تسخیرول ... د جهالت په تیارو کې د را نغښتو غربي نسلونو اخري ماتې او د مسلمانانو اخري فتحه وه.

هغه وخت چې رومي پادشاه « قسطنطین» په دریمې عیسوي پیړۍ کې عیسوي مذهب قبول کړ نوهمدا ښاریې خپل پایتخت وګرځاوه ، نو دهمغه وخته یې نوم قسطنطنیه پاته شو.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې ښار باندې جهاد کونکو ته د مغفرت زیرې ورکړې دې. د قسطنطنیې پادشاه ته یې د روم قیصر وایه ، د سلطان محمد فاتح په وخت کې هلته د قسطنطین په نوم دولسم قیصر حکمراني کوله. په دې جنګ کې اخري قیصر هلاک شو او قسطنطنیه د تل له پاره ...« اسلامبول ، یا استنبول» وګرزیده ، او په دې توګه د رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه بله وړاند وینه ، لکه د نورو په څیر ، ریښتونې ثابته شوه . لکه چې ویلي یې وو: (اذا هلک قیصرا فلاقیصر بعده) « کله چې قیصر هلاک کړل شي نوبیا به بل کوم قیصر را پیدا نه شي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما هڅه کړې چې ددې ناول تاریخ د افسانې په بڼه وړاندې نه کړم او نه ددې افسانې څخه د تاریخ د جوړولو هڅه وکړم. ما هڅه کړې چې د دې ناول ټول تاریخي کرچار په حقیقت باندې ولاړ وي. اوزه په دې کار کې تر ډیره پورې بریالې شوې هم یم. خو ما ددې کار له پاره خپل ډیروخت مصرف کړې دې او په دې وختو کې مې د (ایډورډ ګین ، کریسي ، عثماني دولت ، د اسلام تاریخ، او جهان دیده ،) څخه علاوه دجغرافیې او صلیبي جنګونو دتاریخ زیات کتابونه تر سترګو تیر کړي دی.

ددې ناول له مخې د پنځلسمې پیړۍ منځنې وخت و، دا پیړۍ په دې اساس ډیره مهمه ده چې دهمدې پیړۍ په منځنۍ برخه کې دعیسایانو مقدس ښار قسطنطنیه فتحه شوه .... او دهمدې پیړۍ په اخري لسو کلونو کې د اندلس مسلمانان د تل له پاره له منځه ولاړل.... ما غوښتل چې...که نور نه وي نو لږ تر لږه د ال عثمان تاریخ خو په لنډه توګه په دې ناول کې را ونغاړم. خو د ناول په ډیره په زړه پورې برخه کې دې لیکنې ته ځای پیدا نه شو. همدا علت و چې ما د بلې برخې پیل « د تیروشو پاڼو» تر عنوان لاندې یو لنډ فصل ولیکه ، په دې کې د طغرال څخه ان تر سلطان محمد فاتح پورې دعثماني حکمرانانو تاریخ په لنډه توګه وړاندې کړل شوې دې ، په دې اساس دا ناول یوائې ناول نه بلکه یو مکمل تاریخی سند ګرزیدلې دې. لنډه دا چې زه دخوښۍ احساس کوم چې دا تاریخي ناول د خپلو لوستونکو تر مخ وړاندې کوم او په دې ویاړم چې ما په خپله خوښه عثماني تاریخ په ډیره ښه بڼه بیان کړې دې ، خو دا پریکړه به ددې ناول لوستونکې کوي.

په اخر کې زه .... د منیرایاز، ریاض امین ، عبدالرحمن طاهر ، محمدسلیم سني ، او د قاسم یادڅخه ممنون یم ، ځکه چې ددې دوستانو د علمي همکاریو نه پرته ددې ستر ناول سرته رسول اسانه کار نه و.

ستاسې د آندونو منتظر

ادریس آزاد

P.O.Box No:1064

اسلام اباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

سکندر بیگ

دعربي نسل يو ځواکمن آسپ ، په داسې حال کې چې يو نقاب پوښه پرې سپور و ، په ډېر طمطراق سره ميدان ته را ننوت. دا ميدان «اورنه» يا (اينډريانوپل) نوميده. دميدان په څلورو خواو کې ګڼ شمير تماشاچيان ناست و. ددې آسپ سپور نقاب پوښه درا ننوتلو سره سم په ټولو خلکو کې چپه چپتيا خپره شوه. نن د ترکانو کلنۍ ميله وه . او په دې لوبغالي کې د تورې وهلو ، نيزې ويشتلو او نورو لوبو مقابلې روانې وې. دغه نقاب پوښه اس سپور په داسې حال کې چې خپله الباني دوه سرې توره يې په هوا کې خوځوله دميدان منځته را غې ، او دلږ څه ځنډ وروسته يې خپل نقاب لرې واچاوه. دا آس سپور پخپله « سکندربيګ » وو. سکندر بيګ د سلطان مراد خان منل شوې زوې و. دهغه د آس تر شا په يوه نرۍ شانته لښته د « سلطان بايزيد يلدرم» بيرغ رپيده ، په دې وخت کې سکندر بيګ په ميدان کې ولاړو، او د (ينې چري) سالارانو ته يې ور غږ کړ. دا سالاران په دې لوبغالي کې د مقابلو منصفين وو. سکندر بيګ ورته وويل چې:

« د ال عثمان په جاه و جلال مې سوګند: چې په ټول عثماني سلطنت کې داسې ځوان نه ميندل کيږي چې په لاسو يې سکندر بيګ مات شي.... که چيرې داسې کوم ځوان دلته په دې ميدان کې شتون ولري نوزه ورته د زور د ازميښت له پاره بلنه ورکوم.»

د عثماني سلطنت د ستر پادشاه « سلطان مراد خان ثاني» ناست ځاې بلکل د سکندر بيګ مخامخ وو. کله چې سلطان د سکندربيګ دا چلنج واوريد نو په ډېر وياړ سره يې و خندل ، خو د سلطان څخه څو ناست ځايه لرې دناستې «مارسي» په وچ تندي باندې دا خبره ښه و نه لیګیده ، مارسي د سکندر بيګ په دې چلنج باندې ډيره تاوه راتاوه شوه. دغه البانوي حسينه ، مارسي ، د سکندر بيګ ښه نه راتله. دسکندر د چلنج په اوريدو سره د ينې چري د فوځ يو ځوان سالار « اغاحسن» را مخته شو ، د اغاحسن دکتلو سره سم د سکندربيګ په مخ ډيره تحقيرونکې خندا خپره شوه. اغا حسن په يوه ستر قوي ذاته ايراني نسله آس باندې سپور و ، او په لاس کې يې ديمن جوړه شوې درنه توره وه. کله چې د مقابلې دواړه ګډونکونکې يو دبل مخې ته راغلل نو په ټول ميدان کې حيرانونکې چپتيا خپره شوه. د تماشاچيانو تر منځ جوش و جذبه راپيدا شوه ، مارسي هم په خپل ناست ځاې کې پورته پورته غورزيده. يوه منصف د تکبير د غږ په پورته کولو سره دمقابلې د پيليدو اعلان وکړ. په دې وخت کې دواړه سپاره په داسې حال کې چې خپلې تورې يې بربنډې نيولې دي يو بل ته را نژدې شول. سکندر بيګ ورته په هيبت ناکه توګه وويل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ډير ښه ځوانه.... ! زه ستا د جرءت په کتلو باندې ډيره زيات حيران شوې يم. زه تا ته د لمړۍ حملې اجازه درکوم.»

اغا حسن د سکندربيګ څخه د څه ويرې پرته ورمخته شو او په پوره ځواک سره يې په هغه وار وکړ. سکندر دبرق په څير خپل ځان تاو راتاو کړ او د اغا حسن د ګذار څخه يې ځان خوندي وساته. بيا يې وخندل ، خو اغا حسن يو ځل بيا په ډيره بيړه مخته راغې اويو ځل بيا يې په سکندر باندې په پوره ځواک سره حمله وکړه ، خو د سکندر اس د خپل مالک د مزاج څخه پوره پوره خبر و ، آسپ په يوه درنګ سره خپل ځاې بدل کړ او په دې توګه د اغاحسن دويم وار هم خطا ولاړ. اغا حسن دريم ځل بيا خپل آس پونده کړ ، خو اوس نو سکندر هم خپله اراده بدله کړې وه. هغه د ځان دتاوولو په ځاې د اغاحسن د تورې ګذار په خپله توره تم کړ اوبيا يې په ډيره حيرانونکې توګه دبرق په څير په اغا حسن باندې دخپلې تورې وارونه پيل کړل. په ميدان کې د تورو شرنګار تر ډيره لرې پورې اوريدل کيده. د اغاحسن په شاته تلو باندې د مراسي ګلرنګه څيره تکه سپينه شوه. ځکه هغې چې کومه هيله درلوده هغه له منځه ولاړه. هغې غوښتل سکندر له ماتې سره مخ شی ، په داسې حال کې چې سلطان مراد خان د فخر او وياړ نه خپله غړۍ تاووله او خندونی و. هغه به دسکندر په هر وار باندې عش عش کاوه او پورته پورته به لګيده.

د لږ ځنډ وروسته د مقابلې پريکړه وشوه ، د اغاحسن توره د سکندر د درنې تورې په يوه ګذار دوه ټوټې شوه. په ټول لوبغالي کې دخوشحالۍ څخه لاسونه و پړکيدل ، سکندر دپخوا په څير مقابله وګټله ، دسلطان مراد خان تر څنګ ناست دهغه نوې ځوان زوې ، دخوشحالۍ څخه دخپله ځايه را پورته شو او په دواړو لاسو يې لوښې ډبول. خو مارسي په ډير خراب حالت کې ناسته وه . هغې نه غوښتل چې سکندر بيګ يو ځل بيا ووينې . ځکه سکندر پر هغې باندې خپل رعب حاکمول غوښتل خو مارسي ته د سکندر ټول کړچار ناخوښه و ..... او د خپلې مور يې هم.

دپوخ عمر «مارتها» د مارسي مور وه. دا ښځه د البانوي شهزادګانو سره يوځاې د «اورنه» شار ته ته راغلې وه. سکندربيګ هم البانوي شهزاده و ، دهغه البانوي نوم « جارج کسټرياټ» و ، سلطان مرادثاني ډيره موده مخته دالبانيا فرمانروا « جان کسټرياټ» د تورې په زور دخپل ځان تابع ګرځولې و. جان کسټرياټ بيا سلطان ته عذر و زاري وکړې او خپل رياست يې ترې بيرته وغوښت ، سلطان هم دهغه غوښتنه و منله خو دهغه د څلورو زامنو په ضمانت کې داخستو وروسته يې هغه ته خپل رياست بيرته ورکړ. ددې شهزادګانو سره يو ځاې البانوي کنيزه « مارتها» هم د سلطان قصر ته روغله. کله چې مارتها د عثماني سلطنت دارالخلافې ، اورنه ، ته ورغله نو ډير ژر يې هلته په اشرافي طبقې کې اثر و رسوخ پيدا کړ. مارسي دهمدې مارتها لور وه او جارج کسټرياټ يعنې سکندربيګ هم دهمدې مارتها په کور کې خاپوړې کړې وې او را ځوان شوې و. سکندربيګ د ينې چرې د طبيعت په مطابق عيسايي مذهب پريښود او اسلام يې قبول کړ. خو مارتها تر اوسه هم په خپل عيسايي مذهب باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه ولاړه وه. که څه هم دمارسي په زړه کې داسلام له پاره ډېره مينه وه خو د مور له وېرې هغه تر اوسه پورې همغسې عيسايي پاته شوې وه. مارتها ډېره کلکه مذهبي ښځه وه او داسلام پر خلاف يې ډېره سخته کينه او حسد درلود. خو مارسي هغه وخت ډېره حيرانه شوه چې دهغې مور مارتها د سکندر په مسلمانيدو باندې هيڅ هم و نه ويل. مارسي خپلې مورته د شک په سترګو کتل. هغې دا شک کاوه چې دهغې مور به پخپله سکندر بيګ د اسلام په منلو باندې مجبور کړې وي. هغې دخپلې مور او په خپل کور کې د رالوې کړل شوې ځوان جارج کستريټ په کړچار باندې شک کاوه او داسې يې انګيرله چې ددوې دواړو دکړچار څخه د عثماني سلطنت پر خلاف د سازش بوې رازي.

مارسي ته ددې شک په پيدا کولو کې «ابوجعفر» ډېر رول درلود، ابوجعفر يو عمر رسيدلې وګړې و. چې همدلته په «اورنه» کې د يوه مذهبي مشر او د جومات د امام په څير اوسيده ،خو په حقيقت کې د (قسطنطنيې د قيصر) جاسوس و. هغه دلته «اورنه» ته د يوه مذهبي مشر په څير راننوتې و او دمارتها د راتلو تر مخه يې د سازش جال خپور کړې و. هغه وخت چې مذهب پاله وينځه مارتها د سلطان محل ته را ننوته نو د ابوجعفر سازش نور هم په زياتيدو شو، هغه تر هر څه لمړی مارتها ته د صليب اعظم سوګند ورکړ او په خپل سازش يې کې را ګډه کړه. پخپله ابوجعفر په قسطنطنيه کې د «اياصوفياء» د چرچ سره تړلې و او ښه پوخ راهب و. کله چې قيصر سلطان مراد ثاني د عثمانيه سلطنت په تخت باندې کيناستې وکوت نو ديوه نوې چال په لوبيدو يې پيل وکړ. ابوجعفر چې اصل نوم يې «ډيمونان» و دستر عيسايي سلطنت د پادشاه يعنې د قسطنطنيې د قيصر جاسوس و. هغه د قسطنطنيې قيصر (مينوميل) ته دعثماني سلطنت د دارالخلافي «اورنه» څخه هره مياشت د هر کوچنې او غټ خبر په اړه معلومات ور کاوه. ځکه په اورنه کې د قيصر د ټولو جالونو د غوړولو مشري پخپله همدې ابوجعفر په غاړه درلوده. لمړی ابوجعفر دمارسي دمور کور ته په پرلپسې توګه دولس کاله تګ راتګ کاوه. مارسي دهغه څخه ان د کوچنيوالي په وخت کې هم سخته کرکه کوله. هغې به دهغه دمکار شکل دليدلو څخه بد راتلل خو د ابوجعفر د دې سازشونو په اړه يې هيڅ ډول معلومات نه درلود خو دهغه دعاداتو او کړچار څخه يې دا انګيرله چې دا مکار شخص هغسې نه دې لکه څنګه يې چې د شکل اوصورت څخه معلوميږي. کله به چې ابوجعفر دمارتها کورته را ته، نو دواړه به بيا په يوې بندې خونې کې کيناستل او تر ډېره به يې خبرې کولې. دوې به کله کله سکندربيګ هم راباله. خو مارسي ته د خپلې مور سره د مسلمانانو ددې مذهبي مشر ځانته ناسته ښه نه ښکاريده او په دې اړه ډېره شکمنه وه.

سکندر بيګ چې دکومه وخته مسلمان شوې و نو دهغې وروسته يې کړچار نور هم کرکجن او دبداخلاقيو نه ډک ګرزيدلې و. هغه به چې څومره ډېره دلته د مارتها په کور کې تم کيده نو همغومره وخت به يې مارسي ته په ډېرو بداخلاقه سترګو کتل. مارسي دکوچني والي څخه د سکندر بيګ دغه کړچارنه خوښاوه. ځکه سکندربيګ لا د همغه وړکتوب څخه بداخلاقه او بدمزاجه انسان و. کيدې شي چې دهغه ددې بدمزاجی لامل دا وي چې دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مخه دهغه پلار ... جان کسټریاټ ته سلطان مرادخان ثاني ډېره د ذلت نه ډکه ماتې ورکړې وه . اوبیا یې هغه د خپلو نورو درې کوچنیو ورونو سره یو ځای یرغمل کړ او تر «اورنه» پورې یې راوست. اوبیا دا چې دهغه دغه درې واړه ورونه د همدې لیږد په وخت کې ناروغه اوبیا ددې د سترګو تر مخه ددې دنیاګۍ څخه ولاړل. نو دا ټول هر څه د سکندربیګ د سترګو تر مخه وو. ددې ترڅنګ د مارتها غوږه ژبه او سازشي کړچار هم و چې سکندربیګ یې دومره بدله اخستونکې او مغرور ګرځولې و.

نن یو ځل بیا مارسي و کتل چې سکندر بیګ د مقابلې میدان وګاټه. دسکندربیګ په سوبه د مارسي په وجود کې د قهر او غصې څپې راپیدا شوې وې. او نن خو دهغې د غم او غصې یو علت دا هم و چې سکندر بیګ سهار وختې دکوره د وتلو سره سم مارسي ته ویلې وو چې:

« نن د تورې د وهلو د مقابلو ورځ ده. او زه به نن یوځل بیا د «اورنه» د جنګجویانو اتل و ګرځم.... دا سپک ترکان زما دمقابلې توان نه لري ، نو نن که چیرې زه بریالی شم او د بریالیتوب مډال و ګټم نو د مارتها کاني څخه به ستا د لاس غوښتنه کوم.»

سکندر بیګ ، مارتها ته د کاني په نامه غږکاوه. کله چې مارسي دهغه دا خبره واوریده نو دغصې څخه تکه سره شوه او ورته یې وویل:« دومره کبر مه کوه .... په حقیقت کې سلطان په تا باندې ډېر باوري دې. به دې خاطر د شاهي درنښت په اساس ستا مخې ته هیڅوک نه راځي. زه ډاډمنه یم چې د «ینی چري» کوم سالار به په ډېره اسانۍ سره تاته ماتې درکړي.»

سکندر بیګ دمارسي ددغې د زهرو نه ډکې جملې باندې ډېر و قهرید او په غصه دکوره ووت. او اوس مارسي کتل چې د یني چري یو سالار د سنکدر بیګ په لاسو په ډېره بده توګه ماتې وخوړه. دمارسي سترګې د میدان څخه را واوښتې او په خپلو پښو باندې و ننښتې. هغې د نن سهار خبرې را یادولې ، هغه وخت چې سکندر بیګ ورته ویلې و چې: «زه به نن ستا دمور څخه ستا لاس غواړم»

مارسي ډېره نا ارامه وه ، او د راتلونکې وخت څخه په ویره کې. د مارسي سترګې ښکته وې ، په همدې وخت کې په لوبغاړی کې شور و غوغا شوه..... د لاسونو د پړکار شور ،کله چې مارسی میدان ته وکتل نو دحیرانتیا څخه یې خوله خلاصه پاته شوه. یو اجنبي ځوان چې په عربي کالیو کې پټ و د لوبغاړی په یوې غاړې کې په یوه سپین آس سپور را ښکاره شو ، ددې ځوان خدوخال هم حجازی و ، هغه په ترکې نسله بهترین آس باندې سپور و او په ښي لاس کې یې درنه ځلیدونکې توره نیولې وه. د هغه په وجود باندې نه زره وه اونه بل څه. دهغه په سر هم د اوسپنیزې خولۍ په ځای خالصه حجازی پګړۍ تړلې وه. ددې ځوان ټول عمر د اولس کالو په شاوخوا کې و. تماشا چیانو ورته په پوره زور سره لاسونه و پړکول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اجنبي ځوان په کتلو او راتللو سره سم د سکندر بیګ په تندي باندې لیکې را پیدا شوې هغه ته ددې عرب ځوان را تلل ډیر حیرانونکې وو . په همدې وخت کې د لوبغالي اعلان کونکي په لوړ اواز اعلان وکړ او خلکو ته یې ډاګیزه کړه چې دا اجنبي ځوان « قاسم بن هشام» نومیږي ، او د حجاز د مکې دښار او سیدونکې دې ، د مکې ددې ښاره دا سلام دلمر وړانګې را خپرې شوې دي. ډنډورچي اعلان وکړ چې قاسم د عثمانی روزن ځاې د تورې وهونکو د استاد (طاهر بن هشام) کوچنې ورور دې. خو په دې وخت کې د مارسي حالت هم د کتلو وړ و. هغې بیا بیا په خپل ناست ځآې کې ځنګ بدلاوه او خپلې لاسونه به یې موټې کول اودخپلو احساساتو څرګندونه به یې کوله.

کله چې دغه عرب آس سپور د سکندر بیګ مخې ته راغې نو سکندر د خندا کولو هڅه وکړه ، هغه د پخوا په څیر دغه عرب آس سپور ته په کرکجنه توګه وکتل او ورته یې وویل: «ځوانه ! زه ستا په مخ کې د جرءت او میړانې نښې وینم. خو په افسوس سره باید ووایم چې ستا دا ټولې هیلې به د سکندر د لمړي وار سره سمې له منځه ولاړې شي. دا مکه نه ده ، بلکه د عثماني خلافت مرکز «اورنه» ده او زه د سلطان مراد خان ثاني تر ټولو تکړه او غښتلې توره وهونکې یم.»

قاسم ، دسکندر بیګ فرعونیت په پوره توګه احساس کړ او په عارفانه توګه یې وخندل اوبیا یې په ډیره سوکه توګه هغه ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« زه د وخته مخته لویې لویې دعوی نه کوم ، خو زه همدومره درته وایم چې زما په وجود کې د خالد بن ولید وینه بهیږي ، زما ډیره کلکه هیله داده چې زه یوه ترک شهزاده ته د حجازي تورې اوسپنه ورو ښایم.»

قاسم همدومره وویل اوخپل آس ته یې پونده ورکړه . سکندر هم په پوره توګه دهغه دحملې له پاره تیار و. قاسم خپله توره په هوا کې پورته کړه او په خالصه عربي ژبه یې د الله اکبر غږ پورته کړ اوپه سکندر بیګ یې ورحمله کړه . په دې وخت د لمر وړانګې د قاسم په عربي توره باندې ولګیدې اوبیرته یې د تماشاچیانو سترګو ته ور منعکس کړې. دا یوائې د تورې شعلې نه وې بلکه د اسماني تندر په څیر شعاعې وې.... د قاسم دغه درنه حمله د سکندر له پاره د هزیمت او ناکامۍ پیغام و . ځکه دهغه ټول چالونه خوشې ولاړل ، هغه به پرلپسې توګه هڅه کوله چې د قاسم هر ګذار په خپله توره باندې تم کړي ، داسې څرګندیده چې قاسم به ډیر ژر ستومانه شي ، مارسي به د قاسم په هر وار باندې د ځایه پورته پورته کیده ، خو په اخر کې دخپل ناست ځاې څخه پورته شوه او ودریده . ټولو تماشاچیانو قاسم ته لاسونه پړکول، سلطان هم د مرحبا ، مرحبا چغې وهلې ، ترڅنګ یې شهزاده «محمد» خپله شاهي مرتبه تر پښو لاندې کړه او دکوچنیانو په څیر یې لاسونه پړکول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې یو ناڅاپه قاسم د یوې نوې حربې څخه کار واخست. هغه یې وکړه چې خپل ځان ستومانه ونښيي ، سکندر هم د قاسم په وارونو کې کمزورتیا احساس کړه ، سمدستی یې خپل ډوب شوي زړه ته تکیه ورکړه او په قاسم باندې یې حمله راوسته. اوس نو قاسم د سکندر د هر وار څخه خپل ځآن ځنګ کاوه. دهغه آس به لږ لږ شاته ته. اودهغه توره به هر ځل د سکندر د تورې سره په ټکر کې وه او د هغه د تورې وارونه به یې تمبول. سکندر هم نور ډیر ستومانه شوې و ، غوښتل یې په یوه ډول نه یوه ډول دا مقابله پای ته ورسوي. په دې وخت کې یو ناڅاپه قاسم د خپل آس د زین څخه خپله پښه شاته کړه او دزین د پاسه کیناست. په دې بلې لمحې کې ، هغه وخت چې تماشاچیانو د قاسم چال وکوت نو ټول حیران پاته شول ، ځکه قاسم دخپل وجود بار په خپلو پښو باندې واچاوه اوپه یوه ټکان سره و درید ، په دې وخت کې د لوبغالي ټولو ناستوخلکو د لاسو د پړکولو تر ځنګ د قاسم ددې چال په وړاندې و دریدل. اوس نو د اوږود قد خاوند قاسم د سکندر نه په لوړه وه ، هغه ته په سکندر باندې دحملې کولو له پاره هم لاره پرانستې وه. هغه د آس په زین ددریدو سره په سکندر باندې داسې سخت ګذار وکړ چې د سکندر وار پار یې وارخطا کړ. مارسي هم د خوشحالۍ نه چغې کړې ، سکندر بیګ د اوږود قاسم دغه ګذار و نه شو زغملې ځکه د قاسم توره د سکندر په اوسپنیز خول باند ې لکه د اوسپنې د ګرز په څیر راپریوتې وه ، سکندر هڅه وکړه چې په خپله توره د قاسم ګذار تم کړي خو قاسم دومره سخت ګذار کړې و چې سکندر د آس په زین باندې ټینګ نه شو او لاندې را پریوت. قاسم هم د یوه لوبغاړي په څیر د آس د زین څخه ښکته را ټوپ کړ او د سکندر د راپورته کیدو د مخه یې دهغه په سر پښه کیښوده. د سکندر په تندې باندې د خولو د څاڅکو په کتلو سره مارسي د خوشحالۍ نه چغې کړې ، سلطان هم د خوشحالۍ په جذبو کې ډوب و او لاسونه یې پړکول.

په زمکې باندې د پښو د ایښودو سره سم قاسم سکندربیګ تر خپلو لاسو لاندې کړ. که څه هم سکندر بیګ هڅه کوله چې خپل ځان کنترول کړي خو قاسم پرې ناڅاپې سخته حمله وکړه او بیرته یې څملاوه. اوس نو سکندر ته خپله ماتې تر سترګو شوه. قاسم په یوه ټکان سره خپل اړخ بدل کړ او د سکندر په اړخ یې ځواکمن ګذار وکړ سکندر هڅه وکړه چې د خپلې تورې په واسطه د قاسم دغه ګذار تم کړي خو هغه د قاسم په چال و نه پوهیده ، قاسم د ښې اړخ په ځای خپله اراده بدله کړه او دسکندر په چپ اړخ یې قوي حمله وکړه ، دسکندر په اړخونو او بازو ګانو باندې اوسپنیز خولونه تړلي وو. خو د قاسم تورې د هغه دغه اوسپنیز بندونه له منځه یوړل بلکه د سکندر بازو یې هم زخمې کړ، اودهغه د وینې څاڅکې په زمکه را پریوتل. په دې وخت کې په لوبغالي کې ناست تماشاچیان غلي شول، قاسم د حالاتو نزاکت احساساوه نو په دې خاطر یې دخپلو حملو لړۍ بنده کړه او سکندر یې په خپلو زخمونو کې تاورا تاو پریښود او په شا ترې ولاړ. دلته د مقابلې منصفین په یوه لیکه کې ولاړ وو. د ټولو خلکو په مخونو کې یو ډول حیرانتیا ، یو ډول احساس او یو ډول جذبه ډاګیزه کیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په پوره بې خبرۍ سره د لوبغالي د تماشاچیانو په لور کتل چې په دې وخت کې سکندر د پوره بې اصولۍ ځرګندونه وکړه او په ډېره بېړه د قاسم په لور و ور وخوزید. که چیرې په همدې وخت کې ماسی دخپله ځایه په قاسم باندې غږ نه وې کړې نو په ډاډمنه توګه به سکندر د قاسم ورمیږ ور پرې کړې و. قاسم د مارسي غږ وا ورید او سمدستي دحالاتو په لور متوجه شو ، هغه نه یوازې د سکندر د ګذار ځخه ځان خوندي وساته بلکه پر هغه یې یو ځل بیا ځان وړونکې حمله وکړه. په دې وخت کې د تورو د شرنګار اواز تر لرې لرې پورې اوریدل کیده. اوبیا تماشاچیانو وکتل چې د قاسم په ګذارونو سره د سکندر توره ټوټې ټوټې شوه او په هوا کې د نڅا وروسته لاندې زمکې ته را پریوته. اوس نود سکندر لاس خالی شوې و ، قاسم هم خپله توره خطا کړه او د سلطان مراد ثاني په لور دکتلو پرته یې د عراقي پهلوانۍ په خیر داسې یو داو وکړ چې سکندر یې د زمکې څخه ځو فټه پورته کړ او بیرته یې زمکې ته راخلاص کړ ، سلطان د قاسم په دې میړانې باندې د خپله ځایه پورته شو او حکم یې وکړ چې مقابله پای ته ورسوئ.

مقابله خو هسې هم پای ته رسیدلې وه. ځکه سکندر د قاسم په لاسو مات شوې و اوپه زمکه باندې پړمخ پروت و او دزمکې خاورې یې څټلې.مارسي چې سکندر په داسې حال کې وکوت نو دخوشحالۍ څخه دلیونتوب مرحلې ته رسیدلې وه. دلوبو په پای ته رسیدلو سره سلطان مراد ثاني د لوبو د ګډونکو تر منځ انعامونه وویشل. او ټولو ته یې په خپل خپل وار شاباسې ووایه. خو کله چې د قاسم نوبت راغې نو سلطان ، قاسم د اوږو څخه و نیوه ، په ډېر غور سره یې ورته وکتل او بیا یې ورته وویل: « قاسم بن هشامه ! ستا د تورې د وهلو فن د ستاینې وړ دې. عثماني سلطنت ستا په څیر ځوانانو ته سخته اړتیا لري.د عیسایانو تر ټولو ستر جرنیل « هونیاډې» دخپل یونیم لک فوځ سره همدا اوس زمونږ په پولو باندې پروت دې ، د « هونیاډی» د تورې مقابله ، یوازې ستا توره کولې شي. زه غواړم چې ته زمونږ په روزل شوي فوځ یني چري کې شامل شې ، زه به تا د یني چري د «زرکسیزې ډلې سالار» و ټاکم.»

د سلطان دا پریکړه د قاسم له پاره د هیلو نه پورته وه.هغه ولړزید ځکه هغه خو یوازې د یو څو ورځو د تیرولو له پاره دلته «اورنه» ته دخپل ورور طاهر بن هشام کور ته راغلې و . او که نه هغه د مکې په ښار کې پوره مصروفیات درلودل ، دخپل مور اوپلار د خدمت ، دکښت او زراعت ، مال او حیواناتو ساتنه ....ددې هر څه ښه سبنالول او ساتل د هغه په دندو اومسؤلیتونو کې شامل وو. دهغه مشر ورور طاهر لا دمخه د سلطان مراد ثاني ملازم و. طاهر په عثماني روز ځاې کې د تورې وهلو د فن استاد و. توره وهل او پهلوانې د قاسم میراثی کورنۍ لوبه وه. دهغه پلار هشام د حجاز یو نوموړې او ستر پهلوان تیر شوې و ، اوس قاسم یوازې دخپل ورور دکتلو له پاره راغلې و . هغه یوازې یوه ورځ مخته « اورنه » ته را غلې و ، دلته د راتلو وروسته ورته دکلنۍ میلې په اړه معلومات ور په برخه شول ، هغه ډېر خوشحاله شو او سهار وختي دخپل ورور طاهر هشام سره یو ځای لوبغالي ته ورغلې و. اوس نو دا یو ناڅاپي کار و چې دهغه په سر راپریوتې و. هغه د سکندر کبر اوغرور و نه شو زغملې ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دخپل مشر وورسره د سلا کولو وروسته یی دې مقابلې ته را و دنګل.تر څو سکندر ته دهغه ددې لویی کولو سزا ورکړي. خو دمقابلې وروسته هغه ته د سلطان له اړخه همدلته په « اورنه » کې داوسیدو حکم شوې و ، دسلطان دحکم په اوریدو سره قاسم په سکته کې راغې او چپ چاپ و درید. سلطان د قاسم ددغه چوپیا په کتلو سره وویل چې:

« اې ځوانه ! ته زما په دې خبره خوشحاله نه شوې ؟ تر اوسه ستا عمر کم دې نو په دې خاطر مې د زرو کسو سالار و ټاکلې. خو که ته په دې دنده خوشحاله نه اوسې نو زه به تا د پنځه زرو غوره او ښه عسکرو سالار و ټاکم.»

داسې بریښیده چې قاسم اوس د کوم ژور خوب څخه را ویښ شوی وي ، هغه یو ناڅاپه دسلطان په لور وکتل اوبیا یی لږ څه په ټیټ اواز سره وویل چې:« نه ! درونده سلطانه ! زه دکوم لالچ په خاطر خاموشه شوې نه وم. بلکه زما د چوپتیا علت زما مور او پلار دي ، ځکه زما مور اوپلار هلته په کور کې دخپل کرکیلې او مالدارۍ په خاطر یوازې دی. په داسې حال کې چې زما مشر ورور طاهر بن هشام دلته ستا په عسکر ځاې کې دتورې وهلو د فن استاد دې.»

سلطان په ډیره ښه توګه د قاسم خبرې واوریدې. اوبیا یی په ډیره نرمه لهجه قاسم ته وویل چې:« مال او مالدارې یا کور ددنیاوي ژوندانه له پاره تکیه ده. د یوه ریښتونې مسلمان او مومن عسکر له پاره د دنیاوي ژوند څخه د راتلونکې اخروي ژوند ارزښت ډیر وي... ته په داسې حال کې چې یو ډیره ښه عسکر او د تورې د وهلو دفن ماهر یی ولې خپل وخت په مال او مالدارۍ باندې ضایع کوې ؟... تر هغو چې ستا د مور اوپلار پورې اړه لري نو زه به هغوې همدلته را وبلم...زه به په دې اړه ستا د ورور طاهر هشام سره خبرې وکړم.»

اوس نو دقاسم سره بله کومه لاره نه وه. په پټه خوله یی د تسلیمۍ سره ټیټ کړ ، سلطان دهغه دخوښې څخه خوشحاله شو او سمدستي یی د خپل «یني چري» فوځ سپه سالار را و باله اوهغه ته یی حکم وکړ چې د قاسم بن هشام په مشرۍ دې هغه ته پنځه زره فوځونه ورکړي. په دې توګه یی قاسم هشام د پنځه زریز فوځ ستر سالار و ټاکه. یخپله قاسم حیران و چې سلطان یوائې د یوې تورې د وهلو د مقابلې په کتلو هغه ته دومره ستر فوځ ورحواله کړ خو تر څنګ یی هغه د سلطان د پریکړې څخه ډیر خوشحاله هم و ځکه هغه کولې شو چې په دې توګه د خپلې خوښې جنګجویانه ژوند څخه خوند واخلي.

مارسي هلته د ښځو په ناست ځاې کې ناسته وه او دسلطان او قاسم تر منځ خبرو ته یی غوږ ایښې و. اوس نو د هغې په زړه کې د قاسم په نوم غوټه پرانستل شوې وه. ځکه دا دښه قد و قامت خاوند عربې ځوان د سکندر د تکبر او غرور بت ورمات کړې و اودهغه د فرعونیت له پاره د اجل پیغام ګرزیدلې و. په دې اساس دا اړینه وه چې مارسی پرې ځان قربان کړي..... هغې په خوږو خوږو سترګو سره د قاسم بن هشام غنمرنګه مخ ته کتل. ترهغو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د سلطان تر څنګ ولاړ و نو مارسي د همغې لورې ته متوجه وه. خو کله چې قاسم د سلطان څخه جدا شو نو د مارسي سترګو د هغه قدمونه څارل. هغه هلته لرې د معزیزنو په لیکو کې دخپل ورور طاهر هشام څنګ ته ولاړ او کیناست. اوس نو د مارسی له پاره په لوبغالي کې بل کوم کار نه و پاته. دخپله ځایه پورته شوه او بیرون ولاړه .

کور ته په رسیدو سره مارتها په مارسي باندې خوله و لګوله. او ورته یې وویل چې: « نجلۍ ! ستا کړچار ډېر خرابیږی، نن سهار یو ځل بیا تا دسکندر سره د بداخلاقۍ څرګندونه کړې ده !»

د خپلې مور مارتها په دې خبره مارسي سر ټیټ کړ، بیا یې په لړه ترخه ژبه وویل چې:« درنې مورې ! ته دې دا زړه څخه و کاږه چې زه به دسکندر بیګ ناوې کیږم....زه ستا دغه نازولې یوه لحظه هم نه شم زغملې»

مارتها ورته په قهر سره وویل:

خبردار ! چې کومه غلطه خبره د خولې نه و نه کاږې.بدبختې نجلۍ ! ته ولې خپل ځانه هیروې ؟ سکندر بیګ د البانیه شهزاده دې. او ډېر ژر به د سیمې پادشاه شی . په داسې حال کې چې مونږ د هغې غلامان یو .دسکندربیګ نه علاوه به بل هیڅوک هم تا دومره خوشحاله و نه شي ساتلاې.»

« واه !دا څه خبره دې وکړه ؟ شهزاده صاحب خو پخپله د سلطان مراد ثاني په لاسو کې یرغمالی دی. او د هغه پلار « جان کستریاټ» د سلطان مراد خان ثانی باج ورکونکې ..... ته د یوه یرغمالي په اړه څنګه وایی چې هغه به په راتلونکې کې د البانیه پادشاه وي ؟» مارسي په طنزیه توګه خپلې مور مارتها ته ځواب ورکړ. خو مارتها یو ناڅاپه خاموشه شوه. ځکه هغې نه غوښتل یو ځل بیا ووایی چې سکندر بیګ د البانیه راتلونکې پادشاه دې. هغه په دې پوهیده چې دهغې او جعفر ترمنځ د دولس کلنې جوړکړل شوي سازش پوره کیدو ته لا څو ورځې پاته دي. او هغې دداسې نازکې خبرې دکولو په اړه د ډېره احتیاطه کار اخست. کله چې مارسی خپله مور مارتها خاموشه و کتله نو د موقع نه یې په ګټه اخستو سره په ډېره بیړه د انګړ په لور ورمنډه کړه . او دلته یې مارتها دخپل سازش په فکرونو کې ډوبه پریښوده.

مارتها او ابوجعفر دواړه سکندر په مکمله توګه په خپل جال کې را نغاړلې و . سکندر د مارتها تر سترګو لاندې وړکتوب تیر کړې و . هغې ته هغه وخت ډېر ښه په یاد و کله چې دالبانیه پادشاه « جان کستریاټ » د عثماني سلطنت دسلطان مراد خان ثاني په لاسو ډېره بده او ذلت ناکه ماتې خوړلې وه .... په هغه وخت کې مارتها په البانوي محل کې د یوې وینځې په توګه شپې تیرولې. مارتها د ځوانۍ اوښایست تر څنګ یو ذهینه او چالاکه پیغله وه. په محل کې د وینځیتوب نه مخته هغې د یوه البانوي امیر څخه د محبت دوکه هم خوړلې وه. دهغې په غیږه کې دخپل همغې محبوب یوکلنه نجلۍ هم پرته وه. البانوي امیر په لمړیو کې د مارتها سره ډېره مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله. خو کله چې د مارتها غیبرہ ډکه شوه ، نو هغې مارتها په ډېره بې عزتۍ سره دکوره وویسته. اوس نو د مارتها سره ددې پرته بله لاره نه وه چې تر پادشاه پورې خپله شکایت و رسوي. هماغه و چې هغه د البانیا دپادشاه جان کسټریاټ دربار ته ورسیده اوپادشاه ته یې خپله ټوله قصه واوروله. خو کله چې پادشاه د البانوي امیر نوم واورید نو په هغه ولایت کې یې د بغاوت دخپریدونه د مخنوي په خاطر هغه امیر ته هیڅ هم و نه ویل. خو مارتها ته یې په خپل محل کې ځای ورکړ. او همله یې دخپل ځان سره د وینځې په توګه و ساتله.

مارتها ډېره ذهینه او چالاکه ښځه وه ، همدا علت و چې ډېره ژر د پادشاه تر سترګو شوه . هغه ټول څلور شهزادګان چې سلطان مراد خان ثاني له ځانه سره یرغمل راوستې وو ، د پخوا څخه د مارتها سره اشنا وو. همدا علت و چې جان کسټریت سلطان مراد خان ثاني ته دخپل زوې سکندر بیګ د ورسپارلو په وخت کې مارتها هم دهغوې سره یو ځاې ور کړه. مارتها اودغه څلور واړه شهزادګان همله د سلطان په محل کې اوسیدل. مارتها د خپلې لور اودهغو څلور شهزادګانو سره یوځاې د محل په اخري شاتنۍ برخه کې په ازادۍ سره زیست کاوه. سلطان هغه څلور واړه شهزادګان په مکتب کې داخل کړل او د پادشاه په مصارفو باندې تر روزنې لاندې و نیول شول.

« اورنه » ته د مارتها د راتلو ډیر کمې ورځې شوې وې ، خو هغې ډیر ژر دمحل دننه خپل اړیکې و غځول.هغه ډېره مذهبي ښځه وه . د بله اړخه ابوجعفر هم همله په اورنه کې موجود و . ابو جعفر یو روزل شوې هوښیار جاسوس و . هغه هلته په « اورنه » کې د سلطان په خلاف د جاسوسۍ جال خپور کړې و ، د کوټوال نه نیولې د ینې جري فوځ د یو شمیر سالارانو پورې یې د خپل پټ کار تارونه غځولي و. ان تر دې چې دسلطان په دربار کې یې هم کارندې موجودې وې. داسې بریښیده چې په اورنه کې ابوجعفر بې تخته پادشاه و. هغه به په څرګنده توګه د یوه مذهبي لارښود په څیر را ښکاره کیده ، خلکو به ورته د غرب خطیب وایه. خو په حقیقت کې هغه د قسطنطنیې د ارتوډکس دچرچ «ایا صوفیا» یو روزل شوې پادری و. هغه هلته په اورنه کې دڅو کالو څخه اوسیده او جاسوسانو به یې ورته د عثماني سلطنت د ټولو کړو وړو په اړه خبرونه ور رسول.

د البانیه دماتې وروسته مارتها او البانوي شهزاده «اورنه»ته راغلل ، دهغوې راتګ ابوجعفر ته د هغه د سازش د جال د خپرولو له پاره نورې اسانتیاوې هم راپیدا کړې. هغه د ټولو دمخه د مارتها کمزورتیاوې راپیدا کړې اوبیا یې دغه ښایسته ښځه په خپل جال کې د راښکیلولو له پاره منډې تړې پیل کړې. دیوه مذهبي مشر اولارښود په څیر ،خلکو ته د سلطان د محل شاتنۍ برخې ته د هغه تګ راتګ دومره عیبجن نه ښکاریده. لمړۍ ځل چې هغه دمارتها کورته راغې نو مارتها هغه د مسلمانانو مذهبي لارښود وګڼه او څه ځانګړې پاملرنه یې ورته و نه کړه. خو دغه مکار ابوجعفر په خپلې همغې لمړنۍ کتنه کې مارتها په خپل بوتل کې بنده کړه. په لمړیو کې مارتها د عیسویانو د دې سازش څخه په ویره کې وه. خو د ابوجعفر غوره مالۍ هغه ډېره ژر په خپله ولکه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوسته ، اوس هغه د يوې البانوى وينځې په ځاې د «قيصر» يوه ډيره مهمه جاسوسه وه. مارتها به د ابوجعفر له پاره سلطانى محل ته ورتله اودهغه ځايه به يى مكمل را پور ابوجعفر ته وركاوه او په دې توگه يى د يسوع مسيح د دين له پاره خپل ځان وقف كړې و.

په دې وخت كې يوه ډيره مهمه پيښه رامنځته شوه. د سربيه پادشاه (لارډ ستيفن) خپله شهزاگۍ لور «سروين» د سلطان مراد خان ثاني په نكاح كې وركړه. د سربيه پادشاه لارډ ستيفن كه څه هم په مذهبى توگه عيسايى و خو د مرادخان ثاني د نيكه (سلطان بايزيد يلدرم) د وخته راهيسې د عثماني سلطنت خيرغوښتونكې او وفاداره پاته شوې و. دبايزيد يلدرم د وخته راهيسې ستيفن دمسلمانانو سره يو ځاې په ډيرو جنگونو كې گډون كړې او په هر محاذ به د سلطان تر څنگ ولاړ و. د انگورې په جنگ كې هغه وخت چې د تاتاريانو حاكم (امير تيمور) سلطان بايزيلدرم ته سخته ماته وركړه ، نو ستيفن هم د سلطان سره يو ځاې ولاړ و. په هغو وختو كې ستيفن نوې ځوان شوې و ، ستيفن سلطان بايزيد يلدرم ته د وفادارۍ د نښې په توگه خپله خور هغه ته په نكاح وركړه. او اوس يى سلطان مرادخان ثاني ته ، چې دبايزيد يلدرم لمسې او د سلطان محمد خان اول زوې و ، د وفادارۍ د نښې په توگه خپله لور شهزادگۍ «سروين» واده كړه. كله چې شهزداگۍ سروين د سلطان محل ته را غله نو د مارتها او ابوجعفر غوږونه را پورته شول. په دې وخت كې ابوجعفر مارتها ته وويل چې:

« مارتها !دا شهزادگۍ ستا دمنگلو ښكه لرې نه د ه. هغې ته د سترصليب سوگند وركړه او د خپل ځان سره يى په جهاد كې شريكه كړه.»

مارتها هم شهزادگۍ سروين سره خپل اړيكې و غځول اودهغې محل ته يى تگ را تگ پيل كړ. خو هغې ته ډيره ژر څرگنده شوه چې د لارډ ستيفن لور دخپل پلار په څير په پاك زړه د عثماني سلطنت ملاتړې ده. مارتها ډيره ژر ناهيلې شوه او ابوجعفر ته يى وويل چې شهزادگۍ سروين دومره غوړه مړۍ نه ده چې په اسانه د ستونې تيره شي. خو ابوجعفر نا هيلې شوې نه و. په دې خاطر يى په خپل جال كې د شهزادگۍ سروين د رانښكيلولو له پاره هلې ځلې جارې و ساتلې.

په حقيقت كې ابو حعفر يو ډير سفاك او ظالم انسان و. هغه د البانيى پادشاه جان كستريات ، دسلطان پر خلاف بدگمانه كاوه او هغه يى د بغاوت په لور را كشاوه ، ددې كار له پاره هغه يو ستر پلان جوړ كړې و. خو كله يى چې دخپل دغه پلان ښكه مارتها خبروله نو هغه ډيره په ويره كې شوه ، ځكه چې د ابوجعفر سازش ډير ظالمانه اوسفاكانه و. دسلطان پر خلاف د البانيى د پادشاه جان كستريات دبدگمانه كولو له پاره ابوجعفر ، دسلطان په محل كې د اوسيدونكو البانوې معصومو شهزادگانو د وژلو پلان جوړ كړ. مارتها چې په يوه ډول ددې كوچنيانو مور گڼل كيده ، نه غوښتل چې د ابوجعفر په دې سفاكانه سازش كې راگډه شي ، خو ابوجعفر څو ورځې په پرلپسې توگه مارتها ته ددې كوچنيانو د وژلو له پاره حكم كاوه. خو كله چې مارتها دهغه خبره و نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

منله نو ابوجعفر پيغله مارسي د مارتها څخه په زوره جدا کړه ، مارتها ډيره سخته په جال کې را ګيره شوې وه. اوس نو هغه د ابوجعفر سره دهغه د زمکې لاندې جاسوسي پروګرامونو کې داسې ورننوتې وه چې د بيرته راتګ ټولې لارې يې په خپل مخ تړلې وې.

بلاخره مارتها په لړزان توګه د ابوجعفر حکم منلو ته غاړه کيښوده او د البانوي پادشاه جان کيسترياټ درې واړو معصومو کوچنيانو ته يې په ډوډۍ کې زهر ورکړل. سکندر په خپلو ورونو کې تر ټولو مشر ، او تر يوه ځايه چالاکه او هوښيار هم و. مارتها د ابوجعفر په سلا سکندر ژوندې پريښود خو پاته درې واړه شهزادګان يې د سفاکې ښځې په څير په زهرو ووژل. په حقيقت کې دغه کوچنيان د خپل مور او پلار نه لرې په يو ډير لرې هيواد کې دهمدې مارتها درحم او کرم پورې تړلي وو. نو کله چې دغه درې واړه کوچنيان د لوبو نه وروسته دسترخوان ته را غلل نو د غذا خوړلو په لوبو کې هغوې ته مرګ انتظار کاوه. دا زهر ابوجعفر راوستي و چې کرار کرار يې اغيز شينده.

کوچنيان د غذا د خوړلو وروسته بيرته په لوبو کې مشغول شول. خو يو ساعت وروسته تر ټولو کوچني شهزاده ته د قې کولو تکليف پيدا شو اوبيا د لږ ځنډ وروسته د هغه روح دهغه دتني څخه ووت، هغه نور کوچنيان تر يوه وخته پورې پاته شول او دځو ورځو سختې ناروغتيا وروسته يو په بل پسې له دې نړۍ و کوچيدل.

د دې درې واړو شهزادګانو په مړينې سلطانې ماڼۍ په لړزيدو راغله. سلطان مراد خان ثاني سمدستې دربار را وغوښت او ددربار حاضرينو ته يې دغه ټول حالات تر مخ کيښودل. سلطان پخپله هم ډيرزيات غمژن او پريشانه و. ځکه چې دهغه تر پالنې لاندې د البانيه درې کسه معصوم شهزاداګان په ډيره پټه توګه يو په بل پسې وفات شوي وو ، دهغوې د ډلې څخه يوازې يو شهزاده «جارج کستيرياټ» ژوندې پاته شوې و. په حقيقت کې دا ديوه مسلمان پادشاه له پاره د ډير شرم او خجالت ځاې و. دسلطان خپل زوې «شهزاده محمد» ددې البانوي شهزادګانو همصنفې او همځولې و. دسلطان له پاره د ډيرې زياتې انديښنې خبره دا وه چې د البانيې پادشاه به اوس دهغه پر خلاف راپاڅيږي او د عثماني سلطنت په شمالي ولايتونو کې به په بغاوت لاس پورې کړي. ددربار حاضرين ټول په فکرونو کې ډوب ناست وو. ځکه د دې شهزاداګانو دغسې پټه مړينه د ټولو له پاره معمه وه ، او د مجرم په اړه هيڅ ډول معلومات نه ترلاسه کيدل. په اخر کې سلطان د خپلې څارګرۍ د محکمې مشر ددې مړينو د پټو رازونو درا برسيره کولو له پاره مامؤر کړ. تر څنګ يې د البانيه د پادشاه په لور يې د تعزيت له پاره يو دروند هيئت و استاوه. خو هغه ته يې دا پيغام و ليږه چې دا معصوم شهزادګان د کومې نه پيژندل شوې ناروغتيا له امله وفات شوي دي. ددې ترڅنګ سلطان مراد خان ثاني دا يو قدم بل هم واخست چې جارج کستيرياټ يې نيغ په نيغه د خپلې څارنې لاندې واخست اودهغه د روزنې له پاره يې پوه او وفاداره وګړي و ټاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو ابوجعفر او مارتها ته د البانیا د پادشاه له لورې د بغاوت هیله پیدا شوې وه اودهمدې له پاره په انتظار کې ناست وو. ابوجعفر د دې معصومو شهزادګانو د مړینې په اړه د قسطنطنیې قیصر ته په خپل راپور کې و لیکل چې:

«معظم شهینشهاه او د مسیحیت ستر محافظ ، د قسطنطنیې درونډ قیصر !

ما ددرې کسو معصومو عیسایي کوچنیانو په پاکو وینو باندې د سلطان مراد خان له پاره پرلپسې عذاب ولیکه. او د عثماني سلطنت البانوي پولې مې د بغاوت دبارودو څخه ډکې کړې دي. سلطان زمونږ د هیلو سره سم څلورم شهزاده نیغ په نیغه دخپلې ځارنې لاندې نیولې دي او اوس زه دمسیح ددین په مطابق ددې څلورم شهزاده فکري اوذهني روزنه کوم، زه به ډیر ژر هغه دسلطان په کور کې دننه د یوه ستر دښمن په څیر تیار کړم.»

دقیصر خیر غوښتونکې

ډیمونان.

اوس نو ابوجعفر مارتها ته دا دنده ورکړې وه تر څو شهزاده چارج د سلطان پر خلاف ښه و پړسوي. ددرې ګونې قتل وروسته ، اوس مارتها په مکمله توګه د ابوجعفر په لاسو کې نښیده. دهغې له پاره د ابوجعفر دخبرو دمنلو پرته بله لاره هم نه وه. په دې اساس مارتها همغه څه کول چې ورته به د قیصر د جاسوس ابوجعفر «ډیمونان» له اړخه ویل کیده. مارتها شهزاده جارج ته د انتقام اوبدلې د اخستلو په خاطر دا ویل چې دهغه درې واړه ورونه د سلطان مرادخان ثاني له خوا په زهرو وژل شوي دي. جارج لا تراوسه پورې د لس یولس کالو هلک و. هغه دخپلو بې اسرې ورونو په مړینه باندې سخت غمژن شوې و. هغه به د مارتها له خوا دسلطان پر خلاف را پړسول کیده ، په دې خاطر دهغه د وجود دهر رګ په وینه کې د انتقام اوبدلې اخستلو وینې ګرمیدې. هغه ته به د سلطان هر قدم او هر کار دظلم یوه نمونه څرګندیده. دهغه تر مخه به د خپل مفتوح هیواد او خپل مغلوب پلار مخ تر سترګو کیده ، هغه ته د خپلې بدحالۍ هغه وخت هم را په یادیده چې پلار او مور یې ورڅخه بیلیدل ، او پخپله د کوچنیوالې په عمر د خپلو درې نورو ورونو سره یو ځای یو بیګانه هیواد ته د بندیانو په څیر بوتلل کیده. بیا یې خپل کمرعمره ورونه په داسې حال کې کتل چې دمرګ په خاطر د زهرو په نشه کې لاس و پښې وهلې او کانګې یې کولې. مارتها دغه نوې ځوان شهزاده د خپلې غوړې ژبې په جال کې را نغاړلې و.

که څه هم البانوي شهزاده جارج کستریاټ نیغ په نیغه د سلطان تر ځارنې لاندې راغلې و خو دهغه په سینه کې د غم او غصې جهنم را خوټیده. مارتها به په دې لمبو نور هم تیل ور شیندل. خو تر څنګ به یې هغه د سمدستې بدلې اخستلو څخه منه کاوه. مارتها به هغه ته ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« جارج ! کوم داسې کار در څخه په بیړه کې تر سره نه شي چې دهغې په واسطه دا پټ راز ټول را څرګند شی او بیا ته دخپلې بدلې د اخستلو څخه بې برخې شي.»

اوس نو جارج په مستقیمه توګه په شاهي مکتب کې ښوونه او روزنه تر لاسه کوله. دلته هغه د شهزاده محمد سره هم ملګرې شو. خو شهزاده محمد د جارج څخه په عمر کې پوره کوچنې و. جارج هوډ وکړ چې د بلوغ د مرحلې وروسته به د سلطان مرادخان ثاني دا زوې شهزاده محمد وژني او د خپلو ورونو د بدلې د اخستلو تنده به پرې ماتوي. د جارج خام ذهن ددې خیالاتو او فکرونو سره ورځ په ورځ پخیده. کرکې ، غم اوغصې هغه بدمزاجه او بدکړچاره کړ. شاهي ښوونې او روزنې د جارج پټې وړتیاوې هم را بربنډې کړې ، کله چې هغه ځوان شو نو د یوه ضدي بلکه تجربه کار شهزاده په توګه ځوان و ځلید.د شاهي مکتب څخه د فارغیدو وروسته هغه د ینی چرې په عسکری روزن ځاې کې د عسکری فن د ښوولو او زده کولو جوګه شو. هغه ډیر ژر د تورې وهلو او نیزې ویشتلو فن زده کړ. چې ددې روزنې استاد یې« طاهر هشام» و.

د ینې چرنې روزن ځاې په حقیقت کې د عیسایی بندیانو له پاره د اسلام د ښوولو او د مسلمان په څیر دهغوې د روزلو له پاره جوړه کړل شوې وه ، خو دجارج ذهن په دې روزن ځاې کې هم بدل نه شو ، جارج که څه هم د سلطان دغوښتنې په اساس خپل مذهب په ښکاره توګه تبدیل کړ خو په زړه کې همغسې عیسایی پاته شو . مارتها اوابوجعفر هم هغه ته په ښکاره توګه د مذهب د بدلیدو مشوره ورکړې وه. جارج هم دهغوې دمشورې په اساس مذهب بدل کړ او اسلام یې و مانه. سلطان د جارج اسلامی نوم «سکندر بیګ» کیښود. او جارج ته یې دخپل زوې حیثیت ورکړ. خو سلطان ته دا ډاګیزه نه وه چې هغه یو مار په خپل لستوڼې کې پالې. داسې یو مار چې شاته یې د ابوجعفر په څیر یو زهري ښامار او دمارتها په څیر یوه خطرناکه ښاماره ولاړه ده.

۱۴۴۳زیږدیز کال پیلیدونکې و ، دپسرلې ښایسته موسم پیل شوې و او د تخت کیناستې کلنۍ میله په خپل اوج کې وه. نن سکندر بیګ ته غابښ ماتونکې ماتې ورکړل شوې وه. او دهمدې ماتې په خاطر د مارتها لور مارسي دخوشحالۍ څخه پورته پورته غورځیده. خو مارتها او ابوجعفر دسکندر د ماتې په خاطر ډیر غمژن ښکاریدل. خو سلطان ددې میلې دغه مقابله یوه لوبه وګڼله او شاته یې ورغورځوله

سلطان د لوبې او میلې د پاې ته د رسیدول وروسته سکندربیګ خپل محل ته را وباله اودهغې په چپ بازو باندې د راپیداشوي زخم په اړه یې و پوښتل. سکندر لا تر اوسه پورې دخپلې ماتې د اغیز څخه نه و راوتلې. کله چې سلطان ، سکندر په خپل حال کې وکوت نو ترې ویې وپوښتل:

«سکندربیګه ! مونږ ستا په میړانې او ځواک باندې قایل یو ، تاته په دې اړه د اندیښنې کولو اړتیا نه شته. مونږ پریکړه کړې ده چې تا د غربې پولو د جاګیر او زمکو والي و ټاکو. اوس وخت را رسیدلې دې چې تاته دحکمرانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو دنده در وسپارل شي. مونږ ستا د ښووني او روزني څخه ډاډمن یو ،اوتا خپل زوي ګڼو. ستا دماتي خوړلو د اغیز د له منځه وړلو له پاره همدا لاره مونږ ته غوره ښکاري.»

دسلطان دپریکړې په اوریدو سره د سکندر بیګ احساسات را ژوندي شول. هغه سمدستي دخپلې ماتې ټول غم له یاده وویست. او یوناڅاپه یې ورته دخپلې بدلې منزل را لنډل و ښود. سکندر خپله ملا ټینګه کړه او د سلطان د پریکړې څخه یې خوښې و ښوده او دخندا کولو هڅه یې وکړه او ویې ویل:

درونده سلطان ! تا یو یرغمالي شهزاده ته دخپل زویوالي لقب ورکړ. اودا چې تا ماته تر ټولو ستره او ښه روزنه را کړه ، زه به ستا دا ښیګڼه هیڅکله هم له یاده و نه کاږم او نه به یې د بدلې د پوره کولو وړتیا ولرم. زه ستا ددې ټولو ښګینو په بدله کې یوازې دا ژمنه کولې شم چې د سلطان هر خدمت به د زړه له کومې په پوره خوشحالۍ سره تر سره کوم.»

سلطان د سکندربیګ د خبرو په اوریدو سره ډیر خوشحاله شو او بیا یې وویل چې:

« سکندره ! مونږ په تا پوره پوره باور لرو !....ته همدا سبا سهار وختي د غربي پولو په لور د تللو له پاره ځان تیار کړه. هلته د سرحداتو د جاګیر والي ته زمونږ دغه شاهي فرمان له ځانه سره یو سه ، دنن نه اخوا ته زمونږ دسلطنت یو ستر جاګیردار یې. او زه هیلمن یم چې ته به خپله دغه دنده په ډیره ښه توګه تر سره کړې.»

اوبیا د میلې په دریمه ورځ سکندر د خپلو ساتونکو سره یو ځاي دغربي پولو په لور روانیدونکې و. د تللو تر مخه سکندر مارتها ته په کلکه وویل چې د تللو د مخه مارسی مجبوره کړی چې له ماسره واده وکړی او بیا یې له ځانه سره یوسي. مارتها هم همداسې هیله درلوده. خو مارسي په سپینه پانه ترې ددې کار کولو په اړه ښنه و غوښته، خو کله چې سکندر نور هم زیات فشار راوست نو مارسي دیوه بل چال په لوبولو باندې پیل وکړ اوپه علني توګه یې وویل چې هغه نه غواړی د یوه مسلمان سره واده وکړي. هغې اعلان وکړ چې که چیرې سکندر بیرته عیسایی مذهب ته را وګرځي نوبیا دهغه سره واده کولو ته تیاره ده. دمارسي ددې اعلان سره سم سکندر ، مارتها او ابوجعفر ټول حیران دریان پاته شول. اوس نو د مارتها سره ددې پرته بله چاره نه وه چې مارسي د اصل حقیقت څخه خبره کړي ، مارسي هم د وخت پیژندونکې مارتها لوروه. هغې یو چال ولوباوه اودخپلې مور څخه یې حقیقت را وسپړوده. مارتها خپله لور مارسی یوې بلې ځانته خونې ته یوړه او دا حقیقت یې ورته ډاګیزه کړ چې سکندر بیګ په اصل کې مسلمان نه دې بلکه هغه د خپل ځان اودخپلو ورونو د بدلې داخستلو په خاطر د اسلام د منلو ډرامه جوړه کړې ده. د مارتها د خبرو په اوریدو سره د مارسي سترګې د حیرانتیا څخه بوټې را ووتې. دهغې دزړه درزار نور هم زیات شو او هغه یو ناڅاپه دې ته متوجه شوه چې هغه د یوې سترې پټې څخه خبره شوې ده. هغې دخپلو زیاتو معلوماتو د تر لاسه کولو له پاره خپله مور نوره هم و ګړوله او ترې ویې پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« موربې ! نن ماته ريښتيا ريښتيا ووايه چې ددغه ابوجعفر حقيقت څه دې او دا څه ډول انسان دې ؟ ځکه دغه کس لکه څنګه چې په ښکاره توګه تر سترګو کيږي په حقيقت کې هغسې نه بريښي ؟»

دمارسي دخبرو په اوريدو سره مارتها و لړزيده . هغې خو نه غوښتل چې د سکندر راز هم را بربنډ کړي خو مجبوره شوه داسې قدم واخلي. خو د ابوجعفر په څير د يوه خطرناک جاسوس د مخ څخه يې د نقاب دلرې کولو په اړه رنګ تک ژيړ شو خو د خپل ځان د سنبالولو هڅه يې وکړه او مارسي ته يې وويل:

« لوربې !دا وخت ددې خبرو نه دې. تا شرط ايښې و چې ته به د يوه عيسايي سره واده کوې ، په دې خاطر ماتاته د سکندر بيګ په اړه حقيقت ډاګيزه کړ. اوس نو ته نور وخت له لاسه مه ورکوه او ژر دخپل واده له پاره ځان تيار کړه .»

دمارسي په ذهن کې توپان را پورته شوې و . هغې ته په لومړي ځل دا احساس راپيدا شوې و چې دهغې مور په څومره لوې سازش کې را ښکيل شوې ده . هغې د خپلې مور په سترګو کې سترګې ور ننويستې اوپه پوره زړه ورتيا يې ورته وويل چې:« سهي ده ، کومه ورځ چې ته ما ته دا ډاګيزه کړې چې دا مکار ابوجعفر څوک دې ؟نو زه به په همغې ورځ د سکندر سره د واده کولو له پاره ځان تيار کړم.»

د مارسي دخبرو په اوريدو سره مارتها په خولو کې ډوبه شوه . اوس نو ورته د خپلې لور قانع کول ستونزمن شوي و . هغې دا هم نه غوښتل چې دهغې د ضدي لور کرچار د سکندر بيګ او ابوجعفر تر مخه را برسيره شي . ځکه هغه په دې پوهيده چې سکندر څومره خطرناک وګړې دې . که چيرې هغه يو ځل دهغې د لور څخه يو ځل مخ واړوي نو په ډاډمنه توګه له منځه به يې يوسي . د مارتها له پاره هر ډول پريکړه ستونزمنه شوې وه . سريې ټيټ کړې و او په فکرونو کې ډوبه ناسته وه . بلاخره د سکتې نه را بيرون شوه ، د خونې نه باهر ورته سکندر بيګ او ابوجعفر دواړه منتظر ناست و . مارتها په درندو قدمونو سره مخته راغله او په داسې حال کې چې خپل ځان يې نورمال ښوده ويې ويل:

« سکندره زويه ! مارسي د واده کولو له پاره تياره ده . خو د دومره ژر واده کولو څخه ويريږي ، ته په اطمينان سره ولاړ شه ، زه به پخپله مارسي هلته ستا جاګير ته د له ځانه سره دروړم. بيا مونږ ټول همله له تاسره واوسو.

ابوجعفر په ډيره عجيبه توګه د مارتها په مخ باندې خپلې سترګې ور ننبلولې وې. هغه دمارتها خبرې په ډير غور اودقت سره واوريدې اوبيا يې په تفهيمي او طنزيه توګه دهغې سره دهوکړې سر و خوځاوه . مارتها د ابوجعفر په نيت پوه شوې وه او دننه وجود يې ټول د ويرې په لړزه کې و . هغې ته دا معلومه شوې وه چې دې خطرناک شخص ته به د ټولو کړو وړو اندازه معلومه شوې وي ، په هر صورت سکندر دمارتها خبرې په ډيره حوصله سره واوريدې او د هغې په اړه يې دکوم قهر او غصې څرګندونه و نه کړه بلکه مارتها ته يې وويل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« تروري سهې ده ! زه به دهغه ځاې د چاپيريال د کتلو وروسته ، ډير په تاسې پسې هلته د راتلو له پاره څوک را و ليږم.»

د سکندر د خبرو څخه دمارتها ويره لږ څه کمه شوه خو ابوجعفر ورته وويل چې:

هو هو ! په دې کې د انديښنې کولو څه خبره ده. مارسي او سکندر دواړه د يوه کور کوچنيان دي. مونږ چې کله هم وغواړو دهغوي تر منځ واده کولې شو .... اخر مارسي به دسکندر پرته بل چيرې ځی ؟ د ابوجعفر اخري خبرې دوه معناوې درلودې. دا چې سکندر به پرې پوه شوې او که نه ، خو مارتها پرې رسيدلې و ه.

خداې خداې يې کول او سکندر دهغه ځايه ولاړ. دهغه دتلو سره سم دمارسي په وجود کې ساه راپيدا شوه. د شپې مارسی وکتل چې دهغې مور په خپله بستره باندې اوړي را اوړي ، بيا نژدې نيمه شپه وه چې مارتها دخپلې بسترې څخه را پورته شوه، دلور خواته راغله ، هغه ډيره زياته نا ارامه وه. کله چې مارسي دخپلې مور دا حالت وکوت نو پرته له ځنډه يې ترې وپوښتل: « درنې مورې ! ولې دومره انديښمنه يې ؟ مارسي دخپلې مور دکيناستو سره سم دا خبره وکړه. مارتها اوږده ساه واخسته او په ډيره مرژواندې ژبه يې وويل:« مارسي ! زه ستا په اړه انديښمنه يم. ته پوهيږې چې سکندر يو ضدی او جګړه کونکې انسان دې. هغه به ستا دانکار کولو څخه په غضب شي. دا غنيمت دې چې تر اوسه پورې هغه تا دخپلې وينځې لورګڼي ، او په دې هم پوهيږې چې ته د هغې پرته دبل چا کيدې نه شې. خداې دې نه کوې ، که هغه ته دا ډاګيزه شي چې ته دهغه سره واده کول نه غواړې نو حالات به ډير کړکيچن شي.»

د مارتها دخبرو په اوريدو سره مارسي راپورته شوه ، کيناسته ، او دمور د اوږې سره خپل سر يو ځاې کړ او ورته يې وويل: « مورجانې ! ته انديښنه مه کوه ! هيڅ ستونزه به نه راپيدا کيږي.»

مارتها او مارسي تر ډيره وخته پورې په همدې خبرو کې مشغولې وې ، خو دسهار نه لږ څه مخته د مور اولور سترګې ورغلې او بيدې شوې.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

دپنځه زره کسیز فوځ سالار

دخپل ورور کور ته د قاسم د راتلو نن پنځمه ورځ وه ، درې ورځې مخته یې د تورې وهلو په فن کې چې کومه کارنامه تر سره کړې وه په هغې دهغه ورور طاهر هشام اووراندار یې «سکینه» دواړه ډیر خوشحاله شوي وو. دهغوې دواړه کمر عمره زامن هر یو «عمر» او «علي» له ده سره دهمغه دریمې ورځې څخه وروسته را بلد شوي و. هغوي نن ټوله ورځ د خپل مکتب د همعمره کوچنیانو سره د خپل کاکا د تورې د وهلو دمقابلې د ګټلو قصې کولې .

سبا سهار وختي قاسم خپلې دندې ته حاضریده. دهغه ورندار ورته سهار وختی د زیتونو په غوړیو کې حلوه تیاره کړې وه ، کله چې مابنام طاهر کورته راستون شو نو هغه یې په لاسو کې د سمندرې ماهیانو څو ټوټې و کتلې. داسې څرګندیده چې نن د قاسم له پاره ځانګړې میلمستیا تیاره کړل شوي وي. مابنام یې ورندار د زورلو په خاطر ، دسترخوان په سر ورته وویل چې:

« بس ، اوس نو وخت ستا د واده کولو له پاره هم مناسب دې ، زه به کومه ښه ښایسته ترکي پیغله پیدا کړم او ستا د رشتې خبره ورسره و چیړم.»

ددې خبرې په اوریدو سره کوچنیانو دخوشحالۍ نه ټوپونه پیل کړل (دکاکا واده دې....دکاکا واده دې) ، طاهر هم د سترګو لاندې خندل ، خو قاسم احتجاجا پورته شو او ویې ویل چې:«نه ورندار نه ، د اوس نه دا تیرې را سره مه کوئ ، زه خو اوس باید نړۍ ووینم غواړم سلطان «قیصر» ته د درس ورکولو له پاره قسطنطنیه کلابنده کړم. دبله اړخه د غربي اروپا خطرناکه سپه سالار « هونیاډې » دصلیبي ځواکونو د قومندې د اخستو له پاره راستون شوې دې ، عثماني سلطنت د څلورو خواو څخه په ګواښونوکې ډوب دې. نو په داسې وخت کې به د ینی چرې د فوځ د پنځه زرو عسکرو سالار څه ډول د واده جنجالونه وپالي» قاسم د واده د نه کولو له پاره ډیره معقوله لاره خپله کړې وه. سکینه د قاسم دځواب څخه ډیره حیرانه پاته شوه.

«او هو ... ! تا خو داخبره ډیره جدي واخسته. سهې ده ، وروره سهې ده ، ته لمړۍ قسطنطنیه فتحه کړه اوبیا واده وکړه. بلکه دهمغه ځایه له ځانه سره کومه اروپاې میم راوړه.» سکینې ورته په خندا کې وویل اوخبره یې واړوله.

طاهر دخپل ورور او خپلې ښځې د بحث څخه خوند اخست ، بیا یې په خندانه خوله وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سکینه بیګم ! سلطان د قاسم څخه ډیر اغیزمن شوې دې ، نو لرې نه ده چې هغه به پخپله د قاسم له پاره کومه ښه رشته را پیدا کړي.»

دطاهر په دې خبره درې واړو وخندل. په همدې وخت کې د کور دړه چا و ټکوله. دوې ټول چپ چاپ شول ، د طاهر په تندي ګونجې راپیدا شوې او په لوړ غږ سره یې وویل چې:

« په دې وخت کې به څوک وي ؟... خیر زه به یې ووینم ...» هغه د دروازې په لور د ورتلو له پاره پورته کیده چې قاسم پرې ور مخته شو ، « ته کینه وروره ! زه به یې وینم چې څوک دې ؟» قاسم چې دروازه پرانسته نو مخې ته یې یو د پوخ عمر اجنبي ولاړ وموند. دا ابوجعفر و. قاسم هغه د لمړي ځل له پاره کوت. د ابوجعفر په سترګو کې د مار په څیر ځلاوه. ابوجعفر د قاسم دکتلو سره سم هغه ته په خندانه خوله سلام وکړ او بیا یې ورته وویل:

« ته ما نه پیژنې خو ستا ورور زما دوست دې. په هرصورت ، نن خو زه یوائې ستا د زیارت کولو له پاره راغلې یم ».

دابوجعفر دخبرو داوریدو وروسته ، قاسم هغه ته د میلمستون دروازه پرانسته. اودغه پوخ عمري ابوجعفر ته یې هلته د کیناستو له پاره اشاره وکړه.« ته دلته کینه ، زه مې ورور خبروم اوبیرته را ستنیږم. خو که مهرباني وکړې اوخپل نوم دې را ته و ښایې تر څو یې زه خپل ورور ته ووایم.» « بلې ، زما نوم ابوجعفر دې ،» کله چې قاسم خپل ورور طاهر ته د ابوجعفر د راتلو په اړه وویل نو دهغه د تندې ګونجې نورې هم ژورې شوې.

«ابوجعفر !...د غرب خطیب ، دا سړې دلته څنګه راغلې دې ؟ تر څو چې ماته معلومه ده دا سړې خو د ښار په هغه سر کې د «بغدادی دروازې » د جومات خطیب دې.» طاهر دفکر په نړۍ کې ډوب ، دخپل تندې خولې په لاس وچې کړې اوویې ویل :« هغه وایې چې له ماسره د کتلو له پاره راغلې دې ، هغه ستا دوست دې ....هغه همدا سې ویلې دې که نه...»

« زما دوست....؟ نه ، ماخو هغه یو ځل نیم چیرې کتلې دې. خیر ورځه ، ور به شو چې خبره څه ده.»

دواړه وررونه د ابوجعفر دکتلو له پاره میلمستون ته راغلل ،او هلته دمیلمه سره کیناستل ، ابوجعفر په خپلې چاپلوسانه لهجې سره وویل:

« شیخ طاهر !...ستاورور خو ډیر جنګجویه دې. د میلې په ورځ د هغه دکړچار څخه سلطان ډیر اغیزمن شوې دې په دې خاطر یې هغه د ینی چرې دپنځه زرو کسانو سالار و ټاکه. زه دهغه دهمدې بریاو د مبارکۍ په خاطر دلته راغلې یم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

طاهر په ډېره حيرانتيا سره دابوجعفر خبرې اوريدې او بيا يې په پوره ادب سره ورته وويل: « ستا څخه ډېره ډېره مننه ، تا زحمت و ګاله ... ريښتيا هم په ينې چرې کې زما د ورور مقرريدل زما او زما د کورنۍ له پاره د سعادت خبره ده.»

قاسم او طاهر دواړو ته تر اوسه دا ډاګيزه نه وه چې ابوجعفر څومره خطرناک انسان دې. خو ابوجعفر د طاهر په اړه دهر څه نه خبر و. خو اوس د هغه توجه د قاسم په لورې وه. ځکه چې د ينې چرې سالار دهغه د سازش ځانګړې نښه وه. تر اوسه هغه د ينې چرې د فوځ درې کسه سالاران په خپل خپور کړې جال کې را ښښلولي وو.... دهغه کار داو چې هغه به ناواده شوي او کمعمره سالاران د عيسايي تنکيو پيغلو په لومو کې راګيرول.... اويو ځل به چې ثوک دهغه د راز ملګرې شو او په جرم کې به ورسره شريک شو نو بيا به دهغه بيرته را ستنيدل شونې نه ښکاريدل. هغه به د ينې چرې مهم سالاران د بغاوت په لور رابلل. ينې چرې د سلطنت تر ټولو مهم او جنګجو فوځ و.

دا فوځ د عثمانيه سلطنت د بنسټ ايښودونکې « عثمان خان» زوې « اورخان» دخپل ورور «علاؤالدين » او « قراء خليل» په سلا باندې منځته راوست. د « اورخان » په وخت کې ، کله چې کوچنۍ اسيا د عيسايي حکومتونو څخه پاکه شوه نو د عثماني سلطنت خاص مامورين د ټول هيواد په جاګيرونو کې خپاره کړل شول ، په پخوا وختونو کې ګڼ شمير عيسايان بنديان کړل شوي و او نور ګڼ شمير يې د سلطنت رعايا ګرزيدلي و او دذميانو په څير يې په دې کوچنۍ اسيا کې خپل ارام ژوند کاوه. صدراعظم علاؤالدين خپل ورور «اورخان» ته سلا ورکړه چې ستر ستر جاګيرداران چې د سترو سترو فوځونو خاوندان هم دي ، ځينې وختونه د سلطنت له پاره دګواښ سبب ګرځي.

په دې وخت کې ترکانو کوم منظم فوځ نه درلود. او صدراعظم علاؤالدين ددې خبرې څخه په ويره کې و چې يو وخت به دهغه جاګيرداره عيسايي رعيت د ګاونډيو عيسايي سلطنتونو سره پټ تارونه و ځغلوي او دمخالفت او بغاوت کولو وړتياوې به پيدا کړي. په دې خاطر هغه دا اړينه و ګڼله چې د عيسوي بنديانو او عيسوي رعاياو څخه ځوان او دنوې عمر خاوندان د سلطنت د څارنې لاندې وروزي او په دې توګه هغوې ته اسلامي ښوونه او روزنه ورکړي ،مسلمانان يې کړي او يو ځواکمن فوځ ترې جوړ کړي.

دې فوځ ته به ځانګړې شاهي فوځ ويل کيږي. ددې خلکو څخه به د بغاوت او سرکشۍ هيله نه کيږي. او تر څنګ به يې ددې نوو ځوانو مسلمانانو خپلوان هم د سلطنت مخالفت نه کوي. ددې برعکس به هغوې ته هم په اسلام کې د راتنوتلو ترغيب ورکول کيږي. همدا علت و چې دا وړانديز سمدستي ومنل شو.

ددې کار دپلي کولو له پاره په لمړي کال کې زر کسه عيسايي ځوانان ددې کار له پاره را وړل شول اوهغوې ته فوځي روزنه ورکړل شوه، په پيل پيل کې چې کله دوه زره کسان د فوځې روزنې څخه فارغ شول نو دوې ټول د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان د خوندي ساتلو د ګارډ په څير وګمارل شول ، سلطان دهغوي دروزنې له پاره يوه ستر صوفي « حاجي بکطاش» ته ددعا له پاره ورغي ، دغه خداي پاله بزرګ ديوه ځوان په اوږه باندې لاس کيښود او دې فوځ ته يې دعاينه وينا وکړه او د «ينې چرې فوځ » نوم يې پرې کيښود.

په دې ډله کې قاسم بن هشام لمرۍ کس و چې عيسايي نه و . خو بيا هم په ينې چرې کې شامل شوې و ، عيسايي ځوانانو به داسلام د قبلولو وروسته دسلطان تر څارنې لاندې د حرب د فن په اړه اعلې روزنه تر لاسه کوله .دهغوې په فوځې روزنه کې به ډيره سختي کيده ، همدا علت و چې هغوې به هر ډول ستونزې په اسانۍ سره زغملې. دخپل مورو پلار ، وطن او مذهب د پريښولو وروسته به دهغوې ټولې هيلې دسلطان سره تړلې وې نو په دې خاطر د اسلام ملاتړ دهغوې د ژوندانه مقصد او نصب العين ګرزيده . سلطان به هم په هغوې ډير باور کاوه ، دا فوځ به په ډير شان وشوکت سره اوسيده او څنګه به چې د سلطان آند و په همدې توګه به عيسايانو ته په خپله په دې فوځ کې د ورننوتلو هيلې په زړه کې را ټوکيدې. همدا علت و چې هر کال به د بلې دورې له پاره د خلکو شميره په خپله پوره کيده بلکه کله به دخلکو شميره دومره زياته شوه چې خلک به بيرته تللو ته مجبوريدل.

خو دا ځل سلطان د هيلو پر خلاف يو مسلمان ځوان په ينې چرې فوځ کې راننويستې و. خو د سلطان ددې پريکړې حقيقي حکمت دا و چې هغه غوښتل چې په دې نوې مسلمانو فوځونو کې يو پوخ مسلمان هم ورګډ کړي تر څو د راتلونکې وختو د سازشونو څخه اګاه و اوسي. ابوجعفر د ينې چرې يو شمير سالاران بيرته مرتد کړي و او عيسايت ته يې را ګرځولي وو. په ينې چرې فوځ کې د ابوجعفر فعاليتونه ورځ په ورځ پراخيدل.

د بله اړخه دسلطان اګاه غوږونه ددې حالاتو څخه پوره خبر وو . همدا علت و چې سلطان د پوره بصيرت څخه کار واخست او قاسم يې په دې نوې مسلمان فوځ کې شامل کړ. خو دا خبره د ابوجعفر له پاره ښه و نه بريښيده . هغه د سلطان د پريکړې څخه سخت په ويره کې پريوتې و . ځکه چې اوس نو د يوه پوخ عرب مسلمان په شتون کې د ابوجعفر له پاره په ينې چرې کې دبغاوت کولو پلان جوړول ستونزمن شوي و . دابوجعفر په ګيډه کې همدا درد و چې هغه يې دعثماني فوځې روزن ځاې د استاد طاهر هشام کورته په راتلو مجبور کړي و . او س نو ابوجعفر د قاسم دايمان داندازې داخستلو هڅه کوله.

خو قاسم بن هشام د ځو پښتو نه مسلمان ، مجاهد او جنګجو و . ابوجعفر ته د طاهر او قاسم دخبرو د اوريدو څخه پوره ناهيلې را پيدا شوې وه ، ځکه چې دهغې مکارو او تجربه لرونکو سترګو دا احساس کړې وه چې په خپل جال کې ددې دواړو عربو ورونو را تاوول اسانه کار نه دې.

هغه د اخوا ديخوا خبرو کولو نه وروسته نيغ په نيغه د قاسم څخه وپوښتل چې:« ددې علت به څه وي چې سلطان دلمړي ځل له پاره په ينې چرې فوځ کې يو مسلمان سالار و ټاکه»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د پخوا څخه د ابوجعفر مارشکله سترګې کتلې وې او دهغه کړو وړو ته سخت متوجه شوې و . اوس چې هغه دا پوښتنه وکړه نو قاسم ته هم حیرانونکې وه. خو پخوا له دې چې قاسم په دې اړه څه ووایی ، طاهر په خبرو پیل وکړ : « اوریدلې مې دي چې په ینی چري کې کوم بغاوت را ټوکیدونکې دې. غالبا چې سلطان به دهمدې حقیقت د را برښوولو په خاطر زما په ورور باور کړې وي»

دطاهر په دې خبره د ابوجعفر زړه نور هم غمژن شو ، ځکه په ینی چري فوځ کې د بغاوت مشري پخپله دهمدې په غاړه وه . دطاهر هشام خبرو په میلمستون کې یو انقلاب راوست ، ابوجعفر ډیر وارخطا شو ځکه چې قاسم په پرلپسې توګه د ابوجعفر سترګو ته کتل. ابوجعفر ددې عربو ورونو سره نور پاته کیدل نه غوښتل په دې خاطر یې ډیره ژر اجازه واخسته او دهغه ځایه ووت.

بله ورځ قاسم خپل نوي کالي واغوستل او دخپلې خوښې په آس سپور شو او د ینی چري مرکزی قرارګاه ته ورغې. دلته هغه تر ټولو لمړی د اغا حسن سره وکتل ، دا همغه ځوان و چې دمیلې په ورځ یې د سکندربیګ څخه ماتې خوړلې وه. قاسم ته ددې ځوان په مخ کې عجیبه شانته سادګې او خلوص تر سترګو شو. قاسم ته ډیره ژر دا څرګنده شوه چې ددې ځوان سره دهغه دوستې کیدونکې ده . اغاحسن د قاسم څخه په عمر کې زیات و ، ترڅنګ یې د ینی چري د فوځ یو تجربه لورنکې سالار هم و . هغه د خپلو بریاو او کرچار له کبله ډیره ترقي کړې وه او د لس زره کسیز فوځ مشری ور په غاړه وه . کله چې اغاحسن قاسم وکوت چې د ینی چري د فوځ مرکزي چاپیریال ته را ننوځې نو پښه یې و نیوله ، ځکه هغه ته د همغې میلې په ورځ د قاسم میړانه خوښه شوې وه . د قاسم په کتلو سره هغه یو ناڅاپه دهغه مخې ته روغې. قاسم هم سمدستي دخپله آسه را ښکته شو ، په دې توګه د ینی چري دواړه سالاران یو بل ته ورغاړی وتل. اوبیا یې په خبرو خبرو کې ددفتر په لور مخه کړه .اغاحسن ورته د تللو په وخت کې وویل چې :« زه ستا مشر ورور طاهرهشام پیژنم هغه هلته په روزن ځاې کې د تورې د وهلو درس ورکوي اوزه هم کله کله د خپل شوق په خاطر دهغه درسونو ته ورځم.»

« ډیرښه !.... ددې مطلب دا شو چې زما ورور به هم تاسې پیژني...... زه ډیر خوشحاله یم چې د ټولو تر مخه مې له تاسره لیده کاته وشول په هغه ورځ تا ډیر ماهرانه ګذارونه وکړل. که چیرې ستا توره نه وې ماته شوې نو په ډاډمنه توګه به تا سکندر بیګ ته ماتې ورکړې وه »

اغا حسن د قاسم دغه ماهرانه آند ته حیران پاته شو ، دا حقیقت و چې دهغې توره په دوکه کې ماته شوه او که نه هغه نور هم دځو ساعتو له پاره د جنګ کولو توان درلود .

قاسم ټوله ورځ د اغاحسن سره پاته شو ، هغه د اغاحسن دکمانډ لاندې د زر کسیزو ، پنځه سوه کسیزو ، سل کسیزو ، لس کسیزو عسکرو د سالارانو سره لیده کاته وکړل. دینی چري ټول فوځ په یوه ځاې کې سرا راټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي و. ددې فوځ ټولو وګړو خپل وطنونه ، کورنۍ ، او مذهبونه پرېښې و او په دې وخت کې د اسلام دسرلوړۍ په خاطر دخپلو ځانو د ځارولو له پاره تیار ناست و.

کله چې ماښام کورته د راتلو له پاره قاسم د اغا حسن څخه اجازه واخسته نو هغه ته یو ناڅاپه ابوجعفر په یاد راغې.اوبیا ورته په ینې چري کې د بغاوت خبره رایاده شوه. هغه د ټولې ورځې دملګرتیا څخه په دې پوه شوې و چې اغا حسن یو باوري سالار دې ، همدا علت و چې هغه په ډېر راز سره د اغاحسن څخه په دې اړه وپوښتل: «دا خبره به څومره سهي وي چې په ینې چري کې یو شمیر خلک دسلطان پر خلاف په فعالیتونو کې مصروف دي ؟ ایا ته په دې اړه څه معلومات لرې ؟»

اغاحسن ټکان وخوړ او دقاسم په لور یې و کتل اوبیا یې په ډېره محتاطه توګه وویل چې: «نه زه په دې اړه ډېر معلومات نه لرم. ماته همدومره ډاګیزه شوې ده چې یو شمیر خلک د تنخواګانو د لوړلو او نورو اسانتیاو د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کوي»

قاسم ورته په تفهیمي توګه سر و خوځاوه او د اغا حسن څخه یې اجازه واخسته او ولاړ.

د ینې چري په فوځ کې قاسم ډېر ژر د یوه وړ او مقبول سالار په څېر را څرګند شو ، اوس یې « مور و پلار» هم همدلته «اورنه» ته دهغه دمشر ورورطاهر هشام کورته راغلی وو. اوس نو هره ورځ په خپل آس سپور د ینې چري د فوځ مرکز ته تګ او بیرته راستنیدل د قاسم معمول ګرزیدلې و . کله کله به هغه د داغاحسن سره د ډوډۍ د خوراک له پاره هم تم کیده او کور ته به ناوخته راته.

یوه ورځ قاسم د خپل عسکری مرکز څخه دکور په لور روان شو ، په لاره کې د زیتون ځو باغونه مخې ته راتلل، دلسمې شپې سپوږمۍ د زیتون په ونو باندې خپله رڼا غوړولې وه ، ددې باغونو سره نژدې دغره په څنډه کې د اوبو یو ستر ډنډ و چې ځلور خواو ته یې شین والې خپله قالینه خپره کړې وه. قاسم چې د اوبو ددې ډنډ غاړې ته ورسید نو لږ څه تم شو ، ځکه چې کوم کس د کومه ځایه دتالاب په لورې کانې وویشت. دا کانې په اوبو کې پریوت او د اوبو څپې یې راپیدا کړې. قاسم سمدستي خپل آس و دراوه او د برق په څېر یې په ډېره بیړه خپله توره را وویستله« دلته څوک دي ؟ مخته راشئ ! او که نه ، که ما پخپله پیدا کړئ نوبیا به مو د ښې د وهلو پرته پرې نږدم.»

ژمنۍ هوا هره پانه په نڅا مجبوروله ، دسپوږمۍ په دغه رڼا کې د ونو سیورې لکه د جادو وزمه ښار په څېر تورې په دیو شکله توګه خاموشه ولاړې وې.هرې لورې ته خاموشي خپره وه. د آس د سومانو لاندې د زیتون د ونوو چې پانې په ټول چاپیریال کې یونوې رنګ راپیدا کړې و . دقاسم غوږونه پورته و او خپل ټول حسونه یې بیداره کړې و او د چا د شتون د محسوسولو هڅه یې کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ناڅاپه هغه د آس د هنېږيدو اواز واوريد. دا اواز د انار دکوچنيو ونو د شا څخه راته. قاسم د خپلې تورې لاستې نور هم ټينګ کړ اوآس يې همغې لورې ته ور وګرځاوه. هلته په ور نژدې کيدو سره يې و کتل چې هلته يو آس نه بلکه دوه آسونه وو چې ديوې بګۍ مخې ته تړل شوي و. دلته په دې ورانې ويجاړې کې د بګۍ په کتلو سره قاسم نور هم حيران شو ځکه داسې بګۍ دلته په «اورنه» کې ډير وخت د خانانو ښځې استعمالوي، دقاسم تندې ګونج شو او فکر يې وکړ چې حتما دلته کومه خبره شته. هغه همدې بګۍ ته نزدې ورغې او په لوړ اواز يې وويل چې «دلته څوک دي؟.... زه پوښتنه کوم چې دلته څوک دي؟» هغه تر لږه وخته پورې همداسې څو اوازونه وکړل، کله چې هغه ته ځواب ورنه کړل شو نو هغه ددې بګۍ شاته پرده دتورې په څوکه پرانسته، خو دلته هم څوک نه وو. اوس نو قاسم نور هم محتاط ګرزيدلې و. تر اوسه هغه د دې حالاتو په نزاکت باندې فکر کاوه چې د انار د ونې د شا څخه ورته يوه غټه بلا شانته را ښکاره شوه، قاسم سمدستې توره په تيکې کې کيښوده او د آس د زين څخه يې کمان را پرانست، په دې کمان کې يو غشې لا دمخه ايښودل شوې و، هغه سمدستې دغې غټې شانته بلاته حکم وکړ او ورغږ يې کړ چې: «خبردار! ته څوک يې؟ هملته تم شه، يوقدم هم مخته را نه شې، او که قدم دې واخست نو په غشي دې ولم.»

دغه هيولا هم په خپل ځاې و دريده، اوبيا لږه شيبه وروسته يوه ډيره ښکلې نقره يې قهقهه دزيتونو په دې باغونو کې واوريدل شوه. ددې خندا په اوريدو سره قاسم حيران شو چې دا خندا خو د کومې ښځې خندا ده. قاسم داسې و انګيرله چې هغه دکومې جادوګرې ناولې ښځې سره مخ شوې دې. خو هغه په انتظار کې اړود پاته نه شو. ځکه هغه دښځې په څير هيولا په خپله په خبرو پيل وکړ.

«وويريدې!...... د ينې چرې د پنځه زره کسيز فوځ سالاره، وويريدې.»

دا دمارسي اواز و. هغه سمدستې د ونو د سيورې څخه را ووتله او مخې ته راغله. قاسم ته دمارسي په اړه هيڅ ډول معلومات نه و. مارسي په نرمو قدمونو باندې په کراره کراره راغله اود قاسم تر څنګ و دريده. اوس نو هغه په څرګنده توګه په سترګو کيده، د لسمې شپې د سپوږمۍ درڼا وړانګو دهغه روڼ اوښايسته مخ نور هم ښايسته کړې و. دهغې غټې سترګې دنيل رنګه ډنډ په څير ځليدې. هغه په خندا خندا د قاسم خوا ته راغله او په ډيره ښه لهجه يې ورته وويل:

«درونده سالاره! زه له تاسره په دې توګه د کتلو په اړه بښنه غواړم، خو ماسره ددې نه پرته بله لاره نه وه. که چيرې ددې نه مې زيات ځنډ کړې وې نو شونې وه چې ډيره زياته تباهي به خپره شوې وې. په دې اساس ما دا غوره وګڼله چې ستا لاره و نيسم او له تاسره خبرې وکړم..... زه د ډيره وخته راهيسې ستا انتظار کوم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسی دخبرو څخه قاسم ټکان وخوړ. خو هغه تر اوسه پورې په لاره کې ددې ولاړې پیغلې په خبرو باندې باور نه شو کولې. هغه د مارسي څخه داسې پوښتل چې هغسې پوښتل یې حق هم و.

« ته چې ماته څه ویل غواړې هغه به را ته وروسته ووایې ، خو لمړی راته دا ووایه چې ته یې څوک؟»

مارسي خپلې زلفې او سترګې را پورته کړې او د شونډو څخه یې خندا لرې کړه او په پوره دقت سره یې وویل چې :« درونده سالاره ! ته زما په اړه د پوهیدو څخه مخته دغه مهم راز په غور سره واوره چې زه یې درته را بربنډوم.» مارسي ددې خبرې سره سم ورته وویل :« درونده سالاره ! ته یقین وکړه چې د سلطان له اړخه منل شوې زوې سکندربیګ د زړه نه مسلمان شوې نه دې. بلکه هغه د عیسویانو د یوه ژور چال اوسازش له مخې د جان کسټریاټ څخه په سکندر بیګ باندې بدل شوې دې. سلطان هغه ته په ناپوهی کې دغربې پولو جاګیر ور وسپاره. تا ته به دا ډاګیزه وی چې هغه دالبانیه د مړشوې پادشاه جان کسټریاټ مشر زوې دې ، هغه غواړې چې د یو شمیر عیسوي جاګیردارانو او د فوځ د یو شمیر سالارانو په کومک بغاوت وکړي ، هغه غواړي د البانیه د سلطان د باج ورکولو څخه ځان ازاد کړي او د سلطان څخه بدله واخلي ،ځکه دهغه په آند دهغه درې کوچني ورونه د سلطان لخوا په زهرو وژل شوی دي.

درونده سالاره ! ته زما په خبرو باندې یقین وکړه ، په دې ژور پلان اوسازش کې ابوجعفر نومې یو شخص هم شریک دې....زه تاته ددې نه زیات نور څه ویل نه غواړم.»

مارسي همدومره خبره وکړه اوبیا په ډیره بیړه دخپلې بګی په لور ور روانه شوه. قاسم تر اوسه پورې دحیرانتیا څخه هملته په خپل ځاې د وچ لرګې په څیر ولاړ و . هغه وکتل چې د ونو د بوټو څخه یو ځوان راووت چې د ګاډیوان په څیر کالي یې اغوستې وو. هغه هلک په تیزی سره په بګی کې کیناست او آسونو ته یې لښته ورکړه ، قاسم د حیرانتیا ددې ډنډ څخه هغه وخت را ییښ شو چې د مارسي بګی دهغه ځایه تللې وه.

هغه ته دهغه ځایه په ناڅاپې توګه ددې اجنبي پیغلې تلل د خفګان وړو ګرزیدل ، له ځانه سره یې پریکړه وکړه په آس سپور شو او د آس واګې یې سستې کړې ، اوس نو هغه مارسي تعقیبوله ، هغه غوښتل چې ددې پیغلې په اړه معلومات تر لاسه کړی چې هغه څوک وه ؟او هغه څه یې چې ده ته ویلې تر کومه ځایه پورې حقیقت لري ؟دهغوې بګی هم په لمړیو کې ډیره ګړندی ځغلیدله. خو ښاری ابادی ته په رونژدې کیدو سره هغې خپل ګړندیتوب پریښود او کرار کرار روانه و ه. د ینی چري عسکري کالوني د « اورنه» څخه بیرون اروپایې لورې ته پرته وه. دهغه ځایه د ښاره پور ې د راتللو له پاره څو کوسه واټن وهل کیده. دښار دیوالو ته د ورسیدو سره سم دمارسی بګی په ناڅاپې توګه تم کړل شوه. دلته هم سپوږمې ټوله سیمه په خپله رڼا باندې ښایسته کړې وه. دقاسم آسپ چې د بګی څنګ ته ورسید نومارسي د بګی شاته پرده پورته کړه ، قاسم هم د بګی شاته برخې ته ور ورسید

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهلته ودريد. اوس نو مارسي اوقاسم يودبل سره مخ په مخ و. دواړو يو دبل په سترګو کې سترګې ور ننويستې. خو بيا معلومه نه شوه چې ولې مارسي خپلې سترګې ښکته کړې، قاسم داسې و انګيرله چې هغه پخوا هم مارسي چيرې کتلې وه. هغه په خپل ذهن باندې زور راوست، خو هيڅ ورته په ياد را نه غلل. بلاخره قاسم په ډيره باورې توګه د مارسي څخه وپوښتل:

«ګوره محترمې ! هغه څه چې تا ماته وويل هغه نامکمله او نا قابل باور دي. زه په همدې خاطر ستا تر شا راغلم تر څو له تا څخه نور معلومات هم تر لاسه کړم. ددې نه علاوه زه هم غواړم له تا وپوښتم چې تا ددې خبرې د ويلو له پاره زه ولې انتخاب کړې يم ؟» که تا غوښتلې نوپخپله تر سلطانه پورې ور تللې شوې، د سلطان نه اخوا د سلطنت نور مهم مشران هم دلته شته ، خو ددې ټولو په شتون کې زه ، بلکه يو نوې او اجنبي شخص ولې غوره کړ ؟ قاسم ددې خبرو کولو په وخت کې دآسه را کيوتې و.

مارسي قاسم ته ځواب ورکړ ،« درونده سالاره ! ته به د «اورنه» له پاره اجنبي اوسې خو زما له پاره بلکل اجنبي نه يې. ما وکتلې چې ته زما تر شا را روان يې نو پخپله مې بګی و دروله تر څو ښار ته د ورننوتلو دمخه تاته خپله مجبوری ووايم. په دې وخت کې دلته په اورنه کې ستا نه اخوا بل داسې کس ماته نه تر سترګو کيږي چې زه ورسره په اسانی سره ووينم او باور پرې وکړم. ما ته ددې له پاره هم انتخاب کړې چې تا دميلې په ورځ سکندر بيګ ته ماتې ورکړې ده او په همغې يوې مقابلې کې دې دهغه د شيطانی فطرت په اړه اګاهي تر لاسه کړه .... زه له تانه دا غواړم چې دخداې له پاره ، چې زما په اړه اوس د پوهيدو هڅه مه کوه ، ځکه چې زه مجبوره يم. کله چې کومه مناسبه خبره مخته راغله نو زه به پخپله ستا مخې ته راځم او خبروم به دې. بيا به زه تاته دا هم ډاګيزه کړم چې زه څوک يم.»

اوس نو د اوږد قد قاسم د مارسي سره ډير نژدې ولاړ و ،هغه دمارسي په سترګو کې دسهار د ستوري په څير ځلا هم کتله او د شفق په څير سوروالې هم. دا پيغله د قاسم د آند څخه هم ډيره ښايسته او حسينه وه. دمارسي پراخه تندې د هغې د ذهانت ثبوت وړاندې کاوه. دهغې وجود نازکه هم واو سخت هم ، داسې ښکاريده لکه د ياقوتو کانړې ته چې لباس ور اغوستل شوې وي. دقاسم ذهن دمارسی دښايست په کتلو سره راپاريدلې و. هغه خپل ځان سنبال کړ او تر شونډو لاندې مسکا کې يې وويل:

« تا چې ماته څه وويل ، زه هغه سلطان ته نه شم ويلې ، ځکه د کوم ثبوت پرته سلطان ته د سکندر په څير د نژدې وګړي په اړه داسې ګوته پورته کول دعقل خلاف کار دې.....هو ، زه به دخپله اړخه د سکندربيګ په اړه ځانته د معلوماتو د تر لاسه کولو هڅې وکړم....اوس که ته چيرې ماته دخپل ځان په اړه څه نه وايې نو مه يې وايه.... خو زه غواړم چې په دې لړ کې يو ځل بيا له تا سره ووينم. کيدې شي چې تا زما خبره درک کړې وي.» قاسم د مارسي نيل رنګه سترګو کې د غوټې خوړلو په وخت کې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مارسي د قاسم په حالاتو پوه شوې وه او په زړه کې يې ډېره خوشحالي احساسوله ، مارسي ته پخپله هم د قاسم په خير د يوه توانمنده انسان اړتيا وه. نو هغې که دقاسم سره د زړه سودا کولې او قاسم هم دهغې دمحبت ځواب په محبت ورکړې وې نو دا دمارسي له پاره دراتلونکو ګواښونو او خطرونو څخه د خوندی پاته کيدو يواځنۍ لار وه . مارسي د قاسم خبرې واوريدې او د څه فکر کولو وروسته يې په ټيټ اواز سره وويل:

« سهی ده ! ...... زه به پخپله له تاسره ووينم ..... خو ته زحمت مه باسه .»

«نو تاته به څه ډول ډاګيزه شي چې زه له تاسره کتل غواړم ؟» قاسم دمارسي خبره ور غوڅه کړه او ترې ويې وپوښتل. مارسي ورته د مسئلې حل و ښود او ورته يې وويل: « ددې حل دادې چې کله کله به زما باوري ملازم «اکبر» ستا په خدمت کې حاضريږي»

قاسم ورته يو ځل بيا وويل چې « ايا ستا ملازم خو به همدا کوچوان نه وی چې همدا اوس ستا بګۍ ځغلوي ؟»

« هو ! ...... همدا دي ،.....زه به هغه ښه وپوهوم چې هغه به څه کوی !»

ښه ، ډير ښه ، يوه اخري خبره راته وکړه ، تا ديوه شخص نوم واخست ....ابوجعفر ... ايا ته ددې وګړي په اړه لږ نور څه هم ماته ويلې شې ؟ قاسم ته په همدې وخت کې د ابوجعفر نوم به ذهن کې راغې نو سمدستې يې دمارسي څخه دهغه په اړه وپوښتل ، مارسی ورته وويل:

في الحال زه ددې نه زيات څه نه شم ويلې ، چې دا شخص د عثماني سلطنت پر خلاف په هر سازش کې شريک دې. خو اوس ددې نه زيات ځکه زه نه شم ويلې چې ددې وګړې پر خلاف له ماسره هيڅ ډول ثبوت نه شته. خو دا سړې ډير مکار او سازشي شخص دې اوزه په دې ډاډمنه يم چې همدې سړې د «يني چرني» سپه سالار انو او د سلطان يو شمير خپلوانو ته هم لاره پيدا کړې ده.»

دابوجعفر په اړه دداسې خبرې په اوريدو سره قاسم نور هم په حيرت کې پريوت ، ځکه چې هغه د ابوجعفر سره کتلي وو. ابوجعفر دهغه د ورور کور ته راغلې و او په همغې ورځ قاسم دهغه دمارصفنته سترګو دکتلو وروسته ډير محتاط شوې و . قاسم غوښتل خبره اوږده کړي او لږ څه نور معلومات هم تر لاسه کړي چې مارسي ترې سمدستي اجازه و غوښته ، مارسي مسکۍ مسکۍ کيده او د شاتو په څير په خوږه ژبه يې وويل :

« اوس ماته اجازه راکړه چې پر ما ناوخته کيږي.»

قاسم ورته زړه نازړه سر و خوځاوه. مارسي کوچوان ځوان ته اشاره وکړه ، بګۍ روانه شوه او لږه شيبه وروسته هوايي شوه. قاسم په درنو پوندو بيرته راستون شو او په اس سپور شو او دخپل کور په لور روان شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه وخته راهیسې چې سکندر بیګ « اورنه» پرېښوده او ددې ځایه ولاړ نو د ابوجعفر فعالیتونو د پخوا څخه نور هم ډېر ګړندي شوي و. ځکه چې دهغه تر ټولو غوره او مهمه مهره اوس د خپل مقصد په لور روان شوې و. سکندر بیګ د غربي سیمو په لور د تللو په وخت کې ډېر مذموم مقاصد له ځانه سره وړي و. اوس نو ابوجعفر همدلته په «اورنه» کې ناست او دوه ستر پلانونه یې مخته بوتلل. لمړی یې په البانیه کې دسکندربیګ بغاوت او هلته د خپلې خپلواکۍ پلان و. اوبلی یې د ینې چري فوځ د یوه ستر بغاوت له پاره تیارول و. هغه څه چې اوبوجعفر د سکندربیګ په اړه غوښتل هغه ټکې په ټکې پوره شوي و او سکندر هم د ابوجعفر څخه اخري هدایت اخستې و اود خپل مقصد په لور روان شوې و. او په یو څو ورځو کې سلطان مرادخان ثاني ته دالبانیه له لورې د یو ستر زیان خبر رارسیدونکې و. دبله اړخه ابوجعفر په ینې چري فوځ کې د خپل بغاوت د پلان د پلې کولو په اخرې لیکو کې و. په ینې چري کې یو شمیر داسې نوي مسلمانان هم وو چې د زړه له کومې یې د اسلام په منلو کې لا تر اوسه ډېر وخت پاته و. ابوجعفر به همداسې ځوانان ښکارول. هغه په همدې توګه ډېر شمیر ځوانان د مختلفو لارو څخه دخپل پلان اوسازش په دې جال کې را ښکیل کړي و.

ابوجعفر ډېر خوشحاله و ځکه دهغه پلان په پوره بریالیتوب سره مخته روان و. هغه د تیرو څو کالو راهیسې همدلته په «اورنه» کې پروت و. خو هیڅکله د چا سترګو ته رانغې. او اوس خو دهغه ټول کارونه په اورنه کې پاې ته رسیدونکې وو. هغه اوس د سکندربیګ له اړخه د بغاوت انتظار کاوه. هغه ته د البانیه دخپلواکې د اعلان په اړه بیړه وه، ځکه دهغې اعلان سره سم دلته په اورنه کې د ینې چري د فوځ یو شمیر سالاران راپورته کیدل او ددې ځاې اوسیدونکې یې یرغمالول. همدا راز د ینې چري یو شمیر سالاران او د سلطان یو شمیر خپلوان د سلطان د محل د نیولو له پاره لاس بډوهلي ناست وو. په دې توګه ابوجعفر د قسطنطنیی دقیصر په حکم د عثماني سلطنت د تباه کولو له پاره هر څه تیار کړي و. د بله اړخه د څو ورځو راهیسی دا خبر هم خوله په خوله کیده چې دسلطان یو شمیر اروپایی باج ورکونکې ریاستونه د بغاوت په لور روان دي اویوشمیر خو یې لا تر مخه دا اعلان کړې دې.

په داسې حال کې چې د بوسنیا، سربیه او هنګري فوځونه د «هونیاډې» تر بیرغ لاندې سره را ټول شوي و. په حقیقت کې دسربیه دپادشاه « ستیفن» چې د سلطان مرادخان ثاني خسر هم و، دمړینې وروسته سربیه د عثماني سلطنت څخه د بیلتون او دخپلې خپلواکۍ اعلان کړې و. د لاړډ ستیفن ځاې ناستې یوبل عیسوي « جارج برنیک وچ » نومیده. دا وګړې دخپل سلف په څیر عاقل او سنجیده انسان نه و. په دې اساس د قسطنطنیی قیصر دهغه په خلکو کې د تارونو د ځغلولو له پاره ښه کار و کړ. قیصر دهغه په ولس کې د عثماني سلطنت پرخلاف دکرکې د راپارولو له پاره ډېر ګړندې کار وکړ او په دې لاره کې یې جارج برنیک هم دخپل ځان ملګرې کړ. د هنګري خلکو هم ، چې په دې وخت کې یې د «نکوپولس» د ترخې ماتې تجربې له یاده ویستلې وې نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی هم د عثماني سلطنت پر خلاف دبغاوت له پاره خپل ځانونه تيارول پيل کړل. هغوی په دې تياريو کې څو کاله وخت مصرف کړ.

په همدې وختو کې سلطان مرادخان ثاني په (۱۴۳۰) کال کې « د زانتي جزيره » او د «يونان» د جنوبي برخو تر څنګ د «سالونيکا» پورې ټوله سيمه فتح کړې وه او دلته يې وينسيانوته ماتې ورکړې وه. تر څنګ يې د وينس رياست په ډيرو خرابو شرايطو سره د سلطان سره سوله وکړه ، څرنګه چې وينس د قسطنطنيې د قيصر ملاتړې و نو په دې اساس د قسطنطنيې قيصر دهغوی په ماتې اوذلت باندې ډير خوابدې شو. همدا علت و چې قيصر په خپلو سازشي پلانونو کې د پخوا څخه زيات ځآن مصروف کړ. د يوه اړخه دلته په اورنه کې دهغه جاسوسان خپلو مقاصدو ته ور نژدې شوې و اود بله اړخه سربيه ، رومانيه ، هنګري ، کروټيا عيسايي سلطنتونو هم د بغاوت بيرغ را پورته کړې و. که څه ددې بغاوتونو د ټکولو له پاره يو ځل سلطان په ۱۴۳۸ کال کې يو لښکر واخست او دجنګ په ډګر کې يې نژدې اويازره عيسايان بنديان له ځانه سره راوړل. خو کله چې سلطان دهغو ميدانو څخه بيرته راستون شو نو په هغوې سيمو کې يو ځل بغاوتونو سر را پورته کړ.

په همدې ورځو کې د غربي اروپا د جنګونو تجربه لرونکي سپه سالار « جان هني ډيز» يعني « هونياډې» هم د هنګرې څخه راستون شو. هونياډې د سجمنډ پادشاه نا جايزه بچې و. دهغه مور «ايلزبت مارسي» يوه ښکلې حسينه اوبدکاره ښځه وه. هونياډې هنګرې ته د رارسيدو سره سم د فوځ سالارې په خپله ولکه کې واخسته او دراتلو سره سم يې د ترکانو پر خلاف د جنګ اعلان وکړ. هغه د « ټرانسلونيا» د ولايت څخه ترکان وويستل. د ترکانو جرنيل « فريدبيګ » چې دسلطان له اړخه هلته د چارواکې په څير ټاکل شوې و د هونياډې په لاسو په شهادت ورسيد. په د ې جنګ کې د فريدبيګ ځوان زوې او شل زره نور عثماني عسکر د هونياډی له لاسه په تورو و ريبل شول. او هغوې چې د هونياډې لاسو ته ژوندې ورغلي و دهغوې سره يې هم ډير ناروا سلوک وکړ. هغه د دې سوبې په خوشحاليو کې په هنګرې کې جشنونه اوميلمستياوې جوړې کړې او په دې جشنونو کې به يې کله کله مسلمان بنديان په ډيره بې دردۍ سره وژل. په دې توګه د خوشحاليو په غونډو کې د دې ترکي فوځيانو وژل يوه په زړه پورې لوبه ګرزيدلې وه.

کله چې سلطان مرادخان ثاني ته د فريدبيګ او نورو شلو زرو فوځيانو د وژلو او د بنديانو د بې رحمانه وژلو خبر را ورسيد نو هغه د هونياډی پر خلاف او د بدلې اخستلو له پاره د يوه ستر لښکر د ورليږلو پريکړه وکړه ، خو هغه ته دا ډاګيزه شوې نه وه چې عيسايي دنيا يو ځل بيا متحده شوې او د اروپا د براعظم څخه يې د ترکانو د ويستلو پرکړه کړې ده.

دا ځل ترکانو ته د ماتې ورکولو او د اروپا د لويې وچې څخه دهغوې د ويستلو له پاره په اروپايي ولسونو کې ډيره زياته جوش او جذبه را خوټيدلې وه چې مثال يې ددې نه مخته نه و ليدل شوې. د هنګرې پادشاه « لارډ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلاس» اود هنګري سپه سالار «هوينادې» په دې اړه د هر چا څخه مخته وو. او اوس خو د فريدبيګ د وژلو وروسته دهغه دميړانې اوبهادۍ قصې په ځاې ځاې کې کيدې. په دې خاطر د ټولې اروپا هر ځوان غوښتل د عثماني سلطنت پر خلاف په دې جنګ کې شريک شي. ددې ترڅنګ د رومن کتوليک دکليسا پوپ دې جنګ ته د مقدس جنګ نوم ورکړ او خپل کارډينل «جولين» يې ددې صليبي جنګ په خاطر دخپل نماينده په څير روم ته و استاوه.

کارډينل جولين د شرقي او غربي اروپا بيړنۍ دوره وکړه او په هر ښار کې يې د مسلمانانو پر خلاف دخلکو د راپارولو له پاره تبليغ پيل کړ. هغه به هر چيرې چې ورته، نو هلته به يې د مسلمانانو په اړه د درواغو قصې جوړولې او خلکو ته به يې اورولې او د اروپا عيسويان ته به يې د غفلت د خوبه د راببداريدو تلقين کاوه. کارډينل جولين د يولسمې پيړۍ د «پطروس هرکوليس» د ژوند تاريخ پوره لوستې و. هرکوليس لمړنۍ کس و چې دصليبي جنګونو بنسټ يې کيښود. هغه د سلطان صلاح الدين ايوبي پرخلاف د ټولې اروپا فوځ را يو ځاې کړې و اودهغه دمقابلې له پاره يې راوستې و. هرکوليس هم پخپله پادري و او دمسلمانانو سره سخته دښمن پاته شوې و. هغه ددې مقصد له پاره خپله ځوانه لور لوڅې پښې او شکيدلې کالي په کوڅو او سرکونو ګرځوله.... خو تر شا به يې دعيسوي راهبانو يو لښکر هم را روان و. هغوې ټولو به په غاړو کې دصليب ستري ستري نښې را ځړولې وې. اوستر صليب به يې د ټولو تر مخه وو. هغوې به خلکو ته ويل چې مسلمانانو ستر صليب په کوړو وهلې دې اود مقدس صليب سپکاوې يې کړې دې.

د پطروس هرکوليس په قدمونو د تلو له پاره جولين هم همدا کار وکړ. هغه د اروپا اوسيدونکو ته وويل چې ټوله عيسوي نړۍ د ترکانو په لاسو تباه کيدونکې اوډوبيدونکې ده نو که اوس هم عيسوي ځوانان د جنګ ډګر ته را ونه دانګي نو بيا به دمسيح نوم اختسونکې په نړۍ کې پاته نشي. همدا علت و چې ډير ژر د هنګری ،سربيا ، واليشيا ، پولينډ ، جرمني ، ايټاليي ، فرانسې ، استريا او بوسنيا فوځونه د هونيادې تر قومندې لاندې سره راټول شول.

دابوجعفر ځانګړې لاس پوڅې سکندر بيګ په همدې حساسو وختو کې دالبانيي په لور روان شوې و. سکندربيګ د ډير لږ وخت له پاره هلته په خپل جاګير کې تم شو ، هغه هم د ترکانو پر خلاف د هونيادې د راتلو انتظار کاوه ، څنګه چې د هونيادې لښکر مکمل شو نو سکندر هم د خاصې البانيي په لور ورغې او بيا همغه ځه وشول چې......

د سلطان مرادخان ثاني منل شوې زوې ، دهغه په محل کې د اولاد په څير پالل شوې سکندر..... دچاسره چې سلطان ډيره زياته مينه کوله او څوک چې سلطان يو ائې د اتلس کلنۍ په عمر کې د يوه «سنجق» حاکم ټاکلې و او بيا ورته دسکندر بيګ لقب ور کړې و .... غدار وخوت. سکندر د خپل کړچار څخه دا ثابته کړه چې هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې مار په ځير دې سلطان ورته شيدې ورکړل او را ځوان يې کړ . سکندر دسلطان ټولې ښيګڼې له ياده وويستلې او دخپل سازش په اخري مرحله کې يې په پوره بريالیتوب سره قدم واخست.

داسې وشول چې ..... هغه وخت چې سکندر د اورنه ځخه تلو ته تيار و نو غوښتل يې چې مارسی هم له ځانه سره يوسي خو ابوجعفر وته سلا ورکړه چې « مارسي اوس له ځانه سره مه وړه ....» هلته په البانيه کې د خپل کورني پادشاهې د جوړولو وروسته به بيا ستا له پاره د محل دکنيزې مارتها او دهغې دلور مارسي درغوښتل اسانه وي ، ځکه چې دا مور اولور دواړه په خپل عيسوي مذهب باندې ولاړې دي»

سکندر ته هم د ابوجعفر خبره معقوله ښکاره شوه. نو هغه وخت چې مارتها هلته په خونه کې دننه دخپلې لور مارسي سره خبرې کولې اوبيا بيرون را ووتله نوهمغه وخت ابوجعفر او سکندر په خپلو منځو کې دا پريکړه کړې وه. همدا علت و چې دمارتها په دې خبرې چې مارسي له تاسره اوس تلل نه غواړي ، سکندر خفګان و نه ښود .

سکندر دهغه ځآيه د غربي پولو په لور ولاړ او څو مياشتې يې هلته د هونياډې د فوځونو د تياريدو له پاره انتظار و کيښن. خو کله چې په ۱۳۴۳ کال ترکي فوځونو د هونياډې په مقابل کې ماتې وخوړه ، فريدبيګ د شل زره نورو کسانو سره په کې شهيد کړل شو نو سکندر هم په خپل آس سپور شو د غربي پولو په لور ولاړ ، په دې وخت کې دهغه سره يوا ځې يوه ساتونکې ډله وه. سکندر په ډيره ګړندۍ توګه سفر کاوه . هڅه يې کوله چې په پټو لارو باندې ولاړشي ، هغه د سلطاني لښکر د قرارګاه پورې راغې خو دې قرارګاه ته د رارسيدو دمخه يې څو کوسه لرې دمه وکړه او د شپې د راتلو انتظار يې وکړ.

نيمايی شپه سکندر دخپلو ملګرو سره يو ځای دسلطاني لښکر خيمو ته را ورسيد. سکندر خپل ساتونکې دخپله ځانه د يوې کلا په ځير راتاو کړل اوپه خپله د سلطان رئس الافندي « ميرمنشي » خيمې ته ورننوت. ميرمنشي په خواږه خوب ويده و چې سکندر توره يې د ورميږ سره و نښته ، سکندر د خپلې تورې په څوکه باندې ميرمنشی و ټومبه ، ميرمنشي سمدستي راپورته شو ، خو کله يې چې سترګې پرانستې نومرګ يې په سر سپور و . کله چې هغه حالات وکتل نو سکندر ورته تر سترګو شو . په دې وخت کې ورته سکندر وويل:

« رئيس الافندي ! زه تاته حکم کوم چې همدا اوس او همدا ګړی د البانيا صوبيدار ته شاهی مکتوب وليکه.... هغه ته وليکه چې سکندر بيګ چې دسلطان له اړخه د وائيسراې په ځير هلته در رسيدلی دي ، ورته د البانيه د دارالسلطنت په ګډون د ټولو سيمو واکمني وروسپاره.»

درئيس الافندي د پښو لاندې زمکه و تښتيده ،هغه دا فکر هم نه شو کولې چې دسلطان روزل شوي غلام به تر دې حده پورې مخته ولاړ شی. هغه ته په خپلو غوږونو يقين نه راته ، په دې خاطر هغه د لږ څه ځنډ نه کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخست ، سکندر سمدستي دخپلي توري سر ته لږ څه نور زور هم ورکړ ، په دې وخت کې د رئیس الافندي ساه بنده شوه ، او سمدستي یې د حکم د تعمیل کولو اشاره وکړه. سکندر یې د غاړې څخه توره لرې کړه.

افندي په لړزان ځان پورته شو او په ډیره بیړه یې سلطاني حکم نامه ولیکله. ددې مکتوب د لیکلو وروسته یې پرې د سلطان مرادخان ثاني مهر ثبت کړ او هغه یې سکندر بیګ ته ورکړ ، سکندر بیګ په یوه لاس مکتوب واخست او په بل لاس یې توره پورته کړه او کمزورې ریس الافندی یې پرې داسې وواهه چې د هغه سر له تنې څخه پرې کړل شو . اوس نو هغه د البانیې د ښار « کروټیه » دترکي صوبیدار په نامه حکم نامه تر لاسه کړې وه . هغه غوښتل د همدې فرمان په واسطه په البانیه باندې ولکه وکړي.

سکندر خپل کار په پوره بریالیتوب سره تر سره کړ او دخیمې څخه ووت ، د هغه ملګرو په پوره احتیاط سره پهره کوله ، سکندر خپل ساتونکي له ځانه سره واخستل او په پوره بیړه د البانیې په لور ولاړ. هغه د خپل سفر په دریمه ورځ دکروټیه « آق حصار» ته ورسید. سکندر د شاهي فرمان له مخې د ترک صوبیدار څخه د خپل پلار تخت بیرته واخست او ترکي فوځونو ته یې د البانیې څخه د سمدستي وتلو حکم وکړ . په البانیه باندې ولکې کولو وروسته ، بله ورځ هغه په ښار کې اعلان وکړ چې هغه د اسلام دین پرې ایښې او بیرته عیسوي شوې دې. البانوي خلکو چې دخپل پخواني پادشاه زوې په دومره میړانې سره د سلطنت په ولکه کولو وکوت نو پرې زیات خوشحاله شول . هغوې د سکندر بیګ لاس نور هم ورکلک کړ او د هغه په فوځ کې ډلې ډلې را شامل شول.

سلطان مرادخان ثاني ته دترکي فوځې سالار فریدبیګ د وژلو اوماتې وروسته د خبر هم سخت ټکان ورکړ ، هغه په څو ورځو کې مات رامات شو ، ځکه چې هغه سکندر بیګ په ډیر نازو نعمت کې پاللې و . دسکندربیګ بې وفایي سلطان ته داسې ټکان ورکړ چې هغه یې دناروغتیا له امله د کټ کړ. نن سبا د ابوجعفر په مخ خوشحالۍ هم وې او حیرانتیاوې هم. ځکه دهغه له اړخه تیار کړل شوې سازش بریالیتوب ته رسیدلې و ، سلطان لا تر اوسه پورې ددې ټکانونو څخه را وتلې نه و چې یوبل بد خبر ورته را ورسید. دهغه دسلطنت په اسیایي برخه کې د کوچنۍ اسیا په ښار « قونیا» کې قیصر یو لوې سازش بریا ته رسولې و . د قونیا سردارانو هم دبغاوت بیرغ پورته کړ ، دې کار سلطان دخواږه خوبه را ویښ کړ . دغې دریم بد خبر سلطان د ناروغتیا اومرینې څخه را وویست او نوې ژوند یې ورپه برخه کړ . هغه د یوه سیلۍ اوتوپان په څیر را پورته شو ،خپله توره یې د تیکې څخه را وویسته او نیغ دسلطنت دربار ته ورغې.

اوس نو دهغه ذهن پرانستل شوې و ، په شاهي مسند کیناست او دربار یې را وباله..... خاصدارانو منډې ترړې ووهلې او په څو لمحو کې یې د عثماني دربار ټول ستر ستر وزیران ، امران ، رئیسان اوسالاران را ټول کړل. نن د ټولو وګړو په مخونو کې یو ډول تجسس اوپلټنه وه. په دربار کې داسې چپه چپتیا وه چې د ستنې د لویدو اواز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په کې اوریدل کیدې شو . په دې وخت کې سلطان خپله توره په زمکه کې و ټومبله او را پورته شو . او دزمري په ځیر و غورید.

«دسلطنت مشرانو ، وزیرانو ، امرانو او سپاهیانو ..... !

مونږ ته په پرلپسې توګه خراب خبرونه را رسیږي ، لمړی د سربیا پادشاه بغاوت وکړ ، چې مونږ ورته سزا ورکړه .دهغه سره د جنګ په میدان کې مونږ اویا زره عیسویان بندیان و نیول او هغوې ته مو د نافرمانۍ کولو سزا هم ورکړه. تاسې ټول په دې ښه پوهیږئ چې اوس یواځې په دې دریځ کالو کې د اروپا ټول عیسویان د هونیاډې تر بیرغ او قومندې لاندې سره راټول شوي دي ، هغوې زمونږ یو ولایت (ټرانسلونیا) زمونږ څخه تر لاسه کړې دې او زمونږ یو ډیر میړنې اوبهادر جرنیل « فریدبیګ » اودهغه زوې یې د شل زره نورو عسکرو سره یو ځاې شهیدان کړې دي ، عیسایانو یواځې په دې باندې صبر و نه کړ او اوس په هرې میلمستیا اومیلې کې ترک بندي فوځیان راوړي اوپه ډیره بې دردۍ سره یې وژني. او بیا تاسو ټول په دې پوهیږئ چې د سکندربې وفایی هم یو لړزونکې خبر و . خو دا یاد ساتئ چې سلطان ددې معمولې خبرونو په اوریدو باندې زړه بدې نه دي ، په دې اساس ما پریکړه کړې ده چې ددې بغاوتونو سر په پوره ځواک سره و ځپوم.

پخوا مو په خپلو پریکړو کې لږ څه ځنډ کاوه خو همدا اوس مونږ ته خبر را رسیدلې دې چې په کوچنۍ اسیا کې زمونږ د ښار د « قونیا» سردارانو هم دعثماني سلطنت په مقابل کې د بغاوت بیرغ پورته کړې دې په دې اساس مونږ سمدستي .... په یوه وخت کې ددوو لښکرو د تلوپریکړه کړې ده . لمړی به په اتیا زرو کسو مشتمل فوځ د « شهاب الدین پاشا » تر مشرۍ لاندې داروپا په لور ورځي اودویم لښکر به زما د قومندې لاندې د قونیا په لور حرکت کوي تر څو دهغه ځاې بغاوت و ځپوي اوبیا دهغه ځآیه د کوچنۍ اسیا په لور حرکت وکړي ، په دې اساس ټولو سالارانو ، سپاهیانو او دحکومت نورو مسؤلینو ته حکم کیږي چې همدا اوس ددې دواړو لښکرو د تیارولو له پاره هلې ځلې پیل کړي.»

سلطان ډیر په قهر و او دا ټوله وینا یې په پوره جذباتو سره واوروله. هغه خپلې خبرې خلاصې کړې اوبیرته په شاهي مسند باندې کیناست. په دربار کې په مکمله توګه خاموشي خپره و ه. ټول خلک دسلطان ددې ناڅاپی پریکړې څخه حیران شوي و ، ځکه چې دا ډیره ستره پریکړه وه. په یوه وخت د لرې لرې محاذونو له پاره ددوو لښکرو ورلیږل څه داسې وړه خبره نه وه.

تر لږه وخته پورې په دربار کې خاموشي خپره وه. بیا دسلطنت یو وزیر را پورته شو او په پوره ادب سره یې وویل: « د معظم سلطان پریکړه په یقیني توګه په پوره درائیت باندې ولاړه ده.خو که چیرې معظم سلطان لمړی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونیاډې دبغاوت د ځپلو او بیا د کوچنۍ اسیا د بغاوت د ځپلو له پاره توجه وکړي نو شونی ده چې په دې توګه به دواړه محاذونه په اسانۍ سره فتحه شي.»

وزیر په داسې حال کې دا سلا ورکوله چې ټول وجود یی لړزیده. سلطان دهغه د سلا په اوریدو باندې وخندل او په نرمه لهجه یی وویل: « مونږ به همداسې کوو. د شهاب الدین پاشا لښکر به لا تر هغه وخته پورې خپلې لیکې نه وي جوړې کړې چې مونږ به د قونیا د بغاوت دځپلو څخه فارغه شو او دهغوې سره به یو ځای شو.»

د سلطنت وزیر د سلطان د ځواب په اوریدو سره ډاډمن شو، اوس نو د سلطان دځیرې څخه سختې لرې شوې وه. او په دربار کې ناستو خلکو د اوسنیو تازه حالاتو په اړه یو دبل سره په خبرو لګیا شول. په همدې وخت کې د سلطان دځانګړي فوځ ینې چري سپه سالار را مخته شو او په ډیر آدب سره یی سلطان ته وویل: « معظم سلطانه !.... ما ته څه حکم دې ؟»

سلطان ورته ځواب ورکړ چې:

« ته به هم د شهاب الدین پاشا تر بیرغ لاندې دهغه سره د اروپا په لور خوزیږې، له ماسره به د ینې چري پنځه زره کسان هغه لورې ته ځي. او پاتې به ددې نور فوځ څخه وي.»

کله چې سلطان خپله خبره پوره کړه نو سپه سالار بیا وویل:

دمعظم سلطان سره د ینی چري کوم پنځه زره کسان هغه لورې ته ځي ؟

سلطان تر لږه وخته پورې فکر وکړ او بیا یی یو نا څاپه ټکان وخوړ او حکم یی وکړ « هغه عرب ځوان چیرې دې چې د میلې په ورځ یی سکندربیګ ته ماتې ورکړې وه، هغه سمدستې را وغواړئ او زما سره دتللو له پاره یی تیار کړئ.»

د ینې چري سالار دحکم دتعمیل له پاره سر ټیټ کړ او شاته ولاړ. ددې وروسته تر څو ساعتو پورې د فوځونو د لیږلو په اړه خبرې کیدې، په همدې وخت کې قاسم بن هشام هم را و غوښتل شو. کله چې قاسم دسلطان مخې ته راغې نو دسلطان توجه دهغه لورې ته شوه، سلطان قاسم خپل ځان ته راوباله او ورته یی وویل چې:

قاسم بن هشام ! ته به زمونږ سره بله ورځ سهار وختې د قونیا په لور سفر کوې، که چیرې ته په دې لړ کې څه ویل غواړې او یا دکوم شې له پاره اړتیا ولرې نو پرته له ځنډه یی ویلې شې»

قاسم په ډیر ادب سره دسلطان خبره واوریده او بیا یی وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درونده سلطانه ! ستا تر سیورې لاندې ماته د هیڅ شي اړتیا نه شته. ستا په رکاب کې ماته جهاد کول به زما د ژوندانه تر ټولو ستره نیک بختي وي. ته به بله ورځ سهار وختي د ټول لښکر څخه مخکې ماهلته بیا مومې.... البته...»

قاسم غوښتل څه ووایي خو یوناڅاپه یې خوله و نیوله. هغه د لمړي ځل له پاره دکوم سلطان دربار ته راغلې و ، همدا علت و چې دهغه الفاظ په ژبه باندې نه راتلل. خو سلطان ورته سمدستي وویل:

هو ، هو ! ووایه ، تا څه ویل غوښتل ؟

قاسم په غټه ژبه ورته وویل:

درونده سلطانه ! زه غواړم یوه ډیره عاجزانه مشوره درکړم. معظم سلطان غواړي خپل یولښکر د شهاب الدین په مشرۍ د اروپا په لور ولیږي اوپخپله غواړي چې د کوچنۍ اسیا په لور وخوزیږي ، خو زه اندیښمن یم چې د «اورنه» داسې پریښوول به په دې سیمه کې د قسطنطنیې د قیصر له پاره د خپلو جاسوسیو د تارونو د غزولو له پاره فرصت برابر کړي ، زه دا احساسوم چې په اورنه کې یو شمیر پټ لاسونه د معظم سلطان د سلطنت په خلاف په سازشونو کې ککړ دي. اودا همغه لاسونه دي چې سکندریې بغاوت ته اړ کړې دي.»

سلطان د قاسم په خبرو باندې ټکان وخوړ دهغه په سترګو کې د خونړي زمري دسترګو په څیر نښې راپیدا شوې ، په خپلې ګدۍ کیناست او سترګې یې په قاسم کې ور ښخې کړې. او دکومې مهمې خبرې د کولو په فکر کې شو ، د لږ څه ځنډ وروسته سلطان وویل:

« قاسم بن هشامه ! زه ستا ددې آند ډیر درنښت کوم دلته زمونږ پخوانې ډیر پوه او تجربه لرونکې ملګري هم شتون لري خو تا دهغوې ټولو څخه خپلې سترګې ډیرې پرانستې دې. مونږ همدا اوس اوس پریکړه کړې ده چې مونږ به تا د خپله ځانه سره قونیاته نه بوځو. بلکه مونږ ه ته دلته په اورنه کې د شاهي سلطنت د څارګرې اداري مشر و ټاکلې ....مونږ پخپله هم په دې شک کې وو چې دسکندر بیګ تر شا د قسطنطنیې د قیصر لاس دې ،خو مونږ دې لورې ته توجه نه وه کړې چې په اورنه کې په کوم سازش باندې هم څارنه وکړو. مونږ له تا څخه ډیره زیات خوشحاله یو او دحکومت ټولو مسؤلینو ته حکم کوو چې د اړتیاو په وخت کې له تاسره پوره پوره مرسته وکړي.»

د قاسم له پاره دسلطان دا پریکړه د هیلو پر خلاف وه. په همغه لمړۍ ورځ پنځه زره کسیز فوځ دسالار په څیر د قاسم ټاکل هم هغه ته دحیرانتیا وړ وو. قاسم لږ څه فکر وکړ ..... پادشاهان همداسې وي ، چې په هر وخت کې د توقع اوهیلو پر خلاف پریکړې کوي. اوس نو دقاسم سره سلطان ته د ویلو له پاره نور څه نه و. قاسم د حکم سره سم خپل سر ټیټ کړ نو سلطان ورته یو ځل بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته به له ماسره ددربار د خلکو د تللو وروسته ځانته وينې..... مونږ غواړو چې له تا سره څه ډيرې اړينې خبرې وکړو .» قاسم يوځل بيا خپل سر د تعظيم له پاره ښکته کړاو شاته و لاړ.

کله چې درباريان ولاړل نو ددربار خاص دربان قاسم د سلطان د قصر تر دروازې پورې وروست. دلته خاص خادمې قاسم له ځانه سره يو ړ او دسلطان د اوسيدو د ځاې په لور ورسره ولاړه. دا د « يلدرم قصر» وو. ددې ځاې تر له لاره د شيشيي تيرو په واسطه ښايسته کړل شوې وه. په شاهي ګلستان کې رنګ رنګ فوارې نصب کړل شوې وې، قاسم خاص ديوان ته ور ننوت. مخامخ ورته په شاهي کاليوکې ملبوس يو ښايسته شکله ځوان ولاړو. دا ځوان شهزاده محمد نوميده. د معظم سلطان دويم زوې. د سلطان د ستر زوې نوم شهزاده «علاؤالدين » و. شهزاده محمد په خندانه توګه د قاسم استقبال وکړ. په دې وخت کې خاص خادمه يوې لورې ته ودريده. شهزاده محمد د قاسم سره په ډيره مينه ورغاړيوت. اوبيا يې په خندا خندا کې وويل:

« د ميلې په ورځ مې ستا د تورې وهلو فن ډير زيات خوښ شو. اودهمغې ورځې راهيسې مې غوښتل چې له تاسره ووينم. خو کله مې چې نن ستا د راتلو په اړه واوريدل نو ستا د ليدلو له پاره راغلم.... خو د معظم سلطان سره د کتلو وروسته يوځل هرومرو له ماسره هم ووينه. زه به په همغه ځانګړې خونه کې ستا سر د ليدلو منتظر اوسم.»

قاسم ته شهزاده محمد ډير ښه انسان ښکاره شو. ژمنه يې ورسره وکړه چې دبيرته راستنيدو په وخت کې به ورسره هرو مرو ويني. بيا قاسم د همغې خادمې په لار ښوونه د سلطان مرادخان ثاني تر مخه حاضر شو. سلطان قاسم دمينې اوشفقت له مخې د خپله ځانه سره کيناوه. او خپلې خاص خادمې ته يې د قاسم د خدمت کولو له پاره حکم وکړ. دا د سلطان دليدلو کتلو ځانګړې خونه وه. په خونه کې څلورو خواو ته تکيه لرونکې ګدۍ ايښول شوې وې. په ديوالونو يې د عثماني سلطنت د خطاطانو او انځورګرانو ډير ښه انځورنه او ليکنې موجودې وې. په چت کې يو قرمزي فانوس را ځړول شوې دې، دکمرې په فرش باندې ديونان څخه راوړل شوي سره تيږه يا « سنګ احمر» ښليده، او دکړکيو رنګينه پردې را ځوړندې شوې وې. سلطان د قاسم څخه خپله لمړۍ پوښتنه وکړه :

« تاته څه ډول معلومه شوه چې د اورنه په قصر کې جاسوسان فعاله دي ؟»

دورنده سلطانه ! زه کالونې د تلو په لاره کې ديوې اجنبې پيغلې په واسطه تم کړل شوم. هغې خپل نوم او ادرس د ښوولو نه ډډه وکړه خو دا يې راته وويل چې سکندر بيګ د معظم سلطان پر خلاف د بغاوت کولو اراده لري.ما ددې پيغلې څخه په دې اړه د نورو معلوماتو اوهم دهغې دنوم او ادرس په اړه وپوښتل خو پيغله د سترګو په رپ کې په خپله بګۍ کې کيناسته او ترې تم شوه....څرنګه چې سکندر ستا ډير نژدې زوې ګڼل کيده ، نو په دې خاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دهغې پيغلې خبره درواغ و گڼله او هسې مې پرېښوده» قاسم پخپل دغه ناوړه عمل باندې د شرم احساس وکړ او دا خبرې يې وکړې.

دسلطان سترگې د حيرانتيا څخه وازې پاته شوې وې ، په ډېره بې صبرۍ سره يې د قاسم څخه وپوښتل «دا د څه وخت خبره ده ؟دسکندر د تلو څخه د مخه او يا دهغې وروست ؟»

« دسکندر د تلو وروسته خبره ده»

هو !....سلطان د قاسم دخبرې د اوريدو وروسته په تفهيمي توگه وويل چې:« ددې نه ډاگيزه شوه چې سکندر بيگ د پخوا څخه غدار و. اودا هم ډاډمنه شوه چې دلته په اورنه کې هم دقيصر جاسوسان شتون لري..... ډير ښه ددې نه علاوه تاته په دې اړه نور څه معلوم هم شته ؟»

قاسم ورته په نازړه توگه ځواب ورکړ: « ددې نه علاوه زه د يني چري په څو کسو سالارانو باندې هم شکمن يم. زه يې څارم او وينم چې هغوې د باغيانه فکر خاوندان دي. او څو نور شخصيتونه هم زما له آنده مشکوک دي.... خو تر اوسه پورې مې دهغوې په اړه شواهد نه دې تر لاسه کړي، اوس چې تاسې ماته دا مسؤليت را سپارلې دې نوزه به انشاء الله د سر په قيمت باندې ددې ټولو سازشونو جرړې راسپړم»

« ډير ښه ! مونږ له تاڅخه همداسې هيله لرو. زه غواړم چې دقونيا څخه زما دراستنيدو وروسته به ته مونږ ته دلته په اورنه کې د جاسوسانو د نيولو زيرې راکړې. پخوا خو ما د قونيې څخه د اروپا په لور د تللو اراده درلوده خو اوس مې پريکړه کړې ده چې مونږ به يو ځل دقونيه څخه بيرته دلته اورنه ته راستنيږو او غدارانو ته به عبرتناکه سزا ورکوو. مونږ ستا سره د بسپنې له پاره دخپلې څارگرې ادارې مشر بهران هم ټاکو او د ښار کوتوال ته هم په دې اړه ضروری هدايات ورکوو.»

قاسم د لږ څه فکر کولو وروسته سلطان ته وويل:

« درونده سلطانه !.... تا خو زه د ټول دربار تر مخه د شاهي څارگرې ادارې مشر و ټاکلم، ددې کار څخه خو به دلته په اورنه کې مشغول جاسوسان ټول خبر شي او په خپلو فعاليتونو کې به محتاط شي. زه غواړم چې تاسې بهرام خان او دښار کوتوال ته زما په اړه هدايات ور نه کړئ، ځکه زه غواړم چې خپل دښمنان په بې خبرۍ کې را گير کړم».

سلطان مراد خان ثانی يو فقير مزاجه انسان او يو ډير غښتلې او ميړې عسکر و. هغه ته د قيصر په څير ددغسې سازشونو چل نه ورته. خو دسلطنت علماء اوپوهان د سلطانې بصيرت اوتدبير څخه خبرو. غالبان سلطان دخپل دور انديشۍ له مخې غوښتل چې بهرام او ښار کوتوال په دې کار باندې خبر کړي خو قاسم هغه ددې کاره منه کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د قاسم مشوره و منله. د دې وروسته قاسم او سلطان دواړه تر ډېره وخته پورې د غدارانو او جاسوسانو په اړه په خبرو اترو کې مشغول پاته شول ، د ډېره وخته وروسته کله چې قاسم د سلطان د دربار ه راووت نو شهزاده محمد ورته هلته په خپله خونه کې منتظر ناست و. هغه د قاسم د کتلو سره سم د هغه د ښه راغلاست له پاره راپورته شو او قاسم یې له لاسه و نیو او د خپل ځان سره په نږدې ګدۍ یې کیناوه.

درونده قاسم بن هشامه ! د هغې ورځې د مقابلې په جریان کې که چیرې زمونږ د وینځې لور په وخت په تاباندې غږ نه و کړې نو سکندربه ستا سر له تنې پرې کړې و.»

د شهزاده محمد د خبرې په اوریدو سره قاسم د حیرانتیا څخه ټوپ شانته کړ.

« وینځه ، کومه وینځه ، او د هغې کومه لور ؟.... زه خو ، درونده شهزاده ، ستا په خبره و نه ورسیدم»

شهزاده د قاسم د خبرو په اوریدو مسکې شو او بیا یې وویل.« ایا تاته در په یاد نه دي چې د مقابلې په وخت کې کله چې ته د مصنفینو تر څنګ ولاړ وې او د تماشاچیانو په لور دې کتل نوستا تر شا سکندر پر تا باندې ډیر خطرناکه ګذار وکړ ، په همغه وخت کې ستا د خبرولو له پاره چې کوم چا غږ پورته کړ هغه د سکندر دالبانوي وینځې لور «مارسي» وه.»

قاسم د حیرانتیا په سمندر کې غوټې وهلې ، بیا یې لږ څه په سادګۍ سره وویل

« اواز خو نه و ،البته ما یوه چیغه واوریده ، خو زه پوه نه شوم چې دا چیغه د کومه ځایه راغله»

« اوس نو شهزاده محمد مسکې و اویو ځل بیا یې وویل: « هو ! ښاغلیه. هغه د مارسی چیغه وه..... خیر دا خبره به پریږدو ، ... مونږ د څه له پاره دلته ناست یو او څه خبرې مو را وسپړلې ....اوریدلې مې دې چې ته یې د شاهي ښارګرې اداري مشر و ټاکلې. درونده وروره ! د خداې له پاره ، زما له پاره هم یودوه رازونه هم را بربنډ کړه.» شهزاده ذومعنې جمله استعمال کړې وه. دواړه پرې دزړه دا خلاصه وخندل. خو د قاسم ذهن په پرلپسې توګه په همغې چیغې کې راګیر و. او تر اوسه یې فکر کاوه چې دې پیغلې په ډیر نازکه وخت کې دهغه ژوند خوندي ساتلې دې اوپر دې یې ډیر احسان کړې دې. په دې سوچ اوفکرکې شو چې څه ډول دهغې کنیزې لور ته ځان ورسوي او دهغې د دې احسان په اړه ترې خپل ممنونیت څرګند کړي.

په کوم خیال کې ډوب قاسم د شهزاده محمد څخه وپوښتل « محترم شهزاده !.... حق خو دادې چې زه د دې پیغلې شکریه ادا کړم. خو نه پوهیږم چې هغه به چیرې پیدا کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم په ذهن کې څه نور خیالات هم را څرخیدل ، داسې معلومیده چې دهغې په وجود کې ځارګرې را نغاړل شوې وه. او که نه په دې توګه ، په خپلې لمړنی لیدنه کې به یې د یوه شهزاده سره ددومره بې تکلفه خبرو کولو هڅه نه وې کړې. شهزاده محمد د قاسم خبرې واوریدې او په زوره یې وخندل.

« ډیر ښه !..... په دې څو لمحو کې خبره تر دې ځایه راورسیده. هسې نه چې زمونږ دځارګرۍ مشر په غیب کې عاشق شوی وي.» نوې ځوان شهزاده ! خپله خبره کلکه کړه ، خو قاسم ورته وویل چې:

« نه درونده شهزاده ! داسې کومه خبره نه شته..... ما هسې په اخلاقي توګه دا خبره کوله ،ځکه چې هغې پیغلې زما ژوند خوندي کړې دې.»

شهزاده محمد یو ځل بیا مسکې شو « درونده وروره !.... ستا اخلاق په خپل ځاې د قدر وړ دي. خو یاد ساته چې ته یو مسلمان یې او هغه د یوې عیسایې مور عیسوي لور ده.»

د قاسم له پاره دا خبره حیرانونکې وه ،هغه په خپل تقدیر باندې رشک کاوه چې د ځارګرۍ د پیل سره سم ورته تر ټولو لمړی اطلاع ورکړل شوه. دهغه ذهن دیوې عیسوي پیغلې په پیدا کیدو کې مشغول شو ، چې د میلې په ورځ یې دقاسم ژوند خوندي کړې و. اودا پیغله د البانوي سکندر د کنیزې لور وه. داخوربښتیا ډیره عجیبه پیښه وه. ددې په خبریدو سره د قاسم وینښتان زیږه شول ، هغه په بې صبری سره خبره وکړه او ویې ویل:

« خو درونده شهزاده ! ماته خو ددې پیغلې دځاې په اړه معلومات هم راکړه. تر څو زه دهغې د ممنونیت د ادا کولو له پاره هغې لورې ته ورشم.»

« ډیره ښه ! ....سبحان الله....... داسې معلومیږي چې زمونږ د پنځه زره کسیز فوځ سالار او د ځارګرې ادارې مشر قاسم بن هشام د یوې عیسوي پیغلې د مینې او محبت په زلفو کې را ګیر کړل شو.»

شهزاده محمد په کړس کړس خندل او قاسم بن هشام هم ورسره دخنداکولو ټوکیزه ډرامه کوله . شهزاده محمد ورته بیاوویل.

« سهي ده ، زه به تاته د مارسي ځاې ځیږې و ښایم. خو په یوه شرط. لمړی هغه شرط پوره کړه.»

قاسم ورته سمدستي وویل « بې شکه...... امر وکړئ ، څه ډول شرط ؟»

شهزاده محمد ورته په خندا کې وویل :« زما شرط دادې چې ته به له ماسره ددوستی کولو ژمنه کوې ....ته به له ماسره ژمنه کوې چې ته به زما سره ښکار ته هم وځې. او زما سره دکتلو له پاره به دلته سلطاني قصر ته هم تشریف راوړې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم ددې خبرو په اوريدو سره د ډاډ ساه واخسته. « ستا سره دوستي ؟... دومره د ښه نصيب خاوند ! ماته ستا ټول شرطونه منظور دي.»

دقاسم دخبرو سره سم دواړو په زوره زوره و خندل ، قاسم ددې نوې ځوان شهزاده سره لاس ورکړ او ورته يې وويل : « سهې ده ! درونده شهزاده . اوس راته ووايه چې د سکندربيګ د البانوي کنيزي لور مارسي چيرې اوسيږي ؟ »

شهزاده محمد قاسم ته دهغې درک ورکړ او ورته يې وويل چې د شاهي محل شاته کالونۍ کې د البانوي کنيزې مارتها کور دي. اوس نو د قاسم له پاره د شهزاده سره نور پاته کيدل شوني نه و. هغه ته دخپل مشن لمړۍ سراغ په لاس ورغلې و . همغه و چې دلږڅه ځنډ وروسته يې د اجازې د اخستلو غوښتنه وکړه ، نوې ځوان شهزاده هغه ته اجازه ورکړه او ورسره د خاص ديوان تر دروازې پورې راغې اوهلته يې پريښود ، او کله چې قاسم دهغه ځايه ولاړ نوشهزاده يوه ډيره عجيبه خبره وکړه:

دوسته ! مونږ په دې ښه پوهيږو چې ته د البانوي کنيزې کور ته د شکريه د ادا کولو په ځاې دسکندربيګ د سازش جرړې راسپړې ، خو مونږ به تا و نه ځنډوو .»

قاسم په ساده توګه د شهزاده په لور وکتل او په زړه کې يې دهغه بصيرت ته افرين ووايه. قاسم په دې وپوهيده چې د سلطان مراد خان ثانې په نسبت دهغه زوې « محمد» دډير ښه ذهن اوبصيرت خاوند دې... بيا قاسم شهزاده ته سلام وکړ اومحل څخه راووت.

اوس نو دهغه په ذهن کې دجذبو او احساساتو آسونو ځغاسته کوله . هغه غوښتل چې څومره ژر چې کيدې شي دمارسي سره ووينې ، د وخت په تيريدو سره دهغه يقين پخلنې ته رسيدلې و اوپه دې پوه شوې و چې مارسي همغه پيغله ده چې د زيتون په باغونو کې يې دده سره ليده کاته کړې و . تر اوسه پورې دماښام تيارغونې ته لا وخت و ، ځکه هغه غوښتل چې دشپې په تياره کې د مارتها کور ته ورشي. هماغه و چې دهغه ځاې په لور د تللو په ځاې خپل آس د خپل کور په لور را وګرځاوه. هلته په کور کې يې ورور طاهر هشام موجود و. کورته د راتلو سره سم بې وريرونو مخې ته ور و ځغاستل او په پښو پورې يې ور ونښتل ، اوس نو دهغه وريرونه دهغه سره پوره پوره اشنا شوې و. کله به چې قاسم کور ته راغې نو دهغه سره به يې لوبې کولې ، دهغه مور وپلار هم په اورنه کې د ژوند څخه خوشحاله و . ځکه چې هغوې دلته دخپلو دواړو زامنو ،نګور ، او لمسو سره يو ځاې اوسيدل. دقاسم مور تر اوسه دومره زړه شوې نه وه. هغه يوه نيکه او ديندار ه ښځه وه. همدا علت و چې دهغې دواړه زامن ددينې عقايدو خاوندان و. قاسم هلته په خپله کمره کې دکوچنيانو سره په لوبو کې مشغول و چې طاهر پرې را ننوت.

« اوريدلې مې دي چې ته نن سلطان ور غوښتې وې؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته څنګه و پوهیدې ؟ ما خو هیڅ چاته هم نه دي ویلي ؟» قاسم ترې په لږ څه حیرانتیا سره و پوښتل.

« ماته ستادوست دلس زریز فوځ سالار اغا حسن دا خبره وکړه. طاهر ورته په خندا کې وویل ،او بیا د قاسم سره یو ځاې په فرش باندې کیناست.

« هو ! سلطان غواړي په یوه وخت کې دوه لښکرې ولیږي ، یو د « هونیاډې» د مقابلې له پاره اروپا ته ، اوبل د « قونیا» په لور د بغاوت دځپلو له پاره . قاسم ورته وویل. « ته یې په کوم لښکر کې شامل کړې یې ؟ » « ماته سلطان حکم کړې دې چې همدلته پاته شم او دقیصر د جاسوسانو جرړې را وسپړم. هغه زه د شاهي څارګرې ادارې مشر ټاکلې یم.» قاسم ورته لږ څه ټیټ اواز سره وویل. « دا څه خبره ده ، شاهی څارګر، ایا ته اوس د پنځه زریز فوځ سالار نه یې ؟ طاهر ترې په حیرانتیا سره و پوښتل.

قاسم ورته وویل چې « نه ، داسې کومه خبره نه شته ، په حقیقت کې ما پخپله سلطان ته ویلي و چې دلته په اورنه کې د قیصر جاسوسان شتون لري.»

په دې وخت کې قاسم ته یو فکر را پیدا شو او سمدستي یې دخپل ورور څخه وپوښتل: « وروره ! ته د ابوجعفر په اړه څومره معلومات لرې ؟همغه ابوجعفر چې یو ځل دلته زمونږ کور ته راغلې و.»

طاهر په حیرانتیا سره د قاسم په لور وکتل ، او د لږ څه فکر کولو وروسته یې په ټیټ اواز سره وویل چې « زه خو دهغې په اړه همدومره پوهیږم چې هغه د « بغدادي دروازې » د جومات اما م اوخطیب دې. خو ماته دهغه ځآیه دومره معلومات هم تر لاسه شوې چې دهغه اړیکې ان د شاهي دربار پورې غځیدلې دي. دطاهر د خبرو په اوریدو سره قاسم په دې منځ کې را ټوپ کړ.

« نه ، ایا ته په دې پوهیږې چې هغه «اورنه» ته له کومه ځایه راغلې دې ؟ دهغه څلور خواوې څه دي ؟ اودا چې ایا په اورنه کې دهغه کوم خپلوان هم شته او که نه ؟»

طاهر لږ څه فکر کې پریوت. اوس نو دهغه په تندي د فکرونو ګونجې را پیدا شوې وې ، د څو ثانیو د خاموشۍ وروسته یې وویل: « تر هغې چې ماته معلومه ده ، په اورنه کې ابوجعفر هیڅ خپلوان نه لري. دا سړې دعربو اوسیدونکې دې او دڅو کالو راهیسې دلته په اورنه کې مقیم شوې دې.»

ددې ډاګیزه کیدو نه وروسته چې ابوجعفر دلته په اورنه کې کوم خپل خپلوان نه لري د قاسم سترګې را وځلیدې. هغه نیغ کیناست. اوطاهر ته یې وویل: « ورور جانه ! تا کله هم ابوجعفر ته په غورسره کتلي دي ،... ته یې په یاد راوړه ، هغه به هرو مرو د عربو په څیر سور ښنن اودښه روغتیا خاوند وي ، خو دهغه سترګې دعربو سره هیڅ مشابهت نه لري ، دهغه د سترګو شینوالي د لاطینې ولسونو په څیر دې. »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم دخبرو په اوریدو سره طاهر مسکې شو « او هو وروره ! ته خوربښتیا هم جاسوس شوې يې.... دومره لرې لرې تارونه سره را یوځاې کوې.... تاته به هسې وهم وګمان را پیدا شوې وي ، ابوجعفر د تیرو شلو کالو راهیسې دلته اوسیږي ، تر نن ورځې پورې پرې هیڅ شک نه دې کړې ، ...او اوس ته یې چې هغه د عرب په څیر هم نه منې ..... حال دا چې هغه ډیره ښه عربي وایي.»

قاسم دخپل ورور خبره واوریده خو خاموشه پاته شو . ځکه دهغه دماغ بل کوم ځاې کې و. کله چې طاهر قاسم په خلا کې په فکرونو کې ډوب وکوت ورته يې وویل:

« راځه ، اوس دې دا سراغ رساني او څارګري پریږده ، را ځه چې ډوډۍ تیاره ده !»

قاسم په دسترخوان باندې دکیناستو نه وروسته هم همغسې خاموشه پاته شو . د هغه وخته چې سلطان ورته څارګري سپارلې وه ، نو دهغه دماغ ډیر فعاله شوې و. اوس هم هغه د قسطنطنیې دقیصر او ابوجعفر په فکر کې ډوب و . هغه ته دا محسوسیده چې هغه مسؤلیتونه چې ورسپارل شوي دي دهغه د ترسره کولو له پاره اړینه ده چې هغه ته د قسطنطنیې د قیصر په اړه پوره معلومات تر لاسه شي. هغه دهمدې فکرونو په ژورتیا کې دخپل ورور څخه یو ځل بیا وپوښتل.

« وروره جانه ! د قسطنطین په اړه دا مشهوره ده چې هغه د جنګ په ځاې دښمن د سازشونو له لارې له منځه وړي ، .... ایا دا خبره ریښتیا ده ؟»

طاهر د قاسم خبره په پوره دلچسپۍ سره واوریدله . او ویې ویل « دا ریښتیا دي ..... قیصر د زمکې لاندې سازشونو کې یو نوم لري..... زمونږ د سلطان نیکه « سلطان بایزید یلدرم» او د اسیاد مشهور فاتحَ«امیر تیمور» تر منځ د اسلامي تاریخ تر ټولو رسوا کونکې جنګونه په حقیقت کې دهمدې قیصر د پټوسازشونو پایلې وې. ما د تربیت ځآې په کتابتون کې دهغې مکتوب نقل وکوت چې قیصر دبایزید یلدرم پر خلاف امیر تیمور ته لیکلې و . هغه په کې لیکلې و چې.....

«زما سلطنت تر ټولو زوړ دې ، دسیدنا محمد صلی الله علیه وسلم او د اصحابو کرامو په وخت کې هم زمونږ سلطنت په قسطنطنیه کې موجود و . دهغې وروسته د بنوامیه او بنو عباس په وختو کې هم دخلفاو سره مونږ بیا بیا سولې کړې دي ، ددوې څخه یې هیڅ یو هم د قسطنطنیې د نیولو هڅې نه دی کړي.

خو اوس عثماني سلطان زمونږ په ډیرو سیمو باندې ولکه کړې ده ،او غواړي زمونږ درالسلطنت قسطنطنیه هم تر غاښو لاندې کړي . دهمدې حالاتو په اساس مونږ مجبور شو چې له تاڅخه بسپنه وغواړو ، او دا څرګنده ده چې ستا نه پرته مونږ دبل چا څخه دا سې غوښتنه هم نه کوو . که چیرې ته د بایزید یلدرم دمسلمانیدو او زمونږ د عیسایت په اړه فکر کوې نو تا ته دې دا ډاګیزه وي چې بایزید یلدرم دلته په اروپا کې په پرلپسې توګه فتوحات

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي او په ځواکمنې کې یې ورځ په ورځ ډېرښت راځي ، داسې معلوميږي چې هغه به ددې لورې څخه ډېر ژر ځان بیغمه کړي اوستا په ولکه شوو سیموباندې به یرغل دروړي اوبیا به تاته دا ستونزمنه وي چې د هغه مقابله وکړای شئ. بایزید خان « سلطان احمد جلائر» او « قراء یوسف ترکمان» چې له تا څخه را تښتیدلي و د خپل ځان سره د عزتمندو میلمنو په توګه ساتلي دي. او دا دواړه باغیان ستا پر خلاف د جنګ کولو له پاره هڅوي ، تا ته به داخبره د بې عزتۍ نه کمه نه وي چې ستا باغیان د سلطان بایزید یلدرم سره دمیلمنو په څیر واوسیږي او ته یې دهغه څخه بیرته و نه غوښتې شې. نو اوس خو ډیره مناسبه داده چې ته په کوچنۍ اسیا باندې حمله وکړې ، ځکه دا هیواد باید په طبیعي توګه ستا تر ولکې لاندې اوسي......

او قاسمه ! امیر تیمور دومره ستر پادشاه و خو بیا هم دقیصر د چال لاندې راغې. دقیصر دې لیک په اسلامي نړۍ کې د باروتو کار و کړ ، او ددوو مسلمانو پادشاهانو تر منځ د « انګورې» په سیمه کې داسې خونړۍ جګړه و شوه چې دجنګ په ډګر کې دمسلمانان خپل منځې عامې وژنې باندې اسمان هم و ژړل. په هغه جنګ کې تیمور بایزید ته سخته ماتې ورکړه ...... او سلطان بایزید یې د اوسپنو په بنجره کې بند کړ او کوڅه په کوڅه یې و ګرځاوه او رسوا یې کړ.

قیصر دتل له پاره دهمداسې لویدلو لارو کار اخلي ، کله چې کمزورې شي نوبیا د مسلمانانو لاندې خپلې ریښې ځغلوي ، خو کله چې لږ څه فرصت هم تر لاسه کوي نوبیا د هیڅ لویدلي حرکت څخه هم ځان نه سمپوی. تاته به ډاګیزه شوي نه وي چې د« سلطان مرادخان اول» څخه د ویریدو په خاطر ، قیصر درې ډیرې ښایسته او حسینې پیغلې لمرې مراد خان ته ورکړې ، یوه پخپله دهغه له پاره اودوه دهغه د زامنو له پاره. خو دهغې سره سره بیا هم قیصر د سلطان اول په خلاف په سازشونو کې را ننبتې و. په ۷۸۲ هجري کال کې د قسطنطنیې قیصر « پلیولوګس» لمرۍ دسلطان پر خلاف ډیر ناوړه سازش جوړ کړ او بیا چې کله دسلطان د غضب څخه وویرید نو دخپل زوې «تهیوډورس» یې دسلطان دربار ته راولیږه اودهغه څخه یې وغوښتل چې هغه ته هم دیني چرې په فوځ کې د ورداخلیدو عزت ورو ښښي.

قیصر دمسلمانانو پادشاهانو محلونو ته دخپلو لوڼو او خویندو د ورلیږلو څخه هم کار اخست. دعثماني سلاطینو په محلونو کې به هم دقیصر شهزادګانې هرو خت په خطرناکو سازشونو کې ککړې وې.»

طاهر ، قاسم ته د قیصر په اړه په پوره تفصیل سره خپله خبره وکړه. او دا دهغه کار و چې داسې پیښې په همداسې تفصیل سره ولولي او بیا یې بیان کړي. ځکه هغه یو تجربه لرونکې معلم و. قاسم د خپل ورور په خبرو کې داسې ډوب شوې و چې د وخت دتیریدو احساس یې هم نه و کړې. هغه یو ناڅاپه متوجه شو چې هغه خو دمارسي سره کتل غواړي په دې اساس یې دندې ته په دلچسپې باندې غوره والې ورکړ او دمارسي د کور په لور یې د تللو پریکړه وکړه. د ډوډۍ خوړلو وروسته یې لاس پریمنځه او بیا را پورته شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طاهر چې قاسم را پورته کیدونکې وکوت نوترې ویې پوښتل:« څه خبره ده ؟ ایا ته چیرې ځې ؟»

« هو ! زما تګ ډیر ضروري دې. تا چې د معلوماتو لړۍ په کوم ځاې کې پری ایښې ده ، د همغه ځآیه وروسته به یې زه د اوریدو تمنا لرم. ستا خبرې ډیرې په زړه پورې او هراړخیزه دي. اوس زه ستاسې څخه اجازه اخستل غواړم»

دډوډۍ دخوراک وروسته کوچنیان دخوبه ډک و ، هغوې دخوب خونو ته ولاړل. قاسم خپل آس را پرانیست او د کوره بیرون ووت. شپه شوې وه. هوا هم لږ څه یخیدو ته روانه وه ، په اسمان کې ستوري ځلیدل ، دقاسم آسپ هم د «اورنه» په کوڅو کې په ګرزیدو باندې مصروف و. هغه بیړه نه کوله. هغه غوښتل چې ډیر وخت داسې تیر کړي ، دیخنۍ د راتلو وخت و او خزان په پوره عروج کې و. د «اورنه» بازار بند شوې و خو په کوڅو کې یو یو کس خوزیده ، دقاسم آسپ هم د ګرزیدو وروسته دمحل شاتنۍ برخې ته ولاړ. دلته دوه دوه او درې درې منزله عمارتونه و ، دلته دښار اشراف ، امران ، رئیسان او وزیران اوسیدل ، تر څنګ یې د سالارانو او بیروني هیوادو د سفیرانو کورونه هم و. قاسم د شهزاده محمد له اړخه د وربښول شوي کور په لټه کې و ، هغه په یوه کوڅه کې ور ګرزید او خپله ښنبه یې و موندله. په څو لمحو کې دمارسي دکور تر مخه ودرید. لاس یې ور مخته کړ او د دروازې زنځیر یې و ټنګاوه. اوبیا یې د کوم کس د راتلو انتظار پیل کړ. څو لمحې وروسته د دننه څخه د دروازې دپرانستلو اواز راغې ددې سره دقاسم تجسس نور هم زیات شو ، دروازه پرانستل شوه او یوه عمر تیرې ښځه ترې را بیرون شوه. قاسم سمدستي یو دوه قدمه ورمخته شو او دهغې زړې خادمې تر مخه ودرید او ورته یې وویل:

«درنې ! زه غواړم د محترمې مارسي سره ووینم.»

قاسم په نازړه توګه دمارسي نوم واخست. خادمې هم ورته په حیرانتیا سره وکتل ، اوس نو هغه په مکمله توګه د دروازې څخه بیرون راوتلې وه.

مارسي ؟؟..... درونده ! تا ماته څه وویل ؟ زه خو پوه نه شوم ؟

« زه غواړم دمارسي سره ووینم. قاسم ورته خپله خبره راغبرګه کړه ، اوس نودغې ښځې په پوره دقت سره قاسم ته کتل.

« ستا نوم ؟..... تر څو زه یې مارسي ته ووایم» خادمې ترې په استفهامیه توګه و پوښتل.

« بس ته هغې ته همدومره ووایه چې د شهزاده محمد یو دوست راغلې دې» قاسم خپله پیژنه همداسې وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه د زاړه عمر خادمې د يو څو لمحو له پاره فکر وکړ ، بيا کورته ورننوته او دروازه يې په ځان پسې بنده کړه ، قاسم د حيرانتيا په نړۍ کې ولاړو . تر اوسه هغه نه و پوهيدلې چې څه پيښيږي ، چې په دې وخت کې دغه عمر خوړلې خادمې يو ځل بيا دروازه پرانسته ، په دې وخت کې د دې خادمې سره يوه بله معززه ښځه هم مل وه . دا پخپله مارتها وه . مارتها د قاسم د سلام د ځواب د ويلو وروسته هغه ته د را ننوتلو وويل . او پخپله دهغې نه مخته مخته روانه شوه . کورته د ورننوتلو په وخت کې قاسم وکتل چې دمارتها تر څنګ يو حبشي غلام هم په پوره ورتيا سره روان دې او ورسره دوه سرې توره يې هم له تيکې راويستلې ده .

قاسم په پوره بې پروايې سره د مارتها ميلمستون ته ورننوت . په ميلمستون کې ډيره ښه سامانونه ځاې په ځاې شوې و . په دې سالون کې دمسلمانانو د رواياتو پر خلاف د لرګې چوکۍ پرتې وې ، په مخامخ ديوال باندې د عيسې عليه السلام مجسمه (صليب) را ځوړنده شوې وه . مارتها د قاسم سره د کيناستو په ځاې ولاړه پاته شوه اود قاسم څخه يې و پوښتل « درونده ځوانه ! ايا ته ماته ويلې شې چې ته ولې زما دلور مارسي سره کتل غواړې ؟» دهغې په لهجې کې لږ څه درونوالې و .

قاسم دشرم نه سر ټيت کړ اوويې ويل « زه دمحترمې مارسي څخه ممنونيت کول غواړم..... ځکه چې هغې زما ژوند خوندي کړ او پر مايې ډير احسان وکړ . »

دقاسم دځواب سره د مارتها په تندى ګونجې را پيدا شوې او ويې ويل:

« ځان ؟....مارسي ستا ژوند خوندي ساتلې ؟.... کله ؟ څه ډول ؟ په کوم ځاې کې ؟» دمارتها په لهجې کې حيرانتيا وه .

قاسم ورته په خندانه توګه ځواب ورکړ « په اصل کې ما د سکندر بيګ سره دتورې وهلو مقابله درلوده ، په همدې وخت کې ، کله چې سکندر پرما د تورې ناڅاپي وار کاوه نو مارسي ماته په لوړ اواز غږ وکړ او..... »

لا تر اوسه قاسم خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې يو ناڅاپه مارسى هلته کمرې ته را ننوتله .دهغې په سترګو کې دحيرانتيا سپينوالې و . او په سخت عصبي کشمکش کې ډوبه وه . کمرې ته د را ننوتلو په وخت کې دهغې سترګې دغضب نه خلاصې پاته شوې وې ،کله چې دننه را ننوتله نو مارسي دقاسم تر مخ ودريدله ، قاسم هم دمارسي د درنښت له ځايه پورته شو او و دريد. مارسي په سترګو کې قاسم و پوهاوه او ورته يې وويل:«آآآ، ته..... غالبا چې ته به همغه ځوان يې چې دميلې په ورځ يې سکندر بيګ ته ماتې ورکړه .....ما ته هملته کتلې وې.»

مارسي دخپلې مور اوغلام په شتون کې د قاسم د نه پيژندګلوي ادا کاري وکړه . قاسم هم دمارسى په دې کارپوه شوې و نو ځکه يې په خندا کې په ډيره ټيټه لهجه وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! زه د همغې ورځې د احسان د ممنونيت په خاطر دلته حاضر شوې يم. تا زه په همغه ورځ په ښه وخت کې خبر کړم او زما د ژوند په خوندي کولو کې دې راسره مرسته وکړه ، نوې ژوند دې را وبانبه ، چې د هغې له پاره زه ستا د احسان ممنون يم. او ستا له پاره خدمت کول خپله نيک بختي گڼم.»

د قاسم د خبرو په اوريدو سره مارسی وخوزيده او مسکی شوه ، « واه ،....دا څنگه خبره ده. ته د دومره اوږدې مودې وروسته زما د احسان د ممنونيت له پاره دلته راغلې يې...... ډيره ښه» کله چې مارسی دا خبره وکړه نو قاسم غلې شانته شو اوبيا يې په مړاوي اواز سره وويل « په اصل کې ما ته ستا نوم او ستا د ځای درک خرک همدا نن معلوم شو ،همدا علت دې چې زه دومره ناوخته ستاسې په دربار کې حاضر شوی يم.»

په دې وخت کې مارتها هملته ولاړه وه او دقاسم د خبرو څارنه يې کوله. خو اوس د هغې وهم او بدگماني له منځه تللې وه. داسې معلوميده چې قاسم او مارسي په خپلو اداکاريو کې بريالي راوتلې و. کله چې مارسی وکتل چې قاسم رينښتيا هم يو ساده سپاهی دې نو مسکی شوه او ويې ويل:

« سهی ده ، هيڅ خبره نه شته ، مونږ دومره ناوخته هم ستا شکريه او ممنونيت منو. تاسې کينی ، زه به ستا د درنښت له پاره څه مشروبات راوليږم.» مارتها په ډاډمنې لهجې سره قاسم ته دا خبره وکړه. اوبيا يې خپل حبشي غلام له ځانه سره واخست او د کمرې څخه بيرون ووتله. مارتها خو ولاړه خو قاسم ته ډاډ نه و ورپه برخه شوې. هماغه و چې خپله اداکاري يې په ځاې وساتله او مارسی ته يې وويل:

« گوره ! تاسې ما خپل خادم و گڼئ ، که چيرې زه په خپل ژوند کې ستاسې کوم خدمت وکړاې شم نو زما له پاره به وياړ وي.»

مارسي د شونډو لاندې خندل او د قاسم خبرې يې اوريدې. اوبيا يې په ډير ټيټ اواز قاسم ته وويل:

« تا خو وعده خلافي وکړه. څکه چې تا زما د منه کولو سره سره بيا هم زما درک پيدا کړ ، خو زه حيرانه يم چې تا ته زما درک او ادرس چا در وښود ؟»

« ما ستا مور ته ويلي دی چې زه د شهزاده محمد دوست يم. او د شهزاده څخه مې ستا درک تر لاسه کړ. په اصل کې ما غوښتل چې ستا کور ته يو ځل راشم. ما غوښتل ستا د مور سره ووينم او ورسره ليدنه وکړم»

قاسم د مارسي سر خپل ځانته رانژدې کړې او په غوږ کی يې ورته څه خبره وکړه ، د قاسم خبره د مارسي په غوږونو کې انگازې کولې او د هغې ذهن کې ورکيوته. قاسم ته د مارسي دومره را نژدې کيدل د تعجب خبره وه. مارسی هم په خپل وجود کې ديخوالې احساس وکړ ، د هغې د مخ غومبرې سره شوې و اوسترگې يې ښکته وې. قاسم ورته يو ځل بيا وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« او له تاسره ليدنه هم اړينه وه ، ته که سبا ورځ ماته لږ وخت راکړې.... څه ډيرې ضروري خبرې دې چې له تاسره يې کول ډير اړين ګڼم. »« وخت ؟...... دورځې ؟ ......ليکن چيرې؟ » مارسي دموم په څير ويلې شوه او ويې ويل.

اوس نو هغوې دواړو يو بل سره په پټه خبرې کولې ، قاسم ورته په ځواب کې وويل: « زما په فکر چې که ته د لاله شاهين يادګار ته راشې.... هلته زړه هديره هم ده ، زه به تاته د لاله شاهين د يادګار سره نژدې د شاه توتو د ونې لاندې انتظار کوم.»

په دې وخت کې د بيرون څخه د کوم کس د راتلو پښار تر غوږو شو ، اوقاسم خپله خبره بدله کړه ، اوس يې نو په لوړ اواز وويل « ستا مور خو ډيره درنه او سليقمنده ښځه ښکاري ، زه ستا د مور د دې کار څخه ډير اغيزمن شوې يم.»

دقاسم دخبرې دکولو سره سم خادمه ميلمستون ته را ننوتله. دهغې په لاسو کې د مشروباتو څخه ډک پتنوس و. دخادمې نه لږ شيبه وروسته مارتها هم هغې خونې ته را ننوتله. اوس نو دلته دقاسم کار سر ته رسيدلې و. او د نور زيات تم کيدو اړتيا يې نه ليدله. ځکه چې هغه دمارسی مور له نژدې څخه کتلې وه. اوهغه يوا ځې دهمدې ښځې دکتلو له پاره دمارسې کور ته راغلې و. هغه شاهي څارګر و نو په دې اساس يې دسکندربيګ په لاسو روزل شوې البانوي کينزه مارتها د سترګو نه شوه غورځولې. اوس نو هغه د مارتها دکور اودهغې د ټول کړچار په اړه پوره معلومات تر لاسه کړې و. او دهغې په اړه يې خپله رايه جوړولې شوه.

ددې نه وروسته ، قاسم تر لږ وخته پورې ددې خلکو سره اخوا ديخوا خبرې کولې اوبيا يې ترې اجازه واخسته او ولاړ.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

شاهي ځارگر

د لاله شاهين يادګار دښار د جنوبي دروازې څخه بيرون دښار دديوال تر څنګ جوړ کړل شوې و. دا په يوه وخت کې شاهي پارک و خو نن سبا په قبرستان بدل شوې و. دلته د شاهي کورنۍ او نورو امراو خپلوان او مړي ښخول کيده. په ونو به ګونګيان کيناستل او په خپله ژبه به يې خبرې کولې. ددې ځاې د شاهي باغ ټولې ښکې ښکلې نښانې له منځه تللې وې، دلته به د ورځې هم د انسان غوږ نه زيږيده، کله ناکله به کوم کس ددې ځاېه تيريده.

دمارسي بګۍ د دې باغ دننه ورننوتله. دبګۍ نوې کوچوان ځوان د خپل عمر نه زيات زيرکه او هوښيار ښکاريده. هغه د مارسي بګۍ د ابنوس د ونو سيورې ته يوړه، او ګڼو بوټو شاته يې و دروله. مارسي د بګۍ نه راښکته شوه او د ياردګار تر څنګ د باره دوري د ماڼۍ لورې ته ورغله. هغې په خپل لوې پړونې کې خراسانۍ توره را نغاړلې وه. مارسي..... دمارتها لوروه او دخپلې مور مارتها په څير هوښياره.....او ميړنۍ وه. هغې دومره ويران ځاې ته د راتلو څخه هيڅ ويره نه احساسوله. مارسي د باره درې زړو پاتخو ته ورسيده او بيا هلته باره درې ته ورننوتله. خو د ننوتلو مخته يې د احتياط نه کارواخست او په ډيره محتاطه توګه يې غږ وکړ: «سالاره !..... محترمه سالاره !..... ايا ته همدلته يې؟»

ددې سره سره چې مارسي د قاسم د نوم سره پوره بلده وه خو هغې به قاسم ته سالار وايه. دمارسي غږ ته چا ځواب ورنه کړ. نو هغه دا و انګيرله چې قاسم تر اوسه لاندې راغلې په داسې حال کې چې هغه بايد دمارسي څخه مخته دلته راغلې وې. مارسي ته انديښنه پيدا شوه او خنجريې په لاس کې کلک و نيوه، خو د لږ ځنډ نه وروسته دمارسي تر شا د ونو د ځنګله څخه يو اوږود ښايسته ځوان را ووت. دا پخپله قاسم و. قاسم د راتلو سره مارسي ته وويل چې:

« زه ښښنه غواړم، په حقيقت کې ما تر ډيره پورې هڅه کوله چې ستا د تعقيبونکو شک له منځه يوسم. ما غوښتل و پوهيږم چې که چيرې څوک ستا په تعقيب پسې راغلې وي نو بايد مخته راشي.»

مارسي اوريده او يخه ساه واخسته. خو هغه ته د قاسم ددې کار څخه دا ډاډ ور په برخه شو چې قاسم يو محتاط وګړې دې، اوس نو قاسم او مارسي د باره درې په زينو ور وختل او هلته د نيم تياره او وراسته چت لاندې

LARAWBAR

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيناستل. د باره دري په زمکه باندې په ځاې ځاې کې ګياه را شنه شوې وه. دا وخت خزان په عروج کې و او وچې پاڼې هرې لور ې ته پرتې وې ، دوې دواړو دخپلو کيناستو له پاره ځاې پيدا کړ اوبيا دواړه يو بل ته نژدې کيناستل. دا د مارسي او قاسم لمړنې ليدنه کتنه وه. دواړه تر يوه وخته پورې خاموشه ناست و.

تر ډيره پورې يو بل ته نژدې ناست و ، او سترګې يې د مخامخ يادګار په کنډرو نښتې وې. ددواړو د زړونو کيفيت څه بله ډول و. هغوې يو بل ته څه ويل غوښتل خو دهغې و ديلو له پاره يې الفاظ نه شو پيدا کولې. بالاخره مارسي دا سکوت مات کړ او وويې ويل:

«غالبا چې تا زه دکوم کار له پاره دلته را بللې وم.» دمارسي په لهجه کې نرې شانته طنز هم شامل و. قاسم ورته متوجه شو:

«هووووو !.... کار ! ...... هو ! رينښتيا هم ما تاته د يوه کار په خاطر دلته د راتلو تکليف درکړې دې» قاسم ورته په تتره ژبه وويل. هغه په فکرونو کې ډوب و چې ايا رينښتيا هم هغه مارسی دکومې خاصې خبرې له پاره دلته رابللې ده؟ اوکار به څه شې وي؟ دهغه تر مخه ټول حالات را بربنډ شوي و. دنمونې په توګه ، هغه په ابوجعفر باندې شک کاوه ، ابوجعفر دمارسی د مور مارتها کور ته تګ راتګ کاوه ،مارتها پښخه عيسايېه وه ، سکندر بيګ د مارتها په غيږه کې ځوان شوې و. هرومرو دسکندر او ابوجعفر تر منځ هم ژور اړيکې موجود و. مارسی دخپلې مور ، ابوجعفر ، اوسکندربيګ دحالاتو څخه ښه خبره وه. خوپخپله يې دڅه وجوهاتو په اساس سکندر بيګ ښه نه ايسيده. شونې ده چې دا به سکندر بيګ خپل مزاج و. په هر حال دا ثابته وه چې مارسی د سکندر بيګ پر خلاف وه.

قاسم په همدې خبرو کې ډوب و. اوس به نو قاسم دمارسي څخه نور څه پوښتل ؟ يوائې همدا چې هغه د ابوجعفر په اړه نور څومره معلومات لري ؟ که چيرې همدومره خبره وايې نوبيا خو دمارسي په ځاې د ابوجعفر معلومات په خپله پلټلې شول. قاسم په خپل فکر کې را نښتې و .... اخرولې يې مارسي دلته رابللې ده. بالاخره د شونډو لاندې مسکې شو او د اتمام حجت په خاطر يې همغه پوښتنه وکړه.

« ما غوښتل له تا څخه د ابوجعفر په اړه و پوښتم.»

څرګنده نه ده چې د قاسم په لهجه کې به څه وو چې مارسي پرې په زوره زوره و خندل..... قاسم فکر وکړ چې دا به قهقه خندا نه وی ، داسې بريښيدل چې د هندوانو په کوم مندر کې طلاېې ګنګرې و شرنګول شو. مارسي يوائې ښايسته او ښکلې نه وه بلکه د ډير ستر او عالي شخصيت خاونده هم وه. دهغې تجربه کاري مور ، مارتها ، هغې ته دميراثې او په پوره جرءت سره دنيغ په نيغه د تنقيد کولو فن هم ور وښولې و. مارسی دا و انګيرله چې قاسم په زړه کې غل دې ، څه لري خو نه يې وايی. غالبا چې د محبت او مينی غل ، خو دهغه دقاسم په څير د يوه جرير

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسان په حیا کولو باندې حیرانه وه. هغې په شریرو سترګو قاسم ته وکتل او ورته یې وویل:« زه خو د ابوجعفر په اړه همدومره پوهیږم چې هغه د مسلمانانو مذهبی مشر دې ، د بغدادي دروازې د جومات خطیب او امام دې او تیرو شلو کالو راهیسې دلته په «اورنه» کې میشت دې. ددې نه اخوا دهغې وخته چې زه په ښه اوبد پوه شوې یم نو موږ وینم چې زمونږ کور ته تګ راتګ کوي ، هغه په ساعتو ساعتو زما د مور سره په ځانته کمره کې کیني او کومی ځانګړې مسئلې په اړه پټې خبرې ورسره کوي. زما مور ډیره سخته عیسایښه ده او د مسلمانانو پر خلاف دهر ډول عمل څخه دریغ نه کوي. ترهغې چې زه معلومات لرم نو سکندر زما مور او همدې ابوجعفر د سلطان پر خلاف را پارولې او بې وفایی ته یې اړ کړې دې. پخپله سکندر زما ډیر بد ایسي ، هغه په ورکتوب کې زما سره یو ځای را ستر شوی دې خو په طبیعي توګه کمینه ، بدذاته او بد مزاجه دې...... بس همدا څو خبرې وې چې زه پرې پوهیدم او تاته مې وکړې...»

دمارسي په خبرو قاسم په زړه کې مسکې شو ، څه فکر یې وکړ ، مارسي ورته ټکې په ټکې هر څه وویل. اوس نو هغه ډاډ من شوې چې مارسي یې یواځې ددې له پاره دلته نه وه رابللې بلکه ددې لیدنو وروسته بله کومه جذبه هم شته چې په پایلو کې تر ډیرو ورځو پورې بې نومه پاته کیږي اوکله چې ورته نوم ورکول کیږي نو بیا یې دمحبت په نامه یاد وي. قاسم یو ناڅاپه په خپل ځان په غصه شو اودخپله ځانه سره یې وویل:.....قاسم جانه ! په هوش کې راشه...... ته یو سپاهي یې او ستا ژوند ستا ددین له پاره وقف شوی دې. ته به څنګه د یوه چا سره د خپل ټول ژوند کولو پیمان او ژمنه وکړې ...... اوبیا خو مارسي مسلمانه هم نه ده ، یوه عیسایی پیغله ده.

په همدې وخت کې هغه ته یو فکر راپیدا شو اود مارسي څخه یې یوه حیرانونکې پوښتنه وکړه.« ډیره ښه ! مارسي جانې ! ...... ستا د قصې څخه خو داسې انګیرل کیږي چې ته عثماني سلطنت سره د خپلې ګروهې او عقیدې په نسبت ډیره همدردي لرې. ایا ستا په زړه کې د اسلام په اړه کله هم کوم فکر راغلې دې؟»

د قاسم پوښتنه ډیره حیرانونکې وه ، مارسي یو ټکان وخوړ او قاسم ته یې په کلکو سترګو وکتل او ورته یې وویل:

« قاسم صیب !......ما د اسلامي ارزښتونو په مطابق ښوونه او روزنه تر لاسه کړې ده او په همغې کې را ستره شوې یم ، زما په ناسته پاسته ، اوعادتونو او رواجونو په رګ رګ کې اسلام جاري دي خو ما تر اوسه پورې د اسلام د منلو اعلان په رسمي توګه نه دې کړې.»

« مګر ولې؟ کله چې ته د اسلام څخه دومره اغیزمنه شوې یې ، نو ویلې شې چې هغه کوم خنډونه دي چې تا د اسلام په رڼا کې د را ننوتلو څخه منه کوي ؟» قاسم ته د مارسي د ځواب نه نور هم تجسس راپیدا شو ، دهغې دبلې پوښتنې په مقابل کې مارسي وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ایا په دې اړه اعلان کول اړین دي ؟ زه خو چې تر اوسه پورې په ځه پوه شوې یم هغه دادې چې هره ښه خبره او متوازن عمل کول پخپله اسلام دي. اوهر هغه څه چې متوازن نه دي هغه غیر اسلامي دي ...... زه غیر متوازن کارونه نه کوم ، اوهره ښه خبره خوښوم ...... ایا زه جومات ته ولاړه شم او د ابوجعفر په څیر د وګړو په لاسو اسلام اعلان کړم او د مارسي په ځای په خپل ځان د سکندر نوم کیږدم.؟»

د مارسي په دې خبره قاسم مات مات شو. هغه فکر هم نه کاوه چې دیوې غدارې مور لور به دومره د علم ، پوهې ، تدبر او عقل خاونده وي. هغه د مارسی ددې معقولو خبرو په اړه بې ځوابه پاته شو. او د څه ډیره وخته خاموشه پاته کیدو وروسته یې وویل:

« ستا خبره بلکل سهي ده. خو ایا دا به سهی نه وي چې په ښکاره توګه هم اسلام خپل کړې ، ځکه ستا له پاره په ټولنیزه توګه ډیر ښه ژوند میسر دې.» مارسي ورته په پوره تدبر سره ځواب ورکړ : « هو ! که ما همداسې کړې واې نو یقینا چې ښه فرصتونه به راته پیدا شوې وې. او تر ټولو لمړی به دا کیده چې د سلطان د ویل شوي زوې سکندر سره به راته نکاح کول را پیښیدل. په داسې حال کې چې هغه زما بد ایسي. او پاته شوه دا خبره چې د خلکو په سترګو کې به زما د اسلام د منلو سره زما عزت او درنښت نور هم ډیر شوې واې ، نو دا کار خو د اسلام له اړخه هم غیر معقول دې. عزت باید زیات کړل شي خو دالله تعالې په دربار کې ، زه په دې آند یم چې دا کار د نیت په خلوص سره شونې دې.

مارسي یوازې ښایسته او ښکلې نه وه بلکه د ډیر ستر او عالي شخصیت خاونده هم وه. د هغې تجربه کارې مور ، مارتها ، هغې ته د میراني او په پوره جرءت سره د نیغ په نیغه د تنقید کولو فن هم وروښولې و. مارسی دا و انګیرله چې قاسم په زړه کې غل دې ، څه لرې خو نه یې وایی. غالبا چې د محبت او مینی غل ، خو د هغه د قاسم په څیر د یوه جریر انسان په حیا کولو باندې حیرانه وه. هغې په شریرو سترګو قاسم ته وکتل او ورته یې وویل:« زه خو د ابوجعفر په اړه همدومره پوهیږم چې هغه د مسلمانانو مذهبی مشر دې ، د بغدادي دروازې د جومات خطیب او امام دې او تیرو شلو کالو راهیسې د لته په «اورنه» کې میشت دې. ددې نه اخوا د هغې وخته چې زه په ښه اوبد پوه شوې یم نو موړی وینم چې زمونږ کور ته تګ راتګ کوي ، هغه په ساعتو ساعتو زما د مور سره په ځانته کمره کې کیني او کومی ځانګړې مسئلې په اړه پټې خبرې ورسره کوي. زما مور ډیره سخته عیسایئه ده او د مسلمانانو پر خلاف د هر ډول عمل څخه دریغ نه کوي. تر هغې چې زه معلومات لرم نو سکندر زما مور او همدې ابوجعفر د سلطان پر خلاف را پارولې او بې وفایی ته یې اړ کړې دې. پخپله سکندر زما ډیر بد ایسي ، هغه په وړکتوب کې زما سره یو ځای را ستر شوې دې خو په طبیعې توګه کمینه ، بدذاته او بد مزاجه دې ...... بس همدا څو خبرې وې چې زه پرې پوهیدم او تاته مې وکړې...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي په خبرو قاسم په زړه کې مسکې شو ، څه فکر يې وکړ ، مارسي ورته ټکې په ټکې هر څه وويل. اوس نو هغه داړ من شوې چې مارسي يې يواځې ددې له پاره دلته نه وه رابللې بلکه ددې ليدنو وروسته بله کومه جذبه هم شته چې په پايلو کې ترډيرو ورځو پورې بې نومه پاته کيږي اوکله چې ورته نوم ورکول کيږي نو بيا يې دمحبت په نامه ياد وي. قاسم يو ناڅاپه په خپل ځان په غصه شو اودخپله ځانه سره يې وويل:....قاسم جانه ! په هوش کې راشه...... ته يو سپاهې يې او ستا ژوند ستا ددين له پاره وقف شوې دې. ته به څنګه د يوه چا سره د خپل ټول ژوند کولو پيمان او ژمنه وکړې ..... اوبيا خو مارسي مسلمانه هم نه ده ، يوه عيسايې پيغله ده.

په همدې وخت کې هغه ته يو فکر راپيدا شو اود مارسي څخه يې يوه حيرانونکې پوښتنه وکړه.«ډيره ښه ! مارسي جانې ! ...... ستا د قصې څخه خو داسې انګيرل کيږي چې ته عثماني سلطنت سره د خپلې ګروهې او عقيدې په نسبت ډيره همدردي لرې. ايا ستا په زړه کې د اسلام په اړه کله هم کوم فکر راغلې دې.؟»

د قاسم پوښتنه ډيره حيرانونکې وه ، مارسي يو ټکان وخوړ او قاسم ته يې په کلکو سترګو وکتل او ورته يې وويل:

« قاسم صيب !......ما د اسلامي ارزښتونو په مطابق ښوونه او روزنه ترلاسه کړې ده او په همغې کې را ستره شوې يم ، زما په ناسته پاسته ، اوعادتونو او رواجونو په رګ رګ کې اسلام جاري دي خو ما تر اوسه پورې د اسلام د منلو اعلان په رسمي توګه نه دې کړې.»

« مګر ولې ؟ کله چې ته د اسلام څخه دومره اغيزمنه شوې يې ، نو ويلې شې چې هغه کوم خنډونه دي چې تا د اسلام په رڼا کې د را ننوتلو څخه منه کوي ؟» قاسم ته د مارسي د ځواب نه نور هم تجسس راپيدا شو ، دهغې دبلې پوښتنې په مقابل کې مارسي وويل:

«ايا په دې اړه اعلان کول اړين دي ؟زه خو چې تر اوسه پورې په څه پوه شوې يم هغه دادې چې هره ښه خبره او متوازن عمل کول پخپله اسلام دې. اوهر هغه څه چې متوازن نه دي هغه غير اسلامي دي....... زه غير متوازن کارونه نه کوم ، اوهره ښه خبره خوښوم...... ايا زه جومات ته ولاړه شم او د ابوجعفر په څير د وګړو په لاسو اسلام اعلان کړم او دمارسي په ځاې په خپل ځان د سکندر نوم کيږدم.؟»

د مارسي په دې خبره قاسم مات مات شو. هغه فکر هم نه کاوه چې ديوې غدارې مور لور به دومره د علم ، پوهې ، تدبر او عقل خاونده وي. هغه دمارسي ددې معقولو خبرو په اړه بې ځوابه پاته شو. او د څه ډيره وخته خاموشه پاته کيدو وروسته يې وويل:

« ستا خبره بلکل سهي ده. خو ايا دا به سهي نه وي چې په ښکاره توګه هم اسلام خپل کړې ، څکه ستا له پاره په ټولنيزه توګه ډير ښه ژوند ميسر دې.» مارسي ورته په پوره تدبر سره ځواب ورکړ : «هو !که ما همداسې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واي نو يقينا چې ښه فرصتونه به راته پيدا شوي وي. او تر ټولو لمړۍ به دا کيده چې د سلطان د ويل شوي زوي سکندر سره به راته نکاح کول را پيښيدل. په داسې حال کې چې هغه زما بد ايسي. او پاته شوه دا خبره چې دخلکو په سترګو کې به زما د اسلام دمنلو سره زما عزت او درنښت نور هم ډير شوې واې ، نو دا کار خو د اسلام له اړخه هم غير معقول دې. عزت بايد زيات کړل شي خو دالله تعالې په دربار کې ، زه په دې آند يم چې دا کار د نيت په خلوص سره شونې دې.

قاسم دا سې انګيرله چې دکومې عامې پيغلې په ځاې د کومې عالمې ، فاضلې او پوهې پيغلې سره ناست دې ،اوس نو هغه د زړه له کومې به مارسي باندې ځاريده. هغه خوښايسته هم وه او دهغې ذهانت ، اودخبرو کولو انداز دهغې شخصيت نور هم را برسيره کاوه ، پههمدې خيالونو کې ډوب قاسم يو ځل بيا وويل:

« ليکن مارسي ، که چيرې ته په ځرګنده توګه اسلام و نه منې نو بيا به ستا ژوند د کوم مسلمان ملګرى سره څه ډول منسلک کړل شى ؟ زما مطلب دادې چې که چيرې ته په عيسايى مذهب باندې همداسې ولاړه اوسې نو شونې ده چې ستا واده به هم ديوه عيسايى ځوان سره تر سره شي.»

قاسم په ډيره ساده توګه د مارسي څخه دا پوښته وکړه. خو ددومره پوهې سره خبرې کونکې مارسي خپلې سترګې ښکته کړې او په مخ يې سرې سرې نښې را ځرګندې شوې . دواده کولو يادونه هغه بلکل اوبه اوبه کړې وه. کله چې قاسم دمارسي مخ ته وکتل نو په زړه کې يې دا خيال راغې..... چې هر څنګه چې وي دا پيغله له ماسره مينه کوي ، قاسم ته دا فکر په پوره ډاډ سره په زړه کې را وګرزيد . خو مارسي دقاسم د پوښتنې په اړه يو اځې همدومره وويل چې:

« ماته په ځرګنده توګه د اسلام منل د اعتراض وړ خبره نه ده. زه خو يواځې دخپلې مور درويى په خاطر خاموشه پاته شوې يم.»

کله چې مارسي خاموشه شوه نو قاسم د خوشحالۍ نه په کاليو کې نه ځايده. ځکه نن نه يواځې مارسي دمسلمانيدو په اړه اقرار کړې و بلکه په دې توګه يې دهغه د محبت پيغام هم منلې و. اوس نو قاسم خپله خبره لکه څه په ځرګندو ټکو کې وکړه .

« مارسي ! ستا جادو کونکې شخصيت زه دخپل جادو د اغيز لاندې راوستې يم. ته په داسې حال کې چې يوه پيغله يې خو د ډيرو تکړو اوپوهو نارينه و څخه هم د عقل او فکر نه ډکه خبره کوى. اوس خوستا د سترګو څخه زه ويره احساسوم.» ددې اخرې خبرې د کولو په وخت کې قاسم په ذومعنې توګه وخندل.

مارسي ترې هم په خندا کې و پوښتل چې: « ايا زما سترګې دومره بد شکله دي ؟ » ددې خبرې سره يوځاې مارسي خپلې سترګې را پورته کړې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم دمارسي په سترګو کې و ننوت او ويې ويل « ويريږم چې ددې سترګو په بحر کې ورډوب نه شم»

دا خو يو شرارت و ، مارسي بلکل په دې خبره اوبه شوې وه . دهغه مخ د انارو په څير تک سور ګرزيدلې و ، کله چې قاسم اوسپنه ګرمه وکتله نو بيا يې وويل چې :

« مارسي ! که چيرې ماته په ژوند کې ستا د مشورو تر څنګ ته هم يې ، نو شوني ده چې په دنيا کې به د نيمايې فساد د جرړو د له منځه وړلو جرءت پيدا کړم . »

مارسي د قاسم په دغه خبره باندې په زړه کې عش عش وه ، اوس هغې غوښتل څه ووايي ، خو دلږ څه ځنډ وروسته يې په الفاظو تکيه وکړه او ويې ويل :

« زما مشورې ستا دبصيرت څخه ډيرې ارزښتناکه نه دي ، ماته به ددې څخه بله ستره رتبه دکومه شي چې ستا په څير ديوه شجاع او زړه ور سالار مشيره را ته وويل شي .»

دقاسم زړه په ګوګل کې ټوپونه وهل ، ځکه هغه دا انګيرله چې مارسي دهغه اقرار منلې دې ، خو په دې وخت کې يو ناڅاپه مارسي څه شرارت لورې ته ولاړه اوويې ويل :

« سالار صيب ! ايا تا زه دهمدې خبرو له پاره دلته رابللې وم ......ما خو فکر کاوه چې دملک اوملت کومه مهمه خبره او دنده به وي چې ته يې دې کندوالو ته په راتلو مجبوره کړې يې . »

په دې خبر قاسم لږ څه زورند غوندې شو ،خو په ژولې ژبه يې وويلې « په حقيقت کې په محبت او جنګ کې هر څه روا دي ،»

قاسم د محاورې لار غوره کړه . خو مارسي يو ناڅاپه يو نوې رنګ اختيار کړ او خپله خبره يې داسې را غبرګه کړه .«نه ! دروند ه ! دا بلکل غلطه خبره اوفلسفه ده . په محبت او جنګ کې هر څه نه شي روا کيداې، ډير داسې څه شته چې نه خو په محبت کې روا دي او نه په جنګ کې . خو شرط دادې چې د روا اوناروا پريکړه بايد د انسانې آند په واسطه وکړل شي . دامحاوره خو په حيواناتو باندې تطبيقيږي ، ځکه چې هغوې په محبت او جنګ کې هر څه روا بولي .»

اوس نو قاسم ته د خپلې کمزورتيا احساس شوې و . دهغه په اعصابو باندې ډيره يوه او عاقله پيغله سپره شوې وه ، هغه خپل ويده ضمير ته ور غبرګ کړ او په لږه شيبه کې يې مارسي حيرانه دريانه پريښوله .« مارسی ! په دې کې هيڅ شک نه شته چې ستا آند ډيرې ژورې خبرې هم را سپړي ، خو حقيقت دادې چې محبت په خپله د جنګ بل نوم دې . اويا جنګ د محبت . زه يو عسکر يم ، او دهيواد د پاينښت اوبقا له پاره جنګيدل زما دنده ده . خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې دندې د تر رسولو له پاره محبت زما دتکميل لاره ده..... په دې خاطر که ما د محبت له پاره رابللې يې او يا د ملک او ملت د بقا په خاطر ، دواړه يوه خبره ده.»

دقاسم ددې ښکلو خبرو په واسطه د مارسي سترګې خلاصې پاته شوې. اوس نو هغه بې ځوابه پاته شوې وه. په دې خاطر هغې وخندل او په مرموزه توګه خاموشه پاته شوه.

پوره ډير وخت تيرشوې و. په دې وخت کې نا ثاپه کوم شوپرک د چت دکوم درز څخه راوالوت ، اوپه يوه تړپ د مارسي او قاسم تر مخه را پريوت. مارسي د ويرې او وار خطايي څخه چغې کړې ،او يوناثاپه د قاسم په لاسو کې را پريوته ، دهغې چپ لاس د قاسم په ښي لاس کې پريوت ، هغه داسې شو لکه برق يې چې په سينه کې راننوتې وي ، دمارسي زړه په زوره زوره په ټوپونو شو. اودقاسم په زړه کې يوه نوې غوتې په پرانستو شوه. خو دا ټول هر څه د څو ثانيو له پاره وو. ځکه د لږ ځنډ وروسته مارسي د قاسم څخه بيله شوه او بيرته په خپل ځاې کې کيناسته. دهغې مخ د شرم اوحيا څخه لکه د انار په څير سور شوې و ،اوس نومارسي بيرته تلل دخپل ځان له پاره غوره وګڼل. ځکه په دې توګه د قاسم دبدن سره د يوځاې کيدو اوبيرته جدا کيدو په واسطه دهغه وجود ټول په لړزا راغلې و ، هغې د خبرو کولو توان هم له لاسه ورکړې و.......

هغه په لړزيدلو پښو را پورته شوه اوپه زمکه پرتو وچو پاڼو ته يې په کتلو سره وويل:« اوس نو بايد مونږ له دې ځآيه ولاړ شو»

د قاسم له پاره د نن ورځې ليدنه دهغه د دويشت کلن ژوند بهترينه اوښکلې تجربه وه. هغه ډير خوشحاله و ، دمارسي سره دهغه يو ځاې والې داسې معلوميده لکه هغه چې د اوه براعظمونو پادشاهي تر لاسه کړې وي. قاسم هم راپورته شو اودمارسي سره قدم په قدم مخته ولاړ. په لاره کې يې يو ځل بيا د مارسی څخه وپوښتل:

« اوريدلې مې دې چې ابوجعفر د سلطان د خپلوانو سره هم اړيکې عځولې دی. ايادا رينتيا دي ؟»

مارسي ځواب ورکړ چې « هو ! ما هم همداسې اوريدلی دی، زما مور به ويل چې ابوجعفر د شهزاده علاوالدين سره ډير نژدې اړيکې لري ، »

« د شهزاده علاوالدين سره ؟.....دا ته څه وايې ؟....نوايا شهزاده علاوالدين ، يعنې دسلطان مشر زوې هم دهمدې غدارانو ملګرې دې ؟» قاسم ترې په ډيره حيرانتياسره په ډير لوړ اواز سره و پوښتل.

« نه ! په يقين سره چې نه ، زه شهزاده علاوالدين په شخصې توګه پيژنم ، هغه هيڅکله هم داسې کار نه کوي ، ابوجعفر به دکوم چال اوپلان په خاطر هغه په خپل جال کې را ګير کړي وی.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د ډاډ ساه واخسته ، خو هغه ددې نوې خبرې په معلومولو خوشحاله و ، چې ابوجعفر د شهزاده علاوالدین سره هم تګ راتګ لري. یعنې هغه ته یو نوې راز را څرګند شوې و.

قاسم او مارسی په خپلو کې خبرې اترې کولې او اېنوس ترونو راورسیدل ، نوې ځوان «اکبر» بګۍ تیاره کړې وه او هملته ولاړ و. مارسي او قاسم دواړه پښه نیولې شول. مارسي د قاسم څخه د اجازې اخستلو په توګه وویل.

«ته خو د یني چري سالار یې. داسې بریښې چې ته به هم د محاذ په لور د روانیدونکې لښکر سره سبا هغه لورې ته سفر کوې. ما غوښتل چې یو وخت پخپله ستا ناست ځاې ته حاضره شم او ستا د کورنۍ سره ووینم.» مارسي په ډیره خلاصه توګه دا خبره وکړه.

قاسم ورته وویل : اتفاقا چې زه یې د دواړو لښکرو سره د تللو څخه بې برخې کړې یم. ماته یې ویلې چې همدلته په «اورنه» کې و اوسم او د کومکې موادو د استولو څارنه وکړم» قاسم د مارسی څخه خپله نوې دنده پټه کړه. او د خپل نه تګ په اړه یې اخوا دیخوا خبرې وکړې. مارسي د قاسم د ځواب څخه تر ډیره پورې حیرانه ولاړه وه ، هغې هیڅ هیله نه درلوده چې د قاسم په څیر یو میړنې عسکر دې د جهاد د دندې څخه شاته پاته شي. په دې اساس یې په استفها میه توګه تري وپوښتل :

ایا سلطان ستا په څیر یو ویاړلې توره وهونکې سپاهې یواځې د غنمو د دانو د لټون له پاره پریښې؟» د مارسی د خبرې په اوریدو سره د قاسم روح په لړزه راغې ، هغه د څه ځنډ کولو پرته وویل «نه سلطان چې ماته کوم کار سپارلې دې ، د هغې نه بیانول زما دندې لمړنۍ غوښتنه ده. زه شاته پاته کیدونکې سپاهی نه یم..... کیداې شې چې تر اوسه د جنګ په میدان کې زما د وړتیاو د ازمیښت وخت نه وي راغلې... زه هیلمن یم چې سلطان به د قونیا څخه د بیرته راستنیدو په وخت کې ما ته هم د صلیبیانو پر خلاف په ستر جهاد کې د ګډون ویاړ راکړي.»

مارسی د قاسم په خبره وپوهیده او په تفهیمې توګه یې سر وخوځاوه ، او د خپلې خبرې په اړه یې بښنه وغوښته. قاسم هم په خندا شو. د لږ څه خاموشې وروسته مارسی د قاسم د سترګو څخه سترګې راوویستې ، را وګرزیده او په بیړه د بګۍ په لور ور روانه شوه. او په بګۍ کې کیناسته.

دبله اړخه سلطاني لښکر کوچ کړې و. خو شهاب الدین پاشا د هغوې څخه څو ورځې وروسته روانیدونکې و. د قاسم په زړه کې که څه هم د جنګ د میدان څخه د لرې پاته کیدو غم څپې وهلې خو د مارسی خبرو د هغه په دماغ د نشتر په څیر داغ لږولې و. هغه غوښتل چې د صلیبیانو په مقابل کې د جنګ په میدانو کې خپله میړانه را څرګنده کړي ، د هغوې سره پنجه په پنجه شی ، د هغوې د اوسپنو سره اوسپنه ټکر کړي ، او هغوې ته دا ډاګیزه کړې چې د مکې عرب اوس هم د خالد بن ولید په څیر زړه ور او میړنې د ځواک خاوندان لری ، خو اوس هغه ته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اورنه» کې د تم کیدو حکم شوې و ، په همدې خیالونو کې ډوب د ینې چرې دخیمه ځای په لور ور روان و. دهغه په ذهن کې د راتلونکې پلانونه اوختل را اوختل.

لږ څه مخته په یوه چوک کې و درید اوشاته یې مخ را واړاوه ،هغه غوښتل د اغاحسن ځاې ته ورشي. ځکه اغا حسن د ینې چرې د لس زریز فوځ قومندان و. هغه هم نوې مسلمان و خو په ایمان او قول کې د اوسپنې په څیر پوخ اوکلک و. اوس نو د قاسم دهغو فوځې تمځاېو په لور روان و چې د خښتو او تیږو څخه د فوځې سالارانو له پاره جوړ کړل شوې و.

قاسم داغاحسن کمرې ته نژدې را ورسید نو د کمرې دننه یې په زوره زوره خندا وې واریدې. داسې بریښیده چې دننه په کمره کې ښه ټوکې ټکالې روانې دي. قاسم دتم کیدو پرته د اغاحسن کمرې ته ورننوت. د اغا حسن کمره د ینې چرې د ځوانو افسرانو څخه ډکه وه. کمره په ډیر ښه فرش فرش کړل شوې وه. او دیوالونو ته تکیه ګانې ایښوول شوې وې. قاسم د ټولو سره دترغاړې وتو وروسته وویل:

« نن خو محفل د دزعفرانو دکشت په څیر ګرزیدلې دې ، داسې بریښې چې تاسو ته میاشتنۍ تنخوا تر لاسه شوې ده.» دقاسم په خبرو باندې خندا نوره هم زیاته شوه. خو سالار امیر خان په لوړ اواز ځواب ورکړ چې «وروره ! مونږ ته خو همدا معسکر کور هم دې او دنیا هم. دلته خو هره ورځ زمونږ اختر اختر وي او هره شپه مو دبرات شپه وي» په دې خبره ټولو یو ځل بیا ښه په زوره وخندل.

د ینې چرې په فوځ کې امیر خان تر ټولو زیات خنده کونکې او لوړ غږې وګړې و. قاسم خان ته داسې ډاګیره شوه چې نن دهمدې امیر خان په برکت دا محفل دومره رنګین ګرزیدلې دې. کله چې ټول کیناستل نو قومندان اسلم خان لږ څه په سخته لهجه وویل:

« محترما ! د تنخوا ګانو خبره به څه وي ؟ اوریدلې مې دې چې د بایزید یلدرم په وخت کې به ډیرې اوچتې اوچتې تنخواګانې ورکول کیدې. تر څنګ یې د اورنه د خلکو تر منځ د ینې چرې د فوځیانو ډیر ستر مقام او ښه دبدبه وه. اوس خو یې ینې چرنې دکوهیانو په ویستلو او دپلونو د جوړولو په څیر په سپکو کار و مصروف کړې دې.»

داسلم خان دخبرو سره سم د محفل رنګ بدل شو. د اغاحسن په ګډون په یو شمیر سالارانو دا خبره ښه ونه لګیده. خو یو شمیر نورو د اسلم خان دخبرې سره سر تاو کړ. قاسم تر اوسه پورې یو ډیر پوه او ماهر جاسوس ثابتیده. هغه دراتلوسره سم د محفل څخه داسې یوه پوښتنه وکړه چې دهغې په واسطه په ینې چرنې کې درا ټوکیدونکې بغاوت له پاره لمړنې معلومات تر لاسه کیدې شول. د اسلم خان د خبرو سره دقاسم خان تندې و غوړید ، هغه به ډیره ساده ګۍ سره بل غشې پریښود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دوستانو ! دا راته ووایاست چې دسلطان سره کوم کوم کسان تللي دي او د شهاب الدین پاشا سره به څوک ملګرتیا کوي ؟»

اغا حسن سمدستي ځواب ورکړ ، « دسلطان سره د ینی چري یواځې پنځه زریز فوځ تللې دې ،پاته ټول فوځ په جاګیردارانو او سردارانو باندې مشتمل دې. ددې پنځه زریز فوځ قومندانی زمونږ دوست «ریاض بیګ » کوي ، خو دشهاب الدین سره به د ینی چري د فوځ دیارلس ډلې روانیږي . په لمړیو لیکو کې به زه او امیر خان د قومندانانو په څیر درومو. پاته نور ټول چې دلته ناست دې ، د اسلم خان پرته ، به دفوځ په قلب کې پاته کیږی. په میمنه او میسره باندې جاګیرداران او سرداران ټاکل شوي دي. و ددرې زره پیاده فوځونو کمان پخپله د سلطان دخور دخاوند «محمد چلپي» په غاړه دې...... دا خو زمونږ حال دې خو زه حیران یم چې ستا نوم په هیڅ لیست کې نه تر سترګو کیږي.

اغا حسن د شهاب الدین د فوځ دتللو تفصیلي خبره وکړه او په اخره کې یې د قاسم څخه همغسې پوښتنه وکړه چې مارسي ترې کړې وه. قاسم داغا حسن پوښتنه له نظره و غورځوله اود اسلم خان په لور یې وکتل او ورته یې وویل :

« دا اسلم خان یی ولې دلته تم کړې دې ؟»

اسلم خان ددې پوښتنې څخه حیران پاته شو . هغه په ټر ټرې ژبه وویل چې:

«تا تا تاسې...... خپله خبره ګول مول کړه او زما په اړه دې وپوښتل ، لمړی ته وواېه چې ته ولې دلته پاته کړل شوې یی او له ځآنه سره یی ملګرې کړې نه یی.؟

پخوا له دې چې قاسم په خبرو پیل وکړې ، سالار عبدالرحمن په خبرو شروع وکړه « زه به درته ووایم چې قاسم بن هشام ولې د لښکرو سره یو ځاې نه کړل شو .»

ټول محفل خاموشه کیناست او د پوخ عمري سالار « عبدالرحمن» په لور متوجه شو .

« سلطان قاسم ته دلته په اورنه کې د اوسیدو په وخت کې د جنګ کولو حکم کړې دې. داسې اوریدل کیږي چې دلته دقیصر پټ فوځ شتون لري.»

دعبدالرحمن دخبرو په واسطه اسلم خان خپل څنګ بدل کړ اوپه سترګو کې یی د ویرې نښې را څرګندې شوې، هغه فکر کاوه چې قاسم خان به پخپله د کوچ څخه ځان په څنګ کړې وي ، خو دلته اوس خبره بلکل برعکس شوه . دعبدالرحمن دخبرو سره سم په ټول محفل کې یو حیرانونکې څرنګوالې راپیدا شو .« پټ فوځ ! دا ته څه وایی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

اورنه خو د عثماني سلطنت زړه دي ، نو که چیرې دلته هم پټ فوځ شتون ولري نو بیا د هونیاډې پر خلاف د جنګ کولو له پاره تلو ته څه اړتیا ده ؟ امیر خان په تندې باندې دیولس لکیرې جوړې کړې او ویې ویل:

اسلم سمدستې د امیر خان دخبرې سره ځان یو کړ « هو ! که چیرې همدلته دهغوې فوځ شتون ولري نو بیا خو عثماني سلطنت د سختو ګواښونو سره مخ د ې ، په داسې حالاتو کې هغې لورې ته د سلطان تللو ته څه اړتیا ده ؟»

د اسلم دخبرو په وخت کې قاسم په مکمله توګه دهغه لورې ته متوجه و . د اسلم خان دخبرو په پای کې قاسم خان یو ځل بیا خپله پوښتنه تکرار کړه او ویې ویل:

« هو ! تا غوښتل چې ووایې چې ته ولې د لښکرو سره یو ځاې ولاړ نه شوې ؟»

دا ځل دقاسم په خبرو کې یو ډول سختوالې هم و چې اسلم خان ډیر ښه محسوساوه ، هغه یوځل بیا ترټرې شو او په لړزانده اواز یې وویل:

« په حقیقت کې زمونږ په کور کې کوچنې پیدا کیږي. او زما دکورنۍ د پاملرنې له پاره زما څخه اخوا بل څوک نه شته.»

قاسم خان ترې په حیرانتیا څخه وپوښتل چې «ایا ته دلته د معسکر په اقامت ځاې کې نه اوسیږې، لکه څنګه چې دا نور سالاران هم اوسیږي ؟ ما ته خو دا هم ډاګیزه شوې نه وه چې ته به واده ولرې.»

دقاسم دخبرې ځواب همغه عمرتیري عبدالرحمن ورکړ « په حقیقت کې چې د ینې چرې کوم سپاهی اویا سالار واده کوي نو هغه ته د چونۍ په سیمه کې د سلطان له اړخه یو کور ورکول کیږي ، ته خو پوهیږې چې مونږ ټول پخوا غیر مسلمان و . او ته په دې هم پوهیږې چې دینې چرې ډیره کې سپاهیان هغه بندیان دي چې عثماني سلطنت په مختلفو جنګونو کې بندیان کړې دي ، په دې خاطر نه دلته زمونږ کومه کورنۍ شته او نه مور او پلار ، او خویندې ورونه. ستا خبره بیله ده. دینې چرې په تاریخ کې ته لمړۍ کس یې له بیخه مسلمان یې او مسلمان پیدا شوې یې.»

قاسم خان ته په دې اړه پخوا دومره معلومات نه و . هغه د کوم شک په بسټ د اسلم په اړه تحقیقات کول. ځکه هغه ته معلومه شوې وه چې د ینې چرې یوشمیر سالاران د ابوجعفر په اشارو باندې ناڅي. په دې وخت کې یو ناڅاپه قاسم خان ته کوم فکر پیدا شو او مصنوعي خندا یې وکړه او بیا یې وویل:

« یاره ، بس پریږده ، تاسو خو ډیر ښه اورنګین محفل جوړ کړې و . ما هسې په هسې ستاسې په رنګ کې بنګ ورګډ کړل ، راځئ دا خبره پریږدو او دا راته ووایاست چې زما د راتلو تر مخه مو په کومه خبره خنداګانې کولې ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم نه غوښتل چې اسلم دخپل ځان په اړه حساس کړي. اوبیا دخپل شک په اساس بل کوم کار و نه شي کولې. دقاسم دخبرو د اوریدو سره سم اغا حسن په خندا شو او ویې ویل:

« ستا د راتلو تر مخه دلته د مشاعرې محفل جوړ شوې و، او قومندان امیر خان خپل فارسی شعرونه اورول.

ددې خبرې د اوریدو سره قاسم دامیر خان په لور وکتل او په خندا یې ترې وپوښتل. « ډیر ښه، ته شاعری هم کوې. لږ خو مونږ ته هم واوروه ، چې تا څه لیکلي دي ؟ امیر خان سمدستي ځواب ورکړ: « هو د شاعرۍ به څه ووایم ، مونږ ته خو په اندلس کې شاعرې په کار وه. مونږ به هلته د « الحمرا » په دربار کې شعر وایه. اودخاص دیوان شهزادګیو به د برنډو څخه پر مونږ ګلان را شیندل.

دامیرخان په دې خبره یو ځل بیا محفل دخندا ډک شو او دخونې فضا بلکل بدله شوه. په همدې وخت کې قاسم خان عبدالرحمن ته وویل:

« قاسم بن هشام. ته خو عرب یې ، ایا فارسي شاعرې باندې هم پوهیدې شې؟

ته د پوهیدو خبره کوې، زه به درته په فارسی کې اشعار واوروم.

په دې وخت کې ټول محفل غوږ په اواز شو. قاسم د شونډو لاندې خندل ، او د لږ څه ځنډ نه وروسته یې په ډیر ښه اواز سره داسلم خان په لور د کتلو په وخت کې دا شعر ووایه.

ان نه من باشم که روز جنګ بیني پشت من آن منم که درمیان خاک وخون بیني سرې.

د قاسم دا شعر دومره ښایسته و چې د اغا حسن په کمره کې د واه واه اوازونه پیل شول.د شعر دویلو په وخت کې دقاسم سترګې په اسلم خان ورننښتې وې ، هماغه و چې هغه په ډیره بده توګه په خپل ځاې کې راغونډ شوې و.

اغاحسن او امیر خان د قاسم خان د شعر په اوریدو سره په وجد کې راغلل او د قاسم خان څخه یې وغوښتل چې خپل شعر یو ځل بیا واوروی. قاسم مسکې شو او خپل شعر یې یو ځل بیا ووایه. دا ځل په ستاینه کولو کې اسلم خان هم را یوځاې شو ،

د ینی چري د سالارانو دا غونډه همداسې ګرمه وه چې کمرې ته یو پوخ عمرې شخص را ننوت ، دهغې په مخ باندې د وقار او دبدبې نښې وې ، قاسم دهغه په کتلوسره دا و انګیرله چې دا هم د یني چري د فوځ کوم سالار دې. دا کس پخپله « محمد چلپې » و ، نوموړې دسلطان مراخان دخور میړه او د شهاب الدین باشا ددریزره ایز پیدل فوځ سالار ...... په خونه کې شته دیني چري ټول سالاران دهغه په درنښت و دریدل ، محمد چلپی خونې ته مسکې را ننوت. اوبیا یې د ټولو سره د ښه راغلاست وروسته داغا حسن تر څنګ کیناست. اوبیا هملته په فرش

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندې د کيناستو وروسته يې ټولو سالارانو او قوماندانو ته وويل « سپه سالار شهاب الدين حکم کړې دې چې دنوې مياشتې د سپوږمۍ د کتلوسره سم به د دوشنبې په ورځ زمونږ لښکر د اروپا په لور کوچ کوي ، هيله ده چې تاسې ټول به تر هغه وخته پورې تيار اوسئ ، زمونږ د فوځ د کوچ کولو له پاره يوائې پنځه ورځې پاته دي ، داخل چې کوم جنګ مونږ ته مخته دې هغه به د ټولو جنګونو څخه مختلف وي ، مونږ د هونياډې د فوځ پر خلاف جنګ ته ورځو . تاسې ته به معلومه وی چې څو اونۍ دمخه د ټرانسلوانيا د هربان ستاټ په سيمه کې هونياډې زمونږ سالار فريد پاشا ته سخته ماتې ورکړې ده ، بيا دغه هونياډی ترکې بندي فوځيان په بيلا بيلو ميلمستياو کې دخلکو تر مخه د تيغه تير کړل او په بې ګناه توګه يې د جنګې بنديانو وينې توې کړې مونږ به دهونياډی څخه ددې شهيدانو د وينو بدله اخلو .

دهونياډې په دې برې اوزمونږ د فوځونو پرلپسې ماتې په ټوله اروپا کې د اروپايانو تر منځ د خوشحالۍ څپې راپيدا کړې دی ، په همدې اساس يې دترکانو د مکملو ويستلو له پاره په اروپا کې يوه ستر يووالې را منځته کړې دې . « شاه لارډ سلاس » چې په دې وختو کې د هنګري اوپولينډ دواړو هيوادونو مشري په غاړه لري دې غورزنګ ته نوې روح ورکړې دې. په دې اتحاد کې هنګري ، پولينډ ، لاچيا ، اوبوسنيا حکومتونه په پوره ځواک سره شريک شوی دی. سربيا هم چې دلارډستيفن په وخت کې د عثمانيانو دسلطنت ملاترې وه د هغه د ځآې ناستي « جارج برنيکوچ » په مشرۍ دهمدې اتحادي فوځونو په ليکوکې ورګډه شوی ده . فرانس او جرمني هم دخپلو جګړه مارو ډيره شميره دې ليکو ته ور ليږلې ده . ددې نه علاوه د اروپايې هيوادونو زيات شمير عسکر په خپله خوښه دې ليکو ته راغلې او په کې راګډ شوې دې . تر ټولو مهمه خبره داده چې صليبيانو دې جنګ ته دمقدس جنګ نوم ورکړې ، په دې اړه د روم پوپ ډير په جوش او جذبه کې راغلې اوخپل نماينده کارډينل « جولين سيزراينی » يې د يوه ستر وسلوال فوځ سره هلته ور استولې د ي. ددې نه علاوه د اروپا دهرې سيمې څخه ددې فوځ د بسپنې له پاره مالې او خوراکي تعاون را روان دې. په حقيقت کې دا يو صليبې جنګ دې اوياد ساتئ چې دا جنګ دعيسايت مذهبی جوش د اسلام پر خلاف راپارولې دې. د وينس او جينوا دجمهوريتونو بحري بيړۍ هم د عيسايی لښکرو د بسپنې له پاره رارسيدلې دی..... په دا سې حال کې چې د بدقسمتۍ څخه دعثماني سلطنت بحري ځواکونه د نشت سره برابر دي . په دې خاطر هونياډ فکر کوي چې زمونږد سلطان فوځونه به د کوچنۍ اسيا څخه، چيرې چې هغوې د قونيا د اميرکرمانيا په سيمه کې په جنګ کې مصروف دي اروپا ته ولاړې نه شي...... اتحادي ځواکونه په ښکاره توګه دلارډ سالاس تر قومندې لاندې دي خوپه حقيقت کې دهغوې سردار دهنګري د پخوانې پادشاه « سجمنډ» نا جايزه زوې « هونياډې » دې چې په دې وختو کې دعيسايی نړۍ تر ټولو ستر اتل ګڼل کيږي.

د محمدچلبي په ژبه کې دومره اغيز و چې په کمرې کې ټول سالاران خاموشه او غلي ناست و ، محمد چلپې د هونياډې دفوځ داسې يو انځور وړاندې کړ چې قاسم خان يې هم په عسکری مهارت اوپوهه باندې قايل شو . په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې وخت کې هغه ته دا ډاګيزه شوه چې د جنګ په اړه دا خبرې کونکې ، نرۍ کتونکې او عزتمنده وګړې د سلطان دخور ميره دې.

قاسم په ډېره مؤدبه توګه د محمد چلپي څخه وپوښتل:

« درونده سالاره ! که د محاذ حالات دومره خراب وي نو بيا خو معظم سلطان ته پخپله په کارو چې داسلامي فوځ قيادت وکړي .»

محمد چلپي د قاسم په لور مخ ور وګرځاوه او په خندانه توګه يې ورته وويل:« داسې بريښې چې ته به قاسم بن هشام اوسې. ستا د ميړانې او بهادرۍ قصې هلته سلطاني محل ته رارسيدلې دي. خير په هر صورت. ستا د پوښتنې ځواب دادې چې: معظم سلطان به په خپله دجنګ قيادت کوي ، زمونږ دغه اتيازره کسيز لښکر خو يوازې د لمړيو دلګيو په څير مخته ورځي»

خو قاسم د يوه فکر په اساس يوه ځل بيا ترې وپوښتل:« دورنده سالاره !که د محترم سلطان دراستنيدو دمخه زمونږ فوځ د هونياډی د فوځ سره لاس و ګريوان شي نوايا په هغه وخت کې به هم زمونږ ځواکونه د سلطان د رارسيدو انتظار کوي ؟

« نه ! که داسې وشول نو مونږ به په کلکه مقابله کوو . او انشاء الله دمعظم سلطان د رارسيدو دمخه به دښمن ځپوو .» دمحمد چلپي په لهجې کې عزم او هوډ وو. هغه په جګه غاړه ځواب ورکړ.

په دې وخت کې اغاحسن ترې وپوښتل:« درونده سالاره ! اوريدل کيږي چې دلته په اورنه کې دقيصر خطرناکه جاسوسان شتون لري اوهغوې دمعظم سلطان په مقابل کې په سازشونو لګيا دی ؟

د اغا حسن دخبرې سره سم ټول سالاران غوږ په اواز شول ، محمد چلپي ځواب ورکړ .« دغه ډول راپورونه ماته هم را رسيدلې دي خو ترا وسه پورې په چا لاس نه شی تر پورته کيدې. خو تر هغې چې د قيصر پورې اړه لري نو هغه خو دهمغه لمړۍ ورځې راپدی خوا د مړانو دجنګولو ، خنزيرانو ، سپېو او مړزانو د لوبولو شوق لري. ډاګيزه ده چې داسې شخص به نيغ په نيغه د جنګ ميدان ته د راتلو په ځاې په همدې ډول سازشونو تکيه کوي.....مونږ په افواهاتو باندې کنترول پيدا کړې او معظم سلطان ددې خبرو د چاڼولو له پاره ډير پوه او ماهره وګړي ټاکلي دي .

داسې معلوميده چې محمد چلپي د قاسم د منصبي دندې څخه خبر و . خو په عام محفل کې يې دهغې د يادولو څخه ډه ډه کول مناسب و ګڼل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داغا حسن په خونه کې تر ډیره پورې په مختلفو موضوعاتو باندې خبرې کیدې ، ان تر دې چې د ماسپښین د لمانځه واخت راغې. دسلطان دخور میړه محمدچلپې دنورو سالارانو څخه اجازه واخسته او په کومې لورې ولاړ. تر څنګ یې د اغاحسن په کمره کې ټول نور سالاران هم د ماسپښین دلمانځه د ادا کولو له پاره را ووتل ، اوس نو په دې خونه کې یواځې اغا حسن او قاسم دواړه ځانته پاته شوي و. قاسم د نورو وسالارانو د وتلو وروسته تر ډیره ځنډه پورې خاموش ناست و اوبیا پورته شو اود خونې دروازه یې د دننه څخه کونډه کړه . اغاحسن په ډیر تجسس سره د قاسم خان دې کار ته کتل او بیا یې ترې په ډیره راز داره توګه وپوښتل:

« قاسمه ! څه خبره ده ، نن خو ډیر په فکر کې ډوب معلومیږې »

قاسم اغا حسن ته دخپل سره د رانژدې کیدو اشاره وکړه اوبیا یې په ډیر ټیټ اواز سره اغاحسن ته وویل: « آغا !..... تاوکتل چې قومندان اسلم زما د تنخوا په خبره باندې څه ډول تبصره وکړه . ؟»

اغا حسن ځواب ورکړ: « څه ډول ؟ په ما خو دهغه خبرې ښه و نه لګیدې. د ینې چرې ټول سپاهیان د سلطان د زامنو په خیر دي ، مونږ ته د تنخوا او مال و دولت سره کومه دلچسپې نه شته. اسلم خان ډیره ناوړه خبره وکړه او زما په آند چې په ټولو ډیره بده ولګیده. خو تا ترې څه مقصد تر لاسه کړې دې ؟»

اغا حسن یو پاک سپاهي و ، د سراغ رسانۍ سره یې سروکار نه درلود. د اسلم خان خبره پرې په ښکاره توګه بده لګیدلې وه ، خو قاسم ، داسلم خان په اړه په شک کې لویدلې و . ځکه هغه په ینې چرې کې د غلطو افواهاتو دخپرونکو پلټنه کوله . سلطان مراد خان ثاني په ریښتیا چې یو تجربه لرونکې پادشاه و. دا چې هغه د سراغ رسانۍ د کار له پاره د قاسم بن هشام په خیر ځوان ټاکلې و دهغه د بصیرت ښه ګڼل کیده. قاسم دهمغه لمړۍ ورځې څخه هر چاته د شک په سترګو کتل. هغه د اغاحسن خبرې واوریدې او اوپه تأدیبې توګه یې وویل: « اغا ! دعقل څخه کار واخله. دې ته هم ووینه چې اسلم خان د لښکرو سره د تللو څخه ځان په څنګ کړې دې. په داسې حال کې چې د سلطان پټه محکمه وایي چې دسلطان سره غداران به د سلطان په نه موجودیت کې دسلطنت پر خلاف بغاوت جوړوي ، اودا هم ویل شوې چې دینې چرې یو شمیر سالاران هم ددې غدارانو سره ملګري شوي دي.»

د قاسم په خبرو اغا حسن په فکر کولو مجبور شو. اغاحسن په پلټونکو سترګو قاسم ته وکتل او ورته یې وویل:

« دا خو ماته ډاګیزه شوې ده چې زمونږ په فوځ کې تور لیوان شتون لري. خو د اسلم خان په اړه ما ددې نه مخته هیڅ دا ډول فکر نه و کړې. ستا خبره مې زړه ته را غورزي. ځکه تر هغو چې زما معلومات دې ، دهغې په اساس د اسلم خان په کور کې د کوچنې د پیدا کیدو له پاره لا تراوسه ډیر وخت شته. هغه زما دوست دې. څو ورځې دمخه یې ماته ویلي و چې خداې تعالې به ورته د شوال په میاشت کې لمړنې اولاد ورکړي. خو نن چې هغه کوم عذر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې کړ نو زه هم پرې حیران شانته شوم ، اوبیا تر ټولو ستره خبره داده چې یو سپاهې دجنګ میدان ته د تللو په وخت کې هیڅکله هم عذر نه کوي ، ولو که هر څومره ستونزې هم ولري.»

قاسم ډاډمن شو . اوس ورته ډاګیزه شوه چې په اسلم خان یې شک کول سهي وو . هغه دځه ویلو له پاره خوله پرانسته چې یو ناڅاپه یې خبره و دروله دهغه سترګې د دروازې په لور واوښتې. دهغه شپږم حس رابیداره شوې و ، دقاسم د سترګو په ځلیدا اغا حسن هم په پلټنې پیل وکړ. قاسم په خپلو شونډو باندې ګوته کیښوده او اغا حسن ته یې د چپ پاته کیدو اشاره وکړه. اوپخپله دخپله ځایه راپورته شو . اوس نو هغه په پټوپښو د دروازې په لور ولاړ. دروازې ته نژدې ورسید او په یوه بې اوازه توګه یې د دروازې کونډه پرانسته. اوبیا یې و ناڅاپه ددروازې دواړه پلې په یوه شړک سره پرانستې ، د دروازو دپرانستو سره سم یو درز شو او د ینې چرې یو فوځې دکوټې دننه راپریوت. داسې بریښیده چې هغه د دروازې دپلې سره غوږ ایښې و او د اغاحسن او قاسم خان دخبرو د اوریدلو هڅه یې کوله.

قاسم او اغاحسن دواړه ژر تر ژره خپلې تورې د نیام څخه را وویستې ، قاسم خپله توره په هوا کې و خوزوله او مخته ولاړ او ددروزاې کنډه یې بیا کلکه کړه. دا دیوه سراغ رسان په څیر دهغه لمړۍ معرکه وه. د ینې چرې دغه سپاهې د اغاحسن او قاسم د تورو په کتلو سره وارخطا شو . دهغه په مخ باندې د مرګې زیړې راخپور شوې و . او په چغو او سورو یې پیل وکړ. قاسم دخپلې تورې څوکه دهغه په ورمیږ کیښوده اوشاته یې ټیل واهه او ددیوال سره یې و نښلاوه. قاسم تر ې په ډیر غضب اوقهر سره و پوښتل:« تاولې زمونږ خبرې اوریدلې ......؟ ته څوک یې ؟..... اود چاپه وینا دلته د جاسوسۍ له پاره راغلې یې ؟»

ددې ځوان ستونې وچ شوې و . هغه توکانې تیرې کړې تر څو خپل حلق تازه کړي. په همدې وخت کې اغا حسن چې دغه ځوان ته یې په پوره غور سره کتل وویل « دا د ینې چرې د دوویشتم دلګې عسکر دې چې د اسلم خان د قومندانۍ لاندې جنګیږي.»

د اغا حسن په خبره قاسم خان په ډیرو معنې لرونکو سترګو دهغه په لور وکتل اوبیا یې ددې ځوان څخه وپوښتل : « نوم دې څه دې ؟»

«تت.....تر.....ترکبا.....ترکباز....» ځوان د ویرې په ترټرۍ ژبه خپل نوم ووایه. « زمونږ د خبرو د اوریدو له پاره ته دلته چا را استولې یې ؟» قاسم ترې یو ځل بیا وپوښتل.

خو دا ځوان خاموشه پاته و . قاسم د خپلې تورې څوکې ته لږ څه نور زور هم ورکړ ، دترکباز د سترګو اوښکې راغلې. دهغه د ستونې څخه د حلالیدونکې وزې د اواز په څیر اواز را وت. قاسم ترې یو ځل بیا خپله همغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه تکرار کړه.« ووایه چې تا دلته چا را لیږلې وې ؟» که چیرې را ته یې و نه وایی نو یاد لره چې زه به ستا پښې اولاسونه پرې کړم او په چوک کې به یې ګوذار کړم.»

دویرې څخه د ترکباز رنګ د خزان د پاڼو په څیر ګرزیدلې و ، خوبیا یې هم څه ونه ویل. کیدې شې چې هغه نه غوښتل د چا نوم واخلي. کله چې قاسم وکتل چې ترکباز په اسانۍ سره اقرار نه کوي نواغا حسن ته یې د ترکباز د پښو اولاسونو د تړلو اشاره وکړه.

اغ حسن خپله توره کیښوده او دخپل صندوق څخه یې رسۍ را وویستله او لکه شیبه وروسته ترکباز لاس و پښې تړلې د زمکې په فرش باندې تړلې پروت و. اوس نو اغاحسن او قاسم دهغه تر څنګ ناست و، قاسم ورته وویل :« ګوره ! مونږ ته ووایه چې ته دلته چا را استولې یې. اوکه نه ته پوهیږې چې مونږ به ستا غوښې ټوټې ټوټې کړو » ددې خبرې سره سم قاسم په خپله توره دهغه مټ ورزخمې کړ ، دهغه کمیس و شکید اود اوږې څخه یې وینې را روانې شوې. اوس نو هغه بلکل ویرې اخستې و هغه دخپلې مړینې له ویرې په فریاد او ژړا کې وویل چې:

« زه ..... زه .....اس......اس ......ودې .....اس ودې ..... اسودې رالیږلې وم ..... او زه .....»

په دې وخت کې دکمرې دکړکۍ نه یو غشې راغې او دترکباز په ستونې کې و نښت. ..... تر یوه وخته پورې خو قاسم او اغاحسن هم په دې و نه پوهیدل چې دا څه وشول. ترکباز په خپلو وینو کې ککړ پروت و. لاس و پښې یې تړلې وې ، اوسترګې یې دخپلو ګاټوسره راوتلې وې. ..... هغه دمړینې په حال کې و .غشې دهغه د ستونې سره یو ځای نښتې و اودهغه ساه یې وربنده کړې وه.

خو کله چې قاسم خپل فکر راسم کړ نود برق په څیر یې ټوپ کړ او دکمرې دروازه یې پرانسته او بیرون ووت. اوس نو هغه هلته د بیرکونو تر مخ جوړې شوې برنډې کې منډې وهلې. هغه د عمارت اخرې برخې ته روان و .ځکه هلته په چت باندې دختلو له پاره د خټوڅخه زینې جوړې شوې وې. قاسم په ډیره بیړه په زینو باندې ور وخوت. دهغه تر شا اغا حسن هم په منډه کې و خو دواړو شاته نه کتل. هغوې څو ثانیې وروسته دبام سر ته ورختلې وو. خو دلته په راتلو سره هغه نا هیلې شول ، ځکه دترکباز وژونکې دبام هغه بلې لورې ته ټوپ وهلې و او تښتیدلې و. کله چې قاسم اغا حسن بام ته د راختلو په وخت کې وکوت نور ورغږ یې کړ « منډه کړه ....دلته نه شته ......هغه بلې لورې ته ...... د بوټو په لور یې ووینه .... هغه د بام څخه ټوپ وهلې دې.»

قاسم هم په خپله بیرته شاته منډه کړه او د سیلۍ په څیر د عمارت شمال لور ته ورغې خو دلته هم اغا حسن او قاسم ناهیلې شول ، ځکه دښمن د ولکې څخه وتلې و ، قاسم او اغا حسن د فوځ د یوه دلګې سره یوځاې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معسکر شاوخوا ټوله سیمه وکتله خو د ترکباز قاتل داسې غیب شوې و لکه دخره د سره نه چې ښکر غیب وي. د ماښام د لمانځه وروسته چې کله بیرته کمرې ته راغې نو اغا حسن ته یې وویل.

« د ترکباز لاش سره دې څه وکړل ؟»

« هغه خو د جاسوسۍ د څانګې مشر بهرام خان له ځانه سره یوړ. کوم وخت چې مونږ د قاتل په لټه کې و نو بهران خان دلته راغلې و او خپل کار یې تکمیل کړې و ، » اغاحسن ځواب ورکړ او قاسم یو اوږود ...... اووو وکړ.

قاسم ترې یو ځل بیا و پوښتل « ښه ، دا راته ووایه چې ستا په ذهن کې ددی پیښې په اړه څه معلومات را پیدا شو ، اودا چې دا « اسودي » به څوک وي ؟ ځکه ترکباز د مړینې نه مخته د اسودي نوم اخستې و.»

« نه ، ماته په دې اړه کوم خاص معلومات نه شته ،..... کله چې هغه ټک ټک کاوه ...... او آس آس یې وایه نو مافکر کاوه چې هغه به اسلم خان ویل غواړي. خو هغه بیا د اسودي نوم واخست. ..... څرګنده نه ده چې دا اسودي څوک دې ؟ د اغا حسن په مخ باندې دژور فکر کولواغیز و. قاسم د کوم خیال سره اغا حسن ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« اغا ، ته د اسلم دقومندې لاندې بل کوم سپاهې را وبوله. کیدې شې چې د اسلم تر لاس لاندې وګړي هغه ته د اسودي په نوم غږ وکړي. ځکه چې په عمومې توګه د فوځ عسکر خپلو سالارانو ته دخپلې خوښې نوم ورکوي. د اسلم مخ اوخیره هم توره ده ، کیدې شي دهغه د لاس لاندې وګړي د هغه د تور رنګ په خاطر هغه ته اسودي غږ کوي.

د قاسم دخبرو سره اغا حسن یو ټکان وخوړ ، او په ستاینکو سترګو یې د قاسم په لور وکتل او ویې ویل : « په خداې چې ته ډیر ذهین انسان یې. ته باید د همدې پټې څانګې مشر اویا شاهی سراغ رسان واوسې.ته بلکل سهي خبره کوې ، د اسلم خان دغه نوم دهغه تر لاس لاندې خلکو نه دې ایښې ، بلکه په یوه وخت کې پخپله سلطان هغه د اسودي په نوم یاد کړې و . په دې اساس اسلم خان کله کله دخپل نوم سره د اسودي لقب هم استعمالوي. خو بدي دا ده چې ماته دا خبره مخکې ولې په یاد را نغله. په حقیقت کې د قاتل لټون زما دماغ هغه لورې ته متوجه کړې و .» هغه حسن په ډیره څرګنده او ډاګیزه توګه دا خبرې کولې. قاسم خان هم په ډیر عجیب حالت کې ناست و. ځکه یو ډیر مهم سراغ یې موندلې و. هغه لږ څه په ژولې توګه اغا حسن ته وویل.

« اغا ! ...... فکر کوه چې اسلم ددې پیښې څخه خبر نه شي. زه غواړم هغه په کومې ځآنګړې توګه تر خپلې ولکې لاندې راوړم.» د قاسم په خبرو اغا حسن ډیر زیات حیران شو اوویې ویل « غواړې هغه ونیسې ! مقصد دې څه دې ؟ ته په کوم حیثیت په هغه باندې لاس ږدې ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو قاسم ته دا احساس پیدا شو چې هغه باید د اغاحسن تر مخه په قاسم باندې د ولکې کولو خبره نه وې کړې ،خو اوس یې خبره د خولې څخه وتلې وه. په دې خاطر یې د درواغو ویلو په ځای هوډ وکړ چې د اغاحسن په څیر مجاهد شخصیت د خپل ځان ملګرې کړي.

« په حقیقت کې زه د سلطان له اړخه په وختي ډول د سراغ رسانۍ له پاره ټاکل شوې یم. ما ته په دې لړ کې ستا کومک ته اړتیا ده. زه د پخوا څخه یو شمیر خلک تر خپلې څارنې لاندې لرم. خو دکوم څرګند ثبوت د نه لرلو په اساس دهغوې پر خلاف لاس نه شم پورته کولې. خو اوس د لمړي ځل له پاره ماته ددې سازشي زنځیر یوه کړۍ تر لاسه شوې ده. په دې خاطر زه غواړم اسلم خان اسودي په ناڅاپې توګه و نیسم.»

دقاسم ددې نوې دندې د اوریدو په اړه اغا حسن ته کومه حیرانتیا پیدا نه شوه. بلکه تر یوه حده پورې خوشحاله شو. بیایې په خندانه توګه قاسم ته وویل. « اسلم خان اسودي ته خو به معلومات ورپه برخه شوی وي چې دهغه رالیږل شوی عسکر دمړینې په وخت کې د اسودي نوم اخست.»

د اغا حسن خبره بلکل په ځای وه. قاسم دیوې لمحې له پاره فکر وکړ اوبیایې وویل. « زما په آند ، تر هغو چې اسلم خان ته دا یقین تر لاسه شوې وی چې زمونږ په لاسوکې د هغه د نیولو له پاره کوم څرګند ثبوت نه شته ، نو هغه به د تیښتې هڅه نه کوي ، او پخوا تر دې چې هغه وتښتي نو زه به یې څټ ورمات کړم»

په همدې وخت کې قاسم د کوم آند په اساس یو ځل بیا وویل : « اغا ! ایا تاته د اسلم خان اسودي د اوسیدو د ځای په اړه معلوما ت شته.؟»

« مقصد دې څه دې ، ایا نن شپه خو به نه غواړې هغه ونیسي ؟» اغا حسن ورته په پلټونکو سترګو وویل. قاسم ورته د هوکړې په خاطر سر و خوځاوه.« بې شکه چې زه د نیکۍ په کار کې دځنډ کولو قایل نه یم. زه به همدانن ددې غدار په سر د تندر په څیر راپریوځم ، زه به د هیواد ددې دښمن څخه د قیصر د ټولو جاسوسانو نومونه را باسم.»

اغ حسن په پوره دلچسپۍ سره د قاسم خبرو ته غوږ ایښې و. بیا یې سمدستي وویل:

« سهې ده ، زه هم له تاسره یو ځای ځم.» « یو اځې ته نه بلکه قومندان امیر خان هم له ځانه سره یو ځای وړو. کیدې شی چې اسلم دفاع وکړی اویا دهغه څه نور ملګرې دهغه د ملاتړ له پاره را و ځغلي.»

ددې خبرو نه وروسته تر ډیره وخته پورې اغا حسن او قاسم په خپل راتولنکې پلان او په مختلفو امورو باندې خبرې اترې وکړې ، ان تر دې چې شپه پخه شوه ، قاسم را پورته شو او ویې ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مونږ به نیمه شپه دخپل پلان دپلي کولو له پاره حرکت کوو .دا ډیره ښه شوه چې تاته داسلم خان دکور لاره اوګودر معلوم دي...... اوس نو ستا په غاړه دا کار هم دي چې امیر خان هم په دغه ټول پلان باندې خبر کړې او په خپل وخت یې له ځانه سره د چونې تردروازې پورې راوړې.»

قاسم خان ، اغا حسن ته خپله دنده ور وښوله ، دقاسم د هرې خبرې سره اغا حسن د اثبات سر خوځاوه. د ټولو اموراتو د ترسره کولو وروسته ، قاسم د اغا حسن څخه اجازه واخسته او خپل کور ته رهي شو.

شپه تر نیمایی زیاته تیره شوې وه. د اورنه په فوځې چونې په سیمه کې دافسرانو د اوسیدو دځایو ته نژدې درې آس سپاره تر سترګو شول. دا دهغوې افسرانو داوسیدو ځای و چې کورنۍ یې درلودې. ددې د اوسیدو د ځایو شاتنۍ برخه کې د شاه توتو ګڼې ونې ولاړې وې ، دلته به ټوله ورځ د افسرانو کوچنیانو خپلو ځانو ته شاتوت را ټولول. دغه درې واړه آس سپاره د شاتوتو دې ونو ته راورسیدل او همدلته و دریدل. دلته د ونو سیورې دتیارو په ډیرښت کې کومک کاوه. دا درې واړه دخپلو اسونو څخه را کیوتل او خپل اسونه یې د شاتوت په ونو پورې وتړل. اوس نو دغه درې واړه سیوری د عمارت په لور روان شول.

د عمارتونو په دریم کتار کې لمړنۍ کور د اسلم خان د اوسیدو ځای و. دغه درې واړه سیورې همغه لورې ته ورغلل. کله چې د اسلم خان کور ته ورنژدې شول نو و دریدل. دا دپښو خښتو څخه جوړ شوې یو کوچنې داوسیدو ځای و .ددې کور بیرونۍ دروازه دکوڅې په لور ښوارلس فټه ستره وه ، شاته یې د کور داوسیدو د کوټو دیوالونه وو. دامیر خان سیورې د کور شاته برخې په لور ولاړ. اغاحسن او قاسم ددروازې په لور ور غلل. دینې چرې دغو درې واړو افسرانو خپل مخونه را نغاړلي وو. هغوې د چیتا په څیر په پوره چالاکۍ سره دکور دروازې ته راغلل او دروازې ته یې غوږ ونیوه. هغوې غوښتل دکور دننه کوم اواز واورې ، تر ډیره وخته پورې د دروازې څنګ ته ولاړ و تر څو دکور دننه د حرکت څخه ځانونه خبر کړې. وروسته بیا قاسم په دې ډاډه شو چې اسلم خان اودهغه کورنۍ د خرګوش په خوب ویده دي ، په دې خاطر یې سمدستي د دروازې په سر د ورختلو له پاره ورټوپ کړ ، دهغه وجود په تور رنګه کالیو کې پټ و او په خپله ملا یې دوه عدده خنجرونه تړلي وو. بلې لورې ته یې د تورې خالي نیام را ځوړند و ، ځکه توره قاسم خان په خپله خوله کې نیولې وه. تر شا یې د غشو ستره کڅوړه وه ، قاسم په ډیر احتیاط سره هغه لورې ته ورکوز شو ، اغا حسن هملته په کوڅه کې ولاړ و تر څو د اسلم خان د کور ددرې دپرانستو وروسته ور ننوځي. قاسم خان په ډې احتیاط سره دروازه پرانسته ، او اغا حسن یې دننه رانویست.

په بل اړخ کې امیرخان هم خپل کمالونه ښوول ،هغه د کور د شا له مخې د ونو په کومک د کربوښې په څیر خپلې پنجې لګولې اود کور چت ته را وښوت. دچت په منځ کې دتللو په ځای یې دبام په یوې لورې دیوال باندې په پټو پښو لکه دپیشو په څیر تګ کاوه ان تردې چې د کور دبام تر زینو یې ځآن راورساوه. هغه ددې ځآیه دکور تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګړ په ښه توګه کتلې شو . امیر خان په تر ټول پورته پاټکې باندې غلې کیناست. هغه دهمدې ځایه د اغا حسن او قاسم خان د فعالیت ځارنه هم کوله.

قاسم او اغا حسن دبیروني دروازې څخه دننه راغلي و، هغوې هم دلته د کور په انګړ کې و ، په انګړ کې د شاتوتو یوه ستره ونه ولاړه وه. ددې ونې سیوري لکه د پیري په څیر په دیوالو باندې پریوتې و . دسپوږمۍ شپه وه. خوسپوږمۍ خپل ځو منزلونه وهلي و او نزدې و چې د لمر په تعقیب کې دهغې د شفق څخه ور ټوپ کړي. قاسم او اغاحسن مخته ور غلل او برنډې ته ور ننوتل. دلته ډیره تیاره وه او دکوټو دروازې دد ننه څخه تړل شوې وې. قاسم او اغا حسن په بیلو بیلو دروازو باندې غوږون کیښودل تر څو د ددننه څخه کوم اواز و اوري. خو په کوټو کې پوره پوره خاموشي وه. قاسم ته دا کار څه غیر قدرتي ښکاره شو. خوهغه پرې و نه پوهیده. بلاخره یې په دروازې باندې زور وکړ ، خو هغه وخت ډیر حیران شو چې دروازه کونډه شوې نه وه. هغه سمدستې دروازه پرانسته ، اواغا حسن ته یې هم دخپل ځان په لور د راتللو اشاره وکړه. په خپله همدې تیارې خونې ته ور ننوت.

څو لمحې وروسته هغه په خونه کې دننه ور ننوتې و خو کوټې ته و ر ننوتلو سره سم نزدې و چې په هغه یو افت را پریوځي. په هغه چا د توري داسې دروند ګذار وکړ چې نژدې و سر یې له تنه جدا کړي خو معلومه نه ده چې هغه کوم ځواک و چې قاسم یې ټوپ وهلو ته اړ کړ. قاسم ټوپ کړ اویوې لورې ته ودرید اوپه دې توګه په تیاره کې دپټ دښمن دتورې دغه وژونکې ګذار هسې ولاړ.

اوس نو قاسم ځان سنبال کړې و . هغه د خپل دښمن دتورې بل ګذار دهغه د تورې د پړک په واسطه و کوت اودبیا یې هغه دخپلې تورې په زور تم کړ . اوسپنه د اوسپنې سر و جنګیده او د ټنګ اواز ترې راپیدا شو ،داسې بریښیده چې دښمن یواځې نه دې بلکه دهغه بل کوم ملګرې هم دلته شاوخوا کې پټ شوی و . هغه ملګرې یې په اغا حسن باندې یرغل وروستې و ، ددې نه دا را څرګنده شوه چې اسلم خان اودهغه ملګری لا دپخوا څخه په سنګر کې ناست و .قاسم په همغو تیارو کې ددښمن د تورې ګذار تمباوه. بیا هغه یو ناڅاپه یوبل داو ولوبوو. هغه خپله پښه و غځوله او په زمکه پریوت . اوپه همدې ملاسته کې و خوید او ددښمن پښو ته یې ځآن ورساوه. مقابل لورې غوښتل چې په قاسم د پاسه راپریوځي خو په دې وخت کې قاسم دخپلې تورې څوکه پورته ونیوله ، په دې وخت کې مقابل لورې په قاسم راپریوت خو توره یې په ګیډه کې ولاړه او ترشا یې ووتله. دغه تیاره خونه یوې چغې ولړزوله اودمقابل لورې دګیډې څخه د وینو سیلاب راسر شو . قاسم ددښمن را پرځولو وروسته بیرته پورته شو اوپه بیړه بیرون ووت. خو دلته اغا حسن خپل مقابل لورې دښمن څو لمحې دمخه ختم کړې و. اغاحسن اوقاسم ته د زینو په لور د یوه سیوري دمنډې اواز تر غوږو شو ،اوبیا دلږ ځنډ وروسته دتورو د ټنګار اواز راغې ، داسې معلومه شوه چې امیرخان هم ددښمن سره په ټکر کې لویدلې دې. کله چې اغا حسن او قاسم د زینو په لور ورمنډه کړه ، خو پخوا تر دې چې هغوې په زینو ور وخیژې د زینو څخه د یوه درونډ شي د راپرزیدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اواز يې واوريد، خو دا کس دقاسم په پښو کې د لويدو سمدستي وروسته بيرته و دريد ، اغا حسن هغه د سپوږمۍ په رڼا کې و پيژانده چې اسلم خان دي. دهغه څخه توره لويدلې وه اوپخپله د زينو څخه رالويدلې و خو روغ و جوړ و. قاسم خپله توره پورته کړه اوداسلم په ورميږ يې ور کيښوده. اسلم جرءت وکړ اوپه لوړ اواز يې وويل: «څو......څوک ياستئ؟ اوزما څخه څه غواړئ؟»

کله چې اسلم اواز راوويست نو قاسم خپلې تورې ته نور هم زور ورکړ او د زمري په څير يې په غړمبار پيل وکړ او ورته يې وويل:

« اسلم خانه ! ته مونږ ډير ښه پيژنې چې مونږ د اسلام او وطن د غدارانو له پاره مرګ ثابتيږو . ته که غواړې څه مراعات تر لاسه کړې نو ستا خير په دې کې دې چې ته بايد هر څه چې درسره وي مونږ ته يې ډاګيزه کړې.»

«څه.......څه دروته ډاګيزه کړم؟......ما ....ماته خو څه معلوم نه دي ، که چيرې تاسو ماته څه وويل نو تاسو به پخپله هم خوندی پاته نه شئ. تاسې د ينې چري په يوه سالار لاس پورته کړې دې» په دې وخت کې اسلم خان حوصله په ځای کيده.....

قاسم په ناڅاپي توګه د اسلم خان د ورميږ څخه خپله توره را ديخوا کړه ، اسلم په حيرانتياسره د قاسم په لور وکتل ، خو څو لمحې وروسته دهغه دردناکه چيغو ټوله فضا و څيرله. قاسم خپل توره په پوره توګه دهغه د ښې اړخ په ورون کې ور ننويستې وه . د تکليف اوزخم ددرد په خاطر دهغه ستوني نور د چغو څخه چاوديده . کيدې شي چې دهغه چيغې په شاوخو کورنو کې هم اوريدل شوي وي ، اوس نو چې اغاحسن او قاسم څه کول غوښتل بايد سمدلاسه يې تر لاسه کړې وې. امير خان هم تر دې وخته پورې هملته په چت باندې ناست.و . هغه د يوه ښه روزل شوي عسکر په څير خپله مورچه پرې نه ښوده. قاسم د اسلم په ورون کې خپله توره ننويستې وه خو بيرته يې و نه ويستله. اسلم دتکليف د زوره چغې او سوری وهلې. خواغا حسن ورمخته شو اودهغه په خوله يې لاس کيښود اوخوله يې وربنده کړه. قاسم د يوه وينه تويونکې انسان په څير د اسلم خان په سترګو کې ورکيوت او ورته يې وويل:

«اسلم خانه ! د ژوند څخه ډير ارزښتناک بل کوم څيز نه شته. په ځانګړې توګه ستا په څير غدارانو ته. اوس کې ته غواړې ژوندې پاته شې نوريښتيا ريښتيا ووايه چې ستا رالپږل شوي کس ولې زمونږ خبرې اوريدلې.؟...... دا راته هم ووايه چې د ابوجعفر سره دې اړيکې تر کومه ځايه دي؟ .... اوپه ينې چري کې ستا نه اخوا نور څومره کسان د قيصر جاسوسان دي. ؟..... اوياد ساته ، چې نورې چغې و نه وهې ، او که نه زه به دې غوږونه در پرې کړم.

«

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم په خبرو کې ډېره زياته سفاکي او بې دردي وه. اسلم خو پرېږده چې اغا حسن هم د قاسم په خبرو باندې لړزيده . اغاحسن دقاسم په اشارې سره د اسلم دخولې نه لاس لرې کړ، اسلم د قاسم د سفاکۍ څخه دومره ويريدلې و چې دډيرو سختو دردونو سره سره يې بيا هم ژبه و دروله. دقاسم دبيا پوښتنې په اړه هغه د طوطی په شير په خبرو پيل وکړ. هغه وويل چې په حقيقت کې ابو جعفر د قيصر جاسوس دې اودعثماني سلطنت د تباه کولو په خاطر دلته د تيرو شلو کالو څخه ميشت شوې دی. هغه دا هم وويل چې ابوجعفر په ينې چرې کې هم دخپلو جاسوسانو جال خپور کړې دې. خو هغه په ينې چرې کې دموجوده جاسوسانو نوم او ادرس و نه ويلې. هغه ديوه سالار نوم واخست چې څټ يې ځوړند شو ، داسې معلوميده چې هغه بې هوشه شوې وې ،په همدې وخت کې امير خان د چت څخه په مرموزه توګه دوی ته وويل چې « تر څنګ کور کې څه حرکت تر سترګو کيږي ، ،تاسې په بيړه خپل کار تر سره کړئ»

قاسم په مايوسۍ سره د اسلم په لور وکتل او د لږ ځنډ وروسته يې خپله توره دهغه د ورانه څخه را وويستله. اسلم د بې هوشۍ په حال کې په زمکه ترپيده .خو سترګې يې پرانه نستې ، قاسم ، اسلم په همغه ځای کې پريښود . او اغا حسن ته يې د پورته ختلو او د اميرخان سره دخبرو له پاره ورولیږه ، خو پخپله هغه بلې بندې خونې ته ورغې. دقاسم په آند چې دلته د اسلم ښځه بنده پاته وه. هغه دروازې ته ور ورسيد اودروازه يې ور ټيل وهله. قاسم هملته پرته ډيوه رڼا کړه او دبرنډې په ديوال کې يې پروت مشال هم روښانه کړ ، اوس نو مشال په لاس قاسم بندې دروازې ته ودريد اود هغې د پرانستلو هڅه يې کوله. د لږ څه هڅې وروسته دروازه په يوه کړک سره پرانستل شوه خو هغه ته کمرې ته ور ننوتل په نصيب نه شول ، معلومه نه ده چې د زينو سره پروت بې هوشه اسلم کله په هوش کې راغلې و او په زمکه باندې په ښويدو ښويدو کله د قاسم تر شا را رسيدلې و ،اوس نو دهغه په لاسو کې يو اوږود خنجر د ورايه ځليده . کله چې قاسم د دروازې پټې ورماتې کړې نو اسلم هغه نيمه دړه را پورته کړه او په قاسم يې د تورې درون ګذار وکړ ، قاسم بلکل په همغه اخرې لحمې کې د شا له خوا اواز واوريد اوپه بيړه را وګرزيد . خو اوس ډير ناوخته شوې و د اسلم خان خنجر د قاسم په ښې اوږې باندې راپريوتې و اودهغې دغوښې دپرې کولو ورسته بلې لورې ته وتلې و. په دې توګه اسلم خان د خپل زخم بدله واخستله. قاسم په زوره زګيروې وکړ. خو په خپل ځای باندې ثابت قدمه پاته شو، مشال دهغه د لاسو څخه ولويدخو تر اوسه پورې يې رڼا خپروله. قاسم دخپل زخم هيڅ پروا و نه کړه او په پوره زور سره يې خپله توره راخلاصه کړه او داسلم سر يې د تنې څخه جدا او دکوټې منځ کې ور وغورځاوه. دمشال رڼا تر ډيره پورې دننه کوټه روښانه کړې وه. داسلم پرې کړل شوې سر د کمرې په صحن کې رغړيده. اوبيا په هغه بله خونه کې ښځينه اواز تر غوږو شو. دا د اسلم دښځې چغې وې.

قاسم رالويدلې مشال بيا راواخست. او کمرې ته دننه ور ننوت. هغه د رڼا په مرسته وکتل چې هلته يوه ښځه ناسته ده، ټول وجود يې د ويرې نه ريږديږي ،دهغې په پښو کې يوه تيزه توره هم پرته ده. داسې معلوميده چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره اسلم خپلې ښځې ته د خپل ځان د دفاع له پاره ورکړې وه. خو هغې ښځې دخپلې کمزورتیا په اساس هغه استعمال نه کړای شوه. او د ویرې نه یې لاندې غورځولې وه. د اسلم ښځې چې کله د خپل میړه پرې کړل شوې سر وکوت نو خپل ذهني توازن یې له لاسه ورکړ ،هغې په راوتلو سترګو تر ډېره پورې نقاب پوشه قاسم ته کتل اوبیا یې یو ناڅاپه په پښو کې پرته توره را پورته کړه او د یوې پاګل وحشي حیوان په څیر یې په قاسم باندې حمله وکړه. قاسم څو قدمه شاته شو او بیا ددې ناروزلې ښځې د تورې ګذار په خپله توره باندې تم کړ ، دهغې ښځې توره دهغې له لاسه ولویده او د دیوال سره ولګیده. په همدې وخت کې د بیرون څخه د منډې اواز راغې ،دا اغا حسن چې قاسم ته یې ویل چې څو کسه وسله وال کسان غواړې دغه کور د مخې له لورې تر کلابندۍ لاندې راولې. قاسم ددې خبرې په اوریدو سره د برق په څیر بیرون ته ور ودنګل اود درې زینې خیزونو په وهلو سره د کور بام ته ورسید. اغا حسن یې هم تر شا په منډو و. امیر خان لا د پخوا څخه هلته په چت باندې موجود و . هغه د عسکرې پوهې څخه په ګټې اخستو سره مخکې دمخکې یوه رسۍ دلاندې کیوتلو له پاره دکور شاته غوځولې وه. تر ټولو دمخه اغا حسن لاندې کیوت ، ....بیا قاسم او په اخر کې امیر خان هم لاندې را کیوت. اوس نو هغوی بلکل خوندي و. درې واړه په ډېره محتاطه توګه د شاتوت د ونو سیورې ته راغلل او پخوا ددې څخه چې هغه وسلوال کسان دې کورته را ننوځې د ینې چرې دغه درې واړه سالارانو خپل کار تکمیل کړې و او د فوځې چونۍ د سیمې څخه وتلې و.

سهار د اورنه په خلکو کې عجیبه عجیبه خبرې کیدې. هرې لورې ته حیرانتیا خپره شوې وه. خلکو په ځای ځای کې د شپې د پیښې شوې پیښې په اړه خبرې کولې ، ځکه په یوه ورځ کې د ینې چرې په عسکرۍ چونۍ کې څلور کسان وژل شوي وی ، دهر چا په ژبه همدا خبره وه چې د قیصر جاسوسان په اورنه کې را خپاره شوي دي.

خو قاسم په بل کوم فکر کې و. دهغه سره ډېر کم وخت و ، خو تر مخ یې کارونه انبارونه وو. په دې وخت کې هغه د بغدادي دروازې ترخنګ ګرزیده را ګرزیده. ځکه ابوجعفر همدلته اوسیده. اوس ورځ وه خوهغه دا ځای یوائې په دې خاطر کوت چې په راتلونکې ګام اخستو کې ورته اسانتیاوې پیدا شي، بازار کې هم پوره ګڼه ګونه وه. خلکو ترکې خولۍ په سر کړې وې او درانه کالي یې اخستې و ، ټول په خپل کاروباري زوند کې ښتې وو. قاسم په کرار کرار په بازار کې ګرزیده. خو یوائې یو څوکسان د پرونۍ پیښو په اړه په خپلو منځو کې خبرې اترې کولې. قاسم عربي کالي په تن کړې و چې کمیس یې تر پښو پورې را غځیدلې و ،په سر یې حجازی لونګۍ تړلې وه ، هغه د بازار د غوغا څخه بې پروا د بغدادي دروازې په لور وروان و. هغه غوښتل د بغدادي دروازې جامع جومات ته ورشي. هغه د بغدادي دروازې جومات ته ور ګرزیدونکې و چې په دې وخت کې یې سترګې د مارسی په ځوان کوچوان باندې ولګیدې. دمارسي کوچوان په بازار کې د څه اړینو شیانو د اخستلو له پاره راغلې و ، هغه غوښتل د مارسی کوچوان (اکبر) سره ووینې ، کله چې د اکبر لورې ته ورنژدې شو نو اکبر هغه وپیژانده

(c) ketabton.com: The Digital Library

« او.... صاحبه ته !....ته دلته څه کوې ؟..... مارسي ستا ډیره ستاینه کوي ، نن خو زمونږ کورته هغه راغلې دې..... هغه زما دمشرې مالکې دوست دې......هغه د چوغې خاوند ....؟

داسې ډاګیزه شوه چې اکبر د قاسم ستونزه اسانه کړه. هغه چې د چا لټون کاوه هغه پخپله د قاسم مخې ته راغې. قاسم سمدستي د اکبر څخه وپوښتل.

« څوک ؟..ابو جعفر ؟»

« هو ! هماغه ابوجعفر..... دنیلا ستګرو خاوند ..»

کله چې اکبر ورته د نیلا ستر‌ګو خاوند وویل نو د قاسم ذهن بیا په را وڅرخید.د نیلا ستر‌ګو خاوند عرب اوسیدونکې ، ابوجعفر به تل د قاسم په زړه کې را ټکیده. قاسم سمدستي پریکړه وکړه چې هغه به مارسی ته یو پیغام استوي ، په همدې خاطر یې اکبر ته وویل :

« زه تاته یو لیک درکوم. ایا ته یې په سهي توګه خپلې کوچنۍ مالکې ته ور رسولې شې ؟« هو ! بلکل ، زه به لیک هرو مرو کوچنۍ مالکې ته ور سپارم.»

د مارسي کوچوان دخپل عمر نه زیات چالاکه و. خو اوس قاسم ته ستونزه راپیدا شوه ، څکه هغه غوښتل په بازار کې دخط د لیکلو کوم ځاې پیدا کړي ، هغه فکر وکړ چې دکوم سراې د منشي د کاغذ او قلم څخه باید کار واخلي. په دې خاطر هغه د مارسی دکوچوان سره یوځاې د یوه سراې په لټه کې روان شو. په بازار کې پوره ګڼه ګوڼه وه. خلک په پښو تلل راتلل، خویوشمیر خلک په خرو اواسونو سپاره په بازار کې ګرزیدل. دهرشي اوهر ډول وسایلو څخه دوکانونه ډک و ، ښځه او نر ټول په پیرلو او پیریدلو کې مصروف و. دا د اورنه تر ټولو ستر بازار و. دا د بغدادی دروازې څخه پیلیده او دښار تر منځه پورې رسیده. قاسم او اکبر د سراې د لټون له پاره ان د بغدادي دروازې تر چوکه پورې را ورسیدل ، قاسم د اکبر د وینا په اساس په یوه ځاې کې تم شو ، دا ډیر ستر او ښایسته سراې و ، قاسم اکبر له ځانه سره واخست او سراې ته ور ننوتل. د سراې د عمارت په کتلو سره حیران پاته و ، دا تیرو څخه جوړشوې یو ډیر ښکلې عمارت و ، قاسم دعمارت له منځه تیر شواو د استقبالیه میز په لور ورغې ، هلته یو دپوخ عمر سړې دهغوې ښه راغلاست وکړ ، قاسم ورته د کیناستو سره سم خپله خبره وکړه. هغه پوخ عمري سړي سمدستي کاغذ او قلم د قاسم تر مخ کیښوول تر څنګ یې د قلم رنګ هم رامخته کړ. قاسم خان قلم او کاغذ راواخست او مارسي ته یې ولیکل:

«نن یوځل بیا عقاب ستا په انګړ کې دې ، پخوا له دې چې هغه ستا د کیناستو ځاې زیانمن کړي دهغه عزایم ځانته ډاګیزه کړه ، د ستورو د چال چلند په اساس نن ورځ زمونږ له پاره ډیره غوره ورځ ده. د چمن د مرغانو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاره د دې عقاب خطر کميدونکې دې. اميد دې چې د شاهين تر راتلو پورې به دغه عقاب د کوم ښکارى ښکار وګرځي. خو دهغه په تګ راتګ باندې ، په ځانګړې توګه نن ورځ ځانګړې څارنه په کار ده ، والسلام»

دا د رازه ډکه ليکنه وه. خو مارسى ذهينه نجلۍ وه ، هغه ته ددې مسئلې ډاګيزه کول ستونزمن کار نه و، قاسم مارسي ته ليکلى دغه ليک را تاو کړ اوبيا اکبر ته ورکړ. اکبرپه دې و پوهيده چې کار پوره شوې دې ، نو سمدستې د تللو له پاره تيار شو. خو قاسم يوځل بيا هغه تم کړ. په چوترې باندې ناست دغه پوخ عمرى سړې چې د قاسم دا ليک يې دخپلو عينکو لاندې کوت ، حيران پاته و. ځکه د قاسم د ليک مضمون ډير عجيب و. که چيرې ليک د مارتها اويا ابوجعفر لاسو ته هم ورغلې وې نوبيا يې هم راز ترې نه شو پيدا کولې. قاسم تر اوسه پورې د يوه ډير پوه سراغ رسان په څير خپل ځان ثابت کړې و. هغه اکبر ته وويل:

« ګوره اکبره ! .....خپلې مالکې ته دې ووايه چې ددې ليک ځواب به همدا نن راکوي اوهغه هم ژر تر ژره...... اکبره ! ته په خپله د خپلې مالکې ځواب ماته راوړه. زه به نن ماسپښين ستا د راتلو انتظار کوم. ... هلته د لاله شاهين دياد ګار تر څنګ.....»

د قاسم د هداياتو د اوريدو سره سم اکبر خپل سر د درنښت په خاطر و خوځاوه. هغه ولاړ اوقاسم هم پريښود چې ژر تر ژره ولاړ شى. له يوې خوا قاسم اکبر د مارسي د کور په لور وليږه خو دبله اړخه يې اراده وکړه چې هغه به په خپله د ابوجعفر د څارنې له پاره د مارتها تر کوره ورځې. خو اوس هغه د اکبر د بيرته راستنيدو انتظار کاوه. کله چې اکبر د سراې د منشي څخه ووت نو قاسم هم د منشى شکريه ادا کړه او بيرون وتلو له پاره را پورته شو. هغه د سراې څخه د را وتلو په حال کې و چې په دې وخت کې يې سراې ته د يوه اجنبي په را ننوتلو ستر ګې ولګيدې. دا سړې دخپل شکل اوصورت څخه د هنګرې عيسايى معلوميده ، اوهمدا خبره وه چې قاسم يې دهغه لورې ته متوجه کړې و .دا اجنبي مسافر و اودهغه په شا بار کړل شوې سامان ددې ګواه و چې هغه همدا اوس اورنه ته را ننوتې و ، پخوا ددې څخه چې قاسم دهغه په اړه څه نور فکر کړې واې ، اجنبي بلکل د قاسم سره نژدې تير شو ،خو تم شو او په ډير معصوميت سره يې دقاسم څخه و پوښتل.

«ايا دا سراې دې ؟»

د اجنبي د لهجې څخه د قاسم ګمان په يقين بدل شو. دا ريښتيا هم دهنګرې اروپايى اوسيدونکې و ، د قاسم په څير سراغ رسان د هنګرې ددې اوسيدونکې پوښتنه غنيمت وګڼله اوپه مکمله توګه دهغه اجنبي په لور متوجه شو.

« هو ! تاسې دکومه ځايه راغلې ياست ؟..... ايا ته د سراې په لټون پسې يې ؟» قاسم اجنبي ته دځواب ورکولو په ځاې په عامه توګه ترې وپوښتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! زه دهنګرى څخه راغلې يم ، او همدا اوس دې ښار ته رانږوتم.» داجنبي په خبرو کې بلکل سادګي وه ، هغه د شکل او صورت نه دقيصر جاسوس اويا د عيسايي فوځ سپاهي نه معلوميده. دهغه په مخ ساده شانته خندا وه اودسترګو شاوخوا يې تورې حلقې وې. دهغه سترګې هم داروپايي خلکو په څير شنې شانته وې. دهغه په کتلو سره دقاسم اعصاب ارام شوې و. هغه په دې فکر کې شو چې دا شخص خطرناکه نه دې. دهغه لهجه ، خبرې او قواره د جاسوس په څير نه معلوميده. کيدې شى چې دا کوم سوداګر اويا سيل کونکې وي ، په همدې خاطر قاسم د زړه له کومې د تللو پريکړه وکړه، خو دخپلو معلوماتو په خاطر يې داجنبي څخه اخري پوښتنه وکړه. هغه دهغې دمخه يې اجنبى ته وويل:

« هو !دا سراې دې او ډير ښه سراې دې.... ته را ته سوداګر معلوميږې.» د قاسم په استفهاميه لهجه ورته وويل:

هغه سړي وخندل. او خپل سر يې د نفې په خاطر و خوځاوه.« نه ، نه ، ماته سوداګر مه وايه. زه د دنيا د اخستلو له پاره نه يم راغلې ، او نه يې د پلورلو له پاره راغلې يم. زه خو په دې خاطر را وتلې يم تر څو خلک وپوهوم چې د دنيا پيرل او پيرودل بندکړئ ،ژوند ډير لنډ دې اودغه لنډ ژوند په پيرلو او پيردلو باندې له لاسه مه ورکوئ.»

قاسم يو ناڅاپه د اجنبى په خبرو کې دلچسپې واخسته. هغه اجنبي ته په مسکا وويل چې:

« ستا د سوداګرئ خبره سهي ده. خو د ژوند د لنډون خبره دې غلطه ده. ژوند به ولې مختصر وي ، ژوند خو ډير اوږود دې. لمرې په دې دنيا کې ژوند کول په کار دي اوبيا هغې دينا کې. دمرګ ملايکه خو يوازې دانسان بدن لمسوي ،.... هغه د روح دمرکز څخه لرې اوسي.....»

اجنبي د قاسم خبرې په پرانستو سترګو اوريدې. بيا يې په بيړه دخپلې شا څخه سامان را ښکته کړ ، او د قاسم سره ورغاړې وت. « واه ! زه څومره خوش نصيبه يم ، په اورنه کې د لمرې قدم د اينږودو سره سم زه د يوه ډير مناسب انسان سره مخ شوې يم. تا د ژوند په اړه ډيره ښه خبره وکړه..... دا ډيره ستره خبره ده. ايا ته خو به حکيم نه يې ؟»

د اجنبى په خبرو قاسم وخندل او ورته يې وويل « نه !دروند ه ميلمه ، دا دومره ستره خبره نه ده. دا خو عامه خبره ده .دا خبره خو تاته د مسلمانانو يو کوچنې ماشوم هم کولې شى.»

اوس نو اجنبي د پخوا څخه هم ډير حيران پاته شو.

« ايا رېښتيا هم دمسلمانانو کوم کوچنې ماشوم دا خبره همداسې کولې شي ؟»

« هو ! يو کوچنې ماشوم هم !» قاسم ورته په خندا کې ځواب ورکړ. اوس نو هغه دغه اجنبي کوم خبطې وګڼې ګانه. ځکه هغه وکتل چې اجنبي خلا ته ګورى او دخپل ځان سره خبرې کوي. اجنبي ويل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ددې مقصد دا شو چې د مذ هب سره هم د کائناتو په اړه د ستونزمنو پوښتنو ځوابونه شته. ما خو دا فکر کاوه چې مذهب د یوڅو کسو پوهو خلکو د لوبو وسیله ده ..... که چیرې مسلمان په مرګ قایل نه وي نو په یقینې توګه به دهغو سره د انسان دموخو له پاره اعلې او برتر شعور شتون ولری ..... ددې مقصد خو دادې چې زه بلکل سهی لورې ته راغلې یم .....هو ! زه بلکل سهي ځاې ته راغلې یم. اوس به زه د تندې احساس نه کوم ، ای اربانه ! تا واوریدل چې زه سهي ځاې ته راغلې یم.»

د اجنبي ددې خبرو د اوریدو سره دقاسم دلچسپي نوره هم زیاته شوه. خو دهغه سره دوخت کمښت و. ځکه هغه غوښتل د ابوجعفر د نیولو له پاره پلان جوړ کړي. په دې خاطر ددې نه زیات د پاته کیدو جوګه نه و. هماغه و چې داجنبی څخه یې رخصت واخست او روان شو. خو اجنبی هغه له لاسه و نیوه « ته چیرې ځې ،.....را څه لما سره راشه. زه یو اجنبی یم ، ماته لاره و ښیه ، ته ماته ډیر نیک انسان معلوم شوې.»

قام ودرید او په ډیر متانت سره یې اجنبي ته وویل :« درونده ! زه خو اوس له تاسره نه شم تم کیدې ، خو ته همدلته په سراې کې اوسه زه به ستا دکتلو له پاره یو ځل بیا راځم ....خو تا ماته خپل نوم او دلته اورنه د راتلو مقصد و نه وایه. نو که ته په دې اړه څه ونه وایې نو زما او ستا تر منځه به دغه بیګانګي څنګه له منځه ولاړه شي.؟

اجنبي په ډیره ټیټه لهجه وویل « زه ښښنه غواړم چې ماتاته خپل نوم و نه ښود. زما نوم «اربا ن» دې ، د هنګري اوسیدونکې یم اوهمدا اوس اوس د قسطنطنیې څخه دلته اورنه ته راغلې یم ، زه کوم ځآنګړې کار نه کوم خو داوسپنې د ویلې کولو په کار کې پوره مهارت لرم ..... اوسپنه زما په لاسو کې ویلې کیږي ... په دې خاطر ما دکسب له اړخه ددې وخت داود وګڼه.»

اوس نو قاسم په خلاصو سترګو اربان ته کتل ، قاسم په پوره جوش او ولولې سره اربان د لاسو ونیو او په ډیره مینه یې ورته وویل:

درونده اربانه ! ته دلته زمونږ معزز میلمه یې. ته همدلته په سراې کې اوسه. ستا ټول مصرف به زه ورکړم ، خواوس زه په بیړه کې یم سبابه څه وخت ستا په خدمت کې حاضر شم.

قاسم په معذرت سره داربان څخه رخصت واخیست. او دسرایه راووت. اوس نو دهغه مخ د سلطاني قصر په لور و. ځکه هلته د امرانو د اوسیدو ځایونه و. هغه غوښتل د سلطان دقصر شاتنۍ برخې ته د ابوجعفر دڅارنې له پاره ور وځغلي ، اوغوښتل یې چې دمارتها تر دروازې ور ورسیږي.اوبیا دڅارنې له پاره باید یو داسې ځاې و ټاکي چې دهغه ځایه دابوجعفر په تلو راتلو باندې څارنه وکولې شي. خو هغه ته د مارتها د دروازې پورې د ورتلو اړتیا پیدا نه شوه.ځکه هغه د لرې څخه دمارسی کوچوان وکوت. ځکه قاسم لږه شیبه مخته همد ې کوچوان ته دمارسی په نوم یو لیک ورکړې و ، قاسم فکر وکړ چې دهمدې کوڅې په سرکې په اکبر باندې ورغږ کړي .....بیا هغه یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریکړه وکړه اوهمغې لورې ته روان شو په کومې چې اکبر روان و . هغه څو کوڅې داکبر تر شاولاړ اوبیا په یو موړ کې را وګرزید ، وبی کتل چې اکبر د ښار دننه سړک لورې ته روان دې. په دې خاطر یې په هغه ور غږ کړ. اکبر د غږ سره سم و درید کله یې چې شاته وکتل نو خوله یې دحیرانتیا څخه وازه پاته شوه . هغه په ډیره بیړه د قاسم لورې ته راغې ،قاسم دهغه سره دغیرمعمولی یوځاې کیدو په ځاې دمعمول مطابق په لاره دتلو په وخت کې دیو ځاې کیدو پریکړه وکړه. د لږ څه وخت وروسته قاسم او اکبر یوځاې په لاره روان و . اکبر لکه د طوطي په څیر په خبرو لګیاو.

«نن زما مالکه ډیره خوشاله وه. ستا دلیک نه وروسته یې دخوشحالۍ نه ټوپونه وهل ، خو بیا پوه نه شوم چې ولې زما مالکې د مشرې مالکې اودهغې د میلمه دخبرو داوریدو له پاره کړکۍ ته ورغله اوهملته ورته ولاړه وه اوغوږ یې ورته ایښودې. مالکې مې ماته هم وویل چې دهغوې خبرې واورم ......نن مالکه ډیره خوشحاله ده ، صاحبه ! ما ددې نه مخته هیڅکله هم هغه دومره خوشحاله نه وه کتلې.»

اکبر تر اوسه پورې خبرې کولې. خو قاسم دهغه خبرې غوڅې کړې او ورته یې وویل چې « ایا تا هم د ابوجعفر او مارتها خبرې واوریدې ؟

«هو !» اکبر په لنډه ورته وویل:

قاسم ترې بیا وپوښتل : « هغوې څه ویل ؟»

اکبر تندې را ګونج کړ او د لږ فکر نه وروسته یې وویل « هغوې دواړو په یني چرې کې د راپورته شوو پیښو په اړه خبرې کولې، ابوجعفر ورته ویل چې دا کار د شاهي سراغ رسان کړنه ده. ..... اومارتها ، یاد ساته چې دا شاهي سراغ رسان ډیر زیات خطر ناکه او چالاکه انسان دې...... ما هغه کتلې دې. دهغه وجود داسې د وجود به څیر او دپړانګ په څیر سترګې ، او د ګیدړې په څیر تیزدماغ لرې.

اکبر همدومره وویل اوبیا خاموشه پاته شو. قاسم ترې یو ځل بیا په پلټونکې لهجې سره و پوښتل.

« بس !......ایا همدومره څه دې اوریدلې و یا نور څه دې هم ؟»

اکبر یوځل بیا وویل :« ابوجعفر د شهزاده علاوالدین سره د کتلو خبره هم کوله. هغه مارتها ته داخبره کوله چې شهزاده دهغه په لاسو کې دې او دا چې مارتها ته په دې اړه د ویریدو اړتیا نه شته. هغه په ډیره ټیټه توګه دا خبرې کولې. داسې کومه کومه خبره به ترې را وتله ، خو زما مالکه ټوله ورځ هلته د کړکۍ سره سر یو ځاې کړې و ، ولاړه وه اودهغوې خبرې یې اوریدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم له پاره همدومره خبره کافي وه. هغه په تلو تلو کې اخرى پوښتنه وکړه. «ايا ابوجعفر تر اوسه هم هملته دې ».

« نه ، هغه لږ څه دمخه دهغه ځآيه را ووت. خو دا راته ډاګيزه نه شوه چې هغه چيرې ولاړ ، کيدې شې چې زما مالکې ته په دې اړه معلومات وي.»

قاسم د تلو تلو په وخت کې يو ناڅاپه و دريد. هغه چې دا کبر څخه څه غوښتل و پوښتي ، هغه يې پوښتلي و. اوس نو هغه ته د اکبر سره يو ځاې په کوڅو کې تګ مناسب نه ښکاريده. په ډيره مينه يې اکبر ته دوه درې اشرفۍ په لاسو کې کيښودې ، هغه يې په اوږه بانديې و ټپاوه. او پخپله په يوې بلې لورې ولاړ. هغه په لاره کې په همدې فکرونو کې ډوب و چې دابوجعفر په غداريدو کې خو هيڅ شک پاته نه شو. دهغه په ذهن کې يو ځل بيا دهغه نيلې سترګې را ځليدې. هغه په دې ډاډمن شوې و چې ابوجعفر د عثماني سلطنت له پاره يو خطرناک جاسوس او مهمه مهره ده. خو دهغه په ذهن کې را ټوکيدونکې دغه خيال تر اوسه پورې يوه مفروضه وه. هغه دا انګيرله چې ابوجعفر د يوه عربي په ځاې يو اروپايي اوسيدونکې دې هغه غوښتل چې د ابوجعفر اصلي بڼه را برسيره کړي. خو ددې ويرې چې بغاوت په هروخت کې شونې دې چې په ټولو ځايو کې سر راپورته کړی ،خپلې پلټنې ته يې ددوام ورکولو په ځاې پريکړه وکړه چې ابوجعفر ته ددې نه زيات وخت ورنه کړي او لاس پرې پورته کړي او په خپله ولکه کې يې راوړي . په همدې خاطر يې په ډيره بيړه ځان د پټې محکمې مشر بهرام خان ته ورساوه ، ځکه هغه ته دد ي کار د ترسره کولو له پاره يوه ډله عسکر و ته اړتيا وه. تر څو دسلطان له اړخه ورکړل شوي خصوصي اختيارات استعمال کړي او ابوجعفر په رڼا ورځ و نيسي اوبندي يې کړي.

دهغه دغه ننۍ ورځ ډيره مصروفه تيره شوه، هغه ته ماسپښين ناوخته دمارسي پيغام هم رارسيدونکې و. په دې خاطر هغه بايد د لاله شاهين يادګار ته ورغلې وي. او همدا نن ورځ يې د ابوجعفر په څير د يوه ځواکمن او بانفوذه وګړي د نيولو پلان هم درلود تر څو دهغې له لارې د سازشونو ټولې کړۍ راو سپړي. هغه د سهاره تر اوسه پورې پيدل روان و. خو اوس ورته د يوې وسله والې ډلې اړتيا پيدا شوې وه. ترڅنګ يې دخپل ځان له پاره ديوه بهترين آس اړتيا هم. هغه ددې کار د تر سره کولو له پاره دخپل ځان سره د بهران خان رايوځاې کول مناسب وګڼل. هغه نيغ دسلطاني قصر تر څنګ د سرکاري دفترونو دعمارت په لور ورغې ،ځکه هغه کولې شو دبهرام خان سره همدلته ووينې.

دبهرام خان څنګ ته د رسيدو سره سم هغه ورته خپله مدعا وويله. خو بهرام خان داسې خيز وواهه لکه لړم چې په کو خاص ځاې کې ټک ورکړې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دا ته څه وایی ؟ مونږ څنګه کولي شو دابوجعفر په څیر شخصیت و نیسو .؟ هغه خو دامراو د ډلې څخه دې. او د سلطاني قصر سره نیغ په نیغه اړیکې لري.»

قاسم خان د بهرام خان خبرې واوریدې او خوله یی را جوړه کړه ، لږ څه په قهر یی وویل « که هغه د سلطاني قصر سره اړیکی لری ، نو څه وشول. دا خو پخپله د معظم سلطان حکم دې چې هر هغه څوک پرته له ویرې ونیسئ چې اړیکې یی دغدارانو سره ثابتې شي. زه به د ابوجعفر دنیولو پرته ارام کینمم. دا به زما په دنده کې زما غفلت وي ،دقیصر جاسوس به زمونږ تر سترګو ګرځي را ګرځي او مونږ ورته هیڅ هم ونه ویلې شو. دا به څه ډول شوني وي ..؟»

بهرام د ابوجعفر د نیولو په لاره کې خنډ و. ځکه هغه ددومره سترې خطرې بار په غاړه نه شو اخستې. چالاکه ابوجعفر دخپلو غوړه مالیو په اساس د شهزاده علاوالدین نه علاوه د سلطنت نور ډیر مسؤلین هم په خپلو لاسو کې لوبول. بهرام داسې انګیرله چې د ابوجعفر په نیولو سره به شهزادګان ،ستر ستر وزیران او امران دهغه د ملاتړ له پاره په خوزښت راشي ، هغه د لږ څه فکر کولو وروسته قاسم ته وویل:

« قاسم بن هشامه ! زه له تاسره د ابوجعفر په څیر د شاطر انسان دنیولو له پاره نه شم تلاې. ځکه که ما ابوجعفر و نیوه نو شهزاده علاوالدین به زما په لاسو کې زنځیرونه واچوی..»

اوس نو قاسم په هغه څه پښیمانه ښکاریده چې سلطان یی دده په اړه د هدایاتو د ورکولو څخه منه کړې و. هغه ته دسلطانی دماغ د لرلید اوباریک بینی په اړه اوس معلومات تر لاسه شو. هغه داسې انګیرله چې سلطان به یواځې یو سپاهي وي خو اوس ورته د ډاګیزه شوې وه چې هغه یواځې یو سپاهې نه بلکه یو ډیر پوه او د سترو تجربو خاوند دې. هغه ته د خپلې عاقبت نا اندیشی په اړه احساس کیده. ځکه که نن سلطان بهرام ته حکم کړې وې نو بیا به دا ستونزه نه رامخته کیده. خو په هر صورت هغه داخري حربې په توګه بهرام ته وویل :

« بهرام خانه ! سلطان ستا په شتون کې زه د ټول دربار تر مخه شاهي سراغرسان ټاکلې یم ، په دې اساس زه تاته حکم کوم چې دابوجعفر په نیولو کې زما سره مرسته وکړه.»

اوس نو بهرام خپل تخرګونه ګرول. ځکه دا ریښتیا و ، کله چې سلطان قاسم د شاهي سراغ رسان په څیر ټاکه نو بهرام خان هم هلته موجود و. خو اوس بهرام خان په دې خاطر وړاندې وروسته کیده چې سلطان ورته په ځآنګړې توګه کوم حکم نه و صادر کړې. څنګه چې قاسم بهرام ته دسلطان دحکم په اړه وویل نوبهرام یو رامات شو او په مړاوې لهجه یی وویل.

« قاسم بن هشامه ! سهي ده ..... زه ستا په مسؤلیت ددې کار کولو له پاره تیار یم. خو یاد ساته چې که شهزاده علاوالدین ماته حکم وکړ نوزه ابوجعفر سمدستي پریږدم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د بهرام خان دومره څه هم د ځان له پاره غنيمت وګڼل. او ويې ويل:

« سهي ده ، د شهزاده علاوالدين د وينا په اساس ته ابو جعفر بيرته پريږده.»

ددې وروسته قاسم خان او بهرام خان د ابو جعفر د نيولو له پاره په پلان باندې خبرې اترې پيل کړې ، ان تر دې چې ماسپښين پيل شو. قاسم خان د بهرام خان سره د پلان د جوړولو وروسته دبرق په څير راووت او د کرايي د اسونو د اخور په لور ولاړ او د لاله شاهين دیادګار پورې د تللو له پاره يې يو آس کرايه کړ. دماسپښين دکيوتو تر مخه هغه دیادګار دروازې ته رسيدلې و. خو د ژمنه کړل شوي وخت نه لږ څه وروسته رسيدلې و. کله چې دروازې ته ورننوت نو اکبر يې تر سترګو شو. هغه دابنوس د ونو سره نژدې په يوه مات ديوال باندې د پاسه ناست و. اکبر هم ددروازې په لور کتل. هغه سمدستې دديواله راټوپ کړ او بيا د قاسم په لور په منډه ورغې. په همدې وخت کې د قاسم سترګې هم هلته د ونو په ګڼو بوټو کې دولاړې بګۍ په لور ونښتې. هغه حيران شو. ځکه ددې مطلب دا و چې مارسي پخپله هلته راغلې ده. دمارسی په جرءت باندې حيران و ځکه نن سبا مارتها اودابوجعفر دخپلو سازشی کړيو په اخری سر کې و. او همدانن هم ابوجعفر دمارتها دکوره راوتې و ، مارسي ته احتياط کول په کار و ،په يقين سره چې مارتها او ابوجعفر به په مارسي باندې شک کوي اودا هم شونې ده چې دابوجعفر جاسوسان به دمارسي پټه څارنه هم کوي ، قاسم په همدې فکرونو کې ډوب په بيړه بيړه د باره درې په لور ولاړ. اوس نو اکبر هم ورته را نژدې شوې و ، قاسم اکبر ته په خندا کې وويل :

« داسې معلوميږي چې ستا مالکه هم په خپله دلته باره درې ته راغلې ده.»

اکبر په پوره جوش سره ورته د اثبات په توګه سر وخوځاوه. اودقاسم سره يې د لاس د ورکولو وروسته وويل

«مالکه په باره درې کې نه شته بلکه هملته په بګۍ کې ناسته ده .ته هم هملته ورشه ، نن مونږ دتعقيب څخه ويريدو. په دې خاطر د مختلفو لارو څخه په پټه توګه دلته راغلي يو»

قاسم دمارسي پوهې ته حيران و ،يعنې هغه څه چې هغه انګيرلي و مارسي هم همغسې انګيرنه درلوده.

د مارسي سره خپلو خيالاتو دهماهنګۍ د کتلو وروسته د قاسم په زړه کې نورې هم دخوشحالۍ څپې ګرمې شوې . هغه بګۍ ته ور نزدې شو اود بګۍ شاتنۍ پرده يې پورته کړه او په بګۍ کې ناستې مارسي ته يې سلام وکړ. مارسي په خندا سره د قاسم د سلام ځواب ووايه. اوهغه ته يې دننه بګۍ ته د راتلو له پاره اشاره وکړه. اکبر بيرته منډه کړه او د څآرنې په خاطر دهمغه مات ديوال د پاسه وخوت. اوس نو هغه ديوه هوښياره چيتا په څير څلور خواوې تر څارنې لاندې نيولې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مارسي او قاسم په بګۍ کې د لرګيو څخه په جوړو شوو چوکيو باندې يو بل ته مخامخ کيناستل. دا څلور ضربې لس فټه کوچنۍ کمره وه. مارسي او قاسم يو بل ته دومره نژدې ناست و و چې دهغوی زنګونونه يو دبل سره نښتل. نن مارسي په ساده کاليو کې وه او دپخوا څخه ډيره ښايسته او ښکلې ښکاريده. دهغې په لويو لويو سترګو کې يو ډول تجسس او پلټنه وه. يو ناڅاپه دهغې شرارتي زلفې دهغې د سر څخه راپرانستل شوې او په اوږو او مخ يې راوغوړيدې. هغې بيرته په بيړه په لاسو خپلې زلفې را جوړې کړې او مسکۍ شوه. قاسم ته دا سې څرګنديده لکه د ګل غوټۍ چې را سپړيدلې وي. تر يوې لمحې پورې هغه خپل ټول مسؤليتونه له ياده ويستلي و. هغه په دې آند و چې دهغې ښکلتيا دهغه په اعصابو باندې سپره شوې ده. خپل سر يې و ځنډه او په پوره غور سره يې وويل.

« نن ابوجعفر ستاسې کور ته درغلې و »

مارسي دقاسم خبره واوريده او په زوره يې وخندل او بيا يې داثبات له پاره سر وخوځآوه او ويې ويل: « تا ماته د ابوجعفر د جاسوسۍ له پاره ويلي و ، خو ددې څخه ماته ستا اصليت را څرګند شو ..... درونده شاهي سراغ رسانه ...!

قاسم لمړۍ پوه نه شو خو وروسته چې وپوهيده او د شرم څخه يې سرښکته کړ او مسکې شو.

« زه سهي ده ، که چيرې تاته ډاګيزه شوې وی نو ته يې داسې وګڼه چې مادرته د سلطنت له اړخه يوه نيکه دنده درسپارلې وه. خو اوس راته دا ووايه چې ستا د مور او ابوجعفر ترمنځ څه خبرې شوې دي.

مارسي په پوره متانت سره وويل « زه نن هغه وخت ډيره زياته حيرانه شوم چې وامې وريدل چې زما مور او ابوجعفر د قسطنطنيی د قيصر جاسوسان دي او دهغه له پاره کار کوي. زما په ذهن کې هم نه راتله چې زما مور دې په دومره خطرناکه سازش کې را نغښتې وي.... هو ! دا خلک دسازش په کړيو کې را نښتي دي ،پرون چې د ينې چرې کوم سالار وژل شوې دې ، نو ابوجعفر وايي چې په دې قتل کې شاهي سراغ رسان يعنې قاسم بن هشام هم شريک دې. ديني چري سالار اسلم خان د ابوجعفر ډير نژدې سړې و اوابوجعفر يې په مړينه باندې ډير خواشينې ښکاريده. هغه تاته د څه زيان د درسولو خبره هم کوله. تر هغې چې زه د خپلې مور او ابوجعفر دخبرو څخه پوهه شوې يم نو زه فکرکوم چې هغوې به اورنه ته دسلطان د راستنيدو د مخه کومه خطرناکه لوبه لوبوي. په دې خاطر ما تاته دخط د ليکلو په ځاې پخپله دلته د راتلو او له تاسره دمخامخ خبرو کولو پريکړه وکړه .

دمارسي دخبرو په اوريدو سره قاسم حيرانتيا ونه ښووله. ځکه هغه ته ددې خبرو په اړه د پخوا څخه معلومات تر لاسه شوې و خو هغه لږ څه شک يې چې په زړه کې و هغه هم اوس له منځه ولاړ ، هغه ته اوس دا ډاډمنه شوې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دلته په اورنه کې به ابوجعفر اودهغه ملګرې د سلطان د راستنیدو دمخه فساد اوبغاوت خپروي ، هغه د لږڅه خاموشۍ نه وروسته په هوډمنه توګه مارسي ته وویل:

« ته اندیښنه مه کوه زه به همدانن شپه ابوجعفر نیسم ، تر څو هغه پخپله د خپلو سازشي پلان ټولې کړۍ را بربنډې کړی»

مارسي ورته په حیرانتیا سره وکتل او په پوره جذبې سره یې ورته وویل: « ایا رینښتیا هم ته داسې کولې شې؟ ما خو اوریدلې دی چې ابوجعفر ان تر شاهي دربار پورې خپلې اړیکې غوځولي دي. هغه خو زما مور ته تسلي ورکوله چې شاهي سراغ رسان زمونږ هیڅ نه شي کولې ، ځکه چې هغه له ځانه سره شهزاده علاوالدین ملګرې کړې دې »

دشهزاده د یادونې سره سم د قاسم تندې ګونجې شو ، ځکه هغه دهره ځایه همدا خبره اوریده ، اوس نو دهغه په زړه کې دا شک را پیدا شو چې هسې نه چې د سلطان مشر زوې علاوالدین د ابوجعفر د نیولو په کار کې ورته خنډ پیدا نه کړي. هغه اوس په دې فکر کې شو چې څه ډول شهزاده د ابوجعفر د ملاتړ څخه لرې وساتي. کله چې مارسی وکتل چې قاسم ګونګ ناست دې نو خپله نازکه ګوته یې دهغه په زنګون کیښوده او زور یې ورکړ ، دمارسی په ګوته کې لکه دبرق په څیر ټکان و .داسې وبریښیده لکه قاسم ته یې شاک ورکړې وي ، یوناڅاپه را نیغ شو ، مارسی دهغه په کتلو سره مسکۍ شوه او رته یې وویل:

«په خداې ! ته یوخالصه عرب مسلمان یی. ستا ټول کرچار د یوشریف الطبع انسان نمایندګي کوي.... کله چې تاته وینم نو په زړه کې مې را ګرځي چې یوه لحظه هم له تا جدا نه شم. » ددې اخري خبرې په کولو سره دمارسی سترګې د حیا نه ښکته شوې.

اوس نو د قاسم نوبت وو ، هغه په شرارتي او مینه ناکه توګه وویل : « که چیرې د لرې کیدودومره ویره درسره وي ، نو یوځل ولې نه راتڅدې کیږي. زما درنه مور او ورندار به ستا په کتلو ډیرې خوشحاله شی ، ته کله زمونږ کور ته راشه ، » دقاسم لمړۍ خبره بلکل ډاګیزه وه ، دمارسی مخ د شرم څخه تک سور شو اوپه خپل ځاې باندې ببغه نیغه شوه. قاسم داسې و انګیرله چې یوه ډیره ستره خبره یې ډیره ژر اوبې وخته کړې ده. په دې خاطر یې دخپلې خبرې د جوړولو هڅه وکړه:

«زما پهآند چې په تا زمونږ دکور پهلور دور تللو خبره ښه و نهلګیده. په دې خاطر خاموشه پاته شوې.»

مارسی د قاسم د خبرې په اوریدو سره ټکان وخوړ او سمدستي یې خپل سر راپورته کړ او دخپلې چپتیا په اړه یې څرګندونې پیل کړې :

(c) ketabton.com: The Digital Library

« نه ، نه ، داسې مه وايه ، اوس خو ستا نوم زما له پاره ژوند ګرزيدلې دې . تاته به ډاګيزه شوي نه وي چې زه سکندر څومره تنګه کړې يم . په حقيقت کې زه اوسکندر يوځاې را ستر شوي يو . زما مور دهغه د پلار وينځه وه . په دې خاطر هغه ما دخپل پلار جاګير ګڼي ...... سکندر هغه لورې د تللو دمخه هڅه وکړه چې ما هم له ځايه سره يوسي خو ما ترې ځان په دې خاطر شاته کړ چې هغه يومسلمان دې او زه يوه عيسايي ، زه نه غواړم چې ديوه مسلمان سره واده وکړم . ما خو ترې په همدې بهانه ځان په څنګ کړ . خو اوس هغه د اسلام څخه بيرته اوختې دې . اوعيسايي شوې دې . زه هره لحظه دخپل ځان د خوندي پاته کيدو په اړه انديښمنه يم . ځکه زما مور غواړې زه د سکندر سره واده وکړم . سکندر چې هغه لورې ته ورته ، نو دايي ويلي و چې هغه به ډير ژر ما هلته ور وغواړی ، نو په داسې حالاتو کې ستا وجود زما له پاره دپناه اخستو بهترين ځاې دې .

دمارسي دخبرو څخه دقاسم په جود کې د سکندر پر خلاف د قهر او غضب څپې را پيدا شوې. هغه ددې نه مخته د مارسي په دغه قصه او غم باندې نه وخبر . هغه ته دا ډاګيزه شوه چې مارسي سهي خبره کوي ، د سکندر په څير د يوه حيوان صفته انسان څخه هر عمل شونې دې . اوس نو قاسم مارسي له خپله ځانه سره نوره هم نژدې احساسوله ، په يوه عزم سره يې هغې ته وويل :

مارسي ! تا ډيره ښه وکړه چې په وخت دې دسکندر د عزايمو څخه خبر کړم . اوس به زه هڅه کوم ستا په اړه هم ځان اګاه و ساتم . ته انديښنه مه کوه ، زه نن شپه ابوجعفر نيسم ، زه هيلمن يم چې دلته په اورنه کې به زه دهغه او د سکندر د ملګرو په اړه پوره معلومات تر لاسه کړاې شم . او ډير ژر به ټولې مهرې را بربنډې کړم او په دې توګه به ستا دانديښنو لړی هم پاې ته ورسيږي

قاسم تر اوسه پورې خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې د بګی نه بيرون دپښو ترپار شو ، قاسم لکه دپړانګ په څير متحرک شو اوسمدستي يې د بګی شاتنی پرده پورته کړه ، اکبر په بيړه دبګی په لور ور روان و دقاسم په تندې باندې غونجې پيدا شوې وې. هغه فکر کاوه چې هرو مرو کومه خبره راپيدا شوې ده، پرته له ځنډه د بګی څخه را ووت . په دې وخت کې اکبر هم را ورسيد. اکبر دراتلو سره سم وويل:

« مايو آس سپور وکوت چې ددې يادګار په شاوخوا کې ګرزيده . او د ديوال دچاودنو څخه دننه يې ديادګار د کتلو هڅه کوله .»

دې خبرې د قاسم په اعصابو باندې بد اغيز وکړ ، سمدستي يې خپله توره را وويسته او اکبر ته يې وويل ، ته په بګی کې کينه ، زه به بيرون دحالاتو څارنه وکړم . اوس بايد مونږ ددې ځآيه و لاړ شو .» قاسم ددې خبرې په کولو سره دخپل آس په لور ورغې ، ماسي هم داکبر خبرې اوريدلې وې ، دهغې زړه ددې نوو حالاتو په را پيدا کيدو سره درزيده . په دې خاطريې دخپل پړونې لاندې پټ خنجر را وويست اوپه لاس کې يې ونيو ، قاسم په خپل اس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپور شو او د یادګار ددروازې څخه بیرون ووت. هغه داس په شا هم دهر ډول حالاتو سره دمقابلې له پاره تیار و. په یوه لاس کې یې توره نیولې وه او په بل کې دآس قیضه. هغه خپل آس په بیړه باندې و ځغلاوه او د یادګار شاوخوا یې ټوله سیمه و څارله. دهغې سترګې په پوره تیزۍ سره هرې لورې ته متوجه وې او غوږونه یې دهر ډول اواز داوریدو له پاه خلاص وو. هغه څلورو خواوته نظر و ځغلاوه خو هیڅوک یې تر سترګو نه شول، بیرته راستون شو او اکبر ته یې اشاره وکړه تر څو بګۍ راوکاږي. دې په خپل اس سپور و او بګۍ یې تر څنګ تیره شوه. مارسی دبګۍ پرده پورته کړه او په استفهامیه توګه یې قاسم ته وکتل اودسترګو په اشارې سره یې د حالاتو په اړه معلومات تر لاسه کړ. قاسم ورته په ټیټ اواز سره وویل:

«داندیښنې خبره نه شته. کیدې شي اکبر ته کومه غلط فهمي پیدا شوې وي. په هر صورت تاسې ولاړشئ. په لاره کې هیڅ ډول خطر نه شته. لږ وروسته لمر پریوځي اودماښام تیارې خپریږي. په دې خاطر د تیارو دمخه تاسې خپل کور ته ستانه شئ»

کله چې یادګار ته رانژدې شول نو اکبر د بګۍ اس ته لښته ورکړه، اوبیا په څو لمحو کې بګۍ دښار منځته رسیدلې وه.

قاسم د ابوجعفر دنیولو له پاره د شپې د نیمایی وروسته خپل پلان ترتیب کړې و، ننۍ ورځ د قاسم له پاره د ټولو مصروفترینه ورځ وه. تر اوسه پورې هغه د خپل پلان دپلې کولو له پاره پوره وخت درلود، په دې خاطر یې دښاره کرایه کړې آس بیرته هغه ځاې ته ورساوه اوپه خپله دخپل کور په لور روان شو.

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

دقیصر جاسوس

پخښنه نیمه شپه وه چې بهرام خان او قاسم دواړه د روزل شوو امنیتي عسکرو سره یو ځاې د ابوجعفر کور تر خپلې کلابندۍ لاندې راوستې و. غوښتل یې په څو لمحو کې خپل کاري پلان پلې کړي. کله چې ټول کسان په خپلو خپلو ټاکلو شوو ځایو باندې و دریدل نو بهرام خان اوقاسم خان دواړه ور مخته شول او د ابوجعفر دکور دروازه یې ور و ټکوله. دایو ستر او عالي شانه ماڼۍ وه. په روازې د ټک ټک کولو اواز د شپې په چپتیا کې تر ډیره ډیره ځایه پورې رسیده. دبهرام خان رنګ تک ژیړ تښتیدلې و. ځکه هغه ویریده چې د غرب په خطیب باندې به دلاس دپورته کولو څخه په ښار کې فساد اوبغاوت را پورته شي. بهرام تر اوسه دې ته تیار نه و چې دابوجعفر دجاسوسۍ خبره و مني. ځکه هغه د بهرام خان د امنیي د ندې داخستو تر مخه هم همدلته میشت و. هغه حیران و چې دا سړې څنګه یو ناڅآپه جاسوس وخوت. هغه په دې فکر کې ډوب و چې د سراغ رسان په څیر د قاسم په ټاکلو کې سلطان ډیره غلطي کړې ده. هغه ته قاسم یوبې تجربې او احساساتي ځوان ښکاریده ، هغه په همدې غمونو کې ډوب و او دزړه درزار یې وار په وار زیاتیده. په همدې وخت کې د کور ددروازې د پرانستو اواز واوریدل شو ، بهرام یو دم د دروازې په لور وروکتل ، دروازه دابوجعفر غلام څوکیدار پرانستې وه. هغه هم ددروازې دپرانستو سره سم په ډیره خرابه لهجه وپوښتل:

« څوک یاستئ..؟ تاسې نه پوهیږئ چې نیمه شپه ده ، د څه له پاره دلته راغلي یاست ؟»

ددوې سره مله نور عسکر شاوخوا تیار ولاړ و. ددې څوکیدار مخې ته یواځې بهرام اوقاسم خان ولاړ وو. قاسم ورمخته شو او دڅوکیدار سره یې په خبرو پیل وکړ.

« مونږ غواړو د غرب دخطیب سرهووینو ...... مونږ دهغه په نوم د قونیا څخه دسلطان خاص پیغام له ځانه سره راوړې دې. ابوجعفر ته ووایه چې سالار ریاض بیګ د قونیا څخه دسلطان خصوصي پیغام له ځانه سره راوړې دې.

دقاسم دخبرو په اوریدو سره څوکیدار دخپلې غصې څخه را ټیټ شو او شاته ولاړ او په یوه منډه یې ځآن د ابوجعفر خونې ته ورساوه. قاسم ددې فرصت نه ګټه پورته کړه او عسکرو ته یې خپلې شاته د راتلو او کور ته د ورننوتو حکم وکړ. اوس نو هغه خپله توره هم را ویستلې او په لاس کې نیولې وه. او د توپان اوسیلۍ په څیر دکور دننه ورغې. هغه څوکیدار کوت چې په کومه ولاړ ، دهمغسې پسې قاسم ، بهرام او نور عسکر هم همغه لورې ته ورغلل اوپه دهلیز کې و دریدل. قاسم په اخري کونج کې دبندې کمرې په لور ورغې ، دقاسم تر مخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوکیدار هم همدې خونې ته ورننوتې و . کمرې ته د ورننوتلو سره سم قاسم ودرید ، خو هلته هیڅ اواز نه اوریدل کیده . دروازه یې لږ څه ور ټیل وهله ، ویې کتل چې ددیوال تر څنګ یو مشال روڼ دې خو هغه کمره خالي وه . هغه په پټو قدمونو سره دننه ورغې او په حیرانتیا سره یې ځلورو خواو ته کتل ، دا دهغه ځاې منځنۍ کمره و ه . او په ډاډ سره چې دهغې تر شا د کور نورې خونې هم وې . ځکه چې ددې کمرې په دیوال کې دروازه هغه لورې ته پرانستل کیده .....دا دروازه پرانستې وه ، دا سې څرګندیده چې څوکیدار همدا اوس اوس دهمدې دروازې څخه دننه ورغلې و . کله بې چې دهغه بله اړخه اواز واورید نو هملته تم شو ، داسې معلومیده چې دهغې لورې کوم کس دې لورې ته را روان دې ، قاسم سمدستي شاته ولاړ او تر شایې خپلو عسکرو ته هم حکم وکړ تر څو ددیوال سره ځانونه تکیه کړې . لږه شیبه وروسته د راتلونکو قدمونو اواز واوریدل شو اوبیا چا دروازه دهغه لورې څخه پرانسته ، قاسم خپله توره تیاره په لاسو کې نیولې وه ، بهرام اودهغه ملګرې ساه نیولې ولاړ و ، دهغوې سره دې کمرې ته یواځې ځلور کسه عسکر راغلې وو . پاته نور عسکر بیرون په خپلو خپلو ځایو کې ولاړ و . د دروازې د پرانستلو سره سم لمړۍ ابوجعفر خونې ته راننوت . هغه د شپې کالې په ځان کړې و او سترګې یې دخوبه ډکې وې . په کمره کې د قدم د ایښودو سره سم یې دحیرانتیانه خوله خلاصه پاته شوه . په کمره کې یې د شپږو وسله والو کسانو په کتلو سره سترګې پرانستې پاته شوې ،خو اخر هغه هم ابوجعفر و ، هغه دخپلې حوصلې په ځاې کولو کې ځنډ ونه کړ ، سمدستي یې خپل ځان ډیر غضبناکه ونیو ، او په ډیره قهرجنه توګه یې بهرام ته وویل :

« بهرامه !.... دا څه بدتمیزي ده ...؟ تاسو زما کورته ، زما د اجازې پرته څنګه را ننوتې یاست ؟

دابوجعفر په خبرو د بهرام پښې په لړزیدو شوې ، هغه غوښتل په معذرت ډوله توګه څه ووایې ، خو قاسم ورمخته شو او خپله لوڅه توره یې د ابوجعفر په سینه کیښوده او مار په څیر د پرشیدو سره یې ورته وویل :

« دشنو سترګو نقلي عربه او د قسطنطنیې دقیصر خطرناکه جاسوسه ، ته په مسلمانو عسکرو باندې سترګې را باسې . لمړۍ خپل ګریوان ته وګوره .» دا د قاسم له اړخه یوه رواني حربه وه . چې دهمدې حربې له مخې ورته زیاته بریا په برخه شوه . ځکه ابوجعفر یو ډیر ښه روزل شوې جاسوس و ، دهغه په سترګو کې دقاسم خبره تر یوې لمحې پورې ګرزیده خو وروسته یې بیرته خپله حوصله په ځاې کړه او په ډیرې غصې سره یې وویل :

« ته څه اپلتې وایې ؟ دا څنګه دجادې نه وتلې خبرې کوې . ته څه ویل غواړې ؟ ..»

بهران چې پخپله هم یو ډیره یوه سراغ رسان ګڼل کیده ، د ابوجعفر مخ ته یې په ډیر غور سره کتل ، هغه په زړه کې وویل ...... قاسم په ابوجعفر باندې په لاس پورته کولو کې غلطي کړیده . دا هغه ځوک نه دې چې قاسم یې په لټه کې دې ...... قاسم هم د ابوجعفر د ځواب څخه نا هیلې شوې و ،خو هغه د ابوجعفر د پرواه کولو پرته خپلو سپاهیانو ته حکم وکړ چې : « لاس و پښې یې و تړۍ او د پټې محکمې ځمکنۍ برخې کې یې ور وغورزوئ ، »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم دخبرو سره سم دهغه عسکرو پر ابوجعفر باندې لاسونه وتړل او د تورو تر منځ یې را ښکیل کړ. ابوجعفر خپل ځان ډیر ډاډه او مطمئن ښوده خو په حقیقت کې هغه ټول دننه وجود به لړزان وو. عسکرو دهغه لاسونه د شالورې ته په زنځیرونو تړلې و. دبهرام مخ د ویرې څخه ژیړ ګرزیدلې و، قاسم د بهرام حالت ډیره ښه احساساوه، دهغه په اوږه یې لاس کیښود او ورته یې وویل:

«بهران خانه ! ته اندیښنه مه کوه، له ما سره راځه، زه به ستا تر مخ دهغه څخه دا را ډاګیزه کړم چې اصلي نوم یې څه دې. ته دا فکر مه کوه چې هغه د شلو کالو راهیسې دلته میشت دې. ایا تاته دقیصر دسازشي لوبې او په دې اړه د اوږدو پلانونو په اړه معلومات نه شته. له ما سره یو ځای راځه...!

بهرام خان چې دقاسم پریکړه واوریده نو په لړزه شو. ځکه قاسم غوښتل د ښار یو مذهبي لارښود ته دهغه په پټنځای کې اذیت او تکلیف ورکړي، د بهرام له پاره دا خبره دزغم وړ نه وه. هغه فکر کاوه چې که چیرې قاسم د غرب خطیب ته اذ یت ورکړې نو په ښار کې به اړو دوړ را پیدا شي. هغه په زره کې پریکړه وکړه چې قاسم به د اذیت ورکولو د فکر نه تیر کړي، په همدې فکرونو کې هغه د قاسم او ابوجعفر سره یو ځای بیرون راووت. په همدې وخت کې دهغه په ذهن کې یوه خبره راغله او بیرون ته د را وتلو سره سم یې خپلو سپاهیانو ته وویل:

«تاسو اوس ابوجعفر د ښار د کوتوال په زندان کې واچوئ، دهغه څخه به د پلټنې کار سبا سهار وختی پیلوو. په دې وخت کې پټې محکمې ته دابوجعفر وړل اړین نه دي.»

قاسم غوښتل څه ووایي خو بهران دلاس په اشارې څخه هغه منه کړ او ورته یې وویل:

«څه ویلو ته اړتیا نه شته، زه د سرکاري لیکنو پرته دومره مهمه شخصیت په خپلو پټو پلټنځایو کې نه شم ساتلې. کله چې هغه د کوتول په زندان کې ور پریوځي او نوم یې هلته ثبت شي نو بیا یې مونږ خپل پلټنځایو ته ور وړلې شو.»

داسې بریښیده چې بهران په سهي وخت کې غلط قدم واخست. څرګنده وه چې د امنیت عسکر د بهران خان دحکم لاندې و، قاسم ته سمدستي داسې ډاګیزه شوه چې په لاس راغلې ښکار له لاسه ووت.. سپاهیانو ابوجعفر له ځانه سره بلې لورې ته بوت، دهغوې سره د دې پټې محکمې ټوله ډله ملګري وول، په همدې وخت کې بهرام قاسم خان ته وویل:

«تا ډیره ستره غلطی وکړه، اوس دعا کوه چې په ښار کې د ابوجعفر د نیولو دخبرونو څخه کومه غوغا اوفسا د را پیدا نه شي، ځکه بله ورځ د جمعې مبارکه ورځ ده او په دې ورځ به په ټولو غونډو کې دابوجعفر د نیولو په اړه خبرې کیږي، که داسې پیښ شول نو مونږ دواړو ته به ډیره ستونزه را ولاړه شي. دسلطان زوې به پرمونږ باندې لاس پورته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبهرام دخولې څخه د سلطان دزوې دکليمې د راوتلو سره سم ، قاسم د سلطان محمد په اړه په فکر کې شو ، هغه ته دا راياد شول چې سلطان محمد ورسره د دوستۍ لاس ورکړې ، هغه هوډ وکړ چې سباسهار وختي به د شهزاده محمد سره د ابوجعفر د نيولو خبره مطرح کوي ، همدغې خبرې هغه ته يو ډول ډاډ ور په برخه کړ او دخپل آس په لور ولاړ، په دې وخت کې بهرام هم په خپل آس سپور شوې و . دوې دواړه تر ډيره ځايه يو دبل سره يو ځاې روان و . بيا قاسم دبهرام څخه اجازه واخسته او دخپل کور په لور ولاړ.

نن قاسم ډير ستومانه شوې و . ځکه هغه په يوه وخت کې ذهني او جسماني جنګ را ښکيل شوې و ، کله چې په خپله بستره کې څملاست نو متوجه شو چې بدن يې ټول مات مات دې. کمبله يې په ځان را واچوله او څو لمحې وروسته په خواږه خوب ويده شو.

هغه تر ډيره پورې ويده و ، دهغه ورور او ورندار هم دا فکر کاوه چې هغه ستومانه شوې دې نو په دې خاطر يې د سهار چاېو ته را پانه ځاوه. دهغه ورور او وريرونه يې خپلو خپلو مکتبونو لورې ته تللې وو، او ورځ ښايسته ډيره راپورته شوې وه.

د ورځې د يوې برخې دتيريدو وروسته دهغه سترګې د دروازې په ټکار باندې را پرانستل شوې. ځکه چا د طاهر هشام دکور بيرونۍ دروازه په زوره زوره ووهله. هغه خپلې سترګې مښلې او په دې حيران و چې ويې کتل دومره ورځ يې په خوب کې تيره کړې ده. د بسترې نه راووت او څپلۍ يې په پښو کړې او د بيرونۍ دروازې په لور ورروان شو ، ددروازې دپرانستلو سره سم يې هغه وخت سترګې پرانستې پاته شوې چې......

دهغه تر مخه ابوجعفر ولاړ و . دهغه په مخ زهرجنه خندا وه ، تر څنګ يې څلور کسه سپاهيان او څو نور لاس پوڅې هم ولاړ و. دابوجعفر د کتلوسره سم د قاسم خان دخولې نه په نا ځآپې توګه را ووتل: «ته ؟»

دهغه سترګې دحيرانتيا څخه بوتې راوتلې وې. هغه باور نه شو کولې چې هغه ابوجعفر چې هغه څو ساعته مخته په پوره ميړانې سره نيولې و او د کوتوال په زندان کې يې اچولې و ، هغه اوس په رڼا ورځ په پوره ازادۍ سره دهغه تر مخه ولاړ دې. ابوجعفر چې قاسم دومره حيران دريان و کوت نو په خپله زهرجنه خندا کې يې وويل: « قاسم بن هشامه ! زه دشلو کالو راهيسې په اورنه کې په پوره عزت اودرنښت سره شپې سبا کوم. خو دلته ستا د راتلو څخه تر اوسه څو په شمار ورځې تيرېږي ..... هغه څه چې تا له ماسره وکړل دهغې دحساب ورځې به ډيرې ژر راشي. خو اوس زما سره د غه سرکاري مامورين غواړي تا دشهزاده علاوالدين دربار ته وړاندې کړي. دا بايد ډاګيزه وي چې زه دشهزاده علاوالدين د ځانګړې حکم په واسطه راپريښول شوې يم.

د ابوجعفر په خبرو د قاسم وجود ټول دقهر اوغصې څخه په اور کې سوزيده ، د ابوجعفر په سترګو کې يې سترګې ور ننويستې او ورته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ابوجعفره ! ته زما د ولکې څخه خوندي نه شې پاته کیدې. زه ستا د ټولې لوبې څخه خبریم. زه به دشهزاده علاوالدین تر مخه ستا له مخه دغه نقاب لرې کړم. او یاد ساته کله چې زه تا یو ځل بیا ونیسم نوبیا به هیڅوک هم تاته زما دغضب څخه نجات در نه کړاې شي.

ابوجعفر د قاسم په خبرو باندې په زوره زوره وخندل ،دهغه په مخ د شیطانت نښې د ورایه ځلیدې ، ابوجعفر په زهرجنې خندا سره وویل: « ته نور ما نه شې نیولې ، ځکه له تاسره زما په خلاف هیڅ داسې ثبوت نه شته چې شاهي دربار کې یې وړاندې کړاې شې. ما شهزاده ته ستا په اړه ټولې خبرې کړې دي. اوس به ته د یني چري د یوه سرتیرې قومندان « اسلم خان» د وژلو په اتهام بندي خاې ځې.

د ابوجعفر د مکر نه ډکې خندا ټوله فضا را نغاړلې وه. او قاسم ته دابوجعفر دخبرو انداز د زغم نه وتلې و. خو هڅه یې کوله چې خپل ماغزه ساړه کړي ، نو ځکه یې یو سرکاري مامور ته و کتل او ورته یې وویل:

« تاسو وواياست ، چې تاسو د څه له پاره دلته راغلي ياست ؟ د قاسم په خبرو کې نرې شانته طنز و ، سرکاري مامور چې یو ښایسته او ښکلې ځوان و په لږ څه سخته ژبه وویل:

مونږ له ځانه سره ستا دبوولو له پاره راغلي یو ....مونږ د شاهي ګارډ د ساتونکو د ډلې عسکر یو ، او دلته د شهزاده سلطان علاؤالدین بن سلطان مرادخان ثاني په حکم راغلي یو .....

قاسم دهمدې حالاتو له پاره تیار شوې و. هغه دځوان څخه کور ته د وبیرته ور ننوتلو اجازه واخسته، کورته دننه ورغې ، دهغه مور ،پلار او ورندار په دې نه و خبر چې ددروازې نه بیرون څه روان دي. قاسم په کور کې دڅه ویلو پرته د ضروري کارونو څخه ځان فارغه کړ اوبیا یې خپلې ورندار ته وویل چې د شاهي دربار په لور ورځي، ددې خبرې سره سم بیرون راووت.

دا دشهزاده علاوالدین سره دقاسم خان لمړنۍ لیدنه کتنه وه ، هغه په لږ څه بې پروایی سره د شهزاده تر مخه و درید ، شهزاده ورته په ډیره غصه وویل :

اوریدلې مې دي چې ته معظم سلطان شاهي سراغ رسان ټاکلې یې. داسې معلومیږی چې دروند سلطان نور زوړ شوې دې ، دلته په اورنه کې کوم قیامت راتلونکې و چې دشاهي سراغ رسان دټاکلو پورې یې خبره ورسیده. تا خو زمونږ د سلطنت په یو ډیر عزتمنده سلاکار باندې لاس اچولې اوهغه ته دې سپکاوې کړې ، مونږ به دروند سلطان ته ستا ددې کار او ددې سپکاوي په اړه شکایت کوو. ترڅو چې معظم سلطان د قونیا څخه را ستنیږي نو تر هغه وخته به ته دلته زمونږ سر بندي یې. ستا د بې باکۍ او بې عقلۍ سزا به په خپله سلطان ټاکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شهزاده دخبرو په اوريدو سره د قاسم دپښو لاندې زمکه و خويده. ابوجعفر ريښتيا ويلي و، لوبه بلکل بدله شوې وه ، د شهزاده د خبرو څخه ډاګيزه کيده چې د قاسم دخبرو اوريدو ته تيار نه دې. خوبيا هم قاسم جرءت وکړ او ويې ويل:

دورنده شهزاده ! زما په نظربند کولو کې بيړه مه کوه ...... لمړی.....

شهزاده قاسم خبرو ته پرې نه ښود او دهغه خبرې يې په منځ منځ کې غوڅې کړې:

چپ شه ! خبرو کولو ته دې ضرورت نه شته. که چيرې معظم سلطان تاته دومره عزتمنده ځاې نه وې درکړې نو مونږ به همدا اوس او په همدې شيبه ستا سر له تنې جدا کړې و.

اوس نو قاسم ته د ويلو ځاې نه و پاته. ځکه د شهزاده دروازه چيان د بربنډو تورو سره هملته دحکم منلو ته په ليکه ولاړ و و. قاسم په پوره ناهيلۍ سره د شهزاده په لور وکتل او د بې وسۍ نه يې سر ښکته کړ، هغه په همدې فکر کې و چې د ابوجعفر پلان بريالې شو او قاسم و نه توانيد چې اورنه د قيصر د جاسوسانو څخه خوندي و ساتلاې شی. د شهزاده د حکم سره سم ساتونکو قاسم خان په خپله ولکه کې واخست. او هملته په شاهي محل کې يې په خصوصي زندان کې بندي کړ. دا زندان د نورو په څير د اوسپنې د سلاخو څخه نه و جوړ شوې، دا يوه پراخه کمره وه او څلورو خواو ته يې کړکۍ وې، خو هرې کړکۍ ته بيا د اوسپنې سلاخونه لګيدلي و او بيرون ترې وسله وال ساتونکو پيره کوله.

اوس نو قاسم د اورنه دخوندي ساتلو له پاره هيڅ نه شو کولاې. ان تر دې چې په دې شاهي زندان کې يې بل زندانې ملګرې هم نه وچې خبرې يې ورسره کړې واې ، هغه ټول وخت په همدې فکر کې ډوب و چې څه ډول به وتوانيږي چې اورنه د بغاوت اوفساد څخه خوندي و ساتلاې شي.

خو دهغه دهمدې کار په واسطه ابوجعفر په خپله په ينې چرې کې د بغاوت را پاڅولو پلان شاته غورزولي و. هغه ډير زيات چالاکه او شاطر انسان و. هغه فکر کړې و چې په داسې حال کې چې دهغه رقيب اوس دشهزاده علاؤالدين تر مخه د بغاوت در اپيدا کيدو خبره کړې ده ، ......نو په دې خاطر دا به مناسبه نه وي چې دومره ژر بغاوت راپورته کړي، که چيرې دا کار وشي نوبيا به دشهزاده باور را باندې له منځه ولاړ شي ، په دې خاطر هغه سمدستي دخپل سازش ټولو کړيو ته خبر ورکړ چې دبغاوت اوفساد له پاره جوړ کړل شوي پلان تر يوه وخته پورې شاته و غورزوي ...... هغه نه غوښتل چې د بهران اوشهزاده تر مخه دقاسم خان خبرې او انديښنې سهي ډاګيزه شي. همغه و چې هغه د قاسم خان د درواغژن کيدو په خاطر خپل پلان و ځنډاوه. د بله اړخه قاسم خان د وخت په تيريدو سره ورځ په ورځ نا ارامه کيده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ورځې تيرې شوې ،مارسي هم ډېره انديښمنه او غمژنه وه ، دقاسم د کورنۍ کسان هم وراخطا او ويرې اخستې و.ځکه قاسم دهمغې ورځې څخه چې تري تم شوې و ، تر اوسه پورې يې درک نه و لګيدلی. دهغه ورور طاهر د ښار کونج کونج و لټاوه ، هغه د ښار د کوتوال د سپاهيانو سره يو ځاې د ښار ډير ځايونه تر سترګو تير کړل خو د قاسم په اړه يې کوم معلومات تر لاسه نه کړاي شو . اوڅنګه به ورته معلومات تر لاسه شوې واې ځکه هغه خو دسلطان په محل کې زنداني پروت و .

مارسی به هره ورځ خپل کوچوان اکبر دقاسم پسې استوه. خو هغه به بيرته هر مابنام ناهيلې را ستنيده. هغې اکبر د لاله شاهين يادګار ته هم څو څو ځله استولې و . او دوه درې ځلې د طاهر کور ته هم.

يوه ورځ مارسی فکر وکړ چې د ابوجعفر په اړه معلومات تر لاسه کړي. ځکه چې قاسم ورته په اخري کتنه کې د ابوجعفر د نيولو په اړه د خپل پلان خبره کړې وه.

په داسې حال کې چې اکبر مارسي ته همدومره ويلی و چې ابوجعفر سهي سلامت دې او په ښار کې موجود دې. مارسي داسې انګيرلې وه چې ابوجعفر تر اوسه پورې بلکل نيول شوې نه دې. خو هغې ته د انديښنې خبره دا وه چې هغه ولې ددومره وخت دتيريدو سره سره بيا هم دهغې دمور دکتلو له پاره دهغوې کورته رانغې مګر دهغې مور پخپله دوه درې ځلې دکوره وتلې وه. مارسي ډيره هڅه وکړه چې دخپلې مور د سترګو څخه ځان اخوا کړي ، خو مارتها ډيره روزل شوې جاسوسه وه او دمارسي په دا م کې و نه نښته. مارسي خپل کوچوان اکبر د ابوجعفر په لور ور وليږه ، تر څو دهغه د نوکرانو څخه دهغې شپې په باره کې تفصيلات را ټول کړي په کومه شپه چې دهغه د نيولو له پاره دهغه په کور قاسم د پوليسو سره يو ځاې يرغل وروړې و .....خو اکبر هم ونه توانيد کوم خاص خبر تر لاسه کړي .او د قاسم په اړه به هغه څه ډول خبر تر لاسه کړې و ،ځکه چې هغه خو دهغه نا پوهه شهزاده په ځآرن ځاې کې بندي پروت و .

او بيا يوه ورځ خبر را غې چې د شهاب الدين پاشا په مشرۍ د ترکانو فوځ د «نيش» په سيمه کې د «هونياډې» د لښکروسره د ټکر وروسته ډيره سپکه ماتې خوړلې .

پيښه داسې منځته راغلې وه چې سلطان مرادخان ثاني د کوچنۍ اسيا د قونيا په ښار کې د «کرمانيا دامير» سره په جګړه کې بوخت و ، خو دبله اړخه عثماني لښکر د شهاب الدين پاشا او محمد چلپي په مشرۍ د «هونياډې» دبې شميره لښکرو د غشو د ګذار لاندې و . عيسايی لښکر د «ډينوب د درياب» څخه تير شوې و او د «نيش» په سيمه کې د عثماني لښکرو په مقابل کې يې خيمې وهلې وې. دهونياډې د بيرغ لاندې د ټولې نړۍ د عيسايانو ډيره نامتو جګړماران را ټول شوې و ، په داسې حال کې چې د شهاب الدين پاشا تر قومندې لاندې يوا ځې اتيا زره تجربه لرونکې فوځ و . سهار وختي ددواړو فوځونو تر منځه جنګ پيل شو ، د **۱۴۴۳** کال د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماسپښین په وخت کې د «نیش» په سیمه کې ددې دواړو ځواکونو ترمنځ سخته زمکنۍ جګړه و نښته. دمحمد چلپي پیاده عسکر په ډیره میړانه و جنګیدل. محمد چلپي پخپله هم په اس سپور دخپلو عسکرو لارښوونه یې کوله.

دماسپښین په وخت کې ، کله چې د جنګ میدان د هرې لورې ګرم و او هرې لورې ته د انسانانو لاشونه په خپلو وینو کې تړپیدل ، نو داسې ډاګیزه شوه چې دمسلمانانو پله درنه شوې ده ، په همدې وخت کې قومندان امیر خان هم خپله پنځه زره عسکر د غرونو د پټنځایو څخه رابیرون کړل او د الله اکبر په نعرې سره یې په صلیبي ځواکونو باندې یرغل راوست. هغه ددښمن په میسره باندې یرغل وکړ او دهغوې لیکې یې یو په بله پسې و ځیرلې اوان ددښمن تر قلبه پورې ورسید. هغه د پخوا څخه دا پلان درلود چې ددښمن د فوځ په اعلی قومندان هونیاډي به حمله کوي ، هغه په ډیره میړانه خپل ځان د هونیاډی پورې ور ورساوه ، خو کله یې چې شاوخوا وکتل نو پوه شو چې ددښمن د تورو د ګذار لاندې راغلې دې. خو امیر خان د ویریدو په ځای په خپلو مټوکې نور توان هم را پیدا کړ او د هونیاډي ساتونکي ډله یې ځیرې کړه ، په دې وخت کې د هونیاډي اس دهغه تر مخه و. هغه تر ډیره وخته پورې توره چلوله خو ناڅاپه متوجه شو چې بازو یې له کاره وتلې دې ، هغه ته داسې ډاګیزه شوه چې د شهادت وخت یې را رسیدلې د ې. په همدې وخت کې یې په ذهن کې یو ډیر عجیب فکر را ګرزید ، په ډیر قوت یې خپله توره د نیزې په څیر د هونیاډي په لور ور و توغوله. تورې هم فضا ځیرې کوله اونیغه دهونیاډي په شا کې ور ونښته. هونیاډي دخپله اسه لاندې راپریوت. خو د بله اړخه امیر خان بې وسلې شوې و ، په دې اساس ډیرې تورې پرې په یوه وار راپریوتې او دهغه وجود یې ټوټې ټوټې کړ...... دبله اړخه هونیاډي خو داسه راپریوتې و خوبیرته سمدستې را پورته شو ، د تورې د ور شغولو په وخت کې د امیر خان په لاسو کې دومره ځواک نه وچې توره یې دهونیاډي په وجود کې ور ننوځي ، په دې اساس یواځې د توره څوکه دهونیاډی په وازده کې لږ څه ورننوتې وه، چې د هونیاډي د راپریوتو سره سم ترې بیرته پخپله را و غورزیده. که څه هم هونیاډي زخمي شوې و خو د پوره میړانې څخه یې کار واخست او بیرته په خپل آس سپور شو.

په دې جنګ کې اغاحسن او دیني چري ګڼ شمیر سالارانو ګډون درلود. خو په دې ټولو محمد چلپي ډیر مصروف و. هغه خپل لښکر ان ددښمن تر قلبه پورې رهبري کړې و ، دهغه لښکریانو په ډیره میړانه د دښمن په لښکرو باندې ګذارونه کول ، پخپله چلپي هم په اس سپور ددښمن په لیکو کې د برق په څیر ښې او چپ لورې ته ګذارونه کول. په همدې وخت کې محمد چلپي ددښمن دنیزې د ګذار لاندې راغې اودهغه د آس سینه یې ځیره کړه او بلې لورې ته ترې ووتله. خو محمد چلپي د آس د راپریوتو دمخه دهغې څخه ټوپ کړ او لاندې ودرید ، اوس نو هغه هم پیاده شوې و ، توره یې لکه دبرق په څیر هرې لورې ته پړکیده ، او په پرلپسې توګه یې ددښمن ګڼ شمیر سپاهیان له منځه یوړل ، خو هغه هم به ناڅاپې توګه د یوه افت لاندې راغې ، یوه غښتلې رسۍ چې یو سر یې ګنډه شوې و په هواکې لامبو وهونکې تر محمد چلپي پورې را ورسیده او پخوا ددې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خپله دفاع وکړای شی ، رسۍ یې په څټ کې ونښته او د لږ مقاومت وروسته هغه په یوه جټکې سره په زمکه راپریوت، څکه چې درسۍ را غورزونکې خپل آس په مخالف لورې و ځغلاوه او محمد چلپې یې هم له ځانه پسې کشاوه.

د محمدچلپې د نیولو خبر د عثماني لښکر تر منځ لکه د اور په څیر خپور شو ، ددې خبر سره سم دعسکرو حوصلې کمزورې شوې او په دې توګه دماښامه نه مخته د جنګ پریکړه وشوه. د ترکانو لښکر په ډیره بده توګه ماتې خوړلې وه ، څلور زره ترکې عسکر ژوندی نیول شوې و او ګڼ شمیر نور بندیان شوې و اوپه دې توګه د شهاب الدین پاشا زړه ور لښکر د هونیاډې د ګڼ هیوادی لښکر په لاسو د عبرتناکې ماتې سره مات شو.

د ترکانو لښکر ته د ماتې د ورکولو وروسته د هونیاډې حوصله نوره هم ځواکمنه شوه. هغه د ترکانو د فوځ تر شا ان تر «صوفیه» بورې ولاړ اوهغه ځاې یې هم دمسلمانانو څخه ونیوه. څو ورځې وروسته یې د بالقان دغرونو څخه په تیریدو سره د «فلیپوپولس» په ښار حمله وکړه ، دلته ترکانو یو ځل بیا دمقابلې کولو هڅه وکړه خو داځل یې هم ماتې وخوړه. اوس نو دعیسایانو له پاره ډګر خالي و، دهغوې حوصلې د پرلپسې فتوحاتو په واسطه ډیرې قوې شوې وې.

تر اوسه پورې سلطان مراد خان د قونیا څخه بیرته نه و راستون شوې ، خو دخپلو لښکرو دماتې څخه همدته په کوچنۍ اسیا کې خبر شو. په دې خاطر یې ژر تر ژره د بیرته راستنیدو له پاره ځان تیار کړ. هونیاډې د «روملیا» او «د بالقان د درې» دتباه کولو وروسته د عثماني سلطنت دپاې تخت اورنه په لور په اسانۍ سره راتلاې شو ، څکه سلطان په اورنه کې نه و او د هونیاډې ځواکمن فوځ ته دسلطان په نشتوالي کې په اورنه باندې ولکه کول کوم ګران کار نه و. خو هغه غوښتل د خپلو دغو بریاو په اړه د عیسایي دولتونو څخه داتلوالې سند واخلي ، همدا علت و چې هغه په اورنه باندې د ولکې کولو په ځاې د بیرته ستنیدو پریکړه وکړه او د «بوډا» په سیمه کې یې دټنګ ټکور ،عیش ونوش او مستۍ کولو مجلسونو جوړ کړل.

قاسم ددې ټولو حالاتو څخه بې خبره پاته و. دمارسی اود قاسم د کورنۍ حالت ، دهغه په ورکیدو باندې ، نورهم ډیر خراب شوې و ، طاهر دخپل ورور قاسم په ورکیدو دومره اندیښمن و چې بلاخره یوه ورځ د سلطاني قصر په لور ولاړ.غوښتل یې چې د شهزاده محمد سره ووینې ،څکه قاسم ورته د شهزاده سره دخپلو اړیکو په اړه خبر ورکړې و. نن هغه هوډ درلود چې دشهزاده سره دلیدلو په وخت کې به ورته دقاسم د ورکیدو په اړه خبر ورکوې. کیدې شي شهزاده دهغه په راپیداکولو کې ورسره مرسته وکړې. څکه چې شهزاده پخپله قاسم ته د دوستۍ کولو وړاندیز کړې و. طاهر ډیر زړه نازړه د شهزاده د کتلو له پاره ورغې څکه هغه پوهیده چې شهزاده ایله اوس د څوارلس کالو ځوان دې اودهغه څخه دکومې ټیګې پریکړې اخستل دهیلو نه لرې بریښي. خوبیا هم طاهر هغه لورې ته ورغې. په دې وخت کې ډوب شوې په ډکې هم تکیه کوې...... په همدې ډکې د تکیه کولو له پاره طاهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشهزاده کتلو ته ورغې ، کله چې محل ته ور ننوت نو دمحل ناظم هغه په خپله خونه کې کیناوه ، اودهغه د راتلو په اړه یې شهزاده محمد ته پیغام ورکړ. شهزاده محمد ته چې کله څرګنده شوه چې دقاسم بن هشام ورور راغلې دې نو هغه د دربار دکوم شخصیت د ورلیګلو په ځاې په خپله هلته ورغې، هغه دطاهر د کتلو له پاره د انتظار خونی ته ورغې ، د محل اعلې منتظم او نور سرکاري افسران دشهزاده د درننبت له پاره و دریدل.

شهزاده د طاهر سره ور غاړیوت او سمدستي یې ترې و پوښتل..

قاسم بن هشام چیرې دې ؟... هغه خو له ماسره ژمنه کړې وه چې کله کله به دلته سلطانی قصر ته راځې او له ماسره به وینې، خو دهغه وخته چې هغه تللې دې نو بیا یوځل هم دې لورې ته نه دې راغلې. که مونږ غوښتلې نو هغه مو را بللې شو خو فکر مو وکړ چې کیدې شي په خپلو کارونو کې مصروف و اوسي.

هغه وخت چې شهزاده دا خبرې کولې نو دمحل اعلې منتظم د شهزاده دخبرو په اوریدو سره ټکان وخوړ ،خو شهزاده او طاهر دواړه په خپلومنځو کې په خبرو و او هیڅ یوه هم د منتظم په لور توجه نه درلوده. کله چې شهزاده محمد د قاسم بن هشام د ورکیدو په اړه واوریدل نو حیران پاته شو. او دنور څه د ویلو نه پرته یې طاهر بن هشام له ځانه سره خپلې کمرې ته یوړ. دهغه په ذهن کې ډیرې زیاتې خبرې ګرزیدې . په اورنه کې د قاسم په څیر د یوه وګړي داسې ناڅاپه ورکیدل ددې خبرې نښه وه چې په اورنه کې کوم ژور او خطرناکه سازش روان دې ،اوس نه هغه هم په خپرو شوو افواهاتو باندې باور پیدا کړ ، او دا چې په اورنه کې دقیصر جاسوسان موجود دی ، خپلې د ناستې خونې ته د رسیدو سره سم شهزاده د طاهر څخه یو ځل بیا وپوښتل:

څومره ورځې کیږي چې قاسم غایب شوې دې ؟اودا راته ووایه چې په اخري ځل هغه کومې لورې دتلو په خاطر دکوره وتلې و.

طاهر هشام حوسیلې وکړ او لږ څه په ټیټ اواز یې وویل :

اخري ځل قاسم خپلې ورندار ته ویلې و چې د سلطانې قصر په لور ورځي ، دهغه د ورکیدو نن دریمه اونۍ برابره شوه ، پخوا مونږ دا باور درلود چې هغه به دخپلو کارونو په لړ کې کورته د راتلو وخت نه شي پیدا کولې، اوبیا زمونږ کور ته یو اجنبي شخص دا پیغام راوست ، چې قاسم د سلطان سره دکتلو له پاره قونیا ته تللې دې. خو دوه ورځې دمخه ماته څرګنده شوه چې قاسم قونیاته نه دې ورغلې بلکه بلکل د اورنه څخه وتلې نه د ي.ماته ډیره اندیښنه راپیدا شوې ده ، په همدې فکر کې مې هوډ وکړ چې سلطاني قصر ته ورشم او دشهزاده محمد څخه د کومک غوښتنه وکړم.

ځوان شهزاده په ډیره غور سره د طاهر خبرې اوریدې. د طاهر دهرې خبرې سره د هغه حیرانتیا په زیاتیدو وه. په ځانګړې توګه کله چې هغه ته دا ډاګیزه شوه چې قاسم د اخري ځل له پاره دسلطاني قصر په لور راغلې دې......

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې وانګیرله چې قاسم دهغه د کتلو له پاره دلته راغلې و ،خو تر څنګ یې په ذهن کې دا فکر هم را ټوکیده ، چې په دې اړه باید د محل د مؤظفینو څخه پوښتنه وکړي. په دې خاطر یې د دروازې د ساتونکې په کومک دمحل اعلې منتظم راوغوښت. اوس نو هغه د طاهر سره نورې خبرې ونه کړې بلکه د اندیښنې په حال کې یې د کمرې فرش ته کتل ، په همدې وخت کې دمحل منتظم هم کمرې ته را ننوت. دهغه په مخ کې هم د اندیښنې نښې تر سترګو کیدې. هغه کمرې ته را ننوت او په ډیره مؤدبه توګه یوې لورې ته و درید. شهزاده محمد ورته وویل:

علي خانه !......د نن نه درې اونۍ مخته شاهي سراغ رسان قاسم بن هشام زمونږ سره دکتلو له پاره دلته سلطاني محل ته راغلې و ،خو هغه مونږ ته نه دې رارسیدلې.... ته په دې اړه ماته څه ویلې شې؟

دشهزاده دخبرو په اوریدو سره د علي خان په مخ کې د ویرې سیورې را ښکاره شول او په لړزیدلې اواز سره یې ځواب ورکړ « دروند‌ه شهزاده ! هو ! درې اونۍ مخته قاسم بن هشام دلته راغلې و خو ستا سره دکتلو په ځاې هغه د شهزاده علاؤالدین سره دکتلو له پاره ورغلې و. او شهزاده علاؤالدین ......

علي خان څه ویل چې ناڅاپه تم شو .....دهغه ویناد شهزاده تر څنګ طاهر هم خپل ځانته متوجه کړې و. ضرور کومه داسې خبره شته چې علي خان یې د ویلو څخه ویریده. شهزاده محمد ورته په غصه شو او ورته یې وویل:

علي خانه ! خبره دې ولې بنده کړه... ماته ووایه چې قاسم بن هشام زما د ورور سره دکتلو وروسته بیا چیرې ولاړ ؟مه ویریږه ، څه چې درته معلوم دې ټول مونږ ته ووایه.

اوس نو د طاهر زړه په سینه کې په درزهار و. خداې پوهیږې چې علي خان به څه ویل غوښتل. د شهزاده محمد او طاهر سترګې دعلیخان په مخ نښتې وې. په دې وخت کې ورته علیخان ډاګیزه کړه چې شهزاده علاؤالدین خو قاسم بن هشام په اورنه کې د فسادونو د پیداکولو او امن ته د زیان رسولو په جرم د معظم سلطان دبیرته راستنیدو پورې په شاهي زندان کې بندې کړې دې. داخبر د شهزاده محمد له پاره غیر متوقع و. هغه ته دا څرګنده وه چې دهغه مشر ورور د سلطنت ولیعهد دې او دسلطان په نه موجودیت کې احکام جاري کولې شي خو هغه ته دا څرګنده نه وه چې دهغه مشر ورور د قاسم بن هشام په څیر میړنې ، مخلص او دامن راوړنکې مجاهد شخصیت په بندیخانه کې هم اچولې شي ، ښکاره ده چې شهزاده علاؤالدین د شهزاده محمد څخه ستر هم و او دواک او اختیار خاوند هم. دطاهر بن هشام حالت هم ډیر غمژن و ، هغه ته بلکل دا ډاګیزه نه وه چې شهزاده علاؤالدین دکوم ډول خطرې د راپیداکیدو په اړه دهغه ورور بندې کړې دې. طاهر او شهزاده محمد دواړه په همدې فکرونو کې ډوب ناست و چې اعلې منتظم علي خان دوې ته یو بل ټکان ورکونکې خبر هم واوراوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«درونده شهزاده ! په حقیقت کې شاهي سراغ رسان قاسم بن هشام په ناڅاپي توګه د غرب خطیب ابوجعفر نیولې و او په هغه یې داشک پیدا کړې وه چې هغه د قیصر د جواسیوسو د شبکې مشر دې.... او تاته معلومه ده چې شهزاده علاؤالدین د غرب د خطیب ابوجعفر ډیر درنښت کوي، شهزاده علاؤ الدین فکر کړې چې قاسم بن هشام د ښار او سلطنت په یوه ډیر عزتمنده انسان باندې لاس اینښودې دې او په دې توګه یې په اورنه کې دامن ثبات ته دزیان داړولو هڅه کړې ده......همدا علت دې چې هغه قاسم بن هشام د خپله ځانه سره نظربند کړې دې.

اوس نو شهزاده د ډاډ ساه واخسته. ځکه هغه ته دپیښې په اړه معلومات تر لاسه شو. سمدستي یې دخپل مشر ورور سره د کتلو پریکړه وکړه او علی خان ته یې د بیرته تللو اجازه ورکړه. اوس نو هغه غوښتل د شهزاده علاوالدین دربار ته ورشي. طاهر بن هشام یې په میلمستون کې په انتظار کې کیناوه. او په خپله د شهزاده علاؤالدین خاص کمرې ته ورننوت.

د شهزاده علاوالدین له پاره د شهزاده محمد خبرې هسې دکوچنیوالي خبرې معلومیدې. په دې خاطر یې د شهزاده محمد د خبرو د اوریدو وروسته وویل: زه به د سلطان د راتلو تر مخه دا نالایقه شاهي سراغ رسان ازاد نه کړم. که چیرې خداې ناخواسته دسلطان په نشتوالي کی دلته په اورنه کې بغاوت را پیدا شی نوبیا به دهغه مسؤلیت د چا په غاړه وي؟

خو شهزاده محمد دهغه د خبرو څخه ډاډمن نه شو. او په احتجاجي توګه یې وویل: درونده اوعزتمنده وروره !......ته ولې په دې فکر نه کوې چې دغه ځوان په خپله سلطان دلته په اورنه کې د سازش کونکو د جرړو د پیداکولو له پاره شاهي سراغ رسان ټاکلې دې ،اوس نو که ستا په خاطر دهغه په کار کې کوم خنډ راشي نوبیا به دهغې مسؤلیت د چاپه غاړه وي؟

د شهزاده محمد خبرو په علاوالدین باندې هیڅ اغیز و نه کړ. بلکه هغه دپخوا په څیر په سخته لهجه باندې وویل:

محمده ! ته ، تر اوسه پورې کوچنې هلک یې. تاته څه معلوم ، چې قاسم بن هشام په اصل کې څوک دې؟ مونږ ته خو د مغرب خطیب ابوجعفر ویلی دي چې دا سړې په تیره میله کې ناڅاپی راپیدا شوې دې او په یوې مقابلې کې یې د معظم سلطان زړه ګټلې دې. او بیا چې کله سلطان د قونیا په لور روان شو نو هغه دغه سړی ته دلښکر سره دتللو حکم کړې و خودغه سړي د بهانو په جوړولو سره دلته دپاتې کیدو له پاره ځانته زمینه برابره کړه او د یوه نامعلوم سازش د ځپلو له پاره یې سلطان ډاډمن کړ. ساده زړي معظم سلطان هم ددې شکمن شخص په خبرو باور وکړ او هغه یې د جنګ میدان ته دوړلو په ځاې همدلته په اورنه کې پریښود....ته پوهیږې چې ابوجعفر زمونږ دسلطنت پخوانې وفاداره شخصیت دې ، همدا خبره قاسم بن هشام ته د زغم وړ نه وه نو په دې خاطر یې زمونږ د سلطنت په وفاداره شخص باندې حمله وکړه ،کله چې بهرام خان ماته دهغه د نیولو په اړه خبر را کړ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ سمدستي ابوجعفر خوشې کړ اود قاسم خان د بندی کولو احکام مو ورکړل .....ته ډاډه اوسه ،مونږ چې هر څه کړي دي د سلطنت د ګټو په خاطر مو تر سره کړي دي، معظم سلطان به هم په دې ځو ورځو کې بیرته راستنیږي ، د معظم سلطان د راتلوسره سم به مونږ ټول حقیقت د هغه تر مخ بیا ن کړو .... شهزاده محمد ته اوس پوره ډاګیزه شوې وه چې ابوجعفر دهغه ورور شهزاده علاؤالدین په مکمله توګه په خپل جادو کې را ننبلولې دې. په دې اساس یې فکر وکړ چې شهزاده علاؤالدین به دهغه هیڅ خبره و نه مني اونه به قاسم خان د سلطان د راتلو تر مخه ازاد کړي. هغه په همدې فکر کې ډوب ناست و ، بیا یې دخپل ورور څخه اجازه واخسته اوبیرون راووت. اوس نو هغه په خپل فکر کې بله کومه خبره ګنډه کړې وه. په بیړه تر میلمستونه پورې راغې او د راتلو سره سم یې دقاسم ورور طاهر د خپل پلان څخه خبر کړ ، هغه طاهر ته وویل:

داسې ډاګیزه کیږي چې ابوجعفر زما ورور شهزاده علاؤالدین په خپل جادو کې را ښکیل کړې دې. نو په دې خاطر دهغه څخه دا هیله نه کیږي چې هغه دې قاسم بن هشام د سلطان د راتلو تر مخه ازاد کړي. خو زه اندیښمن یم چې د قاسم بن هشام د نظر بندۍ په وخت کې او د سلطان د راتلو تر مخه دسلطنت غداران کومه توطئه جوړه نه کړي ..... ته زما وړاندیز و منه ، دا به ستا له پاره ، د سلطنت له پاره او زمونږ د ټولو له پاره ډېر غوره وي.

شهزاده محمد غوښتل خپل پلان ډاګیزه کړي خو دهغه د خبرې تر مخه طاهر ترې و پوښتل:« ته چې څه ویل غواړې پرته له ځنډه یې راته وویایه ، زه به ستا هره سلا د سر په سترګو و منم.» دطاهر دخبرو په اوریدو شهزاده محمد ډېر زیات خوشحاله شو او بیا یې وویل: «ته به داسې وکړې چې سبا سهاربه په یو ډېر ګړندې اوتیز تلونکې آس باندې سپور شې او زما لیک به کوچنۍ اسیا کې د معظم سلطان دربار ته ورسوې اوهغه به د ټولو حالاتو څخه پخپله خبر کړې. زه باوري یم چې معظم سلطان به شهزاده علاوالدین ته سمدستي یو بیړني پیغام را ولیږي.» طاهر دهغه دخبرې سره سمدستي موافقه وکړه او په ډېره احساساتي توګه یې وویل:

« ستا لیک به ماته څه وخته پورې تر لاسه شي.؟»

« ته همدا اوس خپل ځان د سفر کولو له پاره تیار کړه ،سبا سهار وختي د تلو تر مخه به زما لیک تاته در ورسیږي»

د شهزاده محمد او طاهر هشام تر منځه تر ډېره وخته پورې په همدې مسئلې باندې خبرې اترې روانې وې اوبیا طاهر اجازه واخسته او سلطاني قصر ته ولاړ. اوس نو دهغه حالات ډېر بدل شوي وو. هغه تر ډېره پورې ډاډمن و ځکه ورته ډاګیزه شوې وه چې ورور یې چیرې دې؟ او په څه حال کې دې ؟ هغه په بیړه د آسونو د اصطبل پورې راغې او خپل آس یې را پرانست او دکور په لور رهي شو. هغه په دې فکر کې ډوب وو چې کله یې کوچنیان خبر شي چې دروند کاکا یې په خیر خیریت سره په سلطاني قصر کې موجود دې ، نو ډېر زیات به خوشحاله شي. تر څنګ یې د راتلونکې ورځې د سفر له پاره یې هم ځان تیاراوه ، خو کله چې دکور دروازې ته را ورسید نو هلته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوې کوچنۍ بګۍ وکلته چې ولاړه ده ، د دې بګۍ په دریدو او کتلو سره یې حیرانتیا نوره هم زیاته شوه ، داسې څرګندیده چې کومه میلمنه ښځه دهغوی کور ته راغلې وي. طاهر په همدې فکرونوکې شو چې هغه ښځیه میلمنه به څوک وي چې ددوی کور ته راغلې ده. ځکه هغه پوهیده چې په اورنه کې دهغه اړیکې د ډیرو کم شمیر خلکو سره جوړې شوې دي. خو په هغوی کې داسې څوک نه شته چې ښځې یې په بګیو کې سفر ونه کوي. په دې اساس دا به هرومرو د امراو د طبقې دکورنۍ د ښځو څخه کومه ښځه وي. طاهر دهمدې خبرو په فکرونو کې ډوب کور ته را ننوت. کوچنیانو یې په انګړ کې لوبې کولې. دخپل پلار دکتلوسره سم یې دهغه په لور را منډه کړه. اوخپل پلار ته یې وویل:

« پلار جانه ! کورته یوه ښځه راغلې ده ......اود قاسم کاکا په اړه پوښتنه کوي ، مور او نیامې دهغې سره په خبرو لګیادي ....»

د طاهر د تندې ګونجې نورې هم زیاتې شوې ...دا به څوک وي ؟ دهغه تجسس نور هم زیات شو. دا سې بریښې چې کومه ښځه چې دلته دقاسم پوښتنې ته راغلې ده هغه قاسم پیژني. هغه ته دا خبره نوره هم دحیرانتیا سبب وګرزیده. ځکه قاسم خو یواځې څو میاشتې مخکې اورنه ته راغلې و نو دومره ژر به یې څنګه د یوې ښځې سره اړیکې پیدا کړې وي. په همدې فکرونو کې ډوب هغه دکور یوې بلې کمرې ته ولاړ. دواړه کوچنیان یې ښې او چپ لورې ته روان وو او په پرلپسې توګه یې خبرې کولې ، طاهر دهغوی خبرې له نظره وغورځولې او ورته یې وویل:

« ولاړه شئ ، اوخپله مور مو دلته را وبولئ ،...... شاباس !

دواړو کوچنیانو منډه کړه او څو لمحې وروسته د طاهر ښځه دهغه تر مخ ولاړه وه. هغه مسکۍ وه او خوله یې دخندا نه وازه پاته وه. دهغې په مخې دخندا په کتلوسره د طاهر حیرانتیا نوره هم ډیره شوه نو سمدستې یې ترې وپوښتل:

« څه خبره ده ؟ دا میلمنه ښځه څوک ده اودکومه ځآیه راغلې ده ؟ اود قاسم په اړه څه پوښتي ؟ د طاهر دښځې سکینې په مخ د شرارت نه ډکه خندا وه ، اوپه همدې خندا کې یې وویل:

« ته قاسم و لټوه ، الله مونږ ته د سپوږمۍ په څیر ناوې راکړې. » طاهر دخندا په ځای نور هم حیران شو او ویې ویل: « دا ته څه وایې ، د یوې بیګانه نجلۍ سره په لمړي ځل په خبرو کې داسې دومره پر مخ تللې یاست ، اول خو راته ډاګیزه کړه چې دا څوک ده ؟

اوس نو سکینې هم په ډیر غور سره خپله خبره وکړه. ځکه هغې ته دخپل میړه مزاج بلمنګه محسوس شو ،په ټیټه لهجه یې وویل: « دا مارسی ده ..... دا هغه نجلۍ ده چې د میلې په ورځ یې دقاسم ژوند خوندي کړې و .دا نجلۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم په اړه ډیره معلومات لری ، دومره معلومات چې زه او ته یې هم نه لرو . زه ښځه یم او دمحبت په معامله کې زما سترګې دوکه نه خوري. ما ددې نجلۍ په سترګو کې د قاسم له پاره دسمندر په څیر څپې وکتلې. دا پیغله د څو ورځو راهیسې د قاسم د بیلتون څخه سخته نارامه وه او نن مجبوره شوې چې دلته راشي اودهغه په اړه و پوښتي .او که نه هغې دلته د راتلو څخه د شرم احساس کاوه. په ظاهر د سکینې خبر ې له یوه اړخه ښې ولګیدې اوپه دې اړه په فکر کولو مجبور شو چې ددې پیغلې نوم خو مارسی دې .....او دا د مسلمانانو په څیر نوم نه دې ، نو ایا قاسم دکومې عیسایی پیغلې سره دمحبت تارونه غځولې دي. هغه په دې فکر کې هم و چې هسې نه چې دا نجلۍ د ابوجعفر جاسوسه وي اودقاسم په اړه دهغه د ورور د راتلونکې پلان څخه ځان خبروي. اوپه همدې خاطر دلته راغلې وي. دهغه ذهن په اسانۍ سره دا خبره نه منله چې مارسي دې دهغه د ورور سره مینه اومحبت وکړي ، خو کله کله به یې چې دا فکر کاوه چې مارسی دهغه د ورور محبوبه ده نو په سینه کې یې دخوشحالۍ ګیګړې شړنګیدل. کله چې سکینې طاهر په فکرونو کې ډوب وکوت نو ورته یې وویل: « یواځې زه نه ،بلکه ستا دروند پلار او درنه مور هم د مارسي سره دخبرو کولو وروسته ډیره خوشحاله دي. داپیغله د ډیره وخته راهیسي دلته موجوده ده او مونږ په دې خاطر دلته ستنه کړې چې ته دسلطاني قصر څخه دقاسم په اړه څه معلومات راوړې نو مارسي به هم دهغې څخه خبره کړو.

طاهر په دې فکر کې شو چې که دا پیغله دابوجعفر جاسوسه وي نو بیا خو ترې د قونیا په لور دتللو خبره پټول په کاردي ، خو د قاسم د بندي کیدو په اړه ابوجعفر پخپله هم معلومات لري نو په دې خاطر به دې پیغلې او خپلې کورنۍ ته دد ددې خبرې یادول دومره زیانمنونکي نه وي ،بلکه ښې پایلې به ورکړي. تر څنګ یې که ابوجعفر ته دا ډاګیزه شي چې د قاسم ورور طاهر تربندي خانې پورې د قاسم پورې ور رسیدلې دې نو هغه به لږ څه نور هم محتاط شی. اوپه اورنه کې به د کوم بغاوت د راپیدا کولو پروګرام شاته و غورځوي. د همدې فکر په بنسټ طاهر پریکړه وکړه چې هغه به ددې میلمنې پیغلې مارسي تر مخه دقاسم د بندي کیدو یادونه کوي. په همدې خاطر یې خپلې ښځې سکینې ته وویل:

« سهي ده ، ته دا پیغله تر دې ځآیه راوړه ، چې زه یې یو وار ووینم.»

سکینې دخوشحالۍ نه ټوپ کړ او دخپل میړه په لور دکتلو وروسته په بیړه دهغه ځآیه ووتله. کوچنیان لا د پخوا څخه ددې کمرې څخه وتلي وو او په انګړ کې په خپلو لوبو کې مصروف و . د لږ څه وخت دتیریدو وروسته قاسم دهغه پیغلې مخ وکوت. کله یې چې سترګې په مارسي و نښتې نو حیران پاته شو، په دې فکر کې شو چې ایا دا ډول ښکلې مخونه هم شته ؟ دا سترې سترې سترګې ، اوږدې اوږدې زلفې، داسې خوزیدې لکه دوه تورې کونترې چې په هوا کې وزرونه رپوي. مارسي په داسې حال کې چې سر یې د شرم نه ښکته و دې خونې ته را ننوته او د طاهر تر مخه د لرګي په چوکۍ کیناسته. دطاهر مور اوښځه هم دمارسی تر شا دې خونی ته را ننوتل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي په کينې او ښې اړخ کې کيناستل. تر اوسه لا طاهر خبره نه وه کړې چې د پلار يې په ډيرو کمزور قدمونو سره کمرې ته راننوت او دطاهر تر څنګ په کټ کې کيناست. طاهر مارسی ته په ډير غور سره کتل ، هغه ته ددې پيغلې په مخ د پريښتو په څير معصوميت تر ستر ګو کيده. طاهر په خپله په جاسوسۍ باندې نه پوهيده بلکه يو نيغ په نيغه توره وهونکې ماهر او استاد و ،په دې خاطر يې په ناڅاپه توګه په فکر کې راغله چې مارسی دکوم غلط قدم له پاره دهغوې کور ته نه ده راغلې ، سمدستی يې د مارسي څخه خپلې سترګې واړولې اوخپلې درنې مورته يې مخ کړ او ورته يې وويل:

« درنې مورې ! د قاسم درک خومعلوم شو .»

دهغه ددې خبرې سره په خونه کې ناست دهر چا خوله دحيرانتيا څخه خلاصه پاته شوه. په دې وخت کې دمارسی حالت هم دکتلو و. هغې د تجسس ، پلټنې ، احساس ، محبت او مينې څخه ډکو جذباتو کې طاهر ته په ډکو سترګو و کتل او تر ټولو دمخه يې وويل:

«آ..آ.......آيا ته رښتيا وايې ؟ دهغې په لهجه کې شرم وحيا را نغښتې وه ، دمارسی نه وروسته د قاسم مور په ډيره بيړه وويل: « زما زوې چيرې دې...... چيرې دې هغه...؟ تا خو ويلي و چې هغه به له ځانه سره راوړم. د طاهر ښځې هم همداسې وويل او زياته يې کړه: ددې نه ډاګيزه شوه چې زمونږ د ناوې نګور قدم زمونږ له پاره د خير او عافيت سبب وګرزيد. همدا نن مارسی زمونږ کورته راغله او همدا نن د قاسم په اړه هم مونږ ته خبر ترلاسه شو ،

تر ټولو وروسته دقاسم پلار په پوره غور سره وويل : « څنګه معلومات يې شوې دې......؟ اوس قاسم چيرې دې ، ايا هغه دکوم کار پسې سلطان استولې دې ؟» دا دهشام خبرې وې ، چې دخپل وخت ډير مشهور پهلوان هشام بن عدی ......

د ټولو دخبرو داوريدو وروسته طاهر په ټيټ اواز وويل: « نه !دروندہ پلاره..... سلطان خو قاسم ته ډير مهم کار ورسپارلې و . خو دسلطان مشر زوې علاؤالدين د غرب د خطيب ابوجعفر په وينا دتيرو درې اونيو راهيسې دخپل ځان سره نظر بند کړې دې.

دطاهر د خبرو داوريدو وروسته مارسي په خپل ځاې کې ورخښه شوه ، داسې معلوميدل چې ابوجعفر خپل کار کړې دې. مارسی ته دا ومنله چې ابوجعفر يو ډير ښه روزل شوې جاسوس دې ځکه هغه مارتها ته ويلي و چې هغه به ډير ژر قاسم دخپلې مخې څخه لرې کړي ،مارسي په همدې فکر کې وه چې ابوجعفر خبله خبره پوره کړه.... د بله اړخه طاهر خپل پلار ته د پيښې په اړه تفصيلي معلومات ورکوي ، په دې وخت کې ناڅاپي د طاهر په زړه کې يو فکر راغې اودقاسم قصه يې په نيمايي کې پريښوده او دمارسی په لور متوجه شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

« محترمې ! ستا په اړه مې ماته ښځې څه ويلي دي خو هغه ماته کافي نه دي. نوکه ته يې بده نه ګڼې مهرباني وکړه او خپله کورنۍ راته را وپيژنه ، تر څو زما په ذهن کې انديښنې له منځه ولاړې شي.

دا ډول پوښتنې دمارسي له پاره غير متوقع نه وې. خو ځرنګه چې دهغې ذهن د قاسم په لور متوجه و نو په دې اساس د طاهر په پوښتنه يې ټکان وخوړ. او بيا يې د لږه ځنډه وروسته په داسې حال کې چې سره يې ښکته کړې و داسې وويل:

« زه له تاسو څخه څه نه پټوم. په دې دنيا کې يوازې تاسې زما له پاره هر څه ياست. زه به تاسو ته دخپل ژوندانه يوه يوه پاڼه پرانزم او در ته به يې بيان کړم»

ددې خبرو نه وروسته مارسي د خپل ځان او خپلې کورنۍ په اړه د طاهر کورنۍ ته پوره تفصيلي معلومات ورکړل . هغې دالبانوي قصر نه نيولې د سلطان تر محله پورې اوبيا د سلطان د قصر نه نيولې د قاسم سره د کتلو پورې ، څه چې ورته ياد وو بيان کړل....دهغې په قصه کې د سکندربيګ يادونه هم وشوه او ابوجعفر يې هم ياد کړ..... هغه دقاسم سره دخپلو ليدنو کتنو په اړه هم تفصيلي خبره وکړه او دخپلې مور مارتها د جاسوسۍ دکړچار په اړه هم. کله چې مارسي خپله قصه پوره کوله نو دطاهر دمور اوښځې د سترګو څخه اوښکې رواني وې ،طاهر او پلار يې په خپل ځاې ناست و او دمارسي د مينې ډک داستان يې اوريد. په دې وخت کې د طاهر مور پورته شوه او مارسي يې د سينې سره يوځاې کړه، دمارسي د غټوغټو سترګو څخه د اوښکو څاڅکي لکه دباران په څير په زمکه راپريوتل. سکينه هم ور پورته شوه او دمارسي سره يې دمينې غاړه ورکړه.

« زه خو وايم چې ته اوس همدلته اوسه. ځکه چې ته په خپل کور کې دخپلې مور مارتها څخه هم خوندی نه يې. خداې نا خواسته که څه درته پيښ شي نو مونږ به دقاسم تر مخ څنګه سر پورته کړو.

دسکينې خبرې لا نه وې خلاصې شوې چې هشام په خبرو پيل وکړ.« ګوره لورې !تا مونږ ته هر څه په ريښتيا سره بيان کړل او زمونږ په زړونو کې دې دخپل ځان له پاره ډير ښه ځاې پيدا کړ. ددې ځرګندونې وروسته چې تا اسلام منلې دې زه نور هم خوشحاله شوې يم. زه تاته نصيحت کوم چې ته خپل نوم هم په يو مسلمان نوم بدل کړه ، او ځانته يو مسلمان نوم کيږده.

مارسي د قاسم دپلار دخبرو په اوريدو سره په شرمناکه لهجه باندې وويل: « نو بيا همته ما ته يو ښه نوم پيدا کړه ، هر هغه نوم چې تا ماته راکړ همغه به پس له دې زما نوم وي.»

اوس نو هشام دخپل راتلونکې نګور د نوم په اړه فکر کاوه. د لږه وخته وروسته هشام وويل: سهي ده لورې ! مونږ ستا له پاره يو نوم پيدا کړې دې. » ټولو د هشام په لور وکتل نوهغه هم وخندل اوپه خندا کې يې مارسي ته ور غږ کړ..... غزاله....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهشام دخولې څخه مارسی دخپل نوی نوم په اوریدو ډیره خوشحاله شوه، دا نوم بلکل سهي و . د مارسي له پاره دغزاله په څیر د غټو سترګو خاوندې ته همدا نوم مناسب و . کله چې سکینې مارسي ته دغزاله د نوم په اړه تشریح ورکړه نودهغې مخ د شرم څخه تک سور وګرزید. هغه په دې فکر کې شوه چې عربي ځوان قاسم به په څومره مینه هغې ته دغزاله نوم اخلې.

مارسی څو ساعته د قاسم په کور کې پاته شوه. په پیلامه کې دهغې راز داره کوچوان اکبر د دروازې نه بیرون ولاړ و . خو وروسته مارسی هغه بیرته ولیږه او ورته یې وویل چې د ماسپښین نه وروسته راشي اوهغه پورته کړي. اوس نو هغه مارسی نه وه بلکه یوه مسلمانه پیغله غزاله وه. خو هغې تر اوسه پورې خپل دغه نوم د خپلې مور او ابوجعفر څخه پټ ساتل غوښتل.

ماسپښین ناوخته و چې اکبر د مارسي د بیرته وړلو په خاطر خپله بګۍ راوسته. مارسي هم د طاهر د کورنۍ د ټولو غړو سره د مینې او محبت په فضا کې پوره وخت تیر کړې و او اوس بیرته خپل کورته ستنه شوه.

بل سهار طاهر د قونیا په لور و خوزید ، هغه یوآځې خپلې ښځې ته ویلې و چې د سلطان سره د کتلو له پاره کوچنۍ اسیا ته ورځي تر څو دقاسم د ازادولو له پاره څه وکړاي شي. تر څنګ یې خپلې ښځې ته لارښوونه وکړه چې د اوس له پاره قونیا ته دهغه د تللو خبره پټه و ساتي ، سکینې هم سهار وختی د لمانځه وروسته د هغه د تللو له پاره تیارې نیولې و.

د بله اړخه مارسی د قاسم د کتلو له پاره نا ارامه وه. همدا نن سهار هغې پریکړه کړې وه چې هغه به سلطاني قصر ته ورځي او د کومې لارې څخه به د قاسم سره لیدنه کوي. سلطاني قصر ته د مارسي تل راتلل څه نوې خبره نه وه. ځکه چې هغه د البانوي وینځې مارتها لوروه او د سکندر محبوبه هم..... خو نن سهار د روانیدو سره سم یې مور و درووله.

« اې نجلۍ..... ! دا نن بیا چیرې روانه یې؟ د پوښتنې ایګنې پرته روانه یې ؟

په مارسي د مور خبره ډیره بده و لګیده. مخ یې را وګرځاوه او مورته یې وویل. « دلته نژدې ورځم ، د سلطاني قصر پورې.... »

غالبا چې مارسی به هلته په قصر کې د کومې ملګرې نوم اخیستې و ، خو نن د مارتها سلوک څه بلمنګه ښکاریده. په دې اساس یې په سختې ژبې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« خبردار ! ....ته هيڅيرې نه شې تلاي. تاته ډاګيزه ده چې ته دالبانيا راتلونکې ملکه يې. سبا به په البانيه کې سکندر سره يو ځاې په تخت کينې. دخپل حيثت په اړه دې فکروکړه. دا ته هره ورځ چيرې اوکومو ځآېو کې ګرځې را ګرځې. ما همدا نن سهار اکبر د دوو ورځو په رخصتۍ ليږلې دې.

مارسي دخپلې مور د خبرو څخه لږ څه پښه نيولې شوه او يوه نامعلومه ويره يې په زړه کې کيناسته. هغه ته داسې څرګنده شوه چې دا خبرې دهغې مور نه دي کړي بلکه ابوجعفر دهغې دمور په ژبه غږيږي. هغه فکر وکړ چې دهغې مور خو پخوا داسې نه وه ، ځکه هغې ته به يې تل ناز ورکاوه او په ډيرو نازونو کې يې را ستره کړې ده. يو ناڅاپه يې فکر خراب شو پريکړه يې وکړه چې سلطاني قصر ته به هرو مرو ورځو ، ابوجعفر ته په قهر وه په دې اساس يې پريکړه وکړه چې سلطاني قصر ته به هرومرو ورځي. په دې خاطر يې وويل:

« مورجانې ! څه درباندې راغلل..... زه خو تر محله پورې ورځم..... پيدل په پښو هم ورتلاې شم... زه د ملکې سروين سره هم کتل غواړم او د سربيايي وينځو سره هم غواړم ووينم.... ډير وخت وشو چې هغه لورې ته نه يم ورغلې.

مارسي د خپلې مور په خوږ رګ باندې ګوته کيښوده. ځکه سربيايي شهزادګۍ سروين او دهغې وينځې هغې ته ډير ارزښت درلود. په ځانګړې توګه د ملکې سروين وينځې د عيسايي توب په خاطر هم مارتها ته ډيرې ورنژدې وې. کله چې مارتها د مارسی دژبې څخه دهغوې نومونه واوريدل نو خاموشه شوه او مارسي ته يې دتللو اجازه ورکړه.

مارسي دکوره ووتله او په پښو تر سلطاني قصر پورې ولاړه. هغې په لاره کې فکر کاوه چې دملکې سروين سره کتل به د قاسم دازاديدو له پاره ګټور وي. په داسې حال کې چې پخوا ددې هغې فکر کاوه چې دخپلو سهيليو په منځګړيتيابه د شهزاده علاؤالدين سره نيغ په نيغه ووينې او په دې اړه به ورسره خبرې کوي. خو اوس هغې خپل فکر کې بدلون راوستې و او دد ې کار له پاره يې سربيايي شهزادګۍ ملکه سروين چې د سلطان مرادخان ثاني ملکه وه مناسبه و ګڼله. ځکه هغې کولې شول د قاسم په را خلاصيدو کې ښه او غوره کړچار ادا کړي. هغه په دې پوهيده چې دواړه شهزادګان ، شهزاده محمد او شهزاده علاوالدين د ملکې سروين ډير قدر او درنښت کوي او دمور په سترګو ورته ګوري.

ملکه سروين د سربيا دپادشاه لارډ ستيفن لور وه. دسربيا دغه پادشاه د سلطان مرادخان ثاني ډير وفاداره ملګرې او دوست و. دهمدې وفادارۍ په بنسټ يې سلطان مراخان ثاني ته خپل لور شهزادګۍ سروين په نکاح ورکړه. او بيا شهزاداګۍ سروين د خپلو څو کسو وينځو سره يو ځاې اورنه ته دسلطان دناوې په څير راغله.

مارسي محل ته درا ننوتلو سره سم نيغه محل سراې ته ورغله. هلته يې د ټولو دمخه دملکې سروين خواجه سراې سره وکتل. دهمغې له لورې ورته وويل شول چې ملکه سروين د شاهي باغ شاته سيمه کې مرغيو ته دانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور کوي. مارسي به ددی نه مخته هم کله کله د ملکې سروین سره کتل. همدا علت و چې هغه پرته له کومه ځنډه د شاهي باغ شاتنۍ برخې ته ورغله. کله چې ملکې سروین مارسی وکتله نو په خندا یې ورته وویل:

« خوش امدید.......نن خو زمونږ البانوي خور زمونږ لیدلو ته راغلې ده .....»

دملکې په ژبه کې د بورې په څیر خوږلني و، د ملکې د لهجې نه د مارسي حوصله نوره هم لوړه شوه. او ویې ویل:
« درنې ملکې !...... ستاسې محبت مې کله کله دې مانیو ته د راتلو له پاره را کاږي. او که نه....

په شاهي بزم کې د غریبانو تیریدل څه معنې لري.........

ملکې یو دم د مارسي په لور وکتل او دهغې ددې خبرې څخه یې په خوند اخستلو سره وویل: « سبحان الله ! نن خو ته په مشکو او عنبرو کې را لتاړې خبرې کوې.....داسې معلومیږي چې کوم زخم دې خوړلې او دلته راغلې یې.

مارسي د شونډو لاندې و خندل او سریې ښکته کړ اوبیا یې وویل: د درنې ملکې د ژبې څخه د سبحان الله د کلیمې په اوریدو سره داسې ډاګیزیږي چې درنې ملکې د اسلامې معمولاتو سره هم دلچسپې پیدا کړې ده .ملکې ورته پر ته له ځنډه وویل: « ولې نه...... د اسلام سره خو زما مینه دهمغې لمړۍ ورځې څخه شته ، زما دروند او معظم پلار لارډ ستیفن هم د زړه له کومې مسلمان و. همدا علت دې چې هغه د ترکانو د سلاطینو ددرې نسلونو سره د عثماني سلطنت د ټینګښت له پاره کار کړې دې.

اوس نو مارسي په ډیره مینه او محبت دغې ښکلې اوښایسته ملکې ته کتل. لږ وروسته ملکې دمارسي څخه وپوښتل: « وایه مارسي ! څنګه دې پیښه راکړې ؟ داسې ډاګیزیږی چې نن ته زمونږ څخه د څه غوښتنې له پاره راغلې یې؟

مارسی د حیرانتیا څخه سترګې راپورته کړې اوبیا یې په پوره خوشحالۍ سره وویل: عجیب........ درنې ملکې ! ډیره عجیبه...... ته خو اوس د زړونو په حال هم پوهیږې. »

« د زړونو په حال یواځې الله تعالې پوهیږي.... مونږ یواځې ستا په مخ لیکل وکتل ، تا نه دې اوریدلې چې څیرې مکمل کتاب وي.» ملکې نرمه شانته خندا وکړه او بیایې وویل. اوس نو مارسي هم ورته خپله خبره پیل کړې وه .....

« درنې ملکې !..... تا به اوریدلې وي چې معظم سلطان یو عرب ځوان د شاهي سراغ رسان په څیر ټاکلې دې......»

« داسې بریښې چې هغه سراغ رسان ستا د زړه سراغ لګولې دې.....ولې ؟..... ایا زړه خو به دې پرې نه وې بایلودې ؟...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي څيره د حيا څخه سوربښنه شوه . سترګې يې ښکته کړې او دلږڅه ځنډ نه وروسته يې وويل: « ددرنې ملکې سترګې هر څه ويني...... خو اوس ما د عثماني سلطنت د پايښت سوال له ځانه سره راوړې دې.

دمارسی په خبرو باندې ملکه حيرانه شوه او سمدستې يې وويل: « خداې دې نه کړې چې عثماني سلطنت ته پيښ شي. تا څه ډول پوښتنه له ځانه سره راوړې ده.،،،،»

مارسي لږ په تتره ژبه وويل : « درنې ملکې ! هغه عرب ځوان چې معظم سلطان په اورنه کې د سازشونو د بربنډولو له پاره په خصوصی توګه ټاکلې دې نو په دې وخت کې ديوه غدار په خبره شهزاده علاوالدين نظر بند کړې دې...... په داسې حال کې چې هغه غدار د سلطنت پر خلاف په خطرناکه سازش کې مصروف دې.

دملکې رنګ تغير وکړ او په ډير غور سره يې وويل: « هغه غدار څوک دې چې شهزاده علاوالدين يې په خپله ولکه کې اخستې دې ؟..... مارسي تو خو په هوش کې يې ؟ تاته معلومه ده چې ته څه وايې ؟ ته خو په يوه ترک شهزاده او ولېعهد باندې الزام لګوې ؟»

دملکې دخبرو د تکميل سره سم مارسي په پوره عزم سره ورته وويل: « درنې ملکې ! زه يوازې الزام نه لګوم بلکه دا وايم چې شهزاده علاوالدين قاسم بن هشام په زندان کې اچولې دې ، درنې ملکې ، په دې وخت کې په اورنه کې قاسم هشام ته سخته اړتيا ليدل کيږي ، دخداې له پاره څه وکړئ ، هسې نه چې د معظم سلطان په نشتوالې کې ابوجعفر په اورنه کې دفساد اوبغاوت اور بل کړي.

اوس نو دملکې سترګې د حيرانتيا نه وازې وې ، او په لږ څه تيزې لهجې سره يې وويل:

« ابوجعفر ؟........ ايا دا همغه سړې نه دې چې دسترګو رنګ يې د لاطينې ولسونو په څير نيلې دې ؟ او د غرب د خطيب په نامه يې شهرت موندلې دې..... اې مارسي ! هغه سړې خو ستا دمور خواته ډير تګ راتګ کوې ،..... همداسې ده که نه ؟

ملکې خپلې سترګې په خلا کې اړولې را اړولې اوپه څه فکر کې ډوبه وه. هغه ته په ياد راغلل چې يو وخت ابوجعفر او مارتها په دې شهزادګۍ باندې دخپل اثر ور رسوخ د وراچولو هڅې کولې. په هغه وخت کې سروين نوې نوې را واده شوې ناوې وه. په دې خاطر د نا اشنايې په اساس خاموشه ناسته وه. خو نن چې مارسي د ابوجعفر د سازش په اړه خبره وکړه نو د ملکې سروين سترګې هم را وغوړيدې ، هغې دمارسی خبرې هم په ډير غور سره واوريدې ، مارسي ورته وويلې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درنې ملکې ! ابوجعفر زمونږ کورته تګ راتګ کوي.... په همدې خاطر زه ددې سازش په اړه پوره معلومات لرم. درې اونۍ مخته قاسم بن هشام د قیصر دجاسوسانو دسراغ د پیدا کولو له پاره د ابوجعفر تر پوزې پورې ور رسیدلې و. خو شهزاده علاؤالدین ټوله معامله سرچپه کړه..... اوس نو ته که څه کولاې شې ویې کړې......»

اوس نو ملکه په ټولو حالاتو ښه پوه شوې وه .... هغې فکر کاوه چې د شهزاده علاوالدین سره ددې مسئلې په اړه څه ډول خبرې وکړي ، هغې دمارسي په خبرو پوره باور وه ځکه چې هغه پخپله د ابوجعفر دکړچار څخه خبره وه. هغې فکر کاوه چې نه یواځې قاسم بن هشام را خلاص کړل شي بلکه په یوه ډول نه یوه ډلو د ابوجعفر ستونې هم ورخفه کړي. هغه په دې پوهیده چې اوس دهغې په اوږو باندې ډیر دروند بار را پریوتې دې.... مارسي ته یې وویل:

مارسي ! ستا ډیره زیاته ممنونه یم... چې مونږ ددې نازکه حالاتو څخه خبر کړو. مونږ به همدا نن د څه کولو هڅه وکړو.

دملکې په خبرو مارسی د ډاډ ساه واخسته. اوبیا یې په ټیټ اواز سره وویل:

« درنې ملکې !زما یوه غوښتنه ده....»

ملکې د مارسي په لور وکتل او ترې ویې وپوښتل: « هو هو ، ووایه».

«درنې ملکې ! زه غواړم دقاسم بن هشام سره ووینم ، هغه همدلته په شاهی قصر کې په زندان کې بندي دی. نو که ملکه دزندان مسؤل ته حکم وکړي چې هغه ماتم نه کړی....»

ملکه یو ځل بیا حیرانه شوه.... دڅو لمحو له پاره په فکر کې ډوبه شوه. اوبیا یې د یوه نوي عزم سره وویل:

« زما سره یوځاې راځه... مونږ به همدا اوس شاهي زندان ته ولاړ شو اودقاسم بن هشام سره به ووینو.» ملکې په پوره احساس سره قدم پورته کړ او د مارسي په زړه کې د خوشحالۍ ګوړه په ماتیدو شوه.

دشاهي زندان مسؤل چې ملکه سروین وکتله نو پښې یې په لړزیدو شوې ، دا سیمه د محل په شمال غرب کې پرته وه ، دمحل سراې ښځې به دلته هیڅکله هم نه ورتللې. یوازې ددې ځاې کارکونکې خلک د محل په دې سیمه کې اوسیدل. دلته شاهي آسپ ځاې هم و او دمحل وسله تون هم همدلته پروت و. دهمدې ستر عمارت په منځ کې یوه ستره کمره د شاهي زندان له پاره ځانګړې شوې وه. کله چې ملکه د زندان داروغه ته ور نژدې شوه نو هغه تر ملا پورې را ښکته شو اودملکې له پاره یې درنښت په ځاې کړ. ملکه هم همدلته ودریده. او په تحکمانه توګه یې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاهي زندان کې څومره بنديان پراته دی ؟» ملکې په شاهانه انداز کې خبرې کولې. داروغه په لړزيدو شو او په ترتړی ژبه يې وويل :

« مم...ملکه معظمه ! دلته يوازې يو بندي موجود دی.»

ملکې ترې بيا وپوښتل: « دهغه نوم څه دې ؟»

د زندان داروغه ورته په ډيره درنه ژبه وويل : « قاسم بن هشام»

ملکې چې د قاسم نوم واوريد نو يو ځل يې دمارسي په لور و کتل ، دمارسي مخ هم د احساساتو ډک و ،ملکې داروغه ته مخ کړ او ورته يې وويلې« مونږ همدا اوس اوهمدا وخت د قاسم بن هشام سره کتل غواړو . ولاړ شه او هغه د ډير زيات درنښت سره يو ځاې دلته له ځانه سره راوړه . »

د زندان داروغه سمدستي شاته و ګرزيد او په منډه منډه د زندان دروازې ته ولاړ . د لږ وخت وروسته قاسم د مالکې او مارسي تر مخ ولاړ و. په دې درې اونيو کې دقاسم روغتيايي حالت ډير خراب شوې و، دهغه مخ ژير ګرزيدلې و خو سترګې يې لا تراوسه هم روښې او روښانه وې ، مارسي د قاسم په کتلو سره ډيره نا ارامه شوه ،خو هغې دقاسم سره د ملکې او دزندان د داروغه په شتون کې په بې تکلفۍ سره خبرې و نه شوې کړاې. هغه يوې لورې ته و دريده او په ډيره غمژنه توګه يې دقاسم روغتيايي حالت ته کتل.قاسم مخته راغې او ملکې ته يې سلام وکړ ، ملکې ورته په خندا ځواب ورکړ او بيا يې ورته وويل:

« قاسم خانه ، زه د سلطان مرادخاني ثاني ، دعثمانيه سلطنت د پادشاه ، ملکه يم. مونږ ته نن مارسی ستا د حالاتو په اړه په تفصيل سره خبره کړې ده ، په دې خاطر مونږ په خپله ستا سره د کتلو له پاره دلته راغلې يو .... ته انديښنه مه کوه ، مونږ به همدا نن د شهزاده علاوالدين سره خبرې وکړو اوتا به د زندان څخه خوشي کړو.»

قاسم چې د پخوانه يې دا انګيرلې وه چې دهغه سره ليدونکې د شاهي کورنۍ کومه درنده غړې ده ، نو دملکې د خبرو په اوريدو سره نور هم مؤدب و دريد اودملکې په درنښت کی يی خپلې سترګې ښکته کړې او په نرمې لهجې سره يې وويل:

« د معظمې ملکې بخت دې نور هم ستر شي...... ماته دخپلو بندې کيدو په اړه کومه انديښنه نه شته.خو په دې اړه ډير انديښمن يم چې شاهي حکم مې په ځاې نه کړاې شو . خداې پوهيږې چې دسلطنت غداران تر کومه حده پورې رسيدلې دي، ماته خودا هم نه وو معلوم چې زمونږ لښکر د جنګ ډګر ته روان شوې دې او اوس په څه حال کې دي ؟.....

ملکې په پوره ډاډ سره د قاسم خان خبرې واوريدې او په لږې شانته غمژنې لهجې سره يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« د اروپا په لور زمونږ تللي لښکر د صليبي ځواکونو څخه ماتې خوړلې ده. زمونږ ددروند سلطان د خور او زمونږ د اندرور ميړه سپه سالار محمد چلپي هم د هونياډې په لاسو بندي شوې دي ، د صوفيا ښار زمونږ د لاسو څخه وتلې دي او زمونږ لښکرو د بلقان په درو کې هم دصليبي دښمن له لاسه ډير زيانمن شوې دي. تر څنګ يې يو بنه خبر هم شته اوهغه دا چې معظم سلطان د کرمانيا امير ته ماتې ورکړې ده او دقونيا بغاوت يې ځپلې دې. اوس به معظم سلطان په څو ورځو کې بيرته اورنه ته را ستون شي. دهغې وروسته به معظم سلطان د هونياډې پر خلاف د جنګ له پاره د اورنه څخه روانيږي.

ملکې د روانو حالاتو اودلښکرو دحال په اړه قاسم ته په تفصيل سره خبره وکړه. د خبرو د تفصيل داوريدو سره سم قاسم ډير زيات احساساتي شو ، په ځانګړې توګه کله يې چې د سلطان دخور د ميړه سپه سالار محمد چلپي د بندي کيدو خبره واوريده ، ځکه هغه ته د محمد چلپي سره خپله هغه ليدنه په ياد راغله چې د اغاحسن په خونه کې يې فوځي افسرانو ته د خبرو کولو وروسته دده سره درلوده. هغه په ډير خلوص سره ملکې ته وويل:

« د محترم سالار محمدچلپي د بندې کيدو په اړه ډير زيات خواشينې شوې يم. زه دا احساسوم چې په داسې حالاتو کې ماته سلطنت ډيره سخته اړتيا دلوده.»

ملکې دقاسم په خبرو باندې سر خوځاوه. اوبيا يې په دلاسه کوونکې لهجې باندې ورته وويل: « بس ته به همدا نن ازاد کړل شې. زما له تاسره همدا ژمنه ده.... اوس به نومونږ بيرته ولاړ شو.....»

ملکې دبيرته ستنيدو دمخه دمارسې په لور وکتل اوبيا د شونډو لاندې وخندل ، مارسی هم د شرم اوحيا څخه سترګې ښکته اچولې وې. کله چې ملکې خپلې سترګې واړولې نو مارسی هم دوخت نه په ګټې اخستو سره دقاسم په لور په ډيره غمناکه توګه وکتل اوبيا د ملکې سره روانه شوه. په دې کتلو کې ددواړو سترګې څلور شوې وې او په همدې کتو کې يې يو بل ته ډير څه منتقل کړي و. قاسم په ډيره نرم اواز سره دمارسې نوم واخست نو مارسي هم د يوې لمحې له پاره پښه نيولې شوه اوپه تلو تلو کې يې قاسم ته مخ کړاو ورته يې وويلې چې « مارسی نه.....غزاله...... دا ستا د دروند پلار له اړخه راکړل شوې نوم دې....»

دهمدې خبرې سره سم مارسی هم د ملکې په لور ور ګړندۍ شوه او په بيړه دهغه ځآيه ووتل. خو دمارسی د اخرې خبرې دقاسم په غوږونو کې همغسې انګازې کولې..... هغه وانګيرله چې مارسي دهغه دکورنۍ دغړو سره هم کتلې دي. په دې وخت کې د قاسم زړه دمحبت او مينی د نغمو څخه ډک و.

دبله اړخه طاهر بن هشام د توپان اوسيلۍ په خير سفر کاوه او د سلطان دلښکرو په لور ور روان و. خو هغه لا په لاره کې و چې د سلطان دلشکر د بيرته را ستنيدو خبر ورته ورکړل شو. خو ددې سره سره بياهم هغه خپل تګ ته دوام ورکړ. هغه له خپله ځانه سره د شهزاده محمد ليک هم درلود او دهمدې ليک په کومک يې هڅه کوله چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل وروږ د شهزاده علاوالدين د زندان څخه را ازاد کړي. هغه د دانيال ددرياب څخه تير شو او کوچنۍ اسيا ته ور ننوت. هملته ورته د سلطاني لښکر دبيرته راستنيدو نښې نښانې تر سترګو شوې. بله ورځ هغه د سلطاني لښکر تر مخه و ، په خپل ستومانه آس سپور د لښکر و قرارګاه ته ورننوت. او سمدستي يې د شهزاده محمد لخوا ليکل شوې ليک د سلطان تر مخ کيښود.

سلطان چې کله د شهزاده خط ولوست نو غومبري يې تک سره شول ، په مخ کې يې د غصې اوقهر نښې را وځليدې ، خو د خط د لوستلو وروسته خاموشه پاته شو. بيا يې د څو لمحو نه وروسته طاهر بن هشام ته وويل :

« تا ډيره ښه وکړل چې مونږ دې خبر کړو. زه پخپله ډير ژر اورنه ته رسيدونکې يم،خو هلته به زمونږ په رسيدو کې وخت لګيږي ، او کيدې شي په همدې وخت کې دښمن هلته د بغاوت دپيلامې له پاره کار وکړي. په دې خاطر مونږ غواړو چې يو تيز تلونکې قاصد له تاسره يو ځاې و استوو تر څو قاسم بن هشام د شاهي زندان نه ازاد کړي»

طاهر هم همداسې غوښتل. همدا علت و چې دارام کولو په ځاې يې په همغه ورځ دماښام نه مخته د شاهي قاصد سره يوځاې د کوچنۍ اسيا څخه لکه دباد او توپان په څير د اورنه په لور راوالوت.

خو پخوا تر دې چې طاهر اورنه ته را ورسيږي ، دملکې د وينا په اساس شهزاده علاوالدين قاسم بن هشام را زاد کړې و. او کله چې طاهر بير ته ا ورنه ته را ورسيد نو قاسم هم په کور کې موجود و. طاهر د سلطاني قصر څخه فارغ شو نو قاسم اومارسي دواړه يې د کوچنيانو سره په انګړ کې د لوبو کولو په حال کې وکتل. کله يې چې په قاسم سترګې و نښتې نو سمدستی يې ټوله ستوماني له منځه ولاړه. کله چې قاسم خپل مشر وروړ وکوت نو ورمنډه يې کړه اودهغه استقبال يې وکړ. هغه ته ورغاړې وت. عمر اوعلی چې کله خپل پلار وکوت نو د خوشحالۍ نه يې داسې چيغې کړې چې اسمان يې په سر واخست......هغه دې...هغه دې پلار مو راغې ، پلار مو راغې ....چغې يې هرې لورې ته وهلې. دواړو د پلار په لور ورمنډه کړه او دهغه د پښو څخه چاپيره شول. د کوچنيانو د چغو سره سم سکينه او د قاسم مور اوپلار هم دخپلو کمرو څخه راووتل ، مارسی هم دخوشحالۍ نه شنه وه ، طاهر چې کله خپله ټوله کورنۍ په خوشحاليو کې وکتله نو په زړه اوخوله دواړو يې د الله تعالې شکر ادا کړ.

خوابوجعفر تر اوسه پورې ازاد و. دبله اړخه شهزاده علاوالدين هم قاسم ازاد کړ خو په دې شرط چې هغه به بيا په ابوجعفر حمله نه کوي ، هماغه و چې هغه د ابوجعفر او دهغه په يوڅو ملګرو د څارنې کار پيل کړ. اوپه ينې چرې کې يې خپلو ډلګيو ته دتيارسئ حکم وکړ. خو اوس يې د سازشي کړيو د نيولو په ځاې د سلطان تر بيرته راستنيدو پورې په انتظار کې کيناست. تر څنګ يې په ټول ښار کې دينې چرې فوځې دلګې خپاره کړل. او دهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول حالاتود مقابلې له پاره يې خپل ځان تيار کړ. تر څنګ يې په ډيره ناقرارۍ سره دسلطان د بيرته راستنيدو په انتظار کې کيناست.

څو ورځې وروسته اورنه ته د سلطان د رارسيدو خبر را ورسيد. دښاروالۍ مسؤلينو د ښار پاکوالې پيل کړ او دشاهي دربار پورې اړونده خلک هم د سلطان د رارسيدو له پاره په ذهني توګه تيار شول. دابوجعفر زړه هم په سينه کې په لړزيدو و. خصوصا دهغه وخته چې قاسم ازاد شوې و، هغه ته د خپلو خطرناکه پايلو په اړه په زړه کې ويره راګرزيده. په دې وخت کې هغه ته دا هم ډاګيزه شوې وه چې د مارتها لور مارسي دقاسم بن هشام کور ته تګ را تګ کوي، هغه په مارسی ډير په قهر و. ځکه چې هغه نه شو کولې چې اوس مارسي د قاسم دکوره بنده کړي، په دې توګه قاسم ته دنورو ثبوتونو په اړه معلومات تر لاسه کيده.تر اوسه پورې هغه خپل زړه ته تسلي ورکوله چې سلطان به هيڅکله هم په هغې لاس پورته نه کړي ،خو بيا يې هم دسلطان مرادخان ثاني له اړخه په زړه کې ويره درلوده. هغه به ښکته پورته کيده، ناسته پاسته به يې کوله خو د وخت په اړه به يې فکر کاوه. هغه د راتلونکو ګوابنونو دمقابلې له پاره دخپلې ادارې لاندې جاسوسي کړيو ته خبر ورکړې و اوهغوی يې تيارسئ کړي و. د هغه پلان دا و چې که چيرې سلطان يې و نيسي نو د قيصر جاسوسان دې خپل مخونه پټ کړي اودښار په ګوټ ګوټ کې دې اورونه بل کړي اوفسادونه دی پيل کړي. په يني چري کې موجود جاسوسانو ته هم لارښوونه شوې وه چې که يو ځل په ښار کې اور بل شي نو دوې دې هم دخلکو کورنو ته ورننوځي او لوټمار او قتل وقتال دې جوړ کړي. ابوجعفر په خپله يو پخوانې جاسوس و اوهغه هيڅکله هم کوم خام کار نه کاوه په همدې خاطر يې سمدستي د خپلو تښتيدو له پاره هم پروګرام جوړ کړې و. د هغه پلان داو چې څنګه چې شاهي دلګې دې ونيسي نو په همغه وخت کې دې د يني چري د غدارو سپاهيانو يوه خونړۍ ډله د کوم اړخه په شاهي ډله باندې حمله وکړي او ابوجعفر دې ترې خلاص کړي، هغه د قاسم بن هشام د له منځه وړلو له پاره هم پټ پلان جوړ کړې و او ددې کار له پاره يې ځانګړې ډله ټاکلې وه. دې ډلې به هروخت د قاسم څارنه کوله او ورته حکم شوي چې د مناسب وخت سره سم هغه له منځه يوسي.

په دې توګه ابوجعفر دسلطان دراتلو سره سم دخپل پروګرام د پيل له پاره تيار ناست و. اوس نو دهغه له پاره ديوه کار دپيلامې مناسب وخت په کار و. اوهغه دمارتها د لور مارسي تښتول اودالبانيه پادشاه سکندر بيګ ته دهغې روغ رمټ رسول و.همدا علت و چې هغه به کله هم مارسی د قاسم کور ته د تلو راتلو په وخت کې کتله نو دمارپه څير به ورته تاويده راتاويده.

دهغه وخته چې سکندربيګ د اورنه څخه د البانيا په لور تللې و نوابوجعفر دهغه سره په رابطه کې و. څو ورځې مخته سکندربيګ ابوجعفر ته پيغام استولې و چې دهغه امانت يعنې مارسی هغه ته ور ورسوي او اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوجعفر غوښتل چې دسلطان در اتلو دمخه هغه ددې مسئلې څخه هم ځان بیغمه کړي. همغه و چې یوه ورځ یې دمارسي د تښتولو پروګرام جوړ کړ.

هغه شپه ډیره یخه او سړه هوا په کې چلیده ، ستورو هم د غرب له لورې شرق ته خپل پړاونه وهل او د اورنه خلک په دې یخو شپو کې په خپلو کوټو کې بند د ګرمو بړستونو لاندې ویده پراته وو. په ورانو او شاړو کوڅو کې کوڅه ډپو سپیو حکمراني کوله. په همدې وخت کې د سلطاني قصر تر شا تعمیرونو کې څلور کسه اس سپاره را ښکاره شول ، ددوی تر مخه ابوجعفر روان و. دې څلورو واړو آس سپورو نقابونه اغوستي و. ابوجعفر خپل دغه نقاب پوشه ملګري را روان کړي و او دمارتها دروازې ته یې و درول ...... هغه دخپله اسه راکیوت او دمارتها دانګړ دروازه یې دخپل خنجر په لاسکې و ټکوله. په دې وخت کې دهغه نقاب پوشه ملګري هم دخپلو اسونو څخه را کیوتي وو. دهغوې څخه دوو نقاب پوشو دخپلو آسونو واګې یو دریم نقاب پوش ته ورکړې ځکه هغه دریم نقاب پوش د ابوجعفر دآس واګې هم په خپلو لاسو کې نیولې وې. هغه څلور واړه آسونه و نیول اود لارې یوې خواته و درید. دابوجعفر سره دوه نور نقاب پوشان د دیوال تر څنګ پټ و دریدل تر څو د دروازې د پرانستلو په وخت کې یې څوک و نهویني. ابوجعفر خپله توره په تیکې کې ایښې وه او ددروازې د ټکولو سره سم یې خپل نقاب له مخه لرې کړ. کله چې ددروازې دهغې لورې څخه د مارتها زړې خادمې اواز وکړ...... څوک یې ؟ .....نو ابوجعفر ورته ځواب ورکړ « زه ابوجعفر یم. دروازه پرانیزه او خپلې مالکې مارتها ته زما د راتلو په اړه خبر ورکړه.» دمارتها خادمې ابوجعفر و پیژانده. او سمدستی یې دروازه پرانسته. د دروازې د پرانستلو سره سم ددې خادمې سر د تنې څخه پرې کړل شو او هلته په انګړ کې یې ټوپونه وهل پیل کړل..... ابوجعفر د تورې په راویستلو او دخادمې د سر په پرې کولو کې لږ څه ځنډ هم ونه کړ. ددې کار نه د فراغت وروسته هغه خپلو دواړو ملګرو ته د راننوتلو اشاره وکړه .اوبیا دریواړه د مارتها کور ته ورننوتل. دمارتها په کور کې ټول پنځه کسه اوسیدل ، مارتها، مارسي ، دمارسي کوچوان اکبر ،د مارتها خادمه ، او بل دهغې زوړ خادم چې لږ شیبه مخته د ابوجعفر په توره یې سر پرې کړل شوې و. ابوجعفر ته د نور مقاومت هیله نه وه. په دې خاطر پرته له کومې اندیښنې د مارتها اودهغې د لور کوټې ته ورغله. اوس نو هغه هڅه کوله چې مارتها د کوم مقاومت پرته خپله لور مارسی هغه ته ورحواله کړي،خو هغه په دې هم پوهیده چې مارتها د خپلې لور سره ډیره زیاته مینه کوي. خو تر څنګ یې هغه ته دا هم ډاګیزه وه چې مارتها په خپله سکندر ته مارسی ورکړې تر څو د البانیی ملکه وګرځي. هغه دا هم کولې شو چې نیغ په نیغه مارتها ته ووایی چې مارسي دهغه ددې کسانو سره یو ځای د سکندر بیګ په لور و استوي. خو هغه په دې هم ډاډمن و چې مارسی به هیڅکله هم دهغه د کسانو سره البانیا ته د تلو له پاره زړه ښه نه کړي. په همدې خاطر یې د مارسی د تښتولو په اړه پریکړه کړې وه. په دې توګه هغه فکر وکړ چې په یوه غشي دوه ښکاره ښکار کړي. خو دلته د راتلوسره سم دهغه د پلان پایلې دهغه دهیلو برعکس وختې. دهغه له پاره مارسی غوره ډوډۍ ثابته نه شوه. بلکه په مرۍ کې یې نښتې اغزې وګرزید. هغه وخت چې هغه مارتها ته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل غږ د دروازې د پرانستلو وویل اوبیا دننه ورننوت نو مارسي يې توره په لاس وکتله ، او ويې کتل چې دهغه په تندي باندې خولې راماتې دي. مارسي په خپلو لاسو کې توره نيولې وه او دمرګ او مړینې له پاره تياره ولاړه وه. ابوجعفر سمدستي خپله توره په نيام کې کېښوده او په پوره مکارۍ سره يې وويل :« مارتها ! زه ستا د لور د بوتلو له پاره راغلې يم. هغې ته دعا وکړه ، ځکه هغه به د سکندربيګ ملکه ګرځيږي.......»

خو لا تر اوسه د ابوجعفر خبرې خلاصې شوې نه وې چې مارسي پرې لکه د زمرۍ په څېر و غرمبيده: « خبردار ! که يو قدم دې زما په لور راواخست نو ټوټې ټوټې به دې کړم....»

دمارتها له پاره دا صحنه دهغې د هيلو پر خلاف وه. هغې غوښتل چې لور يې ملکه وګرځي خونه د تښتولو له لارې . هغې دمارسي سره د ليونتوب تر پولو پورې مينه کوله. مارتها هغه وخت ډيره قهرجنه شوې وه چې ابوجعفر يې وکوت چې په نيمه شپه دهغې کور ته دهغې داجازې پرته ، لوڅه توره را ننوتې دې . اوس نو هغې د ياده ويستلې و چې د مارسي له پاره د سکندر بيګ ښځه بله ښه رشته نه شته. هغې ته دا هم ډاګيزه وه چې دهغې لور مارسي ددې لوچکو کسانو په لاسو کې خوندي نه شي پاتې کيدې نو په همدې اساس يې په پوره همت سره وويل :

« ابوجعفره ! ما له تا څخه د اهيله نه درلوده .... خو نن تا دا ثابته کړه چې ته يو ښه عيسايي نه يې. بلکه يو بدفطرته انسان يې...... ته ولې د مارسي د تښتولو له پاره راغلې يې. په داسې حال کې چې ما له تاسره وعده کړې وه چې زه به مارسي سکندر بيګ ته واده کوم او زه ددې کار له پاره تياره ناسته وم. په دې کې شک نه شته چې زه د صليب په خاطر ستا سره په ډيرو شيانو کې ملګرې وم خو ياد ساته چې زه به هيڅکله هم اجازه ورنکړم چې څوک زما لور زما تر سترګو و تښتوي.

کله چې مارتها خپله خبره پوره کړه نو ابوجعفر په زوره زوره دومره وخندل چې ټوله کمره يې د خندا دانګازو څخه ډکه شوه. دهغه په مخ د نړۍ دشيطانت ټولې څپې ګرزيدې. هغه نه يوازې په زوره خندل بلکه په خپل مکروه اواز کې يې خپله خندا همداسې اوږدوله. بيا يې په ډير مشکل سره خپله خندا و دروله او ويې ويل: « واه ، مارتها بيګم ! چې زه به ستا دا نازدانه لور په ډولۍ کې کينوم او وړم به يې. اويا به ورته په لارو کې ګولونه شيندم. مارتها بيګم ! ستا په ذهن کې به هم دا خبره را ونه ګرځي چې د ابوجعفر ذهن تر کومه ځايه پورې رسيږي. اوس نو واوره چې زه ولې ستا د لور د تښتولو له پاره په دې نيمه شپه کې ستا کور ته راغلې يم.

مارتها ! ته اوس د قاسم بن هشام او ډيرو نورو خلکو په سترګو کې راغلې يې. او په دې توګه ته زما له پاره يوه کمزوري ګرزيدلې يې. زه په دې پوهيږم چې ته يوه کمزورې ښځه يې. که چيرې د قاسم بن هشام په سلا سره سلطان تا ونيسي نو بيا به ته د پټې محکمې د جلادانو سختۍ ونه شې زغملای اوزه په دې هم ډاډمن يم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالبانوي شهزادګانو د وژلو نه تر اوسه پورې چې څومره حالات تیرشوې دي ټول به دې پټې محکمې ته بیان کړې او ته په دې هم پوهیږې چې زه دخپل ځان پر خلاف هیڅ ډول ثبوت نه پریږدم......اوس وخت راغلې چې زه ستا دخدمتونو بدله تاته درکړم.

دابوجعفر خبرو دمارتها وینه و چه کړه. اوس نو هغه پوه شوې وه چې په دې نیمه شپه ابوجعفر دهغې کورته ولې راغلې دې. ابوجعفر خپلې خبرې بندې کړې اوبیوځل بیا یې په ډیره مکروه او ناولې توګه په خندا پیل وکړ. دهغه خوله دخندا نه وازه وه او توره یې په نیام کې وه چې مارسي پرې یو ناڅاپه مرګوني ګذار وکړ خو ابوجعفر یو اړخه ته ځآن واچاوه او دمارسي د تورې دګذار څخه یې ځان خوندي کړ ،که چیرې دمارسي ګذار پرې لګیدلې وې نو دهغه اوږه به یې شکولې وې اودهغه د زړه پورې به رسیدلې وې اوس نو نه یواځې هغه خپل ځان خوندي کړ بلکه خپله توره یې هم را وویسته او خپلو دواړو ملګرو ته یې هم د را ننوتلو حکم وکړ. کله چې هغه دواړه نقاب پوشان کمرې ته را ننوتل نو په مارسی باندې یې را هئ کړل خو ابوجعفر هغه وخت ډیر حیران پاته شو چې مارسی د یوې ماهرې تورې وهونکې په څیر ددواړو نقاب پوشانو توره وهونکو سره درنه مقابله کوله. او مارسی به ولې دهغوې مقابله نه کوله ، هغې دقاسم د ازادیدو وروسته دقاسم څخه په پرلپسې توګه دتورې وهلو درس اخسته. او اوس هغې د یوې پوهې اوماهرې توره وهونکې په څیر مقابله کولې شوه.

ابوجعفر او مارتها یوې لورې ته ولاړ و او د مارسي او دوو نقاب پوښانو تر منځه یې دمارسی دتورې دوهلو دفن سیال کاوه. مارتها هم ډیره حیرانه ولاړه وه او مارسی یې کتله چې څه ډول یې کورته د راننوتو غلو دتورو په مقابله کې خپله توره جنګوله اوځان یې خوندي ساته. دشپې په تیارو کې د تورو شرنګار تر لرې لرې ځایو پورې اوریدل کیده ، زړه خادمه او ځوان کوچوان اکبر هم په خپلو خونو کې رابیداره شوي وو. دخادمې په زړه کې ویره او د ځوان اکبر په زړه کې میړانې ټوپونه وهل. اکبر په یوه ټوپ سره خپله بستره پریښوده او په یوه منډه یې په دیوال باندې نښتې برچه راواخسته ، دهغه ذهن په ډیره ګړندۍ توګه دې لورې ته متوجه شوې و چې په کور باندې غلو داړه اچولې ده او یا دا چې دښمن په مارسي باندې یرغل راوې دې. په ډیره بیړه د خپلې کمرې څخه ووت اودخپلې مالکې د کمرې په لور ورغې ،کمرې ته د ورننوتلو وروسته یې چې کله وکتل چې دمارسی او دوو نقاب پوشانو تر منځه دتورو مقابله روانه ده او ترڅنګ یې مکروه اوشیطان شکله ابوجعفر خپله توره د تیکې را ویستلې اودمارتها په لور ورروان دې نو ډیر زیات حیران دریانو درید. هغه باور نه شو کولې چې ابوجعفر به هم مارتها ووژني. همدا علت و چې هغه مارتها پریښوده اودمارسی دکومک له پاره یې ورمنډه کړه اوپه یوه ګذار یې د یوه نقاب پوښ په ملا کې خپل خنجر ور ننویست. په دې وخت کې مارسی هم د مقابلې څخه ستومانتیا احساسوله. په ملا خنجر خوړلې نقاب پوش د زمکې سره زمکه شو خو په همدې وخت کې مارسی او اکبر دمارتها زړه چاودیدونکې چغې واوریدې اودهغې په لور یې ورمنډه کړه .داکبر سترګې دحیرانتیا څخه بیرون را وتلې وې. ځکه هغه باور نه شو کولې چې دمارتها ډیر پخوانې د زړه ملګرې ابوجعفر به هم مارتها په داسې بې دردۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ووژني. کله چې مارسی خپله مور په وینوکې ډوبه و کتله نو هر څه یې پرېښوده او هغې لورې ته یې ورمنډې کړې ، خپله توره یې هم ایسته اچولې وه ، هغې فکر کاوه چې مور یې هغوې د تل له پاره پرېښودل. منډه یې کړه اودمور سره ورغاړې وته او په چیغو چیغو یې مور ته اواز کاوه ، مورې ...مورې ... خو دمارتها په ګیډه کې د ابوجعفر توره ښه ګرزیدلې وه. او هغې خپله اخري ساه اخسته. مارسی دخپلې مور سر را پورته کړ اوپه خپل زنګون یې کیښود او هغې ته یې په زوره زوره غږ کاوه تر څو هغه د بلې نړۍ د تللو څخه راستنه کړي.

دکمرې بل منظر هم د لیدلو وړ و. دمارسي څخه لویدلې توره اوس د اکبر په لاس کې وه او اکبر د هغه بل پاته شوي نقاب پوښه پر خلاف په جنګ کې لګیا و. ابوجعفر خالي لاس و او په دې انتظار کې و چې که موقع او فرصت تر لاسه کړي نو دهغه وژل شوي نقاب پوښه توره به راواخلي. ځکه دهغه خپله توره دمارتها په ګیډه کې پاته شوې وه. او دمارتها تر څنګ په غم او غصې کې ککړه مارسي ناسته وه. همدا علت و چې ابوجعفر مارسي ته د ورنژدې کیدو څخه په ویره کې و. اکبر د تورې د وهلو په فن نه پوهیده. خو بیا یې هم د هغه نقاب پوشه هر ګذار په خپلې تورې باندې لکه د یوه ماهر سپاهي په څیر تم کاوه او په پوره همت سره یې مقابله مخته وړله...... خو تر څو پورې به دغه دیارلس ، څوارلس کلن هلک د ابوجعفر د روزل شوي تجربه لرونکي غدار سپاهي سره مقابله کوله ،....او بیا همداسې وشول ، دغه تجربه لرونکي نقاب پوښه اکبر پوره ستومانه کړ او بیا یې پرې د تورې سخت ګذار وکړ او داکبر یو لاس یې دهغه د تنې څخه پرې کړ. د اکبر پرې کړل شوې لاس دمارسي تر څنګ پریوت . مارسی تر اوسه پورې هڅه کوله خپله مور د مرګ دکومې څخه را وکاږي. خو دمارتها سترګې دهغې دبدن څخه بیرون را وتلې وې اودهغه وجود هره شیبه د وینې د بهیدو په خاطر زیړیده. خو ناڅاپه دمارتها د وجود رګونه ساړه شول دخپلې لور مخ ته یې و کتل.... مارسي چغې کړې او مور ته یې وویل:

مورې .....مورې.....دخداې له پاره ما ځانته مه پرېږده ......

مارتها د مړینې په حال کې وه ،اخري ساه یې اخسته. هغې مارسي ته وکتل او د څه ویلو هڅه یې کوله دهغې اخري الفاظ داسې و....

«مم....مم....مار .....سي ! ..... اب .....بو .....فر...... دقیصر جاسوس دې ....مم......مم .... ما ال....بان وي ....شاه زادګانو ته ......زهر ....ور.......کړ...........کړی.....ووو.....»

مارتها مړه شوې وه ،مارسي چې کله د خپلې مورسترګې بې نوره وکتلې نو اسمان څیرونکې چیغه یې دخولې ووتله ، اوس نو هغه په دې نړۍ کې ځانته پاته شوې وه. بلکه د ابوجعفر په څیر د یوه وحشي حیوان رحم وکرم ته پاته وه. خو پخوا ددې څخه چې دخپلې مور په اړه څه نور فکر وکړي ، خپل شاته یې دځوان اکبر چغې تر غوږو شوې. مارسي داسې شوه لکه څوک چې د خوارږه خوبه رابیدا ر شی. دنقاب پوښه توره دهغه په سینه کې ور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننوتي وه..... کله چې مارسی خپل وفادار ملازم په دغه حالت کې وکوت نودهغې په وینه کې دقهر او غصې څپې نورې هم تاندې شوې ،هغه داور د بڅرکي په څير ورمخته شوه او د اکبر توره يې راواخسته اود زخمې زمرۍ په څير يې په نقاب پوښه باندې حمله وکړه . کله چې نقاب پوشه دمارسی حملې ته متوجه شوه نو خپله توره يې دکبر دسینې څخه را وویسته او ځای يې بیرته په وسله سمبال کړ. مارسی لکه د توپاني سيلۍ په څير په دواړو باندې حمله ور وړه اوهمدا دهغې غلطي وه ، کله چې ابوجعفر وکتل مارسی لکه د لیونۍ په څير هرې لورې ته حملې کوي نوپه ډير زغم سره يې دهغې ګذار په خپله توره تم کاوه. مارسي دغصې څخه دې حد ته رارسيدلې وه چې د ستونې څخه به يې ډول ډول اوازونه راوتل ، د بله اړخه نقاب پوښه هم دمارسی د تورې ګذارونه په پوره حوصلې سره اخستل ، ابوجعفر اونقاب پوشه نه غوښتل مارسی له منځه یوسي ځکه هغوې دهمدې له پاره راغلی وو چې مارسي له ځانه سره و تښتوي. په دې اساس هغوې هوډ درلود چې دغه بې عقله نجلۍ ژوندۍ و نیسي.

دمارسي څخه هم برق او بريښنان جوړه شوي وه، هغه به هرې لورې ته ټوپونه وهل اوپه هغوې دواړو به يې حملې کولې ، هغې به دومره په چالاکۍ سره حمله کوله چې ابوجعفر او هغه بل نقاب پوشه به دهغې حمله په مشکل سره دفعه کوله ، خو دا ډا ګیزه نه شوه چې د مارسي تورې به په ابوجعفر او نقاب پوش کې څومره زخمونه پيدا کړي و خو هغوې اوس هم غوښتل مارسي ژوندۍ ونیسي ځکه مارسي د ابوجعفر له پاره ډير اهمیت درلود ، ځکه که هغه مارسی له لاسه ورکولې نو بیا خو ابوجعفر دسکندر بيګ څخه دقیصر د جاسوسۍ له پاره کار نه شو اخیستلای. په همدې خاطر ابوجعفر دمارسی دتورې هر ګذار په ډير احتیاط سره اخسته. خو دلږ ځنډ وروسته مارسي احساس کړه چې نوره ډيره ستومانه شوې ده او دستومانتیا څخه يې دزړه درزهار وار په وار زیاتیږي او نژدې ده چې په زمکه راپریوځي.

کله چې دمارسي په حملو کې کمښت راغې نو ابوجعفر او نقاب پوښه دواړو دهغې د نورو ستومانه کولو په خاطر په هغې پرلپسې حملې پیل کړې. اوس نو دمارسی همت نور ځواب ورکړی و ، ابوجعفر او نقاب پوښه دواړه قوی او تنومنده وګړي وو ،په داسې حال کې چې مارسی دهغوې په مقابل کې یوه ځوانه او د کمزوري وجود خاونده پيغله وه. خو نن هغې د خپل همت نه پورته مقابله کړې وه او د ابوجعفر اودهغه د نقاب پوښه ملګري وار پار يې وارخطا کړي و. خو اوس هغې دا احساس کړې وه چې ددې دواړو غلو مقابلې ته نور دوام نه شي ورکولې ، په همدې وخت کې هغې یوه ډيره عجیبه و غریبه پریکړه وکړه او دابوجعفر په څير د بدکرچاره خلکو څخه يې دخپلې ابرو اوعزت د خوندي ساتلو په خاطر دا و پتییله چې خپل ژوند پای ته ورسوي،هغې نه غوښتل چې ابوجعفر يې ژوندۍ و نیسي. په همدې فکر کې يې خپل ځان په زمکه را و غورزاوه او سمدستي يې دخپلې تورې څوکه په خپلې ګیډې کې ورننویسته.......

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي دغه ډول له منځه تلل ابوجعفر ته د زغم وړ نه و ، هغه ډير زيات وار خطا شو ،هغه داسې وانګيرله چې ټول کار يې اوبو ويوړ. سمدستي ورمخته شو او دمارسي د ګيډې څخه يې دهغې توره راوويستله. اوپه د ډيرې واخطايي په حال کې يې خپل نقاب پوښه ملګرى ته حکم وکړ چې سمدستې مارسي په اوږه کړي او ددې ځآيه يې و کاږي. نقاب پوښه هم رامخته شو او بې هوشه مارسي يې په لاسو کې واخسته او په ډيره بيړه بيرون ووت. ابوجعفر هم ور پسې په بيړه ووت. اوس نو دابوجعفر له پاره دمارسي ژوند ډير ارزښتناکه و. هغه غوښتل ژر تر ژره مارسي ته طبې کومک ورسوي ، کله چې ابوجعفر او هغه نقاب پوښه مارسى د وژل شوې مارتها له کوره را وويستله نو هغې زړې خادمې په ډير احتياط سره د اواز دپيدا کيدو پرته د کور د انګړ دروازه و تړله. همدا زړه خادمه اوس ددې ټولو کړنو يواځنۍ شاهده وه.

ابوجعفر دخپله ځآنه سره زخمي مارسى د خپل يوه بل جاسو او فعال غړي سليم پاشا کور ته ور ورسوله. سليم پاشا د اورنه ډير مشهور معالج ډاکتر پيژندل کيده ، خو په حقيقت کې هغه هم د قيصر مهم جاسوس و ، هغه د جراحت او د طب په علومو کې پوره پوره مهارت درلود . اود خپل ذهانت او تجربې په اساس يې تر سلطانې قصر پورې لاره پيداکړې وه. د سلطان مرادخان ثاني د طبيبانو شميره شل کسو ته رسيدله. اوسليم پاشا هم دهمدې ډلې څخه يو و. په تيرو څو ورځو کې سلطاني قصر ته دشهزاده علاو الدين د کتلو له پاره د سليم پاشا تګ راتګ ډير زيات شوې و . ځکه چې شهزاده علاؤالدين د ډيرو ورځو راهيسې د ځګر په ناروغتيا ککړ شوې و ، کله چې شهزاده علاوالدين دخپلې ناروغتيا په اړه ابوجعفر خبر کړ نو هغه ورته دسليم پاشا څخه دعلاج کولو له پاره مشوره ورکړه. په داسې حال کې چې پخپله شهزاده علاؤالدين د ابوجعفر په واسطه د ځګر په ناروغتيا اخته شوې و . هغه دڅو مياشتو راهيسى شهزاده علاؤالدين ته په مختلفو خوراکونو او مشروباتو کې داسې زهر ورکول‌و چې هغه په کرار کرار له منځه يوسي.

څو مياشتې مخته ابوجعفر داسې محسوس کړې وه چې کار يې نور په اورنه کې پوره کيدونکې دې نوپه دې خاطر يې د عثماني سلطنت ددغه ميړنې او فعال شهزاده د له منځه وړلو له پاره دغه پلان پيل کړ. ځکه د سلطان مرادخان ثانې وروسته همدغه شهزاده و چې د فوځ قيادت او قومنده به يې په غاړه اخيسته. خو ابوجعفر دهغه بل شهزاده په لور کوم فکر نه کاوه، ځکه چې له يوه اړخه هغه تنکې ځوان و اودبله اړخه ابوجعفر دا انګيرله چې په هغه کې دسلطانۍ وړتياوې نه شته . همدا علت وچې ابوجعفر د شهزاده علاوالدين سره اړيکې پيدا کړل اودخپلو مذمومو موخو د ترسره کولو له پاره يې دهغه له منځه وړل اړين و ګڼل. او اوس چې په اورنه کې دابو جعفر کارونه پاې ته رسيدونکې وو نو هغه شهزاده ته د سست اغيزکونکې زهرو نسخه ورکړه ، سليم پاشا د شهزاده علاؤالدين طبيب و خو په حقيقت کې دغه وګړې په اورنه کې د ابوجعفر نه وروسته د قيصر ستر جاسوس و. ددې ترڅنګ سليم پاشا لا تراوسه پورې د قاسم بن هشام د سترګو هم خوندي پاته و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ابوجعفر زخمي مارسی له ځآنه سره د سلیم پاشا کور ته وروړه. نو سلیم پاشا یې پرته له ځنډه علاج پیل کړ ، مارسي ډېره زیاته وینه له لاسه ورکړې وه . اودهغې د ښایسته څهرې رنګ د خزان د پاڼې په څیر تک ژیړشوي و. هغه د ډېره وخته راهیسی بې هوشه وه اودهغې ښایسته بڼو دهغې سترګې داسې ور پټې کړې وې لکه تابه ویل چې په خوا ږه خوب ویده ده......

پاته ټوله شپه سلیم پاشا د مارسي تر څنګ ناست و او دهغې د زخمونو په علاج کې مصروف و. سهار وختي یې ابوجعفر ته خبر ورکړ چې د البانیې دراتلونکې ملکې ژوند اوس د خطر نه بیرون دې نو په لمړي ځل د ابوجعفر په مخ باندې دمکر اوفریب خندا را پیدا شوه. اوس نو دابوجعفر پلان تکمیلیدونکې و. یو نظر یې مارسي ته وکتل ،کله یې چې هغه دخوب په حالت کې وکتله نو ډاډمن شو ، ابوجعفر دکمرې څخه بیرون را ووت ،دهغه تر شا سلیم پاشا هم را ووت ، په دې وخت کې ابوجعفر سلیم پاشا ته وویل:

« ډېر ښه ډاکتر صیب. زه اوس در څخه ځم. دانجلۍ به یو څو ورځې همدلته له تاسره اوسي. ددې ساتنه او څارنه په تا ده. که دیسوع مسیح خداې وغواړي نو مونږ به ډېر ژر هغه د سکندر بیګ لورې ته ور ولیږو اودهغه سره به خپله ژمنه پوره کړو. هغه به زمونږ ددې کار څخه دومره خوښ شي چې خپل ټول فوځ به د هونیاډې د فوځ تر قومندې لاندې ورکړي ، سلیم پاشا ! زه ډاډمن یم چې دا پیغله به څو ورځې له تاسره همدلته خوندي پاته وي .....»

سلیم پاشا ورته په مثبته توګه هوکړه وکړه او ورته یې وویل « مقدسه پلاره ! ته اندیښنه مه کوه ، اوس به دانجلۍ دلته زمونږ سره خوندي پاته وي.....»

ابوجعفر ورته یو ځل بیا وویل: « را ته ووایه ، چې د شهزاده علاوالدین علاج دې کوم ځآې ته رسولې دې ؟» ددې خبرې دکولو سره سم دابوجعفر په څیره کې دشیطانت مسکاهم را ډاګیزه شوه.

سلیم پاشا هم په همغه توګه خندا وکړه او ورته یې وویل: « مقدسه پلاره ! شهزاده علاؤالدین به ډېر ژر دتل له پاره دنړۍ د ستومانتیاو څخه بیغمه او ازاد شي، ما په ډېره احتیاط سره دهغه علاج تر سره کړې دې.....»

ابوجعفر د سلیم پاشا دخبرو داوریدو وروسته د ډاډ او اطمینان ساه واخسته ، سر یې و خوځاوه او بیا یې دځانه سره فکر وکړ چې څومره ستر جاسوس دې چې د عثماني سلطنت په مرکز اورنه کې یې د سلطان مراد خان ثاني پر خلاف د جاسوسۍ پراخه جال خپور کړې دې او اوس دهغه دغه پلان د بریالیتوب اخري پړاونو ته رسیدلې دې. هغه فکر کاوه چې اوس نو هغه د شاهي سراغ رسان او نورو خلکو په سترګو کې را لویدلې دې په دې خاطر بایدهر وخت د اورنه د پریښنولو له پاره تیار و اوسي. هغه فکر وکړ چې دهغه نایب ډاکټر سلیم پاشا تر اوسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې دچا تر سترګو شوې نه دې. نو په دې خاطر پاته کار به سلیم پاشا ته ور وسپارل شي. په همدې فکر کې ډوب و چې سلیم ته یې وویل:

« سلیمه ! زه فکر کوم چې نور نو په اورنه کې زما کار پای ته رسیدلې دې. زما خبره په غور او دقت سره واوره. کله چې دا نجلۍ د تللو ور و ګرځي نو زه به یې د خپله ځانه سره یو ځای البانیه ته یوسم ، خو تر شا وروستې کارونه ، په اورنه کې بغاوت خپرول او د شهزاده علاؤالدین او قاسم بن هشام وژل او دسلطان عزل او دهغه دتخته د را پرزولو ټولې دندې تاته درسپارم. ته د یني چرې ټول عیسایي مجاهدین ډیر ښه پیژني او زمونږ دسازش د پلې کولو په وخت کې به د ټولو خلکو سره اړیکې موجودې وې. په دې اساس ته به په دې اړه د هیڅ ډول ستونزو سر مخ نه شې.

دسلیم پاشا له پاره دا ډیره دعزت خبره وه ، او تر څنګ یې یو دروند مسؤلیت هم و. هغه په مؤدبانه توګه خپل سر وخوځآوه،ابوجعفر ته یې تسلي ورکړه او ورته یې وویل: « مقدسه پلاره ! تا چې ماته د صلیب اعظم دخدمت کوم فرصت را کړې دې ، دهغې فرصت څخه به زه پوره پوره ګټه واخلم او دا به درته ثابته کړم چې ستا پریکړې تر څومره پورې سهي وې.»

ابوجعفر بیرته ستون شو. د ټولې شپې جنګ و جدل هغه پوره ستومانه کړې و. اوس هغې غوښتل چې ولاړ شي او ارام وکړي ، دطبیب سلیم پاشا څخه یې اجازه واخسته.او دهغه د کوره را ووت. په دې وخت کې د هغه دواړه نقاب پوښه ملګرې دخپلو خپلو ځآیو په لور تللې و. هغه مارسی هملته دسلیم پاشا په کور کې دهغه تر څارنې لاندې پریښوده.

سلیم پاشا هم په حقیقت کې سلیم پاشا نه و ،دهغه خپل نوم « لوګان» اودهنګري اوسیدونکې و، نومورې د تیرو څو کالو راهیسې دلته په اورنه کې میشت و. خو دخپل قدو قامت نه په ګټې اخستو سره یې خپل ځان ترک ښکاره کاوه. اورنه ته د راتلو وروسته هغه خلکو ته دا ډاګیزه کوله چې هغه یو ډیر ستر طبیب دې او د تاتاري سیمو څخه عثماني سلطنت ته راغلې دې. هغه خلکو ته داهم وویل چې دهغه پلار د امیر تیمور په دربار کې شاهي طبیب او جراح و. همدا علت و چې دسلطنت امراء ډیر ژر دهغه سره اشنا شول. اوهغه یې دخپلو ځانو له پاره خاص طبیب و ټاکه. مارسي د سلیم پاشا ځآې ته رارسیدلې وه او تر اوسه د خوب په حالت کې پرته وه. همدا علت و چې سلیم پاشا خپلې زړې خدمتګارې ته د مارسي په اړه ځانګړې لارښوونې وکړې او پخپله د ارام کولو له پاره خپلې خونې ته ولاړ.

سهار چې د قاسم سترګې دخوبه پرانستل شوې نو فکریې وکړ چې ډیر خطرناک خوب یې کتلې دې. دهغه وجود ستومانه و او زړه یې په نااشنا توګه درزیده. خو هغه نه شو احساسولې چې دا خوب څه ډول تعبیر کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدې خوب په اړه یې فکر کاوه او د بسترې څخه راپورته شو، د سهار د لمانځه له پاره جومات ته ولاړ. د لمانځه د فراغت وروسته بیرته کورته راستون شو، په دې وخت کې کوچنیان هم دخوبه را ویښ شوي و. په دې وخت کې دعمر او علي عمرونه هم د پنځو او درې کالو شوی و. عمر بلکل دخپل پلار په شکل و خو علی خپلې مور سیکنې سره په شکل او قواره کې یو شانته والې درلود. خو په دې وخت کې دې دواړو کوچنیانو دخپل مور اوپلار په ځای د قاسم او مارسي سره ډېره اشنایی پیدا کړې وه. دتیرو څو ورځو راهیسې به مارسي هره ورځ د قاسم کور ته راتله. په دې اساس دقاسم دکور دهر وګړي سره هغه پرته له کومه تکلفه کیناسته. مارسي پخپله هم یوه شوخه او شقبه پیغله وه، په دې خاطر په څو ورځو کې دټول کور ستورې وګرزیده. یوه ورځ د قاسم مور قاسم ته د سهار د ناشتې په وخت کې وویل:

«اوس نو څه ته انتظار کوې.... اوس خو زمونږ لور غزاله جانه باید زمونږ کور ته راوستل شي. ځکه هغه هلته دخپلې عیسوي مور سره دخوندیتوب احساس نه کوي.»

قاسم دخپلې مور په خبرو ډېر حیران شو. هغه ته داسې څرګنده شوه چې په دې سهار کې د هغه د مور د خبرو او دهغه د تیرې شپې دخوب تر منځه یو ډول یوشانتوالي تر شترګو کیږي. هغه ته په ناڅاپې توګه د مارسي هغه خبره هم یاد ته راغله چې ډیره موده مخته یې قاسم ته ویلي وو..... « زه هر وخت د خپل خوندیتوب په اړه اندیښمنه کوم»...... ډاګیزه نه شوه چې قاسم ته څه ورپیښ شول چې یو ناڅاپه یې د سهار د ناشتې څخه لاس واخست. هغه په ډیر غمژنه توګه خپلې مور ته وویلې:

« مورجانې ! داریښتیا ده چې زه د غزالې د خوندیتوب په اړه ډیر اندیښمن یم، خو دسلطان د راستنیدو دمخه زه هیڅ داسې قدم نه شم اخستلې، ځکه زه سلطان دلته په اورنه کې څارونکې اوسراغرسان ټاکلې یم. نو اوس که زه چیرې په دښمن باندې دڅارنې په ځای دواده په مراسمو کې مصروف شم نو بیا به زه دسلطان تر مخه خجالت و اوسم...... بس یو څو ورځې نور هم صبر وکړئ، څنګه چې سلطان دخپل فوځې مهم څخه بیرته را ستون شي نو مونږ به هم غزاله کور ته راوړو»

په د ې وخت کې د قاسم ذهن بل ځای کې مشغول و، هغه چې څه ویل هغه یې په خپله هم نه اوریدل. خو دهغه په دماغ کې د تیرې شپې خوب یو ځل بیا خپلې نوکې ښخې کړې وې. ډیره نا ارامي یې احساسوله. په همدې وخت کې د قاسم دکور دروازه چا و ټکوله. د قاسم کور ته دمارسی نه پرته بل څوک دومره نه راتلل. قاسم ددروازې دهمغه لمړي ټکټک سره را پورته شو خو یو ناڅاپه ډیره حیران پاته شو چې مارسی به ولې دومره وختي زمونږ کور ته راغلې وي؟ هغه راپورته شو او په ډیر بیړه دروازی ته ورغې. خو کله یې چې په دروازې کې د پټې محکمې مشر بهرام خان وکوت نو ډیر حیران پاته شو، مارسي یې له یاده ووته او دا فکر یې په ذهن کې را وګرزید

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هسې نه چې په ښار کې ابوجعفر دبغاوت اور نه وي لګولی. هغه دروازه و تړله او بیرون د بهرام خان سره په خبرو شو.

« بهرام خانه ! خیریت دی... ته ؟...... دومره سهار وختي.....؟؟»

خو دبهرام څیره دقهره تک شنه وه. دقاسم زړه هم په زوره زوره درزیده او اعصاب یې ستومانه شوي و. هغه خپل ځان د هر ډول بدې خبرې اوریدو ته تیار کړی و. په همدې خاطر یې د بهرام خان څخه یو ځل بیا وپوښتل.

« بهرام خانه ! ته خو هیڅ نه وایی ؟.... دومره سهار وختي دلته څنګه راغلی یی ؟»

بهرام خان په نیولې ژبه ورته وویل « ستا له پاره زه ښه خبر نه لرم قاسم بن هشام ! زه تاته لږ څه زحمت درکول غواړم.....»

د بهرام خان د لهجې څخه دقاسم خان په تندي خولې را ماتې شوې. ځکه ضرور داسې کومه خبره شته ...هغه د بهرام خان په لهجه کې نه یوازې طنز محسوساوه بلکه دهغه تحکمانه انداز یې هم له پامه و نه ویست. خو بیا یې هم ترې و پوښتل:

مقصد دې څه دی ؟..... ته ماته څه ویل غواړې ؟..... کومه خبره زما له پاره ښه خبر نه دی ؟»

«قاسم بن هشامه ! د البانوي وینځې په کور باندې چا حمله کړې ، حمله کونکو هغه هم وژلې ده او ترڅنګ یې دهغې زوړ ملازم او ځوان کوچوان هم له منځه وړي دي. دهغې ځوانه لور هم حمله کونکو له ځانه سره تښتولې ده .ددې ټولو حالاتو او ګواهیو نه دا څرګندیږي چې ددې وژونکو عملیاتو شاته یو شخص قرار لري....»

بهرام دهمدې خبرو وروسته خاموشه شو. خوپه ددې وژونکې خبر په اوریدو سره په قاسم سر وګرزید. هغه دخپلو پښولاندې زمکه خویندونکې احساسوله. دمارتها ، اکبر او زوړ خادم د وژلو خبر دقاسم لپاره لړزونکې و. اوس نو هغه دبهرام خان تحکمانه لهجه هیره کړې وه. هغه دې ته هم متوجه نه و چې د بهرام خان سره د پټې محکمې درې څلور کسان عسکر هم ولاړ دي.

هغه لا تراوسه د پیښې په چار چاپیر کې ډوب و چې یو ځل بیا یې ټکان وخوړ. بهرام خان ورته وویل:

قاسم بن هشامه ! د البانوي وینځې لور مارتها د څو ورځو راهیسې ستا کور ته تله راتله. او د بهرام خان دسترګو څخه دا خبره پټه نه وه...... ماته دا هم ډاګیزه شوې وه چې البانوي وینځې له تا او له تا سره دملګرې پیغلې مارسي څخه کرکه کوله. اوس ددې نجلۍ ژوندۍ غیبول او په بې رحمۍ سره دمارتها وژل همدې لورې ته اشاره کوي چې زه باید تا سمدستي له ځانه سره بوځم او بندي دې کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو دقاسم پښتۍ سره ورغلې وې. دهغه د بدن وېښتان را زيږه شوي و. اود يوې لمحې له پاره بې روحه ولاړ و اوبيا يې د ويرې پرته په ډير قهر سره بهرام ته وويل: « څه ؟.......دا ته څه چټيات وايې ؟ تا خو اصل جاسوسان پرېښې دي اوزما څارنه دې پيل کړې ده. دومره ستره پېښه شوې ده ، زه د سلطنت شاهي سراغ رسانه يم او همدا وخت دي چې دمجرمانو څټونه ورمات کړم...... خو ته زما دبندې کولو خبرې کوې ؟......»

د قاسم د ژبې څخه اور وريده ، خو بهرام خان سمدستي خپله توره لوڅه کړه او برق په څير و غريد او ويې ويل: « قاسم بن هشامه ! ته د بهرام خان په سترګو کې نه شي ور ننوتلې. زه ستا د نيولو اوبندې کولو د ټول تياري سره يو ځاي دلته راغلې يم. ما د پيښې د پلټون د تکميليدو نه وروسته ، تر هر څه دمخه شهزاده علاوالدين ته مراجعه وکړه. او دروند شهزاده ماته په ذاتي توګه حکم وکړ چې تا سمدستي له ځانه سره بندي کړم، زه د سلطاني قصر څخه نيغ په نيغه دلته راغلې يم.

اوس نو دقاسم احساس را ژوندې شوې و ، هغه ته ډاګيزه شوه چې هغه په ډيره بده توګه د جاسوسانو په جال کې را ښکيل شوې دي ، هغه فکر وکړ چې داخل بنديتوب به يې د سلطنت له پاره ډير زيات زيانمن ثابت شي. ځکه ددښمن سازشونه هم خپلو اخري پوړونو ته رسيدلي دي. هغه دې ته هم متوجه و چې دا ځل به سلطان علاوالدين هغه په عزتمنده توګه له خپله ځانه سره نظر بند نه کړي بلکه شوني ده چې نوموړې به دهغو درې ګونو قتلونو په جرم دجلاد تورې ته ورحواله کړي. په همدې خاطر يې پريکړه وکړه چې جالات هر ډول چې وي بايد د بهرام خان لاسو کې ځان و نه نښلوي. هغه په همدې فکر کې ډوب و چې تر شا يې دروازه پرانستل شو ه، دا طاهر و ، د قاسم ورور ،هغه د بهرام خان قهرجن اواز اوريدلې و ، په دې خاطر ددروازې نه بيرون راووت. طاهر د کومې ترمخه خطرې له مخې خپله توره همداسې لوڅه راخستې وه. کله چې د دروازې څخه را بيرون شو نو سترګې يې د بهرام خان په لوڅې تورې ورونښتې. هغه لا تر اوسه په موضوع نه و پوه شوې چې بهرام خپلو عسکرو ته حکم وکړ :

« دا سړې بې وسلې کړئ او ويې نيسئ..»

عسکر را مخته شول خو طاهر دخپله ځايه هم ونه خوزيد ، هغه د حجاز د درې منل شوې توره وهونکې او دعثماني سلطنت د تورې د وهلو د فن تر ټولو ستر استاد و. هغه درې واړه عسکر هملته تم کړل ، په داسې حال کې چې د بهرام خان سره يې ذاتي پيژندګلوي هم درلوده او په کار ورته داو چې هغه د بهرام خان څخه د مسئلې حقيقت ځانته معلوم کړې و ، خو هغه د بهرام خان په نيت باندې وپوهيد. هغه دا هيله نه درلوده چې د بهرام خان څخه داسې کومه نا خوښه خبره واوري. همدا علت و چې هغې دمحکمې ددرې واړو عسکرو تر مخ خپله توره پورته کړه او د بهرام خان په ګډون يې پرې حمله وروړه. ددروازې ترمخه د طاهر او د بهرام عسکرو ترمنځه د تورو د وهولو شرنګار له لرې لرې څخه اوريدل کيده. طاهر دخپلې تورې په زور څلور واړه سپاهيان په نڅا نځول. اوس نو دغو عسکرو اوبهرام خان دا احساس کړې وه چې هغوې نه شي کولې ددې پوه اوماهره توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهونکې په مقابل کې بریا تر لاسه کړي. ...... بهرام د قاسم په سر توره نیولې وه او هغه یې په خپل قابو کې راوستې و ، دهغه په سترګو کې حیرانتیا هم وه او قهر و غضب هم. ځکه دهغه تکړه اوروزل شوي سپاهیان د طاهربن هشام تر مخه لکه د نانځکو په څیر نڅیدل، بلاخره یې په قهر او غضب سره وویل:

« طاهر بن هشامه ! زه درته حکم کوم چې توره دې کېږده ، ستا د ورور د نیولو په اړه پخپله شهزاده علاوالدین حکم کړې دې. که چیرې ته خپله توره ونه غورزوی نوزه به په شاهي کارونو کې ستا مداخله ستر جرم وګڼم او ستا د وژلو څخه به هم دریغ و نه کړم.»

خو د طاهر بن هشام توره لکه د جادو د خنجر په څیر په هوا کې نڅیده ، هغه پخپله د بادو توپان په څیر څلور واړه سپاهیان پسې واخستل اوبیا یې د تورې په خوزولو سره لکه د سر تیرې په څیر وخندل :

«بهرام خانه ! که ته وایې چې زه توره و غورزوم ، نه ته دهر څه لمړی زما د ورور دسر څخه توره لرې کړه. او که نه زه به تا او ستا دا کارندې د ګازرو اوملیو په څیر پرې پرې کړم.»

بهرام هیڅکله هم داسې هیله نه درلوده چې طاهر دې دشهزاده سلطان علاوالدین د نوم د اوریدو وروسته هم خپله توره و نه غورزوي. لږ څه فکر یې وکړ اوبیا یې دقاسم دسر څخه توره لرې کړه. دا د قاسم له پاره بهترین وخت و. هغه لکه سمدستي یوې لورې ته شو او بیا یې په یوه منډه ځان د هغه ځایه وویست. دا حالت د بهرام خان د هیلو پرخلاف و. کله یې چې وکتل چې قاسم خان یې د لاسو څخه ووت نو هر څه یې هیر کړل او سمدستي یې دهغه تر شا ور منډې کړې ، هغه نور سپاهیان چې د طاهر سره په توره وهلو کې مصروف و د بهرام د تلو سره سم یې د طاهر سره مقابله بس کړه او یوې لورې ته شول ، هغوې لا دپخوا څخه دعاوې کولې چې په کومه تو ګه ددې مصیبت څخه خلاصون ومومي. ځکه د طاهر توره پر هغوې د الله دعذاب په څیر را نازلیده. خو څنګه چې ورته د دې عذاب څخه د خلاصون لاره پیدا شوه نو شا یې را واړوله او په تیښته یې دهغه ځایه ځانونه وویستل . اوس نو بهرام خان اودهغې عسکر د قاسم په لټون پسې وتلي وو. خو په حقیقت کې هغوې قاسم له لاسه ورکړې و ......

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

د زيجيدېن تړون

قاسم د بهرام خان او دهغه دملګرو څخه داسې ورک شو لکه دخره دسر نه چې ښکرونه ورک شوي وي ، خو په حقيقت کې هغه دخپل کور تر څنګ په يوه کوڅه کې د يوه کور په ډيوډۍ کې ور ننوتې و. خوبهرام خان اودهغه ملګرو داسې انګيرله چې هغه به تر لرې کومه ځايه پورې تللې وي. په دې خاطر هغوې دخپل فکر له مخې په يوې لورې منډې وهلې. کله چې قاسم دبهر ام خان اودهغه دملګرو دسترګو څخه پټ شو نو دبرق په څير بيرته راستون شو اودخپل کور مخې ته راغې ، دلته يې ورور لا تر اوسه توره په لاس حيران و پريشانه ولاړو. قاسم په ډيره بيړه طاهر ته وويل :

« وروره ! غزاله يې تښتولې ده.دهغې مور او دهغې ملازمين يې چې کوچوان اکبر هم په کې شامل دې وژل شوي دي ، خو بهرام خان ددې ټولې قضيې شک پر ما کوي او يو ځل بيا يې د شهزاده علاوالدين څخه زما د نيولو اوبندي کول احکام راوړي دي. خو زه غواړم چې غزاله را پيدا کړم خو شهزاده اوبهرام خان به ما دې کار ته همداسې پرې نه ږدي. خو ما پريکړه کړې چې پخپله د البانيه په لاره د غزالې د را پيدا کولو هڅې وکړم، ځکه زه په دې ډاډه يم چې غزاله د ابوجعفر کسانو د سکندربيګ له پاره ددې ځايه تښتولې ده. څرنګه چې دا ټوله پيښه د شپې په نيمايي کې ترسره شوې ده نو په دې اساس به تښتونکې تر ډيره لرې پورې نه وي تللي.»

کله چې قاسم خپل ورور طاهر ته داخبرې کولې نه هغه دخپل کور ددروازې تر مخه هملته په کوڅه کې ولاړ و. خو دخبرو د خلاصيدو سره سم يې د کور اخور ته ورمنډه کړه ، طاهر هم دهغه خبرې اوريدې اودهغه سره يو ځاې د اسونو اخور ته ور ورغې. کله يې چې قاسم دآس دزين کولو په حال کې وکوت نو ورته يې وويل:

« زه به هم درسره يو ځاې ولاړ شم...»

« نه ! ته له ماسره مه ځه..... دلته په اورنه کې هرساعت د بغاوت د راپيدا کيدو ګوابښ موجود دې. ته همدا اوس د شهزاده محمد او ملکې سروين سره ووينه او د ابوجعفر د نيولو احکام ترې تر لاسه کړه. زه سل په سلو کې ډاډمن يم چې مارتها د ابوجعفر کسانو وژلې ده.»

قاسم خپل آس تيار کړې واوپه کور کې د چاسره د کتلو پرته راووت. طاهر هم ورسره يو ځاې را روان و. په دې وخت طاهر يو ناڅاپه د قاسم د اس د زين سره تړلې وسلې ته وکتل او ورته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اوه .....ستا دغشو په کڅوړه کې خو ډېر کم غشي دي .....لږ صبر وکړه چې زه په کې نور غشي هم کېږدم ......»

«نه ! ...زه ددې نه زيات وخت نه شم ضايع کولې ،ځکه بهرام به په څو لمحو کې بيرته راستنيږي ، ته هڅه وکړه چې دهغه سره د سوال ځواب په ځاې سلطاني قصر ته ولاړ شې....»

طاهر هم دوخت د نزاکت احساس وکړاو خپل سر يې د اثبات په خاطر و خوزاوه.

قاسم هم سمدستي خپل آس ته قمچينه ورکړه ، خپل مخ يې د پګړۍ په لمن کې را پټ کړ، آس يې هم دهوا په څير پورته روان و او دښار په لور ورنژدې کيده.

هغه غوښتل په ډېره بيړه ډېر لرې سفر وکړي ، دهغه په آند چې مارسي د تښتونکو له اړخه سهار وختي د اورنه څخه تښتول شوي ده. هغه غوښتل ژر تر ژره پنځوس کوړه سفر وکړي ځکه هغه انګيرله چې تښتونکو به لا تر اوسه پورې پنځوس کوسه سفر نه وي وهلې. او که کړې يې هم وي نو ستومانه شوي به وي. دهغه ځواکمن آس د اورنه څخه لکه د الوتونکې په څير د البانيه په لور الوت.

دبله اړخه طاهر هم سلطاني قصر ته ور رسيدلې و او شهزاده محمد او ملکه سروين يې د مارتها د وژلو او دمارسی د تښتولو څخه خبر کړل. دا دملکې له پاره يو دردونکې خبر و . هغې ته مارسی ډېره ګرانه وه اودمارتها په اړه يې هم تر يوه ځايه معلومات درلود. خو کله چې طاهر د ملکې څخه د ابوجعفر د سمدستي د نيولو غوښتنه وکړه نو ملکه په ډېره سخته توګه متوجه شوه او سمدستي يې وويل:

« بې شکه چې دا وګړي سمدستي او بې له ځنډه بايدونيول شي »

خو شهزاده محمد ورته وويل چې ابوجعفر د شهزاده علاوالدين سره خاص اړيکې لري او شهزاده علاوالدين دابوجعفر د نيولو په ځاې دقاسم بن هشام د نيولو حکم ورکړې دې ، شهزاده محمد هغې ته دا هم وويلې چې قاسم د بهرام خان د پنجو څخه دخلاصون وروسته دمارسي د را پيداکولو له پاره د البانيه لاره نيولې ده..... اوس نو ملکه هم د حالاتو د نزاکت څخه پوره پوره خبره شوه او د لږڅه فکر کولو وروسته يې وويل:

« سهي ده ...... نو مونږ بايد د شهزاده علاوالدين سره خبرې وکړو ..... راځئ تاسې دواړه هم زما سره يو ځاې ولاړ شئ ، زه به همدا اوس د شهزاده سره خبرې وکړم....»

طاهر اوشهزاده محمد دملکې سره يوځاې د شهزاده علاؤالدين ځانګړې خونې ته راغلل. ملکه تر ټولو دمخه روانه وه. دهغې دوه کسه خادماني دهغې ښي او چپ لورې ته رواني وې ، کله چې ملکه د شهزاده علاوالدين کمرې ته ورننوتله نو په پالنګ باندې دپريوتې شهزاده په کتلو سره حيرانه پاته شوه. هغه په بستره باندې پروت او دښار مشهور حکيم او طبيب سليم پاشا يې د کټ تر څنګ ناست و. شهزاده د ملکې د کتلو سره سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل پلار ددې سربیانی ملکې د درنښت په خاطر د راپورته کیدو هڅه وکړه. هغه د بسترې څخه بالښت را واخست او تکیه یې پرې وکړه. خو د لږ ځنډ وروسته ورته ډیر سخت ټوخې پیدا شو ، اوس نو شهزاده محمد او ملکه دواړه د شهزاده علاوالدین د ناروغتیا په اړه ډیر اندیښمن شوي و. ځکه هغوې ته دا نه وه ډاګیزه شوې چې شهزاده علاوالدین دومره سخت ناروغه شوې دې. شهزاده محمد ددې څخه څو ورځې مخته د خپل ورور د کتلو له پاره راغلې و خو په هغو ورځو کې شهزاده علاوالدین بلکل روغ رمټ و ، یوائې د تبې اوبخار تکلیف یې احساساوه. خو نن یې کله چې خپل ورور په داسې سختې ناروغتیا کې وکوت نو وجود یې ولړزید. شهزاده علاوالدین د عثماني سلطنت ولیعهد و او د سلطان مراد خان ثاني د مشر زوې اودهغه د ځآې ناستې په اساس ، سلطان ته ډیر ګران او منلې و. سلطان د شهزاده علاو الدین سره ډیره زیاته مینه کوله. محمد فکر وکړ چې که چیرې دهغه پلار ته دهغه ددې نازولې زوې دداسې خطرناکې ناروغتیا په اړه معلومات ترلاسه شي نو دغم نه به لیونې شي. محمد په ډیره غمګینه توګه مخته ورغې او خپل ورور ته یې وویل:

« ورور جانه ! ته دومره سخت ناروغه یې........ اومونږ ته یې یو خوله خبر هم را و نه لیږه......»

محمد د خپل ورور دځواب دمخه د طبیب په لور ورمخ کړ « طبیبه ! دا ستا مسؤلیت و ، زما ورور خو ناروغه دې ، او ته دهغه معالج ډاکټر یې. تاته په کار و چې مونږ ته دې په دې اړه خبر راکړې وې.»

ملکې هم خپل شاهې شان وشوکت له پامه و غورزاوه او د شهزاده سره دهغه په تخت کیناسته ، دشهزاده لاس یې په خپل لاس کې و نیوه او ورته یې وویل « علاوالدینه ! ایا ته زمونږ څخه ناراضه شوې یې ؟ ته دومره سخت ناروغه یې او مونږ ته دې یو خوله خبر هم نه دې راکړې ؟»

« نه ! درنې ملکې ! هیڅکله هم ، دا سې څه خبره نه شته. زه تر پرونه پورې بلکل روغ رمټ وم خو نن سهار مې ناڅاپه روغتیایې حالت خراب شو ، تبه او کمزورتیا را ته د پخوا څخه وه خو نن سهار د یوه خراب خبر په اوریدو سره زما روغتیایې حالت نور هم خراب شو.»

« ستا په دښمنانو دې وي......، خداې دې نه کړي چې تاته به داسې کوم خراب خبر راغلې وي، هغه به کوم داسې خبر وي چې ته یې داسې خراب تراب کړې یې ؟» ملکې په ډیره مینه د علاوالدین لاس زور کاوه او تری ویې وپوښتل.

« په حقیقت کې زما څخه یوه ډیره ستره غلطی شوې ده چې ما ستاسو په اصرار باندې د سلطنت یو ستر دښمن ازاد کړ. همدا علت دې چې مونږ نن ددې بد اوخراب خبر تر اغیز لاندې را غلو. مونږ ستاسو په غوښته قاسم بن هشام ازاد کړ خو هغه تیره شپه زمونږ د سلطنت ډیره پخوانۍ میلمنه مارتهابیګم وژلې او دهغې ځوانه لور یې تښتولې ده......همدې خبر...... همدې خبر مونږ ته دخپلې غلطۍ احساس را پیدا کړ او مونږ یې په بستر ه کې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریوستلو . مونږ بهرام خان ته د قاسم بن هشام د ژوندي یا مړ نیولوحکم کړې دې ، تاسې اندیښنه مه کوئ که دا ځوان یو ځل زمونږ په لاسو کې راشی نو بیا به زما روغتیایی حالت پخپله ځاې ته راشي.»

په کمرې کې شتو خلکو ټولو د شهزاده علاوالدین خبرې واوریدې او ټول پرې په خپلو خپلو ځایو کې حیران او ګوته په خوله پاته و . د سلیم پاشا په وجود کې د خوشحالۍ څپو منډې وهلې . شهزاده محمد اوملکه دواړه په دې خاطر ګوته په خوله و چې هغوې چې دکومې خبرې له پاره راغلي وو دهغې دکولو ځاې نه لیدل کیده . اود طاهر وجود د شهزاده د نیت په کتلو سره په لړزه راغلې و .

ملکه په دې فکر کې شوه چې اوس باید څه وکړل شی ؟ ناروغه شهزاده چې دسلطنت وارث و د قاسم بن هشام په اړه دخبرې اوریدوته هم تیار نه و . نو په داسې حال کې به د ابوجعفر د نیولو له پاره حکمنامه څه ډول ترلاسه کړل شي. هغې په زړه کې دا دعا کوله چې کاشکې یا سلطان پخپله اویا د هغه کوم قاصد دهغه له اړخه کوم پیغام راوړي. شهزاده ناروغه و او ملکې نه غوښتل هغه نور هم په اندیښنو کې را لتاړ کړي. شهزاده محمد هم د ملکې په څیر په فکرونو کې ډوب و . خو طاهر په خپل ځاې ولاړ او وجود یې په دې فکرونو کې لړزیده چې که دهغه ورور د شهزاده علاوالدین په لاسو ورشي نو پایلې به یې ډیرې خرابې وي. هغه هغې ورځې ته بد رد ویل په کومې چې سلطان دهغه ورور قاسم ته د سلطنت د سراغ رسانۍ ډیر درنده او خطرناکه دنده ورسپارلې وه ، ټول خلکو په خپلو خپلو ځایو کې په فکرونوکې ډوب ناست وو چې په دې وخت کې دروازه چې دغې ځآنګړې خونې ته د راننوتلو اجازه وغوښته. شهزاده علاوالدین دروازه چې ته په پلټونکې سترګو وکتل اوبیا یې اجازه ورکړه چې را ننوځي.

دروازه چې د راننوتلوسره سم وویل چې د پټې محکمې مشر بهرام خان له تاسې سره دکتلو اجازه غواړي. شهزاده د بهرام خان د نوم د اوریدو سره سم نیغ را پورته شو او سمدستي یې بهرام خان ته د راتلو حکم وکړ. کله چې بهرام خان کمرې ته راننوت نو دهغې دحالت په کتلوسره په کمرې کې ناست ټول خلک حیران پاته شول ، ځکه دبهرام خان ویښتان په خاورو ککړ و اوڅیره یې د حده زیاته لویدلې اوخړه پړه وه. شهزاده ترې په سخته لهجه وپوښتل:

« بهرام خانه ! داسې معلومیږي چې تا دسلطنت غدار له ځانه سره نه دې راوړې ؟»

خو بهرام خان شهزاده ته دځواب ورکولو په ځاې په ویستلو او برندو سترګو طاهر ته وکتل اوبیا یې دیوه ماشوم په څیر د شاهی ادابو د په نظر کې نیولو پرته چیغې کړې او ویې ویل:

« دغه دې.......دغه دې درونده شهزاده ! دغه دې هغه شخص چې خپل ورور قاسم بن هشام ته یې د تیښتې له پاره لاره برابره کړه ، دا د قاسم بن هشام مشر ورور طاهر بن هشام دې . سمدستي ددې نیولو حکم ورکړئ . درونده

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده ! دغه وګړي په همغه وخت کې چې ما غوښتل د قاسم بن هشام په لاس کې زولنې ور واچوم ، زما په سپاهیانو یې حمله وکړه او معامله یې بدله کړه. درونده شهزاده ! دا د قاسم بن هشام ورور دی او ډیر خطرناکه توره وهونکی دی ، بې شکه چې دا به هم د خپل ورور سره په دې سازش کې ورګډ وي.»

طاهر خو پرېږده چې دغه حالت د شهزاده محمد ، ملکې او ان د سلیم پاشا له پاره هم د توقع وړ نه و. دملکې او شهزاده محمد په امیدونو باندې ګرد پریووت. طاهر هم په ډیره بده توګه وارخطا شوی و. هغه هیڅکله هم دا نه وه انګیرلې چې دداسې حالاتو سره به هم مخ کیږي په داسې حال کې چې شهزاده علاوالدین خپلې سترګې پرانستې وې او په طاهر کې یې ورننویستې وې ، د طاهر زړه هم په زوره زوره درزیده ، خو څرګنده نه شوه چې ملکې څه ډول همت و کړ او شهزاده علاوالدین یې خپلې لورې ته متوجه کړ. او ورته یې وویل:

بلکل غلط..... د بهرام خان پلټنه بلکل غلطه ده. مونږ په پوره ډاډ سره ویلې شو چې دالبانوي وینځې وژل او دهغې د لور د تښتولو په پیښه کې قاسم بن هشام هیڅ ډول لاس نه لري بلکه دا کار د قیصر دجاسوسانو له اړخه تر سره شوی دی. دا جاسوسان نه یوازې په اورنه کې دبغاوت د پیداکولو له پاره کار کوي بلکه غواړي خپل ستر دښمن قاسم بن هشام هم د خپلې مخې څخه لرې کړي. علاوالدینه ! ته د غصې او قهر په وخت کې په بیړه کومه پریکړه ونه کړې. معظم سلطان به څه کتلي وي چې قاسم بن هشام یې شاهي سراغ رسان ټاکه.

شهزاده ته د ملکې خبرې د زغم وړ نه وې ،او لکه دتنور په اور کې سوزیده. بیا یې په لړ څه سخته لهجه وویل:« درنې ملکې ! د سلطنت په امورو کې زمونږ د سترګو لید تر هغو ځایو پورې رسیږي چې د محل درنې بیبیانی یې نه شي کتلې. ته په کومو دلایلو د قاسم بن هشام څخه دومره ملاتړ کوې ؟ په داسې حال کې چې دهغه په خلاف زمونږ سره دهغه د جرم ټول شواهد موجود دي. دشهزاده په خبرو سره ملکه په خپل ځای کې په لړزه راغله. په دې وخت کې په خونه کې موجود طبیب سلیم پاشا مخته راغې او په ډیره مؤدبه توګه یې شهزاده ته وویل :

«درونده شهزاده ! د درنې ملکې همدردی دقاسم بن هشام سره شوني نه ده بلکه دهغې همدردي به دمارتها بیګم سره شوني وي. ځکه چې درنې ملکې به په یقین سره د البانوي وینځې مارتها بیګم سره سیمه ایزه مینه اومحبت درلود. په دې اساس د معظمې ملکې خبره باید له نظره و نه غورزول شی.»

دسلیم پاشا په خبرو ملکه و بګنیده، که څه هم دا په څرګنده توګه د ملکې سره د خواخوږۍ جمله وه ، خو په حقیقت کې دا یو ژور طنز و ، شهزاده محمد هم دا طنز په ښه توګه محسوس کړی و ، خو شهزاده علاوالدین د سلیم پاشا په دې خبره ډیر سخت غبرګون و ښوداو په قهرجنه توګه یې سلیم پاشا ته وویل: «طبیبه ! ته پوهیږې چې دملکې په ملاتړ کې ته څومره په غلطه روان یې. معظمه ملکه د کومې البانوي وینځې سره د سیمه ایز محبت په ځای زمونږ سره ډیره مینه اومحبت کوي. زه ستا په خبرو باندې ډیر زیات خفه شوم ، » ناروغه شهزاده په سلیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاشا باندې سترګې را برګې کړې ،سليم پاشا د شهزاده دقهر څخه ډیر وارخطا شو او پښې یې په لړزیدو راغلې. او د یوه مکارې ګیدړې په څیر یې خپل لاسونه غبرګ کړل اودملکې په پښو کې ولوید او په ډیر منت او زاریو سره یې ورته وویل:

« درنې ملکې ! دا حقیر او کمتر شخصیت په خپلو خبرو ډیر زیات پښیمانه او نادم دي ، زما د وینا مقصد هغسې نه و چې څنګه ترې واخستل شو ، په دې اساس زه د زړه له کومې له تاسې څخه د خپلو دغو خبرو په اړه بښنه غواړم»

ملکې د سليم پاشا دغه غوړزې پرزې دسترګو وغورزولې او شهزاده علاوالدین ته یې وویل:

« علاوالدینه ! په دې وخت کې په اورنه کې ددښمنانو له اړخه د بغاوت ګوابښونه تر مخه دي. زه غواړم چې ته کوم تیز تلونکې قاصد سلطان ته وروليږې اودهغه څخه نيغ په نيغه لاربښوونې تر لاسه کړې. مونږ ته مارتها بیګم ډیره ښه معلومه وه. او د هغې کورته د غرب دخطیب ابوجعفر د تلو راتلو په اړه مو هم پوره معلومات درلود. اوس هم مونږ په همدې فکر کی یو چې تاسې د قاسم بن هشام پر خلاف خپله نیوکه کمه کړئ اودهغه په ځای د ابوجعفر څارنه پیل کړئ.»

ملکې د شهزاده لمړنۍ خبرې هم له یاده وویستې او دخپل مقصد خبره یې بیرته د هغه تر مخه راغبرګه کړه . ان تر دې چې هغه ته یې د ابوجعفر د نیولو مشوره هم ورکړه. اوس نو شهزاده محمد هم غوښتل چې د ملکې ملاتړ وکړي نو په دې اساس یې وویل:

« درونده وروره ! مونږ د قاسم بن هشام د دوست په څیر تاسې ته دا په دعوې سره وایو چې دقاسم په څیر سرښندونکې مجاهد به هیڅکله هم د سلطنت دښمن و نه اوسي.»

د شهزاده محمد په خبرو سليم پاشا مات مات شوې و. طاهر هم اوس لږ څه په ځان پوهیدلې و. خو شهزاده علاوالدین د هیڅا دخبرو منلو ته تیار نه و. هغه د ټولو مشورې اوخبرې له پامه وغورزولې او نيغ په نيغه یې دبهرام خان څخه دقاسم د نیولو او دهغې د تیښتې په اړه د راپور داوریدو حکم وکړ. بهرام خان اوس هم طاهر بن هشام ته په سوزونکو سترګو کتل. هغه مخته ورغې اودشهزاده تر مخه یې په ډیرې مؤدبې توګه خپلې خبرې پیل کړې:

« درونده شهزاده ! مونږ قاسم بن هشام نیولې و. خو دهغه ورور طاهر د کوره راووت او دخپلې تورې په واسطه یې زمونږ په سپاهیانو باندې حمله وکړه ، قاسم هم د همدې فرصت نه ګټه واخسته او زمونږ د لاسو څخه ووت.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« خو بهرام خانه ! ....هغه نجلۍ څه شوه چې تاسې ویل چې قاسم بن هشام تښتولې ده. ایا د قاسم د کور څخه هغه نجلۍ یا بله کومه داسې نښه نښانه تر لاسه شوې ده ؟»

کله چې شهزاده د بهرام خان څخه دا پوښتنه وکړه نو سلیم پاشا په خپل ځاې په زمکه کې ننوت. ځکه مارسی دهغه په کور کې وه. خو هیچا هم دهغه په لور کومه توجه ونه کړه. خو دشهزاده دپوښتنې سره سم په بهرام خان سر وګرزید. که چیرې مارسي قاسم تښتولې وې نوهغه به خامخا دهغه په کور کې را پیدا شوې وې. بهرام ډیره پلټنه وکړه خو مارسي یې پیدا نه کړه اوپیدا کولې یې هم نه شوه. او اوس دبهرام خان څخه شهزاده د مارسي په اړه پوښتلې وو. بهرام خان ورته په ماته ژبه وویل:

«درونده شهزاده ! زه خجالت باسم چې ما تر اوسه پورې مارسي نه ده پیدا کړې»

په کمرې کې عجیب حالت حاکم و. شهزاده ناروغه او کمزورې و. په همدې خاطر شهزاده محمد او ملکې نور څه ویل نه غوښتل. بلاخره شهزاده په داسې حال کې چې خپل اړخ یې بدلاوه بهرام خان ته وویل:

« بهرام خانه ! هغه نجلۍ باید را پیدا کړل شي ، د اورنه کونج کونج و لټوئ ، قاسم که ګنګار وې او که نه ، تر نن ماښامه پورې یې زما مخې ته راوړئ.»

شهزاده ستومانه شوې و، دابوجعفر ارامو زهرو دهغه وجود دننه خوړلې و. ملکې محسوس کړه چې شهزاده نور دخبرو ورتیا نه لري. نو را پورته شوه او د تللو اجازه یې واخسته.

« علاوالدینه ! په دې خبرو ځان دومره مه کړَوه. دغه ډول پیښې باید د شهزادګانو په ژوند باندې اغیز ونه کړې. ته زما د مشورې په مطابق د سلطان په لور یو ګړندې قاصد و لیږه ، انشاءالله چې ټول حالات به په سهې لاره ولاړ شي.»

کله چې شهزاده محمد ، ملکه او طاهر د شهزاده علاوالدین دکمرې څخه بیرون را وتل نو شهزاده د طاهر په لور مخ کړ او ورته یې وویل :

« طاهر بن هشامه ! د سلطنت مجرم ته د تیښتې لاره ورکول ډیر ستر جرم دې. خو مونږ تا ته د معظمې ملکې دملګرتیا په اساس ښښنه کوو. اوس ستا دنده ده چې دبهرام خان سره یو ځاې دد ې نجلۍ په پیدا کیدو او د قاسم بن هشام په نیولو کې مرسته وکړې.»

د شهزاده دخبرو په اوریدو سره طاهر بن هشام په ډیره ناخوالې سره د اثبات په توګه سر و خوځاوه ، اودملکې تر شا بیرته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طاهر د سلطاني قصر څخه د راستنیدو وروسته نیغ په نیغه کور ته راغي. ډیر زیات اندیښمن و ، کله چې کورته راغي نو ټولو ترې د قاسم په اړه وپوښتل. خو طاهر ورته په لنډه توګه وویل چې قاسم روغ رمټ دي او ډیر ژر به بیرته راستون شي. خو په حقیقت کې هغه په خپله ډاډه نه و. هغه ټوله ورځ د قاسم او دهغه د سفر په اړه په فکر کې ډوب و. کله چې شپه شوه نو د طاهر نا ارامتیا نوره هم ډیره شوه. په داسې حال کې چې هغه د خپلې کورنۍ ټول غړي په یوه ډول ډاډمن کړي و خو پخپله ټوله شپه په بستره کې اوښت را اوښت. ټوله شپه یې په همدې حال کې تیره کړه خو قاسم بله ورځ هم را ستون نه شو.

ډیرې ورځې شوې وې چې قاسم د البانیې په لور په سفر روان شوې و ..... همدا نن سهار طاهر ته خبر راغلې و چې سلطان بیرته را ستون شوې دي. د طاهر له پاره دا خبر ډیر خوشحالونکې و. خو د خپل ورور قاسم د ورکیدو په اړه اندیښمن و. هغه هوډ وکړ چې همدا نن د سلطان سره مخ شي او د حالاتو څخه یې خبر کړي. تر څو سلطان د قاسم او غزالې د ورکیدو په اړه کوم قدم واخلي.

هغه د سلطان دربار ته ورغې ، او د سلطان سره یې وکتل ، سلطان یې خبرې په ډیره سړه سینه واوریدې. خو څه ځانګړې دلچسپي یې دهغه د خبرو سره څرګنده نه کړه. یواځې همدومره یې وویل: « طاهر بن هشامه ! ته په ډاډمنه توګه په خپل کور کې اوسه.مونږ د ټولو حالات څارنه کوو. تاته ډاډ درکوم چې ستا ورور ته به هیڅ زیان نه رسیږي ، ته ولاړ شه او په دې اړه هیڅ ډول اندیښنه مه کوه.»

د طاهر له پاره د سلطان خبرې هسې غولونکې معلومې شوې خو بیا هم طاهر یوه نا اشنا حوصله محسوس کړه. دا ځل چې کورته را ستینده نو اندیښنې یې نیمایی را کمې شوې وې.

سلطان د قونیا د بغاوت د ځپلو نه وروسته بیرته بریالې را ستون شوې و .ځکه د کرمانیا امیر د سلطان د لښکر تر مخه په هیڅ ځای کې نه و تم شوې. بلکه د کوچنۍ اسیا په ټوله سیمه کې هغه مخته په تیښته و او سلطان یې تر شا ور روان و. بلاخره د کرمیا امیر د سلطان په لاسو سخته ماتې وخوړله. او سلطان دهغه د ماتې څخه وروست اورنه ته را ستون شوې و. هغه د خپل پخواني پلان له مخې باید د قونیا دبغاوت د ځپلو وروسته د شهاب الدین پاشا په لور تلوتللې واې. خو د کرمیا دامیر سره د پرلپسې جنګ په واسطه په هغه ناوخته شوې و .او شهاب الدین پاشا هم د «وازاګ» د سیمې څخه د بلقان تر درې پورې ماتې خوړلې وه ، سلطان ته هم د شهاب الدین پاشا دماتې خبر په کوچنۍ اسیا کې ور رسیدلې و. همدا علت و چې هغه په ډیره بیړه بیرته اورنه ته را ستون شو ، دهونیاډې سره د جنګ په وخت کې د سلطان دخور میړه محمد چلپې هم د دښمن په لاسو کې پریوتې و. کله چې سلطان بیرته خپل شاهي محل ته راستون شو نو دهغې غمځپلې خور ورته په ژړیدونکو سرو سترګو مخې ته راغله. اودخپلو کوچنیانو واسطه یې ورکوله او د خپل میړه د راخلاصون له پاره یې ترې غوښتنه کوله. دبله اړخه د سلطان مشر زوې علاوالدین دمرګ په بستره باندې پروت و ، هغه ته اورنه ته د راستنیدو دمخه د ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حالاتو په اړه پوره پوره معلومات تر لاسه شوې و خو محل ته د راستنیدو وروسته یې چې کله د شهزاده علاوالدین حالات وکتل نو هر څه ترې هیر شول ، سلطان دا محسوسوله چې الله تعالې هغه په ډیرو سختو ازمیښتونو کې را ګیرکړې دې. هغه دناروغه شهزاده څخه د قاسم یا ابوجعفر په اړه هیڅ ډول پوښتنه و نه کړه. بلکه دخپلو ستونزو دحل له پاره یې شپې شپې په دالله په درګاه کې په عبادت تیرولې اودهغه څخه یې دخپلو ستونزو د حل له پاره مرسته غوښتله.

د حیرانتیا خبره دا وه چې هغه تر اوسه پورې دابوجعفر اویا بهرام خان په اړه هیڅ هم و نه پوښتل.او نه یې په هغوې باندې لاس واچاوه. پخپله ابوجعفر هم دسلطان په دې سلوک باندې حیران پاته و. په داسې حال کې چې د شهزاده طبیب سلیم پاشا هغه په دې پوه کړې و چې سلطان په ډیرو خبرو باندې پوه شوې دې. خو سلیم پاشا هم په دې حیران و چې سلطان ته دمحل درارسیدو تر مخه دا ټول معلومات څه ډول ور رسیدلې دې. اوس نو ابوجعفر دېخوا څخه ډیر محتاط ګرزیدلې و ، هغه ډیر چالاکه اومکار شخصت مالک و، دهغه شپږم حس هم را بیداره شوې و. هروخت به یې غوږونه بیداره و ،ځکه هره ګړۍ دخپلو نیولو تر ګوابښ لاندې و . هغه ته د قاسم ورکیدا اود سلطان د رازه ډکه چوپتیا د کوم ستر توپان دراتلو تر مخه دخطر زنګ حسابیده. اوس نو ابوجعفر په دې فکر کې شو چې دهغه پخواني جوړ شوې پلان به اغیزمن ثابت نه شی ،اول یې فکر وکړ چې په جوړ کړل شوي پلان باندې باید سمدستي اوپرته له ځنډه عمل وکړل شي ...... خوهغه دسلطان په چوپتیا باندې نه پوهیده . په سلطانی قصر کې دهغه جاسوسانو هغه ته هر ګړۍ د قصر خبرونه ور رسول، ددې جاسوسانو په سر کې پخپله سلیم پاشا شامل و

یوه ورځ سلیم پاشا ابو جعفر ته وویل : چې سلطان د خپلې خور دمیړه محمدچلپې د خلاصون له پاره دصلیبیانو د فوځونو دمشر هونیاډې سره د خطونو دلیږلو را لیږلو په واسطه اړیکې کلکې کړې دي... د ابوجعفر له پاره دا خبر دهغه دهیلو څخه پورته و. هغه ته دا ډاګیزه شوې وه چې دسلطان خور به سلطان مجبوروي چې هغه دهونیاډې د پنجو څخه دخپلې خور میړه محمد چلپې را ازاد کړي ، په همدې اساس یې د حیرانتیا ښوولو پرته وویل:

« نو ایا دسلطان دهونیاډې څخه د بدلې د اخستلو او په هنګري باندې د لښکر کشۍ اراده پری ایښې ده؟»

دابوجعفر دخبرې په ځواب کې سلیم پاشا وویل: « نه ! سلطان دصلیبي لښکرو پرخلاف تل دخپلو عسکرو په تیارولو کې مصروف وي......د خپلې خور د میړه دخلاصون لاره یې یوائې د ډیپلوماتیکو لارو څخه اړیکې نیولې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن سبا سلطان د ځلورو خواو څخه په غمونو کې را ګیر و . دهغه مشر زوي علاوالدین هم اوس ژر تر ژره دهغه ځای ناستې نه شو کیدای. نو که چیرې په همدې حالاتو کې سلطان ووژل شي نو د عثماني سلطنت دروازې به په مکمله توګه و تړل شي»

د سلیم پاشا دخبرو د اوریدو په وخت کې ابو جعفر دخندا او خوشحالۍ نه شین و اوبیا یې وویل:

« ته څنګه دا ویلې شې ؟د سلطان کشر زوې شهزاده محمد هم دادې د ځوانۍ په درشل کې پښه ږدي.»

« نه !مقدسه پلاره !له یوې خوا محمد ډیر کوچنې دې ،او د سلطان د وژلو وروسته به هغه ددې جوګه نه وي چې د عثماني سلطنت تخت باندې کیني او سلطنت کنترول کړای شي. بله خبره داده چې هغه ډیر بې عقله او نا اهله دې. مونږ ته دعلاوالدین له لورې پوره ګوانښ موجود و چې د علاوالدین په لمنځه وړلو سره به هغه د تل له پاره تم شي.

ابو جعفر ډیر خوشحاله و . د سلیم پاشا دخبرو څخه هغه داسې انګیرله چې اوس نو د اورنه لوبه دهغه په لاسو کې ده. خو په ناڅاپې توګه د سلطان خاموشې ورته را یاده شوه. ددې سره نا ارامه شو او سلیم پاشا ته یې وویل:

« لوګان ! زما شپږم حس د سلطان له لورې ډاډمن نه دې. ماته هره شیبه داسې ښرګندیږي چې دسلطان څارونکې ډله زما پټه څارنه کوي. اوهمدا اوس هم دلته چیرې موجود دي.....نن ماته ددې له پاره را بللې یې چې دمارسې د روغتیایې حالت په اړه درڅخه وپوښتم ، زه پوهیږم چې زه باید ددې نه زیات په اورنه کې پاته نه شم .

سلیم پاشا د ابو جعفر خبرې په ډیر غور اودقت سره واوریدې خو کله یې چې دابو جعفر د تللو خبره واوریده نو غونې یې زیږ شو ځکه هغه پوهیده چې دابو جعفر د تللو وروسته به په اورنه کې دقیصر د جاسوسانو ټول مسؤلیت دهغه په غاړه کې پریوځي. په دې اساس یې په ډیره ناهیلې توګه د ابو جعفر څخه و پوښتل:

« مقدسه پلاره ! مارسې اوس بلکل روغه رمټه ده. خو د اوږد سفر اویا د ګاډۍ د سپرلۍ څخه یې زخمونو ته زیان رسیدلې شي. غوره خو دا وه چې تاسې هغه په کومه نرمه ګاډۍ کې دالبانیې په لور بوتللې وای......تاسې خو ددې ځایه ځئ ، خو زه په دې انګیرم چې په اورنه کې به د اور دبلیدو کار کله پیلوو .....»

« لوګانه !ته اندیښنه مه کوه. ابو جعفر په خامو لوبو باور نه لري ، ما د هر څه له پاره پوره تیارې نیولې دې. زه اوس د سلطان د عکس العمل منتظر یم. یاد ساته چې په اورنه کې د بغاوت د خپرول اصل مقصد دادې چې سلطان د صلیبې مقدسو لښکرو پر خلاف دلښکرکشۍ جرءت هم ونه شي کړای. هغه ته دلته په دارلسلطنت کې دومره ستونزې راپیدا کړل شي چې هغه پرې دهونیاډې څخه د بدل د اخستو فکر پریږدی. نو که چیرې مونږ ته خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مقاصد په ښار کې د بغاوتونو اوفسادونو د پیلولو پرته تر لاسه کیدې شي نو بیا خو به مونږ په موقته توګه د بغاوت پلان شاته پریږدو . خو ته سلطان ته دزهرو د ورکولو په پروګرام باندې فکر وکړه ..... خو که چیرې سلطان د هونیاډې پر خلاف د خپل لښکرو د لیږدولو فکر پرې نه ږدي نو بیا به دا ستا مسؤلیت وي چې په ینې چري کې عیسایې مجاهدین د فساد اوبغاوت په لور را کاږې ، په ښار کې به په هر ځاې کې اورنه و لګوئ تر څو سلطان دلښکرو د کوچ کولو اراده پرې ږدي.

سلیم پاشا په ډیره حیرانتیا سره دقیصر ددې جاسوس خبرې اوریدې. هغه ابوجعفر ته ددې پلان په جوړولو مبارکې ورکړه ، اوس نودهغه تر مخه حالات بلکل روښانه شوي و. د ابوجعفر د تللو وروسته هغه ته د سلطان په حرکاتو باندې څارنه کول ور په غاړه وو . نو که چیرې سلطان دصلیبې لښکرو په خلاف د کوچ کشۍ څخه لاس اخسته نو په ینې چري کې دبغاوت اوفساد تم کول د سلیم پاشا مسؤلیت و او که سلطان دخپلې ارادې څخه لاس نه اخسته نو بیا دسلیم پاشا دنده وه چې په ینې چري کې دبغاوت اوفساد را پارولو له پاره خپلو جاسوسي شبکو ته حکم ورکړي . خو دهغه تر مخه د سلطان د وژلو په پلان باندې دروند کار هم پروت و .

ابوجعفر اوسلیم پاشا تر ډیره پورې په خپلو راتلونکو پروګرامونو باندې خبرې کولې. بلاخره دوې پریکړه وکړه چې د اورنه څخه دابوجعفر سمدلاسه وتل مناسب دي ځکه چې دقاسم ورکیدل او دسلطان د رازه ډکه چوپتیا د ابوجعفر له پاره د خطر د زنګ په څیر شمیرل کیده. په دې اساس د سلطان د وژلو څخه دابوجعفر تر تښتیدو پورې ټول پلان جوړ کړل شو ، ددې وروسته سلیم پاشا د ابوجعفر څخه اجازه واخسته اودخپل کور په لور روان شو .

بله ورځ د جمعې مبارکه ورځ وه. ابوجعفر د اورنه ستر اومشهور خطیب و . اوهغه نه غوښتل چې د اورنه خلک دجمعې دخطبې پرته پریږدي. په همدې خاطر هغه د جمعې دخطبې وروسته اوبیا د شنبې په شپه دشپې په تیاره کې مارسې له ځانه سره داخستلو اود البانیه په لور د تللو پروګرام جوړ کړ. ترڅنګ یې د هر نا څاپې حالت د راپیدا کیدو له پاره یې هم خپل پلان تر تیب کړ. اوهغه دا و چې که چیرې ابوجعفر په ناڅاپې توګه د سلطنت د سپاهیانو له اړخه و نیول شي نو په ینې چري کې دهغه تیارې ډلګۍ به هغه د پخوا څخه د جوړ شوي پلان سره سم د تورې په زور دهغوې د لاسو څخه ازادوي او دښار نه به یې بیرون کوم پټځاې ته رسوي. هلته به دهغه تجربه لورنکې ملګري دمارسی سره یوځاې شتون ولري اوپه دې توګه به دا خلک د برق په څیر په تیزۍ سره دهغه ځایه فرار وکړي.

شونې ده چې د ابوجعفر په برخلیک کې به ددغې بلې لارې د تښتیدو پلان جوړ شوې و. ځکه ، هغه وخت چې هغه د سلګونو خلکو تر مخه د جمعې د لمانځه له پاره خطبه ورکوله نو ډیر حیرانونکې حالت را مخته شو اوهغه دا چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوجعفر د جمعې د لمانځه د خطبې له پاره ولاړ و او خطبه يې ورکوله، خلک په ډير ادب او درنښت سره ناست او خطبه يې اوريده. په همدې وخت کې د ممبر سره نژدې يو اوږود ځوان راپورته شو ، دې ځوان خپل مخ په خپلې لونګۍ باندې پوښلې و ،ابوجعفر په منبر ولاړ و خطبه يې ويله چې دغه ځوان د ممبر خواته ور روان شو او هملته ودريد. ټول خلک دهمدې ځوان لورې ته متوجه شول ، په جومات کې په سلګونو خلکو په ډيره حيرانتياسره دې ځوان ته کتل. کله چې ابوجعفر دغه ځوان خپلې لورې ته په راتلو وکوت نو وينه يې وچه شوه . هغه هيڅ نه پوهيده چې څه کيږي ، لمړۍ خويې ژبه درنه شوه، بيا سمدلاسه خاموشه شو او په ترټره ژبه يې ددې ناپيژندل شوي ځوان څخه وپوښتل:

«ته څوک يې ؟او څنګه دې دجمعې دخطبې د ويلو په وخت کې د راپورته کيدو جرءت کړې دې ؟»

په جومات کې دناستو خلکو زړونه په سينو کې درزيدل، دې ځوان د ابوجعفر خبرو ته هيڅ اعتنا و نه کړه. او نه يې دهغه دخبرو ځواب ورکړ. هغه ودريدا وخپل مخ يې په جومات کې ناستو خلکو ته را واړاوه. داسې بريښيده لکه چې په جومات کې ناستو خلکو ته يې څه ويل غوښتل ، بيا يې د ځولمحو د ځنډ وروسته په لوړ اواز وويل:

د جمعې د لمانځه ډيرو درنو حاضرينو !......دغه کس چې تاسې يې د مغرب د خطيب په نامه پيژنۍ او ستاسې تر مخه د شلو کالو راهيسې دلته د جمعې د لمانځه خطبې ورکوي.....مسلمان نه دې..... بلکه يو پوخ عيسوي دې ، دا شخص دلته په اورنه کې دقيصر د جاسوسي دستګاه مشري په غاړه لري....

درنو حاضرينو ! تر اوسه پورې ستاسې په خاطر سلطان ددې شخص د نيولو څخه ځان ژغورلې دې. ځکه دروند سلطان په دې ويريده چې د ابوجعفر په نيولوسره به تاسې فساد جوړ کړئ ، په دې اساس هغه د ډيرې اوږدې مودې د انتظار او پلان جوړولو وروسته داپريکړه وکړه چې ابوجعفر په دې درنه ټولنه کې و نيول شي.»

په دې وخت کې دابوجعفر حالت هم دکتلو وړ و. دغه شخص چې په هر ډول ناوړه حالاتو يې د قابو پيدا کولو وړتيا درلوده ، نن يې وار و پار وار خطا و او ټولې تجربې يې تر مخه ناکامې معلوميدې. دسختې يخنۍ په موسم کې هم دهغه تندې اووجود په خولو کې ډوب و. دهغه مخ ته په کتلوسره به هر کس داسې انګيرله چې دهغې د رنګونو څخه وينه ويستل شوې وي.

اوس هغه ته د قاسم د ورکيدو او دسلطان د اوږدې خاموشۍ اصلي سبب ډاګيزه شوې و، اوسلطان همداسې پلان جوړ کړې و. دابوجعفر جاسوسانو ته دا ډاګيزه شوې نه وه چې ابوجعفر به د جمعې د ورځې دخطبې په وخت کې د خلکو د ټولنې تر مخ نيول کيږي. دلته نه دهغه تر څنګ کوم ساتونکې و او نه دهغه څخه دفاع کونکې. په دې ټولنه کې يوازې يو داسې کس و چې هغه د ابوجعفر د جاسوسي تنظيم غړيتوب درلود ، کله چې هغه ابوجعفر دغسې په شرميدلې حال کې وکوت نو همت يې وکړ او ممبر سره نژدې ولاړ دغه اوږود قامته ځوان ته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته درواغ وايې ، د جومات په خطيب باندې دداسې درونډ الزام په لګولو سره تا خپل مرګ ته اواز کړې دې. دا ټولنه به تا ژوندې پرې نه ږدي. که ته دومره بهادر انسان يې نو خپله خيره دې ولې پټه کړې ده .... له تاسره دخطيب په خلاف هيڅ ډول ثبوت نه شته ، مونږ د مغرب دخطيب مريدان او مقتديان يو، مونږ به تاته ستا داګستاخي هيڅکله هم ونه بښو .»

دې سرې په ډيره احساساتي توګه داخبرې کولې ،کله چې ابوجعفر خپل دغه جاسوس په دې توګه وکوت نوهغه هم خپل ځان کنترول کړ ، دهغه دماغ هم بيرته کار پيل کړ اوپه ډيره سخته توګه يې د لمانځه په دې جمعه کې خلکو ته وويل:

« دا بدکرچاره انسان و نيسئ...دې د اسلام يو ستر خدمتګار ته د لمانځه په دې ستره ټولنه کې عيسايي وويلې او په دې توګه يې دعثماني سلطنت سپکاوې کړې....»

خلک حيران دريان پاته و او لا دپخوا څخه په خپلو منځو کې پس پسکې پيل کړې وې ، يو شمير احساساتي ځوانانو په پرلپسې توګه خپل اړخونه بدلول را بدلول. کله چې دمغرب خطيب حکم وکړ نو هغه احساساتي ځوانان راپورته شول او دممبر په لور دهغه ځوان د نيولو له پاره را مخته شول خو تر اوسه لا هغوې يو قدم هم نه و اخستې چې په جومات کې يو انګازه کونکې غږ را پورته شو......دا انګازه کونکې اواز د چا وو ...... دا د سلطان مرادخان ثاني د ساتونکې ډلې د قومندان او سپه سالار « طغرل بيګ » اواز و. طغرال بيګ د زمري په څير و غړمبيد او وويې ويل:

« خبردار ! هيڅوک د خپله ځايه ونه خوزيږئ»

طغرل بيګ په خپلو لاسو کې خپله لوڅه توره نيولې وه اوهرې لورې ته يې خوزوله. دهغه ترشا د شاهي ساتونکې ډلې ډير ښه او غوره سپاهيان دخپلو لوڅو تورو سره يو ځاې ولاړ و. د لمونځ کونکو دډلې څخه چې هر څوک په کوم ځاې کې را پورته شوې و هغه بيرته هملته په خپل ځاې کې کيناست. اوس نو دممبر سره ولاړ نقاب پوشه ته کوم ګواښ نه و موجود. په دې خاطر يې د خپله مخه د پګړۍ څنډه لرې کړه. دا قاسم بن هشام و. چې څو ورځې مخته د مارسی د پيدا ښت له پاره د البانيه په لور تللې و. هغه په ډيره بيړه په يوه شپه اويوه ورځ کې خپل سفر وهلې و. خو هغه ته په ټوله لار کې داسې نښې نښانې تر لاسه نه شوې چې دمارسی تښتونکې پرې تللې وې. هغه په ځاې ځاې د خلکو او دهقانانو څخه هم په دې اړه و پوښتل خو هيڅ درک ورته و نه لګيد. اوس نو هغه ته څرګنده شوې وه چې مارسي تر اوسه پورې هم هملته په اورنه کې په کوم پټځاې کې ساتل شوې د ه. هغه په دې پوهيده چې د اورنه څخه يوازې دوه لارې بيرون وتلې دي ، يوه هغه چې د کوچنۍ اسيا په لور ورځې او بله د البانيه په لور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکوچنۍ اسیا په لور د مارسي د تښتولو خو پوښتنه هم نه راپیداکیده ،په دې خاطر هغه د کوچنۍ اسیا لاره پریښوده او د البانیه لاره یې و نیوله. خو کله چې په دې ډاډمن شو چې مارسي دهغې تښتونکو لا تر اوسه پورې د اورنه څخه نه ده راویستلې نو بیرته اورنه ته یې د رستنیدو پریکړه وکړه. خو هغه ته دا ډاګیزه وه چې اورنه ته دهغه د ورتللو ټولې دروازې بندې کړل شوي دي. ځکه شهزاده علاوالدین هم په غلط فهمۍ کې اخته شوې و، او بهر ام خان اود هغه کارندې د بوې کونکو سپیو په څیر د قاسم خان د بوې پسې ګرزیدل. په دې خاطر یې پریکړه وکړه چې سمدلاسه به اورنه ته نه ور ننوځي. بلکه دښاره به پنځه کوسه لرې خپله لاره بدلوي او د سلطان لښکرو ته به ځان ور رسوي. هغه غوښتل چې سلطان د ټولو جریاناتو څخه خبر کړي او د خپل پلان په اړه نوې فکر وکړي. او همداسې وشول. هغه د خپل سفر په یولسمه ورځ دسلطان مرادخان ثاني په دربار کې حاضر شو.

سلطان د قاسم په کتلو سره حیران پاته شو . خو کله چې قاسم سلطان ته په اورنه کې د ورپیښو شوو حالاتو تفصیل ووایه نوسلطان حیران دریان پاته شو او د یوه ښه پلان د پلې کولو په خاطر یې قاسم دخپل ځان سره په لښکرو کې وساته. هغه دخپلې شاهې ساتونکې ډلې سپه سالار « طغرال بیګ» هم را وباله. اوپه اورنه کې یې د سازش کونکو د ځپلو له پاره په یوه عملی پلان باندې خبرې وکړې. قاسم د سپاهیانو یوه تجربه لرونکې ډله له ځانه سره واخسته او اورنه ته د یوې پټې لارې را ننوت. هغه په بدلو کالیو کې د ابوجعفر د جاسوسی شبکې د ریښو څخه د ځان دخبرولو له پاره کار پیل کړ. خو تر دې دمه یې په هیڅا باندې لاس نه و پورته کړې.په همدې وخت کې سلطان هم اورنه ته راستون شو ، قاسم به هم په پټه توګه دسلطان سره کتل ، دخپلمنځې مشورې نه وروسته پریکړه وشوه چې د ابوجعفر سره په شبکه کې د را ښکیلو وګړو د نیولو مخته باید ابوجعفر و نیول شي ، همدا علت و چې نن قاسم د جمعې دلمانځه په ستره ټولنه کې په ابوجعفر باندې د لاس پورته کولو له پاره هلته ورغلې و ،

اوس نو ابوجعفر ته هم د تیښتې بله لاره نه وه. دلمانځه په ستره ټولنه کې دابوجعفر د نیولو علت دا و چې عامو خلکو ته دهغه اصلی څیره را ډاګیزه کړي او هغه و نیسي. تر څو په ښار کې هر ډول فساد خپرولو څخه مخنیوي وشي.

د ابوجعفر حالت ډیر خراب شوې و . کله یې چې قاسم وکوت نو ساه یې په ختو شوه . اوس نو هغه خپل ځانته ښکنځلې کولې ، چې ولې یې دخطرې داحساسولو سره سره بیا هم اورنه پرې نه ښوده . سلطان اوقاسم دهغه د هیلو څخه ډیر هوښیاران او د تدبیرخاوندان ثابت شول.

کله چې قاسم په دې لویه ټولنه کې دخپله مخه نقاب لرې کړ نو د جمعې ډیرو کسانو هغه وپیژانده . په دې خاطر په مجمع کې یوځل بیا مکمله خاموشي حاکمه شوه . ځکه خلکو قاسم د یوه میړنې ، بهادر اوښه انسان په څیر پیژانده. کله چې قاسم خلک ارام وکتل نو یو ځل بیا یې ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درنو حاضرينو ! زه په دې هم شكمن يم چې ستاسې دمغرب خطيب به په نسلې توګه عرب وي بلکه دا لاطينی وګړې دې...... خو له ماسره په دې اړه هيڅ ثبوت نه شته. خو تاسې به اوريدلې وې چې ديني چري په نوې مسلمانو فوځيانو کې چا د بغاوت تخم شيندلې دې. نو تاسې په دې پوه شئ چې هغه همدا وګړې دې.... تاسې به دا هم اوريدلې وي چې د سلطاني قصر تر څنګ اوسيدونکې يوه ميلمنه البانوي کنيزه وژل شوې او لور يې تښتول شوې ده نو پوه شئ چې هغه همدا وګړې دې چې داسې ناوړه کار يې تر سره کړې دې.

درنو حاضرينو ! تاسو ته به ډاګيزه شوې وي چې دشهاب الدين پاشا په مشرۍ زمونږ لښکر دماتې سره مخ شوې دې... زمونږ ډير ښه سپاهيان شهيدان شوي دي ، په داسې حال کې چې دمعظم سلطان د خور ميړه محمد چلپې هم د څلورو زرو ترکو سپاهيانو سره يو ځای د صليبيانو په قيد کې پروت دې. مونږ بايد دخپلې دغې ماتې بدله واخلو ..... او په دې لاره کې يني چري زمونږ ځواک دې ، په داسې حال کې چې ابو جعفر هغه وګړې دې چې په يني چری کې يې يو شمير سالاران او نوې مسلمان شوي سپاهيان بيرته خپل پخواني مذهب عيسايت ته را ګرزولې او دلته په اورنه کې يې د بغاوت د جوړولو ناولې سازش تر لاس لاندې نيولې دې. په دې اساس د معظم سلطان د ځانګړي حکم په اساس نن مونږ په دغه ستره ټولنه کې دغه غدار ابو جعفر نيسو اوبندی کوو يې......»

قاسم لا تراوسه اخري خبره نه وه خلاصه کړې چې د ټولنې څخه په ابوجعفر باندې لعنت ويل پيل شول. که چيرې د شاهي ساتونکې ډلې دلوخو تورو ويره نه وايې ، نو يوشمير احساساتي ځوانانو د ابوجعفر په مرګ باندې هم صرفه نه کوله ، اوس نو دابوجعفر سره بله لاره نه وه. په څو لمحو کې شاهی وسلوالو ځوانانو د ابوجعفر په لاسو کې زولانې ور واچولې او دخپله ځانه سره يې و نيو.

داجومات و او د ابوجعفر د ساتونکې ډلې کسان دلته نه و موجود. په دې اساس دهغه له اړخه دپخوا څخه جوړ شوې پلان پلې نه کړاې شو. شاهي ډلې دهغه لاسونه اوپښې ور وتړلې او له ځانه سره يې په ګاډۍ کې ور واچاوه. قاسم بن هشام ، طغرل بيګ او د شاهي ساتونکې ډلې کسان په خپلو اسونو سپاره د بګۍ ښې او چپ لورې ته روان شول اود اورنه د کلا د زندان په لورې ولاړل.

دابوجعفر د جاسوسۍ نظام دړې وړې پاته شو. کله چې دهغه خلاصونکې ډلې ته دابوجعفر د نيولو خبر ور ورسيد نوهغه وخت ابوجعفر د شاهي کلا په زير خانه کې لاس و پښې تړلې پروت و. قاسم د خپلو پوښتنو ګرويزونو له پاره ابوجعفر همغسې تړلې پريښود ، پاته سپاهيانو ته يې د تللو اجازه ورکړه. اوس دلته دزيرخانې څو ساتونکې او قاسم و طغرال بيګ پاته شوې و. کله چې قاسم خپلې پوښتنې ګرويزنې پيل کړې نو ابوجعفر يې په مقابل کې ډير مقاومت و نه شو کړاې ، هغه د اذيت په دويم پړاو کې د سازش ټولې کړۍ را وسپړودې. خوبيا هم هغه ابوجعفر و. يو تجربه کار او پوخ روزل شوې جاسوس. هغه نه دهغې ډلې په اړه چې تل د ابوجعفر د خلاصون له پاره تيار ولاړ وو څه وويل اونه يې دطبيب سليم پاشا په اړه کومه خبره ډاګيزه کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو دقاسم دپوښتنو په لړ کې تر ټولو مهمه پوښتنه مخته راغلې وه .. هغه دابوجعفر متې د شاله اړخه تړلې وې اودپښو تر منځ يې د لرګې يوه ډنډه ورکړې وه او دهغه پښې يې ورسره په رسۍ تړلې وې ، درسۍ بل سر يې د زير خانې د چت پورې تړلې و. دابوجعفر دپښو لاندې يو ډير عجيب و غريب ميز ايښودل شوې و ، ددې ميز تښتې د يوه لاستي په واسطه ښکته پورته کيداې شوې ، قاسم به دغه لاستې خوزاوه او دميز تښتی به يې ښکته پورته کولې ، دد ې کار سره به ابوجعفر په فضا کې زوړند پاته کيده، د ابوجعفر په پښو کې پرته رسۍ د ميز د تښتو سره نښلول شوې وه،کله به چې دميز تختۍ لاندې لورې ته حرکت کاوه نو دهغه په پښو کې تړلې رسۍ به هم هغه د لاندې په لور را کشاوه . اوپه دې توګه به هغه د چت او فرش تر منځ زوړند پاته کيده ،دقاسم په لاسو کې پايه شکله لاستې و ، کله به يې چې د ميز دتختو د ښکته کولو له پاره دغه لاستې و ګرزاوه نو د ابوجعفر چغې به اسمان ته ورسيدې.

قاسم دابوجعفر تر مخه په لاستې باندې لاس کيښود او ورته يې وويل:

« ابوجعفره ! يو ځل راته ووايه چې د مارتها لور مارسی چيرې ده ؟..»

خو ځومره چې دا پوښتنه د قاسم له پاره مهمه وه په همغه اندازه اويا دهغې څخه زياته د ابوجعفر له پاره هم مهمه وه. ځکه ،که هغه دمارسی په اړه ځواب ويلې نو هلته د سليم پاشا راز را بربنډيده . او ددې سره بيا د شهزاده علاوالدين د روغتيا يې حالت ډاډمن کيده اودهغه د ژوندې پاته کيدو هيلې زياتيدې. په دې خاطر ابوجعفر په ډيره کلکه توګه خپل غاښونه سره ورکړل او دقاسم د پوښتنې ځواب يې ورنه کړ . قاسم يو ځل بيا لاستې په پوره زور سره وګرزاوه ، ابوجعفر ته داسې ښکنده شوه لکه ټول وجود يې چې ټوټې ټوټې شوې وي.هغه چغې کړې او ويې ويل:

مارسي دلته نه شته...... مارسي دلته نه شته....مارسي دلته نه شته....دخداې له پاره ما پريږدئ.»

ابوجعفر په سختو دردونو کې پروت و . قاسم د لاستې د ګرزولو پرته ترې يوځل بيا وپوښتل:

« که مارسي دلته نه شته نو بيا چيرې ده ؟»

« هغه....هغه......هغه الب...... هغه البانيا ته تللې ده »

د قاسم له پاره دا خبره دمنلو وړ نه وه .ځکه هغه پخپله دالبانيې په لور تللې و ،په همدې خاطر يې په ډيره سخته لهجه د ابوجعفر څخه وپوښتل:

« ته درواغ وايې.....مارسی همدلته چيرې ده..... همدلته په اورنه کې.... ما د البانيا ټوله لاره لټولې ده ، ايا هغه په هواکې والوته او البانيا ته ولاړه ؟..»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« نن.....نه......او نه.....مم.....ما پرېږدئ ، هغه مو د کوچنۍ اسیا د لارې څخه دوه ورځې مخته استولې ده. بیا به هغه د سمندر د لارې ددانیال څخه تیرېږي اوالبانیا ته به رسیږي.....»

د قاسم له پاره دا خبر مرګوني و. د هغه خوله وازه پاته شوه ، هغه په دې ډاډ من شو چې ابوجعفر د هغه څخه زیات چالاکه دې. ابوجعفر د مارسی د لیږلو له پاره څه ډول لوبه لوبولې ده. قاسم د ابوجعفر په چال نه و پوهیدلې. په هرصورت ، قاسم د ابوجعفر څخه د را تلونکې ښځې په اړه معلومات تر لاسه نه کړای شو خو دهغې سره سره قاسم دا احساس کړې وه چې ابوجعفر ورته دهغه دهیلو پورته معلومات ورکړې دي. په دې خاطر تر ماښامه پورې د ابوجعفر څخه د پوښتنو ګرویزونو وروسته یې دماښام لمونځ ادا کړ او بیا یې د ابوجعفر څخه تر لاسه شوې معلومات په یوه کاغذ باندې ولیکل اودکلا څخه د وتلو او اورنه ته د بیرته راستنیدو تیارې یې وکړ. دابوجعفر لاس وپښې یې ازادې کړې او هغه یې هملته په زیرخانه کې بندي پرېښود اوپخپله د کلا څخه د بیرون را وتلو له پاره بیروني دروازې ته راغې.هلته یې دکلا د مسؤل څخه وپوښتل:

« ددې کلا دخوندي ساتلو له پاره څومره ساتونکې شته..؟»

« زمه سره ټول لس کسان دي»

قاسم په ډاډمنه توګه ورته سر وخوځاوه. هغه دا هیله هم نه درلوده چې په دې ورې کلا به دابوجعفر خلاصونکې ډله حمله کوي. دا په حقیقت کې یوه کوچنۍ جنګي کلا وه چې دښار د دیوال به شمال غربي برخه کې پرته وه. اوپه هغه وختو کې استعمالیده چې ښار به کلابند کیده. دې کلا دوه برجونه درلودل ، چې د شهرپناه څخه دلوړوالي په خاطرترې دښاره بیرون تر لرې لرې ځایو پورې حمله کونکې څارل کیدې شول.

قاسم د کلا مسؤل ته دابوجعفر له پاره خوراک څښاک د برابرولو حکم وکړ. او تر څنګ یې دا هم ورته وویل چې د ابوجعفر د نیول کیدو په اړه هیچاته خبره ونه کړل شی..... قاسم دهغه ځایه را ووت. طغرل بیګ هم ورسره مل و. نن قاسم تر ټولو ستر دنده تر سره کړې وه. ځکه چې هغه دټولو ستر ښکار ابوجعفر ښکار کړې و اودهغه څخه یې د سازش ټولې کړۍ را بربنډې کړې وې. اوس نو دننه په اورنه کې دکوم سازش دخپریدو ګوانښ کم شوې و ، قاسم د سلطان تر مخه د ابوجعفر څخه ترلاسه شوې معلومات په تفصیل سره بیان کړ. اودسلطان څخه یې د ټولو هغو وګړو د نیولو احکام واخستل چې په دې سازش کې ښکیل شوي و. په دې ډله کې یو شمیر ستر ستر وګړي هم وو. دیني چري یو شمیر سالاران او سپاهیان هم په کې ورګډ وو. او تر څنګ یې دښار په مختلفو ځایو کې دقیصر څو کسه جاسوسان هم وو. خو که په هغوې کې یو اځنې نوم نه و نو هغه دسلیم پاشا نوم و ، تر څنګ یې د ابوجعفر دهغې ځانګړې ساتونکې ډلې یادونه هم نه وه چې نن شپه یې ابوجعفر ددې شمالي کلا د زندان څخه خلاصه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان ددې ټولو وګړو د نیولو له پاره دشاهی ډلې سپه سالار طغرال و ټاکه ، دغه شاهي ډلې یې په څو برخو وویشلې او د مختلفو ځایو څخه یې د وګړو د نیولو له پاره لس لس اویا دولس دولس کسان ورولیږل.

نن ټوله ورځ د ابوجعفر د نیولو په اړه ځاې ځاې خبرې اترې کیدې. په یو ځاې نیم کې دابوجعفر کارندو بلوې اوفسادات هم جوړ کړل خو د سلطان وفاداره فوځ یني چري دښار په ټولو سترو سترو ځایو اوکوڅو کې ګزمې کولې ، نن د سهاره څخه د ښار ټولې دروازې بندې کړل شوې وې ترڅو د ابوجعفر کوم ملګرې دخپلو نیولو د ویرې و نه تښتي. نن ورځ د اورنه په تاریخ کې د اهمیت وړ ورځ ګڼل کیده ، سلطان پخپله نیغ په نیغه ددې ټول حالاتو څارنه کوله.

خو قاسم ددې هر څه سره سره بیا هم غمګین و ، هغه هیله درلوده چې د ابوجعفر څخه به دپوښتنو ایګنو په واسطه د مارسي درک هم ځانته معلوم کړي. څومره یې چې مارسی ځانته نژدې احساسوله هغه ترې همغومره لرې شوې وه. د ابوجعفر د نیولو تر مخه د سلطان له اړخه په ښار کې اعلانونه هم شوي و.

« دیو شمیر شر اچونکو، چې په اورنه کې پټ شوې دې ، د نیولو له پاره په ټول ښار کې نظامی مقرارت اعلانیږي ، هیچاته د اورنه څخه د وتلو اجازه نه شته. هیڅوک دې هم کوم اجنبي انسان نه میلمه کوی ،اونه دې دغسې وګړو ته پناه ورکوي ، په ښار کې ټولو بهرنیو ته حکم کیږي چې دښار د کوتوال سره خپل نومونه ثبت کړي او هملته حاضري ورکړي.....»

دهمدې اعلاناتو او انتظاماتو وروسته د قیصر د جاسوسانو دنیولو لړۍ پیل شوه. قاسم ټوله ورځ ډیر زیات مصروفه پاته شو، دښار په مختلفو سیمو کې یې د قیصر دجاسوسانو پر خلاف عملیات کول ، په ډیرو مهمو ځایو باندې قاسم پخپله حمله کوله. دشپې تر ناوخته پورې یې د سازشي کړیو زیات شمیر وګړي تر ولکې لاندې راوړي و. خو یو شمیر مجرم عناصر همليته په ښار کې یو ځاې بل ځاې پټ شوي و. دهغوې د پیدا کیدو په خاطر د بهرام خان دپټې محکمې ، دښار کوتوال ، د یني چري وفاداره فوځیانو او د شاهي دلګیو عسکرو په پوره محنت سره پلټنې کولې.

قاسم د شپې ناوخته ، هغه وخت کورته را ستون شو چې ډیر زیات ستومانه شوې و. خو اوس یې هم خوب د سترګو څخه غایب و. په خپله بستر و غوځید او سترګې یې په چت کې ونښتې. دهغه دماغ دلته و خو زړه یې البانیه کې و. تر ډیره پورې ویښ اوبیداره و. خوبیا معلومه نه شوه چې څه وخت یې سترګې ورغلې وې.

بله ورځ سهار چې دقاسم سترګې و غوړیدې نو دهغه له پاره همغه لمړنې خبر ډیر اندیښمن کونکې و. هغه ته سهار وختي خپل یوه کس راپور راوړ چې.... تیره شپه په شمالي کلا باندې چا دشپې حمله کړې ده ، دې حمله کونکې د قیصر خطرناکه جاسوس ابوجعفر له ځانه سره وړې دې ، دپیښې تفصیل څه داسې دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیمایی شپې نه وروسته کومې وسلوالې ډلې وینه تویونکې حمله کړې ده ،دکلا مشر او دهغه د ساتونکو ډله یې له یوه سره د تیغه تیر کړي دي اوپه زیرخانه کې بندی ابوجعفر یې خلاص کړې اوله ځانه سره یې وړې دې. دشواهدو نه ډاګیزه کیږي چې دحمله راوړونکې ځوکسان هم په دې جنګ کې وژل شوې دي خو حمله کونکو د تللو په وخت کې دخپلو ملګرو مړي هم له ځانه سره وړی دي.

دقاسم د لړزولو له پاره همدې خبر بسنه کوله. هغه د پرون څخه تر نیمایی شپې پورې دسلو څخه زیات غداران نیولي وو. خو اصل مجرم یې یو ځل بیا د لاسووت. هغه په دې هم حیران و چې شمالې کلا ته یې ابوجعفر د ټولو امنیتی حالاتو د په نظرکې نیولو سره په ډیره پټه توګه ورورې و. او ددې کار په اړه ډیر کم اوخاص خاص خلک خبر وو .....دا خبره چې .....« ابوجعفر به په شمالی کلا کې ساتل کیږي ».... په ډیره محتاطه توګه د پخوا څخه مطرح شوې وه. هغه په همدې فکر کاوه چې هرو مرو به دابوجعفر کوم خاص کارنده تر اوسه پورې د نیولو څخه خوندي پاته شوي وي چې هغه ته نه یوائې په شمالي کلا کې دابوجعفر د بندی کیدو معلومات تر لاسه شوي بلکه دهغه دخلاصون لپاره یې په همغه لمړنۍ شپه قدم پورته کړې دې.

د بله اړخه ......ابوجعفر دمارسی او خپلو شپږو کسو نورو ملګرو سره یو ځای د یوې غرنۍ درې څخه تیریدل، هغوی دالبانیی د محل په لور روان وو. مارسي په یوې بګۍ کې سپره وه. دا بګۍ درې اسونو کشوله، د روانیدو ترمخه طبیب سلیم پاشا مارسي ته دخوب ادویه ورکړې وه ،همدا علت و چې مارسی لا تراوسه هم ویده پرته وه اوپه ځان نه پوهیده. ابوجعفر ځکه د ښار دکلابندۍ څخه راوتلې و ، چې دهغه خلاصونکې ډلې د ابوجعفر سره یو ځای د کلا د دیوالو څخه ټوپ وهلې و او مارسي هم د سلیم پاشا داثرو رسوخ له مخې دښاره بیرون د لاله شاهین تر یادګاره پورې راوستل شوې وه. مارسي یې لا د ماښامه د ښاره راویستلې وه ، قاسم بن هشام د ابوجعفر د جاسوسۍ شل کلنې هڅې په یوه ورځ په اوبو لاهو کړې وې اودبغاوت ټولې کړۍ یې سره خوزولې وې. او ابوجعفر په دې خبره ډیره غمژن و . هغه په فکر کې ډوب و او هڅه یې کوله خپله غصه په دې سړه کړي چې د قاسم محبت «مارسي» یې له ځآنه سره راوړې وه.

په همدې ورځ د سلطان قاصد د هنګري دپادشاه لارډ سلاس پیغام له ځانه سره راوړې و . د هنګري پادشاه غوښتنه کړې وه چې سلطان مرادخان ثانی دې دخپلې خور دمیړه دخلاصون په خاطر دسربیا ازادي و منې او ددې هیواده څخه دې خپله شاهي ولکه پاې ته ورسوي ، د «والیشیا» ولایت هنګري دې هم مونږ ته راکړي او نقدي زر دې هم تر شپیته زرو ډاکټ پورې مونږ ته تسلیم کړي»

د سلطان له پاره ددې شرایط منل ډیر ستونزمن کار و . ددې پیغام مقصد داو چې سلطان د خپل یوه کس د راخلاصون په خاطر دهنګري پادشاه ته خپل نیمایی سلطنت ور کړي. سلطان د لارډ سلاس ځواب ډیر شرمناکه وباله او پرې ډیر په غضب شو. غوښتل یې چې هغه ته لیک ور واستوي او ورته ګواښ وکړي چې خپل بندي به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځخه د توري په زور را خلاص کړي. خو په دې وخت کې هم یو ځل بیا د سلطان خور او خورینه را مخته شول اوسلطان یې مجبور کړ چې دهنګري دپادشاه په مقابل کې سخته ژبه ونه کاروی. همدا علت و چې سلطان د هنګري پادشاه ته ولیکل چې: خپل شرایط لږ څه نرم کړي ځکه دپادشاهانو سره ښه نه ښکاري چې خپل یو بندي په دومره لوړ قیمت و پلوري.

ځوورځې وروسته مارسی البانیه ته ورسیدله. خو قاسم لا تر اوسه هم په اورنه کې اوخت را اوخت. دا هڅه یې کوله چې څه ډول دځو ورځو له پاره اجازه واخلي اود سکندربیګ په محل باندې حمله وکړي او خپله مارسي ترې بیرته را ازاده کړي. په همدې وخت کې سلطان د ابوجعفر په ریښو کې رانښتې جاسوسانو ته په ریښتنې توګه سزا ورکړې وه. سخت مجرمین یې جلادانو ته ورحواله کړي و او معمولي مجرمین یې زندان کې ور اچولي وو.

د هنګري دپادشاه او سلطان تر منځ دخط و کتابت لړۍ دوام پیدا کړ، دا لړۍ دومره اوږده شوه چې بلاخره د صلیبیانو اومسلمانانو تر منځ په یوه تاریخي تړون منتج شوه. د سلطان خور او دنورو بندیانو خپلوانو سلطان د هونیاډې څخه دبدل داخستو په ځای دهغه سره په سولې کولو مجبور کړ. دې خط و کتابت داسې ښه خپله کړه چې بلاخره سلطان مرادخان ثاني او دهنګري پادشاه لارډ سلاس دواړه دیوه تړون د لاسلیک له پاره د« زیجیډین» سیمی ته ورغلل. د روم دپاپا ځانګړې نماینده ،«کارډینل جولین» د مسلمانانو سره دسولې په کولو سخت ناخوښه و. هغه ډیره هڅه وکړه چې هونیاډې او لارډ سلاس د سلطان سره د سولې د موافقې دکولو څخه منه کړي. خو دا ځل د لارډ سلاس اودسلطان تر منځه سوله شوې وه. هماغه و چې د ۱۴۴۴ ز کال د جولاې په دولسمه ددواړو پادشاهانو تر منځ په زیجیډین کې د سولې تړون لاسلیک شو. ددې تړون له مخې سربیا د عثماني سلطنت له لاسو ازاده کړل شوه. د « والیشیا» دایالت یوه برخه د هنګري پادشاه ته ورکړل شوه اوتر څنګ یې سلطان دخپلې خور د میړه دازادولو له پاره شپیته زره ډاکټ د فدیې په توګه صلیبیانو ته ورکړل. دا تړون په هنګري او ترکی دواړو ژبو کې لیکل شوې و اودواړو پادشاهانو په هغې دلاسلیک کولو وروسته سوګندونه یاد کړي و چې ددې تړون دمندرجاتو درنښت به لکه دمذهبي صحیفې په توګه کوي. ددې تړون له مخې « ډینوب» دریاب دسلطان له پاره اخري پوله ټاکل شوې وه. داتړون د لسو کالو له پاره و. اودغه لس کاله ټول په کې دمسلمانانو اوعیسایانو تر منځه د سولې دکلنو په نامه یاد کړل شوي و. لارډ سلاس په انجیل سوګند وکړ او سلطان مراد خان په قران لاس کیښود.

اوس نو سلطان ډاډمن شوې و، محمد چلپې هم ازاد شوې و او بیرته اورنه ته ور رسیدلې و. په کوچنۍ اسیا کې هم امن قایم شوې و. ددې سولې د تړون له مخې په څرګنده توګه په اروپا کې جنګ پای ته رسیدلې و. اوسلطان مرادخان ثاني دلمړي ځل له پاره د سکون ساه اخستې وه. تیرو شلو دوه ویشت کلونو جنګونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسفرونو هغه د سلطنت د امورو څخه ستومانه کړې و ،په دې اساس هغه غوښتل چې خپل پاته ژوند په ارام او سکون سره ، د الله په یاد کې ، تیر کړي ، هغه ددې سولې د تړون دلاسلیک کیدو وروسته د سیل اوتفریح له پاره د کوچنۍ اسیا د ښکلو اوښایسته ځایو د کتلو په لور مخه کړه.

شهزاده علاوالدین چې د څو ورځو راهیسې په پرلپسې توګه یې ناروغتیا زیاتیده ، د سلطان د بیرته راستنیدو نه وروسته یې دشاهي طبیبانو د ځانګړې توجه له مخې روغتیا مخ په ښه کیدو وه . د خپلې ناروغتیاد بسترې څخه پورته شوې او اوس په خپله د قدم وهلو جوګه ګرزیدلې و ، دمحل په داخل کې به یې آس سواری هم کوله او په یو شمیر لوبو کې به یې هم برخه اخستله. خو یوه ورځ یوناڅاپه دهغه روغتیایی حالت ډیر خراب شو او د څو ساعتو سختې ناروغتیا وروسته بې د دې فانې نړۍ څخه سترګې پټې کړې.

شهزاده علاوالدین سلطان ته ډیر زیات ګران و . کله یې چې د وفات خبر سلطان ته ور سید نو سلطان سخت ټکان وخوړ . دهغه په فکر کې هم نه و چې ناروغه شهزاده به دغسې یو ناڅاپه ددې نړۍ څخه سترګې پټوي ، دخپل ځوان زوې ناڅاپي مړینې د سلطان په ځیګر باندې ډیر ناوړه اغیز وکړ، هغه د خپل زوې د تکفین له پاره په ډیره بیړه اورنه ته راستون شو، خو د زوې داخري رسوماتو داداکولو په وخت کې سلطان داسې معلومیده لکه یو ناڅاپه چې بوډا شوي وي. دهغه مخ داسې اغیزمن شوې لکه د یوه کیشتیبان مخ چې د کیشتۍ دغرقیدو په وخت کې د غم او اندیښنو څخه اغیزمن کیږي . شهزاده نه یوائې سلطان ته ګران و بلکه هغه دسلطنت وارث او ولیعهد هم و. دهغه ناڅاپي مړینې سلطان مړژواندې کړې و . اوس نو سلطان ته د مملکت د امورو ، او حکومت کولو سره هیڅ دلچسپي نه وه پاته . همدا علت و چې سلطان د شهزاده د مړینې په دریمه ورځ د سلطنت څخه دګوښه کیدو پریکړه وکړه. د سلطان ددې پریکړې په واسطه د سلطنت ګڼ شمیر مخلص عمایدین ، سپه سالاران او سالاران ډیر غمژن شوي و ، په دې اساس هغوې پریکړه وکړه تر څو سلطان مجبور کړي دسلطنت نه د عزل کیدو خپله پریکړه بیرته واخلي او عثماني سلطنت بې یاره او مددګاره پری نږدي. خو سلطان دیوه خبره هم وانه وریده او په خپله پریکړه باندې کلک و درید.

دسلطنت په تخت باندې د شهزاده علاوالدین نه وروسته دهغه د کوچني ورور شهزاده محمد دکیناستو حق و ، په دې اساس سلطان شهزاده محمد ته د هغه په کوچنیوالې کې د عثماني سلطنت تاج ور په سر کړ، په دې وخت کې د شهزاده محمد عمر څوارلس کاله و . ګڼ شمیر خلکو دا ګمان کاوه چې ځوان شهزاده به د حکومت امور په ښه توګه تر سره نه کړي. په دې خاطر سلطان دخپل نوي شهزاده له پاره د خپل سلطنت ډیر تجربه لرونکې سالاران او عمایدین د سلاکارانو په څیر و ټاکل. په دې لړ کې یې قاسم بن هشام په ځانګړې توګه په ځانته خونه کې ور وغوښت او ورته یې حکم وکړ چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قاسمه ! مونږ پر تا باندې ډير زيات باور او اعتماد کوو . د ابوجعفر د سازش په را بربنډولوکې چې تا کوم کړچار ادا کړې دهغې له رويه دې په عثماني سلطنت باندې ډير زيات احسان کړې دې. چې اجر اوبدله يې مونږ نه شو درکولې. مونږ ستا د وړتياو اواخلاص ترمخه پريکړه کړې ده چې زما د تګ سره سم تاسې د شهزاده محمد د ځانګړې سلاکار په څير و ټاکو . هيله لرم چې ته به دا دنده په ډيره ښه توګه تر سره کړاې شې. مونږ پر تا پخوا له دې نه هم ډير مسؤليتونه بار کړې دي ، هسې خو هم مونږ ته شاهي سراغ رسان اوپه اورنه کې د قيصر دجاسوسانو د جرړو د ويستلو له پاره ټاکلې يې..... خو څرنګه چې اوس د سازش او بغاوت ګوابښ کم شوې دې نو په دې خاطر مونږتا ددې مسؤليت څخه ازادوو اود شهزاده محمد سره دې د ځانګړې سلاکار په توګه ټاکو . اوس نو هغه شهزاده محمد نه دې بلکه « سلطان محمد خان » دې.

قاسم لا دپخوا څخه دحالاتو څخه ښه خبر و . اوهغه همدا هيله درلوده چې سلطان به ورته د شهزاده په اړه څه ځانګړې هدايات ورکوي. خو هغه ددې هيله نه درلوده چې هغه دې د شاهي سراغ رسانۍ څخه جدا کړی. په دې خاطر يې په څيرانتياسره تر ې و پوښتل:

« خو درونده سلطانه ! د ابوجعفر يو شمير جاسوسان لا تر اوسه هم زمونږ دپنجو څخه ازاد ګرځي ، زه ډيره هڅه کوم چې هغوې هم ونيسم.»

« ددې کار له پاره بهرام خان کافی دې. هسې هم ما تاسې د موقت سراغ رسان په څير ټاکلې واست. ته دجنګ د محاذ سړې يې. مونږ نه غواړو تا دلته په دې امورو کې له لاسه ورکړو .»

قاسم يې د شاهي سراغ رسانۍ د دندې څخه لرې کړ . او د نوې ځوان شهزاده سلاکار يې و ټاکه. خو په يني چرې کې د قاسم قومنداني همغسې په خپل ځاې پاته شوه.

د شهزاده محمد په تخت د کيناستونه وروسته سلطان د کوچنۍ اسيا د «ايدين» در ياست په لور وخوزيد. په دې سيمه کې ډيرې په زړه پورې طبيعې ښکلې منظرې وې او تر څنګ يې هلته يوه خانقاه هم موجوده وه. په دې خانقاه کې به هروخت د ذکر وفکر او زهد اوعبادت غونډې جوړې وې. په ايدين کې دښارې ژوند په لړ کې کومه خاصه ستونزه نه تر سترګو کيده. بلکه ددې ځاې خاموشه چاپيريال او ښکلې طبيعې مناظرو سلطان ته د سلطنت د تخت نه په زرګونو واره زيات سکونت او ارام وربانبه. دلته سلطان په ذکر وعبادت کې مصروف شو . ځکه سلطان مرادخان ثاني يو درويش صفته اوفلسفي انسان و اود ماده پرستۍ څخه يې سخته کرکه درلوده . هغه ته د ښارونو اوسيدونکی او ددولت را ټولونکی د جهنم خس ښکاريدل. دهغه په وړاندې د دنيا له پاره منډې تړې د شيطان د پيروانو کار ګڼل کيده . هغه په دې پوهيده چې د حقيقې ژوند راز د الله تعالې په پيژندلو کې پټ دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې خاطر یې د سلطنت څخه د ګوښه کیدو پریکړه وکړه او پادشاهي ، زر ، جواهرات او هرڅه یې پریښودل او په دې اړه یې یوه لمحه هم د خفګان احساس و نه کړ.

سلطان اورنه پریښوده او ترې ولاړ. د سلطان مراد خان ثاني د سلطنت څخه ګوښه کیدل او یوه ځوان شهزاده ته د سلطنت امور ورسپارل د عیسویانو اوصلیبیانو له پاره د خوشحالۍ سبب وګرزیدل. په دې اساس یې د موقع نه د ګټې په اخستو سره د لاسلیک شوي تړون د ماتولو هڅې پیل کړې ، دهنګری قومي غونډې داوخت داورپا څخه د ترکانو د ویستلو له پاره بهترین فرصت وګاڼه ، په دې لړ کې ډیر ستر محرک عنصر د پوپ نماینده « کاردینال جولین » و . هغه د پوپ د پوره تایید په اساس د تړون په ماتولو اصرار کاوه ، پوپ (پاپا یې روم) د روم دکیتولیک چرچ مشر و . په دې اساس هغه وخت چې پوپ دا فتوې ورکړه چې د مسلمانانو سره د تړون ماتول ګناه نه ده نو په ټوله اروپا کې د جوش او جذبې نوې ولولې را وټوکیدې. د قسطنطنیې قیصر هم په دې تحریک کې له ټولو مخته و . په داسې حال کې چې قیصر د (ارتوډکس د کلیسا) پیرو و . ارتوډکس کلیسا د ورمن کلیسا سره سخت مخالفت درلود خو ددې سره سره بیا هم د قسطنطنیې قیصر د مسلمانانو پر خلاف د کارډینل جولین او د هنګري دخلکو تر څنګ قدم په قدم روان و . دا حالات دصلیبیانو له پاره د هیلو نه ډک و ، ځکه د عثماني سلطنت د امورو مسؤلیت د یوه ځوان شهزاده په اوږو بار وو ، او کرمیا امیر هم ددې خبر په اوریدو سره یو ځل بیا په بغاوت لاس پورې کړ ، عثماني فوځونه د کرمیا امیر د ځپلو له پاره یوځل بیا هغه لورې ته ولاړل.

دبله اړخه د «دانیال » په دره اوسیند باندې د (جینوا ، برګنډي او وینس) بحرې بیړیو ولکه کړې وه. او عثماني فوځونو ته یې دا ستونزمنه کړې وه چې د دانیال دد ریاب څخه په اسانۍ سره تیرې شي. اوس نو ټول حالات د صلیبیانو په ګټه او دمسلمانانو په زیان باندې راڅرخیدل. خوددې ټولو خبرو سره بیا هم دهنګري پادشاه لاړډ سلاس نه غوښتل د سلطان سره خپله کړې لوظنامه ماته کړی. تر څنګ یې د هنګري دقومي غونډی یو شمیر غړی هم دتړون دماتیدو پر خلاف و او دا کار یې غیر اخلاقي ګاڼه. ان تر دې چې پخپله هونیاډې هم د تړون د ماتولو پر خلاف و . خو کارډینال جولین دخپل مذهبي اغیز څخه کار واخست او د روم د پاپا د فتوې په اساس یې د پادشاه ضمیر ارام کړ. او هغه ته یې دا ډاډ ورکړ چې دغیرعیسوی خلکو سره تړون هیڅ معنا نه لری. په دې لړ کې دهنګری د قومي غونډې د یوشمیر کسانو مخالفت هم ددې فتوې تر اغیز لاندې راغې ، جولین په غونډه کې اعلان وکړ چې دا فتوې پخپله د پوپ د تائید نه برخمنه ده . هغه غونډې ته په خپلې وینا کې چې تاسې یې « د عثماني دولت ، لمرۍ ټوک او د ګبن د څلورم ټوک په ۴۲۴ مخ کې لوستلې شئ» داسې وویل:

« ایا تاسې په دې زرینه موقع کې خپلې ټولې هغه هیلې چې خلکو په تاسو پورې تړلې دي له منځه وړئ ، ددې خوش بختۍ څخه ګټه نه پورته کوئ چې تاسې ته در په برخه شوې ده . ستاسې ژمنه ، عهد او تړون ستاسې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي او ستاسي دمسيحي ورونو سره دي په دي اساس زمونږ هغه پخواني تړون چي زمونږ دمذهب دمخالفينو او دمسيح ددښمنانو سره شوي و ، له منځه تللي دي. نن په نړۍ کي دمسيح نماينده د روم پاپا دي اودهغي د اجازي پرته نه تاسو کوم تړون کولي شئ او نه يي پوره کولي شئ ، په دي توګه زه تاسي د هغه درواغو د سوګند څخه بري کوم اوستا سو فوځ ته برکت ورکوم ، د شهرت او خلاصون په لاره کي زما تر شاه را ځئ ،خو که چيري اوس هم ستاسو په زړونو کي څه خبره وي نو زه به دهغي ګناه وبال په خپله غاړه واخلم.»

هونياډي لا تر اوسه د کارډينل جولين تر اغيز لاندي نه و راغلي ، ځکه هغه دترکانو سره د ژمني ماتول ډيره ستره بداخلاقي ګڼله. خو کله چي د هونياډي سره دا ژمنه وشوه چي د ترکانو څخه د بلغاريي دبيرته اخستلو وروسته به هغه هيواد هونياډي ته ورحواله کړل شي او هونياډي به دهغه ځاي پادشاه ومنل شي نو هغه هم د کارډينال سره همغږي شو.

دهونياډي د راضي کيدو سره سم د صليبيانو لښکر چي دراتلونکو لسوکلونو له پاره يي د مسلمانانو سره د جنګ د نه کولو تړون لاسليک کړي و، په ډير جوش اوجذبي سره جنګ ته تيار شول. هونياډي وړانديز وکړ چي دتړون دماتولو اعلان دي د ۱۴۴۴ زکال د سپتمبر تر لمړۍ نيټي پوري پټ پاته شي ، هغه فکر کاوه چي عيسايي صليبي ځواکونه به د ستمپر تر لمړۍ پوري د وخت څخه پوره پوره ګټه پورته کړي اوپه هغو ټولو سيمو به ولکه ومومي چي ترکي فوځيان يي د دي تړون له مخي پريږدي . همدا راز يي سربيا پادشاه ،جارج برنيک وچ ته يي دهغه د سلطنت دپراخولو په اړه لالچ ورکړ اوهغه يي هم د تړون په ماتولو باندي اړ ويست.

دلين پول د وينا له مخي « دکومو لارو څخه چي دا غداري ترسره کيده، دهغي له مخي د اروپا د جنګي پوهانو او يوه ستر سپه سالار دشهرت له پاره ددي نه بله زياته معيوبه خبره په تاريخ کي نه شي تر سترګو کيدي.»

تر اوسه پوري د سوله ليک د ليکلو څخه لا يوه مياشت هم نه وه تيره شوي چي دماتولو له پاره يي صليبيانو سره لاسونه يو کړل. هغه وخت چي عثماني فوځيانو د سربيا، واليشيا (والاچيا) او د ډينوب د ساحلي سيمو او جنګي کلاګانو څخه خپل فوځونه را ويستل نو صليبي فوځونو د تړون څخه پوره پوره ګټه پورته کړه ، اوپادشاه لاډسلاس ، کارډينل جولين ، او هونياډي دعثماني سلطنت پر خلاف نژدي شل زره فوځونه راټول کړل او د سپتمبر په لمړۍ نيټه يي دحملي له پاره عملي ګامونه واخستل. ترکان دهغوي ددي فريب او چل ول څخه بي خبره وو . په دي اساس هغوي ګڼ شمير جنګي کلاګاني صليبانو ته پرى ايښي وي. صليبيانو هم په يو شمير جنګي کلاګانو باندي يرغل وروړ او هلته ميشت ترکي فوځونه يي يو په بل پسي يا ووژل او يا يي د غرونو د سرونو څخه لاندي را وغورول . دهنګري فوځونو دخبر ورکولو پرته د ترکي په پولو باندي يرغل راوست ، هغه سميي يي لوټ اوتالان کړي او دبلغاريه له لاري يي ځانونه بحر اسود ته را ورسول اوبيا يي دهغه ځايه د جنوب په لور مخه کړه. په دي توګه هغوي ګڼ شمير سيمي تر خپلي ولکي لاندي راوړي او تر «وارنا» پوري ور ورسيدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهغه ښار یې کلا بند کړ ، دلته هم ترکي فوځونه ددومره ناځاپي یرغل دمقابلې له پاره تیار نه وو. په دې اساس یې دمجبوریت له مخې خپلې وسلې په زمکه و غورزولې او «وارنا» یې صلیبیانو ته ورحواله کړه. ددې نه مخته چې په لاره کې څومره ترکي فوځونه را روان وو ټول مقتول او مغلوب کړل شول. او ټولې سیمې د عیسایانو او صلیبیانو دبې رحمۍ اوسفاکۍ او دمسلمانانو د عامې وژنې شاهدې وګرزیدې.

د صلیبیانو دترون د ماتولو دا خبر چې کله نوې ځوان سلطان ، سلطان محمد خان ته را ورسیدنو په هغه وخت کې د «وارنا» ښار هم د ترکانو د لاسو څخه وتلې و. ځوان پادشاه چې کله دا ډول غمژن خبرونه واوریدل نو وارخطا شو، سمدستي یې دسلطنت دربار جوړ کړ اوخپل سپه سالاران ، سلاکاران ، وزیران را ټول کړل اودهغوې سره یې په دې لړ کې مشورې پیل کړې. په دربار کې ناست هر سړې دغم اوغصې څخه تک سور ګرزیدلې و، د ینې چرې زوړ او تجربه لرونکې سپه سالار «خواجه خیري» تر ټول ګرم او جذباتونه ډک معلومیده . په دې وخت کې نوي ځوان سلطان غونډه پیل کړه او په خپلو خبرو کې یې ورته وویل:

«دسلطنت درنو وفادارانو ! لکه څنګه چې تاسو ټولو ته ډاګیزه شوې ده چې د اروپا بدفطرته صلیبیانو ، زمونږ د معظم سلطان سره خپل کړې تړون مات کړې او زمونږ ګڼ شمیر جنګي کلا ګانې او سیمې یې تر خپلې فوځې ولکې لاندې راوستې دي ، هلته یې چور او تالان کړې او خلک یې په عامه توګه وژلې دي او اوس یې د «وارنا» په ښار باندې هم ولکه کړې ده ، صلیبیان غواړی ترکان د اروپا څخه بیرون وکاږي ، هغوې ددترون په ماتولو سره په انساني تاریخ کې ډیر بد کرچار ادا کړې دې.....

دا هغه حالات وو چې دهغې څخه دخلاصون په خاطر مې ستاسو دا غونډه رابللې ده. په دې وخت کې زمونږ د فوځونو زیاته برخه هلته په کریمیا کې دکریمیاد امیر د بغاوت په ځپلو کې مصروف دي ، دلته اوس زمونږ سره د ینې چرې د وفاداره اوتجربه لرونکې فوځونو په ګډون نژدې ۳۵ زره وسلوال فوځونه موجود دي ، چې مونږ کولې شو ددې فوځونو سره یوځاې د هونیاډې د مقابلې له پاره قدم پورته کړو. خو زه د څو ورځو راهیسې په دې فکر کې یم چې زمونږ یو شمیر پخواني سپه سالاران او وزیران اوس د صلیبیانو سره د پنجه په پنجه کیدو څخه ویره لري ، دهمدې حالاتو د په نظر کې نیولو په اساس له تاسو څخه د سلطنت د بهبود په خاطر اړینې مشورې غواړم.»

نوي ځوان سلطان دخپل عمر څخه د ډیرو پورته خیالاتو څرګندونه وکړه او ددربار حاضرینو ته یې هر څه تر مخ کیښوول. په دې وخت کې ټول خلک په خپلو خپلو ځایو باندې ناست و او په ډیر تعجب سره یې د نوې سلطان خبرې اوریدې. په دې وخت کې د ینې چري زوړ سالار «خواجه خیرې» تر ټولو دمخه پورته شو او ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درونده سلطانه ! تا چې دکومو سالارانو او وزیرانو یادونه وکړه ، هغوې د سلطنت د پایښت له پاره دخپلې وینې اخري ځاځکې هم ځاروي. هیڅ یو ریښتونې مسلمان به د عیسویانو سره د جنګ او جهاد څخه دریغ ونه کړي ، په حقیقت کې د سلطنت یو شمیر پخواني وفاداران دا هیله لري چې ستر معظم سلطان ، سلطان مراخان ثاني په خپله د صلیبي فوځونو پر خلاف دهغوې قیادت په غاړه واخلي.»

دخواجه خیري د خبرو د خلاصیدو سره سم طبیب سلیم پاشا سمدستي و درید او په ډیر قهر سره یې د خواجه خیري په لور وکتل او بیایې سلطان ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« د دروند سلطان بخت دې بلند وي ! زما په آند چې خواجه خیرې نور دخپل عمر په اخري وختوکې دې ، ځکه یې د ګوښه کیناستو څخه دمعظم سلطان دبیرته راستنیدو وړاندیز وکړ. درونده سلطانه ! ستا په مبارک وجود کې نوې او تازه وینه ځغلې ، همستا قیادت دصلیبي فوځونو له پاره دمرګ پیغام ثابتیدې شي ، ستا په قیادت کې چې عثماني فوځونه په څومره همت او میړانه د صلیبي ځواکونو مقابله کولې شی هغومره د پخوانیو سالارانو په قیادت کې نه شی کولې. په دې اساس زه هیله لرم چې تاسې محترم ، خپل دروند پلار ته د ګوښه ناستې څخه د بیرته راستنیدو تکلیف ورنه کړئ او په خپله دعثمانی فوځونو قیادت په غاړه واخلئ. »

سلیم پاشا غدار و. دهغه اصلي نوم «لوګان» و. او د یوه طبیب په څیر دابوجعفر په ملتیا اورنه ته را ننوتې و. همدغه وګړي د ابوجعفر په سلا شهزاده علاوالدین ته سست زهر ورکړي و او هغه یې پرې شهید کړې و. سلیم پاشا غوښتل چې همدا ځوان سلطان په خپله د عثماني ځواکونو قیادت په غاړه واخلی او دصلیبي ځواکونو مقابله ته ولاړشي. تر څو د هونیاډې په څیر د یوه تجربه کار سالار تر مخه ماتې وخوري. خو قاسم چې سلیم پاشا یې په ژورو سترګو کوت دخپله ځایه پورته شو او نوي اوځوان پادشاه ته یې وویل:

« درونده سلطانه ! دروند اومحترم سالار « خواجه خیرې » چې کومه سلا درکړه نو په همغې کې دسلطنت له پاره ګټه او بهبود دې. دسلطنت په تخت کیناستل یوه خبره ده ...... او د جنګ په میدان کې ددښمن په چالونو پوهیدل بله خبره. تاسې ته تر اوسه پورې په کوم ستر جنګ کې د برخې داخستو وخت نه دې تر لاسه شوې. په دې خاطر غوره داده چې درونډ او معظم سلطان یعنې ستاسې محترم پلار یو ځل بیا دحکومت په تخت کښیني ، همدا دسلطنت د بقا او اسلام د بهبود له پاره غوره سلا ده.»

سلطان محمد دخپل دوست او ملګری قاسم خبره د زړه په غوږونو اوریده. هغه پخپله هم دا محسوسوله چې لا تراوسه د کوم ستر جنګ له پاره د فوځ د قومندې وړتیا نه لری. په دې خاطر یې نورې مشورې لازم و نه ګڼلې او خپل حکم یې داسې ولیکه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درنو حاضرینو ! زه د خپل دوست اوملګري قاسم بن هشام او محترم سالار خواجه خیري د مشورو سره متفق یم . په دې خاطر زه د سلطنت خپلو همدغو دواړو وفادارو ملګروته حکم کوم چې دوې همدا نن د « ایدین » په لور ولاړ شي او سمدلاسه سلطان له ځانه سره بیرته اورنه ته راوړي......»

سلطان محمد په ډیره عجیبه توګه د سلیم پاشا په لور وکتل او ورته یې وویل:

« ددې نه علاوه ، زه غواړم د سلطنت ملګرو ته ډاګیزه کړم چې مونږ د چاپلوسۍ کونکو او غوړه مالۍ څخه سخته کرکه کوو ....»

دهمدومره خبرو وروسته سلطان خاموشه شو ، ددې وروسته په نورور ضروري خبرو باندې بحث پیل شو اوبیا د سلطان مرادخان ثاني تر را تلو پورې ددربار غونډه پاې ته ورسیده او خلک ولاړل.

قاسم او خواجه خیري په همدې ورځ د « ایدین» په لور وخوزیدل، هلته دایدین په خانقاه کې د زاهدانو او درویشانو یوه کوچنۍ ډله وه ، سلطان هم په عام او ساده کالیو کې دهمدې درویشانو تر منځه ناست و اوپه روحاني موضوعاتو به یې بحث او خبرنه کوله. کله یې چې قاسم او خواجه خیري په خانقا کې وکتل نو یوڅکان شانته یې وخوړ اوبیا بیرته خاموشه کیناست. هغه فکر وکړ چې هرومرو کومه داسې خبره شته چې دهغه دوه تکړه سالاران قاسم اوخیري دلته ایدین ته راغلي دي. خوسلطان اندیښمن نه و . ځکه هغه یو درویش صفته انسان و اوهیڅکله هم دنیاوی امورو نه اندیښمن کاوه.

خواجه خیری او قاسم سلطان ته ورنژدې شول ، سلطان اودهغه ملګرو درویشانو ددې دواړو میلمنو ډیر ښه استقبال وکړ. اوبیا یې دخپله ځانه سره نژدې په زمکه کینول ، سلطان د قاسم مخ ته په غور سره کتل چې لږ څه پریشانه معلومیده. خو د زاړه خواجه خیري څیره د جوش او جذبې څخه ډکه وه. سلطان د خپلو پوهو او لرې کتونکو سترګو په واسطه دهغوې دحالاتو جایزه واخسته اوبیا یې ترې وپوښتل:

« داسې بریښې چې دسلطنت منتظمین دکومې سترې ستونزې سره مخ شوي دې..... چې په خاطر یې تاسې دواړه تر دې ځآیه راغلي یاست.... ووایاست.... څنګه راغلي یاست ؟.....»

نن د سلطان لهجه د شاهي دبدبې څخه بلکل خالي وه ، داسې بریښیده چې دا سلطان مرادخان ثاني نه وي بلکه د خانقاه یوفقیر او درویش خبرې کوي. خواجه خیري ورته د مخکې څخه د جوړشوي پلان له مخې خپله خبره پیل کړه:

«درونده سلطانه ! نن سلطنت ستاسې مبارک وجود او حضور ته سخته اړتیا لري. ځکه هغو بدبختو صلیبیانو د ۱۴۴۴ز کال د جولاې د دولسمې تړون مات کړې دې ، او دهغوې اتحادي فوځونو د لارډسلاس ، کارډینل جولین

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هونیاډې تر قیادت لاندې په عثماني سلطنت باندې یلغار کړې دې او تر ډیره پورې مخته راغلي دي ، زمونږ ټول سرحدي کلي او سیمې د وحشي صلیبیانو تر پښولاندې پایمال شوي دی ، ان تر دې چې زمونږ مشهور او پیژندل شوې ښار « وارنا» هم دصلیبیانو تر ولکې لاندې راغلې دې. دښمن د سپتمبر د لمړۍ ځخه تر اوسه پورې ،یعنې په دې څو ورځو کې زمونږ تر نیمایی زیات سلطنت تر پښو لاندې کړې دې او هلته یې لوټ مار ، غلا و داړې او تاخت و تاراج کړې دې. بېګناه مسلمانان یوپه بل پسې وژنې او د لارډ سلاس فوځونه دکوم خطر اوویرې پرته د اورنه په لور په ګړندۍ توګه را روان دي.»

دخواجه خیرې د هرې خبرې سره سلطان خپل اړخ بدلاوه دهغه سترګې د حیرانتیا ځخه پرانستې پاتې واې ، هغه د یوې لمحې له پاره هم په دې فکر کې نه و چې د لسو کالو له پاره شوې د «زیجیدین» تړون به لارډ سلاس په دومره چټکۍ سره او په دومره بې همتۍ سره مات کړي. ځکه په تړون د لاسلیک کولو په وخت کې لاردسلاس په انجیل او سلطان مرادخان ثاني په قران باندې لاسونه ایښې و اوسوګند یې یاد کړې و ، نو د لارډ سلاس دسوګند دماتولو خبر سلطان ډیر حیرانه کړ . هغه هیڅکله هم دا هیله نه درلوده چې یو پادشاه ددومره ستر سوګند د یادولوو روسته ،په دومره لږه موده کې خپل سوګند ته بې اعتنا کیږي ، دهغه وینه وخوټیده او موټې یې سره ورغلل. شیبه په شیبه یې د لارډ سلاس په خلاف غصه اوقهر زیاتیده. هغه په خوب کې هم دا نو شو کتلاې چې ددومره امتیازاتو د اخستلو او ددومره ستر سوګند د پورته کولو وروسته دې لارډ سلاس داسې بداخلاقه قدم پورته کړي او دسلطان سره دې په دې توګه خپله کړې ژمنه ماته کړي. دخواجه خیرې تر څنګ نورو ناستو درویشانو هم دسلطان دمخ رنګ به څرګنده توګه کوت.

سلطان دخواجه خیرې دخبرو د اوریدو وروسته خاموشه کیناست ، او بیا یو ناڅاپه پورته شو او ودرید. دسلطان د راپورته کیدو سره سم ټول خلک راپورته شول ، خو اوس چې سلطان کومې خبرې کولې داسې معلومیدې لکه د اوه اقلیمونو شاهنشاه په پوره جاه و جلال سره غوریږي. سلطان وویل:

« مونږ به همدا اوس او په همدې شیبه کې دسلطنت په لور ولاړ شو .... او خواجه خیري !.....» دسلطان د غورس له امله خواجه خیري په لړزه شو اوسمدلاسه یې وویل:

« بلې !درونده سلطانه !»

« خواجه خیري ! زما دا خبره یاد ساته ، چې مونږ به دغه بدفطرته او تړون ماتونکې لارډ سالاس ته د جنګ په ډګر کې داسې ماتې ورکوو چې دهغه راتلونکې نسلونه به یې هم په یاد لري اودهغوې له پاره به دعبرت درس وګرځي ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهمدومره خبرې دکولو سره سم سلطان پورته شو او خپلې د اوسيدو خونې ته ورغې، دسلطان دارادې دکتلو سره سم ټول درويشان هم دې ته وهڅيدل چې د سلطان سره د يوځاې تللو له پاره ځانونه تيار کړي. په ډير لږ وخت کې سلطان ، درويشان ، قاسم او خواجه خيرې ټول د فوځ د لښکر ځاې په لور لکه د الوتونکو مرغانو په څير والوتل.

سلطانې لښکر په کرميا کې د کرميا د امير د بغاوت د ځپولو نه وروسته لا تر اوسه هم هلته په کوچنۍ اسيا کې پراته و. سلطان خپل لښکر ته د ورسيدو سره يوه ګړۍ هم ارام و نه کړ او سمدستې يې د کوچ حکم ورکړ. په ډير کم وخت کې سلطان دڅلوېښتو زرو تجربه لرونکو فوځونو سره يو ځاې د «اورنا» په لور حرکت وکړ. په دې لښکر کې د ينې چرې بهترين دلګې هم شامل و. په دې ډله کې لس زره کسان د خواجه خيرې سره ، لس زره داغا حسن سره اوترڅنګ يې د نور سالاران لکه عمرعبدالرحمن او رياض بيګ هم دخپلو عسکرو سره شامل و. دا ځل قاسم بن هشام هم دخپلو پنځه زره فوځونو سره يوځاې دسلطان د قومندې لاندې روان و. دا لښکرې د ۱۴۴۴ز کال د اکتوبر په مياشت کې ددانيال ددرياب څخه تيرې شوې.

په څرګنده توګه د سلطان له پاره ددانيال ددرياب څخه تيريدل هم ستونزمن شوي و، ځکه د درياب په دې مهمه لاره باندې صليبې ځواکونو ولکه کړې وه. خو سلطان «جينوا» ځواکونو ته دخپل هر عسکر په سر يو ډاکټ محصول ورکړ، اوپه دې توګه يې خپل ټول لښکر اروپا ته ور پوريوست. د هونياډې په وهم او ګمان کې هم نه وه چې د «جينوا» او «وينس» بحري بيړۍ به داډول رشوت اخلې او دسلطان خطر ناکه فوځونو ته به اروپا ته د راتيريدو اجازه ورکړي. په دې وخت کې لارډ سلاس او هونياډې د «وارنا» په ښار باندې ولکمن و. دهغوې نور فوځونه د وارنا تر څنګ په ميدانو کې په خپلو خيمو کې پراته و. صليبې فوځونوته په خپلو فتحو باندې پوره ډاډ و. دهغوې په ذهن کې هم دا نه را ګرزيده چې دسلطان فوځ به دا ډول د سترګو په رپ کې د دانيال څخه را تير شې او ددوې دسر دپاسه به و دريږي.

هونياډې ته دهغه مخبرانو دا خبر ورکړ ې و چې سلطان مرادخان د ګونبه ناستې څخه را وتلې دې او د څلوېښت زره ځواکمنو او تجربه لرونکو فوځونو سره يو ځاې ددوې مقابلې ته را رسيدلې دې. او اوس ددوې له ځايه يوآځې څلور ميله لرې دخپلو فوځونو سره يو ځاې په خيمو کې پروت دې. ددې خبرې د اوريدو سره سم د هونياډې وار و پار ورخطا شو ، په منډه يې ځان دلارډ سلاس خيمې ته ځان ورساوه. لارډسلاس سمدلاسه خپله مشورتې غونډه را وبلله. د مجلس د غونډې په پاې کې صليبې فوځونو خپلې ليکې تيارې کړې ، هغوې ته د هونياډې دپخوانيو برياليتوبونو په رڼا کې خپل برې ډاډمن ښکاريده. په دې اساس هغه د غونډې د يو شمير تجربه لرونکو سالارانو دا سلا و نه منله چې د لښکرګاه په چارچاپير کې ځانوته سنګر و کنې او تر څنګ يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان مرادخان د حملې انتظار وکړي. هونیاډي په خپله د سلطان مراد خان په خلاف دخپلو لښکرو سره يو ځاې هغه لورې ته ورغې.

د ۱۴۴۴ز کال د نومبر په لسمه ددواړو فوځونو تر منځه دجنګ ليکې جوړې شوې ، دصليبي فوځونو ميسره کې د واليشيا فوځ و. دهنګري فوځ يې په ميمنه کې و او د کارډينل جولين تر قومندې لاندې هم صليبي مجاهدين د يوه ستر لښکر سره موجود وو. د هنګري پادشاه لارډ سلاس د خپلو سالارانو او جنرالانو سره د لښکر په زړه کې و دريد. د پولينډ دفوځ شاته ديو مشهور بيشف تر قومندې لاندې يو لښکر ولاړ و خو هونياډې ددې ټول فوځ ستر سالار اود جنګ قومندان و.

په سلطاني فوځ کې لا د پخوا څخه دوه صفونه ، دپياده او د سپرو فوځونو جوړ شوي و. د ښي لاس قومنده د «روميليا» د «بيلربې» په لاسو کې وه. او دچپ اړخ قومنده د «اناطوليا» د بيلر بې په لاسو کې وه. ددې ليکو تر شا د زړه په برخه کې سلطان مراد خان او ديني چري تجربه لرونکې فوځونه ولاړ و.

وارنا په دې ميدانو کې دنومبر په لسمه سخته جګړه و نښته ، سلطان مرادخان د « زينجيدين » د تړون ټولې مادې په غټو ټکو باندې په تختيو و ليکلې او د نيزې په څوکه يې پورته لکه دبيرغ په څير پورته کړې او په هوا کې يې خوزولې.

مشهور تاريخپوه «کريسي » ليکي چې : « هغه ، هغه منتقم ذات ته غږ کاوه چې خلکو ته د ژمنې په ماتولو سزا ورکوي»

د عثماني دولت تاريخ ليکي چې «نن د صليبيانو د تړون د ماتولو څخه دوه مياشتې اولس ورځې تيرېدې ، په دې ټوله موده کې هغوې د عثماني سلطنت په سيمو باندې ولکې کولې او لوټ مار او چور وچپاول يې کاوه . جنګ پيليدونکې و چې داسې يوه پيښه را منځته شوه. اودې پيښې د عيسويانو په زړونو کې بدفالي را پيدا کړه . په دې وخت کې سخته اوتنده هوا ولږيده اودصليبيانو ټول بيروغونه يې له بيخه را وويستل.»

د جنګ په پيل کې هونياډې دعثماني فوځونو په ښې اړخ داسې سخته حمله وکړه چې د ترکې لښکرو پښې يې سستې کړې وې. دصليبيانو دا حمله ډيره بريالۍ وه. ځکه په همغې لمړۍ سر کې د ترکانو لمړي دوه صفونه په مکمله توګه ګډ وډ شوي و. په فوځ کې دومره انتشار را پيدا شوې و چې سلطان خپله ماتې يقيني وګڼله. په ژوند کې لمړۍ او اخري ځل سلطان خپل صبر او استقلال له لاسه ورکړې و. سلطان لا تر اوسه پورې په همدې انديښنه کې پروت و چې د چپ اړخه پرې د صليبي واليشيا جنګجويانو يرغل راوست. دهغوې ددې يرغل په مقابل کې د عثماني ترکانو دفوځ دا اړخ هم سالم پاته نه شو او دسلطان هغه لږ پاته اميد هم په اوبو لاهو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان په دې فکر کې شو چې ددې جنګ څخه د تیښتې په ځای خپل اس ور مخته کړي او د هنګري دپادشاه لارډ سلاس په ساتونکې ډله باندې یرغل وروړي. او د همدې حملې په پایلو کې شهید کړل شي. سلطان په همدې فکرونو کې ډوب و چې داناطولیا بیلربې رامخته شو خپل اس یې ودراوه او عرض یې وکړ:

« درونده سلطانه ! د اندیښنې له پاره تر اوسه کوم ځای نه شته»

سلطان د بیلربې د خبرو په اوریدو سره داسې وځلید لکه څوک چې دخوبه را بیدار شوی وي ،سلطان خپله آس تم کړ او دیني چري د دلګیو په لور متوجه شو اوپه لوړ اواز یې وویل:

« قاسم بن هشام...... دلته راځه....»

قاسم دسلطان څخه څو قدمه مخته د لارډ سلاس د ساتونکې ډلې لیکې څیرلې خوکله یې چې دسلطان اواز واورید نوخپل آس یې را شاته کړ او لکه په هوا کې د الوتونکې مرغه په څیر دسلطان خوا ته راورسید. سلطان قاسم ته حکم وکړ چې:« قاسم بن هشامه ! دیني چري ټولو سالارانو ته زما حکم ورسوه چې زړونه واړه نه کړي ، مخته ورشئ او جنګیږئ او دښمن ته د تړون د ماتولو سخته سزا ورکړئ. بریا او فتحه زمونږ په برخه ده.»

لږه شیبه وروسته قاسم د یني چري ټولو سالارانو ته د سلطان پیغام ور رساوه. خو سلطان په خپله ناهیلې و. په دې وخت کې د سلطان غوړونو ته په ناڅاپې توګه د لارډ سلاس غږ ور ورسید..... لارډ سلاس په ډیر تکبر سره سلطان دخپل ځان سره دمقابلې له پاره راباله. سلطان سمدلاسه دکمان څخه یو غشې هغه لوري ته ورپریښود او د هنګری د پادشاه لارډ سلاس اس یې پرې ننبه کړ ، اسپ د غښې دلګیدو سره سم په هنړیدو شنړیدو شو او لکه د لیونې په څیر یې مخته منډې کړې ، لارډ سلاس یې دکنترولو ډیره هڅه وکړه خو زخمې آس د سختو ځغلیدو وروسته د خواجه خیري د عسکرو تر مخ را پریوت. دآس د راپریوتو سره سم لارډ سلاس هم دیني چري د فوځونو په پښو کې راپریوت. خواجه خیري سمدلاسه خپله توره راوویستله اودلارډ سلاس په ستونې یې ورکیښوده ، کله چې تړون ماتونکې لارډ سلاس مرګ په خپل سر وکوت نوپه زاریو یې پیل وکړ او خواجه خیري ته یې لاسونه جوړه کړل او ورته یې وویل:

«سالاره !ما مه وژنه. ما ونیسه ، تاته به زما په سر څومره انعام چې ته غواړې درکړل شي»

خو قهرجن خواجه خیري ته د لارډ سلاس د تړون دماتولو پرته نور څه په ذهن کې نه و. هغه د هنګري دپادشاه یوه خبره هم وانه وریده اودخپلې تورې په یوه وار یې د لارډ سلاس سر له تنې پرې کړ. دهنګري د پادشاه او زیجینډین دتړون لاسلیک کونکې او د اتحادې فوځونو ځواکمن مشر لارډ سلاس خپل انجام ته رسیدلې و. خواجه خیري د لارډ سلاس سر په خپلې نیز کې را وپورته کړ او نیزه یې د عیسایانو په لور ور مخته کړه ، ددې تر مخه د تړون یو نقل لا دپخوا څخه د یوې نیزې په سر کې ټومبل شوې و او صلیبیانو هغه په خپلو سترګو کوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو کله چې دصلیبیانو سترګې په خپل پادشاه په پریکړې سر باندې و نښتې نو زړونه یې له لاسه ورکړل ، هغوې ته د جنګ په پیلامه کې بدفالي پیدا شوې وه ، او اوس یې چې د لاړډ سلاس پرې کړې سر وکوت نو صلیبیان په دې متیقین شول چې د ترون ماتولو سزا یې سر ته راغلې ده . کله چې دهونیاډې سترګې د خپل پادشاه لاړډ سلاس په سر و نښتې نو هڅه یې وکړه چې د خواجه خیرې څخه د لاړډ سلاس سر بیرته واخلي . څو ځله یې ډیرې کلکې حملې وکړې خو هر ځل یې ماتې په برخه شوه، لړ وروسته د عیسایی مجاهدینو مشر او دپوپ نماینده کارډینل جولین د قاسم بن هشام تر حملې لاندې راغې ، قاسم هغه نه پیژانده مګر هغه قاسم پیژانده ، په همدې وخت کې دشا له اړخه اغاحسن چغې کړې چې:

« قاسمه ! ....دا همغه کارډینل جولین دې . چې د اروپا ټول فوځونه یې په مذهبی بنسټونو سره راټول کړي دی اوعیسویان یې د زنجیډین د ترون په ماتولو مجبور کړې و ....»

قاسم ددې خبرې په اوریدو سره لکه د اور سکروټه وګرزید ، رامخته شو اوپه کارډینل جولین باندی مرګونې ګذار وکړ، دقاسم عسکرو هم دقاسم سره په دې اړه بسپنه کوله خو قاسم په سخته توګه هغوې منه کړل ، قاسم کارډینل جولین ته د خپلې تورې د وهلو کمالات ورښوول . خو کله چې هغه بې هوشه کیده او نژدې و چې دخپله آسه راپریوزې د عیسوی لښکرو له اړخه یو غشې راغې او دقاسم پښه یې ورزخمې کړه ، اوس نو دقاسم سره دجونیل له پاره دلوبو وخت نه و پاته. په دې اساس یې خپل ښې لاس په هوا کې پورته کړ اوپه یوه درانه ګذار یې د کارډینل جولین د چپ اړخ ذره او دهغې بازو له تنې پرې کړ. جولین هغه څوک و چې ټول عیسویان یې د د ترون ماتولو ته هڅولی وو. نو کله چې صلیبیانو دهغه انجام وکوت نو پښې یې سستې شوې ، په همدې وخت کې د جولین سره دوه کسه نور بشپان هم له منځه ولاړل. اوپه دې توګه د جنګ دمیدان انځور په بل مخ واوخت. کله چې د یني چرې ځوانانو عیسوي فوځونه دتیښتې په حال کې وکتل نو هغوې پرې خپلې حملې نورې هم ور زیاتې کړې.

اوس نو هونیاډې په مکمله توګه ناهیلې شوې و ، هغه یو ځل نیم دخپلو ماتې خوړلو فوځونو د راټولو هڅې وکړې خو بریا ور په برخه نه شوه . بلاخره یې دعیسوي فوځیانو په کومک ځان خوندي ځاې ته ورساوه او وتښتید. مسلمانانود سترګو په رپ کې دصلیبیانو څخه میدان و نیو. په دې جنګ کې د اتحادي ځواکونو دربمه برخه فوځونه له منځه تللې و. د شاه سلاس نه علاوه په دې جنګ کې څو کسه مشهوره بشپان هم له منځه تللې و ، خو تر ټولو زیات عبرتناکه لاش دکارډینل جولین و چې د ترون په ماتولو کې یې مهم رول لوبولې و .اوهمدا دعیسویانو د تباهۍ اصلی سبب ګرزیدلې و . هغه ددې ترون دماتولو ګناه په خپله غاړه واخسته اود هنګرې د قانون جوړولو غونډه یې دې ته اړ کړې چې د ترون دماتولو ملاتړوکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نومبر په لسمه سلطان ، عیسویانو ته د ترون دماتولو سخته سزا ورکړه ، او په یولسمه ورځ یی د وارنا انتظام یو ځل بیا په خپلو لاسو کې واخست. خو دا ځل قهرجن سلطان بیرته ژر ستنیدونکې نه و . هغه خپل یلغار ته دوام ورکړ او په څو ورځو کې یی سربیا او بوسنیا هم ونیول. دا دواړه هیوادونه د یوناني کلیسا تر حکمرانې لاندې و . ددې دواړو هیوادونو پادشاهانو پرته له کوم شرطه د سلطان اطاعت ومانه .هونیاډې لاطینی کلیسا منله اود رومن کتولیک مذهب پیرو و .

دسربیا یو تاریخپوه « رانګې» لیکي چې :«یو ځل د سربیا پادشاه « جارج برنیکویچ » د هونیاډې څخه پوښتلې و چې که چیرې بری ور په برخه شي نو دمذهب په اړه به یی فکر څه ډول وي ؟ نو هغه ځواب ورکړې و چې : سربیا به د رومن کتولیک دمذهب په خپلولو باندې مجبوره کړم ..... اوس چې سلطان مرادخان ثاني دخپلې لوڅې تورې سره د سربیایانو په سر ورختلې و نو جارج همغه پوښتنه د سلطان څخه هم وکړه . سلطان ورته په ځواب کې وویل : چې دهر جومات سره به یو چرچ هم جوړوم . اوخلکو ته به پوره ازادي وي چې دخپلو مذهبونو په مطابق په مسجدونو کلیسا وکې خپل خپل عبادت وکړي .»

همدا علت و چې جارجبرنیکو وچ د سلطان دفوځونو د تم کولو هڅه و نه کړه او پرته له جنګه یی خپل هیواد هغه ته تسلیم کړ . بوسنیا هم په همدې توګه د سلطان تر مخ تسلیم شوه ، هغوې د خپلو اویاو جنګي کلاګانو دروازې دسلطان تر مخ پرانستې اوپه دې توګه د بوسنیا شاهي کورنۍ له منځه ولاړه او سیمه یی د عثماني سلطنت برخه وګرزیده.

د صلیبیانو د ترون ماتولو دهغوې په کورنیو باندې هم ډیر اغیز درلود ، د بوسنیا او سربیا ګڼ شمیر عیسوي کورنیو په خپله خوښه اسلام و مانه ، د بوسنیا خلکو د ورمن کتولیک د مذهب څخه کرکه کوله او د سربیا زیات شمیر کورنۍ هم دهمدې نفرت له امله او داسلام دحقانیت په خاطر په اسلام کې را ننوتې . سلطان په همغه لسم اویولسم نومبر د خپل سلطنت دایره پراخه کړه ، دبوسنیا د سوبې وروسته عثماني فوځونو ارام کاوه ، ځکه سلطان هم هملته په بوسنیا کې د څه وخت له پاره تم شوې و . دلته دپاته کیدو په وخت کې هغه د ښار ګوټ ګوټ کې ترکانو ته د میشت کیدلو مشوره ورکوله. سلطانې فوځونو په بوسنیا کې د صلیبي ځواکونو په څیر کوم بد کړچار ادا نه کړ اونه یی څوک ووژل ، اونه کوم سپاهې دخلکو د کورونو دلته‌ون له پاره د چا دروازه وټکوله.

قاسم هم په بوسنیا کې موجود و . نن ددې ښار د فتحه کیدو دویمه ورځ وه . په لمړۍ ورځ قاسم په هغه لښکرو کې شامل و چې د بوسنیا په شاهي محل باندې یی حمله کړې وه . ددې حملې په دوران کې یو شمیر ځوانانو د قاسم اودهغه دملګرو پخلاف جنګ کړې و اوغوښتل یی د قاسم دحمله مخه ونیسي . خو هغوې ټول په دې مقابلو کې له منځه ولاړل. پرون کوم وخت چې قاسم محل ته د حملې په پایلو کې ورننوت نو د شاهي محل د ټولو ښځینو په لاسو کې یی دتورو په کتلو سره حیرانتیا و ښوو له. دې کار د یني چري فوځیان د سترې ستونزې سره مخامخ کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، ددې ښځینو وسلوالو قومنده د یوې بوسنیایی شهزادګۍ په لاسو کې وه. دې ټول ښځو د محل په دهلیزونو کې خپلې فوځې ډلې درولې وې. قاسم خپلو فوځیانو ته د ښځو د وژلو څخه د لاس اخستو حکم وکړ او په خپله یی په لوړ اواز د بوسنیا شهزادګۍ ته ورغږ کړ:

« درنې شهزادګۍ !.... ستاسې ټول هیواد زمونږ د سلطان اطاعت منلې دې ، ستاجنګیدل هسې بې مقصده دي. ښه به داوي چې وسله و غورزوې اوزمونږ د تورو څخه امن وغواړې. »

خو شهزادۍ د زمرۍ په څیر و غړمبیده « مونږ مسلمانانو ته د ځانو د تسلیمولو په ځای مرګ ته ترجیح ورکوو. مونږ اوریدلې دي چې مسلمان عسکر د وحشې حیواناتو څخه کم نه دي....»

« درنۍ شهزادګۍ !تا دا خبره غلطه اوریدلې ده ، ستاسې په ټول ښار کې هیڅ مسلمان عسکر د چا کور ته نه دې ورننوتې ، مونږ د چا د غلامولو له پاره جنګ نه کوو. بلکه زمونږ توري د حق او صداقت پریکړې کوي»

د بوسنیا شهزادګۍ چې مخ یی د اور د لمبې په څیر تک سور ځلیده دقاسم دخبرو د اوریدو سره اغیزمنه شوې وه خو بیا یی هم په پوره رعب سره وویل:

« سهي ده ، که چیرې تاسې ریښتونې یاست نو زمونږ له پاره لاره پریږدئ ، مونږ د محل څخه وزو او په ښار کې پناه اخلو ......تاسې خپل عسکر زمونږ دلارې څخه لرې کړئ.....»

قاسم سمدلاسه خپل عسکر یوې لورې ته کړل. بوسنیایی شهزادګۍ لوڅه توره په لاس د شاهي محل د ښځو سره یو ځای په پوره جاه و جلال سره د محل څخه ووتله. قاسم دهغوې تعقیبول مناسب و نه ګڼل ، او دمحل ځلوبښت پنځوس ښځینه غړي ، چې ټولې د شاهي کورنۍ پورې مربوطې وې ، په څو لمحو کې د قاسم اودهغه د عسکرو له سترګو پناه شوې.

نن قاسم دیني چري دفوځونو سره یو ځای په ښار کې ګشت کاوه اودهمدې شهزادګۍ په اړه یی فکر کاوه. هغه په دې فکر کې و چې خداې خبر چې دا د محل افت به اوس کوم ځای کې وي ، سلطاني فوځونو ته په بوسنیا کې د جنګ کولو له پاره ډیره اړتیا پیښه نه شوه. یوازې په شاهي محل کې لږ څه مقاومت وشو خوهغه هم قاسم ډیر ژر تر ولکې لاندې راوست ، اوس نو قاسم د درې څلورو آسپ سپرو عسکرو سره یو ځای د ښار په کوڅو کې ګرزیده. دبوسنیا خلک لا تراوسه هم د فاتح لښکر څخه په ویره کې وو. یوازې یو کس نیم به دکوره د وتلو جرءت کاوه.

قاسم د یوه کور تر څنګ تیریده چې یو ناڅاپه ودرید. د کور څخه دیوې ښځې چغې او سورې اوریدل کیدې ، قاسم په پوره حیرانتیا سره دخپلو ملګرو سپاهیانو په لور وکتل اوبیا د لږ څه فکر کولو وروسته د خپله اسه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکته شو ، دهغه ملګري هم دهغه سره یوځای دخپلو آسونو څخه را ښکته شول. هغه په ډېر احتیاط سره ددروازې په لور ورغې ، توره یی راوویسته اود خپلې تورې په لاستې یی دهغه کور دروازه و ټکوله. تر ډېره ځنډه پورې ددروازې ترمخه و درید او انتظاریی کاوه ، د ژړغونې ښځې د ژړا اواز اوس هم همغسې اوریدل کیده ، بلاخره قاسم خپل دوه کسه ملګري هملته ددزوازې مخې ته و درول اوپخپله ددوو نورو عسکرو سره یو ځای کور ته ور ننوت. دا یو کوچنی شانته کور و چې ددې کور د یوې کوټې څخه د یوې ښځې زړه بوګنونکې اوازونه راتلل. قاسم لوڅه توره په لاسو کې نیولې په ډېر احتیاط سره د هغه کوټې په لور ورغې. دکوټې دروازه یی پرانسته او د کوټې دننه یی وکتل. خو کله یی چې هلته یوه ځوانه ښځه وکتله چې ځانته پرته ده او چغې وهي نو سمدلاسه بیرته شاته شو ، ځکه دهغې ښځې اولاد کیدونکې و او د هغې سره په کور کې هیڅوک دویمګړې نه تر سترګو کیده.

قاسم په عجیبه حالت کې را ګیر شوې و ، نه پوهیده څه وکړي. یوناڅاپه یی په فکر کې څه راغلل ، د کور څخه بیرون راووت ، هغه غوښتل د ګاونډیو کورونو څخه څوک پیدا کړې اوددې ښځې کومک ته یی ور وړي. داسې کومه ښځې چې د ولادت په امورو کې بلدتیا ولري. هغه هملته د یوه نژدې کور دروازه ور وټکوله... او څو لحظی یی هلته ددروازې ترمخه انتظار وویست ، لږه شیبه وروسته وروته د کور دننه د قدمونو اواز تر غوږ شو اوبیا یو چا د دروازې تر شا په ویریدونکې توګه و پوښتل:

« څوک ؟.....»

دا د یوه زوړ سړې اواز و. قاسم فکر وکړ چې د مفتوحه قوم خلک څومره په ویره کې را ښکیل شوي دي. په داسې حال کې چې دسلطان لښکرو په بوسنیا کې دهیچا مال او سر ته زیان نه ورسولې. خو بیا هم د ښار خلکو دخپلو کورونو دروازې تړلې وې او په کورنو کې غلي اوپټ ناست و. قاسم ددې بوډا د اواز د اوریدو سره سم وویل:

« ګوره ! زه دسلطاني لښکر سالاریم..... ستاسې تر څنګ یوې ښځې ته د اولاد دپیدا کیدو له پاره کومک ته اړتیا ده. هغه چیغې وهي ، په دې خاطر دهغې سره د یوې ښځې د شتون اړتیا ده. ځکه هغه بلکل ځانته ده. که چیرې سمدلاسه دهغې کومک ته څوک ور و نه دانګي نو هغه به له منځه ولاړه شي.....ایا ستاسې په کور کې داسې کومه ښځه شته چې دهغې بې چاره سره کومک وکړي ؟

دقاسم دخبرو په اوریدو سره هغه بوډا خاموشه پاته شو. تر لږ ځنډه پورې همداسې چپه چپتیا وه اوبیا یی دروازه پرانسته ، دا یوکمزورې اروپایی بوډا سړې و ، دهغه په سترګو کې حیرانتیا هم وه او ویره هم. دغه زوړ سړې قاسم ته د سر نه تر پښو پورې وکتل اوبیا یی وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته لکه چې زمونږددې ګاونډې دکور په اړه خبره کوې....ته لږ ځنډ وکړه زه دخپلې لور سره خبره کوم » زوړ همدومره وویل اوولاړ.

قاسم په دې خوشحاله شو چې د زوړ سړې د زړه څخه ویره تللې وه. ځکه هغه د بیرته ستنیدو په وخت کې دخپل کور دروازه پرانستې پریښوده ، شوني وه چې هغه ته دخپل ګاونډې د اولاد د پیدا کیدو په اړه معلومات و. همدا علت و چې بوډا ته دقاسم خبره ریښتیا ښکاره شوه او ویره یې له زړه څخه ولاړه. قاسم لا په همدې فکرونو کې ډوب و چې دهغه بوډا سره دوه ښځې را غلې. دې ښځو خپل وجودونه اومخونه په لویو لویو ټکریو کې را نغاړلي وو. کله چې قاسم هغوې وکتلې نو د هغوې ددرنښت له پاره یې د یوه ریښتونې مسلمان په څیر خپلې سترګې ښکته کړې. اوس نو دقاسم اندیښنه له منځه تللې وه ، ځکه هغه زوړ سړي دغه دواړه ښځې دخپل ګاونډې کور ته ور ننویستلې ، قاسم هغه بوډا له ځآنه سره تم کړ او ورته یې وویل:

« ګوره ! که څه شي ته اړتیا پیښه شي نو د ویرې او خوف پرته یې ماته ووایه. مونږ به د کوچني دپیدا کیدو پورې همدلته ددروازې تر شا ولاړ اوسواو ستاسو له پاره دخیر دعاوې کوو.»

د زوړ سړي په سترګو کې یوځل بیا حیرانتیا را وځلیده. هغه فکر کاوه چې د فاتح قوم سپاهي خو داسې نه وي. هغه ته خپل پخواني ژوند را په یاد شو ، یعنې هغه وخت چې د رومن کتولیک کلیسافاتحین چې دهغه هممذهبه هم وو ، کله چې د فاتحینوپه څیر دې ښار ته را ننوتل نو دښار هیڅ ځاې سلامت پرینښود . کورونه یې لوټ اوتالا کړل ، ځوانې نجونې یې له ځانه سره یوړلې ، زاړه او کوچنیان یې په دیره بې دردۍ سره ووژل او فصلونو ته یې اور ور واچاوه. هغه په همدې فکر کې و چې نن مسلمانان هم د فاتحینو په څیر دلته راغلي دي خو دوې د هیچا کور ته د ورننوتلو هڅه نه ده کړې او نه یې چاته کوم زیان ور رسولې دې ، زوړ بوډا اوس د حیرانتیا په ځاې قاسم ته د مینې په سترګو کتل. هغه دې کورته دور ننوتلو نه مخته د قاسم څخه و پوښتل:

« زویه ! یوه پوښتنه درڅخه کوم....بده خو به یې نه ګڼې ؟»

په دې وخت کې د بوډا سره راغلې دواړه ښځې دخپل ګاونډې کور ته ور ننوتې وې ، یواځې همدا بوډا ددروازې تر مخ پاته وو اودقاسم سره یې خبرې کولې. قاسم دبوډا د خبرو په اوریدو سره وخندل او ورته یې وویل:

« بلکل ! و پوښته.... په ما به ستا هیڅ خبره بده و نه لګیږي»

« ګوره زویه ! ته خوپوهیږې چې مونږ عیسایان یو اوزمونږ د نجات ورکونکې نوم یسوع مسیح دې. هغه د خداې زوې هم دې او دهغه رسول هم. خو ما اوریدلې دې چې تاسې مسلمانان هم یو نبي لرئ.... په دې خاطر زه له تاڅخه پوښتم چې ستاسو نبي د خداې څه کیږی ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم له پاره د بوډا پوښتنه ډیره په زړه پورې او د توقع نه پورته وه. هغه ورته په خندا ځواب ورکړ اوورته یې وویل:

« زمونږ د نبي نوم «محمد الرسول الله صلی الله علیه وسلم» دې ، هغه د الله تعالی بنده او دهغه استازې دې. مونږ عقیده لرو چې الله تعالی وحده لا شریک ذات دې. او دهر ډول اړتیاو او احتیاجاتو څخه غني اوبې پرواه دې. نه یې کوم اولاد شته او نه په مخلوقاتو کې داسې موجود شته چې دهغه د ذات سره دهمسرۍ کولو دعوه وکړی.»

د بوډا سړي په تندي باندې دحیرانتیا لیکې راپیدا شوې اوپه سترګو کې یې په زړه پورې ځلا را وځلیده. بلکل همغسې ځلا لکه څوک چې یوه ورکه په نا څاپي توګه راپیدا کړي .... هغه په بیړنۍ توګه د قاسم څخه یوځل بیا وپوښتل:

« ته به هرو مرو همدلته تم کیږې ، زه دننه ورځم که چیرې دکوم شي اړتیا پیښه شوه نوښکاره ته چې همتا ته به یې وایم.» زوړ سړي دننه ورغې خو یو ځل بیا پښه نیولې شو ، هغه د څو قدمو د اخستو په وخت کې څه فکر کړې و نو په دې خاطر یې خپل مخ را وګرځاوه اوقاسم ته یې وویل:

«تاسې بیرون ولې ولاړ یاست ، دننه راشئ او کینئ د لږې شیبې خبره ده. زه به درته هلته په انګړ کې کټ واچوم .» زوړ سړي همدومره وویل اوبیا یې دقاسم دځواب د اوریدو پرته دننه قدم کیښود .

اوس نو قاسم اودهغه دوه کسه ملګري دننه په انګړ کې ناست و ، پاته سپاهیان دخپل ګشت په لور روان شول ، دننه دکوټې څخه تر اوسه پورې هم دهغه ښځې د تکلیف نه ډکې چغې اوریدل کیدې ، خو اوس قاسم ډاډمن و ، هغه په ډاډه زړه هلته په انګړ کې ناست و او دهغه زاړه بوډا سره په خبروکې بوخت و . په دې وخت کې هغه زوړ سړې ترې یوه بله پوښتنه وکړه:

« اوریدلي مې دي چې ستاسې سلطان پر چا باندې بې دلیله یرغل نه وروړي ...... عیسویانو په ډیره بده توګه خپله ژمنه ماته کړه نو په دې خاطر یې ترې په لوڅه توره بدله واخسته..... ایا دا ریښتیا دي ؟»

« هو ! دا ریښتیادي. زمونږ سلطان د هونیاډي سره د لسوکالو له پاره دجنګ د نه کولو تړون لاسلیک کړې و . خو صلیبیانو هغه په همغه لمړۍ میاشت کې ماته کړه. نو دهمدې تړون دماتولو دسزا په خاطر مونږ یواځې د هنګري دپادشاه سر پرې کړ او په نیزه کې مو پورته کړ ، خو تر څنګ مو د تړون دماتولو ملاتړې دروم دپاپا نماینده کارډینل جولین هم دوه ټوټې کړ. ځکه دې سړې ټول عیسوی ملت د مسلمانانو پر خلاف د تړون د ماتولو او جنګ کولو له پاره را خوزولې و .»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاړه سړي د قاسم خبرې په ډېر غور او دلچسپۍ سره اوريدې. داسې برېښيده چې دقاسم شخصيت اوخبرو پرې ډېر زيات اغيز کړې و ، هغه دمسلمانو سپاهيانو دکړچار څخه هم ډېر اغيزمن شوې و . په همدې وخت کې د کوټې څخه يوه ښځه راووته او په ګړندۍ توګه ددوې لورې ته راغله خو انګړ ته د راکيوتو د مخه هملته په برنډه کې تم شوه او زوړ سړې يې ځانته ور وباله. لږه شيبه وروسته هغه زوړ سړې بيرته راستون شو او قاسم ته يې وويل..... « دڅه ضروري شيانو له پاره اړتيا ده..» قاسم د هغې شيانو د راوړو له پاره خپل سپاهې و استاوه ، هغه ښځه بيرته ولاړه او قاسم يو ځل بيا دهغه بوډا سره په خبرو کې بوخت شو. په دې وخت بوډا ورته وويل:

« زويه ! تا ماته تر اوسه پورې خپل نوم و نه ښوده ...... اونه دې راته دا وويل چې ته په فوځ کې څه رتبه لرې. يواځې همدومره دې را ته وويل چې ته د سلطاني فوځ يوسالار يې. زه غواړم ستا په اړه معلومات ولرم.» قاسم د شونډو لاندې وخندل اوبيا يې په خندا کې ورته وويل: « زما نوم قاسم بن هشام دې... اوزه په سلطاني لښکر د پنځه زره فوځونو سالار يم ، خو ستا درونده مشره ! ستا نوم څه دې ؟»

« زما نوم «بارټا کوزين» دې. ما خپل ټول ژوند په سمندر کې تيرکړې دې ، د عمر په لمړيو کې مې د عيسويت روزنه تر لاسه کړې وه خو وروسته مې د کشتۍ د چلولو روزنه تر لاسه کړه او ترڅو کالو مخته پورې د کريټ د جزيرې د يوه بحري جهاز کپتان وم...... اوس مې عمر خوړلې دې نو په دې اساس په کور کې ناست يم. اوس زما زوې دجهاز کپتان دې. په دغو دواړو نجونو کې يوه زما لور ده اوبله زما دلور ملګرې ده چې د پناه په خاطر زمونږ کور ته راغلې ده.»

زاړه سړي «بارټا کوزين» په ډېره لنډه توګه قاسم ته ځآن ور پيژانده ، اوس نو قاسم نور هم په ډېر درنښت دغه زاړه سړې ته کتل. دواړو تر ډېره پورې پخپلو منځو کې سره خبرې کولې ، ان تر دې چې هغه سپاهې هم دسامان داخستو وروسته بيرته راستون شوې و . بارټا کوزين سمدلاسه پورته شو اوهغه سامان يې واخست اودکمرې په لور ورغې. د هغې ښځې چيغې او سورې لا تر اوسه هم لکه د پخوا په څير اوريدل کيدې. داسې بريښيده چې هغه په ډېر سخت حالت کې وه. کله کله به دهغې دا چغې په سختو زږيرويو بدليدې. بارټاکوزين دا ځل دننه ورغې خو بيرته زر راستون نه شو .....قاسم دخپلو عسکرو سره هملته په انګړ کې خاموشه ناست واو ددې ستونزمن وخت د تيريدو انتظار يې کاوه. څو شيبې او څو ساعتونه يو په بل پسې همداسې تير شول اوبيا داسې شيبه هم راغله .... چې دکمرې دننه د يوه کوچني ماشوم د ژړا اواز را ووت. د ټولو زړونه وخوزيدل ،قاسم دخپله ځآيه ناڅاپه پورته شو ،خو لږه شيبه وروسته يې چې د کوچني ماشوم ژړا واريده نو انديښنه يې لرې شوه،

اوس نو قاسم خپله دنده تر سره کړې وه. هغه د يوې اولاد پيداکونکې ښځې سره کومک کړې و ، د يوې داسې ښځې سره چې د جنګ په خاطر يې خپل ځان په کور کې بند کړې و اوهيڅ يار و مددګار يې نه درلود او ددرد څخه يې چغې او نارې دکوره بيرون اوريدل کيدې. اوهمدا د يوه مسلمان سپاهي دنده وه. قاسم خپله دنده تر سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې وه او اوس يې غوښتل چې ددې ځآيه ولاړ شي ، هغه خپلو ملګرو ته د تللو حکم وکړ او پخپله هم راپورته شو خو د تللو دمخه يې غوښتل دهغه زاړه سړی سره ووينې او د کوچنې اودمور د روغتيايي حالت په اړه يې ځان پوه کړي. هغه بارتاکوزين ته ورغږ کړ. کله چې هغه قاسم ته نژدې راغې نو قاسم وکتل چې هغه دخوشحالۍ څخه ټول لړزيږي ،دهغه تر شا دواړه ښځې ، په داسې حال کې چې هغه کوچنې يې په لاسو کې نيولې و ولاړې وې. ښځې د قاسم څخه يوڅو قدمه اخوا ولاړې وې ، بارتاکوزين قاسم په خپلو لړزانده لاسو کې ونيو او داحساساتو نه په ډک اواز يې ورته وويل:

« زويه ! ته چيرې ځې ؟تن به ته هيچرې هم نه ځې. مونږ به د زړه له اخلاصه ستا خدمت کوو . تاته دې مبارکه وې ، ستا اوزمونږ هڅو ډيرې ښې پايلې درلودې.« بريټا » د سپوږمۍ په څير ښايسته زوې وزيږوو . ته به ډير حيران شي چې ددې کوچنې پلار دسلطان پر خلاف دهونياډې په فوځ کې شامل دې ، کله چې هغه ته ډاګيزه شي چې دهغه مرګونې ښځه او نوې پيدا شوې زوې د سلطان د فوځ د يوه سالار له اړخه خوندي کړل شوي دي نو په هغه به څه تيريږي ! !.......

«زما لور او دهغې ملګرې ستا دکړچار څخه ډيرې اغيزمنې شوې دې ، هغوې دواړه غواړي له تاسره ووينې.»

دقاسم په څير يو مخلص سپاهي ته دداسې شيانو کومه اړتيا نه وه . .... ! هغه بيړه دلوده چې بيرته خپل لښکر ته ځان ورسوي. په دې خاطر يې بارتاکورين ته وويل.

« درونده مشره ! دا څه چې ما کړې دا ټول زما په دندوکې و. زه دلته ددې نه زيات نه شم تم کيدې ، بس ماته به اجازه راکړې»

لا تر اوسه بارتاکوزين څه نه وويلي چې دشاته ولاړو ښځو څخه يوې ځان را مخته کړ اود قاسم تر مخه و دريده ، دهغې دغه حرکت نه يواځې قاسم اودهغه ملګري عسکر حيران کړي و بلکه پخپله بارتا کوزين يې هم په حيرانتيا کې اچولې و. خو دغې ځوانې ښځې د را تلو سره سم د خپله مخه پلو ايسته کړ ، کله چې دقاسم اودهغه دملګرو سترګې دهغې پر مخ باندې پريوتې نو درې واړه د حيرانتيا څخه ...... دا خو همغه ښځه وه چې د بوسنيا په شاهي محل کې يې د محل دښځې د ساتنې له پاره توره لوڅه په لاس کې نيولې او د قاسم تر مخه ولاړه وه. دا خو شهزادګۍ وه.د بوسنيا د شاهي کورنۍ ښايسته او حسينه شهزادګۍ.... قاسم دهغه په کتلو سره ګوته په خوله کې ونيوله ، هغه په دې فکر کې شو چې دبارتا کوزين په کور کې پناه اخستونکې ښځه همدا شهزادګۍ وه ، دحيرانتيا په اساس يې نور څه و نه ويل ، خو همدومره يې وويل:

« ت.........ته ؟؟»

« هو ! ......زه !»

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ خندل ، دهغې په سترګو کې په یوه وخت د ممنویت ، احسان ، محبت او عقیدت جذبه ښکاریده . هغه خپله ښایسته څیره را پورته کړه اودقاسم تر مخه ډیره ویریدلې او اغیزمنه شوې ولاړه وه .دهغې په سترګو کې د قاسم له پاره دعقیدې او محبت اوښکې وې.

قاسم ته دهغې دغه انداز ډیر ښه ښکاره شو . خو هغه یو مسلمان مجاهد شخصیت و ، سمدلاسه یې خپلې سترګې ښکته کړې. په دې وخت کې شهزادګۍ قاسم ته وویل:

« ما فکر هم نه کاوه چې مسلمانان به داسې خلک وي ، زمونږ دربار ته خو څو میاشتې مخته کارډینل جونیل دپاپا پیغام را وړې و او بیا یې دمسلمانانو پر خلاف یوه وینا وکړه اوپه هغې کې یې مسلمانان ددې زمکې بدترینه وحشیان ثابت کړل. خو دپرونه تر اوسه پورې د مسلمانانو کړ چار او کړنې ماته دا ډاګیزه کړه چې دروم د پاپا نماینده کارډینل جولین درواغ ویل».

قاسم همغسې دخندا نه شین و . بیایې په ډیره ټیټه لهجه وویل: « تاته به دا څه ډول معلوم شي ....چې د روم دپوپ نماینده کارډینل جولین ما پخپله دجنګ په میدان کې دوه ټوټې کړې دې ،حال داچې کارډینل دصلیبیانو د فتحو دعوا کوله او د ترون دماتولو ګناه یې په خپله غاړه اخسته. ما هغه ته عبرتناکه سزا ورکړې ده او عیسویانو ته مې دا ثابته کړه چې عیسائیت د خپل دین څخه ګرزیدلې دې ..... درنې شهزادګۍ ! ته باور وکړه چې د اسلام په سیورې کې سوزیدلې روحونو ته یخوالې او د لمنځه تلونکو ته تسکین ور په برخه کیږي.»

د قاسم دخبرو په اوریدو سره بارټاکوزین یو قدم نور هم رامخته شو او ویې ویل: « قاسم بن هشامه ! ایا ستا په مذهب کې داسې یو زوړ سړې هم را داخلیدې شي چې خپل پخوانې ژوند یې ټول په عیسویت کې تیر کړې وي ؟

د بارټاکوزین په خبرو قاسم یو ټکان شانته وخوړ او په سترګو کې یې دخوشحالۍ څپې و ځلیدې. سمدلاسه د بارټا کوزین په لور یې مخ کړ او ددواړو لاسو څخه یې ونیوه او ورته یې وویل:

«زمونږ په مذهب کې یو سړې دخپلې ساه په اخري شیبو کې هم داخلیدې شي ، زه تاته د اسلام په لور د راتلو په اساس ښه راغلاست وایم . ته زما سره یو ځای ولاړ شه او زمونږ دسلطان سره ووینه . اوپخپله دسلطان په لاسو اسلام قبول کړه .»

خو دبارټاکوزین د ځواب په اوریدو سره قاسم یوځل بیا دحیرانتیا احساس وکړ .ځکه کوزین ورته وویل:

« نه ، زه غواړم ستا په لاسو اسلام قبول کړم..... ما داوږدې مودې راهیسې د حق پلټنه کوله . ما دهمدې تندې د ماتولو له پاره ډیر اوږده اوږده سفرونه کړې دي ،خو ستا سره مې دخوخبرو کولو وروسته دا احساس کړه چې زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه تنده په لمړي ځل دماتیدو سره مخ ده . ما ته چې څومره دقدر وړ ته ښکاریږي هغومره راته سلطان نه ښکاریږي .»

اوس نو دلته قاسم ته تم کیدل اړین و ګرزیدل . ځکه هغه باید بارټاکوزین مسلمان کړې وې . هغه فکر کاوه چې یوائې د کلیمې په ویلو څوک نه مسلمانیږي ، په دې اساس دې ته اړتیا ده چې نوي مسلمان ته د اسلام د نظام په اړه څه وویل شي . په دې خاطر قاسم زوړ کوزین ته وویل:

« سهي ده درونده مشره ! اوس ته ماته د لږ وخت له پاره اجازه راکړه ، تر څو زه د خپل لښکر ځاي په لور ولاړ شم . زه به تر ماښامه پورې یو ځل بیا ستا دروازې ته راشم . او همغه وخت به تا ته د اسلام په اړه اړین معلومات درکړم .»

« سهي ده ته به د شپې ډوډۍ زمونږ سره خورې ، او بیا به د ډوډۍ وروسته مونږ ټول په دې موضوع خبرې وکړو .»

دا خبره د بوسنیان شهزادګۍ وکړه ...... که څه شهزادګۍ د مذهب د بدلون په اړه کومه اشاره نه وه کړې خو د قاسم په زړه کې دا خبره ننوتې وه چې اوس د بوسنیان شهزادګۍ هم د اسلام په لور را ماته شوې ده . د همدې حالاتو په کتلو سره هغه بیرته د راستنیدو ژمنه وکړه او اجازه یې واخسته او ولاړ .

د بارټاکوزین څخه د اجازې اخستو وروسته قاسم نیغ په نیغه خپل لښکر ځاي ته ورغې . مسلمان سپاهیان ډیر زیات خوشحاله و . دوارنا څخه نیولې تر بوسنیان پورې ټوله سیمه هغوي تر خپلې ولکې لاندې راوستې وه . د سر بیا پادشاه «جارج برنیکووچ » چې دلارډ سټیفن نه ورسته یې دهغه ځآي نیولې و ، دلارډ سټیفن د پالیسو برعکس یې د مسلمانانو سره سخته دښمنی درلوده . په داسې حال کې چې دلارډ سټیفن یوه خور د « بایزید یلدرم » ښځه وه او د هغه لور شهزداګۍ «سروین » د سلطان مراد خان ثاني ملکه وه . په دې جنګ کې جارج برنیکووچ ته هم ماتې په برخه شوه او سلطان د سربیا سلطنت ټول په خپله ولکه کې واخست . او د عثماني سلطنت یوه برخه یې وګرزوله .

کله چې قاسم لښکر ګاه ته ورننوت نو همدا فکر یې له ځانه سره کاوه چې سلطان بوسنیا ته په ور رسیدو سره په ښکاره توګه خپله د فتوحاتو لړۍ پاې ته رسولې ده او اوس به سلطان بیرته اورنه ته د تللو تکل کوي ، په دې خاطر هغه فکر کاوه چې په کومه توګه د سلطان څخه دلته د پاته کیدو له پاره لاره ولټوي او بیا د دې ځایه د البانیه په لور ولاړ شي او خپل محبت یعني مظلومه مارسي د سکندربیګ د وینو تویونکو پنجو څخه را خلاصه کړي . هغه هوډ وکړ چې سبا به کوم وخت د سلطان سره وینې او د خپلې دغې پریکړې په اړه به ورڅخه د اجازې غوښتلو هڅه وکړي .

د ماښام د لمانځه د ادا کولو وروسته قاسم یو ځل بیا بیرته ښار ته راستون شو . خو دا ځل هغه ځانته و . دا ځل هغه نیغ په نیغه د کوزین کور ته ور روان و . او بیا د لږ وخت وروسته هغه د بارټاکوزین کور ته رارسیدلې و او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ناست و او په خبرو کې ورسره مصروف و . د بارتاکوزین لور خپله هغه ګاونډۍ هم د خپله ځانه سره خپل کورته راوستې وه چې قاسم یې د اولاد په زیږیدو کې ور سره بسپنه کړې وه . د کوزین په کور کې د بوسنیا ښایسته اوښکلې شهزادګۍ هم د قاسم په انتظار کې ناسته وه ، دکوزین دوه ځوان زامن هلته په «وینس » کې نوکران و و . اودواړه دخپلو ښځو او کوچنیانو سره یو ځاې هملته د وینس په ښار کې اوسیدل. دهغه یوائنۍ ځوانه لور کونډه شوی وه ، دهغه میړه یو کال د مخه د مسلمانانو پر خلاف په جنګ کې وژل شوې و. دبوسنیا شهزادګۍ چې کله د نیولو څخه خلاصه او روغه رمټه د محل څخه وتلې وه نوهغې دهمدې ښځې سره پناه اخستې وه ، اوس نو حالات ډیر په زړه پورې وو. ځکه بارتاکوزین اودهغه لور د اسلام دمنلو پریکړه کړې وه . خو شهزادګۍ لا تراوسه پورې په دې اړه هوډ نه درلود.

د لږ وخت وروسته بارتاکوزین قاسم د ډوډۍ خوړلو سالون ته یوړ . هلته په دستر خوان باندې قاسم ، بارتاکوزین ، دبوسنیان شهزادګۍ ، او د کوزین لور تول یو ځاې کیناستل او ډوډۍ یې وخوړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

د بوسنیا شهزادګۍ

« ستاسې سلطان دعیسویانو د عبادتځایو په اړه څه فکر لري ؟...... ایا کلیساوې به له منځه یوسي ؟اوریدلې مې دې چې مسلمانان دخپل مذهب په اړه ډیر سخت اومتشدد دی ؟»

« سلطان خو حکم کړې دې چې هر چیرې چې په سربیا اوبوسنیا کې مسجد جوړیږي ، تر څنګ دې یې یوه یوه کلیسا هم جوړه کړل شی تر عیسویانو ته دخپل عبادت په اړه کومه ستونزه نه وي او ټول هغه پخوانۍ کلیساوې چې چیرې جوړې شوي دي هغه به همغسې په خپل ځای پاته وی.»

« دا خو ډیر مهم قدم دی. ددې برعکس هونیاډې ویلي و چې هغه به په سربیا اوبوسنیا کې ټول « یوناني کلیساوې» له منځه وړي او په ځای به یې د «رومن کتولیک دمذهب» کلیساوې جوړوی.

د قاسم او د بوسنیان د شهزادګۍ تر منځه ډیر په زړه پورې بحث روان و، زوړ کوزین هم ددوې بحث په ډیره دلچسپۍ سره اورید. هغه لږ څه په ویریدونکې توګه د قاسم څخه وپوښتل:

« دیسوع مسیح خدای اودهغه دمور په اړه ستاسې مذهب څه وایی ؟»

په داسې حال کې چې دقاسم خوله دخندانه وازه وه ویې ویل: « مونږ هغه ته خدای نه وایو. بلکه هغه دخدای یو غوره نبي اوپیغمبر ګڼو. مونږهغه دسیدنا عیسی علیه السلام په نوم یادوو. اودهغه درنې اومحترمې مور ته سیدة مریم علیها السلام وایو.اسلام دا عقیده بلکل نه مني چې خدای دې وویشل شي اویا دې دکوم انسان پلار و ګرزي.»

د قاسم په خبره باندې شهزادګۍ یو دم را ټوپ کړاو ویې ویل:

«دا نو څه خبره شوه، که چیرې یسوع مسیح خدای د خدای زوې نه وي نو بیا هغه د چا زوې دی؟ ایا ته دهغه دپلار نوم مونږ ته را ښوولې شې ؟»

د شهزادګۍ پوښتنه دقاسم ل پاره سخته وه .ځکه هغه به اوس څه ویلي اود چا نوم به یې اخسته. که چیرې دایی ویلې چې عیسی علیه السلام د پلار پرته دمور په ګیډه کې پیدا شوی و نوبیا به هم شهزادګۍ پرې باور نه کاوه . هغه ته نه چیرته د تللو اونه د پښو د ایښودو په خیر کیفیت پیدا شوې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« په اصل کې ددې خبرې کول چې عیسې علیه السلام د خداې زوې دې ، د خداې تعالې ذات په یو جسماني قالب کې ور اچول دي ،په داسې حال کې چې خداې تعالې جسم ته محتاج نه دې. دا زمکه او اسمانونه دخداې تعالې دقدرت ښکاروندوې دي ،.... څرګنده ده چې خداې تعالې یو نه ښکاره کیدونکې هستي ده نوبیا به هغه څه ډول د یوه انسان سره رشته پیدا کړي...... اودهمدې ځآیه ویلې شو چې سیدنا عیسې علیه السلام دهمغه مطلق قادر ذات د قدرت یوه نمونه ده ځکه هغه خداې تعالې چې څه وغواړي کوی یې.»

اوس شهزادګۍ یوځل بیا قاسم په یوه اندیښنه کې ور واچاوه

« ته چې دا ځواب وایې چې خداې تعالې چې څه وغواړی کوی یې ، نوبیا ته دانساني واک او اختیار په اړه څه وایې ؟ ستاسو په مذهب کې دانسان سره څومره واک دې او دخداې تعالې سره څومره واک شته ؟

قاسم یو ځل بیا په فکر کې پریوت. ځکه هغه یو سپاهي و ، کوم مبلغ او عالم نه و چې د هرې پوښتنې ځواب ووایې. هغه د بوسنیایې شهزادګۍ له اړخه په یو ازمیښت کې اچول شوې و. خوبیا یې هم دمیړانې څخه کار واخست او ویې ویل:

« درنې شهزادګۍ !دغه ټولې پوښتنې په حقیقت کې د خدای تعالې په اړه د فکرکولو په وخت کې د انسان ذهن کې را پیدا کیږي. خو په دې پوهیدل په کار دي چې د پوښتنې کونکې په ذ هن کې دخداې تعالې په اړه حقیقت څه ډول انځور شوې دې. هغه انځور چې په عیسوي کتابونو کې د خداې تعالې په اړه انځور شوې دې نو هغوې خداې ته یو جسماني وجود ورکړې دې ، دبایبل په لمړي باب کې لیکل شوي دي چې ....« خداوند خدا چې کله په یخو وختو کې په باغ کې ګرزیده نوکله یې چې خبرې وکړې نو ادم او حوا یې خبرې واوریدې» (بایبل د پیدا ایښت باب) ، په همدې توګه په نورو مذهبونو کې هم هڅه کیږي چې خداې تعالې په عجیبو عجیبو جسماني وجودونو کې و ویني. تاته به ډاګیزه وي چې په بت پاله مذهبونو کې د تیرو او ختو څخه په خپل تصور کې دخداې شکلونه جوړوي او بیا دهغوې عبادت کوی.

دا چې تا د اختیار او واک خبره کړې ده نو دهغې په اړه لنډ ځواب زمونږ په خپل ذات کې شته. که مونږ په ژوره توګه متوجه شو نو زمونږ په ذات کې دوه برخې دي ، یوه هغه برخه ده چې پرهغې ز مونږ واک او اختیار نه شته. یعنې د جسم جوړښت ، فطري اړتیاوې ، خوراک ، څښاک ، خوب کول یا د کوچنیانو پیدا ایښت..... او بله برخه هغه ده چې مونږ پرې پوره واک لرو. لکه د یوه چاسره بسپنه کول ، همدردي کول ، محبت کول ، ریښتیا خبره کول ، د درواغو څخه ځان ساتل ، د خداې تعالې د مخلوق سره ښیګڼه کول اویا دبدۍ څخه د خلکو منه کول.....

زمونږ رسول کریم صلی الله علیه وسلم چې کوم کتاب راوړې دې هغه نیغ په نیغه دالله تعالې له اړخه دې اودهمغه کلام دې ، هغه دمقدس بایبل په څیر نه دې ، ځکه په بایبل کې یواځې د سیدنا عیسې علیه السلام روایات او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه د ملګرو لیکونه موجود دي. زمونږ د کتاب نوم قران کریم دی ، په قران کریم کې الله تعالی فرمایلي دي چې «......فاالهمها فجورها و تقوها ......» یعني الله تعالی انساني شعور ته د نیکۍ او بدۍ دواړو په اړه الهام ورکړې دی ، اوس دا د انسان پورې اړه لري چې هغه د نیکۍ لاره خپلوي او که دبدۍ لاره. الله تعالی انسان ته بلکل همغسې الهام ورکړې لکه څنګه یې چې پاته مخلوق ته ورکړې دی ، تاسې د شاتو مچۍ ووینئ ، هغوې ته چا ویلي دي چې هغوې دې دیوې کورنۍ بلکه دیوه سلطنت په څیر و اوسي. په همدې توګه د مرغاویو بچیو ته چا ویلي دي چې د اوبو په ډنډ کې ځانونه ور وغورزوي. او دمرغۍ بچې ته چا الهام ورکړې دی چې د خپلې جالې څخه دې ټوپ نه وهي.

په همدې توګه یې انسان ته هم الهام ورکړې دی ، خو څرنګه چې انسان د ټولو مخلوقاتو څخه افضل دی نو په همدې خاطر یې ورته شعور ورکړې دی اود بدیو ددې دوو الهامونو څخه یې ورته د یوه دخپلولو پوره ازادي ورکړې ده. ټول مخلوقات د الله تعالی د قانون پابند دي ، خو انساني ذات یواځې د الهي د احکامو پابند دی. په حقیقت کې د انسان سره څه دومره زیاته واکمني هم نه شته. یواځې د یوې شیبې واک لري اوهغه شیبه هم همدا موجوده وخت دی. همغه وخت چې دانسان سره شته دهغې څخه باید په سهي توګه ګټه پورته کړي ، ان تر دې چې دپایلو په اړه یې هم انسان بې واکه دی. نو اوس که څوک دا وخت داسې استعمالوي چې خپل لاسونه په زوره په اور کې ږدي نو بې له شکه چې لاسونه به یې و سوځي. دا د وخت د غلط استعمال پایلې دي چې یو انسان یې په دواړو جهانونو کې ترلاسه کوي. په مادي نړۍ کې هم او په روحاني نړۍ کې هم. لاس به دې هم و سوځي اوروح به دې هم په کړاونو کې اخته وي. خو که چیرې ته دا واک او اختیار په سهي توګه استعمال کړې نو ستا راتلونکې به پخپله ښه شي. په همدې توګه به ستا راتلونکې وختونه ټول درست و ګرځي. ان تر دې چې اخرت به دې، چې مونږ ورته د روح نړۍ وایو ، هم سهي او درست شي. دا ده په اسلام کې دانساني اختیار او واکمنۍ طریقه .

د قاسم دخبرو په اوریدو سره دشهزادګۍ سترګې دحیرانتیا څخه وازې پاته شوې وې ، زوړ بارټاکوزین داحساساتو تر اغیز لاندې راغلې و او ټول وجود یې لړزیده. لور یې «ماریا» هم د تیرې په څیر جامده ګرزیدلې وه او دوه سترګې یې په قاسم کې ور ننویستې وې. ترڅو لحظو پورې په خونه کې چوپه چوپتیا حاکمه وه خو دبوسنیا شهزادګۍ دا چوپتیا ماته کړه ، هغه ته خپل اواز لکه د ژور کوهي څخه راتلونکې محسوسیده:

« تا خو زمونږ سترګې را خلاصې کړې ، داسې بریښي لکه مونږ چې پخوا په یوه نالیدلې زندان کې بندیان و ، ددې حقیقت د رامنځته کیدو څخه اوس مونږ خپل ځانونه د لمړي ځل له پاره انسانان محسوسوو. خو دا داخرت خبره چې تا وکړه ، اخرت څه شې دی ؟»

اوس نو قاسم داسې احساسوله چې کوم غیبي قوت دهغه سره د کومک کولو له پاره مامور شوی دی. هغه پرته له ځنډه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخرت ؟.....اخرت خو يو لازمي شي دي. څوک چې اخرت نه مني نوکه هغه خداې هم ونه مني کوم توپير په کې نه راځي. داسې خداې چې په اخرت کې دانسان له پاره منصف نه وي ، ورته دخداې د ويلو اړتيا نه شته. قران کريم کې مونږ ته ويل شوي دي چې هر عمل او فکر لازمي پايلې لري ،تاسې چې دڅه په اړه فکر کوئ دهغې له پاره هم اخرت شته او کوم عمل چې کوئ دهغه له پاره هم اخرت شته ، هغه وخت چې مونږ خپله موجوده لمحه درسته کړو نو دهغې له مخې زمونږه را تلونکې لمحه په خپله سهي کيږي ، اعمال په شخصيت باندې هم اغيز کوي ،ځکه چې اعمال دانساني روح اصلاح هم کوي او ديوچا چې انساني روح اودننه ذات اصلاح وي نو دهغه بيروني شخصيت او ذات هم باوقاره او ښايسته ښکاري. همدې ته نيک يا حسن عمل وايي. کله چې د يو چا ډير اعمال سهي او درست وي نوهغه بيا په خپلې ښکاره او پټ ژوند کې ډاډه او مطمئن اوسي او د خپل خداې شکر کونکې ګرځي. همدغې نفس ته په اسلام کې مطمئنه نفس ويل کيږي. څوک چې دهمداسې مطمئنه نفس خاوند وي نو که هغه ومري هم ، نو مړ نه حسابيږي ، دهغه جسم له منځه ځي خو روح يې پوره اوسلامت د خپل ريښتونې پيداکونکې لورې ته ور رسيږي ، همدې ته اخرت وايي. هغه څوک چې مطمئنه نفس له ځانه سره يوسي نوهغه به تل پاتې ژوند تر لاسه کړي او همدې تل پاتې ژوند ته جنتي ژوند وايي. اوهر هغه څوک چې د مطمئن نفس خاوند نه وي اوپه ژوندانه کې ددغه ور په لاس شوې وخت غلط استعمال کړې وي او داسې اعمال يې تر سره کړي وي چې دهغه داخلي او بيروني شخصيت يې هم دتباهۍ سره مخ کړي وي. نو هغه د مړيني وروسته بيابيا مړ کيږي او په تل پاتې سوځونکې اور کې به سوزيږي ، همدغې ته مونږ جهنم وايو ، اوهمدا ده د اخرت په اړه زمونږ عقيده.»

اوس نو شهزادګۍ ګوته په خوله په قاسم کې خپلې سترګې ور ننويستې وي،هغه په همدې فکر کې وه چې ټول مسلمانان به همداسې وي لکه قاسم چې دې. ددومره متوازنو اوبرابرو ، نيکو اوښه عقايدو خاوندان.... هغې هم هوډ وکړ چې د بارټا کوزين سره يوځاې به اسلام مني ، ځکه نور نو هغې ته د قاسم څخه د زياتو پوښتنو کولو اړتيا نه وه. هغه خاموشه کيناسته خو په دې وخت کې بارټاکوزين يوه پوښتنه وکړه:

« قاسمه زويه ! ددې معنې دا شوه چې تر اوسه پورې چې څومره انبياء اورسولان راغلي دي،دوې ټول دخداې تعالې غوره بندګان وو ، ددوې هيڅ يو هم پخپله خداې اويا د خداې زوې نه و .»

« بلکل دا ټول د خداې تعالې له اړخه ټاکل شوي خلک و . نبيان خو په هره زمانه کې او هر قوم ته ليږل شوي دي ، په حقيقت کې په پخوا زمانو کې چې هر نبي يارسول ددې نړۍ نه سترګې پټې کړې دي نودهغه وروسته دهغو منونکو د خپلو کم پوهيو اويا کم عقليو په اساس هغوې ته دخداې ، دخداې د اوتارو ، اويا د خداې دزامنو نوم ورکړې دې . تاسو د سمندر نه اخوا په هندوستان کې ووينئ هلته خلکو «رام» « کرشن» او « ګوتم» د خدايانو په څير منلي دي. حال داچې کيدې شي دا ټول وګړي دخداې نيک خلک واوسي ، په حقيقت کې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ دور کې هم دنړۍ ټول خلک د یوه ډول شعور اوپوهې خاوندان نه اوسي. یوشمیر خلک دالله تعالې له اړخه غوره کېږي چې مونږ ورته پیغمبران وایو. دا وګړي د شعور اوپوهې په اړه تر ټولو د ستر مقام خاوندان اوسي. کله چې دا خلک خپلې خبرې نورو انسانانو ته ورښئ نو داسې خلکو ته یې ورښئ چې دعقل اوشعور خاوندان اوسي. دا خلک ورته خپله خبره پوره پوره ورښئ او هغوی د خپلو ځانو ملګري کوي، خو کوم خلک چې دهغوی په خبرو باندې و نه پوهیږي نو هغوی د شعور له اړخه په ښکته درجه کې اوسی. همداسې خلکو ته مونږ کافر وایو. خو یو شمیر داسې وګړي هم شته چې دخپلو عارضي ګټو په خاطر د حق لاره نه شي خپلولې او دسرو او سپینوزرو دځلا په کتلوسره په غلطو لارو باندې سر کېږي، دا ډول خلکو ته زمونږ په قران کې منافق اوسخت کافر ویل کېږي. زمونږ نبي او رسول صلی الله علیه وسلم چې دکوم شعور خاوند و نوهغې مرتبې ته هیڅ بل انسان نه شي رسیدلې. همدا علت د ې چې الله تعالې هغه صلی الله علیه وسلم دټولو انسانانو له پاره اود ټولو جهانو له پاره ټاکلې و. زمونږ عقیده داده چې اوس به بل کوم نبي نه راځي او مونږدا عقیده هم لرو چې زمونږ په نبي باندې نازل شوې کتاب قران کریم تر قیامته پورې د ټول انسانیت له پاره هدایت اولارښوونه ده، زمونږ په مذهب کې د نورو مذهبونو پر خلاف د ذرې په اندازه هم تعصب نه شته، مونږ ددنیا هر انسان د یوه امت وګړي ګڼو اوهیڅ انسان دبل کوم انسان په غلامۍ کې نه شو کتلې.»

دقاسم خبرو ددې درې واړو په زړونو پوره اغیز کړې و، هغوی ته دقاسم خبرې د یو ډول عام فهمه خبرو په څیر ښکاریدې، لږه شیبه وروسته شهزادګۍ په ویریدونکې توګه د قاسم څخه وپوښتل:

«دروندہ میلمه !ما د زړه له کومي پریکړه کړې ده چې زه به خپل پلرنې مذهب عیسویت پریږدم او ستاسې مذهب اسلام به قبلوم.»

د شهزادګۍ دخبرې د پای ته رسیدو سره سم بارټاکوزین وویل:

«دا خو نوره هم ډیره ښه شوه! اوس نو ته مونږ درې واړه مسلمانان کړه. مونږ ته ووایه چې دمسلمانیدو له پاره کومو شیاتو ته اړتیا ده. ایا مونږ به د صلیب په څیر کوم شي په غاړه کې را ځوړندوو. یا بله څه؟»

«نه، تاسې ته به د داسې هیڅ کولو ته اړتیا نه وي، تاسې به یواځې په پاک زړه، پوره هوش او حواسو، او اخلاص سره دا منئ چې په دې عارضي ژوند کې د نړۍ ټول کاروبار هسې بې مقصده دې تر هغې چې د تلپاتې ژوند د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې او هڅې اوهاند و نه کړل شی. تاسې حیواناتو ته ووینئ نوځناور د بل د ژوند په خاطر له منځه ځي، تاسې ووینئ یوه پیشو موګک نیسي او وژنی یې، خو په حقیقت کې هغه د خپل پاته نسل د پایښت له پاره دا قرباني ورکوي. په اسلام کې دشهید مرګ د ټول قوم حیات ګڼل کېږي. مونږ په حیواناتو کې دا لړۍ وینو خو انسان په خپله په دې حقیقت باندې باور نه لري، ځناور خو یواځې دخپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکې نسل له پاره ژوندې اوسي، خو انسان ته دهغه ژوند دهغه دمړینې وروسته په لاس ورځي ، دهغوې ژوند یواځې د نسل دپايښت پورې را نغښتې نه وي بلکه دهرډول مادي تمايلاتو څخه پاک يو روحاني ژوند اوسي ، تاسو به دمسلمانۍ له پاره په دې ژوند باندې ايمان راوړئ اودا به منئ چې ددې ژوند مالک الله تعالې دې ، چې وحده لاشريک دې ، او دزمکې او اسمانونو يوآځني مالک دې. انسان ته يواځې اويواځې دهمغه اطاعت کول په کار دي ، تر څنګ يې په دنيا کې د شتو ټولو شيانو ويره بايد له زړه څخه وويستل شي. همدغې ته توحيد وايي. تاسې به يوآځې څو کليمې واييی. اوپه هغې به دزړه نه ايمان راوړئ، زه اوس تاسې ته دا کليمات درښايم ، د کليمې د لوست نه وروسته به تاسې په ظاهری توګه مسلمانان شئ....

« قاسم دبوسنيا شهزادګۍ ، ماريا او دهغې بوډا پلار بارتاکوزين ته کليمه يې طيبه وروښوله:

اوبيا يې په همدې فکر هغوې ته نوي اسلامي نومونه وړاندې کړل. تر څو د بوسنيا په خلکو کې هغو د خپلو همدې ځانګړې اسلامي نومونو په واسطه و پيژندل شي. قاسم د بارتا کوزين له پاره دعباس ، دبوسنيا دشهزادګۍ له پاره د « حميرا او دماريا له پاره د« مريم» نومونه وړاندې کړل. درې واړه نوې مسلمانان ډير زيات خوشحاله و ، قاسم تر ډيره پورې د هغوې سره د اسلامي اعمالو اوفرايضو لکه لمونځ ، روزه ، حج ، زکات او جهاد په اړه خبرې وکړې او هغوې ته يې په دې اړه تفصيلي معلومات ورکړل.ترڅنګ يې هغوې ته ددې امورو داجرا په اړه عملي څرګندونه هم وکړه.

هيچاته د شپې د تيريدو په اړه اندازه نه لګيده. سهار شو اوقاسم د سهار لمونځ دهمغوې سره په جمع ادا کړ اوپه ډيره خوږه ژبه يې ورته د قران کريم تلاوت وکړ. چې ددې تلاوت داغيز له امله ددرې واړو نوو مسلمانانو سترګې د ژړا نه ډکې وې.

دسهار د لمانځه دادا کولو ورو سته قاسم خپلې لښکر ګاه ته ولاړ او په خپله خيمه کې په ارام ويده شو.

سلطان مرادخان ثاني څو ورځې هلته په بوسنيا کې پاته شو ، بيا يې د هغه ځايه لښکر ته دکوچ کولو امر وکړ ، اوس نو هغه بيرته د اورنه په لور را روان و. په همدې وخت کې قاسم د سلطان څخه د البانيه په لور د تللو اجازه وغوښتله. خوسلطان ورته د اجازې کولو څخه انکار وکړ او ورته يې وويل:

« قاسم بن هشامه ! دا سهي وخت نه دې چې تا د دارالسلطنت اويا لښکر څخه لرې بل چيرې واستوم. مونږ خو اوس د پرلپسې يرغلونو څخه فارغه شوي يو خو دحالاتو څخه پوره ډاډ من نه يو ، ځکه تر اوسه پورې هونياډې لا ژوندې دې اودهغه تر بيرغ لاندې د هنګرى ټول فوځ سلامت شتون لري. مونږ به هونياډې هرو مرو سبق ور ښايو. خو اوس غواړو خپل دغه ستومانه لښکر اورنه ته د ارام کولو له پاره يوسو. بيا به دهغه ځايه تاته دالبانيه په لور د تللو اجازه درکول شي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې خاطر قاسم هم د خپل لښکر سره یو ځای د اورنه په لور روان شو.

تر اوسه به لا د سلطان لښکر اورنه ته نه و رارسیدلي چې هلته په بوسنیا کې بوسنیایي شهزادګۍ چې اوس حمیران نومیده ، یوه ورځ اعلان وکړ ..... چې هغه غواړي په بوسنیا کې د اوسیدو په ځای اسلامي دارالسلطنت اورنه ته ولاړه شي. حمیرا په دې خپل هوډ کې ځانته وه. دهغې مور و پلار او نو خپلوان یا خو په جنګونو کې له منځه تللي وو اویا لرې نژدې سیمو ته تښتیدلي و. د بوسنیا شاهي کورنۍ له منځه تللي وه .او د عباس پرته دهغې د پوښتنې بل څوک نه و پاته. په همدې خاطر هغې یوه اسلامي ښار ته دتللو او هملته د پاته ژوند کولو په اړه هوډ ښوولي و. کله چې دهغې ددغه تصمیم څخه عباس اودهغه لور مریم خبر شول نو هغوي هم ورسره تللو ته تیار شول. همغه و چې ددې درې وګړو څخه جوړه شوې قافله دلښکر د تللو څخه درویشت ورځې وروسته د اورنه په لور روانه شوه.

سلطاني لښکر باغیانو ته د سزا د ورکولو، او د مملکت پولې د پخوا په نسبت د نورو پراخولو وروسته بیرته اورنه ته را ورسید. قاسم د جنګ په میدان کې بریالې او سرلوړې را ستون شوې و ، دهغه دخبرو او د ورپیښنوشوو حالاتو د اوریدو وروسته دهغه کورنۍ باغ باغ شوې وه. دهغه ورور طاهر هغه په تندي باندې ښکل کړ او مورو پلاریې د خپلې سینو سره یو ځای کړ اووریرونو یې دخوشحالۍ نه ښه شور اوغوغا جوړه کړې وه. خو د قاسم په زړه کې تر اوسه پورې یو زخم پاته و چې هغه یې ارام ته نه پریښوده. اوهغه زخم د ورکې شوې مارسي په اړه و.

هغه دمارسي سره دتل پاتې ژوند له پاره د یوځای اوسیدو هوکړه کړې وه خو اوس د مارسي پرته هغه ته داسې بریښیده لکه ټوله دنیا چې ورانه شوې وي ، بلاخره د لښکرو د بیرته راستنیدو په دریمه ورځ هغه هوډ وکړ چې د سلطان سره به ویني او د البانیا په لور به ترې د تللو اجازه اخلي ، او هلته د ورتلو له پاره به ځان تیاروي. هغه غوښتل چې داجازې د ترلاسه کولو سره سم به ډیل نه کوي او سمدلاسه به د البانیه په لور روانیږي.

هغه ماسپښین د کوره ووت. اوغوښتل یې دماښام د لمانځه وروسته دسلطان سره ووینې ، په خپل خاص اس سپور د اورنه د بازار څخه تیریده او په زړه کې یې دا دعا کوله چې سلطان ورته سمدلاسه د البانیه په لور د ورتللو اجازه ورکړي. د هغه وخته راهیسې چې سلطاني لښکر بیرته اورنه راستون شوې و نو په بازارونو کې سوداګرې او ګڼه ګوڼه زیاته شوې وه، دعیسویانو دلښکرو څخه په لاس راغلي د غنیمت مالونه ، غنم ، اسونه ، توري ،هر ډول کالي او ..... په بازار کې پلورل کیده. خو قاسم دهر څه څخه بې نیازه و او یوا ځې دمارسي په اړه یې فکر کاوه او دبازاره په بیړه تیریده. خو یو چوک ته د رسیدو سره سم یې دخپل آس واګې راښکودې ، ځکه هغه د مارتها زړه خادمه وکتله ، دمارتها د زړې خادمې په کتلو سره یې سترګې دحیرانتیا خلاصې او خوله یې وازه پاته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هماغه خادمه وه چې دمارتها د قتل یواځنۍ شاهده وه ، دغه عمرتیرې ښځه په هغه شپه ژوندۍ پاته شوې وه ، دمارتها د کور څخه د راوتلو وروسته هغه ځآې ځاې ټکرونه خوړل او ګرزیده. خلکو به د سوال کونکي په څیر لږ څه دخوراک څښاک له پاره ورکول ، هغه به هم د ځآې د نشتوالي په خاطر همله د جومات په دروازه کې ویده کیده. قاسم هغه پیژندله. کله یې چې دا خادمه وکتله نو سمدلاسه د آس څخه را ښکته شو او په ډیره بیړه یې ځان د یوه ډوډۍ پلورونکي ریړې ته چې دا خادمه یې تر څنګ ولاړه وه ورساوه. تر یوه وخته پورې خو خادمې قاسم و نه پیژانده خو کله یې چې وپیژانده نو سترګې یې داوښکو ډکې شوې او سمدلاسه د قاسم په پښو کې ور پریوته. اوس نو هغې سخته ژړا کوله. قاسم خادمه ددواړو لاسو څخه ونیوله او راپورته یې کړه او غوښتل یې له ځانه سره یې یوسي. اوس نو هغه د سلطان سره دکتلو اراه شاته غورزولې وه ، هغه دا وانګیرله چې د مارسي دخادمې سره په دې بازار کې لیدنه کتنه هسې یو خداېې معجزه ده. په دې خاطر دې ته اړتیا ده چې تر هر څه لمړۍ ددې خادمې څخه دټولو حالاتو په اړه تفصیلي معلومات تر لاسه شي، هغه دمارسي خادمه له ځانه سره په بازاري کرایه شوې سپرلۍ باندې کینوله اوکورته یې یوړه. په دې وخت لمر هم دماښام په غیږ کی د پریوتلو روان و. کله چې قاسم خپل کور ته ورننوت نو ویې کتل چې په کور کې ټول خلک حاضر دي ، تر ټولو دمخه دقاسم ورندار د دغې زړې غمجنې ښځې په کتلو سره حیرانه پاته شوه. خپل کار یې پریښود او راپورته شوه ، قاسم هم په پوره ژورتیا سره دخپلې ورندار په لور وکتل او ویې ویل:

«دا د غزالې خادمه ده. دغزالې د تښتولو وروسته تر اوسه پورې په کوڅو کو څو کې ګرزي ، د نن نه وروسته به دا همدلته اوسي دکور په کارو بار کې به له تاسره مرسته کوي....»

سکینې د قاسم دخبرو د اوریدو وروسته په چټکۍ سره مخته ورغله اودمارسي خادمه یې په خپله غیږکې را ونغاړله. خو دمارسي خادمې دقاسم دخبرو وروسته قاسم ته به غټو غټو سترګو کتل ، دهغې شونډو ته څه راتلل او غوښتل یې چې ویې وایي خو داسې بریښیده چې کوم نالیدلې ځواک دهغه ژبه ګونګه کړې وي ، بیا دهغې دژبې څخه په ډیره سخته توګه دا څو ټکې را ووتل:

« دا.....غزاله څوک ده ؟ ایا تاسې مارسي بې بي ته غزاله وایېی؟ که چیرې تاسې وایی چې مارسي بې بي تښتول شوې ده نو تاسې خو بیا ډیره اشتباه کوئ»

خادمې دهمدې خبرو ورسته خوله بنده کړه ، د قاسم پښو څخه زمکه وتلې وه اوسمدلاسه یې وپوښتل چې ایا مارسي تښتول شوې نه ده ؟که چیرې هغه تښتول شوې نه وي نو بیا چیرې ده ؟ دقاسم زړه په زوره زوره درزیده ، او په خپل زړه کې یې دا دعاوې کولې چې کاشکې مارسي په خیریت کې و اوسي. خو دخادمې دخبرو څخه دهغه افق تار تار شو. هغه فکر وکړ چې خادمه ورته کوم بد خبر اورول غواړي. نو همت یې وکړ او بیا یې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مق......مقصد دي څه دي ؟ ته ماته څه ويل غواړي ؟...... که مارسی ريښتيا هم نه وي تښتول شوي نو بيا چيرې ده ؟» خو خادمې دقاسم د پوښتنې د ځواب د ورکولو په ځای په چغو چغو ژړا پيل کړه . دخادمې ددې ژړا په واسطه د قاسم مور اوپلار او وريرونه هم سره راټول شول ، خادمې سلګۍ وهلې او ژړل يې . دکور ټولو خلکو په ډيره ستونزمنه توګه هغه خاموشه کړه اودمارسي په اړه يې ترې وپوښتل . خاد مې د سلګيو په څپو کې وويل:

« مارسي بي بي هم دهغې د مور سره يو ځاي تللې ده »

دا درواغ دي ، که داسې واې نو بيا به دهغه جسد هم دهغې دمور سره يو ځاې را پيدا شوې و . د قاسم ورور ورته په ډيره احساساتي توګه وويل . خو په خپله قاسم ګم سم ولاړ و . دقاسم مور او ورندار هم همدا خبره تکرار کړه . بيا نو خادمې ورته وويل:

« ما په خپلو سترګو وکتل ، مارسي بي بي دخپلې مور د وژل کيدو وروسته په ډيره ميړانه د غلو مقابله وکړه اوکله چې ستومانه شوه نو بيا يې دخپلې ابرو دخوندي ساتلو په خاطر خپله توره په خپله ګيډه کې ور ننويسته . ما په خپلو سترګو وکتل چې دمارسي بي بي ټول وجود په وينو کې لت پت و او اخري ساه يې اخسته چې دخپلې مور لورې ته ورغله ......بيا ابوجعفر او دهغه ملګرو دمارسي بي بي لاش راپورته کړ اوله ځانه سره يې يوړ ، د دروازې بيرون دهغوي يو بل ملګرې هم ولاړ وو. ما دا ټوله صحنه په خپلو سترګو کتله . ماغوښتل ددې پيښې وروسته ستا کور ته راشم خو نه پوهيدم چې تاسې چيرې اوسيږئ ، ما محل ته د ورننوتلو جرءت نه شو کولې ، په بازار کې مې د ډيرو خلکو څخه ستاسې په اړه و پوښتل خوهيچا راته ستاسې په اړه معلومات را نه کړ.

د قاسم وينه وچه شوې وه ، تک ژيړ رنګ ولاړ و او ديوال ته يې تکيه کړې وه . خو دهغې مور او ورندار د خادمې ددې خبرو په اوريدو سره ژړل . اوس نو دطاهر سره هم د ويلو له پاره نور څه نه و . په همدې وخت کې د زاړه هشام اواز راپورته شو .

« داهم شوني ده چې په دې وخت کې به غزاله بې هوشه وه اوهغوې دهمدې بې هوشۍ په حالت کې پورته کړې وي او له ځانه سره يې وړې وي . که چيرې هغه شهيده شوې واې نوهغو خلکو بيا د څه له پاره له ځانه سره وړله .»

خو دمارسی خادمې په زور زور خپل سر د نفي په خاطر خوځاوه او ويل يې « نه ، نه ! دمارسی بي بي څټ لاندې را پريوتې و ، هغې چې په کومه توګه خپله ګيډه په توره سورې کړې وه نودهغې څخه دا ډاګيزه کيده چې که هغه بې هوشه وايي نو په هوش کې د راتلو سره سم به يې خپل ځان دوباره په توره سورې کاوه . زه په ډاډمنه توګه ويلې شم چې مارسی بي بي هم شهيده شوې ده .»

دا سې څرګنديده چې قاسم باندې سکته راغلي وي ، هغه ټول په همدې حال کې پرينبوول اوبلې خونې ته ولاړ . مارسي دهغه مينه وه . هغه او مارسي څو ورځو کې يود بل کيدونکې و . قاسم ته دهغې سره د تيرو ورځو دليدونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتنو یوه یوه لمحه را یادیده. دهغه زړه هیڅ په دې نه ډاډه من کیده چې مارسی دې له منځه تللې وي. خو اوس دهغه سره ددې خبرو دمنلو پرته بله لاره هم نه وه. هغه داسې انګیرله چې ابوجعفر ورته دروا غ ویلي دي چې مارسی ژوندی ده. قاسم تر ډیره پورې په همدې فکرونو کې ډوب و ، هغه ته ابوجعفر ویلی و چې مارسي د البانیې په لور تللې ده ، هغه فکر کاوه چې شوني ده چې ابوجعفر به د اذیت کولو د ډیرې سختې ویرې له امله هغه ته دا بهانه کړې وي.

قاسم تر ډیره پورې د مارسي د مرک او ژوند په اړه په مختلفو فکرونو کې ډوب پاته و. خو اوس ورته داسې بریښیده چې مارسي ترې ډیره لرې تللې ده. په همدې وخت کې دهغه دکورنۍ خلک ټول راغلل اود هغه تر څنګ کیناستل.اوهغه یې دلاسا کاوه. هغه ته یې مور ، ورور ، ورندار ... ټول راغلي و. خوهغه د هیڅا په تلو راتلو نه و خبر شوی. هغه دمارسي په بیلتون او د ابوجعفر په ژوندي په څنګ کیدو باندې کولمې خوړلې. هغه ته نن شپه تیریدل هم ستونزمن شوي و. هغه ټوله شپه ویښ پاته و او دمارسی په اړه په فکرونو کې ډوب و.

بله ورځ هغه د اغا حسن سره یو ځای شو او دمارسي په اړه یې ددغې نوې انکشافاتو په رڼا کې خبرې وکړې ، اوس هغه غوښتل چې کوم وفاداره او نیک انسان البانیه ته و استوي اودمارسي په اړه معلومات را ټول کړي. هغه ته یوه موهومه هیله په زړه کې را ګرزیده چې کیداې شي مارسي ژوندۍ وي. هغه خپل دوست اغا حسن ته خپله ټوله قصه وکړه. او بیا یې دخپل منځې مشورو له لارې د یني چري یو ډیر تکړه او وفاداره سپاهي « ابراهیم» دالبانیه په لور د لیږلو پریکړه وکړه.

څو ورځې وروسته ابراهیم خپل ساده کالي واغوستل او د البانیه په لور روان شو ، په دې وختو کې قاسم دسلطان سره د کتلو هڅه ونه کړه. خو نن یې ددې خبر د اوریدو وروسته چې سلطان یو ځل بیا هوډ کړې چې سلطان محمد په تخت کینوي اوپخپله یو ځل بیا ګوښه ناستې شي او خپل عبادت ته دوام ورکړي ، نو د سلطان سره دکتلو له پاره محل ته ورغې. نن یې هوډ درلود چې د شهزاده محمد سره ووینې ، خو تر ټولو دمخه د سلطان سره دکتلو له پاره ورغې ،سلطان هغه ډیر ژر خپل حضور ته را وغوښت. کله چې قاسم د سلطان خونې ته ور ننوت نه د هغه په صوفیانه څیره یې نرۍ شانته خندا و کته. قاسم په ډیر ادب سره دسلطان په خونه کې حاضر شو او هغه ته یې سلام وکړ او بیا خاموشه و درید . سلطان قاسم ته د سر نه تر پښو پورې وکتل اوبیا یې ورته په خندا کې وویل:

« مونږ خو داسې انګیرله چې قاسم بن هشام مونږ له یاده ویستلي یو. خو ستا را تلو یو ځل بیا مونږ ته د ډاګیزه کړه چې مونږ اوس هم ستا په یاد یو.» دسلطان په خبرو کې پټ طنز رانغښتې و ، قاسم ورته په ډیره شوخۍ سره وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« نه درونده سلطانه ! خداې تعالي دې زما په ژوند کې هغه ورځ نه راوړي چې زه به ستا په ښير د انسانيت محسن له یاده و کاږم...... ما زما هيله دا وه چې هره ورځ ستاسې دربار ته حاضر شم. خو هر ځل را ته مخکې خنډونه پيدا شوي دي خو کله مې چې نن یو ځل بیا دسلطان دګوښه ناستې په اړه واوریدل ، نو ستاسو حضور ته د مشرف کیدو په خاطر راغلم.»

« ډیره ښه ! داسې ښکاري چې د غم دولت ته د خبرو د ډیرو نيکو او ښو لارو څخه مالا مال کړې یې .»

« ددولت غم ؟...... درونده سلطانه ! زه ناپوهه په دې کنایه باندې ونه پوهيدم»

« زما مقصد دادې چې د البانوي کنيزي دلور مارسي ورکيدا ته بلکل له منځه وړې یې . مونږ همدې ته د غم دولت وایو .»

دسلطان داشارې په پوهيدو د قاسم سر ښکته شو اوسلطان ورته یو دوه قدمه نور هم رامخته شو . دقاسم په اوږه یې لاس کیښود« قاسم بن هشامه ! ته زما د زامنو په ښير یې . یاد ساته چې مونږ ستا دحالاتو څخه بې خبره نه یو . مونږ د جنګ د محاذ څخه د راستنيدو وروسته سمدستي یو قاصد سکندر بیګ ته استولې و ، سکندر بیګ زمونږ قاصد ډیر ښه پیژني . زه هيله لرم چې هغه به زمونږ دخبرې څخه انکار ونه کړي . ځکه ما دهغه سره دخپلو زامنو څخه پورته مينه کړې ده . زه پوهيږم چې هغه بغاوت کړې دې خو زه دهغه بغاوت د یوه نازولې ځوې د ضد په ښير ګڼم اودهغې څخه زیات اهميت نه ورکوم.»

« خو درونده سلطانه ! سکندر بیګ یواځې بغاوت نه دې کړې بلکه خپل مذهب یې هم تبدیل کړې دې . یا په بل عبارت هغه اوس مرتد شوې دې»

«هو ! زه په دې اړه معلومات لرم . خو زه په دې ډاډه یم چې هغه به یوه ورځ نه یوه ورځ زمونږ پلرنۍ مينه په یاد راوړي او بیرته به خپل اصل ته را ګرځي . ما هغه ته دخپلې مينې څه نښې نښانې هم ور لیږلې دي ، په دې اساس زه هيلمن یم چې هغه به زمونږ دهمدې احساناتو په بنسټ د البانوي ونيځې لور مارسي بیرته دلته را ولیږي.»

خو قاسم د سلطان په خبرو باندې لږ څه ډاډ هم ونه ښوده . اودا چې سکندر بیګ به دهغه خبره و مني او مارسی به بیرته ورته را ولیږي . لمړۍ خو هغه دمارسی د ژوند په اړه ډاډه نه و . خو بیا یې هم دسلطان څخه مننه وکړه او تر ډیره پورې همهلته چپ چاپ ولاړ و . خو بیا یې وویل:

« درونده سلطانه ! شهزاده محمد لا تر اوسه پورې ډیر کوچنې دې او دسلطنت دښمنان هر وخت په سنګر کې ناست دي ، زه دمعظم سلطان دربار ته په دې خاطر راغلې یم چې د ملت د پاسبان توجه د ینې چرې د فوځ په لور را وګرځوم ، ځکه په هغوې کې دڅو ورځو راهيسې یو ځل بیا د تنخوا ګانو دکمښت په اړه زوګ اوریدل کیږې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروندہ سلطانه ! ماته داسې بریښي چې په اورنه کې یو ځل بیا سازش د پښیدو په حال کې دې. او د قیصر سلطان ددې جال دخپرولو له پاره دسلطان د غیابت نه د ګټې د پورته کولو هڅه کوي.

قاسم دسلطان دګوښه ناستې څخه د را پیدا کیدونکو اندیښنو په اړه د خپلو خیالاتو څرګندونه کوله ،تر څنګ یې د تازه حالاتو څخه هم سلطان خبر کړ ، خو دا ځل سلطان دهغه خبرو ته د توجه کولو په ځای په خندا ځواب ورکړ او ورته یې وویل:

« ته اندیښنه مه کوه ماته د تنخواګانو د کمښت د بحث په اړه پوره پوره معلومات تر لاسه شوې دې. اومونږ د ینې چرې د فوځیانو دتنخواګانو د لوړولو له پاره حکم جاري کړې دې ،په دې اړه د اندیښنې کولو اړتیا نه شته. دا غوښتنې د کوم سازش له مخې نه دې رامنځته شوې ، بلکه د ډیرې مودې څخه د سپاهیانو دا غوښتنې مونږ ته را رسیدې.»

خو دسلطان ددې تسلۍ څخه که سلطان پخپله ډاډمن و خو قاسم په هیڅ صورت ډاډ من نه و. داسې بریښیده چې دقیصر جاسوسان لا تراوسه هم په اورنه کې پټ پراته دي ، قاسم تر یوه وخته پورې دسلطان په خونه کې پاته شو ، په همدې وخت کې ورته سلطان وویل چې هغه غواړې یو ځل بیا د ایدین سیمې ته د خپلو پخوانیو مصروفیتونو له پاره ولاړ شي ، دا دسلطان پریکړه وه او قاسم ددې پریکړې دماتولو له پاره هیڅ وس نه درلود. په همدې خاطر چپ ولاړ و ، دبیرته راستنیدو په وخت کې قاسم د شهزاده محمد دکتلو له پاره ورغې اوپاته ټوله ورځ یې دهمغه سره یو ځای تیره کړه.

څو ورځې وروسته قاسم د ایدین خانقاه ته ور رسیدلی و اوشهزاده محمد یو ځل بیا د سلطان ځای ناستی ټاکل شوی و، په اورنه کې ښه خوشحالي وه. د نوي سلطان د تخت ناستې په وخت کې هرې لورې ته دجشن له پاره تیارې نیول شوې و، تیرو فتوحاتو هم دعثماني سلطنت اوسیدونکي ډیر خوشحاله کړي و ،بازارونه اوکوڅې د تجارتي اموالو څخه ډکې وې ، دلرې لرې ځایو سوداګرانو به خپل مالونه راوړل اود اورنه په بازارونو کې به یې پلورل. هره ورځ سهار به چې د اورنه د بازار دروازې پرانستل کیدې نو د مسافرینو قطارونه به ولاړ و ، د تلونکو په ځای په د راتلونکو شمیره زیاته وه. دینی چرې سپاهیانو به رنګ په رنګ خلک کتل ، قاسم به هم هره ورځ ینې چرې لښکر ځای ته د بازار د دروازې څخه تیریده. په همدې وخت کې دهغه سترګې د اروپا څخه د راغلې قافلې په یوې ډلې ونښتې. دا قافله نه ډیره لویه وه او نه ډیره کوچنۍ ،..... خو د سوداګرانو قافله معلومیده ......په سامانونو بار اوښان قطار په زمکو باندې ګونډه شوي و اود قافلې نارینه اوښځینه ټول د اوښانو تر څنګ په زمکو ناست و. هرې چیرې یې خپل پوزکې غوړولي و او په خپلو خوراکو کې مصروف و. قاسم ددې قافلې څخه د تیریدو په وخت کې دخپلو معلوماتو له پاره د یوه سوداګر څخه و پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« وروره ! دا قافله دکومه ځایه څخه راغلې ده ؟»

« زمونږ قافله د سربیا دپولو څخه راغلې ده.»

قاسم د خپل اس د تم کیدو پرته دا پوښتنه کړې وه اوبیا یې دخپل آس واګې سستې کړې وې. خو دسربیایی پولو دخبر داوریدو سره سم یې د بوسنیایی شهزادګۍ انځور په فکر کې را وګرزید. دقاسم آسپ په پوره ګړندۍ توګه د خپل معسکر په لور ور روان و.

دسربیایی پولو څخه راغلې قافله د اورنه ښار ته د ورننوتلو سره سم خپره وره شوه. په قافلې کې ګډون کونکې هر وګړې دخپلو خپلو کارو په لور تللې و. خو دوه اجنبي ښځې اویو زوړ سړې لا تر اوسه په اندیښنو کې ګرزیدل را ګرزیدل. هغوې په اورنه کې یواځې یو سړې پیژانده او هغه هم قاسم بن هشام و. ځکه دغه دواړه ښځې ، یوه یې مریم اوبله یې دبوسنیا شهزادګۍ حمیرا وه او زوړ سړې عباس نومیده.

دا خلک د بوسنیا څخه دلښکرو د روانیدو نه درویش ورځې وروسته د اورنه په لور را روان شوي و ،خو د سوداګرانو هغه قافله چې دوې ورسره اورنه ته راغلي و ډیر ځنډ روانه شوی وه اوکه نه دوې به دلښکرو پسې سمدستې وروسته اورنه ته را رسیدلې واې.

نن قاسم دهمدې قافلې تر څنګ تیر شوې و ، او د یوه سوداګر څخه یې دقافلې په اړه پوښتنه هم کړې وه خو حمیرا اویا بل څوک یې نه و تر سترګو شوي.

عباس د پوره فکر او غور وروسته د ښار په لور د تللو پریکړه کړې وه ،حمیرا اومریم هم په خپلو ټکریو کې ځانونه رانغاړلي وچې ترې اسلامي پرده ډاګیزه کیده ، دوې د دیوال د لویی دروازې څخه ښارته را ننوتې وو او د چا څخه دپوښتنې ایګنې پرته دښار په لور روان و. دوې د خپله ځانه سره نه کومه سپرلۍ درلوده اونه څه ډیر سامان او وسایل ورسره و. شهزادګۍ له ځانه سره څه هیرې جواهرات او طلا درلودل. عباس او مریم هم له ځانه سره د خپل کور قیمتي وسایل را خستې و. هغوې فکر کاوه چې خپل دغه قیمتي وسایل وپلوري او هلته په اورنه کې پرې ځانته یوکور واخلي او تر څنګ یې په څه کاروبار پیل کړي. عباس ویل چې هغوې به دقاسم په واسطه دلته څه تجارتي کار پیلوي ، خو شهزادګۍ حمیرا هغه ددې کار څخه منه کړ ، خو معلومه نه شوه چې هغه ولې عباس ددې کار څخه منه کاوه. حال دا چې که هغوې غوښتلې نو هغوې د قاسم په واسطه پادشاهي میلمستون کی اوسیداې شول ، اخر هغه د بوسنیا شهزادګۍ وه ، خو داسې بریښیدله چې هغې د شاهي ژوند په ځاې ساده ژوند ته زړه ښه کړې و.

دوې د اورنه دبازار په منځ کې تر ډیره پورې ولاړل ، بلاخره عباس د یوه سراې تر مخه پړاووکړ ، اوس نو هغه حمیرا ته په استفهامیه سترګو کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لورې ! زما په فکر چې مونږ به په همدې سراې کې پړاو کوو ، او مونږ باید یوڅو ورځې همدلته واوسو.»

حمیرا دسراې په تعمیر باندې سترګې وګرځولې اوبیا یې په مثبته توګه خپل سر وخوځاوه او ویې ویل: «سهي ده کاکاجانه !.... څنګه یې چې ته مناسبه ګڼې....»

د لږځنډه وروسته هغوې د سراې دمنشي سره خپل نومونه لیکل ، دا سراې د ښار په منځنۍ برخه کې پروت و ، دسراې یوه ملازم دهغوې کالی اوسامونونه واخستل اوهغوې ته یې خپله د اوسیدو ځاې ور وښوده . دا یوه پراخه او هوا لرونکې کمره وه ،کړکیو ته یې پردې پرتې وې او زمکه یې فرش وه اوپه فرشي زمکه باندې بسترې غوړیدلې وې. خوعباس انګیرله چې دا کمره د ښځو د اوسیدو له پاره مناسبه نه ده خوبیا هم دوې همدې کوټې ته ور ننوتل او دروازه یې تر شا و تړله.

تر اوسه پورې لا داخلک سهي ناست هم نه و چې دکمرې روازه یې و ټکیده . دواړو نجونو دروازې ته وکتل ، عباس ور پورته شو او دروازه یې پرانسته . ویې کتل چې د پوښ عمر یو انسان یې تر مخه ولاړ و . هغه ډیر معصومه ښکاریده ، اوعباس ته یې په ډیر غو سره کتل. دعباس له پاره ددې سړې کتل د هیلو پر خلاف کار و. پخوا له دې چې عباس ترې څه وپوښتي هغه سړي پخپله په خبرو پیل وکړ:

«درونده مشره !..... ایا ستا نوم «بارتاکوزین» نه دې ، زه خو تا پیژنم»

د یوه اجنبی له اړخه دخپل نوم په اوریدو سره عباس.....ډیر زیات حیران پاته شو . دحمیرا او مریم غوږونه هم د خبرو اوریدو ته ولاړ پاته و . خو هغه اجنبي نور ځنډ ونه کړ او سمدلاسه یې وویل:

«ګورئ تاسې ویریږئ مه !.......دا دنیا ده...... په دې دنیا کې یو انسان د بل سره لیدل کتل کوي . داسې بریښې چې تاسې زه و نه پیژندلم. زما نوم اربان دې .... دهنګري اهنګر یم. ما دکریټ څخه تر یونانه پورې له تاسره یو ځاې سفر کړې و . ته زمونږ دجهاز کپتان وې.

عباس ته داسې څرګنده شوه لکه یو ناڅاپه چې د خوبه رابیدار شوې وي. هغه ته ټول هر څه په یاد راغلل. هغه ته دا هم را په یاد شول چې د اربان سره یې یوځاې د جهاز په پورتني پوړ کې پوره میله درلوده . ترڅنګ یې دهغه سره یې د ټولې نړۍ په سیاسي مسایلو باندې بحث هم کړې و . عباس په بیړه ددروازې پلې پرانستې ، د اربان سره ورغاړیوت. ددې کار سره دحمیرا او مریم په مخونو کې هم دخوشحالیو څپې را څرګندې شوې.

اهنګر اربان تر اوسه هم په همدې سراې کې اوسیده . دا همغه وګړې و چې یوه ورځ په ناڅاپي توګه دقاسم سره په همدې سراې کې مخ شوې و اوبیا قاسم ورسره دبیا کتلو ژمنه کړې وه . خو قاسم د خپلو زیاتو مصروفیتونو په اساس دهغه سره بیا نه وکتلي . دا همغه وګړې و چې د اوسپنې د خپرولو په فن کې یې ډیره پوهه درلوده . په هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختو کې به د اوسپنې څخه دشیانو جوړول دومره اسانه کار نه و . ډیر کم خلک د اوسپنې په پخښولو باندې پوهیدل. پاته ټول اهنګران یواځې د اوسپنې په ګرمولو او دهغې څخه د ستک او تبر د جوړولو په کارونو پوهیدل. اربان د اوسپنې څخه د ډیرو ښو شیانو په جوړولو پوهیده. هغه به اوسپنه ویلې کوله ځکه چې هغه ډیره پوه اوماهر ساینس پوه و. په هغه وخت کې به یې د ګندهک د استعمالولو په واسطه بارود استعمالول. خو تر دې وخت پورې د بارودو دوسلې استعمال ډیر کم و . اربان د جنګې موخو په خاطر یو ځانګړې ډول منجیق جوړول غوښتل تر څو دهمدې منجنیق په واسطه د بارودو تر ټولو ستر ګوله هم تر ډیره لرې پورې والوزوي.
اوس نو اربان دعباس پخوانې پیژندونکې و ، خو ورته معلومه نه وه چې عباس مسلمان شوې دې. تر اوسه یې عباس د بارټاکوزین په نامه پیژانده. هغه وخت چې عباس او ورسره نجونې دې کمرې ته ور ننوتلې نو همغه وخت اربان عباس کتلې و او پیژندلې یې و . په دې خاطر هغه ددوې د کتلو له پاره دلته راغې ، عباس په ښه توګه هغه ته ښه راغلاست ووایه او دننه کمرې ته یې ور باله. په کمرې کې یې دخپلې لور په لور اشاره وکړه او ورته یې وویل :« دا زما لور مریم ده..... اودا شهزادګۍ حمیرا ده....»

« مریم؟..... حمیرا؟...... ایا تاسو اسلام قبول کړې دې ؟ اربان ترې په حیرانتیا سره وپوښتل.

عباس ورته په خندا کې وویل چې : « الحمدلله ، اوس زما نوم عباس دې ، مونږ بوسنیا پرې ایښې ده او هوډ مو کړې چې همدلته واوسیږو .»

خو اربان دعباس خبرې په غور سره نه وې اوریدلې . د شهزادګۍ حمیرا په لور یې وکتل او ورته یې وویل : « درنې شهزادګۍ !.....درونده مشره ! ایا دا ښځه شهزادګۍ ده ؟»

خو دعباس نه مخته شهزادګۍ ځواب ورکړ. « نه درونده میلمه ! زمونږ پلار به مونږ ته د مینې نه کله کله د شهزادګۍ په نوم غږ کاوه....»

دحمیرا دځواب څخه اربان خاموشه شو ، عباس ورته دکیناستو له پاره وویل ،بیا دوې کیناستل او د اورنه په اړه یې خبرې پیل کړې.... اربان د څوتیرو میاشتو راهیسې دلته په اورنه کې اوسیده . او د ښار د تر ټولو مشهور اهنګر سره یې ملازمت اختیار کړې و . خوتر اوسه پورې په همدې سراې کې اوسیده . دسراې دمالک سره یې هم ددوستۍ اړیکې ډیر غځولې و چې دسراې مالک پخپله نه غوښتل هغه ددې ځآیه ولاړ شي . که هغه تلې هم نو چیرې به تللې وې ، په ښار کې یو تنها سړې یواځې په سراې کې اوسیدې شي، اربان د نن څخه څلور میاشتې مخته د قسطنطنیې څخه را روان شوې و ، دهغه ټول ژوند په سیر او سیاحت کې تیریده. ډیر ساده او درویش صفته انسان و . دکوچنیوالې څخه یې تر بلوغت پورې اوبیا تر دې دمه یې ژوند د ډیرې نژدې څخه کتلې و . او دنیا ته دتوجه د نه کولو په اساس په یو ځاې کې پاته کیدو اوتم کیدو ته زړه نه ښه کاوه. هغه تر څو کالو پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته په قسطنطنيه کې دخپلې پوهې څرګندونه کوله ، خو يوه ورځ يې په ناسته ناسته دمسلمانانو سره داړيکو د نيولو اودهغوې په اړه د معلوماتو د تر لاسه کولو شوق په زړه کې و ګرزيد. په همدې خاطر اورنه ته راغې. په اورنه کې يې لمړۍ د قاسم سره ليدنه وشوه. اوبيا يې تر څو ورځو پورې دقاسم د را تلو انتظار وکړ خو کله چې قاسم تر ډيرې مودې پورې را نغې نو بيا يې کرار کرار دنورو خلکو سره اړيکې جوړ کړل. دسراې مالک دهغه سره د وروړګلوۍ اړيکې جوړ کړل.

نن ورته په ناڅاپې توګه پخوانې بحري کپتان بارټاکوزين تر سترګو شو. همغه ملاح چې ده ورسره د کريټ نه تر يونان پورې سفر کړې و. عباس ته هم هغه سفر ، که څه ډير لنډ و ، را په ياد شوې و. خو داربان جذاب شخصيت ټول مسافرين دخپل ځان سره اشنان کړې و. په همدې خاطر دجهاز کارکونکو د عباس په ګډون دهغه سره په پوره ازاده توګه ګپ شپ لګاوه. داربان د سخاوت له مخې به هر وخت د جهاز پورته پوړ درنګينيو څخه ډک و. په همدې خاطر نن عباس د اربان په کتلو باندې ډير خوشحاله و اوپه ډيره ښه توګه يې ورسره روغبړ وکړ اوبيا يې کمرې ته يوړ او دخپلې لور او شهزادګۍ سره يې د هغه پيژندګلوي هم وکړه. بيا عباس د اربان څخه وپوښتل.

«خو وروره ! ته دلته څه کوې اودڅه وخته راهيسې دلته ميشت يې ؟»

« زه دمسلمانانو د ژوند طريقو اولارو تر دې ځايه راوستې يم.....زه غواړم به ژوره توګه اسلام مطالعه کړم او اوس خو دمسلمانو اهنګرانو سره يو ځاې غواړم د بارودو د لرې ويشتلو له پاره منجنيق تيار کړم»

کله چې اربان ورته دخپل پلان په اړه خبره وکړه نو د عباس سترګې پرانستې پاته شوې « بارود ويشتونکې منجنيق ؟...... اربانه ! دا خو د جنګ ډيره خطرناکه وسله وي ، دا ته څه کوې ؟ ته خو دجنګ او حرب سخت مخالف وې.....»

اربان ورته مسکې شو اوبيا يې په هواکې سترګې ګرځولې اوورته يې وويل: زه اوس هم دانسانانو د وژلو سخت مخالف يم او دا ډول عمل په کلکه غندم. زه اوس هم همدا غواړم چې يو انسان د بل سره په مينه اومحبت ژوند وکړي خو هلته په قسطنطنيه کې ما وکتل چې يو شمير خلک نه غواړي په زمکه باندې امن قايم شي ، ما د قسطنطنيې دقيصر خبرې اوريدلې دي، هغه دشيطان نماينده دې ، د امن نه ډک ښارونه ورانول ، د انسانانو وژل دهغه مشغله ده ...... دقيصر د کتلو وروسته زه په دې ډاډمن شوم چې دامن د راوستو له پاره جنګ کول اړين دي .....»

حميرا د اربان خبرې په پوره دلچسپۍ سره اوريدې ،دهغې په سترګو کې تحسين کونکې څپې وې. هغې په لمړي ځل اربان ته مخ کړ او ورته يې وويل:

«کاکا جانه ! ته به بارود ويشتونکې منجنيق څه ډول جوړ وې ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مونږ به هغې ته منجنيق نه وايو بلکه توپ به ورته وايو ..... دعيسايي نړۍ يو شمير ساينس پوهان همدا ډول توپونه جوړوي ،خو هغه انځور چې زما په ذهن کې دې نو هغه به زمونږد توپ د نړۍ بهترين اوغوره توپ وي. (عثماني دولت..) . زه به د پرانستې ګندهک په ځاې د توپ ګولۍ جوړوم ، دهغې ګولۍ په واسطه به ډير کلک ديوال هم له منځه ځي ...»

بيا خو ته بايد دسلطان سره ووينې..... سلطان به ستا دخدمتونو ډيره قدرداني وکړي.....»

« زه هم غواړم چې دسلطان سره ووينم ، خو دهغې نه مخته زه غواړم چې دخپل توپ يوه کوچنې نمونه تياره کړم ،په همدې خاطر زه ديوه اهنګر سره کار کوم ،اوس خو زما د توپ نمونه نژدې ته چې تياره شي. او زه به يې ډيره ژر د سلطان تر مخ وړاندې کړم»

زاړه عباس هم اورنه ته د خپلو راتلو موخې بيان کړې. هغه ورته وويل چې اوس مونږ غواړو همدلته په اورنه کې و اوسيږو . اوخپل پاته ژوند دخپلو مسلمانو ورونو سره يو ځاې تير کړو . هغه بيا تر ډيره پورې دخپل راتلونکې پلان په اړه خبرې وکړې....

څو ورځې وروسته عباس دخپلو دواړو لوڼو يعنې شهزادګۍ حميران او مريم سره يو ځاې يو محل ته ولاړ. اربان هم ورسره ملګرې و . شهزادګۍ حميرادخپل ځان سره قيمتي جواهرات او سرزر درلودل ، هغه يې و پيريدل اود سراې د مالک په کومک يې يوښه کور پرې را ونيوه .زاړه عباس هم دخپلو وسايلو دخرڅون نه وروسته يوکوچنې کاروبار پيل کړ. اربان به هم خپله مياشتنې تنخوا همدې کورته راوړه اوپه دې تر تيب دوې ټول همدلته په دې کور کې سره يوځاې ميشت شول. اربان لا تر اوسه پورې په ښکاره توګه اسلام نه و قبول کړې خوپه زړه کې هغه مسلمان مسلمان و .

په همدې وختو کې سلطان مرادخان ثاني يو ځل بيا ګوښه ناستې شو او خپل ځاې ناستې شهزاده محمد يې په تخت کيناوه . قاسم يې دهغه ځانګړې سلاکار و ټاکه . اوپخپله بيرته « ايدين » ته ولاړ. اوس نو حالات هم ډير حيرانونکې وو. قاسم تر ډيره پورې ډاډمن شوې و چې مارسى شهيده کړل شوې ده . او د بوسنيا شهزادګې دقاسم د شخصيت څخه اغيزمنه شوې وه او ان تر اورنه پورې د هغه تر شا راغلې وه او همدلته په اورنه کې يې ساده ژوند پيل کړې و . هغې هڅه کوله چې خپل ځان را څرګند نه کړي. هونياډې دهنګرۍ د پادشاه لاړډ سلاس د وژنې وروسته د هنګرۍ دپادشاهي تخت نيولې و . اوسلطان د درويشانو ليکو ته بيرته ورستون شوې و ، شهزاده محمد دخپل پلار ځاې ناستې ګرزيدلې و .... مارسي شهيده شوې نه وه او روغه رمټه د سکندربيګ محل ته ور رسول شوې وه. په داسې حال کې چې سليم پاشا تر اوسه هم په اورنه کې پروت و او دخپلې جاسوسۍ ريښې يې هرې لورې ته ځغلولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه چې سلطان بیرته خپل ګوښه ناستي ځاې ته ورغي اونوې شهزاده په تخت کیناست نو د سلیم پاشا کارونه نور هم اسانه شول. اوس خو ابوجعفر په اورنه کې نه و ، اوسلیم پاشا ته د ابوجعفر دشتون اړتیا هم نه وه ، هغه دابوجعفر څخه هم تیز او ګړندي انسان و. هغه د سلطان د نشتوالي څخه ګټه پورته کړه او په یني چري کې یې دبغاوت تخم و شینده. هغه د ډیري پخواني مودې د تنخواګانو د کمښت مسئله یو ځل بیا را وسپړله اوپه نوو ځوانو سپاهیانو کې یې دبغاوت اور ته پوکې ورکړ. دا اور د ځنګل داور په څیر ډیر ژر هرې لورې ته خپور شو اوپه ډیر لږ وخت کې یې پوره سلطنت په خپلې لمن کې را ونغښت. دا د ۱۴۴۵ز کال پیښه ده.

سلیم پاشا د بغاوت په خپرولو کې ځکه ډیره اسانتیا پیدا شوه چې ابوجعفر دشلو کالو راهیسې ددې بغاوت ریښې هرې لورې ته ځغلولې وې. دسپاهیانو دې بغاوت عثمانی سلطنت یو ځل بیا ولړزاوه. نوې ځوان سلطان سخت په ویره کې ولوید. په ښار کې باغیانو بلوا ګانې جوړې کړې او د سترګو په رپ کې د اورنه خوشحاله او امن ناکه ښار د فساد او بلواګانو په واسطه په ویر او ویرانې بدل شو. هرې لورې ته د بلواکونکو ډلې ټپلې ګرزیدلې ، چور ، چپاول ، لوټمار او وژنه هرې لوې ته روانه وه او سرکاری ځایونه د اور په لمبو کې سوځیدل. سلطان محمد خان ددې حالاتو څخه ډیر غمژن شوې و ، په دې نه پوهیده چې په څه ډول دا بغاوت و ځپوي ، بهرام خان هم په ښار کې د منډو ترړو په واسطه نور ستومانه شوې معلومیده خو هغه و نه توانید ددې سازشونو سرغنه ترولکې لاندې راوړي. دښار کوتوال هم په هر ځاې کې پلټنه کوله ، خو دیوه لاس هم د بلواګرو دمشرانو پورې نه ور رسیده. دا ځل د قاسم د لاسه هم څه پوره نه و. ځکه چې هغه دشاهي سراغ رسانۍ ددندې څخه لرې کړل شوې و. او دبله اړخه دمارسي بیلتون په ذهني توګه مفلوج کړې و .....

څو ورځې تیرې شوې اوبلواګرانو په ښار کې دخلکو د امنیت نه خوندي ژوند د دوزخ په څیر ګرزولې و ، په یني چري کې هم درز پیدا شوې و ، او عثماني سلطنت یو ځل بیا په بنسټیزه توګه د ګواښونو سره مخ و. د سلطنت امرآء یو ځل بیا د نوې سلطان دربار ته راغلل اویوځل بیا یې ترې د مشر سلطان مرادخان د بیرته راستنیدو غوښتنه وکړه ، دا ځل نوې سلطان ، قاسم بن هشام ته دادنده ور وسپارله ...... خودا ځل دقاسم سره د خواجه خیرې په ځاې دهغه مشر ورور طاهر بن هشام ملګرې شو. دسلطان محمد خان دحکم سره سم دا دواړه ورونه د ایدین په لور روان شول.

دا د جمعې مبارکه ورځ وه او خلک د ویرې او ترهې له لاسه په کورنو کې بند ناست و ، دښار په کوڅو کې دیني چري باغي ډلګیو ګشت کاوه ، کله به دیوې کوڅې څخه د خلکو ډله را ښکاره شوه ، تیرې به یې وورولې ، املاکو ته به یې اور واچاوه او کله به د بلې کوڅې څخه. بلواګرانو د ښار د کوتوال دفتر هم کلابند کړې و.

په حقیقت کې ددې ټولو کارونو پړې د سلیم پاشا په لاسو کې و ، په داسې حال کې چې هغه به په خپله ټوله ورځ د نوې ځوان سلطان ، سلطان محمد په دربار کې ناست و. هغه نه یواځې شاهي طبیب و بلکه د سلطنت په

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمايدينو كې يې هم ډېر ښه نوم درلود. هغه ورځ چې سلطان محمد خان قاسم بن هشام د ايدين په لور ورلېږه نو په هغه ورځ سليم پاشا هم ناست و. هغه ته دا خبر چې قاسم بن هشام د سلطان مرادخان ثاني په لور ورلېږی تر څو هغه بيرته راستون شي ،د ډېرې انديښنې وړ و. خو دقاسم اودهغه د مشر ورور طاهر د ايدين په لور د ليږلو دخبر سره سم دهغه په سترګو كې دمكارۍ يوه څپه را پيدا شوه اوكله چې قاسم او ورور يې طاهر د ايدين په لور روان شول نو سليم پاشا سمدلاسه خپل لاس پوڅې را وبلل او هغوې ته يې حكم وكړ:

« قاسم بن هشام او طاهر بن هشام د اورنه څخه بيرون تللې دي ، تاسې دهغه دكور څارنه كوئ، هسې نه چې په ښار كې بلواګران او فتنه اچونكي دهغه كورنۍ ته كوم زيان ور ورسوي.» ددې خبرې سره دهغه په شونډو كې دمكارۍ نه ډكه خندا وه اوپه سترګو كې يې شيطاني نڅا ځليده. هغه ددې بغاوت مشر و او د ابوجعفر نائب او بسپنه كونكې و. دهغه دغو پټو ګماشتو دهغه خبره ډيره ښه درک كړې وه. اود هغې د پلې كولو له پاره سمدلاسه دخپلو ځايو څخه پورته شول.

دسليم پاشا دحكم څخه يو ساعت وروسته د بلوا ګرانو يوه ډله چې نژدې پنځوسو كسانو ته رسيده ، شعارونه وركول ، ځاې ځاې يې ويجاړوه او دقاسم د كور په لور ور روان و. دوې د يوه منظم پلان له مخې دلته را روان و. سليم پاشا خپل پخوانې دښمن قاسم ته سخت ټكان وركول غوښتل. په دې وخت كې په ټول ښار كې داور اچولو پيښې او ورانې ويجاړې روان و نو كه چيرې په همدې حالاتو كې هغه د قاسم په كور باندې يرغل راوړي نو په چا به شک كيږي ؟

كله چې د قاسم په كور كې ناستو خلكو په كوڅه كې شور و غوغا واوريده نو هغوې دخپل كور دروازې ددننه څخه و تړلې تر څو د بلواګرانو ډلې د تخريب له پاره كور ته را ننه نه وځي . دواړه كوچنيان علي او عمر بې له كومې ويرې دبام سر ته وختل. اوپه كوڅه كې يې موجوده بلواګران څارل. دقاسم زوړ پلار خپل پخوانې را ياد كړل او لوڅه توره يې په لاسو كې ونيوله او دخپلې ښځې ، نګور ، او كوچنيانو د خوندي ساتلو له پاره هملته د دروازې تر څنګ و دريد. دمارسی زړه خادمه هم په همدې كور كې ددوې سره يو ځاې اوسيدله.

بلواګران چې كله دروازې ته را ورسيدل نو سمدلاسه يې د دروازې په وهلو پيل وكړ ، دې دكار د هشام په اعصابو بد اغيز وكړ او په ذهن كې يې د نامعلومه خطرونو زنګونه اوريدل كيدل.هغه په زړه كې ويل چې كومه بده سانحه مخته راتلونكې ده. بلواګرانو اوس هم په پرلپسې توګه دروازه وهله. د طاهر ښځه په يوه منډه يوې كوټې ته ورغله او دطاهر غشي او كمان يې راواخستل او په يوې مورچې كې كيناتسه. دهشام ښځې او د قاسم د مور فكر دكوچنيانو په لور واوښت ،په يوه منډه يې بام ته ځان ورساوه او هغوې ته يې ورغږ كړ ، علي اوعمر اوس د سيل كولو په ځاې دويرې او خوف له لاسه د بام په يوه ځاې كې پټ ناست و. بلواګرانو دروازه په پرلپسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

توګه وهله او ویل یې ..... « دروازه پرانیزئ او که نه مونږ یې ماتوو ....» خو د زاړه هشام د دروند اواز په اوریدو سره بلواګران خاموشه او شاته شول. هشام هغوې ته وویل:

«« غدارانو د دروازې په ماتولو سره تاسو خپل مرګ ته اواز کوئ ، کورته د راننوتلو تر مخه زر وارې فکر وکړئ ، ځکه دلته ستاسې تر مخه د حجاز ستر اوماهر توره وهونکې هشام بن عدي ولاړ دې.

خو څو ثانیې وروسته په بلواګرانو کې درې څلور کسو نقاب پوښانو د هشام بن عدي دکور دروازه ماته کړه ، دهشام اعصابو نور ځواب ورکاوه.دهغه مخ د غصې اوقهر څخه تک سور اوختې و .او نیغ ولاړ و. په همدې وخت کې ددروازې یوه دړه را پریوته او درې نقاب پوښان دکور دننه را ننوتل. خو زوړ هشام لکه د اوسپنې ددیوال په څیر دهغوې تر مخه ولاړ و. کله یې چې توره پورته کړه نو د ستونې څخه یې خالصه عربې لفظ الله اکبر را ووت. اوس نو حالات داسې و چې دغه زوړ هشام په ځانته ځان د درې څلورو کسانو بلواګرانو سره په جنګ کې ښکیل و. یوه ته هم دا مجال نه وه چې دکور دننه قدم واخلی. دقیصر جاسوسانو ته د ا ډاګیزه شوه چې دغه وګړي په یواځې ځآن ددوې مقابله کوي اوددوې هڅې یې د ناکامۍ سره مخ کړې دي. ځکه د هشام یوې تورې د بلواګرانو څلور تورې تم کولې. په همدې وخت کې دکور دیوه سنګر څخه یو غنړیدونکې غشې راغې اودیوه نقاب پوښه په څټ کې ور ننښت. نقاب پوښه د غوایې په څیر لاندې راپریوت. په همدې وخت کې یو بل غشې هم راغې اوبل نقاب پوښه یې پرې را څملاوه ، دهشام توره هم دومره تیزه وه چې د بلواګرانو دڅو کسو متې یې پرې کړې وې، د اسمان سترګو کتل چې دهشام ځواني بیرته راستنه شوې ده. سکینې هم د خپل ناست سنګر څخه یو یوکس په نښه کاوه اوغشې یې ویشتل. ددې کار څخه بلوایانو ته هلته په ډیوډۍ کې تم کیدل ستونزمن شول ، او قدم په قدم شاته روان شول. په دې کار سره د هشام همت او جرءت نور هم زیات شو، ورمخته شو او دیوه اوږود نقاب پوښه په سر یې توره را خلاصه کړه او دهغه سرېې پرې پرې کړ. همدا وګړې ددې ډلې د بلواګرانو مشر و. کله چې بلواګرانو دخپل مشر حالت وکوت نو په تیښته یې پیل وکړ او د سترګو په رپ کې یې هغه ځاې پریښود او و تښتیدل......اوس نو زاړه هشام خپله د وینو ډکه توره په لاسو کې نیولې وه او هملته په دروازه کې ولاړو. او بې زړه اوبې غیرته بلواګرانو پسې یې غږونه کول. نن هغه دخپلې تورې د وهلو هغه هنر را ښکاره کاوه چې که چیرې دهغه زامنو هغه کتلې وای نو نن به یې دهغه د فن د وهلو مهارت په خپله منلې وای.

خو لا تر اوسه پورې د بلواګرانو ګوښ دمنځه نه و تللې. هشام د را لویدلې دروازې هغه پله بیرته پورته کړه اوبیرته یې په همغه ځآې کې و نښلوله د کوم ځآیه چې را غورزیدلې وه. اودکور دروازه یې لکه د پخوا په شان بیرته د دکور د دننه څخه و تړله. تر اوسه پورې هشام پوره ډاډ من شوې نه و. په دې خاطر هغه د وخت د پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیدو سمدلاسه خپل ټول کوچنیان د ګاونډې کور ته بوتلل. ترڅو چې د بلواګرو د بیا یرغل څخه هغوې خوندي پاته شي. خو سکینې خپله مورچه پرې نه ښوده. هغې وویل:

« پلار جانه ! زه به ستا تر څنګ اوږه په اوږه ددښمن سره مقابله کوم. مونږ به مور، کوچنیان او دغزاله خادمه هلته د ګاونډی کور ته یوسو»

په همدې وخت کې کوچنیان او د هشام ښځه دبام څخه لاندې را ښکته شوي و خو دهغوې مخونه د ویرې او دهشت څخه تک ژیړ شوي و. هشام ته دا ښه ښکاره نه شوه. عمر او علي ته یې مخ کړ او ورته یې وویل: « عمر او علي !..... د ویرې کولو اړتیا نه شته. ومو کتل چې ستاسې زوړ دادا خپل دښمنان څنګه و ځغلول. یاد ساتئ چې د زمري دیوې ورځې ژوند د ګیدړ دسلو کالو د ژوند څخه غوره دی.»

دا چې کوچنیانو ته به د خپل نیکه د خبرو څخه ډاډ ور په برخه شوې وي او کنه. خو لږه شیبه وروسته هغوې ټول د ګاونډي کور ته بوتلل شول. دهغوې په ګاونډ کې هم د یوه زوړ سالار کور و. که څه هم هغه زوړ سالار څه موده مخته مړ شوي و خو دهغه ښځه او یو زوې هملته اوسیدل. دهغوې په کور کې اوس د ښځو نه علاوه یو ملازم هم موجود و. هشام ورته په ډیره بیړه څه خبرې وکړې او د خپل اصطبل څخه یې یو آس دهغه په واک کې ورکړ او هغه یې کومې لورې ته ولیږه. په دې ټول وخت کې ددې ځاې کوڅې دخلکو څخه خالي وې. بلواګر ان تللي و خو دهغوې دبیرته راستنیدو ګوانښ موجود و. که چیرې د ښار به بازارونو او کوڅو کې فساد، بغاوت او د اورلګولو پیښې نه واې نو هشام به هم کومې لورې ته تللي و. خو په دې وخت کې د اورنه ښار د کربلا انځور وړاندې کاوه. په دې خاطر هشام هملته په خپل کور کې ددښمن سره دمقابلې کولو هوډ وکړ.

دبله اړخه، کله چې سلیم پاشا ته خبر ورسید چې دقاسم او طاهر زاړه پلار د باغیانو پنځوس کسیزې ډلې ته په ځانته ځان ماتې ورکړې ده نو دقهراو غضبه سور شین کیده. هغه په خپلو باغیانو باندې سخت په قهر و ځکه هغه غوښتل د قاسم د نشتوالې څخه ډیره ګټه پورته کړي. هغه چې کله د ناکامۍ خبر واورید نو سمدستي را پورته شو اوخپله ځیره یې پټه کړه او پخپله ددې شیطاني دندې د ترسره کولو له پاره را روان شو. دا ځل دهغه سره عام بلواګران نه و بلکه د یني چرې د فوځ ډیره ښه توره وهونکې یې له ځانه سره راوړې و. دوې ټول په اسونو سپاره، دوې غوښتل چې په هره توګه چې شوني وې قاسم ته زیان ورسوي، داس سپرو دغه ډله په ډیره ګړندۍ توګه د قاسم د کور په لور ولاړه.

لا تراوسه پورې هشام د پخوانی جنګ ستومانتیا نه وه لرې کړې چې د سلیم پاشا ډله یې د کور دروازو ته ور ورسیده او دروازه یې ور وهله. دروازه لاندې را پریوته او دوې ټول په یوه وار کورته ور ننوتل. هشام د پخوا په څیر هغوې ته هملته په ډیوډۍ کې ښه راغلاست وواېه....... اوسکینې هم دکمان څخه خپل غشي په پوره تیزۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ویشتل. خو دا ځل داسې بریښیده چې قسمت د زوړ هشام پر خلاف دی ، هغه په پوره میړانې سره ددې غدارانو مقابله وکړه ، دهغوی درې کسه سپاهیان یې دوزخ ته ور تیر کړل ، دسکینې د غشو د ویشتلو په واسطه هم څو کسه سپاهیان زخمیان شوي و، خو دسپاهیانو شمیره زیاته وه او د زوړ هشام متو نور ځواب ورکاوه. بلاخره د هشام توره نوره د ګذار د تم کولو جوګه نه وه. او زوړ توره وهونکې عرب تر اخره پورې د جنګیدو وروسته په شهادت ورسید......

دهشام د راپرزیدو سره سم د سلیم پاشا دباغیانو ډله په ټول کور کې خپره شوه، تر دې وخته پورې پخپله سلیم پاشا روغ رمټ و. هغه په دې جنګ کې بلکل برخه نه وه اخستې. هغه هغې خونې ته چې سیکنه په کې په سنګر کې ناسته وه د ور ننوتلو څخه هم په ویره کې و ، ځکه په دې وخت کې سکینې بې بې هم د غشو ویشتل پرې ښودي و او توره یې په لاس کې اخستې وه او د کوټې ددروازې تر شا ولاړه وه. بلواګران په ویره ویره دهغې خونې ته ور ننوتل ، لمړی یو نقاب پوښه اوتر شا یې سلیم پاشا خپله توره په لاس کې نیولې وه او کمرې ته ور ننوت. هغه په ډیر احتیاط سره کمرې ته ور ننوتې و ...خو دهغه احتیاط دهغه په کار رانه غې ، ځکه سکینه لکه د وږې زمرۍ په څیر د دروازې د شا څخه را ووتله اوپه یوه ناڅاپه یې په دې نقاب پوښانو باندې حمله وکړه. هغې په خپل لمړني ګذار سره د یوه نقاب پوښه کار ور ختم کړ او دیوې ماهرې تورې وهونکې په څیر په سلیم پاشا باندې حمله وکړه. سلیم پاشا دهغې د تورې وهلو دفن څخه په ویره کې لویدلې و ځکه هغه یوطبیب و ، په داسې حال کې چې سکینه د هشام ننګور او د طاهر ښځه وه. کله چې هغې د سکینې د تورې فن وکوت سمدلاسه شاته ولاړ خو پخوا ددې چې هغه شاته ولاړ شي او دسکینې د تورې څخه ځان خوندي کړي ، سکینې پرې د لیونۍ په څیر حمله راوړه. دسکینې توره د طبیب په لاسو ورپریوته اودهغه د لاس درې ګوتې یې پرې کړې او په لاندې فرش باندې یې ترې وغور ځولې. سلیم پاشا لکه د حلالې شوې وزې په څیر رمباړې وهلې او په داسې حال کې چې خپل لاس یې په تخرګ کې ننویستې و د کوټې یوه کونج ته ولاړ. اوس نو هغه ځانه سنبالاوه خو سکینه یې تر شاوه ، اما سکینې هغې ته و نه رسیده ځکه درې څلور کسو نقاب پوښانو په دغه میړنۍ او زړه ورې ښځې باندې دشا له اړخه حمله کړې وه ، سکینه و نه توانیده چې د څلورو واړو تورې له ځانه تم کړی په دې اساس سخته زخمي شوه ، دهغې دچپ اړخ اوږه پرې کړل شوې وه اوپه سر یې هم د تورو زخمونه و. یوناڅاپه یې د سترګو تر مخ اسمان و څرخید اوبې هوشه په زمکه راپریوته.

نقاب پوښان ددې میړنۍ ښځې څخه ډاډمن شول ، اوسمدلاسه دسلیم پاشا په لور ورغلل. ځکه سلیم پاشا د لاس د ګوتو د پریکیدو د درد څخه ډیر زیات نا ارامه و ،په همدې وخت کې نور حمله کونکې هم دې کوټې ته را ننوتل ، هغوی ټول کور لټولې و خو په کور کې یې ددې دواړو څخه بل څوک نه و موندلې. سلیم پاشا د همدې چغو او واویلاو په وخت کې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دومره ژر نور خلک چیرې تللاې شی ؟...... هغوې به همدلته دګاونډې په کور کې وي ، تاسو سمدستي د شاوخوا ګاونډیانو په کورنو باندې حمله وکړئ.....»

دسلیم پاشا خبره لا نه وه تکمیل شوې چې بیرون په کوڅه کې د اسونو د تاخت اوازونه پورته شول ، دوې سمدلاسه متوجه شول او د سلیم پاشا شپږم حس هم دخطر احساس کړې و ، هغه یوه لمحه ځنډ هم مناسب و نه ګاڼه او بیرون ته یې منډه کړه ....دهغه سپاهیان دهغه تر شاو .هغوې لا په کوڅه کې و چې د مخالفې لورې یې مخې ته داس سپرو یوه ډله راغله.

دا همغه خلک وچې د رابللو له پاره یې هشام دګاونډې نوکر ور استولې و ، دوې د اغا حسن سپاهیان و ، قاسم بن هشام دوست اغاحسن چې کله باغیان د قاسم دکور نه د وتلو په وخت کې و کتل نو سمدلاسه یې پر هغوې دحملې له پاره خپل آس را تاو کړ خو دسلیم پاشا سپاهیانو دهغوې سره دجنګ تاب نه درلود په دې خاطر هغوې ټولو خپلې لکۍ تاوې کړې او د سترګو په رپ کې دهغه ځایه و تښتیدل ...... اغا حسن تر ډیره پورې دهغوې پسې خپل آس و ځغلاوه او ډیر ژر یې د قاسم دپلار اودهغه د ورندار قاتلین را لاندې کړل اوپه ډیر کم وخت کې یې دهغوې ګڼ شمیر له منځه یوړل...... خو .....

خوسلیم پاشا ..... دهغه ځایه وتلې و . ځکه هغه د ټولو دمخه بیرون راغلې و او دټولو نه مخته په خپل آس سپور شوې او تښتیدلې و ....

اغا حسن د بلواګرو د له منځه وړلو وروسته بیرته راستون شو خوزړه یې په زوره زوره درځیده ، او په ذهن کې یې ډول ډول خیالات را ګرځیدل .....هسې نه چې دښمن د قاسم کورنۍ ته زیان ور اړولې وي ... په همدې فکرونو کې ډوب د قاسم کور ته راغې . خو زړه یې هملته په ډیوډۍ کې ټکان وخوړ ..... ځکه د قاسم پلار دخپلې تورې لاستې په خپل لاس کې نیولې و او په وینو کې لت پت پروت و . دهغه په څیرې کې اوس هم ډیر زیات رعب او دبدبه وه . دهغه چپ اوښې لورې ته د بلواګرو لاشونه پراته و و . دوې ټول هغه په خپله اودخپلې تنګور په کومک له منځه وړې و. په کور کې مرګونې خاموشي خپره وه او هرې لورې ته د وینو لیکې خپرې شوې وې ، اغا حسن په ډیره غمژنه توګه را مخته شو او د هشام لاش یې را پورته کړ ، اوس یې غوښتل چې دننه کوټو ته ورشي ،هغه ډاډمن شوې و چې دطاهر ټوله کورنۍ شهیدان کړل شوې دي ،خو کله چې کمرې ته ور ننوت نو دیوې ښځې لاش یې تر سترګو شو ، دهغې سر او اوږه زخمې وه ، دې باوقاره اومیړنۍ ښځې لا تراوسه خپله توره په لاس کې نیولې وه او پړمخ پرته وه . په دې خونه کې د یوه نقاب پوښه لاش هم پروت و . اوفرش ټول په وینو کې ډوب و . دا د اغاحسن له پاره ډیره ستره صدمه وه ، هغه په دې ډیر غمژن و چې ولې په وخت د خپل دوست قاسم دکورنۍ د خوندی کولو له پاره نه و رارسیدلې. دکور ټول سامانونه خواره واره پراته و او هرشې په وینو ککړ معلومیده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه تر اوسه پورې د ګنګې په څير ولاړ و نه پوهيده چې څه وکړي، د هشام لاش يې په يوه تخت باندې کيښود او خپل ملګرو ته يې د ټول کور د لټون له پاره حکم وکړ.

په دې وخت کې يې ښځينه اواز تر غوږو شو. دا سې بريښيده چې دا به د سکينې اواز و. را منډه يې کړه او دسکينې په لور ورغې. داسې معلوميده چې هغه تر اوسه پورې ژوندۍ ده. هغه په بيړه هلته ور غې او پړمخه پرته ښځه يې را سمه کړه، دسکينې سترګې خلاصې شوې، هغه په هوش کې راغلې وه، کله يې چې اغا حسن وکوت نو په مړژواندي اواز يې څه وويل: اغا حسن ورته سمدلاسه وويل چې:

«اغاحسن يم....دقاسم دوست..... کوچنيان چيرې دي؟»

اوس نو د سکينې پر مخ باندې يوه عارفانه شانته خندا وه، هڅه يې وکړه چې خپل سر را پورته کړي، اغا حسن ور مخته شو اودهغه سر يې راپورته کړ اوپه خپل زنګون يې کيښود. اويوه عسکرته يې اواز وکړ تر څو اوبه راوړي.....سکينې ورته په حسرتناکه سترګو کتل، دهغېد شونډو څخه په ډير کمزورې اواز سره څه راوتل. « تاسو دلته په راتلو کې ځنډ کړې......ژون...ژوندته مو خداې پاماني ويلې ده.....پلا...پلار جان شهيد شوې دې......هغه.... دډيرو نقاب پوښانو سره مقابله وکړه.....هغ...هغوې دوه.... دوه ځلې حمله وکړه.....ما.....دهغې..... سر... دار...... زخمي .....زخمي....»

دسکينې ساه خرابه شوې وه، داغا حسن ملګري اوبه راوړي، داغا حسن د اوبو پياله د سکينې په شونډو باندې کيښوده، څو څاڅکي اوبه د سکينې په خوله کې ور توې شوې خو څه نورې دخولې نه بيرون توې شولې، کله چې د اوبو څاڅکي د سکينې د ستونې څخه تير شول نو هغه يو ځل بيا په هوش کې راغله او ويې ويل: « زما ....کوچنيان.... کوچنيان .... راوړس.....هغوې چيرې دي...؟»

اغا حسن سمدلاسه عسکرو ته حکم وکړ چې د ګاونډې دکوره دهغې کوچنيان را ورسوي، پخپله يې هڅه کوله چې سکينې ته تسلي ورکړي.

« ميرنۍ ښځې ! مونږ سپاهيان ستا ميړانې ته سلام کوو. ته انديښنه مه کوه ، ته زخمي شوې يې. زه به دې همدا اوس د طبيب خونې ته ور ورسوم.»

خو دهغې په سترګو کې ناهيلې راپيدا شوې وه، او دخپل ژوندې پاته کيدو ټولې هيلې يې له لاسه ورکړې وې. د لږ ځنډ وروسته په يوې کوټې کې د قاسم د مور د ژړا اواز واوريدل شو، داسې ډاګيزه شوه چې د سکينې کوچنيان راغلي دي. داډير دردناکه حالات وو. عمر اوعلي ګم صم خونې ته را ننوتل، دهغوې مخونه لکه د ژيړ لرګي په څير ژيړ شوي و. عمر اوعلي د خپلې شهيدکيدونکې مور سره يو ځاې کيدل غوښتل، اغا حسن ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

منظر دليدلو توان نه درلود ، کوچنيان خپلې مور ته راغلل او دخپلې مور په څنګ کې کيناستل. دقاسم مور هم په ژړا او واويلا کې کوتې ته را ننوتله. په همدې وخت کې اغا حسن خپلو عسکرو ته حکم وکړ:

« ژر چې شوني وې يوه ارامه بګۍ راوړئ ، ترڅو زه دا ترټول ښه طبيب ته بوځم.»

خو اغا حسن ډير هيلمن نه و. سپاهيانو د برق په څير منډې وهلې ، سکينې چې کله خپل کوچنيان و کتل نود يو لاس د راپورته کيدو هڅه يې وکړه ترڅو د هغوي په رخسارو يې را ښکاري. خو ونه توانيده. دهغه پورته کړل شوې لاس را پريوت او هغه يو ځل بيا بې هوشه شوه .نن د قاسم په کور کې کربلا جوړه شوې وه. دمارسي خادمه هملته په دهليز کې ناسته وه او وير يې کاوه. د شاوخوا دګاونډيانو ښځې اونر هم همدلته را ټول شوي و ، دا ځل سکينه تر ډيره پورې بې هوشه پرته وه ، په همدې وخت کې سپاهيانو بګۍ راوړه ، اوبيا يې په ډير کم وخت کې سکينه د ښار د طبيب سليم پاشا ځای ته ورسوله.

خو دسليم پاشا مطب بند و. اغاحسن کوچوان ته حکم وکړ چې بګۍ د سليم پاشا کور ته بوځي. په ښار کې د بغاوت په اساس کوڅې او بازارونه بند و. کوم کس نيم که په سترګو کيده هغه هم د ويرې او خوف له لاسه ناارامه معلوميده. بلاخره د سليم پاشا کور راغې ، سليم پاشا هملته په کور کې موجود و. خو دخپل زخم په اساس يې د دې ښځې دعلاج کولو نه انکار وکړ. اوس نو د اغا حسن سره د زور څخه دکار د اخستلو بله لاره نه وه. توره يې راوويسته او د سليم پاشا خادم ته يې وويل:

« سمدلاسه طبيب را وبوله او کنه سپاهيان به کورته ور ننوځي او په زوره به يې راوړي. ته پوهيږې چې په ښار کې افراتفري او بغاوتونه خپاره دي ، سمدلاسه ولاړ شه اوزما د حکم تعميل وکړه.»

خادم سمدلاسه منډه کړه ، په دې وخت کې سکينه هم په هوش کې راغلې وه. خو ساه يې ډيره خرابه او تيزه وه. دهغې سينې ټوپونه وهل.شايد چې هغه خپلې اخرى ساه ګانې اخستې. اغا حسن چې د سکينې دا حال وکوت نو پخپله د سليم پاشا کور ته ور ننوت خو سليم پاشا بيرون ته را روان وو ،دهغه ښې لاس په يوې پټۍ تړل شوې و. او څيره يې د زيړ لرګي په څير ژيړه شوې وه ،قدم يې ډير سست او وجود يې کمزورې شوې و، خو داغا حسن په ګوابنه باندې د هغې زخمې ښځې کتلو ته راغې ، اغاحسن هغه له ځآنه سره راواخست اوپه منډه منډه بې تر بګۍ پورې راوست. خو کله يې چې دسکينې مخ ته وکتل نو هوش يې والوت ،ځکه هغه ښځه چې دهغه د سترګو تر مخه وژل شوې وه ، بيرته راژوندۍ شوې اوغواړې دهغه په لاسو تداوي شي . دهغه پاته حواس هم له منځه تللي وو. هغه ته داسې ډاګيزه شوه چې مريضه نه بلکه مرګ دهغه سر ته رارسيدلى دې. دغې غير متوقع او نا څآپي پيښې پر هغه سکته راوړې وه. هغه په ډير غور سره د سکينې مخ ته کتل په همدې وخت کې دسکينې پټې سترګې هم و غوړيدې اوپه سليم پاشا ورونښتې. که څه هم د حملې په وخت کې سليم پاشا په خپل مخ باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نقاب تړلي و خوبیا هم دهغه دسترګو د لیدلو وروسته ساه ورکونکي سکینی ډیره زیاته حیرانه شوه . هغې هڅه وکړه چې خپلې سترګې پوره پرانزي، لاس یې راپورته کړ او غوښتل یې دسلیم پاشا په لور د اشارې کولو په ترڅ کې څه ووایي . خو په هغې د مرګي څپه راغله او هملته یې ساه ورکړه .

د اغا حسن له پاره دا یوه عجیبه معما وه ، هغه ته داسې څرګنده شوه چې سکینې په خپل اخري وخت کې غوښتل سلیم پاشا طبیب ته څه ووایي. خو هغه په دې نه و پوه شوې چې سکینې طبیب پیژندلې و ، کله چې سکینې خپله اخري ساه اخسته نو داغاحسن د سینې څخه یخ تپ راووت ، هغه ډیر غمژن او پریشانه و ، دهمدې پریشانې په وخت کې هغه دسلیم پاشا حالت ته متوجه نه شو ، سپاهیانو ته یې د سکینی بی بی د لاش د وړلو حکم وکړ او په خپله یې دغم څخه سر ښکته کړې و او د هغوې تر شا روان و .

هغه وخت چې قاسم اوطاهر بیرته راستانه شول نود هغوې دخوشحالۍ نړۍ لوټ شوې وه،دهغوې خوشحاله کورنۍ په غم اوتیارو بدله شوې وه ، دهغوې میړنې او بهادر پلار د منونو خاورو لاندې ښخ پروت و او د طاهر د ژوند اودهغه دغم او خوشحالیو ملګرې سکینه هم په هدیره کې خاموشه پرته وه ، عمر اوعلي د خپلې مور او نیکه په غم کې په ژړا ګانو باندې ځانونه بلمنګه کړي و . د قاسم اوطاهر له پاره دا ټکان د زغم وړ نه و ، دوې دواړه د سلطان مرادخان ثاني دبیرته راوستلو له پاره ایدین ته تللي و. هغوې همدلته سلطان ته د بغاوت کونکو یو انځور وړاندې کړ اودهمدې انځور د وړاندې کولو وروسته سلطان یوځل بیا هوډ وکړ چې بیرته اورنه ته راستون شي، هغوې خو په دې وتوانیدل چې سلطان دعزلت د ګوښه ناستې څخه رابیرون کړي اوبیرته یې له ځانه سره اورنه ته راوړي خو اوس دغم دزیادښت له امله دوې په خپله د عزلت ګوښې ته تلونکې و .

د قاسم د ذهن څخه د غم وریځې ولاړې خو د انتقام او بدلې اخستو احساس یې په زړه کې را و ټوکید ،هغه غوښتل په هر حال دخپل پلار او ورندار تر وژونکو پورې ځانونه ور رسوي . اغا حسن ورته ددې پیښې په اړه ټول هغه څه چې یې کتلي وي په تفصیل سره وویل ، هغه دګاونډیانو څخه هم د هرې خبرې پوښتنه کړې وه ، دهغه مور او دمارسي خادمې هم ورته د پیښې په اړه تفصیل ویلې و . او ورته یې ډاګیزه کړې وه چې حمله کونکو نقابونه اغوستې و . خو معلومه نه وه چې ولې دقاسم په زړه کې کومه خبره زوړنده پاته ده. هغه ته اغا حسن ویلي و چې دهغه ورندار د سختې زخمبکیدو په وخت کې د حمله کونکو دسردار ګوتې پرې کړې وې ، اغا حسن ورته دا هم ویلي و چې طبیب سلیم پاشا دهغه د ورندار په تداوۍ کې د غفلت او سستۍ نه کار اخستې و خو اغاحسن ورته دسلیم پاشا د طبیعت او د لاس د زخمي کیدو په اړه خبره کول مناسب و نه ګڼل . هغه په دې شک کې و چې د شهزاده علاوالدین او سلیم پاشا تر منځه څه پخوانې پټو اړیکي شتون درلود. هغه اوس شپه او ورځ په همدې فکرونو کې ډوب پاته و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلطان د راتلو وروسته په اورنه کې بغاوت تر کنترول لاندې راغې ، سلطان د راتلو سره سم دبغاوت کونکو سترو سترو کسانو ته د مرګ سزا ورکړه او یو زیات شمیر نامسؤله افسران یې په ځندانو کې واچول. تر څنګ یې د ینې چرې ګڼ شمیر سپاهیان یې د بغاوت او ارتداد په خاطر له منځه یوړل.په دې کارو سره اورنه یوځل بیا د امن اوسکون ښار و ګرزید. خو لا تر اوسه سلطان د بغاوت جرړې نه وې پیدا کړې. سلیم پاشا تر اوسه پورې ژوندې و او دهغه لاس تر اوسه پورې تړلې و .دهغه د ښې لاس درې ګوتې پرې کړل شوې وې ، په دې خاطر یې لا تر اوسه روغتیا نه وه موندلې.

سلطان څو ورځې وروسته قاسم را وغوښت. او د قاسم د کورنۍ په دغه ډول وژلو یې د زړه له کومې افسوس ښکاره کړ او هغه ته یې حکم وکړ چې د بغاوت اصلي جرړې راپیدا کړي. قاسم پخپله هم همدا غوښتل چې هغه ته سرکاري اختیارات ور په برخه شي تر څو په ازادۍ سره خپل دښمنان و لټوي ، اوس نو هغه یو ځل بیا سرکاري سراغ رسان ګرزیدلې و ، دا ځل بهرام خان او دهغه ټوله اداره دده تر کنترول اوحکم لاندې و ه. په محل کې لرې کړل شوي سلطان محمد هم دقاسم سره خپله خواږي څرګنده کړه . اوهغه ته یې دخپله اړخه د هر ډول بسپنې اوکومک ډاډ ورکړ.

ددې پیښې څخه یویشت ورځې وروسته قاسم دیوې په زړه پورې پیښې سره مخ شو ، هغه د اورنه بازار د اهنګرانو کوڅې څخه تیریده چې د اربان سره مخ شو ، دا داورنه د بازار یوه تنګه کوڅه وه چې اهنګرانو اونجارانو په کې کار کاوه ، په دې بازار کې تورې ، نیزې ، کمانونهه او نور جنګي وسایل هم جوړیدل او پلورل کیدل. قاسم په لمړي نظر سره اربان وپیژانده. اربان هم چې قاسم وکوت نو ورغاړیوت. قاسم تر هر څه دمخه د اربان څخه ښښنه و غوښته چې دخپلو زیاتو مصروفیاتو په واسطه یې و نه شوکولاې دهغه سره خپله ژمنه پوره کړي خو تر څنګ یې د اربان څخه هم وپوښتل چې هغه په اورنه کې په کومو کارونو باندې مشغول دې ؟او چیرې اوسیږي ؟ اربان په ورته په خندا ځواب ورکړ او ورته یې وویل:

« زه خو په همدې بازار کې دیوه ستر اهنګر سره کار کوم. او همدلته د اورنه په یوې محلې کې اوسیږم» قاسم په دې ښه پوهیده چې اربان یو بې ضرر ه انسان دې خوبیا هم یو اروپایی اوعیسوي نژاده وګړې دې نوپه دې خاطر یې پرې څه شک کیده. هغه غوښتل د اربان څخه لږ څه نور هم وپوښتي خو په دې وخت کې اربان په خپله خبرې پیل کړې او ویې ویل:

« درونده دوسته ! ... ته به زما په خبرو ډیر حیران پاته شي او خوشحاله به هم شې چې ما اسلام منلې دې او دبغاوت په ورځو کې چې کله زه په خپل کور کې بند پاته و م نو ما دقران کریم دلوست هڅه هم کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ډیره حیرانونکې ده ......تا اسلام قبول کړې دې ؟.... اوس خو ته نه یوازې زما دوست یې بلکه مسلمان ورور مې هم یې ...... خو په تاکې دا بدلون څنګه راغې ؟ اودا چا په کومک درکې راغې ؟ ...

د قاسم په خبرو کې رېښتیا هم حیرانتیا وه خو کله چې اربان ورته دخپل مهربان نوم ووایه نوقاسم دحیرانتیا څخه یو ټکان وخوړ ځکه چې اربان ورته وویل:

« په ما کې دا بدلون زما د وریرو مریم اوحمیرا په مهربانۍ سره راغلې دې ، زما دا وریرې ډیرې مهربانه دي ،هغوې پخپله هم اودهغو پلار عباس هم نوي مسلمانان دي ،مونږ ټول غواړو قرانکریم ولولو ،اوس مونږ دخپلو ځانو له پاره یو استاد هم نیولې دې ،ته خوکله زمونږ کور ته راشه.....»

قاسم ته دا خبره داسې ښکاره شوه لکه یو ناڅاپه چې په هوا کې الوتې وي، د ډیرې حیرانتیا له وجهې یې دخولې څخه خبره نه راوتله. ځکه هغه عباس ، حمیرا او مریم درې واړه پیژندل ، بلکه دهغوې نومونه هم قاسم ایښودي و. هغه به د بوسنیا هغه شهزادګۍ څنګه له یاده ویستلې وې چې په همغه لمړۍ ورځ یې د ینې چرې د پنځه زره کسیز فوځ دسالار سره ټکر کړې و. هغه په دې هم حیران و چې هغوې څنګه او څه ډول دلته اورنه ته رارسیدلې دي. اوبیا د اربان سره یوځاې دوې ټول په یوه محله کې اوسیږي. دهغه سترګې دحیرانتیا څخه خلاصې پاته شوې وې اوپخپلې بې علمۍ یې افسوس کاوه. هغه اربان له ځآنه سره واخست او په یوه قهوه ځاې کې ورسره کیناست او تر ډیره پورې یې ددې بوسنیایی نوو مسلمانانو په اړه ورسره خبرې کولې. اربان ورته وویل چې هغه د سلطان او د مسلمانو عسکرو له پاره یو منجنیق شکله توپ جوړوی اوتر څنګ یې غواړي دسلطان سره ووینې. دقاسم له پاره دا ټولې خبرې نوې اوحیرانونکې وې ،هغه داربان سره ژمنه وکړه چې سبا به یې دسلطان سره د کتلو له پاره محل ته وړی. هغه د اربان څخه دهغه د اوسیدو د ځاې ادرس هم واخست. اوپه دې ژمنه یې ترې رخصت واخست چې هغه به نیغ په نیغه سلطانی قصر ته ورځې او د اربان د نوي توپ د جوړښت په اړه به ورسره خبرې کوي. ترڅنګ به یې سبا د اربان له پاره دسلطان سره د کتلو وخت هم وغواړی. د یوې اوږدې لیدنې وروسته هغه داربان څخه رخصت واخست او دسلطانې قصر په لور روان شو.

قاسم سلطان ته د اربان په اړه معلومات ورکړ اودهغه د نوي ایجاد په اړه یې هم ورته تفصیلی معلومات ورکړل. سلطان ډیر زیات خوشحاله شو او په پوره شوق سره یې د اربان سره د کتلو وخت ورکړ. قاسم ترې د سبا له پاره وخت غوښته خو سلطان دسبا پورې صبر ونه کړ ، قاسم یې له ځانه سره ستون کړ او د هغه څخه یې د اربان پوره پته او ادرس واخست او خپل سرکاري ملازمین یې دهغه د باعزته راوستلو په خاطر دهغه پسې ور واستول. قاسم داربان په اړه سلطان ته هر څه ویلې و. خو دبوسنیایی شهزادګۍ اوعباس په اړه یې ورته هیڅ و نه ویل. معلومه نه ده چې قاسم به په دې اړه دکوم مصلحت څخه کار اخست. قاسم د سلطان دهدایت په اساس هملته په محل کې پاته شو او داربان د راتلو انتظار یې پیل کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر لږ وخت وروسته ستر اهنګر اربان په پوره درنښت سره دسلطان په خدمت کې حاضر کړل شو . دا سلطان خاص دیوان ځای و . اوپه دې ځآی کې دسلطان تر څنګ دغه ستر اهنګر او قاسم ناست و . اربان د دې ناڅاپی راتلو په اساس تر یوه ځایه حیران و خو اندیښمن نه و . سلطان ددې اهنګر د ښه راغلاست له پاره دخپله ځایه پورته شو ، په دې کار سره د اهنګر اربان په سترګو کې یوځل بیا حیرانتیا را وځلیده . ځکه هغه به کله کله د قسطنطنیې دقیصر په دربار کې حاضریده خو دمسلمانانو دسلطان په کتلو سره دهغه د زړه څرنګوالې بدل شوې و . هغه په دې فکر کې شو چې ایا پادشاه د پادشاهانو پرته دنورو عادي خلکو د استقبال له پاره هم را ولاړیږي. خو هغه په دې نه پوهیده چې سلطان مرادخان ثاني یو درویش صفته انسان دې ، اربان پخپله هم یو درویش صفته اوفلسفي انسان و . په همدې خاطر یې دسلطان په خندا کې دخپل ځان له پاره دخپلولۍ څپې وکتلې ، سلطان د اربان سره دخبرو په وخت کې وویل: « مونږ دخپل دروند میلمه څخه ناخوالي یو .... ځکه چې د قسطنطیه ستر اهنګر د نژدې څلورو میاشتو را هیسې دلته په اورنه کې میشت دې خو زمونږسره یې دکتلو له پاره زحمت نه دې ویستلې.»

خو اربان ورته په عجیبه توګه ځواب ورکړ. هغه ورته وویل:

« مونږ په سلطاني ذوق ډیر ښه پوهیږو ......دخانه بدوشو کوم پادشاه نه وي چې مونږ یې په خدمت کې حاضر شوې وې... زه د ظلم څخه کرکه لرم ، نو زه د ظلم د له منځه وړلو په خاطر د اسلامي فوځ له پاره یوه تاریخ جوړونکې وسله جوړوم. خو فقیر دهغو انعاماتو او اکراماتو څخه چې دسلطان لخوا دا ډول فنکارانو ته ورکول کیږي بې پرواه دې.»

دسلطان له پاره دا ډول خبرې چې په هغې کې یو ډول معنویت و ډیرې په زړه پورې ښکاره شوې ، که څه هم هغه د یوه اجنبي او ناپیژندل شوې انسان له اړخه وې خو سلطان یو درویش صفته انسان و اودهغه هیڅ خبره یې هم بده وا نه خستله. خو په نرۍ شانته خندا کې یې وویل:

« مونږ پوهیږو چې شاهي انعامات د داسې ستر اهنګر دفن قیمت نه شي ګرزیدای ،خوبیا هم شاهي انعامات د ظل سبحاني له اړخه یوه عطیه ده چې باید په فخر سره ومنل شي.»

خو دا ځل هم سلطان ته د یوه ریښتونې درویش ځواب اوریدل ور په غاړه و .

« درونده سلطانه ! انعام خو به مونږ تاته درکوو . او په حقیقت کې همدا زمونږ انعام باید تر څو چې دنیا اباده وي دظل سبحانې له اړخه یوه عطیه وګڼله شي. هغه هیرې او جواهرات چې سلطان یې داسې یوه فنکار ته بخشش کوې یوائې څومیاشتې اویا څو کاله دوام کولې شی، خو هغه انعام چې مونږ یې عثماني سلطنت ته ور ښښو په زرګونو کاله د عثماني سلطنت له پاره د ویاړ او عزت سبب ګرځي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو د سلطان په سترګو کې د اهنګر له پاره د تحسين او ستاينې احساسات را پيدا شوي و . د هغه په مخ باندې د سلطاني قهر و غضب نښې بلکل له منځه تللې وې، هغه ورمخته شو او د اربان په اوږه يې لاس کيښود او ورته يې وويل:

« واي قسمته !.... مونږ د عثماني سلطنت له پاره د معزز ميلمه انعام د سر په سترګو منو. مونږ دا منو چې مونږ خپل دربار ته ددومره ستر اهنګر د رابللو غلطي کړې ده ، حق دا و چې مونږ ددې ستر فنکار د فن د ستايلې او ارزښت له پاره د هغه حضور ته ورغلې واې. پر مونږ ستاسې خبرې ډيرې ښې و لګيدې. ترڅنګ يې مونږ ستا د توپ د جوړولو په اړه هم اوريدلې دي ، خو مونږ غواړو چې تاسې دا نوې وسله د عثماني سلطنت د خزانې په بسپنه جوړه کړئ. مونږ به همدا نن د يوې سترې کار خانې د جوړولو حکم ورکړو ترڅو په هغې کې ستاسې د څارنې لاندې هر ډول فوځې سازو سامان جوړ کړل شي.

د قاسم له پاره د اربان او سلطان تر منځ خبرې په زړه پورې هم وې او مزه يې هم ترې اخسته. هغه د اربان په جرءت باندې هم حيران و او د سلطان په فياضۍ باندې هم. خو هغه تر اوسه پورې ددې خبرو څخه مزه او خوند اخسته چې شاهي دروازه چې راغې او دده ټول حواس يې رابيداره کړل. ځکه چې شاهي دروازه چې پادشاه ته د شاهي ادابو د په ځاې کولو وروسته وويل:

« درونده سلطانه ! سليم پاشا طبيب د ډيرې مودې د ناروغتيا وروسته غواړي ستاسې حضور کې باريابه شي.»

د قاسم له پاره د طبيب پاشا نوم اوريدل يو ډول احساساتي پيغام و. ځکه دا همغه شخص و چې په خپل وخت يې د هغه د ورندار د علاج کولو څخه ډه ډه کړې وه. خو هغه ته دا ډاګيزه نه وه چې هغه د څه وخته راهيسې عليل او ناروغه شوې دې او کله يې روغتيا پيدا کړې ده. خو ده هم د څو ورځو راهيسې د سليم پاشا شکل او قواره نه وه کتلې. خو اوس چې دربان د سليم پاشا نوم واخست نو د قاسم شپږم حس را ژوندې شو ، هغه د يو ځل بيا شاهي سراغ رسان کيدو وروسته دا عملي حکمت خپل کړې و چې هغه به يو وخت ددې وګړې څلور خواوې معلومې ، خو نن په ناڅاپي توګه سليم پاشا پخپله د هغه مخې ته راغلې و .

کله چې سليم پاشا خاص ديوان ته را ننوت نو د ادب له مخې يې سر ټيټ کړې و ، د سلطان مخې ته په رسيدو سره يې سر او ملا دواړه ټيټ کړل. خو کله يې چې سر راپورته کړ نو سترګې يې په قاسم بن هشام باندې و نښتې ، د قاسم په ليدلو يې زمکه د پښو څخه و تښتيده ، پښې يې په لړزيدو شوې او نژدې و چې په فرش باندې را پريوځي. سلطان او اربان د هغه د غه ډول حرکت ته په پوره حيرانتيا سره کتل.

د سليم پاشا د څيرې رنګ اوښت را اوښت. او په غير ارادي توګه يې خپل زخمي لاس چې په پټۍ يې تړلې و د خپلې چپنې لاندې پټاوه. د همدې حرکت له مخې د هغه بد قسمتي پيل شوه. ځکه د قاسم له پاره د هغه لاس ډير

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهميت درلود. قاسم ډېر زيات په دې حيران وو چې د يوه نه جنګيدونکي طبيب لاس څنګه اوڅه ډول زخمي شوې دي؟ دهغه په ذهن کې دخپلې ورندار اخري جملې ګرزيدلې چې اغا حسن ته يې ويلي و: دهغه ورندار د روح ورکولو په وخت کې ويلي وو ...... چې هغې د نقاب پوشاونو سردار زخمي کړې دې ..... دا چې ولې هغه ته د سليم پاشا د زخمي لاس د کتلو وروسته دا جمله را ياده شوه ،اودهغه دماغ يې په حرکت راوست او او دبدن ويښتان يې پورته ودريدل. هغه ته دخپلې ورندار د وفات په وخت کې اغا حسن ته کړې خبرې په پوره ډول په ياد وې. څکه کله چې هغې سليم پاشا زخمي لاس وکوت نو هغې غوښتل په اشارې سره سليم پاشا او اغاحسن ته څه ووايي. ... قاسم ته داسې احساسيدله چې ورندار يې په اخري وخت کې سليم پاشا پيژندلې وی اودهغه په لور يې په ګوته اشاره کړې وې. اوس نودقاسم د ملا په هډوکو کې يو قسم برق راپيدا شوې و ، دهغه دماغ تر ډير زيات فشار لاندې و او جاملې يې سره ورغلې وې. څکه چې هغه يو په بل پسې ډيرې کړې يو دبل سره يو ځاې کولې. څکه دهغه په ذهن کې دا خبره وه چې سليم پاشا په اخري وخت کې دهغې ښځې د کتلو څخه انکار کړې و. قاسم په دې فکر کې شو چې هغه به همغه وخت و چې طبيب په خپلو زخمونو پټۍ ايښودلې. هغه په دې ډاډمن شوې و چې سليم پاشا دهغه دکورنۍ اصلي قاتل دې خو دسلطان خبرو د هغه دفکرونو څپې خپل ځان ته متوجه کړې وې ، سلطان سليم پاشا ته وويلې:

« درونده طبيبه ! په مونږ ، د شاهي ادابو دغه طريقه چې تا وکړه ، ښه و نه لګيده. مونږ رکوع او سجود يواځې اويواځې د الله تعالې حق ګڼو ، خو په هر حال مونږ ستا د ناروغتيا په اړه افسوس کوو ، مونږ وکتل چې ستا په لاس باندې پټۍ تړلې ده ، داسې بريښې چې ستا د لاس ګوتې زخمي شوې دې.....ددښمنانو په برخه دې وي پرې شوې خو به نه وي ؟ اوريدلې مې دي چې تاسې هم دبغاوت په ورځو کې دکومې پيښې سره مخ شوې واست.»

دبغاوت په ورځو کې د سليم پاشا نوم اخستل د قاسم له پاره يوه بله کړۍ وه ، څکه ددې نه دا ډاګيزه کيده چې دسليم پاشا زخم دهمغې ورځو زخم دې چې دهغه ورندار او پلار په کې شهيدان شوې و. اوبيا کله چې سليم پاشا دسلطان دخبرې ځواب ووايه نو دقاسم شک په يقين بدل شو. څکه د طبيب ځواب ډير غير معقول اود عقل نه لرې معلوميده. سليم پاشا ورته وويل:

« درونده سلطانه ! ....زه د شاهي ادابو څخه نا واقفه ، په خپل دغه کړچار باندې ډير زيات شرمساره يم.....دورند سلطان زما د زخمي لاس په اړه و پوښتل....زما دا لاس ، ديوې نسخې د تيارولو په وخت کې په تيزابوکې و سوځيد او له منځه ولاړ. همدا علت دې چې زه د څو ورځو راهيسې په کټ کې پروت يم.»

دطبيب خبره په دې خاطر معقوله نه بريښيده چې دهغې دپټې څخه دا ډاګيزيده چې دهغه د لاس ګوتې پرې شوې دي. اوتر څنګ يې دا خبره هم وه چې په تيزابو د ناڅاپې لاس ککړيدو څخه دومره زيان لاس ته نه رسيږي ، طبيب په محل کې ناست يوه پادشاه ته دا دوکه او فريب ورکولې شو خو دقاسم په څير ذهين دماغ ته يې فريب

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه شو ورکولې. په همدې وخت کې قاسم ته یو خیال اوفکر راغې ، په دې خاطر یې د سلطان په دربار کې په پوره ادب سره وړاندیز وکړ:

« درونده سلطانه ! په ډېر احتیاط سره یوه خبره کول غواړم »

سلطان د قاسم په لور مخ کړ او د سر په خوزولو سره یې د خبرو کولو اجازه ورکړه. قاسم ورته بیا وویل:

« درونده سلطانه ! دحیرانتیا خبره ده ...... شاهي سراغ رسان ته د یوه ځایه درې پرې کړل شوې ګوتې تر لاسه شوې دي چې مونږ د پلټنې له پاره په مشک و کافورو او قدرتي واوره کې خوندي ساتلې دي... که چیرې شوخي یې و نه ګڼئ نوزه دا ویل غواړم چې طبیب سلیم پاشا د معظم سلطان څخه کومه خبره پټول غواړي....»

قاسم خبرې کولې او د سلیم پاشا پښې د ویرې څخه په لړزه وې ، قاسم چې کله د درې پرېکړل شوو ګوتو خبره وکړه نو د سلیم پاشا راز یې را وسپړود. دهغه مخ د خزان شوې پاڼې په څېر ژیړ ګرځیدلی و، او د پادشاه سترګو ته د کتلو په ځاې یې زمکې ته په کتلو پیل وکړ.دهغه ټول دغه حرکتونه د سلطان له پاره ډېر حیرانونکې و .....په همدې خاطر سلطان په لوړ اواز ورته وویل:

« طبیبه !..... پښې دې ولې لړزیږي...؟ داسې بریښې چې ته هم دهغو دریو ګوتو سره کوم تړاو لرې ؟»

د سلطان خبرو د سلیم پاشا هغه پاته توان هم له منځه یوړ. په همدې وخت کې قاسم یو ځل بیا وویل:

« درونده سلطانه ! ماته دغه دریواړه پریکړل شوې ګوتې په خپل کور کې تر لاسه شوې دي ، اوزما ورندار دخپل مرګ نه څو لمحې مخته ویلې و چې هغې د حمله کونکو سردار زخمي کړې و. خو درونده سلطانه ، دا ضروري نه ده چې دا ګوتې دې حتما د طبیب سلیم پاشا ګوتې وي.»

قاسم دغه اخري خبره قصدا لږ څه په زوره وویله. اوس نو هغه په سلیم پاشا باندې نیغ په نیغه خپل شک څرګند کړې و. د سلیم پاشا حالت هم هره ګړۍ خرابیده. ژبه یې ګونګه شوه ، قاسم چې ښکار په جال کې وکوت نو سمدلاسه یې وویل:

« درونده سلطانه !..... د پټې محکمې ماهرینو ددې پریکړل شوو ګوتو او د سلیم پاشا د لاس د نورو ګوتو د کتلو وروسته په اسانۍ سره ویلاې شي چې ایا دا ګوتې د سلیم پاشا دي او که د بل چا.......»

دقاسم خبرې لا په پوره ډول پاې ته نه وې رسیدلې چې په همدې شاهي خونه کې یوه په زړه پورې پیښه رامنځته شوه. کله چې سلیم پاشا خپل ځان په جال کې را ښکیل وکوت نو د برق په څیر یې خپل چپ لاس د چپنې لاندې ور ننویست او یو تیز ځلیدونکې خنجر یې ترې را وویست. اوپه سلطان مرادخان ثاني باندې یې حمله وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیره زیاته ممکنه وه چې دهغه ددغې ناڅاپې حملې په واسطه دسلطان ګیډه څیرې کړل شوې وې. خو په همدې وخت کې اربان یو عجیبه حرکت وکړ او د برق په څیر د سلطان مخې ته و درید. د سلیم پاشا خنجر د اربان تر پښتیو پورې ورسید خو سلطان ددې حملې څخه خوندي پاته شو.

همدومره مهلت کافي و ، قاسم سمدلاسه خپله توره بې نیامه کړه او مخته راغې او دسلیم پاشا په څټ یې ور کیښوده. سلطان هم په لوړ اواز سره دروازه چې را وباله ، دروازه چې هم خپل توره را وویسته او په یوه منډه دننه راننوت ، سلیم پاشا بې وسه کړل شوې و خو په اخر کې یې تر ټول زیات حیرانونکې عمل انجام کړ ،خپل خنجر یې د اربان د پښتیو څخه را وویست او په خپله ګیډه کی یې ور ننویست. دهغه رازونه راډاګیزه شوي و اوهغه ته نور ژوندي پاته کیدل شوني نه و ، په دې خاطر یې ځان وواژه.

بله ورځ د غدار سلیم پاشا لاش د ښار په لویه څلورلارې کې په چپه را ځوړند کړل شوې و، تر څنګ یې په یوې کوچنۍ ستنه یو شاهي اعلان هم را ځوړند شوې و چې په هغې کې دغدار سلیم پاشا ټول کړچار ثبت شوې و. قاسم خپله بدله اخستې وه اودهغه تر ټولو ستر دښمن او د هغه په کور د حمله کونکو نقاب پوښانو سردار ، دقیصر خطرناکه جاسوس خپل انجام ته ور رسیدلې و. قاسم نن ډیره خوشحاله و او دهمدې خوشحالۍ په حالت کې د اربان دکور په لور ولاړ. هغه غوښتل اوس دخپلو بوسنیایی میلمنو پوښتنه وکړي. خو په حقیقت کې دهغه په زړه کې یو نامعلوم غل پټ شوې و. داسې بریښیده چې هغه به د بوسنیایی شهزادګۍ د کتلو غلا وی. کله چې د اربان دروازې ته ورسید نو ډیر زیات احساساتي معلومیده. په لړزیدلې لاس یې ددې ښکلې کور دروازه ور وهله او همئته یې لږه شیبه انتظار وکړ.

څو لمحې وروسته ،کله چې دروازه پرانستل شوه نو د احساساتو په بهیر کې وچ کلک و درید. ځکه دهغه تر مخه د بوسینا شهزادګۍ ولاړه وه . قاسم دا هیله هم نه درلوده چې شهزادګۍ حمیرا دې پخپله ددروازې دپرانستلو له پاره دلته راشي. هغه حیران و ، خو شهزادګۍ حمیرا دهغه څخه زیاته حیرانه ولاړه وه ځکه هغې ته دخپلو خوبونو شهزاده په ډیره نا څاپې توګه په مخکې ولاړ و. شهزادګۍ په خلاصو سترګو د قاسم خندانه او دخوشحالیو نه ډکه څیره کتله ، هغې په دواړو لاسونو د دروازې دواړه پلې را پرانستې خو خوله یې د سکتې د حالت په څیر وازه پاته وه. دقاسم دغسې ناڅاپې را تلل د کومې معجزې څخه کم نه و. هغې فکر کاوه چې دمسلمانیدو نه وروسته یې خپله لمړنۍ دعا قبوله تر سترګو شوه. ځکه هغې د مسلمانیدو وروسته دخپل خداې نه د قاسم سره د بیا کتلو دعا کړې وه. او نن قاسم پخپله دهغې تر مخه ولاړ و.

کله چې ددواړو اړخونو حیرانتیاوې خپل اخري حد ته ورسیدې نودواړو کتونکو یو بله ته په ډیره په زړه پورې توګه وخندل او بیا شهزادګۍ د قاسم څخه د پوښتنې پرته ، قاسم ته د دننه راننوتلو ست وکړ او پخپله په یوه منډه ولاړه او عباس او مریم یې د قاسم د ناڅاپې راتلو څخه خبر کړل. په دې وخت کې اربان په کور کې نه و خو دوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې واړه قاسم په خپلو لاسو کې واخست ، دقاسم په راتلو سره د شهزادګۍ کور ځلور ځله روښانه شو . هغه ولاړه او په يوه ځآې کې کيناسته ، عباس د احساساتو او خوشحاليونه په ډک اولړزانده اواز وويل:

« حميرا لورې ! وګوره ! ..... ستا زلمې په خپله راغې ، زه ښه پوهيږم چې تا ته دهمغې لمرۍ ورځې څخه د قاسم سره مينه پيدا شوې ده ،نو اوس چيرې پټيږې ؟»

د حميرا څيره د حيا اوشرم څخه د انارو د ګل په څير و ګرزيده . سمدستي پورته شوه او دننه ولاړه . خو عباس هغه د لاسه و نيوله « لورې ! ځې چيرې ؟ همدلته کينه ، دومره موده وروسته قاسم يوځل بيا زمونږ کورته ر اغلې دې اوته ترې تښتې ؟ خوشبوی او محبت نه پټيږي ، ته خو دا هم نه منې چې ته دلته اورنه ته د قاسم له پاره راغلې يی . »

حميرا د شرم څخه ويلې کيده . اوعباس يی لاس کلک نيولې و ، بيا يی وويل:

«کاکا ! تا زما ددعاو اغيز وکوت. قاسم بن هشام پخپله زمونږ کورته راغې . ته زما لاس پريږده ترڅو زه دهغه له پاره دخوراک څښاک غم وکړم .»

خو قاسم ددې ټولو حالاتو څخه ډير زيات اغيزمن شوې و ، ځکه هغه هيله نه درلوده چې معامله دې تر دې ځايه پورې ورسيږي. هغه خو د خپلې مارسي « غزاله » سره مينه کړې وه . خونن يی په زړه کې شهزادګۍ حميرا د مينې شمه بله کړې وه . خو دهغه په ذهن باندې د مارسي مينه سپره وه . هغه ته داسې بريښيده لکه دمارسی د روح سره چې بې وفايی کوي . ددې وروسته چې هغه څومره وخت ددې خلکو سره کيناست په همدې احساساتو کې سوزيده ، او د حميرا مينه يی د سترګو غورزوله . ان تر دې چې کله چې هغه د شپې له مخې بيرته کورته ستنيده نو حميرا ورته وويل:

« دورنده سالاره !.... ته ماته ډير ورک ورک معلوميدې . داسې ډاګيزه کيږي چې ستا په زړه کې د بل چا د مينی چراغ لمبې وهي . نو که چيرې زما له خاطره تاته کوم تکليف در رسيدلې وي نو دزړه نه در څخه ښښنه غواړم .»

قاسم ټکان وخوړ ځکه حميرا په هغه پوه شوې وه .هغه يو ځل بيا ونښت . له يوه اړخه دمارسی ياد هغه ځوراوه . خو دبله اړخه کوم غيبي ځواک هغه دحميرا په لور کشاوه . دهغه د زړه تارونه سست شوي و نو په معذرت کونکي لهجه يی وويل:

« نه ، درندې شهزادګۍ ! ...زه ستا د محبت وړتيا نه لرم . ما پخوا د يوه چراغ د روښانه کولو هڅه کړې وه خو اوس هغه روښانه چراغ د زړه په تيارو کې ډوب شوې دې ، ته ډيره درنه او محترمه يی . او زه تاته په زړه کې يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول خاصه جذبه احساسوم. خو زه نه غواړم تا په دوکه کې واچوم. ستا څخه مخته یوې نجلۍ زما سره د ژوند د ملګرتوب ژمنه کړې وه، او همغه زما لمړنۍ محبت و.»

«لمړی محبت و؟... د وه څخه دې مقصد څه دې؟ هغه خوش قسمته اوس چیرې ده؟»

د قاسم په سترګو کې د غم ماښام را ځلیدلی و. هغه پورته اسمان ته په کتلو سره وویل: «هغه شهیده شوې ده. د اسلام د محبت په نامه، هغه اوس په دې نړۍ کې نه شته.»

«د حیرانتیا خبره وه چې یو سالار او سپاهې دیوه شهید په شهادت باندې دومره غمژن دې. ما خو په اسلام کې اوریدلې دې چې شهید ژوندي وي نو بیا ته ولې دهغې د بیلتون درد احساسوې. زه له تاڅخه یوازې همدومره غواړم چې کله هم په خپله زړه کې دهغې خوش نصیبه د بیلتون دروندوالې احساس کړې نو ما بدنصیبې ته هم دخپل دغه غم څخه د لږ د پورته کولو اجازه ضرور راکړه»

دحمیرا په سترګو کې غټې غټې اوښکې را تویدې. څرګنده نه شوه چې قاسم ته څه ور پیښ شول چې یو ناڅاپه یې د شهزادګۍ حمیرا لاس و نیوه او ورته یې وویل:

«نه، حمیرا، نه! ته ماته دومره درنښت او عزت مه راکوه چې زه ستا په مینه کې را ښکیل شم. او دخپلې غزاله یاد له یاده و کاږم.»

حمیرا خپلې د اوښکو ډکې سترګې راپورته کړې، په دې وخت کې دهغې د سترګو څخه د اوښکو څاڅکې لاندې راپریوتل. د اوښکو دغو څاڅکو د هغه په رخسارونو باندې ستړې ستړې کرښې جوړې کړې. حمیرا د یوې سلګۍ کولو وروسته وخندل، د قاسم څخه یې خپل لاس ازاد کړ او سر یې ټیټ کړ او ویې ویل:

«ته به بیا کله راځې؟ اوس خو به زما غوږونه د دروازې په لور متوجه وي»

قاسم د حمیرا په رخسارونو باندې د جوړو شو لکیرو ځلا کتله او د تلو دمخه یې وویل:

«زه به هرو مرو راځم، د عباس کاکا او ستاسې د ټولو سره به وینم......تاسو هم زما کورته را شئ، تاته ما وویل چې زما کور زما د ورندار او پلار د شهادت وروسته وران ویجاړ دې او زما وریرونه علي او عمر ډیر زیات خفه دي. که چیرې تاسې هلته راشئ نو دهغوي زړونه به باغ باغ شي.»

قاسم رخصت واخست او نیغ کورته ولاړ. هلته په کور کې ورته یو میلمه منتظر ناست و. دا دهغه ځانګړې استاذې و. او قاسم هغه د غزالې د پیدا کولو په اړه البانیه ته استولې و. کله چې قاسم خپل استاذې وکوت نو ساه یې بې واره شوه. ځکه هغه نه غوښتل د غزاله په اړه کوم بد خبر واوري. ددې استاذې په کتلو سره دهغه ټول امیدونه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځل بیا را و ټوکیدل. خو کله یې چې د خپل استاذي خبرې واوریدې نو یو ځل بیا یې په زړه کې داغونه راپیدا شول. ځکه دهغه استاذې ورته وویل چې د غزاله په اړه یې هیڅ ښه خبر نه دې تر لاسه کړې ، بلکه د سلطان مرادخان ثاني لیږل شوې استاذی هم د سکندربیګ په واسطه وژل شوې دې.

هغه ته به غزاله څنګ تر لاسه شوې وې. اویا به دهغه جاسوس څه ډول دغزاله خبر تر لاسه کړې و. ځکه چې غزاله اوس د سکندر بیګ په محل کې هم نه وه. نن قاسم په پوره توګه ډاډمن شوې و چې غزاله په دې نړۍ کې نه شته.

هغه تر څو ورځو پورې دغزاله د یادونو په فکرونو کې ډوب و. خو اخر تر څه وخته پورې ؟... بلاخره څو ورځې وروسته هغه یو ځل بیا د اربان کور ته ورغې. اوس نودهغه د ژوندانه نوې پړاو پیلیدونکې و ، تر څو میاشتو پورې هغه داربان کور ته ته راته. ترځنګ به یې شهزادګۍ حمیراهم د قاسم کور ته تلله را تلله. دا لیدنې کتنې ډیرې ژر په مینې اومحبت باندې بدلې شوې. اوبیا یوه ورځ ددواړو کورونو په خوښې اوخوشحالۍ سره د بوسنیا شهزادګۍ حمیرا د قاسم د ناوې په څیر دهغه کورته راوړل شوه.

*****

ددوه ځلې تجربو وروسته سلطان مرادخان ثاني دا ډیره ښه احساس کړې وه چې اوس هم سلطان محمد خان د سلطنت د امورو د پرمخ بولو له پاره پوره وړتیا نه لرې. ځکه چې هغه په یوه کال کې دوه ځله په تخت کیناست خو هر ځل سلطان دخرابو حالاتو د سنبالولو له پاره بیرته راستون شوې و. په دې خاطر هغه بیا د تخت د پریښود و فکر و ځنډاوه. سلطان ددرې ځلې تخت کیناستو نه وروسته ، خپل زوې شهزاده محمد کوچنۍ اسیا ته ولیږده ، تر څو هلته پاته شي اودسلطنت د امورو د پرمخ بیولو تجربه ترلاسه کړي. پادشاهان د تخت نه لاس په سر کېږي خو دوه ځلې د تخت د پریښودو وروسته بیا په تخت دکیناستو کار ،په تاریخ کې ، یوازې دسلطان مرادخان ثانی پورې اړوند دي. خودغه فلسفی سلطان ددنیاوی عظمت د بې حقیقتۍ څخه دخبریدو په اساس یو ځل بیا د څلوېښتو کالو په عمر ګوښه ناسته اختیار کړه.

خو دا ځل په تخت د کیناستو سره سم یې عیسوی دنیا ته بیا د سر را پورته کیدو موقع ورنه کړه. او نه یې پرته له کومه علته پر هغوې ظلم اوتیرې وکړ. دا په داسې حال کې چې دقسطنطنیې پادشاه په خپلو شرارتونو اوفساد اچولو کې همغسې مصروف و اوهمغه د عثمانیانو پر خلاف د فساد تر ټولو ستره سر چینه ګڼل کیده. دسلطان له پاره دهغوې ځپل دومره ستونزمن کار نه و. خوهغه قیصر هم په خپل حال پریښود. البته ، دا ځل هغه د «موریا» په لور توجه وکړه. په دې ځاې کې د قیصر دوه ورونه «قسطنطین» او «تهامس» په بیلو بیلو ځایو کې حاکمان وو. قسطنطین دخپلو ملکیتونو دخوندي ساتلو له پاره د «دکورت دخاکنا» کلابندي وکړه او بیا دهغه ځآیه د ډاډمن کیدو وروسته یی د«تهیبس» په ښار چې پولو ته نژدې یی عثماني سلطنت پروت حمله وکړه. سلطان ددې حملې څخه دخبریدو سمدستي وروسته د موریا په لور مخه کړه دهغه ترمخه د «فورنت» ټینګه کلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته وه ، خو د ستر اهنگر اربان د جوړو کړل شوو توپونو د ګوله باريو په واسطه داکلا ډيره ژر له منځه ولاړه ، دا لمړنۍ جنګ و چې فوځ په کې توپونه استعمالول پيل کړي و ، د فورنت د فتحه کيدو وروسته د موريا په لور لاره بلکل خلاصه شوې وه ، په دې اساس د قسطنطين او تهامس له پاره د سلطان تر مخه د اطاعت کولو بله لاره نه وه. هغوې خراج ورکول ومنل او موريا هم د عثماني سلطنت د باج ورکونکو رياستونو په ډلې کې راغې.

د بله اړخه د عثماني سلطنت پخوانې دښمن « هونياډي » دخپلې تړون ماتونې په اساس او په اورنه کې د ماتې وروسته تر اوسه پورې د مسلمانانو پر خلاف د فوځونو په راټولولو بوخت و . دهغه په لمن د وارنه د ماتې داغ د ورايه ځليده . په دې اساس هغه په څلور و کالو کې د خپلو زياتو کوښښونو اتيا زره وسلوال فوځ تيار کړ او د ډينوب د درياب څخه تيرشو او د سربيا سيمې ته ور ننوت. دلته د سربيا او بوسنيا خلک يو ځل بيا دهغه په فوځ کې ورګډ شول ، په داسې حال کې چې د سربيا او بوسنيا خلکو د وارنا د جنګ نه وروسته د عثماني سلطنت اطاعت منلې و . خو د هونياډي هڅو ددغو دواړو سيمو حکومتونه د خپلو ژمنو څخه واړول ، او د مکملې ازادۍ غوښتنې دا دواړه حکومتونه د عثماني سلطنت په مقابل کې د جنګ ميدان ته راښکل. د ځواک دا ازميښت د « کسوه » به ميدانو کې تر سره شو . په دغو سيمو کې نژدې شپيته کاله مخته لمړني عثمانی فرمانروا ، لمړې مرادخان دسربيا ځواکونو ته ماتې ورکړې وه . اوهغه يې دخپل ځان تابع کړې و . دا ځل ددرې ځلو سختو جګړو وروسته د شعبان په ۱۸ مه ۸۵۲ هجري کال يا د اکتوبر ۱۷مه د ۱۴۴۸ کال سلطان دهونياډي فوځونو ته سخته ماتې ورکړه او د کسوه ددغه ستر جنګ په پايلو کې د سربيا ازادي سلب کړل شوه او د عثماني سلطنت برخه وګرزيده . دا ځل سلطان د سربيا څخه دخراج په اخستو اکتفا و نه کړه. په دې جنګ کې د پخوا په څير قاسم بن هشام په پوره ميړانه ګډون درلود . اوس نو هغه يواځې يو مجاهد او سپاهي نه و بلکه د سپوږمۍ په څير د يوې کوچنۍ لور پلار هم و. هغه دخپلې لور نوم «غزاله» ايښې و خو کله کله به يې ورته مارسي هم ويله.

دکسوده دجنګ دپاي ته د رسيدو وروسته سلطان ، سکندر بيګ ته دهغه د قاصدانو د وژلو او نورو درنو جرايمو په خاطر سبق ورکول غوښتل ، په همدې خاطر يې په البانيه باندې حمله وکړه. خو دسکندر بيګ د ماهرانه چالونو په واسطه البانيه د سلطان لپاره ستونزمنه وګرزيده ، دهغې سيمې د تاو راتاو درو او غرنيو موقعيتونو په اساس عثماني فوځونو ته د خلاص جنګيدو فرصت په لاس ور نه غې ، په دې اساس د زياتو هڅو سره سره بيا هم سلطان البانيه فتحه نه شوه کړاې. ان تر دې چې په همدې وختو کې د سلطان مرادخان ثاني د وصال وخت هم را نژدې شوې و.

د ۸۵۵ هجري کال د محرم الحرام په پنځمه ، يا د ۱۴۵۱ ز کال د فبرورې په نهمه سلطان مرادخان ثاني د عثماني سلطنت په مرکز «اورنه» کې ساه ورکړه او تجهيز او تکفين يې ددې سلطنت په پخواني پايتخت « بروصه» کې تر سره شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو عمر او علي هم په ترتيب سره نهه او دولسو کلن شوې و، او کوچنۍ غزاله به چې اوس کله دمور سره قدم واهه نو د مور ګوته به يې نه نيوله. هغې په پنځه کلنۍ کې خپل قدم ايښوده، ددغې شپږو کالو په موده کې د قاسم زړې مور هم خپل ژوند له لاسه ورکړې و. او دخپل رب لورې ته ورغلې وه. دقاسم د هځو په واسطه طاهر ددوو کالو غم او مصيبت تيرولو وروسته يو ځل بيا واده کولو ته تيار شوې و. په همدې خاطر قاسم د زاړه عباس د لور مريم لاس د خپل ورور طاهر له پاره غوښتې و. خو طاهر ، دمريم څخه کوم اولاد نه درلود. اربان او عباس هم دقاسم سره يو ځاې اوسيدل. قاسم اوس يو ډير پوښ او ذهين انسان ګرزيدلې و ، دهغه عمر دسلطان مراد خان ثانې دمړينې په وخت کې نژدې ديرش کالو ته رسيده. خو دهغه پوهه او زيرکتيا د فوځ د ډيرو سترو اوغوره سالارانو څخه هم پورته وه.

خو هغه به اوس هم کله کله د البانيايې کنيزې مارتها د لور مارسی په غم کې ځوريده. کله به يې چې مارسی را ياده شوه نو ډير غمګين به شو. دخپلو همدغو يادونو په خاطر به کله کله د لاله شاهين يادګار ته ورته اوهلته به په همغه ځآيو کې چې مارسي به روسره په کې کيناسته، کيناست اوپخواني يادونه به يې راتازه کول. دسلطان د مړينې وروسته قاسم ته هم پوره تکليف رسيدلې و ، اغا حسن تر اوسه هم په ينې چرې کې موجود و او اوس دخپلې تجربې په اساس د ينې چرې د ټول فوځ نائب سپه سالار ټاکل شوې و.

د قاسم تر قومندې لاندې هم لس زره عسکر و و. خو دهغه نور ګڼ شمير دوستان يا شهيدان شوي و اويا تر اوسه هم په خپلو همغو پخوانيو دندو کې مشغول وو. په ځانګړې توګه رياض بيګ تر اوسه هم په ينې چرې کې موجود و. دسلطان د مړينې څخه سکندربيګ ډير خوښ شوې و او دډاډ ساه يې اخستې وه.

دشهزاده عمر اوس پخلنې ته رسيدلې و ، هغه يو ډير ذهين او مبتکر ځوان و. هغه دپلار د وفاته سمدلاسه وروسته د کوچنۍ اسيا څخه را ستون شو او دلته په اورنه کې په تخت کيناست. په دې وخت کې دسلطان محمد خان عمر يويشت کاله و.

******

يادونه: «ددرويش پادشاه» لمړنۍ برخه پاې ته ورسيده.

قريب الرحمن سعيد. (۳۱ مارچ ۲۰۱۱ زکال)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد فاتح :

دویمه برخه « تیرې شوې پاڼې »

داځل کله چې سلطان محمد خان په تخت کيناست نو عمر يې تر دوويشت کلنۍ پورې رسيده. دده نه مخته هغه دوه ځلې ، په داسې حال کې چې عمر يې يوائې څوارلس او پنځلس کاله و ، دخپل پلار په ژوند کې په تخت ناسته کړې وه. د سلطان مرادخان ثاني د مړيني سمدستي وروسته د سلطنت اراکينو هغه ته د سلطان دمړيني په اړه خبر ورکړ او هغه هم سمدلاسه او پرته له ځنډه د کوچنۍ اسيا څخه د اورنه په لور را ستون شو. ځکه همدلته دهغه د تخت د کيناستو مراسم هم تر سره کيدونکي و.

سلطان محمد خان د عثماني کورنۍ اوم ځوان سلطان و ، د عثماني سلطنت بنسټ ايښودونکې پخپله (عثمان خان) و چې د « غياث الدين کيخسرو سلجوقي » زوم و. سلطان محمد خان د عثمان خان د شا څخه اووم نسل جوړيږي ، د عثماني سلطنت بنسټ د نن څخه نژدې يوسلودیرش کاله پخوا هغه وخت کيښول شو چې په ۱۳۰۰ عيسوی کال تاتاريانو په کوچنۍ اسيا يرغل وکړ او هلته يې سلجوقي واکمن (سلطان علاؤ الدين) اوبيا دهغه وروسته د هغه زوې غياث الدين کيخسرو وواژه. غياث الدين کوم زوې نه درلود ، يوازې يوه لور يې درلوده چې دعثمان خان په نکاح کې وه. په دې اساس د سلطنت اراکينو په يوه خوله او يوې راې سره عثمان خان د قونيا په تخت کيناوه او دخپل پادشاه په څير يې و منود. په دې توګه د « اسرائيل بن سلجوق» د زوزاکه څخه ، چې په ۱۰۷۷ کې يې خپل نظام جوړ کړې و ، په ۱۳۰۰ عيسوي کال کې نظام ولاړ او اوپه ځاې يې د عثماني سلطنت جوړ کړل شو. او دې سلطنت تر ۱۹۱۵ عيسوي کاله پورې دوام وکړ....

دعثماني سلطنت څخه مخته د سلجوقيانو پادشاهي وه ، دهغوې نيکه اسرئيل بن سلجوق نوميده. دا هغه څوک و چې د سلطان محمود غزنوي په حکم د هندوستان کالنجر په عسکري کلا کې اوه کاله بندي شوي و.

دعثماني سلطنت بنسټ ايښوونکې عثمان خان د سلجوقي حکمران په وخت کې د انګورې په سيمه کې د « ارطغرال » په کورنۍ کې پيدا شوي و. دا دسلطان علاؤالدين سلجوقي د حکمرانۍ وخت و. هغه د ارطغرال دميړانې اوهمت د کتلو وروسته ، هغه ته د بازنطينی د سرحداتو جاګير ور و سپاره. سلجوقي سلطان علاؤالدين د ارطغرال خان د احساناتو ممنون او مشکور هم و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کې د سلطان محمد خان قبیله هم په لمړیو کې دهغو مهاجرو قبیلو څخه وه چې د چنګیز خان دحملو څخه یې خپل کلی کور او وطن پریښې و او په دشتو او غرونو کې یې سره تیندکونه وهل. دا قبیله د « ترکانو اوغوز» د قبایلو یوه برخه وه. چې د عثمان خان نیکه دارطغرال خان پلار « سلیمان شاه» په مشرۍ کې خپل هیواد خراسان (افغانستان) پریښې و او په مختلفو هیوادونو کې د ګرزیدو را ګرزیدو وروسته د شام « سوریې » په لور ور واړده شوي وو. دوي چې کله د فرات ددریاب څخه تیرشول نو سلطان محمد خان خراساني نیکه (سلیمان شاه) په هغه دریاب کې ډوب شو او و مړ. دهغه د مړیني نه وروسته د دې قبیلې ډیره برخه خپره وره شوه ، خو کوم کسان چې پاته شول هغوي د ارطغران خان او دهغه د ورور « دوندارخان» سره یو ځآې د کوچنۍ اسیا په لور روان شول او هلته د سلطان علاؤالدین سلجوقي دسلطنت پولو ته ورننوتل.

« لارډ ایوسلي د ترکي ایمپایر» تر لیکني لاندي لیکي چې: چنګیزخان خوارزم شاه له منځه وړې و. اودهغه ټول سلطنت یې دخپلو زامنو تر منځه وویشه. کله چې د خراسان دا ماتې خوړلې در په در شوې قبیله د سلیمان شاه د ډوبیدو او مړیني وروسته د ارطغرال خان په مشرۍ د سلطان علاؤالدین سلجوقي سلطنت ته ورننوته نو شمیره یې څلورسوه او شل کورنو ته رسیده. ددغو څلوره سوه اوشلو کورنیو دغه ډله دسلطان علاؤالدین تر سیوري لاندې دپنا اخستلو له پاره دقونیا د پایتخت په لور ور روان و چې په لاره کې ارطغرال ته دوه فوځي ډلې په جنګ کې را ګیر ځرګندي شوې. هغه یوه خوا هم نه پیژندله خو کله یې چې وکتل چې دهغوي یوه ډله د شمیرې له اړخه کمه او بله ځواکمنه ده نو سمدلاسه د خپلو ۴۴۴ ملګرو سره یو ځاي دهغه کمزوري ډلې خوا یې ونیوله او داسې زبردسته حمله یې وکړ چې دښمن یې تیښتې ته و هڅاوه. دښمن میدان پریښود او خپلې پښې یې سپکې کړې. دفتحې نه وروسته هغه ته ډاګیزه شوه چې دهغې ډلې مرسته یې چې کړې ده هغوې د سلطان علاؤالدین سلجوقي د فوځ کسان و، او مقابل لوری یې تاتاریان وو.

د ارطغرال ددې میړانې په بدل کې سلطان علاوالدین سلجوقي هغه ته د دسفوت زرخیزه سیمه چې د سقاریه ددریاب په ښې لورې د بازنطیني (قسطنطنوي) پولو سره نښتې وه ، ورکړه ، تر څنګ یې ورته سفوت ښار هم ور بانښه. ارطغرال اودهغه ملګري چې د خراسان او ارمینیا څخه راغلي و ټول همدلته میشت شول.

سلطان علاوالدین سلجوقي ارطغرال خان ته په دې سیمه کې دخپلو فوځونو د ساتلو اجازه هم ورکړه. او ترڅنګ یې ورته د بازنیطیني عسکری کلاو عسکرو ته د درس ورکولو حکم هم وکړ. دبازنطیني سلطنت مرکز قسطنطنیه وه. علاوالدین سلجوقي چې کوم خراساني ځوان ارطغرال ته په بازنطیني باندي دحملو کولو وینا کړی وه نو نژدې یونیم سل کاله وروسته دهمغه شخص د زوزاکه څخه سلطان محمد فاتح پیدا شو چې بلاخره یې بازنطیني سلطنت (قسطنطنیه) فتحه کړه او د عیسویت د نړۍ دیوالونه یې سره ولړزول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارطغرال خان په ۱۲۸۸ کال کې د ۹۰ کالو په عمر له دې نړۍ څخه سترګې پټې کړې . هغه په خپل ټول ژوند کې د سلطان علاوالدین د ځآنګړې پاملرنې لاندې و . ان تر دې چې داسې وخت هم راغې چې ارطغران د سلطان علاوالدین د نائب په څیر د تاتاریانو او بازنطینانو ګډ فوځ ته ماتې ورکړه . ددې په بدل کې ورته سلطان علاوالدین سلجوقي د « بني شهر او بروصه شهر » سیمې هم ورحواله کړی. او د ارطغرال د جاګیر د نوم یې « سلطانوي» کېښود او هغه یې دخپلو فوځونو سپه سالار و ټاکه.

هلال ، د سلطان علاوالدین سلجوقي د بیرغ نښه وه ...... د ارطغرال خان د مړینې وروسته دهغه ستر زوې عثمان خان دهغه ځاې ناستې و ټاکل شو . همدا د عثماني سلطنت بنسټ ایښوونکې او ددې سلطنت لمړۍ تاجدارهم و . دهغه پلار په خپل ټول ژوند کې د سلجوقي سلطنت سره تلپاتې وفاداري درلوده. سلطان هم د خپل پلار په قدم قدم کېښود او همغسې تګلاره یې خپله کړه . خو دا داسې وخت و چې سلجوقي سلطنت خپله اخري ساه اخسته اوپه کوچنۍ اسیا کې ملوک الطوایفي حاکمه شوي وه. عثمانیان یواځې دبازنطیني دښمنانو په مقابل کې جنګیدل اویا په بله ژبه ، عثمانیان یواځې د عیسویانو پر خلاف په جنګ راښتې و . په دې وختو کې د قسطنطنیې پادشاه د خپلو درو ساتنه و نه شوه کړاې او عثماني فوځونه دهغه (دتهینیا) میدانو ته ور ننوتل . بازنطیني سلطنت چې درسول الله صلی الله علیه وسلم په وختو کې د ځواکمنو سلطنتونو څخه و د عثمان په وخت کې د زوال سره مخ شوی و . هلته دخپل منځې جګړو او حکومتې بدنظمیو عثماني فوځونو ته موقع اوفرصت برابر کړې و چې هغوې دې د بازنطیني سلطنت په ډیرو برخو باندې ولکه وکړي. ددې نه مخته داسې یو وخت و چې بازنطیني سلطنت ان د کوچنۍ اسیا تر پولو پورې را غوځیدلې و . خو اوس په کوچنۍ اسیا کې د بازنطین سره یواځې « نائیسیا او نائیکومیډیا» سیمې اودهغې شاوخوا کلي پاته شوي و . د بازنطیني سیمو په لور د عثمان د توجه علت دهغه داسلام د تبلیغ کول و .

په هرصورت عثمان د اسلامي فوځونو له پاره داروپا دروازې پرانستې او د دانیال دروازې پرانستل د عثماني نسل له پاره یوه لوبه وګرزیده. عثمان د سلجوقي سلطان د فرمانبردارۍ په اساس سترې سترې معرکې سر کړې دي چې ددې ډلې څخه د « قراجه حصار » معرکه تر ټولو مشهوره ده. ددې کلا د فتحه کولو په واسطه مسلمانانو اروپایانو ته خبر ورکړ چې نور نو دهغوې د حکومت دوران مخ په ختمیدو دې . سلطان علاوالدین سلجوقي خپل میړني سپه سالار عثمان ته د« نیزبیګ» خطاب ورکړ او هغه ته یې په خپل نوم دسکې د جاری کولو او په خپل نوم د خطبې د ویلو اجازه هم ورکړه. په دې توګه عثمان ته د شاهي لقب تر څنګ دپادشاهۍ نور ټول امتیازات هم ور په برخه شول . اوبیا لږ څه پاته کمښت هم په راتلونکو کلونوکې له منځه ولاړ . او دا هغه وخت و چې عثمان دسلطان علاوالدین سلجوقي او دهغه د زوې دپرلپسې مړینې وروسته او ازاد او خپلواکه تاجدار په توګه را څرګند شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلجوقي کورنۍ د حکومت د پای ته درسیدو سره سم د ال عثمان حکومت پیل شو . خو یو شمیر سلجوقي امیرانو لکه (دکرمانیا امیر) عثمان ته په ډیره کرکه او حسادت سره کتل ، او هغه یې خپل رقیب ګاڼه . همدا علت و چې لږه موده وروسته د عثمان او د کرمانیا دامیر تر منځه د جنګونو یوه نه پای ته رسیدونکې لړۍ و نښته . اودا لړۍ د هغوی د پرلپسې ناستځایو تر منځه هم همغسې جریان پیدا کړ . عثمان د اسلامی حکومت بنسټ کیښود او په ۱۳۰۱ کال یې د « ټایئکومیډیا» سره رانښتې د «قیون حصار» کلا کې په لمړني ځل د قسطنطنیا دشاهنشاهي فوځ سره مقابله وکړه او په دې مقابله کې ورته ډیره ستره بریا تر لاسه شوه . او تر شپږو کالو پورې یې د فتوحاتو لړۍ تر « بحراسود» پورې و غځیده . هغه په خپل ژوند کې په درې محاذونو کې په یوه وخت فتوحات تر لاسه کول ، ..لمړی.... دباغي سلجوقي امرانو پر خلاف.... بل...د تاتاریانو پر خلاف. .. دریم.... دبازنطیني فوځونو یعنې د قسطنطنیی د پادشاه پر خلاف... په ۱۳۰۷ عیسوي کال کې عثمانیانو دبروصې ښار کلابند کړ، دا ښار په قسطنطنیه کې د کوچنۍ اسیا په نامه یادیده . دا د نړۍ تر ټولو اوږده کلابندي وه چې تر لسو کالو یې دوام وکړ. بلاخره په ۱۳۲۶ عیسوي کال کې کلابندو فوځونو خپلې وسلې کیښودې او دعثمان خان زوی اولخان د فاتح په څیر دې کلاته ورننوت ، په دې وختو کې عثمان خان په «سفوف» کې د مرګ په بستره باندې پروت و ، خو دهغه د مړینی څخه مخته د هغه زوی اولخان هغه ته د دې سوبې خبر ورورساوه . همغه و چې عثمان خان هغه خپل ځای ناستې و ټاکه او حکم یې وکړ چې دمړینې وروسته یې په بروصه کې خاورو ته وسپارې. تر څنګ یې حکم وکړ چې بروصه د عثماني سلطنت له پاره پایتخت وګرځوي. هغه دهغه د وصیت په مطابق همهلته په بروصه کې خاورو ته وسپارل شو .

د«عثماني دولت» تر نامه لاندی تاریخ لیکي چې:عثمان خان د عثمانیه دولت لمړی تاجدار و . هغه هیڅکله هم دخپل ځان له پاره دسلطان کلیمه نه استعمالوله . دهغه زوی اولخان او لمسي (مراد اول) هم دخپلو ځانو له پاره د امیر کلیمه استعمالوله .د عثمانیه سلطنت د بنسټ ایښودونکي عثمان واده هم په ډیره په زړه پورې توګه تر سره شوی و . هلته د ښار سره نژدې د «ابترونی» په سیمه کې یو خدای پالي عالم او درویش صفته انسان « اوبالي » نومي اوسیده ، عثمان به دخپلې ځوانی په وخت کې هلته ډیر ورته ، هغه یوه ډیره ښایسته اوحسینه لور درلوده چې (مال خاتون) نومیده . یوه ورځ په ناڅاپی توګه د عثمان سترګې په دغه پیغلهو ونښتې ، او دکتلو سره سم پرې عاشق شو. هغه سمدلاسه د نکاح پیغام ور ولیږه خو « اوه بالي» د یوه درویش او د سلطنت د امیر تر منځ د توپیر په پوهیدو باندې دا پیغام ونه مانه. ان تر دوو کالو پورې د عشق او محبت دا لړۍ روانه وه ، عثمان هم د اوه بالي کور ته تګ راتګ ته دوام ورکړ. په دې وخت کې څو نورو ترک سردارانو هم چې په ځواک او شهرت کې د عثمان څخه کم نه و د مال خاتون سره د واده کولو هیله څرګنده کړه. خو اوه بالي هغوی ته هم ځواب ورکړ. بلاخره داسې یوه ورځ را غله چې عثمان همهلته د « اوه بالي» په کور کې پاته شوی و یو عجیب او غریب خوب یې وکوت . « وبی کتل چې یوه سپوږمۍ د اوه بالي دسینې څخه را ووزي او کرار کرار ترې د څوارلسمې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ جوړه شي او بيا د عثمان په سيني کې ور ننوځي ، بيا دهغه اړخه يوه ځواکمنه ونه راشنه شي چې همداسې پسې ستريږي ، ان تردې چې ددې ونې شاخونه د وچې او لمدې ټول ځايونه را و نغاړي ، د ونې د جرړو څخه د نړۍ څلور ستر دريابونه دجله ، فرات ، نيل او ډينوب را بهيږي او څلور ستر غرونه ، کوه قاف ، د بلقان غر ، دتور غر ، او د اتلس غر ددې شاخونه سنبالوي. په دې وخت کې يوه تيزه هوا راپيدا شي اودهغې ونې د پاڼو مخ چې په شکل کې توري ته ورتوالې لري د يوه ستر ښار لورې ته وګرځوي ، دا ښار ددوو سمندرونو او ددوو لويو وچو د رايوځاې کيدو په نقطه کې پروت دې ، او د يوې ګوتې په څير را څرګنديږي. پدې ګوته کې دوه زمرد او دوه نيلم ځاې په ځاې شوي دي، عثمان غوښتل دا ګوته په ګوته کړي چې يو ناڅاپه ګوته سره را خلاصه شوه»...... د بيداريدو وروسته يې خپل خوب اوه بالي ته بيان کړ ، اوبالي په دې خوب کې د عثمان له پاره ښه راتلونکې وکوت اوهغه يې يوه غيبي اشاره وګڼله او دخپلې لور « مال خاتون » نکاح يې ورسره وکړه.

د عثمان همدغه خوب چې هغه نژدې يونيم سل کاله مخته ليدلې و د هغه د کړوسي سلطان محمد له اړخه پوره کيدونکې و . ددوسمندرونو او ددوو لويو وچو د رايوځاې کيدو نقطه د قسطنطنيې ښار و ، د سلطان محمد خان پلرونو او نيکونو کې د عثمان خان يو زوي « اورخان » هم د يوه فاتح او بهادر پادشاه په نوم يادېږي، دا عثماني سلطنت دويم تاجدار او د عثمان خان تر ټولو کوچنې زوې و . دهغه مشر ورور علاوالدين د اسلامي علومو شوقي و تر څنګ يې د تصوف اوفلسفې سره هم ډيره مينه درلوده ، هغه ډيره پوه او مدبر انسان و ، د زمکې پرمخ تر ټولو لمړۍ منظم ، په دريشۍ سنبال ، تنخوا لرونکې او په فوځي ځايو کې اوسيدونکې فوځ « ينې چري» دهمغې په سلا او مشورې سره جوړ کړل شو . دهغه سره په دې مشوره کې « قراخليل» هم شريک و . ددې نه مخته په نړۍ کې فوځونه منظميدل او په ځانګړيو کاليو هم سنباليدل، خو دا کار به يواځې او يواځې د جنګ په ورځو کې تر سره کيده . د روميانو او يونانيانو په سلطنتونو کې هم همدا ډول رواج و . دسيدنا عمر رضی الله عنه په وخت کې د عسکرو له پاره تنخوا ګانې ټاکلې شوې وې او د رخصتيو رواج هم دهمغه له وخته پيل شوې و ، خو په هغو وختو کې د فوځي بارکونو او ياد تلپاتې عسکري تمځايونو آند له چا سره نه و . په دې اساس دا کار تر ټولو لمړۍ اورخان د خپل مشر ورور علاوالدين او خپل دوست قرا خليل په سلا سره تر سره کړ . هغه ټول هغه ځوان عيسوي بنديان چې په مختلفو جنګونو کې يې نيولي و د روزنې له پاره همدې ډول روزنځايو کې واچول او يو باقاعده فوځ يې ترې د « ينې چري» په نامه جوړ کړ .

اورخان د خپل حکومت په همغه لمړي کال يعنې په ۱۳۲۷ عيسوي کې د « ټايئکوميډيا» په سيمه ولکه وکړه ، بروصه يې خپل درالسلطنت و ټاکه ، د قسطنطين په اسيايي مقبوضاتو کې دهغه د ولکې څخه يوازې د « نائيسيا» ښار پاته شوې و . خو دې ښار د قسطنطنيې نه وروسته دويمه درجه ستر اهميت او ارزښت درلود . د قسطنطنيې پادشاه « قسطنطين » ددې ښار د خوندي ساتلو له پاره ډيرې هلې ځلې وکړې ، اورخان هغه ډير کلک کلابند کړې و . او په ۱۳۳۰ عيسوي کال يې هغه فتحه کړ او دخپل سلطنت يوه برخه يې وګرځوله. ددې ښار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر خلک د اسلام دین ته را وګرزیدل. په ۱۳۳۳ کال هغه د یو باغی ترک امیر په ښار « قراسي » باندی هم ولکه وکړه ، لږه موده وروسته د اورخان حکومت د «اناطولیا» شمال غربي پولو ته وغځید.

بیا اورخان د خپل سلطنت د غځولو په ځای خپله ټوله توجه د دخلکو د فلاح او بهبود له پاره را وګرځوله ، هغه غوښتل د اصولو په مطابق د مملکت ټول قوانین په اسلامي قالب کې را و نغاړی ، د ۱۳۳۲ کال وروسته اورخان هیڅ جنګ و نه کړ بلکه دخپلو عوامو د روزلو په فکر کې و . خو دسلطنت د کورنیو انتظاماتو څخه د فارغیدو وروسته ، د اروپا په لور متوجه شو ، اود ژوند اخري څو کلونه یی د قسطنطنیې د شهنشاه د اروپایی ولکو د تر لاسه کولو او هلته د خپل قدم د ټینګولو په لاره کې مصرف کړل. د قسطنطنیې سلطنت چې یو وخت د ډینوب ددریاب او په اسیا کې تر اناطولیا او شام پورې غځیدلي و اوس یواځې د «تریس» ، د« مقدونیا» یوې برخې او « سالونیکا» اوپه یونان کې د « موریا» تریوې ډیرې برخې پورې را محدود شوی وو . د هغه اسیایی ولکې نژدې ټولې د عثمانیانو په لاسو کې راغلی وې. په همدې وختو کې د قسطنطنیې د تخت جګړه راپیدا شوه ، اورخان ددې فرصت څخه ګټه پورته کړه او د کوزین اړخ ته یی خپل شپږ زره عسکر ور واستول..... په دې توګه اورخان یو ځل بیا کنټاکوزین اودهغه مخالفه ډله « جان پلیولوګس» یعنې ددواړو په غوښتنه د سربیا دپادشاه په خلاف خپل فوځ و لیږه. په دې وخت کې دسربیا پادشاه « استیفن ډوشن » په « سالونیکا» باندی حمله کړی و ه ...لږه موده وروسته د قسطنطنیي د تخت جګړې یو ځل بیا زور واخست نو اورخان دخپل زوې سلیمان پاشا تر مشرۍ لاندې شل زره عسکر د کوزین دکومک له پاره ور ولیږل. جان پلیولوګس ماتې وخوړه او کنټا کوزین په تخت کیناست. او اورخان ته یی د ژمنی سره سم د «زنپ» کلا ورکړه. په دې کلا کې سلیمان پاشا عثماني عسکر ځای په ځای کړل. خو په اتفاقي توګه څو ورځې وروسته هلته په «تریس» کې زلزله راغله چې له مخې یی د ډیرو کلاګانو دیوالونه را پریوتل. په دې ډله کې د « ګیلي پولي» کلا هم وه ، دا کلا د دانیال په غربی ساحل کې تر ټولو ستر او مستحکمه جنګي کلا ګڼل کیده. سلیمان پاشا ددې کلا سره ډیر نژدې واټن کې پروت و . هغه دغه زلزله یو غیبي تائید و ګاڼه او مخته ورغې او په ګیلي پولې باندې یی ولکه وکړه. ددې کلا د سوبې وروسته د ترکانو به تاریخ کې یونوې باب پیل شو . هغوې په ۱۳۵۴ عیسوي کال په لمړي ځل په اروپاکې د فاتحینو په څیر قدم کیښود . او په مسیحي اروپا کې یی د یوه ستر اسلامي سلطنت بنسټ کیښود چې په دوو پیړیو کې یی دګیلي پولې څخه تر ویانا پورې و غځید ، د لمړۍ پیړۍ مجاهدینو د غربي اروپا د سسلي ، روما ، او سپین پورې د اسلام اواز ور رسولي و خو ترکي مجاهدینو شرقي اروپا هم د اسلامي بلنې په لور راماته کړه .

داورخان زوې « سلیمان پاشا» په داسې حال کې چې د ښکار دکولو له پاره وتلې و ، د آسه راپریوت او به ۱۳۵۸ عیسوي کال کې له دې نړۍ سترګې پټې کړې. نوموړي شهزاده د جنګ او عسکری فنونو له اړه د ډیرې پوهې او تدبر خاوند و . اورخان دخپل زوې په مړینې سخت غمژن شو او دهمدې غمه یی په بل کال پخپله هم د نړۍ څخه کوچ وکړ. خو ډیر نیک خویه ، درویش صفته او متدین حکمران و . هغه به دغریبانو تر منځ ډوډۍ او شورا په خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپلو لاسو ویشله .سترو سترو علماو او مشایخوسره یې ډېره نزدې ناسته پاسته درلوده چې د هغوی د ډلې څخه « ملاداودقیصري » او « تاج الدین » به یې تل دخپله ځانه سره یو ځای ساتل.

د اورخان د مړیني وروسته دهغه کشر زوی (مرادخان اول) دڅلویښت کلنۍ په عمر کې په تخت کیناست . دحکومت د واګو د سنبالولو سمدلاسه وروسته مردا خان د اروپا په لور د مخکې تللو هوډ وکړ. خو د کرمینیاامیر د پخوانیو دښمنیو په اساس په کوچنۍ اسیا کې بغاوت وکړ په دې اساس هغه تر هر څه لمړی ددې بغاوت د ځپلوله پاره قدم واخست. ددې ځایه د فارغیدو وروسته هغه د اروپا په لور قدم پورته کړ ، په ۱۳۶۰ عیسوي کال د دانیال دریاب څخه تیر شو او د خپلو فتوحاتو حیرانونکي لړۍ یې پیل کړه. خو په ۱۳۸۹ کال کې د هغه د شهادت وروسته د فتوحاتو دا لړۍ د « کسوده په جنګ» پای ته ورسیده.

کله چې مرادخان اول په ۱۳۶۳ کال ددانیال ددریاب څخه تیر شو او دیوه ستر فوځ سره یې د تریس سیمي کې قدم کیښود نو هغه تر ټولو لمړی د « شورلو » په کلا ولکه وکړه ، دې کلا د قسطنطنیې څخه یو اځې پنځه میله واټن درلود. ددې وروسته یې بله کلا د « کرک کلیسې» ترنامه لاندې هم ولکه کړه ، په همدې کال یې د «بابا» په سیمه کې دبازنطینانوسره یو اوږود جنګ وکړ چې وروسته یې هغوی ته ډېره بده ماتې ورکړه.

پایلې یې داشوې چې « ایډریانوپل» یعني « اورنه» سمدستې خپله وسله په زمکه کې کیښوده او په دې توګه ټول تریس د مرادخان په ولکه کې راغې. ددې وروسته بیا عثماني جنرال « لاله شاهین» بلغاریه ته ورننوت او هلته یې په « فلپوپولس » باندې ولکه وکړه ، داسیمه د بلقان د غرونو په جنوب کې د بازنطنیې سلطنت اړونده وه . قسطنطین مجبور شو چې د مرادخان سره سوله وکړي، په دې وختو کې مرادخان په اروپا کې د بازنطینیانو سره په مقابله کې ښکر په ښکر و خونورو مسیحي حکمرانانو دبازنطنیانو سره د مراد په مقابل کې هیڅ ډول مرسته ورنه کړه. لیکن په ۱۳۶۳ کال « پنځم پوپ اربن» د هنګري ، سربیا ، بوسنیا او ولاچیه حکمرانان دې ته تیار کړل چې د ترکانو دمخکې تلو د مخنیوي له پاره خپل فوځونه را ولیږي. دهمدې حکم له مخې دې متحدینو شل زره کسه عسکر د تریس په لور را ولیږل. خو جنرال لاله شاهین هغوی ته ډېره بدې ماتې ورکړه ، ددې پایلې دا شوې چې د بلقان غرونه هم د عثماني سلطنت یوه برخه وګرزیده. دهمدې جنګ نه وروسته د«ډیمونیکا» سیمه چې په تریس کې پرته وه ، د مراد له خوا پایتخت اعلان کړل شوه. اوبیا یې درې کاله وروسته « اورنه» خپل پایتخت و ټاکه.د « مارټیزا » د جنګ وروسته شاهنشاه د سلطان باجګزاه و ګرزید خو د قسطنطین دشاهنشاه له پاره دا ډول سپکاوې د زغم وړ نه و ، هماغه و چې په ۱۳۶۹ کال یې روما ته سفر وکړ او دروم د پاپا څخه یې د سلطان پر خلاف د مرستې غوښتنه وکړه. په دغه ورځو کې د«رومن کلیسا » او «یوناني کلیسا» چې د شهنشاه مذهب و.... ترمنځ ډېره دښمني روانه وه. شهنشاه په ډېر ذلت او سپکاوي سره دروم د کلیسا علویت و مانه. خوبیا یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپلو موخو په تر لاسه کولو کې کومه بریا تر لاسه نه کړه . اوبیا چې کله بیرته د « وینس » څخه تیریده د یو شمیر قرض غوښتونکو له خوا و نیول شو. خو دلته په قسطنطنیه کې یې زوې « اډرونکس » بادشاه و ګرزید.

مرادخان په خپلو اصولو کې ډیر سخت و . دهغه تر ټولو کوچنې زوې شهزداه «صادوجي» یوځل د عیسویانو سره یو ځاې شوې و ، خوکله چې مراد هغه ونیوه نو دخپل دغه زوې په سترګو کې یې ګرمه سیکه ویلی او ور واچوله او ړوند یې کړ . اوبیا یې ورپسې وواژه ، په ۱۳۷۱ کال دمراد خان سپه سالار لاله شاهین د صوفیا سره نژدې سماکوف په میدان کې دبلغاریا او سربیا د ګډو فوځونوسره مقابله وکړه اوهغوې ته یې سخته ماتې ورکړه ،ددې جنګ نه وروسته د بلقان دغرونو څخه نیولې دبلغاریه ټوله سیمه د عثماني سلطنت برخه وګرزیده . بل کال لاله شاهین او د عثماني فوځونو یو بل جنرال « افرینوس» په مقدونیا باندې یرغل وکړ ، مقدونیا دسربیا یو ولایت و . دهغه ځایه « کوالاډروما » او « سریز» ښارونو د فتحه کولو وروسته ، « دردار ددریاب » څخه تیر شول ، مراد سربیا ، البانیه ، اوبوسنیا په همغه وخت کې دخپل سلطنت باجګذاران وګرځول . د بلغاریا پادشاه سلیمان خپله لور سلطان حرم ته وړاندې کړه اوپه دې توګه یې خپل ځان خوندي وساته . اوبیا یو په بل پسې « مونا ستر» او « صوفیا» هم فتحه شوې. په دې توګه مرادخان د خپل سلطنت دپولو په پراخولو کې ډیر ګړندي ګامونه واخستل.

په ۱۳۷۲ کال مراد خپل شهزاده « بایزید یلدرم» ته د کرمیا د امیر لور په نکاح کړه ، دکرمانیا او عثماني سلطنت تر منځ شخړې د ډیر پخوا څخه را رواني وې. ددې شخړو د له منځه وړلو له پاره مرادخان خپله لور « نفیسه » دکرمانیا امیر ته په نکاح ورکړه اوپه دې ترتیب ددوې تر منځه تر لسو کالو پورې سوله او امن قایم شو ، خو په ۱۳۷۷ کال یو ځل بیا ددوې تر منځه نښتې پیل شوې ، په دې جنګ کې د کرمانیا امیر ماتې وخوړه او شهزاده یزید ته د «یلدرم» لقب ورکړل شو .

د مراد خان په خلاف مسیحي اتحاد د سربیا څخه پیل شو . په دې اتحاد کې سربیا ، بوسنیا ، بلغاریه ، البانیه ، ولاچیه او هنګری ټول په پوره قوت سره ورګډ شول. پولینډ هم خپل فوځونه ور ولیږل. اوپه دې توګه یو صلیبي جنګ پیل شو . په ښکاره توګه هغوې دا اتحاد داروپا څخه دترکانو د ویستلو په خاطر کړی و . مردا خان د اویا کالو په عمر د خپلو فوځونو سره یو ځاې ددې اتحاد په خلاف د جنګ له پاره ووت.خو دمراد خان د ورسیدو دمخه اتحادیونو په بوسنیا کې په عثماني فوځونو باندی حمله وکړه او بنځلس زره ترکان یې د تیغه تیر کړل. ددې جنګ مشري سربیانو په غاړه درلوده. چې پادشاه یې لازار نومیده ، د ډیرو معرکو وروسته بلاخره په ۱۳۸۹کال د « کسوده » په میدان کې هغه اخري مقابله مخته راغله چې د اتحادیونو شیرازه یې له منځه یوړه اودسربیا د قسمت پریکړه یې وکړه.

جنګ پاې ته رسیدونکې و چې په دې وخت کې یوسر بیایی امیر « میلوش کوبیلووچ» دعثماني لښکر په لور آس ور ځغلاوه ، او د خپل پادشاه لاله زار په خلاف یې د بغاوت اعلان وکړ . او ویې ویل چې غواړې دسلطان سره څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیرې مهمې خبرې وکړې. همغه و چې هغه یې د مراد خان دربار ته راوست. خو د هغه د لاس د ښکلولو په وخت کې یې یو ناڅاپه خپل خنجر را وویست او به مراد خان یې حمله وکړه او په خپل هدف کې د بریالیتوب وروسته یې د تیښتې هڅه وکړه خو عسکرو د سترګو په رپ کې هغه ټوټې ټوټې کړ، اوس نو مراد خان د لږ وخت میلمه و. هغه په همدې حالت کې داخرې حملې حکم وکړ، ډیر ژر اتحادي فوځونو ماتې وخوړه او دسربیا پادشاه «لازار» ونیول شو او د مراد خان دربارته یې راوست. مراد د «لازار» د وژلو حکم ورکړ او لږه شیبه وروسته یې پخپله هم ساه ورکړه. د مراد خان د شهادت نه وروسته د (کسوده) جنګ پای ته ورسید. شهزاده بایزید یلدرم په تخت کیناست، هغه په همغه لمړۍ ورځ خپل ورور شهزاده یعقوب چې د کسوده په جنګ کې یې پوره میړانه ښوولي وه سمدلاسه وواژه. دا د سلطنت د تخت د ولکي له پاره په عثماني کورنۍ کې لمړني قتل و.

کله چې دسربیا پادشاه لازار هلاک شو نودهغه وروسته لارډ ستیفن دسربیا حکمران وګرزید، هغه خپله خور شهزادګۍ ډیسپینا د بایزید په نکاح کې ورکړه، او سوله یې وکړه او ترڅنګ یې دا ژمنه هم وکړه چې په راتلونکې کې به په ټولو جنګونو کې د خپل فوځ سره یو ځآې ګډون کوي. اوبیا هغه دخپل عمر تر اخري سلګۍ پورې په خپله ژمنه کلک ودرید. بایزید د قسطنطنیې دپادشاه سره هم سوله وکړه ،ان تر دې چې ددې سولې وروسته بایزید شهنشاه مجبور کړترڅو دخپل فوځ په واسطه فلادلفیا له منځه یوسي. همغه و چې دا ډول عبرتناکه پیښه منځته راغله چې پخپله عیسویانو په عیسوي فلاډلفیا باندې یرغل وکړ اوهغه یې فتحه کړه اوبایزید ته یې حواله کړه، د بایزید په وخت کې د ایدین، امشتا، او ساروخان ښارونه هم فتحه شول په ۱۳۹۰ کال بایزید د قیوس په جزیره حمله وکړه په دې توګه سمرنا او کرمانیا هم د بایزید د تورې څخه خلاصې نه شوې، بایزید په خپل ژوند کې دوه ځله قسطنطنیه کلابند کړې ،لمړۍ کلابندي یې اوه میاشتې دوام وکړ خو بیا چې کله بایزید ته د هنګري دپادشاه سجسمنډ چې د هونیاډې پلارو، پخلاف فوځونو ته اړتیا پیدا شوه نوپه دې خاطر یې د لسو کالو له پاره سوله وکړه او کلابندي یې پای ته ورسوله. دسولې شرایط یې هم ډیر سخت و. دکلني خراج له پاره دیرش زره طلایې کراون و ټاکل شول. دمسلمانانو له پاره یې په قسطنطنیه کې یو شرعي عدالت هم پرانست، او هلته د بایزید له اړخه یو ترکي قاضي و ټاکل شو. او دمشرق دکلیسا ترڅنګ یې یو ډیر ستر او عالي شان جومات هم جوړ کړ، دقسطنطنیې دقیصر په مینول کې یې دښار اوه سوه ځآیونه مسلمانانو ته ورحواله کړل ترڅنګ یې دغلطې نیمایي برخه هم بایزید ته ورکړه. هلته شپږزره عثماني فوځونه و ټاکل شول، دهمغه وخته راهیسي عثمانیانو قسطنطنیې ته د استنبول نوم ورکړ.

بیا والیشیا فتحه شوه اوبیا یوپه بل پسې نائیکوپولس او بلغاریه هم تر ولکې لاندې راغلې. اوس نو بایزید غوښتل په هنګري باندې یرغل وکړي خو یوناڅآپه د کوچنۍ اسیا په لور متوجه شو، په دې وخت کې د کرمانیا امیر یو ځل بیا بغاوت وکړ، بایزید یلدرم د انکورې او بروصې ترمنځ دکرمانیا دامیر سره وجنګید خو په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنګ کې د بایزید لښکر د ماتې سره مخ شو ، دماتې دخبر د اوریدو سره سم بایزید په خپله په جنګ کې شامل شو او د کرمانیا امیر ته یې سخته ماتې ورکړه ، په دې جنګ کې دکرمانیا دامیر دوه زامن ووژل شول.

دسلطان بایزید یلدرم نه مخته ټولو عثماني امیرانو ځانوته د امیر کلیمه استعمالوله. خو بایزید په لمړي ځل دمصر دعباسي خلیفه په اجازې سره خپل ځانته دسلطان لقب اختیار کړ.بایزید دنورو حکمرانانو په نسبت عیاش طبعه انسان و . هغه دخپلې ښځې (ډیسپینا) په ترغیب سره د شرابو څښل هم پیل کړي و . په همدې وخت کې یو ځل بیا دهنګري دپادشاه سجسمنډ له خوا د عیسویانود اتحاد له پاره هلي ځلې پیل شوي وې، هنګري د قسطنطنی دمرکزی کلیسا په ځاې دروم د کلیسا سره تړلې وه. پهمدې خاطر د روم پاپا دهغه سره مرسته وکړه ، د سجسمند د ځانګړو هلو ځلو په اساس فرانسه او برګنډی هم په دې اتحاد کې سره راټول شول ، دا ډیر ځواکمن او قوي لښکر و ، د دانیال د دریاب څخه د را تیریدو وروسته شام ته را ننوتل او مقدسه زمکه یې ازاده کړه ، کله چې دا لښکر د جرمني څخه تیریده نو دجرمنیانو ځانګړی فوځې ډلې هم وروسره را یو ځاې شوې ، دا د ټولې عیسوي نړۍ اتحاد و . هغه وخت چې د سجسمنډ لښکر سربیا ته ورسید نو هغه د بایزید دوست او فاداره ملګري لارډستیفن باندې یرغل وکړ اوپه دې توګه یې په سربیا کې ډیره وحشیانه توګه لوټ مار وکړ. دې لښکرپه پوره بریالیتوب سره د «ستېډا» ، «ویدین» او «ارسودا» سیمې تر ولکې لاندې راوړې او ځان یې د نائیکوپولس» سیمې ته ورساوه. او هغه ښار یې د کلابندۍ لاندې راوست. د نائیکوپولس قومندان «یوغلان بي» د وسلې د غورزولو څخه انکار وکړ ، ځکه هغه په دې ډاډمن و چې بایزید به هرو مرو دهغه د تعاون له پاره رارسیږي، او بیا همداسې وشول ، بایزید د برق په څیر خپل ځان دکلابندۍ په شپاړسمه ورځ نائیکوپولس ته ورساوه. فرانسویانودا ګمان هم نه کاوه چې بایزید به دومره ژر دلته رارسیږي ، هغوې په دې آند و چې بایزید به د ابنای فاسفورس څخه د تیریدو جرءت و نه کړي ، بلاخره د ۱۳۷۹ کال د د ستمبر په ۲۴مه بایزید یلدریم د «کانټ ډی نیورس ، سجسمنډ او فرنسوي» فوځونو پر خلاف دجنګ ډول وواهه ، دا ډیر ستر اومشهور صلیبي جنګ دې ، سجسمنډ د ترکانو د ځواک او ارادو څخه پوره خبرو ، هغه په دې هم پوهیده چې د ترکانو نومیالۍ ډلې په یوه غیر منظم او لړ روزل شوي فوځ سره یو ځاې کیږي او بیا په ډیره ښه توګه جنګیږی. سجسمنډ خپلو ملګرو ته دا سلا ورکوله چې د ترکانو د ظاهري فوځ په جنګ کولو باندی وخت ضایع نه کړي ، بلکه دهغوې په اصل فوځ دې حمله وکړل شی. خو په صلیبی اتحاد کې ورګډو د نورو هیوادونو سالارانو دهغه دا مشوره و نه منله ، دې جنګ ددرې ساعتونه زیات دوام و نه کړ ، په دې جنګ کې د سربیا پادشاه د بایزید په ملاتړ و جنګید. عیسایی فوځونو ته ډیر زیات زیان ور وا وښت. اوبایزید دهغو ځواکونو د انتقام د اخستو له پاره چې د جنګه مخته دعیسایانو په لاسو شهیدان شوي و په دې جنګ کې لس زره عیسویان و نیول اود ټولو د وژلو حکم یې ورکړ. په دې بندیانو کې کاؤنټ ډي نیورس ، او څلوریشت نور عیسایی امرین هم شامل و و . خوبایزید هغوې پریښول ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د هغوي د تللو د مخه يې د کاؤنټ ډي نيورس تر مخه يوه وينا وکړه ، داوينا د (کريسي دلمړي ټوک په ۲۸ م مخ کې دا ډول ليکل شوي ده):

«ګرانه ! زه په دې پوهيږم چې ته دخپل هيواد د يوه ستر سردار او ځواکمن رئيس زوې يې. ته نوې ځوان يې او لا تراوسه ستا تر مخه ډيرې هيلې اود اميدونو ډک کلونه پراته دي. شوني ده چې د جنګ په ميدان کې ستا ددې لمړيو هڅو د ناکاميو نه وروسته خلک په تا الزامونه ولګوي ، او ته د هغې الزامونه د رفع کولو له پاره او دخپل شهرت او نيک نوم د بيرته تر لاسه کولو په خاطر يو بل ځواکمن فوځ را ټول کړې اويو ځل بيا زما مقابلې ته راودانګې ، که زه له تا ويريدې نوله تا او ستا له ملګرو څخه به مې دهغوي په ايمان اوعزت سوګند اخستې واې چې په راتلونکې کې به زما مقابلې ته نه راځئ. خو نه ! زه د داسې سوګند غوښتونکې نه يم.ددې برعکس ، زه به ډير خوشحاله شم چې که چيرې ته بيرته خپل هيواد ته ورسيږې او بيا فوځ راټول کړې اوبيا زما مخې ته راشې. ته به ټول وخت ما د جنګ په ډګر کې په خپل مخکې تيار و وينې. هغه خبره چې زه يې درته اوس کوم ، ته يې چې د چاڅخه غواړې نقل يې کړه.»

د نائيکوپولس د جنګ نه وروسته په ولاچيا ، هنګري او استائريا باندې هم يرغلونه وشول او د پيټروارډين ښارهم تر ولکې لاندې راوستل شو.

ددې نه وروسته بايزيد اورنه ته ورسيد اوپه ۱۳۵۷ کال يې په يونان باندې حمله وکړه.، د تهسلي ، فوسين ، ډوريس او لوکريس په سيمو يې ولکه وکړه. او بيا يې دڅو ورځو وروسته د » موريا» ټوله سيمه ولکه کړه ، د يونان د فتحې کولو وروسته بايزيد يو ځل بيا قسطنطنيه کلابنده کړه. دا په داسې حال کې چې د ټرون لس کاله لا نه و پوره شوي. هغه دخپل ځانګړې قاصد په خوله پادشاه « مينوئل» ته حکم و ليږه چې سمدلاسه دې د تخت نه لاس واخلي او که نه دابنار به د توري په زور ونيسی. خو مينوئل د بايزيد په خبره غوږ هم ونه ګراوه. همغه و چې بايزيد هم د قسطنطنيې کلابندي نوره هم کلکه کړه ،په داسې حال کې چې هغه غوښتل په قسطنطنيې باندې حمله وکړي ، چې دهغه په اسيايي ملکيتونوکې يو انقلاب راغې ، دهمدې انقلاب په اساس هغه مجبور شو خپله کلابندې پای ته ورسوي او هغه لورې ته متوجه شي ، دهمدې ورځې وروسته د بايزيد يلدرم بد قسمتې پيل شوه. اوپه راتلونکو دوو کلونوکې چې د هغه دحکومت اخري کلونه و سختې ماتې وخوړې ، دهغه ټول فتوحات په اوبو لاهو شول او لږې مودې وروسته د عثماني سلطنت حيثيت د خاورو سره خاورې شو. په خپله بايزيد بندي کړل شو اودهغه دا ټوله تباهي اوبربادي پخپله د «ګوډ تيمور » په لاسو پيل شوه.

دګوډ تيمور سلطنت د « چين دديوال» څخه تر کوچنۍ اسيا پورې او د ارل دبحر څخه د ګنګا ددريابه پورې او ان د فارس تر خليجه غځيدلې و. هغه په ۳۵ کلنۍ کې خپل ټول دښمنان وځپول او سمرقند يې خپل دارالسلطنت و ټاکه. ددې نه وروسته هغه په لږه موده کې ۲۷ هيوادونه فتحه کړل او نهه شاهي کورنۍ يې له فنا سره مخ کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوډ تیمور د سلطنت نه وروسته د بایزید سلطنت په نړۍ کې تر ټولو ځواکمن سلطنت و . بایزید د خپلو پخوانیو فتوحاتو په اساس دومره سرشاره و چې د ګوډ تیمور د فوځونو سهي اندازه یې و نه شوه لګولې. او داسې یو فاتح یې ځانته را پاروو چې د دهشت او وحشت څخه یې ستر ستر پادشاهان لړزیدل. په لمړي ځل د داوړو تر منځ ډیر تریح لیک لیږد پیل شو اودهمدې په پایلو کې د دواړو تر منځه سخت جنګونه پیل شول.

په ۱۴۰۰ عیسوي کال ګوډ تیمور د بایزید یو شار سیواس د شپږ لکه عسکرو په واسطه کلابند کړ، هلته د سیواس د ښار د ساتنې له پاره د بایزید ستر زوې ارطغرال مامور شوې و . ارطغرال په ډیره میړانه د ګوډ تیمور د فوځونو مقابله وکړه او تر څو ورځو پورې یې دا شپږ لکه فوځونه پرې نه ښودل چې په دې ښار باندې ولکه وکړي. بلاخره تیمور داسې یوه لاره خپله کړه چې د کلا بند شوو سره یې هیڅ ځواب نه و. هغه شپږ زره مزدوران مؤظف کړل تر څو د دیوالونو بنسټونه وکنی ، بیا یې هغوې ته اړمونه ورکړل تر څو دیوالونه د غورزیدو څخه و ساتي. کله چې د دیوالونو بنسټونه وکنل شو نو هغه اړمونو ته یې اور ورته کړ ، د سترګو په رپ کې دیوالونه را و غورزیدل او په دې توګه یې په ښار باندې ولکه وکړه . ګوډ تیمور دخپل وحشت څرګندونه دلته هم وکړه او د بایزید د زوې ارطغرال په ګډون یې څلور زره ترکان و نیول او ټول یې د تیغه تیر کړل ، په دې وخت کې بایزد د قسطنطنیې په کلابندۍ بوخت و . د دې ناوړه خبر په اوریدو سره یې کلابندي پاې ته ورسوله او د توپان او سیلۍ په څیر یې ځان کوچنۍ اسیا کې د ګوډ تیمور مقابلې ته ورساوه . خو په دې وخت کې تیمور د شام او مصر په لور روان شوې و ، هغه دوه کاله وروسته بیرته راستون شو او د لمړي ځل څخه د زیاتو اختلافاتو سره د دواړو تر منځ د خط وکتابت لړۍ پیل شوه . اوبلاخره اسمان د دواړو اړخونو تر منځ د هغه دردونکي او غمناکه جنګ ننداره هم وکړه چې د دواړو اړخو څخه په کې مسلمانان شریک وول......

دا جنګ د انګورې د جنګ په نامه مشهور شوې دې ، بایزید د یولک او شل زره فوځونو سره د سواس په لور روان شو خو ګوډ تیمور د اته لکه فوځونو سره د بایزید ښار « انګوره » کلابنده کړه ، بایزید د انګورې د کلابندۍ د ماتولو له پاره هغه لورې ته وګرزید ، تیمور په خپله تاتاری و خو د بایزید په فوځ کې هم د تاتاریانو ګڼ شمیر عسکر موجود و . تیمور هغو تاتاریانو ته خپل جاسوسان ور ولیږل او د هغوې سره یې وعدې وکړې او ویې غلول ، هغوې هم د جنګ په وخت کې د بایزید لښکر پریښود او د تیمور سره یو ځاې شول ، په دې وخت کې بایزید تر ټولو ستره بې عقلي دا وکړه چې هغه یوه ورځ د خپل جرءت د ښوولو په خاطر خپل ټول فوځ له ځانه سرو اخست او د ښکار کولو له پاره ووت. هغه ځاې چې د ښکار له پاره ټاکل شوي و هلته اوبه ډیرې کمې وې ، نژدې پنځه زره عثماني عسکر د تندې له لاسه هملته له منځه ولاړل. هغوې چې ژوندي پاته شوي و هغوې هم د تندې او لوږې له لاسه بې هوشه وو . کله چې بایزید بیرته راستون شو نو ویې کتل چې د هغه په لښکر ګاه باندې د ګوډ تیمور فوځونو ولکه کړې ده ، د هغې چینې څخه چې عثماني فوځونو اوبه څښلې د هغې مخه هم د ګوډ تیمور

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوځونو ګرزولې وه ، اوس نو دبایزید له پاره د سمدلاسه جنګ کولو بله لاره نه وه پاته. هماغه و چې د سې شنبې په ورځ ، د جولاې په شلمه د ۱۴۰۲ عیسوي کال ، د انګورې په سیمه کې هغه معرکه را منځته شوه چې....

مشهور تاریخپوه (ګبن) لیکي چې دې جنګ «دتیمور شهرت او عظمت ته تلپاتې والې ورکړ. او د بایزید ذلت اوسپکوالي یې د تل له پاره یو یادګار پرېښود ......»

د عثماني دولت تاریخ لیکي چې: د جنګ په وخت کې ګڼ شمیر مسلمانو سردارانو د بایزید ملګرتیا پرېښوده ، په دې توګه بایزید دګوډ تیمور د اته لکه ځواکمنو فوځونو په مقابل کې یواځې دلس زره ینې چرې فوځیانو سره ځانته پاته شو.

دسربیا پادشاه «لارډ ستیفن» هم تر اخره پورې د بایزید سره و خو دماتې خوړلو وروسته یې دهغه ځایه تېښته وکړه ، بایزید د محمودخان چعتایی په لاسو و نیول شو، دهغه د پنځو زامنوڅخه چې په جنګ کې شریک و درې کسه ژوندی پاته شوی و. دهغې ډلې څخه شهزاده سلیمان د اروپا په لور راوګرزید ، شهزاده محمد (اماسیه)ته ورسید او شهزاده عیسی دکرمیا په لور وتښتید. شهزاده موسې ژوندي و نیول شو او د شهزاده مصطفې په اړه هیڅوک خبر نه شول چې څه پرې وشول. کیداې شي په جنګ کې وژل شوي وي ، د جنګ د پاې ته رسیدو وروسته بایزید و نیول شو او ګوډ تیمور هغه د اوسپنې په یوې پنجرې کې بند کړ، او هر چیرې به چې ته ، د هغه پنجره به یې له ځانه سره وړله. بایزید د ا سپکاوی و نه شو زغملې او نزدې اته میاشتې وروسته یې په همغه اوسپنیزه پنجره کې ساه ورکړه. او دهغه روح د عنصری او فولادي دواړو پنجرو څخه په یوه وخت کې ازاد شو.»

دانګورې د جنګ نه وروسته په ډاګیزه توګه عثماني سلطنت له منځه تللې معلومیده ، ځکه د عثماني سلطنت ټول باج ورکونکي ریاستونه ازاد او خپلواکه شوي و. دبایزید دشپږو څخه پنځه زامن یې دانګورې په جنګ کې دهغه سره شریک وول ، هغه ځلور چې ژوندي پاته شوی و ، دبایزید د بندی کیدو وروسته مختلفو کوچنیو کوچنیو ریاستونو ته ولاړل اوهملته حکمرانان و ګرزیدل ، هغوې بیا په خپلو منځو کې په جنګونو پیل وکړ. اخري سوبه شهزاده محمد ته ترلاسه شوه، ځکه شهزاده محمد داتو کالو په دوران کې د عثماني سلطنت د لاسه تللې وقار اوعزت بیر ته په ځاې کړ.

شهزاده محمد د یوڅلویښت کالو په عمر په ۱۴۲۱ کې وفات شو او په بروصا کې خاورو ته وسپارل شو ، سلطان مرادخان ثاني دهمغه زوې و. او په دې توګه د عثماني سلطنت د سلاطینو د نسب لړۍ داسې را جوړه شوه: «عثمان» ددې کورنۍ لمړنی تاجدار و چې په ۱۲۸۸ کال کې را پیدا شو. دهغه زوې « اورخان» ۱۳۲۲ کې.... دهغه زوې « مرادخان اول» په ۱۳۵۹ کال کې.....دهغه زوې « بایزید یلدرم» په ۱۳۸۹ کال کې.... دهغه زوې « شهزاده

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد اول » په **۱۴۳۱** کال کې ...دهغه زوی « دویم مرادخان » په **۱۴۲۱** کې ...دهغه زوی سلطان « **محمد فاتح**» په **۱۴۵۱** کال کې په تخت کیناست.

د سلطان محمد فاتح د سلطنت نه وروسته عثماني سلطنت تر سوونو کالو پورې دوام درلود . خو هغه عزت او شهرت چې د سلطان محمد فاتح په برخه شوې هغه بل چاته تر اوسه نه دی په برخه شوی ، په حقیت کې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایلي و چې......

« د قسطنطنیی فاتح به جنت ته داخلیږی..»

دا مبارک حدیث ډیر مشهور شوي و . اودهمدې حدیث دعملی کولو او ددې حدیث د تاج دپه سرکولو له پاره اموي حکمرانانو د « لمړي یزید » څخه نیولې تر بایزید یلدرم پورې او بیا تر سلطان مردا خان ثاني او...... ټولو په قسطنطنیی باندې دحملې کولو او د دې سیمی د ولکې کولو له پاره یرغلونه کړې و ،خو هیڅ یویی په فتحه کولو بریالي شوي نه و ، دا سعادت د سلطان محمد فاتح په برخه و . همغه و توانید د **۱۴۵۳** کال د مئ په **۲۹** مه د ستر اهنګر اربان د ځواکمنو توپونو په واسطه د قسطنطنیی دیوالونه را چپه کړي او په دې توګه دا ښار د تل له پاره د مسلمانانو استنبول وګرځي...

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد خان

سلطان مرادخان ثاني د**۸۵۵** هجري کال د محرم الحرام دمیاشتې په پنځمه ،یا د **۱۴۵۱** عیسوي کال د فروری د میاشتې په نهمه په « اورنه» کې وفات شو . دهغه تجهیز او تکفین په پخوانی پایتخت «بروصا» کې ترسره شو ، دسلطان مرادخان د مړینې وروسته دهغه زوې شهزاده محمد دکوچنۍ اسیا د «ایدین» په ریاست کې و ، په دې وخت کې د شهزاده محمد عمر یوشت کاله او څو میاشتې و . ددې نه مخته هغه دخپل پلار په ژوندون دوه ځله په تخت ناست و ،کله چې ورته دخپل پلار مراد خان د مړینې خبر ور ورسید نو سمدلاسه په آس سپور شو او دهر څه د مخه یې داخبره وکړه:

«هغوې چې له ماسره مینه لري له ما سره دې را روان شي (عثماني دولت)»

هغه د دانیال ددریاب څخه راتیر شو او اورنه ته راورسید. همدلته یې دتخت ناستې مراسم هم ترسره شول ، اوس نو هغه شهزاده محمد نه و بلکه سلطان محمدخان گرزیدلی و. کله چې هغه د اورنه شاهي محل ته را ننوت نو ګڼ شمیر مینه وال یې وکتل. ملکه سروین چې د سربیا د پادشاه لازړ ستیفن لور وه او دسلطان مرادخان ثاني ښځه او د سلطان محمد میرنۍ مور وه... دخپل میرني زوې شهزاده محمد په تخت کیناستو باندې ډیره خوشحاله بریښیده . دملکې سروین د ګیډۍ نه د شهزاده محمد یو میرنی ورور هم پیدا شوې و خو په دې وخت کې دهغه یواځې اته میاشتې و . دملکې سروین نه علاوه دلته اغا حسن ، قاسم بن هشام ، طاهربن هشام هم دسلطان محمد د استقبال له پاره موجود وو . دوې د سلطنت د مشرانو او امراو په سلا د تاج پوشۍ ورځ و ټاکله . اودهغې ورځې له پاره یې هرډول تیاري پیل کړه.

هغه وخت چې سلطان محمد خان دخپلې ځوانۍ په وخت کې دوه ځله په تخت کیناست خو دواړه ځله یې د نابرابرو شرائطو له مخې د سلطنت واګې بیرته پریښودې. لمړۍ ځل یې د لازړسلاس او هونیاډۍ د تړون ماتولو په اساس او دویم ځل په ښار کې د ینې چرې د بغاوت له امله . دواړه ځلې یې پلار مرادخان ثاني د سلطنت دخوندې ساتلو په خاطر مداخله کړې اوبیرته راستون شوې. په دې خاطر په عامو خلکو کې د ا اندیښنه راپیدا شوې وه چې سلطان محمد خان د سلطنت کولو د امورو وړتیا نه لري. اوس نو سلطان محمد خان دا ثابتول غوښتل چې په پنځلس کلنۍ کې چې ورته کوم سلطنت تر لاسه شوې و هغه وخت خبره بیله وه او اوس چې ددویشت کالو په عمر کې ورته یوځل بیا سلطنت تر لاسه شوې ، خبره بیله ده.اوس نو محمد کوچنی ماشوم نه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

. هغه د تاج اغوستلو د جشن نه دوه ورځې مخته قاسم بن هشام خپل ځانته راوباله او د شاهانه دبدبې سره یې هغه ته ښه راغلاست ووایه. تاریخ لیکي چې:

سلطان محمد قاسم بن هشام ته وویل: «راځه.....قاسم بن هشامه راځه.... ګوره ! چې دوه ورځې وروسته زما د تاج اغوستلو چشن دې. اوس خو زه د عثماني سلطنت تاجداره اوسلطان ګرزیدلې یم. ته خو پوهیږې چې زما په اوږو څومره ستر بار اچول شوې دې ، مخکې له دې نه چې ما سلطان وګرزوی ما ته ستا مشورو ډیر ځواک او توانایي راکوله. په دې خاطر مې نن تاته زحمت درکړ تر څو دا ځل هم له ما سره قدم په قدم ملګرتیا وکړې ....»

قاسم د سلطان د لهجې څخه سخت حیران شوې و ،ځکه هغه اوس هغه نوې ځوان شهزاده نه و چې د نن څخه شپږ کاله دمخه په تخت کینول شوې و. قاسم ته داسې محسوسیدله چې دکوم ستر شهنشاه اواز اوري ، دسلطان د لهجې څخه علاوه د سلطان په نور شخصیت کې هم ډیر بدلون راغلې و. دهغه په مخ باندې دځوانۍ تازه وینه او په سترګو کې شاهي دبدبه او جلال په کتلوسره قاسم داسې احساسوله چې دا ځل سلطان محمد خان د کوم ستر عزم اوهوډ سره یوځاې په سلطاني تخت باندې دکیناستو اراده لري. په دې خاطر یې پخوانۍ دوسته له یاده وویستله او په ډیر ادب سره یې وویل:

« درونده سلطانه !... عثماني سلطنت به ستاسې په څیر تاجدار باندې ویاړي ، زه داسې احساسوم چې قدرت به ستاسې په لاسو ډیره ستره کارنامه تر سره کوي .....تر هغو چې زما دخدماتو پورې اړه لري نوزه اوزما ټوله کورنۍ داسلام او عثماني سلطنت له پاره هر غږ ته لبیک وایي.»

قاسم د سلطان محمد خان سره دخبرو په وخت کې خپله پخوانۍ بې تکلفي له یاده ویستلې وه ،بلکه دشاهي ادابو د ټولو غوښتنو سره یوځاې یې دسلطان سره خبرې کړې وې ، څرنګه چې دوه ورځې وروسته د تاج دپه سر کولو جشن و نوپه دې خاطر سلطان ورته وویل:

قاسم بن هشامه !.... مونږ هر څه له یاده ویستلې شو خو د ینې چرې د یوشمیر ډلو بغاوت له یاده نه شو ویستلې. دهمغه بغاوت په پایلو کې ستا پلار او ورندار هم شهیدان شول او زه اوس هم دهمغو خلکو څخه چې هغه وخت یې په ینې چرې کې د بغاوت اور بل کړې و اندیښنه لرم. هسې نه چې دا خلک یو ځل بیا د سلطنت د انتظام دخرابولو له پاره هڅې وکړې ، دا ځل ما ته په دې خاطر مخکې تر مخکې را وغوښتې تر څو د راټوکیدلو اندیښنوپه اړه فکر وکړې ، زه غواړم چې ته د ینې چری په هغو وګړو باندې څارنه وکړې چې مشکوک معلومیږي»

قاسم د سلطان محمد په ارادو باندې پوره پوره پوه شوې و .ځکه سلطان یوځل بیا قاسم ته د جاسوسۍ کار ورسپاره. اوپه خپله دقاسم په سترګو کې هم دا اړینه بریښیده. ځکه دسلطان مرادخان د مړیني سره سم همدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول خبرونه خپریدل چې په يني چري کې يو ځل بيا د بغاوت د اور بليدو ته کار کيږي ، همدا علت و چې قاسم دا مسؤليت ومانه او سلطان ته يې وويل:

درونده سلطانه !.... ستا بصيرت ته احترام لرم. د تاج د په سرولو په ورځ د مخربو عناصرو څارنه ډيره اړينه ده. په حقيقت کې يو شمير وګړي ستا د شخصيت او عزائمو څخه په ويره کې دي. هغوې نه غواړی ته د مسلمانانو قيادت سنبال کړې. خوداسې خلک هر څوک چې دې ، يوه خبره ډاګيزه ده اوهغه دا چې داډول وګړي د قسطنطنيي د پادشاه روزل شوي اولاسپوځي عناصر او ځانګړی خلک دی»

قاسم تر ډيره پورې دسلطان سره په پټه توګه په ډيرو امورو باندې خبرې کولې اوبيا يې دهغه څخه اجازه واخسته اوبيرته راستون شو.

اوبيا د سلطان محمد خان د تاج دپه سرولو ورځ هم دعثماني تاريخ په پاڼو کې يوه نه هيريدونکې ورځ ده .....داسې ورځ چې دسلطان او قاسم بن هشام ټوله خواري يې په اوبو يوړه ،او دښمن دهماغه تاج پسرولو په وخت کې خپل کار انجام کړ.

دسلطان محمد خان دربار په جوش وخروش کې و. دسلطنت مشران ، وزيران ، امران ، دښار مشران اوسپين ږيري ..... دسلطاني قصر په عام ديوان کې سره راټول شوي و. دا يوه پراخه اوغځيدلې برنډه وه. ددې ځاې ځلورو خواو کې د غونډې ګډون کونکو ته ناست ځايونه جوړکړل شوي و. په دې وخت کې په دې عام ديوان کې د زرو څخه زيات وګړي ناست و. دسلطان په سر د عثماني سلطنت تاج کيښول شوې و. تر ټولو د مخه د شاهي کورنۍ غړو سلطان ته دمبارکۍ له پاره را روان و. د څو مشرانو ، ښځو اونرو وروسته د ملکې سروين د مبارکۍ ورکولو وخت راغې. دا دسلطان مراد خان ښځه او دسربيا دپادشاه لارد ستيفن لور او اروپاې نژاده وه ، ډيره ښايسته او حسينه ښځه وه ، ملکې سروين ته سلطان محمد خان ډير ګران و. هغې دهمغې لمړۍ ورځې را هيسې دسلطان محمد خان سره مينه اومحبت کاوه ، ملکه سروين رامخته شوه او دګلونو يوه ګيډۍ يې د سلطان محمد خان په لاسو کې ورکوله چې يو ناڅاپه تم شوه. هغې لا د څه ويلو له پاره خپلې شونډی نه وې پرانستې چې دعام ديوان څخه بيرون يو ناڅاپي شور اوغوغا جوړه شوه،ملکه سروين په خپل ځاې ودريده ، دسلطان په تندي باندې هم ليکې راپيدا شوې. لږ څه په قهر اوغصې سره يې حکم وکړ:

« دا کوم ګستاخه انسان دې ؟ .... چې زمونږد تاج د پسرولو په جشن کې په خپل کرغيړن اواز سره بدشګوني خپروي .....هغه و نيسۍ او زمونږ مخې ته يې راوړئ ....»

ګڼ شمير سپاهيان د برق په څير د عام ديوان مخې ته ور و ځغليدل ، د سلطان سترګې هم د بيرون په لور نښتې وې. دسلطان په مخ باندې د حيرانتيا تر څنګ قهر او غصه هم خپره شوې وه. ددربار ټول کسان په خپلو خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځايو کې سره خوزيدل. دلږ څه ځنډ نه وروسته د سلطان عسکرو يو زوړ «خواجه سرا» دلاسونو څخه نيولې و او د سلطان مخې ته يې راوړ. خواجه سرا په خپلو دواړو لاسونوکې کوم څيز نيولې و چې په کاليو کې يې را تاو کړې و. داسې بريښيده لکه خواجه سرا چې کوم تيخور ماشور را خستې وي. زوړ خواجه سرا په ژړا ژړا سره دربار ته را ننوت ، هغه د شاهي عتاب هم څه پرواه و نه کړه ، دربارته د را ننوتلو سمدستي وروسته يې په واويلاو پيل وکړ او ملکې سروين مخې ته ورغې او په مخ وهلو يې لاس پورې کړ ، ملکې هغه دپخوا څخه پيژانده اودهغه په دې کار باندې ډيره حيرانه ولاړه وه. ځکه هغه ددې خاص خواجه سرا و ....« ځانګړې خادم» ، ملکې چې دهغه په لاسو کې تيخور ماشوم وکوت نو ولړزيده ، هغه هر څه له ياده وويستل اوپه ژړا يې منډه کړه او دخواجه سرا لورې ته ورغله. دهغې زړه په زوره زوره دربيده. يقيننا چې د خواجه سرا په لاسو کې نوې پيدا شوې شهزاده و. دا د سلطان محمدخان ميرنې ورور و چې تر اوسه يې شيده خوړل. او ملکې سروين د ګيډې څخه راپيدا شوې و. ملکه زېر مخ د خواجه سرا په لور ورغله او خپل کوچنې يې دهغه دلاسو څخه راواخست.

دې پيښې په دربار باندې عجيبه اغيز کړې و ،خلکو د خواجه سرا په لاسو کې دماشوم د راوستو د انداز څخه داسې انګيرلې وه چې د خواجه سرا په لاسو کې د ملکې سروين د تيخور کوچني لاش پروت دې. په دې وخت کې دسلطان محمد عمر په سختۍ سره تر دوويشت کالو پورې رسيده. هغه ددې حالاتو څخه سخت انديښمن شوې و. هغه په دې نه پوهيده چې دا ټول هر څه دومره په ناڅاپه توګه څنګه پيښ شول. ملکې چې کله خپل مړ ماشوم په لاسو کې واخست نويوه زړه شکونکې چغه يې ووهله او ټول وجود يې په لړزان شو. ملکې وکتل چې دهغې تيخور ماشوم چې عمريې اته مياشتې و وژل شوې دې. داڅه ډول داسې په ناڅاپې توګه مړ کړل شو ؟ ما خو لږه شيبه مخکې خپل دغه نوې شهزاده په خندانه خوله اوخوشحالۍ سره پرې ايښې و اودلته راغلې وم. لږه شيبه مخکې دغه نوې شهزاده دخپلې مور سره لوبې کولې ، بيا دا هر څه څنګه په ناڅاپې ډول مخته راغلل چې خواجه سرا د هغه معصوم لاش په لاسو کې ونيوه او ډک دربار ته راغې. ملکې د دربار د حاضرينو څخه د پروا کولو پرته ژړل. هغه يوه مور وه او کوچنې شهزاده دهغې دزړه ټوټه وه. سلطان په ډير بد حالت کې واقع شوی و. دا دهغه د تخت دکيناستو لمړۍ ورځ وه. ناڅاپه يې په زړه کې را وګرزيدل چې د خواجه سرا څخه حقيت معلوم کړي ، په دې اساس يې لږ څه په نرمه لهجه د خواجه سرا څخه و پوښتل:

«خواجه سرا ...... دا هرڅه ،څه ډول مخته راغلل ؟..... مونږ ته حقيقت ووايه .... ترڅو مونږ ددې معصوم قاتل همدا اوس او په همدې وخت کې جهنم ته وليږو او د خپل دغه کوچنی ورور بدل واخلو.»

دسلطان دخبرو په اخري الفاظوکې غورس و. خو دخواجه سرا دخبرو په اوريدو سره دسلطان دپښولاندې زمکه و تښتيده ، سمدلاسه را کوز شو اوپه زمکه و دريد اوبيا لږه شيبه وروسته ټول دربار دهغې څپيړې اواز واوريد چې سلطان پرې هغه زوړ خواجه سرا وهلې و....ځکه چې خواجه سرا سلطان ته ويلې و.« واه ! سبحان الله ، قاتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پوښتنه کوی چې کوچنې شهزاده چا وژلې دې ؟.... اې د دربار ناستو خلکو !....زه ګواهي ورکوم چې ....دغه معصوم او نوې کوچنې شهزاده ستاسې دغه نوي سلطان وژلې دې....زه ګواهي ورکوم.....زه ګواهي ورکوم......»

خواجه سرا چيغې او سورې وهلې او د دربار ټول ميلمانه هک پک حيران ولاړ و، خواجه سرا د ډيرې بې ادبۍ او بداخلاقۍ څرګندونه کړې وه ، هغه شاهي عتاب او قهر ته په ډاګيزه توګه بلنه ورکړې وه ، هغه په دربار کې او د تخت د کيناستو په همغه لمړۍ ورځ اولمړي ساعتو کې پر سلطان محمد باندې د خپل کوچني ورور د قتل الزام لګولې و . ملکه سروين ددې خبرې داوريدو سره خاموشه شوه او په برندو سترګو يې د سلطان په لور کتل. دلږ وخت له پاره د سلطان په ګډون ټول دربار داسې و لکه مار چې خوړلې وي. هر څوک په خپل خپل ځآې کې په فکر کې ډوب وو.....اوس به څه کيږي ، ملکه خود بې هوشۍ په حال کې وه او د خپل کوچني معصوم ماشوم لاش يې د سينې سره کلک نيولی و او په ډيرو حسرتناکو سترګو يې د سلطان په لور کتل. ځکه هغه د سلطان د تاج د پسرولو په خاطر د هغه د مبارکۍ له پاره دربار ته راغلې وه. زوړ خواجه سرا لا تر اوسه په دربار کې لوڅې پښې ولاړ و . او د دربار ميلمانه پټه او چپه خوله د سلطان د حکم منتظر ولاړ و.

په همدې وخت کې يو زوړ سردارد دخپله ځايه پاڅيد او سلطان ته يې وويل: « درونده سلطانه !.... د دربار ميلمانه د سلطان د حکم انتظار کوی....او ټول خلک غواړی په دې و پوهيږي چې سلطان د خپلې تاج پوشۍ په لمړۍ ورځ ولې ددې کوچنی شهزاده د وژلو حکم صادر کړې و .....»

اوس نو د سلطان محمد له پاره ددې نه زيات خاموشه پاته کيدل د زغم وړ نه و . يو ناڅاپه يې خپله شاهي چپنه را تاوه کړه او بيرته د تخت په لور ورغې. او په ډيره جارحانه توګه په تخت ور وخوت. خو په تخت د کيناستو په ځاې و دريد او په ټولو درباريانو يې يو نظر و ځغلاوه. بيا د يوه زخمي زمری په څير و غوريد او ويې ويل:

« زه حکم کوم چې ..... همدا اوس اوهمدا شيبه د معصوم شهزاده قاتل په زنځيرونو تړلې زمونږ مخې ته راحاضر کړئ ،..... مونږ پوهيږو چې هغه د کوم شيطان په حکم سره داډول کرغيړن کار تر سره کړې دې. زه به د معصوم شهزاده دقاتل سره په خپله توره باندې قلم کړم.»

سپاهيانو دمحل دننۍ برخې ته ورمنډې کړې ، خو سلطان بيرته را وڅرخيد او د خواجه سرا څخه يې وپوښتل « مونږ د معظمې ملکې خواجه سرا ته دهغه دګستاخۍ په اړه بښنه کوو ..... اودخواجه سرا څخه غواړو چې ووايی چې هغه ته څه ډول دمعصوم شهزاده د قاتل په اړه معلومات تر لاسه شوی دي....؟»

اوس نو خواجه سرا هم دخپل جذباتي کيفيت څخه لږ څه راوتلې و. ترخنګ يې د سلطان لهجې هم هغه ډاډمن کړې و چې هغه د تحقيق پرته په نوي سلطان باندې دخپل کوچني ورور د وژلو تهمت تړلې و او په دې توګه يې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګ ته بلنه ورکړې وه . خو کله چې سلطان هغه ته بښنه وکړه نو هغه بیرته را ژوندې شو او په لړزیدلې اواز یې وویل:

«درونده سلطانه !... زما د ګواهۍ سبب داو چې ماته د نوي شهزاده قاتل دهغه د وژلو وروسته وویل چې هغه شهزاده د سلطان په حکم وژلې دې..»

دخواجه سرا د خبرو په اوریدو سره سلطان ولړزید ، هغه په سخت اواز سره په بې اختیاره توګه وویل:

« هغه بدبخت څوک دې چې پر مونږ یې داسې ناروا الزام لګولې دې ؟ او ددې معصوم په پاکه وینه یې لاسونه سره کړي دي ؟ ، ، ،»

دسلطان په مخ د ځوانۍ جوش د شاهي جلال په بڼه را ښکاره شوی و . او په دربار کې هر کس په خپل ځاې باندې ګم سم ولاړ و . د خواجه سرا حالت هم دمخکې څخه بدل شوې و ، اوس نو هغه په خپل مخکینې کرچار باندې پیښمانه معلومیده ، هغه په نښتې ژبه باندی یو ځل بیا وویل:

« درونده سلطانه ! ... دغه معصوم شهزاده د ینی چري سپه سالار د شاهي کنیزانو څخه ستا په حکم تر لاسه کړ اوبیا هغه سفاکه او ظالم انسان هغه له ځانه سره حمام ته یوړ او هلته یې د اوبو په ډنډ کې غرق کړ....»

په دې وخت کې د ټول دربار مخه د معظمې ملکې په لور شوه ، ځکه چې ملکه په ولاړه ولاړه یو دم په زمکه راپریوته او بې هوشه شوه . سلطان سمدلاسه ورمخته شو او پخپله یې ملکې سروین ته اوږه ورکړه ، دلږ ځنډ وروسته ملکه په خپلې خانګړې خونه کې د شاهی طبیبانو تر علاج لاندې وه . لا تر اوسه دربار نه و رخصت شوې . سلطان د خواجه سرا څخه د پیښې په اړه ټول معلومات تر لاسه کړي و او د ینی چري سپه سالار په اړه یې حکم وکړ چې زنځیر تړلې یې د سلطان مخې ته راوړي . خو پخوا تر دې چې د سلطان ددې حکم دتعمیل له پاره سپاهیان ولاړ شی ، بهرام خان په خپله د ینی چري دغه قاتل سپه سالار زنځیر تړلې د سلطان مخې ته راوست . سپه سالار پرته له کومې ویرې د سلطان دربار کې و درید.... دسلطان مخ تک سور شوې و . او سترګې یې د اور په څیر انګار ګرزیدلې وې . هغه د ینی چري ددې سپه سالار په دې جرءت باندې حیرانتیا هم وښوده او ډیره بې حده غصه هم ور ته راغله . ځکه هغه دخپله اړخه داسې ښووله چې هیڅ ډول ظلم او تیرې یې نه دې کړې . بلکه هغه څه یې چې یې کړي دي بلکل درست او سهي یې کړي دي ، دسلطان له پاره د سپه سالار انداز د پرېښونکي په څیر و په دې خاطر ورته سلطان په ډیر سختو الفاظو کې وویل:

« سپه سالاره ! .... مونږ ته یواځې په دوو ټکو کې ځواب راکړه . ایا تا زما د کوچني ورور د وژلو سفاکانه او ظالمانه جرم تر سره کړې دې ؟....یا نه ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! ما دا کوچنی شهزاده وژلی دی..... خو ددې کار په تر سره کولو کې ما کوم جرم نه دی کړی ، هغه څه چې ما کړي دي د سلطنت د بهبود له پاره مې ترسره کړي دي ځکه چې په عثماني سلطنت کې تل دا ستونزه راپیدا کیږي چې د سلطنت شهزادګان د تخت او تاج د تر لاسه کولو له پاره دټول قوم اوولس په مقدراتو باندي لوبې کوي....

« خاموش ! ...ته د ادابو د حد څخه تیریږي.... تا نه یوازي کوچنی شهزاده وژلی بلکه پر مونږ دې د درواغو الزام هم لګولې دي ، چې دهغې په اساس دملکې خواجه سرا او د دربار یوشمیر نور وګړي مونږ له تاسره په دې کار کې شریک ګڼې...... حال دا چې مونږ په دغه ډک دربار کې خپل خدای حاضر اوناظر ګڼو او دا سوګند یادوو چې مونږ ددې سفاک ددې وحشت څخه بلکل بې خبره وو .... اوستا دا جسارت هم دبښلو وړ نه دې چې تا په ال عثمان باندي دتخت و تاج له پاره په خپل منځي جنګړو کولو ولګاوه ....مونږ تاته د مرګ د سزا د اورولو نه مخته دا پوهیدل غواړو چې ته د چا له پاره کار کوې د دقسطنطنیی د قیصر له پاره او که د هنګری د پادشاه هونیاډی له پاره ؟»

سلطان ، سپه سالارته په یوه ډول دمرګ سزا واوروله ، خوپه حقیقت کې هغه لږ څه په ویره کې و . هغه په دې پوهیده چې دیني چري دفوځ په څیر دغسې یو ستر سپه سالار ته دسلطان د تخت ناستې په لمړی ورځ د مرګ سزا ورکړل شي نو په دې فوځ کې به یو ځل بیا بغاوت را ولاړ شی. نن دسلطان له پاره دخپل ژوند سخترینه لمحه تر مخه وه. داسې لمحه چې په اړه یې ویل کیږي (نه جاي رفتن.... نه پاي ماندن..) ، اوس که چیرې هغه د نوي شهزاده د سفاکانه وژلو بدله دسپه سالار څخه نه اخلي نو په درباریانو او نورو خلکو کې به ډیره سخته غصه اوقهر را وپاریږي ، اوبیا په ځانګړې توګه دهغه میریزه مور ملکه سروین دخپل تیخور کوچني ماشوم څخه د بې برخې کیدو نه وروسته بې هوشه پرته وه اوپه خپله سلطان ته هم خپل کوچنی ورور ډیر ګران اومحبوب و ، په دې خاطر یې هغه سپه سالار ته ډیره غصه راتله خو خپل ځان یې بې وسه احساسوه. هغه د سپه سالار څخه په دې خاطر دا پوښتنه کړې وه تر څو د عسیویانو سره د سپه سالار اړیکي را ډاګیزه شي اوبیا ددې سفاک څټ په اسانی سره پرې کړل شي... خو سپه سالار یو ځل بیا همغسې ځواب ورکړ:

« درونده سلطانه !.... سلطان بایزید یلدرم چې څنګه په تخت کیناست نو تر ټولو لمړی یې خپل کشر ورور شهزاده یعقوب دهمدې مقصد له پاره وواژه دکوم له پاره چې ما دا کار ترسره کړې دی. ځکه دهغې ددربار علماو فتوې ورکړې وه چې...... الفتنة الشد من القتل .... فتنه د قتل څخه ډیره بده ده. په دې خاطر یې شهزاده یعقوب پرته له کوم دلیله وواژه. ترڅو په راتلونکې کې کومه فتنه را ولاړه نه شی. ما هم دهمدې مقصد له پاره د کوچني شهزاده ژوند پای ته ورساوه تر څو سلطنت د راتلونکي پیدا کیدونکې فتنې څخه خوندي پاتې شي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسپه سالار ځواب ډیر عجیب و غریب و ، سلطان ورته په ډیره بده خوا وویل :« ته بلکل درواغ وایی ، داسلام په مفتیانو باندې ناروا الزام لګوي. دا د مسلمانو سلاطینو کار نه دې بلکه د مصر د فرعونانوکار دې چې کوچني ماشومان دخپل تخت او تاج دخوندي ساتلو په خاطر وژني . مونږ تا په هیڅ صورت نه شو بښلې ،که څه هم زمونږ دا ټول سلطنت پرې له منځه ولاړ شي.

سلطان ډیر کلک عزم او هوډ کړې و او دتیرې په څیر یې په سخته لهجه جلاد ته حکم وکړ چې هغه دې د سپه سالار سر قلم کړي او دمعظمې ملکې په پښو کې دې یې کیږدي. دسلطان دحکم د اوریدو سره سم سپه سالار د لمړي ځل له پاره په ویره کې شو اوپه ډیره مضطربه توګه یې سلطان ته مخ کړ اوورته یې وویل:

« درونده سلطانه ! ...ته د یو تیخور کوچني په بدل کې دعثماني سلطنت د ستر فوځ ینی چري راتلونکې په داو ږدی.او دا کار به دقوم اوولس له پاره ډیر زیانمن ثابت شي. په دې توګه به لکه دپخوا په شان په فوځ کې یو ځل بیا بغاوت را ولاړشي ، ماته د خپل ځان په اړه غم نه شته. زه د معظم سلطان دحکم سره سم دخپل څټ پرې کولو ته تیار یم ،خو په دې توګه به سلطنت ته ډیر زیات زیان اونقصان ور رسیږي.»

په حقیقت کې د سپه سالار خبرې پټ ګوابنونه وو چې سلطان پرې ډیر ښه پوهیده. خو اوس هغه پریکړه کړې وه اوویلي یې چې په هیڅ صورت به دا ظالم اوسفاک نه بښي. دسلطان د حکم سره سم جلاد هملته د سپه سالار دکار دپای ته درسولو له پاره را حاضر شو ....خو پخوا تر دې چې هغوی دې په زنځیرونو کې تړلې سپه سالار دژوند څخه بیغمه کړي.... د یوه اړخه قاسم بن هشام مخته راغې اوسلطان ته یې عرض وکړ چې:

« درونده سلطانه ! د یوه سرکاري سراغ رسان په توګه زه د سلطان څخه اجازه اخستل غواړم چې هغه دې دغه مجرم د لا زیات تحقیق له پاره ماته حواله کړي. تر څو دهغه څخه معلومات تر لاسه کړل شی چې دا مذموم او کرغیړن عمل یې دچا په اشاره سره تر سره کړې دی.؟»

په حقیقت کې قاسم د سلطان ستونزه حل کړې وه. که په د ې توګه په رښتیا هم د سپه سالار اړیکي د کومې مسیحې ډلې سره ثابتې شي نو بیا به دیني چري د سالار د وژلو کار په ډیره اسانۍ سره تر سره شي. دبله اړخه سلطان ته د قاسم په دې وړاندیز حوصله تر لاسه شوه اوداسې ورته څرګنده شوه لکه د رحمت ملائکه چې یې بسپني ته را رسیدلې وي. سلطان سمدلاسه حکم وکړ چې د کوچني تیخور شهزاده قاتل د قاسم بن هشام سره یوسئ. ددې وروسته سلطان خپل دربار رخصت کړ. نن د تاج د په سرکولو ورځ وه اوهمغه څه په کې وشول چې سلطان او قاسم بن هشام ترې ویریدل. سازشي او غدارو عناصرو خپل کار تر سره کړې و او دسلطان له پاره یې په همغه لمړۍ ورځ ډیره ستره ستونزه راپیدا کړې وه ، دا مسئله بلاخره د قاسم بن هشام په واسطه حل شوه او هغه د کوچني شهزاده سفاک قاتل د خپله ځانه سره د پټې محکمې تاخانې ته یوړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په راتلو سره قاسم بن هشام ټول سپاهیان رخصت کړل. اوکله چې تا خانه خالي شوه نو قاسم بن هشام سپه سالار ته وویل: «سپه سالاره !تا د پادشاه ورور وژلې دې، او په خپلو لاسو دې وژلې دې،ته خو پوهیږې چې ته د مرګ څخه خوندي کیدې نه شې. خو ستا د خوندي پاته کیدو له پاره یوازې یوه لاره شته اوهغه دا چې زه تا ته د دې ځایه د تیښتې لاره پرانزم. زه له تاسره کومک کولو له پاره تیار یم ، خو په دې شرط چې ته به ما ته یوه خبره کوې «..

« قاسم بن هشامه ! زه پوهیږم چې ته له ما څخه څه غواړې. ته به له ما څخه دا خبره راباسې چې زه دوایم چې زه د عیسویانو جاسوس یم. خو دا به ستا ډیره غلطه انګیرنه وي ، زه اوس هم په همغه خبره ولاړ یم چې دسلطان ورور مې دسلطنت د خیر ښیګڼې له پاره وژلې دې.»

سپه سالار د قاسم د هیلو نه زیات چالاکه و خوت. خو قاسم خپل همت له لاسه ورنکړ او یو ځل بیا یې ورته وویل :

« ماته له تا څخه دکومې خبرې د راویستلو اړتیا نه شته. زه ډیر ښه پوهیږم چې ته د چا له پاره کار کوې. زه په دې هم خبر یم چې ستا اصلیت د کومه ځایه دې. او په ینې چري کې څه ډول ور ننوتې یې. شاید تاته به ډاګیزه شوي نه وي چې هغه څوک چې د لمړي ځل له پاره یې د ابوجعفر او سلیم پاشا دمخونو نه پرده لرې کړه هغه زه وم. ما ته په دې اړه هم معلومات شته چې د سلطان مشر ورور علاوالدین په خپل طبیعي مرګ نه دې مړ شوې بلکه هغه وژل شوې دې. ته په کومه غلطه انګیرنه کې ځانه مه غورزوه. زه غواړم له تاسره یوه سودا وکړم. ماته دخپل یو ذاتي دښمن په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو اړتیا ده. ددې په بدل کې زه تا ته د «اورنه» څخه د وتلو لاره پرانستې شم.

اوس دقاسم دخبرو په اوریدو سره د سپه سالار زړه درزار پیل کړ. هغه ته د قاسم په خبرو کې رینښتیاوالې احساسیده. هغه په دې هم پوهیده چې د قاسم دښمن څوک و. هغه به ښنګه اوڅه ډول ابوجعفر له یاده ویستلې وې چې د پریښودو او ازادولو له پاره یې څو کاله مخته ، په یوې تیارې شپې اورنه په شمالي کلا باندې حمله کړې وه .... هو !....دا سپه سالار همغه شخص و چې نقاب پوښه ډله یې د شپې په تیاره کې دابوجعفر پسې ولاړل اوهغه یې د قاسم د بندي خانې څخه خلاص کړ، دسپه سالار قصه ډیره لنډه وه. هغه په قسطنطنیه کې پیدا شوې و . هملته روزل شوې و ، کورنۍ یې د قیصر نژدې دوستان و. په دې خاطر قیصر هغه د یوه ستر کار له پاره مؤظف کړې و. اوهغه ستر کار داو چې هغه دې په کوم جنګ کې په مصنوعي توګه ځان بندي کړی او دسلطان په یني چري کې دې ځان ور ننباسي. اوبیا هغه همداسې وکړل. ددې یو علت دا و چې دسلطان یني چري په اصل کې د عیسوی بندیانو څخه جوړ کړل شوی و ، همغه بندیان چې په جنګ کې به نیول کیدل اوبیا به د روزنې او مسلمانیدو له پاره په یني چري کې ورداخلیدل. کله چې سپه سالار د قاسم دخولې څخه دااوریدل چې قاسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه په اړه په هر څه پوهيږي نو روح يې په لړزه شو . هغه ته داسې څرګنده شوه لکه سلطاني توره يې چې په سر سپره وي. سمدلاسه يې پريکړه وکړه چې د قاسم سره به مرسته کوي اوبيا به داورنه څخه د تيښتې هڅه کوي ، په همدې فکرونوکې ډوب شو اوبيا يې وويل:

« ددې خبرې له پاره به څه ډول ثبوت موجود وي چې تاته ددښمن د پټې د ښوولو وروسته به ته ما پرېږدې ؟»

د قاسم غشې سهي په نښه لګيدلې و . ګويا سپه سالار اعتراف کړې و چې هغه د قيصر جاسوس دې ، دهغه ددې پوښتنې په ځواب کې ورته قاسم وويل: « زما په سودا باندې يقين کول ستا مجبوري ده ،که چيرې ته پرې يقين نه کوې نو مه يې کوه. زه به له تاڅخه د خپل دښمن پته اودرک تا ته د اذيت د درکولو په اساس هم واخلم. اوس چې ستا څنګه خوښه وي...»

د قاسم په خبرو کې وزن و .او سپه سالار دا وزن ډير ښه محسوساوه. هغه په ډيره بې وسۍ سره دقاسم په لور وکتل او ورته يې وويل: « ته سهي خبره کوې. پر تا باور کول زما مجبوري ده. ته زما د لاس اوپښو زنځيرونه پرانيزه. زه له تاسره د تعاون کولو له پاره تيار يم.»

قاسم دهغه ټول زنځيرونه پرانستل. يوازې په لاسو کې يې ورته هتکړۍ پريښودې تر څو حمله ونه کړاې شي. د هغه تر څنګ په فرش باندې کيناست ، په دې وخت کې سپه سالار وويل:

« ابوجعفر ما د جمعې په شپه ستا له بنده ازاد کړ ، ما اوزما ملګرو د نيمې شپې نه وروسته په شمالي کلا حمله وکړه ، هلته شته ساتونکې مو ووژل او د کلا د تاخانې څخه مو ابوجعفر ازاد کړ ،بيا د کلا د ديوال په لور دښاره بيرون کوز شو ، د ښاره بيرون د البانوي کنيزې دلور « مارسي» دسپرلۍ ګاډۍ د څو ساتونکو سره يو ځاې زمونږ منتظر وه. .....»

سپه سالار همدومره خبره وکړه چې د قاسم ماغزه لړې لړې ولاړل. ايا ابوجعفر مارسي دخپله ځانه سره وړې ده ؟ ايا تر هغه وخته پورې مارسي ژوندۍ وه ؟..... د قاسم په مغزو کې دا پوښتنې يوپه بل پسې راولاړيدې. په دې اساس يې ترې په بې صبرۍ سره وپوښتل:

« دا څه.....دا ته څه وايې ؟ ايا د البانوي کنيزې لور مارسي تر دې وخته پورې ژوندۍ وه.»

هو ! هغه زخمي وه ، خوبيا پوره روغه رمټه شوې وه. مونږ هغه په يو غواې ګاډۍ کې واچوله او دالبانيه په لور مو وليږله. مونږ نيغ په نيغه د البانيه لاره وانه خستله. بلکه لمړۍ مو د کوچنۍ اسيا په لور پنځه سوه واټنه لاره ووهله اوبيا د يوه اوږد مور نه د راګرزيدو وروسته د بالقان دغرونو په لور ولاړو ، هلته دبالقان غرونو ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسیدو وروسته ما ابوجعفر ته خداې پاماني وویله. او بیرته اورنه ته راستون شوم. په هغه وخت کې زه سپه سالار نه وم ، بلکه خواجه خیري سپه سالار و ،په دې خاطر زما په غیر حاضرۍ باندې دچا سترګې و نه لګیدې.»

په قاسم د حیرانتیاو غرونه را پریوتې و ، هغه په خپل ځاې ناست ناست مضطرب ګرزیدلې و . مارسي دهغه لمرنۍ محبت ، هغه تر اوسه ژوندۍ وه ، خوشپړکاله مخته هغه مارسي په مړو کې شمیرلې وه . اوبیا کله چې دهغه خاص سرې د البانیا څخه د بیرته راستنیدو په وخت کې هغه ته ویلي و چې سکندر بیګ د مراد خان ثاني قاصدان شهیدان کړي او دا چې مارسی هلته په البانوي قصر کې نه شته. نو هغه متیقین شوي و چې مارسی مړه شوې ده ، خو نن د سپه سالار دخبرو د اوریدو وروسته دهغه اوسان ورخطا شوي وو. ځکه چې اوس نژدې شپږ کاله وروسته هغه ته دمارسی د ژوند په اړه خبر رسیدلې و. هغه ډیر زیات نا ارامه و . اوغوښتل یې چې په څه ډول ددې ځایه والوزې او مارسي ته ځان ورسوي. خو دا ورته ډاګیزه نه وه چې مارسی چیرې ده. هغه په ډیره جذباتي توګه وویل:

« ایا تاته ددې البانوي کنیزې د لور په اړه څه معلومات شته چې هغه اوس چیرې ده ؟او ابوجعفر هغه چیرې وړې ده ؟»

« هو ! ماته معلومه ده چې ابوجعفر هغه البانیی کې سکندربیګ ته ور رسوله.»

« خو اوس هغه په البانیه کې نه شته ، ما یې پخپله پوښتنه کړې ده ....» قاسم ترې په پوره ناقرارۍ سره وپوښتل ، اوس نو سپه سالار دقاسم حالات په کلکه ځارل. هغه کتل چې قاسم دمارسی د نوم په اخستول سره جذباتی کیږي خو هغه ته د مارسی په اړه ددې نه زیات معلومات نه و . همدومره پوهیده چې ابوحعفر له ځانه سره البانیا ته یوړه. بیا هغه لږ څه په ناهیلۍ سره وویل:

« ماته د مارسي په اړه ددې نه زیات معلومات نه شته. خوما ته د ابوجعفر په اړه معلومات شته چې هغه اوس کوم ځاې کې دې.»

د قاسم له پاره دا خبره هم ډیره په زړه پورې وه. دهغه دبدن ویښتان راپورته شول او په پوره توګه یې دهغه خبرو ته غوږ کیښنود سپه سالار ورته وویل:

« اوس ابوجعفر دقسطنطنیی په ستر کلیسا کې « ایا صوفیا » کې میشت دې. دهغه اصلي نوم « ډیمونان » دې ، هغه اوس په ایا صوفیا کې ډیر ستر « بطریق » دې. ډیمونان دخپلو پخوانیو کارنامو په اساس د بطریق اعظم او شهنشاه سره ډیرې نژدې اړیکې لري. خو اوس هم دهمغه جاسوسۍ د نظام سره تړاو لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم له پاره دا معلومات ډېر دحیرانۍ وړ و . د ابوجعفر داصلیت په پوهیدو سره هغه د اور سره سکروټه وګرزیده . هغه ته داسې ډاګیزه شوه چې که هغه تر ابوجعفره پورې ځان ورسوی نو ګویا تر مارسی یی ځان ور رسولې دې. قاسم د سپه سالار څخه ددې نه اخوا نور څه پوښتنه کول نه غوښتل. خوبیا یی هم تر ډیره وخته پورې د سپه سالار سره په مختلفو موضوعاتو خبرې اترې کولې. هغه د سپه سالار څخه دا هم را برسیره کړل چې په اورنه کې اوس د قیصر څومره جاسوسان په خپلو دندو کې مصروف دي. د سپه سالار څخه د ټولو رازونو د څرګندولو وروسته قاسم دهغه ځایه راپورته شو او روان شو ،سپه سالار هم په ډیره بیړه راپورته شو اوویی ویل:

« دا څه دي ؟.....ته ځې.... او هغه ستا سودا .....؟ زما به څه کیږي ؟»

« ته مه ویریږه.... زه به دشپې ناوخته تا له دې ځایه باسم..»

خو هغه شپه هیڅکله هم رانغله. قاسم دهغه ځایه نیغ په نیغه د سلطان دربار ته راغې اوهغه ته یی ټول تفصیلات ټکې په ټکې وویل. چې په پایلو کې یی سبا سهار د سفاک قاتل لاش د ښار په ستر چوک کې را ځړیده. سلطان په ښار کې منادی وکړه او خلکو ته یی وویل چې دیني چرني سپه سالار یی دکوچنی شهزاده د وژلو په بدل کې قصا ص کړ ، په داسې حال کې چې د لاسته را غلو معلوماتو په اساس ، قاسم بن هشام په ینې چرې کې ټول مشکوک سالاران دشپې ونیول ، او په دې توګه د بغاوت هغه ګواښ چې د ینې چرې د سالار د مړینې وروسته را پیدا کیدونکې و له منځه ولاړ. سلطان دیني چري سپه سالار ته د مرګ د سزا د ورکولو وروسته دفوځ له پاره نوی سپه سالار و ټاکه اوهغه دقاسم بن هشام دوست اغا حسن و .

کله چې اغاحسن سپه سالار شو نو دفوځ لارې ا وګودرونه هم بدل شول. ځکه چې اغا حسن یو مخلص ، پاک اومسلمان شخصت و . تر څنګ یی یو بهادر اومیړنې جنګجو او مجا هد هم و . د اغا حسن په را تلو سره په ټول فوځ کې دغیرت ،حمیت ، میړانې اوبهادرۍ څپې خپرې شوې.

قاسم هم د اغاحسن په ټاکنی ډیر خوښ و . خو دهغه په ذهن کې به هره ګړۍ او هر ساعت د قسطنطنیی په لور د تللو تلوسه را ډاګیزه کیده . هغه غوښتل ابوجعفر ته ځان ور ورسوي ترڅو دهغه څخه دخپلې مارسی په اړه و پوښتي ، حقیقت دادې چې د هغه زړه دشپږو کالو راهیسی دا نه منله چې د هغه مارسی دې مړه شوې وي ، دهغه په ذهن کې به هروخت مارسی ژوندۍ وه. خو دهغه وخته چې ورته د مارسی د ژوند په اړه معلومات ډاګیزه شوې دې نو خوب یی دسترګو تښتیدلې دې ، هغه هره لحظه د قسطنطنیی په لور د تللو په فکر کې و ، یوه ورځ کور کې حمیرا هغه ډیر اندیښمن وکوت او ترې وپی پوښتل: « نن سبا ډیر اندیښمن معلومیږې ،.... داسې بریښې چې دکوم جدا شوې محبت غم دې ځوروی ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم حمیراته د مارسی په اړه هر څه ویلي و . په همدې خاطر یی ورته په خندا نه خوله وویل: « هو !....په حقیقت کې ماته یو ډیر په زړه پورې خبر ترلاسه شوې دې، په دې فکر کې یم چې تاته یی ووایم او کنه...»

« دا به څه ډول خبر وي چې ته یی ماته د ویلو څخه ویره محسوسوي.....ته اندیښنه مه کوه او خپله خبره راته وکړه . که تا له مارسی سره مینه کړې ده نو ما له تاسره مینه کړې ده ، زه ددې پروا هم نه کوم چې که چیرې ته مارسی بیرته را ژوندۍ کړې او دې کورته یی هم راوړې.»

قاسم د حمیرا په خبرو په اوریدو ډیر حیران شو ، هغه په خپلې محبوبې ښځې نوره هم مینه راغله. حمیرا یی په خپله غیږ کې و نیوله او دخپل ځان سره یی په داسې حال کې روانه کړه چې لاس یی دهغې په سر باندې واهه او ورته یی ویل:

«حمیرا ! ته زما ژوند یی. زما دلور مور یی ، اوریښتیا خو دادي چې ته زما مینه او محبت یی..... حمیراجانې ! زه له تا څخه هیڅ نه پټوم ، ماته خبر راغلې چې مارسي شهیده شوې نه ده. بلکه تر اوسه پورې ژوندۍ ده. خو دا راته ډاګیزه نه ده چې هغه اوس چیرې ده. دهغې دمور قاتل اوددې ځایه دهغه تښتونکې وګړې په قسطنطنیه کې دي . ماته دهغه په اړه معلومات تر لاسه شوې دي. زه غواړم چې د سلطان څخه په یوه بهانه اجازه واخلم او قسطنطنیی ته ولاړ شم او دمارسی په اړه معلومات ترلاسه کړم.»

قاسم احساس کړې وه چې د مارسی د ژوندۍ پاته کیدو خبر دحمیرا زړه ته ټکان ورکړې و اودهغه په مخ د حیرانتیا نښې راپیدا شوې وې ، هغې خپل مخ را پورته کړ او د اوښکو ډکې سترګې یی و مخلې او بیا یی په ژرغوني اواز سره وویل:

« واه ، واه ، دا خو د ډیرې زیاتې خوشحالۍ خبره ده. که چیرې مارسي ژوندۍ وې نو زه به هغه پخپلو لاسو ناوې کړم اودلته به یی راوړم. هغه نه یوازې ستا محبت دې بلکه زما خور هم ده. هغه ډیره ستره ده. ما خو هیڅ هم نه دي کړي خو هغې د ایمان او اسلام په خاطر ډیر څه قربان کړي دي ، دداسې پیغلې خو زیارت ته ورتګ په کار دې .

دحمیرا په زړه کې له یوه اړخه د مارسی له پاره د عقیدې او خیرښیګڼې جذبات را پاریدلي وو. خو دبله اړخه یی دخپلې مینې د ویش په اړه اندیښنه درلوده ،خو هغې دخپل آند له مخې هیڅ داسې اندیښنه را څرګنده نه کړه. او د قاسم په غیږ کې یی نور هم ځان ور سلیښت کړ.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد خان تخت و تاج خپل کړې و ، او په تخت باندې کيناست. په همغه لمړۍ ورځ پرې چې دخپل کوچني ورور د وژلو کوم الزام لګيدلې و هغه داغ اوس له منځه تللې و . د سلطنت ګڼ شمير عمايدينو ته اوس دا ډاډ تر لاسه شوې و چې که چيرې د نوې کوچني او تيخور شهزاده د وژلو حکم سلطان ورکړې واې نو هغه به هغه د تاج د په سرولو په ورځ نه واژه ، هغه کولې شو دخپل تخت د ناستې د مراسمو نه وروسته دا کار په ډير ارام سره تر سره کړي ، هيچا ته ددې کوچني تيخور ماشوم د تخت د کيناستو په اړه کوم فکر نه و پيدا شوې. بلکه ټول دمحمد خان ملاتړی و . سلطان د تخت د کيناستو څخه يوازې دوه ورځې دمخه «اورنه» ته راغلې و . په داسې حال کې چې د فوځ مشر د پخوا نه همدلته موجود و . که چيرې سلطان دداسې کوم کار د کولو اراده درلودې نو دا کار به يې دهغو سردارانو په لاسو کړې وې چې د کوچنۍ اسيا څخه اورنه ته دهغه سره يو ځاې راغلي و او سلطان پرې پوره باور هم درلود. اورنه ته د راتلو سره سم داسې يوه سردار ته چې هغه پوره هم نه پيژانده ،داسې حکم ورکول د احتياط پر خلاف کار و . بيا د ټولو نه ستره خبره داوه چې د «يني چري» سپه سالار ان د مرګ تر وخته پورې په سلطان باندې دوباره الزام و نه لګاوه. د سلطنت اراکين په همدې خبرو د فکر کولو په اساس ډاډمن شوي و . په حقيقت کې د يني چري فوځ د عثماني سلطنت ډير نازولې فوځ ګڼل کيده نو په دې خاطر به په دې فوځ او ددې فوځ په سردارانو کې د بغاوت اغيز تل تر سترګو کيده. دغه قاتل سپه سالار د سلطان د قابو کولو له پاره دغه کار تر سره کړې و اوهغه هيله درلوده چې سلطان به د بغاوت له ويرې دهغه ژوند ته کوم ګواښ پيښ نه کړي. اوتل به دهغه دفشار او کنترول لاندې وي. خوسلطان محمد خان بلکل د يوه مختلف مزاج خاوند ثابت شو. هغوې چې دا فکر يې کاوه چې سلطان محمد خان همغه محمدخان دې چې څو کاله دمخه يې ددوه ځلې ناکاميو وروسته سلطنت پرې ايښې او اوس به هم ناکاميږي نوهغوې دمحمدخان ددې اقدام څخه خبر شول اوهغوې دا احساس کړه چې سلطان محمد خان اوس هغه کوچني شهزاده نه دې.

دمحمدخان د تخت دکيناستو څخه درې کاله مخته د بازنطيني سلطنت اخري حکمران.....دولسم قسطنطين ، د قسطنطنی په تخت باندې ناست و . نوموړې هم د « جان پلپولوګس » په څير چالاکه اوهوښيار انسان و . هغه د سلطان محمدخان د په تخت کيناستو وروسته د کوچنۍ اسيا سرکشه او باغي سردارانو او اميرانو ته ، دسمدلاسه بغاوت کولو حکم وکړ. په دې خاطر سلطان محمد خان د خپل تخت د کيناستو نه څو ورځې وروسته دهمدې کوچنۍ اسيا په لور توجه وکړه. لاتر اوسه سلطان محمد خان د کوچنۍ اسيا د بغاوتونو د ځپلو څخه نه و فارغ شوې چې د قسطنطنيې پادشاه ورته پيغام وليږه چې د سلطان مرادخان ثاني د وخته راهيسې د عثماني سلطنت يو شهزاده (ارخان) نومې چې زمونږ سره بندي دې اودهغه د مصارفو له پاره چې کوم څه دسلطاني خزانې څخه ټاکل شوي و بايد په هغې کې ډيرښت راوړي. اوکه نه مونږ به هغه شهزاده ازا د کړو او بيا به دهغه سره ستاسې پر خلاف فوځی کومک هم وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ارخان» د بایزید یلدرم لمسي و . او دبایزید دهغو زامنو څخه د یوه زوي و چې د انګورې د جنګ نه وروسته خپاره شوی و . په دې خاطر ارخان دسلطان مرادخان ثاني دکاکازوې هم و . څرنګه چې د قسطنطنیې قیصر د عثماني سلطان تخت ناستې سلطان محمد خان یو کمزورې شخص ګاڼه . نوپه دې خاطر یې غوښتل دخپلو ګواښوونو په واسطه د سلطان محمدخان خزانې تر لاسه کړي. خوسلطان محمد خان دهغه هیڅ پرواه ونه کړه. هغه دقیصر قاصدان نامراده بیرته ولیږل. او په خپل زړه کې دا هوډ وکړ چې تر هغې چې د عیسویانو دسلطنت جرړې و نه کاږي نو د عثماني سلطنت دوام اوقیام ته به تل ګواښ ګڼل کیږي ، په دې وخت کې سلطان دقیصر قاصدانو ته سپینه خبره ونه وکړه. خو په خپله یې دقیصر د له منځه وړلو له پاره فکر کول پیل کړل.

قسطنطین یو جنګجو شهزاده و . خو د خپل ځان په لور د محمدخان د توجه د را ګرځولو په اړه یې همغسې غلطي وکړه لکه دهغه نه مخکې « مینوئیل » چې د سلطان مرادخاني ثاني سره کړې وه. ارخان د شهزاده سلیمان د زوزاکه و. شهنشاه خو سلطان محمد خان ته ګواښ کړې و خو هغه ته دا اندازه نه وه چې د نوي ځوان شهزاده ځواکونه په څومره چټکۍ سره پرمختګ کوي او دهمدې دوویشت کالو په عمر کې هغه د پوره پوخوالي ، فوځي وړتیاو ، او دهیواد په کورني تنظیم اوتدبیر کې دخپلو ټولو پخوانیو څخه مختوالې کړې .

د سلطان محمد خان لمړي وزیر « خلیل پاشا » د قسطنطین د قاصدانو ددغه غیر معقولې غوښتنې د خطر اتو څخه ښه خبر و نوپه دې اساس یې هغوې ته وویل:

ستاسې لیونتوب «قسطنطنیه» به دسلطان په لاسو کې راځي ، تاسې په ټوله اروپا کې ارخان دسلطان په څیر اعلان کړئ ، بې شکه د هنګري خلک هم دخپلې بسپنې له پاره را وغواړئ ، کوم ولایتونه چې تاسې یې بیرته اخستلې شئ دهغوې د بیرته اخستلو هڅې هم وکړئ ، خو تاسې به ډیر ژر د بازنطیني سلطنت پای په خپلو سترګوووینئ.

په هغه ورځ چې د قیصر قاصدان دسلطان سره دکتلو له پاره ورغلل. نوپه همغه شیبه کې سلطان هوډ کړې و چې قسطنطنیه به دخپل سلطنت یوه برخه ګرځوي. د « سینوپ » او « طرابزون» څخه علاوه د پخواني بازینطیني سلطنت په ټولو سیمو باندې عثماني دولت ولکه کړې وه. په اروپا کې یواځې قسطنطنیه اودهغې شاوخوا سیمې عیسویانو ته پاته وې ، د قیاصره هغه ستر سلطنت چې یو وخت د نړۍ د سترو اوځواکمنو سلطنتونو څخه ګڼل کیده اوس د تباهۍ اوبربادۍ اخري حد ته رسیدلې و . اوهر هغه ځای کې چې ځواک او قوت لیدل کیده هغه نژدې ټول له منځه تللې وو. خو په دې ټولو کې دقسطنطنیې وجود او په خپل ځای پاته کیدل پخپله داهمیت وړ وو . او دقیصر دسلطنت دغه اخري ښخته په خپل ځای باندې همغسې ولاړه پاته وه. دهغه وخته راهیسې چې ترکانو د اروپا په زمکه پښه ایښودې ده نو دهمغې ورځې وروسته یې ددې ښار د فتحه کولو ارزو او هیلې په زړونو کې را ټوکیدلې دي. هرڅومره چې د فتوحاتو لړۍ پراخیده ، دهغوې په زړونو کې ددې ښار سوبه کول هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواکمن کیدل. چې بیا بلاخره ددې خبرې عملي نمونه د « سلطان بایزید یلدرم» په وخت کې را څرګنده شوه. او دا هغه وخت و چې هغه د ابنای فاسفورس په شرقی ساحل کې یوه ستره فوځي کلا جوړه کړه او دهمغې ځآیه یې قسطنطنیه کلابنده کړه. خو د کلابندۍ څو ورځې لا نه وې تیرې شوې چې تیموري حملې د بایزید دا کلابندي د پاې ته رسولو سره مخ کړه ، دهغې نه وروسته بیا سلطان مرادخان ثاني که څه هم نه غوښتل چې د شهنشاه سره کومه تربګني را پیدا کړي خوپخپله د شهنشاه غدارۍ هغه دې ته مجبور کړ چې دسلطنت دخوندي ساتلو په خاطر د سازشونو او جاسوسیو مرکز قسطنطنیه باندې ولکه وکړي ، تر څو دا فتنه د تل له پاره پاې ته ورسیږي. خو دبازنطینی سلطنت څو ورځې لا پاته وې نو په دې اساس سلطان مرادخان هم خپله کلا بندي پاې ته ورسوله او د نورو بغاوتونو د ځپلو له پاره یې هغو لوریو ته مخه کړه.

سلطان مرادخان په دې ښه پوهیده چې د « بحر مارمورا » دواړو اړخونو ته د عثمانیانو حکومت دې او په منځ کې یې یواځې قسطنطنیه ده چې دعیسویانو په لاس کې ده. نو تر هغې چې قسطنطنیه په همدې توګه موجوده وي نو سلطان ته به په اسیایی او اورپاې مقبوضاتو کې امنیت راوړل ستونزمن ګرځي. نو په دې خاطر هغه باید په قسطنطنیی باندې د ولکې کولو له پاره ځان تیار کړي. ځکه هغه باید د خپلو مقبوضاتو د خوندي ساتلو له پاره قسطنطنیه له منځه وړې واې ، دا اوداسې نور څو علتونه و چې هغه په همغه لمړۍ ورځ په قسطنطنیی باندې د ولکې کولو له پاره هوډ وکړ. اوپه دې توګه هغه دخپل حکومت د تر ټولو دستر کار د تر سره کولو له پاره یې خپل ځان تیاراوه.

د قیصر دقاصدانو د بیرته ستنیدو وروسته سلطان د کوچنۍ اسیا په لور ولاړ ، هلته یې د هر څه دمخه د خپلو سالارانو ، وزیرانو ، امرانو اورئیساو غونډه را وبلله. په دې غونډه کې قاسم بن هشام هم موجود و. سلطان غوښتل چې د خپل سلطنت غړي نه یوازې دخپلو ارادو څخه اګاه کړي بلکه دهغوې څخه په قسطنطنیه باندې دحملې کولو ملاتړ هم تر لاسه کړي. دا یو ډیر ښه اتفاق و ، په هغه ورځ چې سلطان دخپل دربار غونډه رابللې وه په همدې ورځ د قسطنطنیی د شهنشاه یو بل قاصد اورنه ته رارسیدلې و. په همغه وخت کې چې په قسطنطنیی باندې د حملې کولو له پاره ګرم بحث جریان درلود ، د سلطنت وزیر سلطان ته را نژدې شو اودهغه په غوږ یې د قیصر د قاصد د راتلو په اړه خبر ورکړ. په دربار کې یو شمیر خلک د قیصر سره داړیکو دخرابولو ملاتړي نه و ، په دې وخت کې سلطان ته دقیصر د قاصدانو راتګ د غیبي کومک نه کم و. په دې خاطر یې د قیصر سفیر د غونډې او ګرم بحث په منځ کې راوباله. کله چې دقیصر سفیر دربار ته را ننوت نو د ټولو درباریانو سترګې پرې و رونښتې ، دوې په یو ځانګړې لباس په ځان کړې و ، په غاړو کې یې طلایی صلیبونه را ځړول شوي و. اوپه سرونو یې د قسطنطنیی ځانګړې خولۍ اینښودې وې. کله چې د شهنشاه سفیر دسلطان مخې ته راغلل نو دشاهي ادابو د په ځاې کولو پرته په ډیره بې ادبۍ سره و دریدل. بیا دسلطان په اشارې سره دهغوې څخه یوه د قیصر پیغام ولوست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«د شهنشاهانو د شهنشاه ، د قسطنطنیې د قیصر « دولسم قسطنطین» له لورې د سلطان محمد خان په نامه:

سلطان محمد خان ته خبر ورکول کیږي چې د بایزید یلدرم لمسي او د سلیمانشاه زوي ارخان زمونږ سره بندي دې ، دهغه د خوراک څښاک له پاره چې کومې پیسې د شاهي خزانې څخه را استول کیږي ډیرې ناکافي دي ،په دې خاطر سلطان ته په کار دې چې په دې پیسو کې ډیرښت راوړي او هغه دوه هومره کړي ، او که نه شهنشاه به عثماني شهزاده ازاد کړي او د سلطان محمد خان په مخ کې به یې و دروي ، شهنشاه دا حکم هم کړې دې چې دا ځل د شهنشاه د قاصدانو ناکامه او نامراده بیرته ستنولو ټول مسؤلیت به د سلطان په غاړه وي»

د قسطنطنیې دقیصر دقاصدانو ددغه نالیکلې پیغام د اوریدو نه وروسته د دربار ټول حاضرین هک پک او حیران دریان شول او دقهره اوغضبه سره تاویدل راتاویدل. دسلطان پلان بریالي شوی و ځکه هغه خلک چې اوس د قیصر په خلاف ملاتړي نه ښکاریدل هغوې هم ددې پیغام داوریدو وروسته دخپله آنده ګرزیدلي و ، سلطان د دربار د خلکو د راې د اوریدو وروسته د شهنشاه قاصدان په ډیره سپکه او ذلیله توګه د درباره وویستل .دقیصر دقاصدانو د تللو وروسته د دربار غونډه بیرته پیل شوه، دا ځل د ټول آند داو چې په قسطنطنیې باندې دې په ټول ځواک سره حمله وکړل شی او ددې حملې له پاره دې پوره پوره تیارې و نیول شي. سلطان ته د مملکت یو ډیر زور او باعزته غړي یوه ډیره عجیبه مشوره ورکړه:

« درونده سلطانه ! د عثماني سلطنت پخوانیو حکمرانانو هم څو ځلې په قسطنطنیې باندې حملې کړې دي ، خو هر ځل به دکوچنۍ اسیا څخه د بغاوت د پورته کیدو خبرونه راتلل اودا حکمرانان مجبور وو چې دهغو بغاوتونو د ځپلو له پاره هغه لورې ته مخه کړي ، زما ناقصه مشوره خو داده چې دا ځل په قسطنطنیې باندې د حملې کولو دمخه د « کرمانیا » دامیر سره سوله وکړل شي....زما په فکر کې ددې تلپاتې سولې له پاره یوه مشوره هم شته ،که چیرې معظم سلطان دهغې د ویلو اجازه راکړي....»

« اجازه ده»

« درونده سلطانه ! دکرمانیا امیر یوه ځوانه لور لري ، که چیرې دروند سلطان دهغې سره د نکاح کولو اراده وکړي نو زه ډاډمن یم چې د کرمانیا امیر به یې په خوشحالۍ سره ومني اوپه دې توګه به مونږ د قسطنطنیې د کلابندۍ په وخت کې د اندیښنو سره نه مخ کیږي....»

سلطان د سلطنت ددغې زاړه او وفاداره غړی مشوره ډیره وستایله. او پرته له ځنډه یې په هغې د عمل کولو اراده وکړه. په همدې وخت کې قاسم بن هشام دخپله ځایه راپورته شو او دسلطان څخه یې دخبرو کولو اجازه و غوښته ، سلطان د قاسم بن هشام په لور وکتل او په خندا شو ، بیا یې ورته دخبرو کولو اجازه ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« درونده سلطانه ! دکرمانیا دامیر سره د سولې دکولو مشوره ډیره په ځاې او د عقل خبره ده ، په دې توګه زما آند دادې چې په قسطنطنیی باندې د حملې کولو دمخه د هنګري دپادشاه هونیاډی سره هم سولې کولو ته اړتیا ده. ځکه د پرلپسې ماتې خوړلو وروسته د هنګري پادشاه هم په سنګر کې ناست دې او غواړي د فرصت د ترلاسه کولو په وخت کې خپله د عثماني سلطنت څخه بدله واخلي. »

خو پخوا تر دې چې سلطان ددې خبرې ځواب ووایی د سلطنت یو ځوان وزیر دخپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

«درونده سلطانه ! د قاسم بن هشام ددغه په زړه پورې آند په اوریدو سره زه ډیر حیران پاته شوم. ځکه دا به څنګه شوني وی چې د صلیبي جنګونو مشر اوقومندان او داسلام ستر دښمن هونیاډې دې د موقع اوفرصت د ترلاسه کولو په وخت کې په عثماني سلطنت یرغل نه راوړي.»

د سلطنت د وزیر په خبرو کې پوره وزن و، سلطان غوښتل د سلطنت د نورو عمائیدینو راې هم ترلاسه کړي ،په دې خاطر سلطان د غونډې برخوالو ته د خپلمنځې خبرو اترو کولو اجازه ورکړه ، په دې وخت کې همغه زوړ وفاد اره انسان یو ځل بیا راپورته شو او ویی ویل:

« درونده سلطانه ! د قاسم بن هشام آند په هیڅ صورت غلط نه دې. د هونیاډې سره سوله شوني ده. ځکه چې هونیاډي پخپله د قسطنطنیی دپادشاه سره مذهبی اختلافات لري ، په همدې توګه د قسطنطنی د فوځونو سپه سالار« ګرانډ ډیوک نوټارس» هم د هونیاډي سره د همدې مذهبی اختلافاتو په اساس ډیره سخته دښمني لري، که څه په دې کې شک نه شته چې دواړه عیسویان دي خو درونده سلطانه ! دهغه وخته راهیسي چې عیسویت په دوو لویو ډلو ویشل شوې نودهغوې مرکزي اتحاد له منځه تللې دې. ددوې داوړه ډلې یو بل ته مرتد ، کافر او لار ورکي وایی. ددوې تر منځه دومره محبت هم نه دې پاته شوې چې دواړه ډلې د یوه دریم دښمن ، دنمونې په توګه د مسلمانانو ،په مقابل کې سره را یو ځاې شی»

سلطان ددې زوړ اووفاداره غړي خبرې ډیرې په غور اوفکر سره اوریدلې. په همدې وخت کې لمړي وزیر « خلیل پاشا» هم دخپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

« درونده سلطانه ! زمونږ د دربار دغړو پوهه او درک که همداسې دوام وکړی نو زه ډاډمن یم چې عثماني سلطنت به هیڅکله هم زوال و نه مومي. دقسطنطنیی خلک تر اوسه پورې د پخوانۍ یوناني کلیسا سره تړلي دي او همدا قسطنطنیه یی مرکز دې. خو ددې برعکس د هنګري خلک د رومن کتولیک د کلیسا سره تړلي دي چې مرکز یی په روم کې د « پاپاې روم» کلیسا ده. دهغوې تر منځه دا اختلاف مسلمانانو ته د الله تعالې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړخه یو غیبي کومک دې. همد امناسب وخت دې چې مونږ عیسویانو ته یو درونډ او اخري ګذار ورکړو. په دې اساس زه د قاسم بن هشام مشوره تائیدوم.»

اوس نو سلطان ته د بل چا د مشورې د اوریدو اړتیا نه وه. په دې خاطر یې یو دیپلوماتیک سیاسي ټیم د تیارولو حکم و کړ، ترڅو د هونیاډې سره دخبرو کولو اوسولې له پاره هغه لورې ته ولاړشي. سلطان هونیاډی ته ددرې کالو له پاره د جنګ دنه کولو پیغام ورولیږه. او دهغه د راضی کولو له پاره یې ډیره نرمه ژبه استعمال کړه. په دې توګه به د غونډی خلکو ته د شمال له اړخه د کوم ګواښ د رامنځته کیدو ویره هم نه پاته کیږي. ددربار دغه ډیره مهمه غونډه لا تر اوسه پورې روانه وه چې د ینې چرې سپه سالار، ځوان او میړني اغاحسن د سلطان څخه دخبرو کولو اجازه وغوښته.

«درونده سلطانه! مونږ ته د «موریا» له اړخه هم ګواښونه شته. ځکه د موریا حکمران د قیصر د شهنشاه ورور دې. او دا ډیره شوني ده چې هغه دخپل ورور شهنشاه د کومک له پاره را وځغلي.»

په دربار کې داغا حسن په خبرو تر ډیره وخته پورې تبصرې روانې وې، بیا د ډیرو تبصرو وروسته پریکړه وشوه چې دموریا په لور یو ځواکمن فوځ و استول شي، سلطان د سلطنت اراکینو ته دخبرو په دوران کې وویل:

«دسلطنت درنو اراکینو! زه دا احساسوم چې قسطنطنیه د محل او ځای له اړخه ډیر خوندي ښار دې. ځکه دهغې درې خواو ته سمندر او یوې خواته وچه ده، اودهمدې سمندر د موجودیت په اساس هغوې ستر سمندرې فوځ تیار کړې دې. د قسطنطنیی نه علاوه هلته د یونان او جینوا بحري جازونه دکومک له پاره ور رسیدې شي، خو ددې برعکس د عثماني سلطنت سره د بحري جهازونو او بحري فوج شتون ډیر کم دې، دهغوې د بحري سترو جهازونو په مقابل کې د عثماني سلطنت کوچنۍ کشتۍ هسې هیڅ دي، اوبیا زمونږ سره ددې کشتیو شمیره هم ډیره لږه ده. په دې اساس زه غواړم چې په قسطنطنیی باندې د حملې نه مخته مونږ باید یو ځواکمن بحري فوځ تیار کړو....»

دسلطان ددې خبرو په اساس د درباریانو په منځ کې هغه ته ددرنښت سترګې راپورته شوې او ټول په دې فکر کې ډوب شول چې د عثماني سلطنت له پاره یوه ځواکمن بحري فوځ ته اړتیا ده. هغوې تر ډیره پورې په همدې موضوع باندې خبرې اترې وکړې، قاسم سلطان ته دهغه زوړ کشتیبان عباس په اړه سپارښتنه وکړه. هغه ته یې دا هم وویل چې هغه د سترو سترو بحري جهازونو د جوړولو او سمندر ته د ورښکته کولو او د جنګي مقاصدو له پاره دهغې په استعمالولو باندې ډیر ښه پوهیږي. د درباریانو دخپل منځې مشورې وروسته بالاخره دا اعلان وشو چې عثماني سلطنت به یوه ستره جنګي بیړه تیاروي چې په قسطنطنیی باندې به دمسلمانانو بحري محاذ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنبالوي. نن تېوله ورځ غونډې جريان درلود ، دماښام د لمانځه وروسته غونډه بلې ورځې ته وغځېده. سلطان دخپله ځانه سره قاسم يوې بلې خونې ته يوړ. کله چې سلطان او قاسم دواړه ځانته شول نو سلطان قاسم ته وويل:

« قاسم بن هشامه ! که د عثماني سلطنت په دې وروستيو لسو کالو کې ستا خدمت ته يو ځغلنده نظر وکړل شي نو ستا په عسکري ورتياو کې د سراغ رسانۍ او جاسوسۍ کارونه ډېر ځلانده تر سترګو کيږي ،ما خو په قسطنطنيې باندې دحملې له پاره د يوه بل محاذ دپرانستلو هوډ هم کړې دې او دا د جاسوسۍ دپټ نظام فعالول دي. زه غواړم د قسطنطنيې د حفاظتی کلا، د ديوال د حال ، دبحري ځواک تفصيل ، دهغوې جنګي او دفاعي ورتياوې ، او ان تر دې چې د قسطنطنيې دپادشاه کمزورتياوې...هر څه چې وي زمونږ د سترګو تر مخه وي. دا خو ډېر ستونزمن او ګواښمن کار دي ،ځکه ددې کارونو له پاره چې هر څوک ور وليږل شي نو هغه به دغير ملکي جاسوس په څير تل د مرګوني ګواښ سره مخ وي ، زه غواړم ستا په سلا اومشوره څوک ددې کار له پاره هلته ور وليږم...»

دسلطان ددې خبرو په اوريدو سره دقاسم بن هشام وينه په رګونو کې په ټوپونو شوه، رونړد دخدايه څه غواړي..... دوه سترګې. هغه خو دپخوا څخه د قسطنطنيې په لور تلل غوښتل ، په دې اساس يې په پوره بې صبرۍ سره وويل :

« درونده سلطانه ! ددې ستر اومهم کار له پاره زه پخپله غواړم چې ولاړ شم. زه پوهيږم چې زه به دا کار د بل هرچا څخه په ښه توګه سر ته ورسوم.»

دسلطان مخ د خوشحالۍ نه وغوړيد . ځکه چې سلطان په خپله غوښتل چې داځل به هر کار سهي او په پوره تول سره تر سره کوي تر څو د قسطنطنيې په نيولو کې کومه ستره ستونزه رامخته نه شي ، دسلطان هيله هم همدا وه چې ددې مهم کار د تر سره کولو له پاره قاسم په خپله هغه لورې ته ولاړشي ، خو کله يې چې قاسم په خپله هغه لورې ته د تللو له پاره تيار وکوت نو سمدلاسه يې ورته وويل:

« سهي ده .... ته دخپل سفر له پاره ځان تيار کړه. ته به ډېر ژر د عيسوي نړۍ دغه پخواني مرکز او دبازنطينی سلطنت پايتخت ته سفر پيل کړې. خو قاسم بن هشامه ! يوه خبره تل په ياد ساته چې زمونږ ستر پيغمبر رسول الله صلی الله عليه وسلم د قسطنطنيې فاتح ته دجنت زيرې ورکړې دې. ته هغه ښار ته د عثماني فوځونو د ور ننوتلو نه مخته ددې ښار ددننۍ برخې د فتحې کولو له پاره ور ننوځې، په قسطنطنيه کې دپخوا څخه يو شمير مسلمانان اباد او ميشت دي ،دهغوې له ډلې څخه يو شمير وګرځي په پوره اخلاص سره د عثماني سلطنت له پاره کار کوي ، په قسطنطنيې کې د« غلطه» نيمايې برخه زمونږ نيکه سلطان بايزيد يلدرم دهغه وخت د شهنشاه « مينوئيل» څخه تر لاسه کړې وه..... تاته به هلته په ورتلو سره کومه ستونزه نه پيدا کيږي خو د جنګي او دفاعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلوماتو د تر لاسه کولو له پاره به تاته ډیره هڅه او هاند تر مخه وي ، په دې خاطر غوره داده چې ته ژر تر ژره د قسطنطنیې په لور ولاړ شې.»

دا ځل سلطان د شرقي اروپا ددغه مرکز او د پخواني عیسویت ددغه مذهبي ښار د سوبې له پاره کلک هوډ کړې و. د ځوانۍ په وخت کې ددوه ځله سلطان کیدو او معزول کیدو وروسته ، دهغه پلار سلطان مراد خان ثاني هغه د روزنې له پاره « ایدین» ته استولې و. هلته دغه نازولې شهزاده ته د اسلامي ښوونې او روزنې تر څنګ د تاریخ په اړه هم ډیر معلومات تر لاسه شوې و. هغه ته دا هم ډاګیزه شوې وه چې د اسلام ستر لارښوود او پیغمر ، رسول الله صلي الله علیه وسلم دقسطنطنیې د فتحه کولو سره ډیره مینه درلوده، هغه تاریخ لوستې و او ورته ډاګیزه شوې وه چې دقسطنطنیې د سوبې له پاره په ۴۸ هجری کال دمسلمانانو فوځ په لمړي ځل حمله کړې وه ، په دغه جنګ کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم ملګرو هم ګډون درلود. په دې جنګ کې د «سابقون الاولون » په ډله کې سیدنا ابو ایوب انصاري رضي الله عنه په څیر جید صحابي هم ګډون درلود ، ددې مطالعې په وخت کې هغه ته دا هم ډاګیزه شوه چې سیدنا ابو ایوب انصاري رضی الله عنه په همدې جګړې کې شهید شوې اوبیا د قسطنطنیې د دیوال تر څنګ ښخ کړل شوې دې ،دهغه ډیره مینه درسول الله صلی الله علیه وسلم ددې فرمان سره وه چې ویلي وچې : «دقسطنطنیې فاتح به جنت ته ځي.» په دې خاطر یې غوښتل په پوره تیارۍ سره په قسطنطنیې باندې حمله وکړي.

دبله اړخه پخپله په قسطنطین باندې د خپلو غلطیو په اساس مصیبتونه راغلي و . هغه د سلطان محمدخان د تخت دکیناستو وروسته ، هغه ته دوه ځلې ګواښمن قاصدان ور استولي و اوپه دې توګه یې پخپله د خپلې مړینې پا پانه لاسلیک کړې و . سلطان ، قاسم بن هشام قسطنطنیې ته ور ولیږه . د کوچنۍ اسیا د بغاوتونو د له منځه وړلو له پاره یې د کرمانیا دامیر سره سوله وکړه . اودهغه د لور سره یې نکاح هم وکړه. ددې ترڅنګ یې د هنګری دپادشاه هونیاډې سره هم ددرې کالو له پاره سوله وکړه ، ددې سولې له امله تر درې کالو پورې د شمالي اروپا څخه کوم ځانګړي ګواښ نه و پاته. همدا راز هغه دموریا په لور یو ځواکمن فوځ ور ولیږه تر څو د شهنشاه ورور چې هلته یې حکمراني کوله د قسطنطنی د کومک څخه منه کړي ، ددې کارونو څخه دفراغت وروسته یې د ابناې فاسفورس په اروپایی برخه کې دقسطنطنیې څخه نژدې پنځه میله لرې واټن کې دیوې سترې فوځې کلا په جوړولو پیل کړل. دده نه مخته سلطان بایزید یلدرم هم د ابنای فاسفورس په اروپایی برخه کې یوه فوځې کلا جوړه کړې وه. خو سلطان محمد خان د اسیایی ساحل تر مخه د ابنایی فاسفورس په اروپایی برخه کې دویمه ستره فوځې کلا جوړول غوښتل ځکه د قسطنطنیې ښار هم په همدې ساحل باندې پروت و.

ابناې فاسفورس هم په خپل جوړښت کې ډیره عجیبه ده. په حقیقت کې داسیا او اروپا دوه لویې وچې د اوبو دسمندر په واسطه جداکیږي څو لکه کاله پخوا د وچې دا ټوټې په اوبو کې دلمبا په واسطه یو بل ته ډیرې سره را

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې شوې د ی ،دا وچې یو له بله سره دومره را نژدې شوې چې په منځ کې یې د ابناې فاسفورس د اوبو یو کوچنی ټوټه پاته شوه. البته د شمال په لورې دا لویې ټوټې یو له بل سره یوځاې شوي دي. چې دې برخې ته یې اروپایې روسیه ویل کیږي. د فاسفورس ابنا د اوبو یوه لاره ده چې اروپا او اسیا په خپلو منځو کې سره جدا کوي او دیوې پتی په څیر ددواړو لویو وچو تر منځ تیریږي. خو ددې دواړو په سر کې سمندر پروت دې ، په یوه سر کې یې د پروت سمندر نوم «توره بحیره » او په بل سر کې یې د سمندر نوم « د مارمورا بحر» دې. د مارمورا د بحر له اړخه چې کوم سمندر پیلیږی هغه ځاې ته « دردانیال» ویل کیږي. همدا دردانیال دې چې د پیړیو پیړیو راهیسې د شرق او غرب د یرغلګرانو دبحري جهازونو د تیریدو لاره ده.

هماغه و چې سلطان د ابنایی فاسفورس په اروپایی ساحل کې هم یوه ستره جنګي کلا تعمیر کړه، قسطنطین ددې کلا د جوړیدو پر خلاف احتجاج وکړ خو سلطان دهغه په احتجاج باندې هیڅ غوږ و نه ګراوه. دکلا د تعمیر په وخت کې عثماني عسکرو د څو کسو دهقانانو سره جنګ جګړه هم وکړه چې دیوه کوچني جنګ شکل یې ځانته و نیوه. او په دې جنګ کې ددواړو اړخونو څخه څو کسان هم ووژل شول. خو قسطنطین په دې پوهیدلې و چې دا ټول هر څه د قسطنطنیی د نیولو له پاره ترسره کیږي ، هغه په قسطنطنیی باندې دحملې د ویرې د ښار پاټکونه و تړل. او تر څنګ یې د ترکي عسکرو څخه د شکایت له پاره سلطان ته یو هیئت هم ور ولیږه. خو سلطان محمد ددې شکایت ځواب د جنګ په اعلان باندې ورکړ. اوس نو بازنطینی سلطنت دخپل مرګ اوژوند داخری پریکړې منتظر شو. دسلطان محمد خان ارادو دا څرګندوله چې دا ّځل به هغه په هیڅ توګه شهنشاه ته ښننه نه کوي ،په حقیقت کې سلطان دا احساس کړې وه چې تر هغې چې قسطنطنیه فتح نه شي نو اسلامي سلطنت مکمل کیدې نه شي. ځکه چې د قسطنطنیی سوبه د سیدالانبیاء نبي کریم صلی الله علیه وسلم یوه غوښتنه وه ، اوسلطان غوښتل چې خپل عسکری ژوند په قسطنطنیه باندې د بریالی حملې څخه پیل کړي ، په دې خاطر یې د هر ډول انتظاماتو ځارنه پخپله کوله. هغه خپل ستر اهنګر «اربان» را وباله او په قسطنطنیی باندی د حملې له پاره یې ورته د یوه ستر توپ د جوړولو حکم وکړ. داسې توپ چې د قسطنطنیی د دیوالونو دراپرزولو کار په ډیره ښه توګه تر سره کړی. د اربان په ذهن کې دپخوا څخه دهمداسې یوه توپ د جوړولو انځور موجود و. هغه سلطان ته وویل:

« درونده سلطانه ! زه داسې یوتوپ جوړولې شم چې په هغې کې څلوېښت بالښته (دیرش انچه یا دوه نیم فټه) ستره د بارودو ګوله ایښول کیدې او د هغې څخه ویشتل کیدې شي ،دا توپ به د قدو قامت له اړخه ډیر ستر وي په دې خاطر به دا توپ د اوسپنې په ځاې د پتیل څخه جوړیږي.» (عثماني دولت)

سلطان د اربان د توپ انځور ډیر زیات وستایه. او هغه ته یې دهغې د جوړولو اجازه ورکړه. دوسلې د تیارولو له پاره سلطان محمد خان خپل مشهور جنرالان « احمد کدک پاشا» او محمود پاشا و ټاکل. ددې تر څنګ هغه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

برق په څیر د تیز جوړونکو معمارانو یوه ډله د قسطنطنیې په اروپایی ساحل باندې کښته کړله تر څو هغوی د قسطنطنیې څخه پنځه میله لرې واټن کې، د فاسفورس په ابناء باندې یوه زبردسته جنګی کلا جوړه کړي. ددې ډلې مشري یې هم د مصلح الدین اغا په څیر داعمار په فن کې یو تاریخ جوړونکې شخصیت ته ورکړه. هغه هم په ډیره کمه موده یعنې څلورو میاشتو کې «د رومیلا» په نوم دا کلا تعمیر کړه. اوس نو د فاسفورس د ابنا دواړو غاړو ته دمسلمانانو ولکه کیدونکې وه. ددې کلا د تعمیر د تکمیل سره سم ددوو شنو او شادابه ساحالونو تر منځ اتلس میله پراخه غځیدلې دغه نیلګونه پټۍ یعنې (د فاسفورس ابناء) باندې د مسلمانانو ولکه راتله. درومیلي د کلا څخه د قسطنطنیی د «برج غلاطه» سیمه په ځرګنده تر سترګو کیده. له یوه اړخه سلطان د رومیلي د کلا د تعمیر له پاره د مصلح الدین اغا په مشرۍ یو ستره ډله قسطنطنیې ته ولیږله، خو دبله اړخه قاسم بن هشام دقسطنطنیی د پټو رازونو او عسکري معلوماتو د لاسته راوړو له پاره هم ددې ستر ښار په لور ور روان شوې و. تر څنګ یې سلطان دموریا په لور هم یو ستر او قوي ځواک ته د تللو حکم کړې و.

پخپله سلطان محمد خان د اغاحسن، احمدکدک پاشا او محمود پاشا په څیر سالارانو سره یو ځاې د یوه مضبوط او ناقابل تسخیر فوځ د جوړښت له پاره شپه او ورځ کار پیل کړ. په هر ولایت کې یې د نوي عسکرو د استخدام له پاره مراکز جوړ کړل. دهر ولایت حکمران ته «بیلربیګ» ویل کیده. بیګ او پاشا یو څیر الفاظ و، دهغو سردارانو د نیزې په سر کې به چې آس د لکۍ په څیر د ویښتانو یوه ګنډه موجوده وه نو هغه ته به یې بیګ یا پاشا ویلې. یو «بیلربیګ» یا دکوم ولایت پاشا به هغه څوک و چې د نیزې په سر کې به یې دآس دلکۍ د اخري ویښتانو د ګنډې په څیر څه ورښلول شوي و. دا خلک به دهغو جاګیرونو سردارن هم و چې د فوځې خدماتو په بدل کې به ورته ورکول کیدل. ددې جاګیرونو خلک به بیا د جنګ په وخت کې دخپلو خپلو سردارانو د بیرغونو لاندې تلل، علم یابیرغ ته په عربي ژبه کې «سنجق» ویل کیږي، هلته به دهرې سیمې بیل بیل سنجق یا بیرغ و نوپه دې خاطر به ډیرو خلکو ولایتونو او سیمو ته سنجق ویلې. د هر سنجق «بیګ» یعنې «بیلربیګ» د فوځې بیرغ لاندې به دهغه د لاس لاندې کسان راټولیدل، دهر بیګ ډله به د څلور سوه آس سپرو څخه کمه نه وه.

سلطان ددې سترې حملې د ترسره کولو له پاره دخپلو اروپایی ملکیتونو څخه هم د یوه لک فوځونو د تیارولو حکم ورکړ. د فوځی ډلو څخه پرته ددوې سره رضا کاره(دخپلې خوښې) مجاهدین هم ملګري کیدل. دوې به په هر جنګ کې خپل خدمات را وړاندې کول او بیا به یې د جنګ د غنیمتونو څخه خپله برخه اخسته، خو ددې دواړو فوځونو څخه اخوا «د ینې چرې» د ځوانانو فوځ ډیر په شان او شوکت کې و، چې مشري یې اغا حسن کوله. که له یوه اړخه د اغاحسن په څیر یو متقی، میړنې او بهادر انسان د سلطان له پاره یو ستر نعمت و خو دبله اړخه ورته «احمد کدک پاشا او محمود پاشا» په څیر د ولایتي فوځونو تکړه او تجربه لرونکې جنریلان هم د نعمت څخه کم نه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغښتليو سمندري فوځونو د جوړېښت له پاره سلطان هم د سترې اوځواکمنې بحريې د جوړولو حکم کړې و او دا يې هم حکم کړې و چې ددې بحري ځواکونو د جهازونو شميره بايد د يوسل او اتيا څخه لږه نه وي ،پدې ډله کې کوچنۍ کشتې ، چې د پخوا څخه دعثماني فوځ په بحريه کې يې کار کاوه ، نه وې شاملې .

سلطان محمد خان يو باتور او د ډېرو ښو وړتياو وړ ځوان و . الله تعالې ورته ډېره ښه وړتيا او فکري ځواکمني ورکړې وه ..... هغه د « ايدين » په سيمه کې د ډېرو غوره استادانو څخه په ډېره چټکۍ سره علوم زده کړي و او دخپلې مورنۍ ژبې څخه اخوا به عربي ، فارسي ، عبراني ، لاطيني اويوناني ژبو باندې هم ښه پوهيده. سلطان محمد نه يوازې د نړۍ په تاريخ باندې ښه پوهه تر لاسه کړې وه بلکه دنړۍ په جغرافيه کې يې هم پوره پوره بلدتيا درلوده . هغه د لوړې کچې شاعر او خبرلوڅ و . سلطان محمد دخپل وخت د ستر عالم اوفقيه « ملاعبدالرحمن جامي » سره نيغ په نيغه نسبت درلود ، تر څنګ يې دهندوستان د « دخواجه جهان » په خدمت کې به هم تر ټولو نه مخته و . دسلطان د ولايتونو د فوځونو سالار « محمود پاشا » هم د عسکريت تر څنګ په شاعرۍ کې په ځآن پسې دويمګړې نه درلود.

په قسطنطنيې د حملې د پروګرام سره سم ، سلطان د « پلوټارک» په يوې ډېرې ژورې او تاريخې ليکنې چې د « يونان او روم » تر نامه لاندې يې کړې وه اوپه هغې کې د يونان اوروم په اړه د حالاتو پوره تفصيل موجود و ، په لوست پيل وکړ. هغه د « سکندراعظم قسطنطين اول » او « تهيوډوسيس» د ژوند حالات مطالعه کړل او د قسطنطنيې د اوږې ماضي په اسرارو يو غور او فکر وکړ.

په هغو وختو کې د دې سيمې حالات څه دا ډول وو . چې په کوچنۍ اسيا کې د کرمانيا امير په خوشالۍ سره راضي شوې و . په « البانيه » کې دسلطان محمد خان سره په يوه دسترخوان را لوې شوې «سکندربيګ» بيرته مرتد شوې و ، خو سلطان تر اوسه پورې دغه ضدي سکندر بيګ لا نه ځورولې . د« وليشيا» (ولاچه) مشر « ولاد» يو ظالم او کينه کښه انسان و اودظلم حد يې تر دې رسيدلې و چې د بنديانو په جسمونو کې به يې ميخونه ټک وهل او هغوې به يې له منځه وړل خو دومره همت يې نه درلود چې دسلطان په مقابلې کې سر را پورته کړي ، دسلطان په مقابل کې که چا سر را پورته کولې شو نو هغه يوازې دهنګرۍ پادشاه « هونياډي» و . خو سلطان د هغه سره ددرې کالو له پاره د سولې تړون لاسليک کړې و . «هونياډي » دسلطان دپلار مرادخان ثاني په لاسو يوځل د تړون د ماتولو خوند اخستې و ، په دې خاطريې د بل تړون د ماتولو فکر هم نه شو کولې . اوس نو يوازې موريا داسې سيمه وه چې ترې قسطنطنيې ته کومک رسيدلې شو . اوسلطان ددې سيمې دکنترولولو له پاره هم يو ستر ځواکمن فوځ استولې و .

د ټولو تياريو د تکميلولو وروسته ، سلطان دخپلو درباريانو يوه وروستۍ غونډه را وبلله اوپه قسطنطنيې باندې يې داخري حملې کولو پلان ته اخري بڼه ورکړه . په دې غونډه کې هم سترو سترو سالارانو ، سردارانو ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت وزیرانو او عمائیدینو ، ګډون درلود. دې غونډې درې ورځې دوام وکړ. سلطان د حملې کولو پلان ته داخري بڼې د ورکولو وروسته دسلطنت له پاره هم څه نوي قوانین اوفرامین جاري کړل. د «ارخان» په زمانه کې د عثماني دولت لمړي وزیر « علاؤالدین» دفوځې اصلاحاتو په اړه قوانین جوړ کړې و ، چې د مراخان اول په زمانه کې پلې کړل شول. خو سلطان د سلطنت قانون په لیکلي توګه ترتیب کړ اودا قانون نامه د عثماني سلطنت عملي کړنلاره وګرزیده. سلطان د سلطنت د قانون د وړاندې کولو په وخت کې ، دخپلې وینا په دوران کې سلطنت دیوې خیمې سره تشبیه کړ او ویې ویل چې د سلطنت څلور ستنې دې چې دهغې څخه یې یوه :دسلطنت وزیران دې ، بله یې قاضیان ، دریم یې اداري سیستم (په دفترونو کې کارونکي) او څلورم یې دسلطنت خزانچي یا معتمد . هغه ددې خیمې دروازې ته د « باب عالي » نوم ورکړ چې همدا نوم د عثماني سلطنت تر اخري وختو پورې ژوندې پاته شو . هغه د سلطنت له پاره څلور وزیران و ټاکل چې مشرى یې لمړي وزیر « صدراعظم » په غاړه درلوده. دهمدې سره به د سلطنت مهر موجود و او د سلطنت د ټولو امورو اعلي افسر ګڼل کیده، وزیر اعظم به هم د سلطان په څیر په خپل دفتر کې دربار را بللې شو.

د قاضیانو ډله به د علماو د ډلې څخه وه ، سلطان د اروپایی عدالتونو او همداراز داسیاي عدالت له پاره هم قاضیان و ټاکل. خواجه مفتي او قاضی به هم د مهمواو پوهو علماؤ د طبقې څخه ټاکل کیدل. سلطان د حل و عقد غونډې ته د « دیوان» نوم ورکړ ، خو ددیوان ددې وګړو شمیره یې ورزیاته کړه ، سلطان په خپل نوي قانون کې د « خارجي اغا» او « داخلي اغا» عهدي هم و ټاکلې. « خارجي اغا » دهغو حکامو څخه عبارت و چې د ولایتونو حکومتونه به یې په مخ بوتلل. خو « داخلي اغا» هغه وګړی و چې په دربار کې یې کارکاوه او ددربار مامورین و . سلطان د اغاګانو نورې عهدې هم جوړې کړې ، دبیلګې په توګه « کاپواغا» « د ګوره خواجه سراو رئیس» ، «قیزلر اغا» د (دحبشي خواجه سراو رئیس) ، «بوستانچي ماشي » (د باغبانانو افسر) « چاؤش باشي » (دحکومت د قاصدانو افسر) او ....

سلطان محمد خان د خپل حکومت په دوران کې خپله توجه دحکومت د قانون په پلې کولو او د ښوونې اوروزنې په لور را واړوله ، په پخوانیو وختوکې به ټولې رتبې مذهبي وې ، که څه هم په هغوې کې به یې نور علوم هم ور زیاتول ، خو ترکانو د سیاسي ښوونې او روزنې سره ډیره مینه درلوده او دې روزنې سلطنت ته ډیر ورږ او دکار خلک راپیدا کول. (مولانا شبلی).

دسلطان را غوښتل شوې غونډې درې ورځې دوام وکړ ، په دریمه ورځ سلطان د غوندی اخری وینا وکړه او ویې ویل:

« د سلطنت درنو اراکینو ! الحمدلله ، دالله تعالي په فضل اوکرم سره مونږ دسلطنت نظام ، دملت دعلماؤ او دسلطنت دعمائیدینو په مشوره د پخوا په نسبت په ښه توګه را جوړ کړې دې ، اوس نومونږ په پوره ډاډ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه فاتح لښكر يوه برخه گرزيدې شو چې دهغې په اړه رسول كريم صلى الله عليه وسلم په دې دنيا كې د مغفرت اوښښنې زيرې وركړې دې.

دعثماني سلطنت ځان ځارونكو سپه سالارانو !

دهغه وخته چې رومي پادشاه « قسطنطين» په دريمه عيسوى پيړۍ كې عيسوي مذهب قبول كړې اوهمدا ښاريې خپل پايتخت گرزولې نو دهمغې ورځې وروسته يې نوم قسطنطنيه گرزيدلې دې. خو دا ښار د ډيرې مودې راهيسې دبازنطينى سلطنت او عيسوي مذهب دواړو ډير مهم مركزو.

د سيدنا انس رضى الله عنه ترور ، ام حرام بنت ملحان رضى الله عنها ، درسول الله صلى الله عليه وسلم رضاعي خور وه. يوه ورځ رسول الله صلى الله عليه وسلم دهغې په كور كې ويده شوې و . ناڅاپه رابيداره شو نو په مباركه خوله يې خندا وه. سيدې ام حرام ترې دخندا علت و پوښته ، نوهغه صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل....

« ما ته په خوب كې د امت هغه خلك و ښوول شول چې د جهاد له پاره د سمندر په څپو داسې سفر كوي لكه څنگ چې پادشاه په تخت ناست وي..»

سيدې ام حرام ورته عرض وكړ چې...يا رسول الله !ماته دعا وكړه چې ما هم الله تعالي دهمغو خلكو په ډله كې شامله كړي. رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته دعا وكړه. اوبيرته ويده شو ، د لږڅه ځنډ نه وروسته يو ځل بيا رابيداره شو ، بيا يې مخ مبارک دخوشحالۍ نه ځليده ، سيدى ام حرام ترې يو ځل بيا دخوشحالۍ په اړه وپوښتل. نوهغه صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل:....« زما د امت د هغه لمړي لښكرپه اړه چې دروم د قيصر د ښار « قسطنطنيى » د نيولو له پاره جهاد كوي دمغفرت زيرې راكړل شو. سيدې ام حرام ترې يو ځل بيا ددعا غوښتنه وكړه ....خو هغه صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل.... نه ! ته په هغه لمړي لښكر كې شامله شوې يې.....» (بخاري شريف)

د سلطنت درنو اراكينو !د رسول الله صلى الله عليه وسلم دغه دواړه زيري داسې تكميل شول چې دسيدنا عثمان رضى الله عنه د خلافت په وخت كې ، سيدنا معاويه رضى الله عنه په «قبرس» باندى حمله وكړه ، اودا داسلامي تاريخ لمړۍ بحري ميشن و . په دې حمله كې سيدې ام حرام رضى الله عنها دخپل ميړه سيدنا عباده بن صامت رضى الله عنه سره يو ځاې شريكه وه. دا جنگي ميشن په دې خاطر برياليې و چې د قبرص خلكو دمسلمانانو سره سوله وكړه او كله چې مسلمانان بيرته ستنيدل نو سيدة ام حرام د آسه را پريوته اوهملته يې د شهادت لوړ مقام په برخه شو ، دا درسول الله صلى الله عليه وسلم لمړنى بشارت و چې تكميل شو . دبشارت هغه بله برخه د قسطنطنيى د مجاهدينو پورې اړونده ده. همدا علت و چې په قسطنطنيه د جهاد كولو له پاره دسيدنا معاويه رضى الله عنه د خلافت په وخت كې يو لښكر په قسطنطنيى باندى حمله وكړه ، او دهغه زوې « يزيد » هم په حمله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونکې لښکر کې شامل و. په دې لښکر کې جید اوستر صحابی «سیدنا ابوایوب انصاري» رضی الله عنه هم شامل و. دا دمسلمانانو په واسطه د قسطنطنیې لمړنۍ محاصره وه چې تر ډیرې مودې پورې یې دوام وکړ. سیدنا ابوایوب انصاري رضی الله عنه د همدې محاصرې په جریان کې ناروغه شو او بیا هملته شهید شو اوهمدې ښار د ستر دیوال لاندې خاورو ته وسپارل شو. خو دغه لښکر و نه توانید قسطنطنیه فتحه کړي، البته درسول الله صلی علیه وسلم د بشارت دویمه برخه هم تکمیل شوه.

د سلطنت درنو اراکینو! په یاد لرئ چې دا یواځې بشارت نه دې بلکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم یو حدیث هم دې چې په هغې کې یې یواځې د قسطنطنیې دخلکو خبره نه ده کړې بلکه ددې ښار د فتحه کونکو ته یې زیرې ورکړې دې.

سیدنا بشربن سحیم رضی الله عنه په یوه حدیث کې روایت کوي چې:

«تاسو به ضرور قسطنطنیه فتحه کوئ، نوبیا به بهتر امیر هغه امیر وي او بهتر لښکر به همغه لښکر وي» (مسند امام احمد)

په دې اساس په دې حدیث کې دبیان کړل شوې نیکبختۍ د لاسته راوړو په خاطر، ګڼ شمیر مسلمانو حکمرانانو په قسطنطنیې باندې د ولکې دکولو هڅې کړې دي چې په دې ډله کې سیدنا عمربن عبدالعزیز رحمة الله علیه، هشام بن عبدالملک، مهدی عباسي، او خلیفه هارون الرشید....شامل دي. خوهیڅ یو یې دا ښار فتحه نه شو کړاې.

داسې بریښي چې عثماني سلطنت الله تعالي دهمدې له پاره قایم کړې دې چې داسې یو بابرکته لښکر جوړ کړي چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم ورته ډیره ښه اوغوره لښکر ویلې، زما نیکه سلطان بایزید یلدرم په۱۴۰۲ کال قسطنطنیه په پوره ځواک سره کلابنده کړه اونژدې و چې دا ښار سوبه کړي خو په همدې وخت کې ګوډ تیمور په کوچنۍ اسیا باندې یرغل وکړ اوپه دې توګه زما نیکه هم د قسطنطنیې کلابندي ماته کړه. دا پیښه د نن څخه نژدې پنځوس کاله مخته پیښه شوې ده. او ددربار یوشمیر پخوانیو اراکینو ته به اوس هم داپیښه په ذهن کې تازه وي. دهغې نه وروسته زما دپلرونو له ډلې څخه زما تر دروند پلار پورې ټولو ددې ښار د نیولو له پاره ناکامه هڅې کړې دي.

دسلطنت درنو اراکینو! نن مونږ هم په همغه لښکر کې د ورګډیدو سعادت تر لاسه کوو چې قیام یې زمونږ د هوډ او ارادو پورې تړلې دې. «قسطنطنیه» په یوه داسې ځاې کې پرته ده چې تر څو چې فتحه نه شي اسلامي سلطنت تکمیل ته نه شي رسیدلې. اوزه ډاډمن یم چې په کومه ورځ دا پخواني ښار فتحه اوولکه کړل شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نودهغې وروسته به بل کوم قیصر راپیدا نه شی. ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه فرمایلی دي چې:

«اذا هلک قیصر، فلاقیصر بعده... کله چې قیصر هلاک کړل شي نوبیا به بل کوم قیصر راپیدا نه شي»

«السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته»

دا د سلطنت دغې اوږدې غونډې ته دسلطان محمد خان اختتامي وینا وه، د دربار حاضرین د سلطان ددې علم اوپوهې څخه ډیر اغیزمن شوي و، ځکه هغوې هیڅ هیله نه درلوده چې دوه ځلې ناکامه پادشاه او نوې ځوان سلطان به دومره ستر عالم او پوه ګرزیدلې وي.

دا و سلطان محمد خان، چې اوس یی ددنیا د ستر ښار «قسطنطنیی» د فتحه کولو له پاره ملا تړلې وه. دنړۍ تاریخ بدلیدونکې و او دمسلمانانو د فتوحاتو د تکمیل تر څنګ د اروپا دبیا راپاڅیدو نوې دوران پیلیدونکې و.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلایي ښکر

مقدسه پلاره ! په دومره لږ وخت کې ستا ملګرتیا دخپل ځان له پاره نیکبختي ګڼم. زه د تیرو پنځه ویشتو کلو راهیسې دلته کشتۍ چلوم..... او په خپل ژوند کې مې د سترو سترو راهبانو خبرې اوریدلې دي خو له تاسره به مې دغه سفر د ټول ژوند یو یادګار اوسي.....»

دا دهغه زوړ ملاح اواز و چې قاسم بن هشام یې له ځانه سره د « ابنای فاسفورس » اروپایی ساحل ته روان کړې و. قاسم د څو ورځو راهیسې په سفر کې مصروف و ، هغه د« اورنه » څخه ځانته را روان شوي و. او د ابنای فاسفورس په اسیایی ساحل کې د سلطان بایزید یلدرم له اړخه د جوړې شوی «انا ضول» فوځي کلا ترمخه دهمدې ابنا اروپایی ساحل ته ورته. هغه د عیسایی راهبانو کالي اغوستي و او په غاړه کې یې طلاې صلیب را ځوړند و ترڅنګ یې دعیسې علیه السلام د انځور په څیر یو انځور هم د یوه طلاې زنځیر سره یو ځاې را ځړولې و ، په سر یې د پادریانو خولۍ او په بدن یې ستره چپنه پرته وه. قاسم یو ډیر هوښیار جاسوس و همدا علت و چې هغه په ډیر بریالیتوب سره خپل ځان بدل کړې و. خو دحیرانتیا خبره دا وه چې قاسم دغربي اروپا د پادریانو په څیر لباس اغوستي و چې د رومن کتولیک د مذهب سره یې تړاو درلود،او مرکز یې په روم کې د « پاپای روم»د ریاست لاندې کار کاوه ، د رومن کتولیک مذهب د عیسویانو د لاطیني ډلې مذهب و. اودا ډله د غربي اروپا نه علاوه د هنګري او دبالقان د غرونو په یو شمیر سیمو کې اوسیدله. ددې برعکس د عیسویانو پخوانۍ فرقه « دي هولي ارتهودکس چرچ» و چې مرکزی ښار یې قسطنطنیه و. او دې ډلې ته یې دعیسویت یوناني ډله ویله. تر دې وخته پورې پروټسټ عیسوی فرقه لا نه وه پیدا شوې او دپروټسټ فرقې د جرمن نژداه بنسټ ایښوونکې چې د « مارټن لوټر» دسیمې په « ایزګبن» کې یې لا دپیداکیدو له پاره دیرش کاله واټن موجود و ،منځته نه وه راغلې.

د فاسفورس ابناء چې دقاسم کشتۍ یې په نیلګونه اوبو کې څپې وهلې ، د اتلس میله لرې سمندري پټۍ نوم دې. ددې ابناء په شمالي برخه کې « توره بحیره » او جنوبي سر کې یې « بحر مارمورا » پروت دې. همداراز یې په شرقي سر کې د اسیا او په غربي برخه کې یې د اروپا ..... دوه سترې لوې وچې پرتې دې. ددې دواړو سترو وچو تر منځه د ابنای فاسفورس د پلنوالي ډیره برخه د بحر مارمورا په لور ځي ،چې ټول پلنوالې یې درې نیم میله دې او تر ټولو کوچنې پلنوالې یې د تورې بحیرې په لور ورځي چې ټول پلنوالی یې اته سوه ګزه دې. او ژور والی یې په مختلفو ځایو کې دځلوېښتو ګزو څخه تر دوه دیرش ګزو پورې اندازه شوې دې. قاسم په ډیر کم وخت کې د ملاح څخه ډیر زیات معلومات تر لاسه کړل. هغه په کشتۍ کې ناست و او د ابناې فاسفورس په داخل کې یې د عثماني فوځونو د کشتیو تګ راتګ څاره. هغه ته د ابناء په اسیایی ساحل باندې د عظیم فارس د هیبت ناکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمران «کسرې» په خیمو کې پراته هغه بې پناه فوځ تر سترګو شو چې د روم قیصر ته یې پرلپسې ماتې ورکړې وې او هغه یې په قسطنطنیه کې کلابندۍ ته مجبور کړې و . خوبیا د قران کریم هغه حیرانونکې وړاند وینې پوره شوې چې په کې یې ویلي وو چې رومیان به ډیر ژر د مغلوبیدو نه وروسته بیرته غالبیږي، اوبیا دکسرا فوځونه ددې ځایه و تښتیدل .... هغه ته په یوه ډیر لرې ځاې کې .... ډیر لرې ځاې کې دکوچنیو کوچنیو ښارونو ښې ښېاني تر سترګو شوې نو د هغه ملاح ته یې وپوښتل.

« هغه ووینه ..... هغه څه دي ؟ ..... داسې ډاګیزیږي چې ددې ځایه څلور پنځه میله لرې کوم ښار اباد شوې دې. اودهمغې په خاطر د یسوع مسیح دین ژوندې دې ، خداوند دې هغه د هرې بلا او افت نه خوندي وساتي. ته خو د « رومه » پادري یې ، ته خو زمونږ چرچ نه منې .....همداسې ده که نه ؟»

دغه زوړ ملاح هم دعیسویانو د دواړو ډلو په اړه معلومات درلودل.

« نه داسې کومه خبره نه شته. قسطنطنیه خو د «یسوع مسیح» د رسولانو ښار دې....زه هم دعا کوم چې خداوند دې دا ښار په خوندي لاسو کې ورکړي...»

دقاسم دخبرو په اوریدو ملاح ټکان وخوړ او د کومې نا معلومه خطرې د احساسیدو په اساس یې رنګ تک ژیړ وګرزید . « دا ته څه وایې ؟ په محفوظولاسونو کې ددعا کول خو د شهنشاه په حق کې نه دي ،ځکه چې ټول پوهیږي چې زمونږ دقیصر لاسونه محفوظ اوخوندي لاسونه نه دی. داسې اوریدل کیږي چې د مسلمانانو نوې سلطان په قسطنطنیه باندې حمله کونکې دې.»

د ملاح په خبرو قاسم ډیر ولړزید. ځکه هغه ته یو نا څاپه خپل حیثیت ور په یاد شو چې هغه یو جاسوس دې ، په دې خاطر په ارام کیناست. خو هغه په دې حیران و چې دسلطان دحملې خبر څنګه او په څه ډول دلته تر دې ځایه را ورسید. هغه د ملاح څخه د نورو پوښتنو کولو هڅه وکړه او ورته یې وویل:

« لیکن دا خو ډیر خطرناکه خبر دې ،.... اوریدل مې دي چې دمسلمانانو نوې سلطان ډیر میړنې او جنګجو انسان دې.»

«هو ! .... هغه دلته ددې ځاې تر مخه د قسطنطنیې څخه پنځه میله لرې،د جنوب لورې ته د یوې سترې جنګې کلا د جوړولو کار پیل کړې دې. نن سبا چې زمونږ د ابناء څخه اروپایی جهازونه تیریږي نو د ویرې احساس کوي ، زه داسې انګیرم چې کوم خطرناک جنګ کیدونکې دې. ګوره مقدسه پلاره ! څومره وینې به و بهیږي ، ددواړو خواو څخه به څومره انسانان ووژل شی ،په داسې حال کې چې یسوع مسیح د امن اومحبت پیغمبر و .»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ ملاح په ډیرې غمژنې لهجې سره دا خبرې کولې ، قاسم ته داسې ډاګیزه شوه لکه چې ملاح د خپل مذهب څخه بیزاره شوې وي اویا د خپلو مذهبي مشرانو څخه بیزاره شوي وي، لږ څه وروسته قاسم د ملاح څخه بیا وپوښتل:

« نوبیا د سلطاني حملې پر خلاف شهنشاه هم کوم تدبیر نیولې دې دې او که څنګه ؟»

« شهنشاه به د څه تدبیر په اړه فکر وکړي ؟ اوس خو په قسطنطنیه کې داسې کوم وګړي نه دي پاته شوي چې دخوندي پاته کیدو په اړه فکر وکړي ، خلک وایي چې قیصر په خپله سلطان دخپل ځان په خلاف را پا څولې دې ......زه وایم چې دداسې کار کولو اړتیا څه وه ؟ زوړ ملاح همداسې بریده خو څه خاص ورته معلوم نه و .»

د قاسم له پاره دا سفر ډیر په زړه پورې و ، په ابنا کې یو یا دوه نورې کشتۍ هم رواني وې ، هغه یوځل بیا دخیالاتو په نړۍ کې ورک شو ،هغه ته د قسطنطنیه په دیوالونو د عثماني توپونو د ګولیو د لګیدو ننداره تر سترګو کیده او د « طرابیبه » د خلیج به غاړه یې د عربي نسل د آس د ځغلولو هوا په سرکې ګرزیدله. د لږ ځنډ وروسته کشتۍ ساحل ته را ورسیده. دقسطنطنیې په زمکې د کیوتو سره سم دهغه په زړه کې ډیرې عجیبې اوغریبې هیلې را تازه شوې. په دې ساحل باندې څو نورې کشتۍ هم دخپلو مسافریونوله پاره لنګرونه اچولي و . قاسم داسې و انګیرله چې دا د ماهیانو د نیونکو کوم کلي دې چې دساحل تر مخه د اینځرو د ونو په منځ کې خپور پروت و . هوا لا تر اوسه پورې سړه وه او د سمندر څپو تر اسوه هم د تیروشوو یخنیو یخې څپې را لیږلې. د شنو او شادابو غرونو په اساس د « طرابیه خلیج» ټوله سیمه یخه ګرزیدلې وه او ګرمي په کې ډیره کمه او دلږ وخت له پاره به محسوسیدله

دماسپښین وخت و ، کله چې قاسم د «پاسفورس » په اروپایې ساحل کې د همدې ماهي نیونکو دکلي سره یو ځای دکشتۍ څخه کښته شو . هغه د ماهي نیونکو کوچنیان او بچي د همدې ساحل په غاړو د لوبو په حال کې کتل ، اوس نو درې میله لرې دهغه چپ اړخته د قسطنطنیې ښار پروت و اوښی لورې ته یې د « دتورې بحیرې » اوږده غاړه وه چې د باسفورس په لورې ور غځیدلې وه . هغه د باسفورس په اروپایي ساحل باندې و درید او دهمغه ځای د بایزید یلدرم په لاسو جوړه شوې د « انا ضولي » جنګې کلا وکتله. هغه ته دا ډاګیزه شوې وه چې دهمدې کلا څخه لږ مخته سلطان محمد هم یوه ستره جنګې کلا جوړول غواړي. هغه د خپل ساحل څلورو خواو ته وکتل خو هغه ته داسې معلومه شوه چې هغه لا تر اوسه د کلا د جوړښت له پاره د ټاکل شوې ځای څخه ډیر لرې دې. په حقیقت کې دسلطان محمد له اړخه په دې ځای کې د جنګې سترې کلا جوړول د میړانې نه ډک کار و . ځکه دا د دښمن سیمه وه او په ځانګړې توګه دغه سیمه چې هغه پرې اوس ولاړو د یوناني عسکرو په ولکه کې وه . که څه هم دا عسکر د قسطنطین د حکم لاندې و خو د خپلو عاداتو او رواجونو له مخې ډیر بداخلاقه او بدکړچاره و . که چیرې قاسم غوښتلې ددې ځایه قسطنطنیې ته ولاړ شي نو باید ددې ځایه یې د شمال لورې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري میله واټن سفر کړې وې . خو بیا هم هغه په دې خاطر قسطنطنیې ته و نه رسید چې دهمغې لورې نه د قسطنطنیې د دیوال سره یو ځاې د « ابنای فاسفورس» یوبل شاخ را وتلې و . دا د سمندري اوبو نرې او ډوب شاخ و چې ورته یو مستطیلې خلیج هم ویل کیده چې د فاسفورس غربي لورې ېې د وچې سره یوځاې کوله . اود ښکر په څیر شکل یې درلود. یو چا دقسطنطنیې د دیوال څخه د لمر خاته په وخت کې دا ښکر کتلې و اودا یې مشاهده کړې و چې دلمر دختلو په وخت کې د سمندر د اوبو رنګ طلایي بریښې نو په دې اساس یې ورته « طلایي ښکر» یا « ګولډن هارن» ووایه چې بیا په فارسي ژبه یې د « شاخ زرین » اوپه پښتو کې ېې ورته د « طلایي ښکر » نوم ورکړ . دا د ښار د جنوبي غاړې سره یو ځاې تر ډېره پورې د شا لورې ته ورځي ، په دې اساس دغه مثلث ، ښار ددوو غاړو څخه دسمندر په منځ کې را نغاړي.

دریمه او یوائنۍ لورې یې د وچې سره نښلي ، خو هغې لورې ته یوپه بل پسې دیوالونه جوړ کړل شوي دي.

قاسم تر ډېره وخته پورې د قسطنطنیې په لور سترګې اړولې وې او ورکتل یې. هغه ته له دې ځایه « برج غلاطه» د یوه میخ د څوکې په څیر راوتلې تر سترګو شو . لږه شیبه وروسته دماهیې نیونکو کوچنیانو د قاسم په لور رامنډې کړې او ورته را نژدې شول. دا ټول عیسوی کوچنیان و او د عیسوي راهبانو کالي یې په ښه توګه پیژندل . هغوې د مقدس پلار ، مقدس پلار په نامه ورته ناري وهلې اودقاسم تر څنګ راټول شول. قاسم غوښتل قسطنطنیې ته د ور رسیدو تر مخه د خپلو عسکرو او معمارانو لټون وکړي اودهغوې کار تر سترګو تیر کړې. په دې خاطر یې دهمدې ماهی نیونکو په کلې کې د تم کیدو پریکړه وکړه. هغه په خپل څنګ کې دراټولو شوو کوچنیانو سره د یوه پادري پلار په څیر سلوک وکړ ، دا کوچنیان که څه هم خیرن او چټل و خو بیا هم دخپل رنګ او خوې له اړخه پاک یوناني معلومیدل. دا ماهي نیونکې هم په اصل کې د یونانیانو له نسله و . قاسم د خپل سامان څخه کوچنیانو ته دخوراک څښاک څه سامانونه راواخستل او ور یې کړل نو د کوچنیانو مینه د قاسم سره نوره هم زیاته شوه . اوس نو هغوې د قاسم هره خبره په پوره مینه منله . قاسم د یوه تیز او چالاکه کوچني څخه وپوښتل:

« څنګه زویه ! دلته نژدې څه عسکر راغلي دي..... کیدې شي چې هغوې غیر ملکي عسکر وي ... ایا ته پوهیږې چې هغوې به کومې لورې ته پراته وی..؟»

« هو ! د هغوې په سرونو پګړۍ دي او توري یې راتاوې شوي شانته دي ....لکه» دې کوچني دخپل لاس په اشارې سره د مسلمانانو د هلالي تورې شکل جوړ کړ او قاسم ته یې وښود. دقاسم په مخ خوشحالي را څرګنده شوه . هغه په دې پوه شوې و چې دسلطان عسکر په همدې ساحل دکلا د جوړولو له پاره را رسیدلي دي ، په دې وخت کې قاسم غوښتل لږ څه نور هم وپوښتي چې دوو نورو کوچنیانو په ډېره بې صبرۍ سره په یو وار په خبرو پیل وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« هو ! هغوې دخپلو ځانو سره ډېر زيات سامانونه هم راوړي دي...هغوې هغه لورې ته دي » دې کوچنيانو د تورې بحيرې د ساحل په لور اشاره وکړه ، دې کوچنيانو قاسم ته دا ډاګيزه کړه چې د پګړۍ لرونکو سپاهيانو او يونانی عسکرو تر منځه کله کله ټکه ټوکه هم کيږي ، قاسم ډاډمن شوي و چې د کلا د جوړولو د کار مشر « مصلح الدين اغا» خپل کار پيل کړې دې ، قاسم د کوچنيانو سره د څه نورو خبرو وروسته وويل:

« راځئ چې ستاسې کلي ته ورشو . زه به تاسې ته د يسوع قصه وکړم»

کوچنيانو دخوشحالۍ نه ټوپونه کړل ، او دقاسم نه مخته مخته يې منډې وهلې . اوس قاسم د ماهي نيونکو کلي ته ور روان و . دا يو کوچنې کلي و چې د کورنيو شمير يې د ديرشو اويا پنځه ديرشو څخه نه ډيريده . دهغوې نارينه دخپلو جالونو سره يو ځاې د سمندر دفاسفورس په ابناء کې تر لرې لرې پورې تر سترګو کيدل ، لمر په پوره ځواک سره په سر ولاړ و ، ښځې په خپلو کورونو کې په پخلي او خوراک په تيارولو کې مصروف وې. خو نجونې بيرون د ساحل په غاړه په ګرمۍ کې په لوبو کې را لتاړې وې. يو شمير پيغلې هلته په لمر کې دنورو ځانته ناستې وې او خپل ويښتان يې را سپړلي و او په هغوې کې يې په څه لټولو باندې اخته وې ، هغوې يو دبل سره مرسته هم کوله او پخپلو منځو کې به يې په ډيره وړه وړه خبره په زوره زوره خندل. خو کله چې دې پيغلو قاسم وکوت نو خنداګانې يې و درولې او سمدلاسه دهغه ځايه ولاړې شوې او وريدې، لوبې کونکو نجونو هم ورمنډې کړې او د پادرې په لور راغلې. د قاسم قدوقامت او سره اوسپينه څيره د ماهي نيونکو پيغلو له پاره دحيرانتيا سبب وګرزيده ځکه هغوې دومره نيک اوښايسته راهب په خپل ژوند کې د لمړی ځل له پاره کوت. هغوې مقدس پلار ته سلام وکړ اوسرونه يې ټيټ کړل او دخپلو ځانو سره مسکئ شوې. قاسم د پيغلو نجونو په احساساتو کې دخپل ځان له پاره د ستاينې احساس وکوت.اوپه ډيره معصومه اوراهبانه توګه يې وويل:

« بچيانو ! سلامتې اوسئ !د اوږده عمر خاوندانې شئ ، او يو دبل سره مينه کوئ ، ځکه چې خداوند يسوع مسيح محبت او مينه خوښوي»

دمحبت دلفظ په اوريدو سره پيغلې په خپلو منځو کې سره و پسيدې ، په دې وخت کې يوې تيزې او چالاکه پيغلې د قاسم څخه سمدلاسه وپوښتل. « پلاره ! ايا تا محبت کړې دې ؟... کله ، دکوم چا سره ؟»

هو ! ما د ټول انسانيت سره محبت کړې دې ، زما په زړه کې د محبت او مينې پرته نور څه نه شته. ... بچيانو ! زما په زړه کې د محبت پرته نور څه نه شته. له تاسو سره هم..»

د قاسم دخبرو په دې اخرې ټکو باندې يوې شرمناکه او حياناکه پيغلې د لمړي ځل له پاره خپلې سترګې راپورته کړې او هغه يې پرې وکوت. کله چې د قاسم سترګې په هغې پيغلې ور ونښتې نو دا يې احساس کړه چې دا پيغله

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نورو پیغلو څخه بلکل مختلفه ده. قاسم لا تر اوسه په همدې ځآې ولاړ و چې یو زوړ ماهي نیونکې چې په اوږو یې دماهیانو د نیولو سامان ایښې و هغې لورې ته راغې. دې پیغلې وویل:

«سردار را روان دې»

نجونې ټولې یوې لورې ته شوې او ودریدې. د ماهیانو د نیونکو سردار قاسم ته را نژدې شو او قاسم ته یې په پوره ادب سره ښه راغلاست ووایه . «مقدسه پلاره ! دلته زمونږ دې کلي ته په راتګ سره تا مونږ ته ډیر زیات عزت رابښلې دې. دلته ډیر کم ستاسې په څیر خلک راځي. ځکه چې مونږ ماهي نیونکې یو که څنګه ؟ په همدې خاطر مونږ دلته دخپلو ځانو له پاره د یوې جونپړۍ څخه چرچ جوړ کړې دې. ته راځه ! ستا په راتګ سره به دې چرچ ته د لمړي ځل له پاره کوم مقدس راهب ور ننوځي»

قاسم دغې زوړ سردار ته د مقدسو پلارانو په څیر درنښت ورکړ او ورسره روان شو.

تر ماښامه پورې ټول کلي په همدې کې بوخت و چې دغه مقدس پلار به زمونږ سره تر ډیرې مودې پورې پاته شي . قاسم په دې نه پوهیده چې ددې کلي خلک ورسره دومره مینه اومحبت لري اودومره ښه استقبال یې کوي. هغه داسې انګیرله چې ماهي نیونکې چې په ریښتونې توګه د کلیسا سره تړلې دي نودهغه په رومن کتولیک کیدو به نا خوښه شي. هغه د رومن کتولیک کالي د یوه بل کار له پاره اغوستې و. خو کله چې ماهي نیونکو ته ډاګیزه شوه چې «فادر» د روما څخه راغلې دې نو هغوې نور هم خوشحاله شول.

هغوې نالوستې غیرمذهبي خلک و. تر څنګ ی د مذهبي ډلو ټپلو په اړه یې هم ډیر معلومات نه درلود. په دې اساس دلته د څو ورځو له پاره د قاسم پاته کیدل کوم ستونزمن کار نه و. په همدې خاطر هغه د ماهي نیونکو په کلي کې دپاته کیدو پریکړه وکړه تر څو ددې ځایه د قسطنطنیې د سمندر په اړه پوره معلومات تر لاسه کړي اوسلطان پرې خبر کړي. هغه غوښتل دهمدې ځآیه قسطنطنیې ته ولاړ شي. خو ددې ځایه هغه ته د قسطنطنیې په لور د تللو له پاره د «ګولډن هارن» څخه د یوې کشتۍ په واسطه تیریدل ور په غاړه و. او که چیرې غوښتل یې چې د وچې له لارې قسطنطنیې ته ور ننوځي نو بیا به د «طلاي ښکر» دپاسه تیریده او د «سینټ رومانس» ددروازې څخه به ورننوته.

خو قاسم هملته د ماهي نیونکو په کلي کې پاته شو ، هغه شرمناکه اوحیاناکه پیغله ددې کلي د سردار لور وه چې «روزس» نومیده. نورو نجونو به ورته «روزي» ویله. د کلي هلکانو او نجونو د قاسم څخه د انجیل درس پیل کړ. او ټول د قاسم په محبت کې را ونښتل. روزی په دې پوهیده چې قاسم یو راهب دې او هیڅکله به هم واده و نه کړي. خوبیا به یې هم د قاسم په کتلو ، خداې پوهیږي ، چې څه څه خوبونه کتل. هغه به خوبونه کتل چې د هغې دخوبونو شهزاده به یوه ورځ نه یوه ورځ د هغه د اخستلو له پاره دې لورې ته راځی ، خو هغې هیڅکله هم دا فکر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و کړې چې دخوبونو شهزاده به يې د يوه راهب په کاليو کې راځي، هغه به ټوله ورځ په يوه يا بله بهانه د قاسم په خدمت کې وه. ساده ، معصومه او حياناکې دغې پيغلې په همغه دريمه ورځ خپل زړه په قاسم باندې ايښې و او قاسم ته به يې ويل:

« پلاره ! ته په دې عمر کې د يوه راهب په کاليو کې بلکل ښه نه ښکارې. ته بايد يوه ښه عسکر وواسې.»

قاسم به ورته خندل ، هغې معصومې پيغلې ته څه معلوم وه چې په هغه چا يې چې زړه ايښې دې هغه په حقيقت کې يو تکړه سپاهي او عسکر دې. قاسم د خپل راتګ په دويمه ورځ د باسفورس د ساحل د « طلايي ښکر» په اړه معلومات تر لاسه کړي و، هغه د جنوب لور ي ته هم ورغلی و او دلرې څخه يې د « مصلح الدين اغا » معماران د جنګي کلا د ابادولو په کارونو کې بوخت کتلي و. د اپريل د مياشتې تر اخره پورې د کلا بنسټونه را پورته کړل شوي و. سلطان دې کلا ته د « روميلي» نوم ورکړې و.

اوس نو قاسم غوښتل ددې طلايې ښکر پوره پوره جايزه واخلي ، په حقيقت کې هغه غوښتل هغه زنځير له نژدې څخه ووينې چې د طلايې ښکر په خوله کې يې په سمندر کې را ځړولي و.

ګولډن هارن يا طلايې ښکر په حقيقت کې يو کوچنې خليج و چې دقسطنطنيې د ديوالونو تر څنګ غځيدلې و. دا کوچنې شانته خليج د ابناې فاسفورس څخه ووت او په اروپايي ساحل کې ور داخليده. په عامه توګه کوچنې جهازونه او کشتۍ به چې په ابنا کې تللې په همدې خليج کې به هم ور داخليدې. د ګولډن هارن لورې ته به د قسطنطنيې اروپايي تجارت ترسره کيده. په همدې لورې د ښار يوه بله دروازه هم وه چې دخليج لور ې ته پرانستل کيده. دهمدې خليج په څنډو دښار د ساتنې له پاره د اوسپنې يو ډير ستر زنځير داسې تړل شوې و چې په عامو حالاتو کې به هغه خلاصول کيده او په سمندر کې به را ځوړنديده. خو کله به چې دګولډن هارن څخه کشتۍ بندول کيدې نوزنځير به يې را ښکود او دروازه به يې بنده کړه. دا چې ولې دهمغه لمړيو ورځو څخه کوم حمله کونکې قسطنطنيه نه شوه نيولې علت يې همدا زنځير و چې دهغوې مخه به يې نيوله، اوس قاسم غوښتل دا زنځير له نژدې ووينې.

نن دماهي نيونکو په کلې کې دهغه پنځمه ورځ وه ، او همدا نن سهار داسې يوه پيښه منځته راغله چې قاسم ته يې ټکان ورکړ. نن سهار وختي د يوناني قيصري فوځيانو يوه ډله دماهي نيونکو دې کلې ته راغله ،کله چې سپاهيان خبر شول چې دې کلي ته نوې راهب راغلې دې نود ليدلو له پاره يې ورغلل. خو کله يې چې د قاسم په مذهبی کاليو سترګې و نښتې نو پښه نيولی شول. دهغوې مشر چې کله دقاسم په چپنه د پاپاې روم نښه وکتله نو د قاسم څخه يې وپوښتل:

« مقدسه پلاره ! دا څه دي ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم دهغه په خبره کومه اندېښنه را ډاګیزه نه کړه او په ډېره بې پرواهۍ سره یې وویل: « دا دستر پلار، پوپ له اړخه راکړل شوې ننبه ده.»

خو کله چې قاسم په ځواب کې ددې ډلې د سالار خبره واورېده نو حیران پاته شو. دې سالار وویل:

« ګوره صاحبه !...اوس وخت راغلې دې چې د رومن کتولیک د مذهب پادري د یوناني مذهب په سیمه کې ازاد ګرزیږي ، دا ټوله د شهنشاه کمزورتیا ده. شهنشاه خو غواړي چې ددواړو مذهبونو خلک سره را نزدې شی خو ګورئ چې مونږ یونانیان به هیڅکله هم دا خبره و نه منو..»

په حقیقت کې د قاسم حیرانتیا په خپل ځاې سهي وه. ځکه هغه د شهنشاه د کوښښونو څخه خبر نه و. حقیقت دادې چې قیصر دهمغه وخته راهیسې متوجه شوې و چې دعثماني فوځ څو کسه سپاهیان د ابنای فاسفورس په اروپایی ساحل باندې را ښکته شوي و. او شهنشاه دهمغې ورځې را په دیخوا د قسطنطنیې د ساتنې له پاره لاس و پښې وهل پیل کړې و. دهغه ښار ددیوالونو مرمت یې پیل کړې و او په ښار کې یې خلکو ته د ډېر زیات خوراک څښاک د شیانو د راټولولو او جمع کولو هدایت کړې و.

ددې وروسته یې د غربي هیوادونو څخه د مرستې کولو غوښتنه کړې وه او د ټولې اروپا د مرستو دتر لاسه کولو له پاره یې د روم د کلیسا ټولې غوښتنې منلې وې. او یوناني کلیسا یې د رومي کلیسا تر کنترول لاندې د راوړلو له پاره ژور فکر پیل کړې و. د شهنشاه د هڅو څخه اوس د قسطنطنیه په چرچونو کې هم د رومن کتولیک راهبان تر سترګو کیدل. په حقیت کې دا د قیصر پوه او درک و ، هغه غوښتل دعیسویانو ددوو ډلو تر منځه اتفاق او اتحاد را پیدا کړي، لا تر دې وخته پورې دعیسویانو د «پروټسټنټ» ډله نه وه را پیدا شوې ، دعیسویانو یوې ډلې د روما چرچ مانه او بلې ډلې د «یوناني کلیسا » هدایت ته غاړه اېښوده. د رومن کتولیک مشري پوپ یا پاپای اعظم کوله او د قسطنطنیې مذهبي مرکز « ایا صوفیا» بشپ اعظم ته « بطریق اعظم» ویل کیده.

د سلطان محمد خان د حملې داورېدو وروسته قسطنطین د روما پوپ ته لیکلې و چې.... اوس وخت راغلې دې.... اوس وخت راغلې دې چې مونږ خپل مذهبي اختلافات له منځه یوسو او ټول متحد شو او د مسلمانانو مقابله وکړو. زه ستاسې عقاید په خوشحالۍ سره منم او همتاسې د « ایاصوفیا» دمشر په ځیر منلو ته تیار یم..... همدا علت دې چې ددواړو ډلو ترمنځه د تلو راتلو له پاره وړاندېز کوم. ترڅو دا راولاړ شوې واټن له منځه ولاړ شي.

قاسم ته په دې اړه کوم معلومات نه و په دې اساس یې کله چې د یوناني ډلې دمشر خبرې واورېدې نو حیران پاته شوې و. هغه ترې په ډېر تعجب سره و پوښتل چې « دا ته څه وایې ؟ ایا شهنشاه دواړه کلیساګانې سره را یوځاې کوي ؟دا خو ډېره ښه خبره ده ، زه خو وایم چې ټول انسانان سره را یوځاې کړل شی»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم درواغ ویلي و . حال دا چې هغه ددواړو کلیساګانو د اتحاد او یووالي څخه خوشحاله نه و ، هغه د رومن کتولیک کالي په دې خاطر اغوستې و چې د کافرانوو تر منځ دغه نفاق نور هم ورزیات کړي ، تر څو د کفارو دواړه ډلې د حملې په وخت کې یو دبل سره بسپنه و نه شی کولې. خو د ډلې سالار ډیره عجیبه خبره کړې وه ، ددې خبرې څخه دا مقصد اخستل کیده چې قسطنطین په مکمله توګه خپل ځان دحملې له پاره تیاروي. قاسم فکر وکړ چې دا خو ډیره ضروري اطلاع ده ، او دې ته اړتیا ده چې سلطان ترې به مکمله توګه خبر کړل شي ، هغه په همدې فکر کې ډوب و چې سالار ورته یو ځل بیا وویلې.

« مقدسه پلاره ! ته خو پوهیږې چې یونانیان مرګ خوښوي خو د خپلې عقیدې او مذهب بدلون نه خوښوي ،په دې خاطر به ته وویني چې دا اتحاد به نه بریالی کیږي. تر څو تر اوسه زمونږ میلمه یی. ځکه چې قسطنطین تاسې ته زمونږ هیواد ته د راتلو بلنه درکړې ده. خو ډیر ژر به د رومن کتولیک پادري زمونږ د میلمستیا نه لاس په سرشي . په دې خاطر غوره ده چې ته دباران د راتلو تر مخه دخپل ځان له پاره د خوندی ځاې د راپیدا کیدو په فکر کې شې.»

د یوناني عسکری ډلې سالار همدومره وویلې او بیا دخپلې ډلې سره بیرته ستون شو ، خو د ماهی نیونکو د کلي ټول لوې او واړه چې اوس د فادر سره ډیر اشنا شوی و دقاسم په شاوخوا کې په زوړندو شونډو او غمژنو مخونو سره ولاړ و.

دا د نن سهار پیښه وه خو نوره پاته ورځ د معمول په مطابق تیره شوه. هغه ټوله ورځ په همدې فکر کې ډوب و چې څه ډول د نوې تعمیریدونکې «رومیلي کلا » پورې « مصلح الدین اغا» ته ځان ور ورسوي او دهغه په لاسو سلطان محمد ته دا خبر ور ورسوي چې د عیسویانو دواړه ډلې په نژدې کې سره را یوځاې کیږي. هغه غوښتل نن د ماښام نه وروسته د «رومیلي کلا » ته ولاړ شی. هغه په همدې فکرونو کې ډوب و چې د غټو سترګو خاونده «روزي» یی څنګ ته راغله او په څنګ کی یی و دریده. روزي ډیره غمژنه وه ، ځکه چې نن سهار د رومي فوځونو سالار د ټولو خلکو تر مخه د ځوان راهب څخه پوښتني ګرویزنې کړې وې . هغه ته د سپاهیانو دا کړچار د سپکاوي ډک ښکاره شوې و . اوبیا هغې د یونانیانو ددې ډلې د سالار څخه ډیر ه کرکه هم کوله ، ځکه دا هغه ثوک و چې په ځنګل کې یی روزی د لاسه نیولې وه ، نو که چیرې هغه وخت د روزي ملګرو شور و غلمغال نه وې کړې نو روزي به دهمدې بداخلاقه سالار په لاسو بې عصمته شوې وې. روزې دا سالار دیوه کاله راهیسې په دې سیمه کې کوت ، دهغه نوم « مقرون» و اود قسطنطین د ساحلې فوځې چونۍ څارونکې و.

نن سهار هم ، کله چې مقرون د ماهی نیونکو کلي ته را ننوت نو نیت همدا و چې دغه ښایسته او حسینه پیغله په خپل دام کې را و نښلوي. خو کلي ته د راننوتلو سره سم « باقو ماهي نیونکې » هغه ته ددغه نوی ځواب راهب په اړه معلومات ورکړل . باقو هغه ته داهم ډاګیزه کړه چې د سردار لور دهمدې ځوان راهب په شاوخوا کې چکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهي، باقو پخپله د روزي په اړه ښه آند نه درلود. خو د سردار تر مخه يې هيڅ نه شو ويلاې. پخپله روزي هم د هغه د بدبويه کاليو او وجود څخه کرکه او نفرت کاوه. دهغه اوږده اوږده ويښتان، چې د څو مياشتو خاورو او ختو کې ککړ پاته شوي، دهغه دسترګو تر مخ را ځړيدلي و . دهغه دښې سترګې څخه به ټول وخت اوبه تلې، د همدې سترګې تر مخه را ځړيدلې ويښتانو دا سترګه په ناروغتيا ککړه کړې وه. ددې نه اخوا هغه په يوې پښه ګوډ هم و، ګويا دهغه شخصيت په خپله د روزي له پاره د کرکې نه ډک و. باقو به د سردار د ويرې روزی ته څه نه شو ويلاې. او که نه، که وس يې کيدې نو يوه لحظه به يې هم روزی نه وې پرې ايښې. خو کله چې دغه ځوان راهب کلي ته راغې نو روزی هم ورسره مينه پيدا کړه. باقو ددې خبرې زغم نه درلود. هغه تر پنځه ورځو پورې د مار په څير تاويده را تاويده. خو په سبا يې په ذهن کې يوه لاره راپيدا شوه، په دې اساس د يوناني فوځونو سالار مقرون ته ورغې او هغه ته يې د دې نوي راهب او د راهب او روزي تر منځ د محبت په اړه خبره وکړه. همدا علت و چې هغه نن سهار وختی دخپلو عسکرو سره دغه کلی ته راغې، مقرون هم د تير يوه کاله راهيسې د سردار په لور روزي باندې سترګې ښخې کړې وې. روزي د ډير ساعت خاموشۍ وروسته قاسم ته د هولي فادر په نامه ورغږ کړ.

« نن چې له تاسره څه سلوک وشو مونږ د کلي خلک ټول پرې ډير زيات خفه شوی يو. په اصل کې دغه کس چې د يوناني ډلي سالار و ډير زيات بدطينته انسان دې، نن چې هغه له تاسره کومه بدکلامي وکړه، هغه ستا په خاطر نه وه بلکه زما په خاطر وه.»

قاسم د لمرې ځل له پاره د روزی په لور وکتل او په لږ څه حيرانتيا سره يې ورته وويل:

« څه مطلب ؟.... څنګه ستا په خاطر ؟ ايا ته هغه د پخوا څخه پيژنې ؟»

« هو !.... ددې نوم مقرون دې. ددې لورې د فوځې څوکيو څارونکې، هغه يوځل زه په ځنګله کې له لاسه و نيولم، خو دخداې شکر و چې زما ملګرو شور وغلمغال جوړ کړ. نوموړی ټوله ورځ په همدې ځنګلونه کې ګرځي را ګرځي. ماته مې پلار ويل چې نن سبا څو کسه مسلمان سپاهيان راغلي دي، په دې خاطر مقرون د پاګل او ليوني په څير منډې رامنډې وهي.»

قاسم د روزی خبرې په دير غور سره واوريدې. اوس چې کله هم روزي دهغه سره خبرې کولې نو د فادر لفظ به يې خامخا وايه. قاسم دهغې په سترګو کې د محبت پيغام لوستې و خو هغه دلته د محبت کولو له پاره نه و راغلې. په دې خاطر هغه هڅه کوله چې د روزي په غټو غټو سترګو کې دغورزيدو نه ځان وساتي.

ماښام را نزدی کيدونکې و، او دتيارو د خپريدو سره سم هغه د «روميلي کلا» په لور تلل غوښتل، دې ماهي نيونکو دهغه لمرۍ ورځې څخه قاسم ته يو ډير ښه آس ورکړې و ، تر څو هغه د مقدس کتاب د تعليم له پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاوخوا کليو او بانډو ته په اسانۍ سره تګ راتګ وکړای شي. قاسم د تللو دمخه په ډېره عجيبه توګه روزي ته وويل:

« روزي !....زه د ټولو دپاره مقدس پلار يم خو ستا له پاره نه يم ، زما په زړه کې ستا له پاره عزت د يوه دوست دعزت په څير دې. زه دغه پاس کلي ته د يوه ضرورت په خاطر ورځم ، خو ماته ستا دبسپنې له پاره اړتيا ده .»

د روزي له پاره ددې ځوان راهب خبرې بلکل نوې او په زړه پورې وې. هغه يوواري په هواکې په الوتو شوه. دقاسم خبرو دهغې په غوږو کې ، معلومه نه ده چې څه ور رسولي و. دهغې مخ د شرم څخه د ګلنار په څير و ګرزيد دهغې په سترګو کې حيرانتيا وه ، خوبيا يې هم په زوره زوره سر وخوځاوه اوقاسم ته يې دخپل تعاون په اړه ډاډ ورکړ. خو ترې ويې پوښتل:

« زما ځان هم ستا له پاره حاضر دې. ته حکم وکړه چې زه بايد څه وکړم ؟»

« ته يوائې همدومره وکړه چې زما چيرې د تللو ،اوبيرته راستنيدو اويا ددې ځايه د غير حاضرۍ په اړه هيڅاته څه مه وايه.»

روزې د يوې لمحې له پاره فکر وکړ او بيا يې سمدلاسه وويل: « ته انديښنه مه کوه. ستا نه وروسته به هيڅاته دا معلومات و نه شي چې ته چيرې يې. زه به ټول هر څه کنترول کړم.»

« خو څنګه ؟ ته به څه کوې ؟»

« داټول ماته پريږده ، ته بې فکره اوسه او د خپل کار پسې دې ورشه»

کله چې سيوري تياره شول نو قاسم د خپل اس په شا کيناست او د انځرو په ونو کې غايب شو. هغه خپل آس د ابناې فاسفورس د ساحل په غاړو بوت. اوبيا يې د روميلي دکلا په لور مخ کړ او آس يې پسې و ځغلاوه. د لږځنډ نه وروسته آس دهوا سره خبرې کولې ، د ورميلي کلا ددې ځايه په پوره واټن کې جوړيده. خو قاسم غوښتل په ډير کم وخت کې تر مصلح الدين اغا پورې خپل راپور ور ورسوي اوبيرته دغه کلي ته راستون شي. هغه هلته د تللو دمخه د روزي څخه ټوله لاره پوښتلې وه ، هغه ته دا هم ډاګيزه وه چې په لاره کې به د يوناني عسکرو سره لاس په لاس کيږي ، په دې اساس يې خپل ځان پوره تيار کړې او وتلې و. اوس نو هغه دخپل آس په څټ کې ور پروت و اودهغې هوا څخه يې، چې د آس د ځغاستې په واسطه پرې لګيده ، ځان خوندي کاوه، کله چې دخپل وخت سره سم د روميلي کلا ته ور ورسيد نو دآس واګې يې دتمکيدو له پاره راکش کړې ، هغه ډاډمن چې همدلته چيرې په کوم ځاې کې به دعثماني فوځ کوم سپاهي د يوه هوښياره زمري په څير په پهره بوخت وي. اوس نو هغه دآس په مزله مخته روان و. هغه ته دا اندازه معلومه وه چې روميلي کلا همدلته چيرې تعميريږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دشپې په تیارو کې هغه تعمیر نه شو کتلای. په دې خاطر په ډیره محتاطه توګه مخته روان و. یو ځل پخوا د ورځې په رڼا کې هغه د رومیلي کلا د کتلو له پاره راغلی و خو په هغه وخت کې یې د لویې لارې ستر واټن وهلی و خو نن هغه په کم وخت او په پټه دې ځای ته راغلی و ، همدا علت وچې هغه د ساحل تر څنګ د انځیر په ونو کې پټه لاره خپله کړې وه. هغه په فکر کې ډوب و چې مخته یې د خلکو د خبرو زوګ را پیدا شو . اوبیا لږ څه وروسته یې دمسلمانو سپاهیانو یوه ډله تر مخ ولاړه وه. دې ترکي عسکرو قاسم په خپله محاصره کې واخست. دهغوی په لاسو کې لوڅې تورې وې او هغوی خپله محاصره را تنګوله او قاسم ته را نژدې کیدل ، قاسم خپل مخ په یوه دستمال کې را نغښتلی و او هغه دخپلې تورې د راویستلو پرته دترکانو دفوځ سردار ته کتل. لږ وروسته قاسم په خبرو کې لمړیوالې وکړ او ویې ویل:

«السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته !..... الحمد لله زه دمسلمانو سپاهیانو له ډلې څخه یم ..... تاسې ما « انجنیر مصلح الدین اغا» ته د کتلو له پاره یوسئ.»

د قاسم په خبرو د عسکرو خولې وازې پاته شوې ، بیا یې سالار را مخته شو او دقاسم څخه یې وپوښتل: ته څوک یې ؟او د مصلح الدین اغا سره څه کار لرې ؟

قاسم ته داسې ډاګیزه شوه چې دغه پوښتونکې پخپله مصلح الدین اغا دې. ځکه قاسم دهغه سره یو ځل په اورنه کې کتلې و ، هغوی به کله کله دسلطان به دربار کې هم یو ځای کیناستل. قاسم بیا هم دخپل مخ څخه پرده لرې نه کړه بلکه مصلح الدین اغا ته یې وویل:

« زه ستا دوست یم او تاته د یوه مهم پیغام د ورسولو له پاره راغلی یم... ته ما نه پیژنې خو زه به تاته خپل مخ په ځانته ځای کې و ښایم.»

مصلح الدین اغا ته د قاسم اواز اشنا شانته معلوم شو خو هغه یې پوره و نه پیژانده. خپلو سپاهیانو ته یې یوې لورې ته دکیدو اشاره ورکړه ، ترکي عسکر هم یوې لورې ته شول او و دریدل ، په دې وخت کې قاسم د مصلح الدین اغا تر مخه د خپل مخ څخه پرده لرې کړه او ویې ویل:

« ډیر ښه شول چې ته ماته همدلته تر لاسه شوې. دا یو پیغام باید سلطان ته ژر تر ژره ورسیږي ، او ماته ستا څخه پرته بله لاره نه وه چې دا پیغام مې پرې لیږلی وې.

مصلح الدین اغا قاسم ډیرښه پیژندلی و . هغه د خوشحالۍ نه چغې کړې او دقاسم قاسم نوم یې اخسته. خو قاسم ورته په شونډو لاس کیښود او د چپ کیدو مشوره یې ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« زه ډیر کم وخت لرم. ته زما دکار په اهمیت باندې پوهیږې. زه سمدلاسه ددې ځایه بیرته ستنیږم. ته تر سلطانه پورې دا پیغام ور ورسوه چې د عیسویانو ددواړو ډلو تر منځه اتحاد راغلې دې او د روم پاپا دقسطنطنیې د بسپنې له پاره ملاتړ اعلان کړې دې په دې خاطر هغه باید د غربی اروپا په لور حتمې توجه وکړي.

مصلح الدین اغا د قاسم پیغام په ډیر غور او دقت سره واورید او تر سلطانه پورې یې دهغې د وروسولو ژمنه هم ورسره وکړه ، اوس نو دقاسم له پاره په دې ځای کې ددې نه زیات تم کیدل مناسب نه و . هغه غوښتل سمدلاسه بیرته ستون شي ، په دې خاطر یې دمصلح الدین څخه اجازه واخسته او په همغه لاره چې راغلې و دهمغې په تیارو کې پټ او بیرته ستون شو ، مصلح الدین اغا او دهغه سره یوځای عسکر په خپل ځای حیران دریان ولاړ و او د شپې ددغه مسافر لاره یې تر ډیره پورې کتله.

قاسم چې په کوم رفتار سره راغلې و په همغه رفتار بیرته لکه د مرغه په ځیر الوت اوروان و. خو په یوځای کې یې یو ناڅاپه د خپل آس واګې راښکودې. ځکه دهغه تر مخه په ناڅاپي توګه د یوناني فوځیانو یوه ډله را ووتله . په دې ډله کې یواځې پنځه عسکر و . دوې د قاسم په لاره کې لکه د دیوال په شکل و دریدل. او د قاسم د تیښتې ټولې لارې یې و تړلې. دیوناني عسکرو په لاسو کې تیزې تیرې لوځې تورې وې چې په تیاره کې د ورایه ځلیدې. دوې د قاسم تر مخه په یوه لیکه کې ولاړ و . قاسم هم یوه اوږده ساه واخسته او خپله توره یې دتیکې څخه را وویسته. ددې پنځو یوناني سپاهیانو څخه یې یوه چې ښې لورې ته ولاړ و دقاسم څخه په غوریدونکي اواز سره وپوښتل:

« ته څوک یې ؟ او په دې وخت کې له کومه ځایه را ځې ؟ »

قاسم نه غوښتل ددوې تر مخه خپل ځان د یوه راهب په ځیر را ښکند کړي. په همدې خاطر یې دماهي نیونکو په ځیر لهجه خپله کړه او دوې ته یې وویل:

« ماهي نیونکې یم ، محترما ! د خپلې یوې ورکې شوې تورې د لټون په خاطر وتلې وم ، راباندې ناوخته شو ، خو پیدا مې نه کړه او اوس بیرته خپل کلي ته روان یم.»

خو قاسم ته دې درواغو نجات ورنه کړ ، ځکه چې یوه یوناني عسکر هغه پیژندلې و ، په اسانۍ سره دهغه د پیژندلو یو علت داو چې هغه همدا نن سهار هغه د مقرون سره یو ځای درومي راهب په کالیو کې کتلې و. په دې اساس هغه عسکر په ډیر قهر سره په داسې حال کې چې خپله توره یې په لاسو کې لوبوله ، قاسم ته وویل چې « ته درواغ وایې ،ماته وپیژندلې ، ته ماهي نیونکې نه یې. بلکه ته همغه رومي راهب یې چې همدا نن سهار یې زمونږ سالار په اړه مونږ ته خبر راکړی.....ته به زمونږ سره ځې ، ته اوس زمونږ دڅارنې لاندې یې.....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو قاسم خپل ځان په تلک کې ګیر وکوت. دهغه راز رابرښه شوې و ، او ددې عسکرو سره یو ځای مقرون ته په ورتلو سره دهغه وژل سل په سلو کې پیښیدل. په دې اساس قاسم خپله توره را وویسته او په یوه ځل یې په هغو پنځو باندې را کیښودل. ډیر وخت شوې و چې هغه ته دخپلو متو د ازمیښت له پاره زمینه نه وه برابره شوې ، هغه د یوه وږي زمري په څیر په یوناني فوځیانو باندې حمله وکړه او دهغوی د شمیرې د ډیرښت د پروا کولو پرته یې پر هغوې یو په بل پسې مرګوني ګذارونه پیل کړل ، دهغه توره د برق او تندر په څیر ددښمن په جسمونو باندې را پریوته. دشپې په تیارو کې د تورو یوله بل سره ټکر په فضا کې د اور بځرکي پرېښوول او د ټنګ او ټونګ اوازونه یې هم تر ډیره پورې تلل.

د قاسم د تورې د وهلو او د د دوو په ځای د څلورو لاسونو په تیزۍ سره په خوزولو د یوناني عسکرو اوسان ور خطا شول ، خوبیا هم هغوې غوښتل قاسم را محاصره کړي خو هغوې په پرلپسې توګه د شرمناکه ناکامۍ سره مخکیدل. تر څنګ یې د قاسم تورې په یوه وخت کې دوه سپاهیان د زمکې خاورو ته ورسول ، او آسونه یې و تښتیدل. د خپلو دوو ملګرو په داسې وژل کیدو باندې دهغو پاته درې عسکرو اوسان هم ورخطا شول خو قاسم هوډ کړې و چې دهغوې له ډلې څخه به یو کس هم ژوندې نه پریږدي. ځکه دې خلکو دقاسم اصلیت پیژندلې و په دې خاطر قاسم غوښتل دهغه د رازدا پیژندونکې باید ټول له منځه یوسي اوبیا کلی ته ستون شي. د قاسم توره یو ځل بیا د یوه بل عسکر په سر داسې راپریوته چې هغه یې دوه ټوټې کړ ، دپاته دوو عسکرو له پاره دا هیبت ناکه منظر د زغم وړ نه و ، په دې خاطر یې د تیښتې لاره ونیوله او دجګړې څخه یې دخپلو پښو د ویستلو له پاره خپلو اسونو ته پوندې ورکړې. دهغوې مخه د « ورمیلي کلا » په لور وه ، قاسم هم خپل آس دهغوې پسې کړ ، او د ځغلیدونکې آس د زین څخه یې ځان را کوږ کړ او د خپلې د غشو د خلطې څخه یې یو تیر را وویست او هغه یې په کمان کې کیښود ، دا غشې د یوناني فوځې په ځای دهغه په اس کې ور ننوت ، اس نا ارامه شو او یو خوا بلخوا یې منډې کړې او بیا یې په خپل ځان سپور کس په زمکه را وویشت. دغه یونانی عسکر پخپله هم د زخمې آس په شا خپل ځان دکنترول نه بیرون وکوت و او په دې ترتیب په زمکه راپریوت. خو د هغه بدبختي داوه چې دهغه یوه پښه د آس په رکاب کې نښتې پاته شوه ، دغه زخمې ځغلیدونکې نا ارامه آس د خپل راپریوتې مالک د پروا کولو پرته هغه په ځان پسې را ښکود او دننه ځنګل ته یوړ. د را پریوتې عسکر سر په زمکه د کاڼو سره ټکریده نو قاسم فکر وکړ چې هغه ژوندې نه شي پاته کیدې. په دې اساس هغه یوه لمحه هم تم ونه کړ اودهغه بل یوناني عسکر تر شا یې خپل آس ور وځغلاوه ، اوس نو هغه تښتیدلې عسکر یوکس و او هغه چې کومې لورې ته ورته قاسم هم همغې لورې ته پسې ور روان و. خو پخوا له دې چې هغه قاسم ته په ګوتو ورشي ، رومیلي کلا ته په ورنژدې کیدو سره ترکي عسکرو هغه کتلې و ، د ترکانو د ساتونکو یوه ډله یې مخته ولاړه وه ، کله چې یوناني عسکر خپل ځان د څلورو خواو څخه محصور وکوت نوسمدستی یې خپله توره و غورځوله اودخپل ژوندې پاته کیدو خیر یې وغوښت ، اوس نو دقاسم په څیر د یوه غیرتمنده جنګجو له پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ضروري وه چې هغه ژوندې پرېږدي. خو هغه د قاسم د راز څخه خبر شوې و. اودا خبره دهغه د ستر مقصد دترلاسه کولو په لاره کې زيانمنه ثابتيده. په دې خاطر قاسم د هغه د وژلو په ځاې مسلمانو سپاهيانو ته په لوړ اواز وويل چې: «دا يوناني عسکر دې..... سمدلاسه يې و نيسئ»

دمصلح الدين اغا ساتونکې مخته راغلل، او دغه يوناني عسکر يې په خپله محاصره کې واخست. قاسم دا هم نه غوښتل چې مسلمان عسکر دې د ماهي نيونکو په کلي کې دهغه ځاې ځيرې څخه خبر شي، هغه لږ څه فکر وکړاو بيا يې د مصلح الدين اغا په نوم غږ وکړ. خو مسلمانو ساتونکو هغه ته وويل چې دهغوې سردار اوس دهغوې سره نه شته. دې مسلمانو ساتونکو قاسم دلته په دويم ځل کوت. اوهغوې پيژندلې هم و، قاسم هغوې ته حکم وکړ چې دا بندي دې همغې ته ور حواله کړي او يا دې يې د راز د رابرښدولو له ويرې سمدلاسه له منځه يوسي. ځکه دا کس د يوه ډير مهم راز څخه خبر شوې و. دقاسم د خبرې داوريدو سره سم يو ګرم مزاجه ترکي عسکر را مخته شو او ديوې لمحې د ځنډ پرته يې د يوناني عسکر په ګيډه کې خپله اوږده نيزه ور ننويستله، فضا کې يوه چيغه شوه او په دې توګه هغه يوناني عسکر دزمکې سره زمکه شو.

اوس نو قاسم يو ځل بيا دکلي په لور لکه د مرغه په څير الوت. هغه غوښتل چې ژر تر ژره خپل ځاې ته ځان ور سوي، همغه و چې دخپلو تلو څخه پوره يو ساعت وروسته قاسم بيرته د خپلې جونپړۍ تر شا ولاړ و. هغه څو لمحې دمخه دخپله اسه راښکته شوې و او په پښو د خپل د اوسيدو ځاې په لور ور روان و. هغه ته دخپلې جونپړۍ په کړکيو کې د رڼا نښې تر سترګو شوې، هغه خپل آس همله د خپلې جونپړۍ تر څنګ په ونو بوټو کې و تړه. او په خپله د اوسيدو د ځاې ددروازې په لور ورغې. خو ددروازې نه بيرون يې په تياره کې څوک ناست وکوت ..... خو لږه شيبه وروسته يې روزي پيژندلې وه..

قاسم بې له ځنډه د روزی خواته ورغې، روزی په خندانه توګه دهغه ښه راغلاست وکړ اوبيا يې په لږه شوخۍ سره ورته وويل:

« په جونپړۍ کې دننه مقدس پلار په عبادت کې مصروف دې. هغه ماته دلته دکيناستو حکم کړې دې ترڅو څوک دننه ورتلو ته پرې نه ږدم، په دې خاطر تاسې دننه نه شئ ورتلاې...»

قاسم د روزي په خبرو د خندا نه شين شو او ددې حکمت په خپلولو سره يې د روزی ډيره ستاينه وکړه. بيا يې روزي ته وويل چې هلته د جونپړۍ تر شا يې خپل آس تړلې دې، هغه بايد سمدلاسه دکلي د آسونو په اخور وتړل شي .....روزي دحکم دتعميلولو له پاره سمدلاسه راپورته شوه، قاسم د روزی د نشتوالي نه په ګټې اخستو سره جونپړۍ ته ننوت او خپل کالي يې بدل کړل، ځکه د جنګ په وخت کې دهغه کالي شکيدلې و او په ځينو ځايو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې د وینې څاڅکې هم تر سترګو کیدل. قاسم خپل لباس بدل کړې و ، خو پخوا تر دې چې هغه د خپله مخه د سپاهیانو د وینو څاڅکې پاک کړي روزي پرې ناڅاپه را ننوتله او قاسم ته یې وویل:

« ستا د تلو وروسته ،زما پلار ستا په اړه له ما پوښتلي و. او یو ځل هغه بدذات باقو هم ستا سره د کتلو له پاره راغلی و. خو ما هغوې دواړو ته ډاډ ورکړ او تم مې کړل.

« باقو؟ .....کوم باقو ؟»

خو روزي قاسم ته د ځواب ورکولو په ځای تندې تریو کړ او د قاسم په مخ یې د وینو دداغونو په کتلو سره ترې وپوښتل:

« دا ....دا څه دي ؟ ... ستا په مخ باندې د وینو څاڅکې .... ولې ......دا څه در پیښ شوې دي ؟ .... ته خو به نه یې زخمي شوې.....؟ »

قاسم بې ځوابه شوې و او سمدلاسه یې لستوڼي را پورته کړ او د مخ څخه یې د وینو د څاڅکو د پاکولو هڅې پیل کړې. او ویې ویل: نه ، زه نه یم زخمي شوې ، بس په لاره کې یو څو غلو را باندې حمله وکړه،او دهغوې سره مې تر لږه وخته پورې کشمکش درلودَ.»

قاسم نه غوښتل بله کومه بهانه جوړه کړي ، ځکه چې هغه ته معلومه وه چې سهار وختي به د یوناني عسکرو د مرګ خبر د ځنګل داور په څیر په ټوله سیمه کې خپریږي، خو روزي په حیرانونکو سترګو قاسم ته کتل ، قاسم د روزۍ د کتلو د انداز څخه په ویره کې شو . او په ډیر بیړه یې د روزۍ د کمزورتیا څخه د ګټې اخستو په خاطر هغې ته وویل:

« روزي ! ته دومره حسینه او ښایسته یې چې ماته په خپل دغه راهبانه ژوند باندې پښیمانتیا راځي. کاشکې چې زه راهب نه وې او یو عام انسان واې....»

دقاسم د لهجې دد غه حسرت په کتلو سره روزي هر څه له یاده وویستل.اودهغه ځوان عرب په سترګو کې همداسې ورډوبه شوه. اوس نو قاسم روزۍ ته د تللو اجازه ورکړه تر څو هغه خپل په وینو ککړ کالي پریمنځلې شي.

روزي ولاړه ، او قاسم د جنګ ټولې نښې نښانې له منځه یوړې. خو راتلونکې سهار د ټولې سیمې له پاره د قیامت په څیر ګرزیدلې و. د پنځه یوناني عسکرو د وژلو خبر د ابنای فاسفورس څخه نیولې ان د قسطنطنیې تر قصره پورې رسیدلې و . نن مقرون لکه دلیوني سپې په څیر په هر هر ځای کې خوله اچوله. هغه په هرې پوستې باندې وګرزید او د ډیرو کلو او باندو اوسیدونکو ته یې اخطارونه او ګواښونه ورکړل. شهنشاه ته یې د خبر ورکولو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاره د خلکو یوه ځانګړې ډله ور واستوله او په خپله د یوې څلور سوه کسیزې عسکرۍ ډلې د برابرولو په هڅو کې بوخت شو. هغه غوښتل چې د روميلي کلا د جوړولو کارکونکي مسلمانان له منځه یوسي.

د بله اړخه انجنير مصلح الدين اغا ته هم هره ګړۍ خبرونه ور رسيدل، په همدې خاطر هغه خپل ټول عسکر او انجنيران را ټول کړل او ضروري لارښوونې يې ورته وکړې. نن د ماهي نيونکو په کلي کې هم ډيره بده ورځ وه. د هر کس په زړه کې د يوناني عسکرو د وژلو هيبت ناست و. يوازې روزې وه چې په ويره کې نه وه بلکه حيرانه وه. هغه په دې فکرونو کې ډوبه وه چې د هغه د خوبونو شهزاده يوازې ځوان او ښايسته رنګه نه دې بلکه جنګجو او ميړنې هم دي، هغه په دې خبره هم حيرانه وه چې څه ډول د کليسا يو راهب د غسې يو ميړنې شخص ګرزيدلې شي. د همدې فکرونو په بنسټ د قاسم په اړه د هغې آند مشکوک شوې و. ځکه د غه نوي ځوان راهب په يوه شپه کې په ځانته ځان د يوناني عسکرو پنځه وسلوال کسان له منځه وړي و، هغه په دې فکر کې وه چې هسې نه چې دې ځوان د رهبانيت لباس اغوستې وي! خو دې فکرونو هغه د انديښنو په ځاې د خوشحالۍ لورې ته ور وړله. ځکه هغې همدا غوښتل چې قاسم رهبانيت پريږدي او خپل عادي ژوند ته راوګرځي تر څو له دې سره واده وکړي. اوس چې کرار کرار روزی ته د قاسم د نه راهبيت په اړه يقين تر سترګو کيده نو تر څنګ يې په زړه کې خوشحالي احساسوله. خو ټول کلي په غم او مصيبت کې اخته و. يوازې روزي چې په دې خبرو يې فکر نه و خراب شوې. خو بيا يې هم فکر کاوه چې د غه نوي ځوان راهب ولې يوناني پنځه کسه فوځيان وژلې دي؟ هغې غوښتل چې ددې راهب څخه پوښتنه وکړي خو له دې ويريده چې قاسم به د هغې څخه هسې نه چې قاسم ترې دا حقيقت پټ کړي او دخپلو درواغو په واسطه ددې زړه ورمات کړی.

لږ څه نور وخت هم په همدې توګه تير شو، د قسطنطنيې د قصر څخه دا حکم راغې چې مسلمان عسکر ښار ته را نژدې پرې نه ږدئ او نه ورسره جنګ جګړه وکړئ. خو مقرون دخپلو عسکرو په وژلو ډير قهرجن و. هغه غوښتل چې په هره توګه چې شوني وي ددې پنځه يوناني عسکرو د وژلو بدله واخلي. هغه انتظار کاوه چې د شهنشاه د درباره به په دې اړه کوم حکم راځي او د هغې حکم سره سم به د غه يو موټي لږ مسلمانان د تيغه تيروي. د هغه څلور سوه سپاره ملګري هر وخت د هغه د حکم لاندې و. مقرون په خپله مرکزي قرارګاه کې منتظر او نا ارامه ناست و چې په باقو يې سترګې ولګيدې، هغه ګوډ ګوډ کيده او د هغه لورې ته را روان و. معلومه نه ده چې مقرون ولې سمدلاسه ټکان وخوړ، هغه د باقو څخه د کوم ښه او ناڅاپي خبر داوريدو هيله درلوده. هغه په خندانه توګه د باقو سره لاس ورکړ او د خپل ځان خواته يې کيناوه.

« وايه! څنګه راغلې يې؟... داسې برېښي چې کومه مهمه خبره دې راوړې ده.» مقرون ورته په ډيرې بې صبرۍ سره وويلې. باقو ورته په ځواب کې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« بلې ، هو ! ما يو خبر درکول غوښتل ، چې پرون ماښام دتيارو د خپريدو نه وروسته ،زمونږ د کلي راهب په اس سپور شو او د «روميلي کلا » په لور تللی و . او بيا د يوه ساعت وروسته بيرته راستون شوی .»

د مقرون ته دا خبر دومره مهم ښکاره نه شو . او په لږ څه قهر سره يې وويل: « نوبيا څه وشول ؟... ايا د يوه راهب چيرته تګ راتګ منه دی ؟ هغه به ستاسې په خوا کې بل کوم کلي ته تللی و .»

« نه ! زمونږ د کلي راهب زمونږ په اړخ کې کوم کلي ته نه و ورغلی. هغه چيرې لرې تللی و ،زه په پوره يقين او ډاډ سره ويلی شم چې همدې راهب دغه يوناني عسکر تړول له منځه وړي دي .»

دباقو په خبرو مقرون را نيغ شو او کيناست. بيا يې په پوره شوق سره تري و پوښتل چې:

« ستا ددې دومره پوخ يقين علت څه شی دی ؟»

« زه يې تاته علت وايم. ته زما خبره په ډير غور سره واوره. پرون سهار ته زمونږ کلي ته راغلي وې او بيادې هلته دغه راهب متنبه کړ. دهغې دعکس العمل دکتلو له پاره زما سترګې تړوله ورځ په دغه راهب باندې نښتې وې. خوکله چې ماښام شو نو ما وکتل چې راهب د روزي سره پټې خبرې کوي ، زما غوږونه ودريدل. د ماښامه وروسته راهب خپلې کوډلې ته ولاړ. او د کوډلې چراغ يې روڼ پريښود. لږه شيبه وروسته روزي راغله او د همدې کوډلې ترمخ يې زنګون ووهه او کيناسته. ما تندي ته ټک ورکړ ځکه چې ددوي دواړو تر منځه دغه خبرې دغه ډول حرکت د معمول پر خلاف کار و . زه قصدا د همدې راهب دکوډلې په لور ورغلم ، هلته مې د روزي څخه وپوښتل چې مقدس پلار چيرې دی ؟ نو روزي ځواب راکړ چې مقدس پلار هلته په کوډله کې په عبادت کولو مصروف دی ، او هيچاته اجازه نه شته چې کوډلې ته ور ننوځي. زما شک د روزي دخبرو سره نور هم زيات شو په دې خاطر مې پريکړه وکړه چې په کوم ډول د کوډلې دننه حالت و ګارم. خو د کوډلې دروازه همغه لوري ته وه کومې کې چې روزي ناسته وه. بيا زما په ذهن کې يوه بله خبره راغله اوهغه دا چې : بايد د آس داخور په لور ولاړ شم اود راهب آس ووينم. نو زه هغه وخت ډير حيران شوم چې هلته د آسونو په اخور د راهب آس نه و ترلی. زه دآس داخور نه را روان شوم اوپه يوه ډير پټ ځای کې کيناستم ، نږدې يو ساعت وروسته روزي په داسې حال کې چې د راهب آس يې د قيضې څخه نيولی و د آس داخور په لور راغله او آس يې هملته و تاړه او بيرته ولاړه. دهغې د تللو وروسته ما يوه رڼا را واخسته او د راهب د آس د کتلو له پاره هلته ورغلم ، نوهغه وخت ډير زيات حيران شوم چې ومې کتل چې آس په خولو کې ډوب دی. او دهغې په زين او جسم باندې د وينو نښې نښانې دي. بيا ما ته دا ډاډ تر لاسه شو چې هرومرو راهب دکومې وينې تويونکې پيښې د تر سره کولو ورسته راستون شوی ،ما نن ټوله ورځ دهمدې خبرې څخه د خبرولو له پاره ستا دپيدا کيدو هڅې کولې ، خو ستا درک راته چا نه راکاوه. سالارصيب !زه تاته په ډاډ سره وايم چې همدا راهب ستا د عسکرو اصلي قاتل دی. »

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باقو د خبرو دمکملیدو سره سم مقرون سمدلاسه راپورته شو او دخپلې تورې په لاستې یې لاس کیښود او ویې ویل « که چیرې هغه ریښتیا هم قاتل وي نوزه به همدا اوس اوهمدا ګړی دهغه سر له تنې نه جدا کړم.»

مقرون په ډیر ټینګ عزم سره دا خبره کوله. دهغه ددې عزم سره د باقو سترګې را خلاصې شوې ، مقرون د باد اوتوپان په څیر بیرون را ووت. اودخپله ځانه سره یې د پنځوسو عسکرو یوه ډله هم واخسته. لږه شیبه وروسته دغه ټول د ماهی نیونکو د کلي په لور الوتل.

د بله اړخه په کلي کې قاسم او روزي د کلي څخه لږ څه لرې د انځیرو د ونو په سیورې کې ناست و او په خپلومنځو کې یې خبرې کولې، نن روزي ډیره خوشحاله وه. ځکه نن هغې ته دخپلو خوبونو شهزاده تر لاسه شوې و. یو ډیر ښایسته ، د ښه قد و خال او جنګجو ځوان د هغې سره مینه کړې وه. حال دا چې قاس به څه ډول د روزی سره مینه او محبت کړې واې ؟ هغه خو لا دپخوا څخه دخپل یو ورک شوي محبت د قاتل ابوجعفر څخه د «مارسي» د پوښتنې له پاره دلته راغلې و خو هغه ته دهغې محبت څخه هم خپل مقصد اوپروګرام ډیر اهمیت درلود. اودهغه مقصد د قسطنطنیی د دفاعي نظام په اړه کره معلومات تر لاسه کول و. هغه خو روزي دخپل ځان سره ملګرې کړې وه تر څو د ماهی نیونکو په کلي کې یو څو شپې په ارامه تر سره کړي.... همداراز هغه د روزی سره د دروا غو کومه ژمنه هم نه وه کړې. خو هغه ته دا په ډیره ښه توګه ډاګیزه شوې وه چې روزی اوس د هغه په اړه په غلطه انګیرنه کې را ښښتې ده. هغه همدلته د روزي تر څنګ ناست و. په همدې فکر کې و چې د روزی کوچنۍ خور چې یولس یا دولس کلنه نجلۍ وه په ډیره تیزه منډه دوې ته را ورسیده. او دخپلې ساه د جوړولو پرته یې دوې ته وویل:

« مقدسه پلاره !.... د یوناني فوځونو همغه پروني سالار د ګڼ شمیر سپرو عسکرو سره یو ځاې لوڅې تورې په لاسو کې نیولې او په ګړندۍ توګه زمونږ دکلي په لور را روان دي. مونږ په هغه غونډۍ لوبې کولې او هغوې مو وکتل چې د کلي په لور په تیزۍ سره را روان دي.»

قاسم سمدلاسه راپورته شو او د یوه پورته ځاې په لور یې ورمنډه وکړه او ودرید ، په خپل تندي یې د لاس سیوری وکړ اودغرب په لور یې وکتل. د لمر پریوتو ته لا ډیر وخت و. دروزی خور ریښتیا ویل ، دمقرون اس سپاره اوس کلي ته ور رسیدونکې و. دا خو ډیره دخوشحالۍ خبره وه چې قاسم د روزي سره یوځاې دکلي څخه بیرون راوتلې اوداځرو د ونوپه سیوري کې ناست دي. روزي چې د لرې څخه خپل کلی ته لوڅې تورې په لاس د یونانیانو داسې ورتګ وکوت نو وویریدله او رنګ یې تک ژیړ شو. هغه سمدلاسه قاسم ته ددې ځایه دپښو د ویستلو مشوره ورکړه ، دقاسم له پاره هم همداسې کول مناسب و. خو هغه به د سپرلۍ پرته ، له دې ځایه په پښو څنګه تښتیدلې وې. په دې اساس روزی قاسم ته د کلي څخه لرې په یو پټځاې کې د پټیدو وویل اوپخپله د آس د راوستلو له پاره دکلي په لور ور روانه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقرون د لیوني سپي په څیر کلي ته ورغي او سمدلاسه دکلي دغه یوائني کوچني چرچ ته ،چې د یوې کوډالې ځخه جوړ شوې و ورننوت. دهمدې چرچ ترڅنګ د قاسم د اوسیدو ځاې هم و. کله چې یې راهب په چرچ کې ونه موند نو سمدلاسه یې د راهب د اوسیدو ځاې ته ورمنډه کړه ،خو قاسم یې هلته هم و نه موند ، نو د قهره تک سور شو ، تر دې وخته پورې د کلي سردار او نور واړه او زاړه ټول ددې چرچ تر مخې را ټول شول. د پنځوسو وسلوالو کسانو ډله هم همدلته منتظر ولاړه وه. مقرون د غصې اوقهر نه سور راووت او بیرون یې د کلي سردار ته اواز کړ ، دروزی پلار چې پخپله ډیر قهر جن و د مقرون مخې ته راغې ، مقرون دهغه د کتلو سره سم خپله توره را پورته کړه اودهغه په سینه یې کیښوده:

« مقدس پلار مو چیرې دې ؟ زه همدا اوس او همدا شیبه دهغه سر غواړم.»

د روزی پلار چې لا دپخوا ځخه دقهره اوغضبه تک سور اوختي و د مقرون په دې خبرو نور هم وقهریده او په خپله سینه یې د ایښوول شوې تورې کومه پرواه ونه کړه او په غضب سره یې وویل:

« سپه سالاره ! ته دخپل حد ځخه بیرون وځې ، زه به همدا سبا سهار د قیصر په دربار کې ستا له لاسو شکایت وکړم .... تا پخوا هم زمونږ د میلمنو سپکاوي کړې دې،مونږ د کلي خلک ټول په یوه خوله تا ته وایو چې ته د معمولي مذهبي اختلافاتو په اساس زمونږ دروند او عزتمند راهب مه تنګوه. او که نه دا کار به ستا له پاره ښه نه وي.

خو د روزی پلار ته دا ډاګیزه نه وه چې د راهب مسئله دومره کوچنۍ اومعمولي مسئله نه ده چې هغه یې ګڼي. دهغه دخبرو دختمیدو سره سم مقرون خپله توره په هوا کې پورته کړه او سمدلاسه یې پرې د زوړ سردار سر پرې کړ..... د سردار د سر دپرې کولو نه وروسته مقرون په لوړ اواز سره وویل :

« دکلي خلکو ! ستاسو ځخه هر څوک چې ددې سردار اویا ددې راهب دوستان وي نومخته دې راشی ، زه نن ستاسو د راهب دسر دپرې کولو له پاره راغلي یم.

خو دکلي هیڅوک مخته را نه غي. د زاړه سرد ار وژلو ټول په وحشت او دهشت کې غورزولي و. مقرون یوځل بیا خپله خبره په لوړ اواز تکرار کړه ، دهغه دغه دروند اواز د هوا په څپو باندې سپور دکلي بل اړخ کې د روزي غوږو ته هم ور رسیدلي و. روزي خو د راهب له پاره دآس د ور وړلو پسې راغلي وه خو دخپل پلار د مرګ د اوریدو سره سم یې هر څه له یاد ه ووتل. هغه لکه د لیونۍ په څیر د خلکو د ټولي په لور ورمنډې کړې ، غوښتل یې د چرچ په مخ کې دخپل پلار لاش ته ځان ور ورسوي، هغې د پاګلو اولیونیو په څیر چغې سوري وهلې ځکه هغې ته یې پلار دهر څه ځخه زیات محبوب و. مور یې ترې هم د کوچنیوالي په وخت کې جدا شوې وه. پلار یې د ا او ددې کوچنۍ خور لکه د مور په څیر پاللي وو. هغې ته په خپله هم نه وه معلومه چې د راهب نیول د مقرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پاره څومره قیمت لري. هغې رامنډې کړې او د خپل پلار په لاش باندې یې ځان را و غورځاوه او په زوره زوره یې چغې ووهلې، مقرون هغه کتله، هغه خپله په وینو ککړه توره را واخسته او د روزي لورې ته راغې او په ډیره سخته ژبه یې ورته وویل:

« نجلۍ !.... ستا هغه مقدس پلار چیرې دې چې ته ورسره عشق او معشوقي کوې؟ ژر یې راته ووایه او که نه ته به هم د خپل ژوند څخه ډیره ژر بیغمه شې»

خو مقرون ته د روزي ځواب غیر متوقع شانته و. ځکه روزي ورته وویل:

« هو !هو ! .....ته ما هم ووژنه. ځکه اوس نو زما دژوندي پاته کیدو ارزښت هم له منځه تللې دې. زما پلار له منځه ولاړ ، زه هم اوس نور په دې دنیاکې اوسیدل نه غواړم.»

هغې په ډیره بده توګه ژړا اوفریاد کاوه او خپل حواس یې هم له لاسه ورکړي و چې دمقرون دخبرو ځواب یې ورکړې واې. همغه و چې مقرون دهغې دحالت دکتلو سره سم خپلو عسکرو ته حکم وکړ چې روزي له ځانه سره مرکزي چونۍ ته یوسي. په دې وخت کې یې دکلي خلکو ته مخ کړ او ورته یې وویل: چې هغه د هغوې د سردار لور نیولې او له ځانه سره یې خپلې پوستې ته وړي. دمقرون عسکر رامخته شول اونازک اندامه روزي یې په خپلو سختو لاسونو کې و نیوله. پاته سپاهیانو ته مقرون حکم وکړ چې هغوې دې د کلي څلورو اړخونو ته او ان تر ځنګله پورې و غځیږي او د ځوان راهب لټه دې وکړي.

دمقرون عسکرو روزي له ځانه سره یوړه. اوباقو همله په کلي کې ولاړ پاته شو او روزي ته یې کتل. قاسم لا تر اوسه هم همله په یو پټنځاي کې پټ ناست و. هغه غوښتل د ماښام د تیارو نه مخته یو آس تر لاسه کړي ، هغه په ډیره بې صبرۍ سره د روزي د بیرته راستنیدو انتظار کاوه ، دلمر دپریوتو نه لږ څه مخته یې چې کله د روزي د راتلو هیله له لاسه ورکړه نو ډیر نا ارامه شو او په ذهن کې یې د خطر زنګونو وهل پیل کړل. په دې فکر کې شو چې حتما کومه داسې خبره شته چې روزي یې دلته د راتلو څخه و ځنډوله. هغه په همدې فکر کې و چې د لرې څخه یې د یوه آس د شنهار اواز واورید. هغه داسې و انګیرله چې روزي له ځانه سره آس را خستې او را روانه ده. سمدلاسه د پټنځاي څخه بیرون راووت. خو په خپل مخکې یې یو یوناني عسکر چې توره یې لوڅه په لاس کې نیولې وه ولاړ وکوت. قاسم دخپل راهبانه لباس لاندې د پټ کړې خنجر په راویستلو کې دریغ ونه کړ ، دغه یوناني هم قاسم د یوه راهب په څیر پیژندلې و. قاسم پیدل و او یوناني په آس سپور و. دواړه یو دبل مخته را غلل....اوبیا د لمر دلویدو نه مخته قاسم هغه یوناني له تیغه تیر کړ او دهغه آس یې واخست او د رومیلي کلا په لور باندې ولاړ......

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلح الدین اغا په یوې جدا خیمه کې د قاسم ټولې خبرې واوریدې اودقاسم په غوښتنه یی ددې کلي د حال د معلومولو له پاره دوه تجربه لرونکې هوښیار سپاهیان د لیږلو له پاره تیار کړل. هغه دا سپاهیان بیرته و لیږل اود راستنیدو په وخت کې یی د خوراک یو پطنوس په لاس کې نیولې و اورا غې. خیمې ته د راننوتلوسره سم یی قاسم ته وویل: « قاسم بن هشامه ! ستا لمړنې خبر مې سلطان ته پرون ور لیږلې دې....را ځه اوس ډوډۍ هم راغله .....

اغا دسترخوان خپور کړ او د ډوډۍ لوښي یی پرې کیښودل « د ابنای فاسفورس»ماهیان خو قاسم بن هشام د ځو ورځو راهیسې خوړل ، خو د زیتون په تیلو کې وریته کړل شوې ماهیانو ورته خپل وطن او هیواد را یاد کړ ، که څه هم د روزې په اړه یی اندیښنه درلوده خوبیا یی هم د خوراک څخه پوره پوره ګټه پورته کړه. د خوراک د خوړلو په وخت یی د مصلح الدین اغا څخه وپوښتل:

« د کلا تعمیر تر کومه ځآیه رسیدلې ، سلطان ورته په ډیره بې قرارۍ سره منتظر دې»

مصلح الدین اغا ورته په خندا کې وویل چې « مونږ په ۲۴م د اپریل ددې کلا د تعمیر کار پیل کړې دې او نن ۱۸ م د مئ مو ددې د تعمیر کار تر ځلورمې برخې پورې رسولې دې. که چیرې ددې په تعمیر باندې همدا ډول کار و کړل شي نو شوني ده چې د اګست په میاشت کې یی تعمیر تکمیل کړل شي. دکلا ټوله زمکه درې زره متره ټاکل شوې ده چې په کې اولس برجونه هم شامل دي ، په دې برجونو باندې به ستا ددوست «اربان» په لاسو جوړ کړل شوي توپونه نصب کړل شي. ما ددې کلا نقشه داسې را جوړه کړې ده چې که د هوا څخه ورته وکتل شي نو د «محمد ص»....لفظ به لیکلې تر سترګو کیږي. په دې کلا کې درې ستر برجونه جوړیږي چې اوږود والی به یی تر ۹۰ فټو پورې رسیږي ، ما ددې برجونود لاندېنیو دیوالونو پلنوالې نهه متره کړې تر څو برجونه ډیر قوي او مضبوط و دریږي »

« خو ددومره پلن دیوال لوړوالې به په یقیني توګه کم و ساتل شي که څنګه ؟»

« هو ! ددیوال پلنه برخه به پنځه متره او تنګه برخه به یی پنځلس متره پورته کیږي.»

قاسم په ډیر خوند سره د رومیلي کلا د تعمیر په اړه تفصیلات اوریدل. او تر ډیره وخته یی دهمدې کلا په اړه د مصلح الدین اغا سره خبرې کولې. ان تر دې چې هغه خبر راوړونکې بیرته را ورسید . دغه سپاهیانو وویل چې : یوناني سالار مقرون د کلي سردار وژلې دې اودهغه ځوانه لور یی تښتولې ده .....د قاسم له پاره دا خبر د یوې زلزلې په څیر ثابت شو. ځکه هغه په دې پوهیده چې زوړ سردار ته دغه مصیبت دهمغه په خاطر ور رسیدلې دې. اوبیا سپاهیانو دا هم ویلي و چې هلته د رومن کتولیک د ډلې دیوه راهب لټون روان دې ،ځکه هغه د شپږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوناني عسكرو د وژلو نه وروسته تښتيدلي دي ، سپاهيانو خبر ورکړ او نور بيرته ولاړل. مصلح الدين اغا قاسم ته مخ کړ او ورته يې وويل:

« اوس به څه کوو ؟.... مقدس پلاره ؟»

خو د مصلح الدين اغا ټوکو قاسم خوشحاله نه کړ. البته قاسم لږ څه فکر وکړ اوبيا يې وويل: « مونږ بايد د سردار دغه بې ګناه لور را خلاصه کړو. ځکه په هغوې دغه ټول مصيبت زما په خاطر راغلې دي.»

ددې نه وروسته دا خلک دشپې تر ډيره پورې د روزي د خلاصون د پلانونو په اړه په خبرو کې بوخت شول. اوبيا يې يو ډير په زړه پورې حکمت خپل کړ چې دسهار دلمانځه وروسته يې د هغې دپلې کولو هوډ اوعزم وکړ.

سهار وختي مصلح الدين اغا او قاسم د خپلو تکړه فوځيانو يوه پنځوس کسيزه ډله و ټاکله او د مقرون دمرکزي ځارن ځاې په لور چې د«پاسفورس» په غاړه پروت و ، ورغلل. دهغوې اسونه په ګړندی توګه هغه لورې ته روان و اوداسې بريښيدل لکه هغه لورې ته چې ور الوزي. لا تر اوسه د لمر لمرنی وړانګې نه وې راخپرې شوې چې دمصلح الدين اغا دغه عسکری ډله لکه د توپان په څير د مقرون عسکري مرکز ته ور ورسيده. دا مرکز په يوه ډير کوچني تعمير کې جوړ کړل شوې چې څلورو خواو ته يې د انسان په قد ديوالونه ولاړ و. په منځ کې يې څلور پنځه خونې د ختو اوتيږو څخه جوړې کړل شوې وې. دعمارت په يوه کونج کې يو لوې برج هم ولاړ و چې په هغې کې د مقرون دوه کسه غشي ويشتونکي د ډيرو شرابو د څښلو له امله بې هوشه پراته و. دمصلح الدين اغا عسکري ځوانانو دسترګو په رپ کې په دې مرکز حمله وکړه او په خونو کې دننه پراته د خرګوش په خوب ويده يوناني ټول عسکر يې د تيغه تير کړل. هلته په برج کې ناست يوناي عسکر هم له منځه ولاړل او په دې مرکز کې هيڅ کس ژوندي پاته نه شو. خو مقرون اوروزي هلته موجود نه وو.

او هغوې به څه ډول ددوي لاسو ته را تلل؟ هغوې خو د تيرې شپې راهيسې ددې ځايه وتلي و ، مقرون دخپله ځانه سره په زنځيرونو کې تړلې روزی د « غلاطه د برج» په لور وړې وه ، ترڅو هلته د روزي د ځوانی څخه پوره پوره ګټه پورته کړي. او د غلاطې برج ددې ځايه پوره لرې پروت و. دا يو پخواني زوړ څو پوړيزه مينار و چې پلنوالي يې دومره و چې انسان پرې د يوه سهي عمارت ګمان کولې شو. په دې برج کې لاندې باندې کمرې وې اود يوناني فوځيانو په ولکه کې و. دمقرون مرکزي دفتر هم همدلته و او دهمدې ځاې دفوځي څوکيو ځارونکې هم و. دا برج قسطنطنيې ته نژدې د ګولډن هارن په څنګ کې جوړ کړل شوې و. دغلاطې برج په ۵۰۷ کال بازنطيني پادشاهانو د جهازونو او کشتيو دلارښود په څير « د رڼا کور يا لائټ هاوس» په توګه جوړ کړې و. دا ډير اوږود و او ډير منزلونه يې درلودل. مقرون غوښتل خپله دا شپه د روزي سره په همدې برج کې تيره کړي ، هغه به ټوله شپه شراب څښل او د روزی په عزب به يې حملې کولې خو روزي لکه د يوې وينه تويونکي پيشو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځير هغه خپل ځانته نه پرېښوده. که رېښتيا هم مقرون په هوش کې واې نو د روزی د عصمت خونديي پاته کيدل شوني نه و. خو د زياتو شرابو د څښلو په اساس هغه خپل ځان نه شوکنترولولاې او ټول وجود به يې لړزيده. بلاخره دسهار په وخت کې يې سترګې سره ورغلې، او په دې توګه يې روزی هغه وخت دشرنه خلاصه شوه.

د ورځې ناوخته دمقرون سترګې په يوه ډير بد خبر سره پرانستلې شوې..... ځکه چا دهغه په مرکزی پوسته باندې حمله کړې وه اودهغه ټول عسکر يې له تيغه تير کړي و. د مقرون له پاره دا يو تباه کونکې خبرو. ځکه چې هغه د قسطنطنيې د قيصر تر مخه د خپلې مرکزي پوستې څخه دخپلې غيرحاضرۍ کوم دليل نه شو وړاندې کولې. سخت ووېرېد او د لمړي ځل له پاره ورته داسې ډاګيزه شوه چې هغه مفرور چې دوې ورته عيسايي راهب وايه ، هغه د سره راهب نه و ، ځکه چې په دغه مرکزی پوسته باندې حمله کول د يوه کس کار نه د ې اومقرون په دې هم پوهيده چې دلته يې ډير دښمنان مسلمانان دي. څنګه يې چې په ذهن کې داخبره را وګرزيده چې دا حمله مسلمانانو کړې ده نو انديښنه يې نوره هم زياته شوه. اوس نودهغه تر مخه بله لاره نه وه چې شهنشاه ته ددې خبر د ورسيدو تر مخه هغه د روميلي کلا د مسلمانانو څخه بدله واخلي. روميلي کلا دهغوې څخه په پنځه ميله واټن کې جوړيده. او د مقرون سره په دې وخت کې څلور سوه وسلوال کسان موجود و و. مقرون د غلاطه د برج د اوم منزل څخه را کيوت اويوه کشتۍ يې و نيوله او دګولډن هارن د دروازې څخه تير شو اوبيرته په هماغه ساحل باندې ښکته شو چې تيره شپه ترې د برج غلاطه په لور راغلې و.

په دې ساحل دهغه عسکرو خيمې وهلې وې ، مقرون په ډير احتياط سره خپل عسکر له ځانه سره واخستل ، هغه له دې ويريده چې هسې نه چې د ديوالو څخه د بيرون حالاتو څخه د ديوال دننه شهنشاه خبر شي. دښار څخه په لرِ واټن کې مقرون خپل آس ته پونده ورکړه ، اوس نو د څلور سوه وسلوالو سپرو لښکر دخاورو او ګردونو په وريځو کې د ورميلي د کلا په لور ور روان دی...

دمصلح الدين اغا تيز رفتاره جاسوسانو ، هغه ته په دې اړه د وخت نه مخکې خبر ورکړې و. کله چې دمقرون د يوناني عسکرو ډله روميلي کلا ته ور نژدې شوه نو هلته ورته تمکيدل اړين وګرزيدل. ځکه مخکې ورته د روميلي کلا عسکر تيار په ليکو کې ولاړ و. مصلح الدين اغا مقرون ته د يوه لښکر په بڼه ښه راغلاست ووايه. او سمدلاسه يې د مقرون په عسکرو باندې حمله وکړه. مسلمانان دشمير له اړخه کم و او دهغوې د سپرو شميره هم د اتياو په شاوخوا کې وه. اوډپياده جنګيدونکو شميره هم تر سلو نه زياتيده. خو په کومه منظمه توګه چې مصلح الدين اغا د جنګ پيلامه وکړه هغه د مقرون د عسکرو د هيلو نه ډيره پورته وه. د سهار په نهو بجو دا جنګ پيل شو او يوائې په نيم ساعت کې پاې ته ورسيد اومقرون خپل شاته ګڼ شمير لاشونه پريښول او بيرته د غلاطې د برج په لور په شا و تښتيد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ د مقرون له پاره د یوه عذاب په څیر راغلي وه. ځکه کله چې هغه د غلاطي برج ته ورسید نو هلته ورته د شهنشاه پیغام راوړونکي منتظر ناست و. هغه ته د خپل ځان له پاره د قیصر له خوا د مرګ او یا عمرې بندي کیدو سزا ترسترګو کیده. خو د شهنشاه په لور د تللو دمخه یې یو په زړه پورې کار وکړ او هغه دا چې په اووم منزل کې بندي روزي یې دڅه ویلو پرته ازاده کړه، شوني ده چې دا به هغه اخري نیکي وه چې په اخري وختو کې یې په کار راغله. او شهنشاه د ټولو پیښو د اوریدو وروسته ورته همدومره سزا ورکړه چې هغه یې د خپلو څوکیو د څارنې څخه را بدل کړ او یو عام سپاهی یې وګرځاوه. اودهغه په ځای یې «ویلاروس» و ټاکه. او بیا یې د یوه هنګامي حکم په اساس د قسطنطنیې ټولې دروازې وتړلې. دا په حقیقت کې د عوامو تر مخه د اضطراري حالت اعلان و. اوس نو د قسطنطنیې خلکو په ښه توګه درک کړې وه چې په قسطنطنیه باندې یوه ځواکمنه حمله کیدونکې ده.

د قسطنطین دقیصر له پاره ددې احکامو ګټه دا شوه چې د ښار خلکو چې په هغه وختو کې یې شمیره تریولکو زیاتیده، د قیصر د مصارفو له پاره په خپلو منځو کې چنده ورکول پیل کړل. تر څنګ یې خلکو د سلطان د مذهبي فکرونو په اړه خبرې او تبلیغات بند کړل او د عیسویانو د دواړو ډلو د رایوځای کیدو له پاره یې خبرې پیل کړې. کله چې شهنشاه د خلکو دا رویه وکتله نو سمدلاسه یې د «سینټ صوفیا» په چرچ کې، چې د شرقی کلیسا اوبطریق اعظم ستر مرکز و، ددواړو عیسوي ډلو د یوه متحده مجلس د راغونډلو پریکړه وکړه، ددې غونډې د مشرۍ له پاره یې د رومي کلیسا «پنځم پوپ جان نیکلسن» ځانګړي نماینده «کارډینل اسیډور» ته، چې په دې وخت کې همدلته په قسطنطنیه کې موجود و، ځانګړې بلنه ورکړه.

ددیوال نه بیرون د یوناني عسکرو سره د لاس نښتې وروسته، شهنشاه یو بل کار هم وکړ. هغه سمدلاسه د تجربه لرونکو کسانو یوه ډله د سلطان محمد خان لورې ته ولیږله. اوهغه ته یې دمسلمانو سپاهیانو د اوسنۍ حملې څخه شکایت وکړ. خو سلطان محمد خان ددې شکایت ځواب د جنګ د ډول د وهلو سره یو ځای ورکړ. او د شهنشاه دسفیرانو د بیرته رالیږلو په وخت کې یې ورته وویل:

« د قسطنطین قیصر ته ووایه چې سلطان محمد خان د یوه فاتح په څیر قسطنطنیې ته را روان دې. په دې خاطر هغه ته په کار دي چې د سلطان د فوځونو د ښه راغلاست په خاطر د قسطنطنیې دروازې پرانستې پریږدي اوکه نه د ترکانو اسونه به د شهنشاه دغه ستر ښار د عبرت یوه ښښه وګرځوي.»

دسلطان دغه خبرې د شهنشاه په غوږونو کې لکه دتوپ د ګولیو په څیر ولګیدې، او هغه یې په ډیره خرابه توګه را ومروړه. هغه سمدلاسه ټولو اروپایي هیوادونو ته خپل سفیران واستول او دهغوې څخه یې د دغه ستونزمن وخت له پاره مرسته وغوښته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم لا تراوسه پورې په روميلي کلا کې و چې د قسطنطنيې د پادشاه د کړچار او نوو اقداماتو څخه ورته خبر ور ورسيد. هغه غوښتل د مصلح الدين اغا څخه اجازه واخلي او د قسطنطنيې په لور ولاړ شي خو په زړه کې يې د روزی سره د شوي تيري او ظلم په اړه درد را پيدا کيده ، هغه هوډ وکړ چې قسطنطنيې ته د تللو مخته به يو ځل هرو مرو د روزی حال احوال ځانته ډاګيزه کوي تر څو دې معصومې پيغلې ته ددې مصيبت نه نجات ورکړاې شي . په همدې فکر کې ډوب د ماهي نيونکو دکلي په لور ور روان شو ، اوس نو هغه د عامو خلکو په څير کالي اغوستي و .اود قسطنطنيې د خلکو خاصه خولۍ يې په سر کړې وه. د روميلی کلا څخه يې يو ځواکمن او غښتلې آس را واخست او د ماهي نيونکو دکلي په لور وخوزيد خو هلته د رسيدو نه مخته تم شو. هغه د داسې يو چا لټه کوله چې د روزی په اړه ورته سهي معلومات ورکړي . په همدې وخت کې يې سترګې په يوې نهه کلنې نجلۍ ونښتې ، خپل مخ يې په دستمال کې را تاو کړ او هغه نجلۍ ته يې ورغږ کړ ، نجلۍ په يوه منډه د قاسم لورې ته راغله. قاسم هغه وپيژندله ، هغه دهغې کلي يوه عامه نجلۍ وه. اوقاسم يې ډير ښه پيژانده. خو قاسم ترې خپل مخ پټ و ساته او ترې و يې پوښتل:

« لورې ! ستاسو دسردار لور خو يوناني سپاهيانو له ځانه سره وړې وه ..... هغې ته څه پيښ شول ؟»

هغه نجلۍ په ډيره تعجب سره د قاسم مخ دکتلو هڅه کوله او غوښتل يې هغه وپيژني ، خو قاسم ترې يو ځل بيا همغسې وپوښتل ، نو نجلۍ ورته وويل:

« زمونږ دسردار لور روغه رمټه ده او بيرته را ستنه شوې ده ......خو ډيره غمژنه او انديښمنه ده .»

دقاسم زړه ټکان وخوړ. خو خپل ځان يې سنبال کړ او کوچني يې له ځانه رخصت کړ. اوس نو دقاسم بل منزل د قسطنطنيې ښار و . خو په دې فکر کې و چې هلته به څنګه او څه ډول ور داخليږي. ځکه دښار ټولې دروازې بندې وې ، که څه هم ددروازو کړکۍ پرانستې وې خو ښار ته داخليدونکې هر شخص به ډير زيات ځارل کيده ، اوبله مهمه خبره دا وه چې قاسم د ښار په جنوبي اړخ کې د ابناې پاسفورس په غاړه و او د ښار د اصلي دروازې څخه ډير لرې واټن کې و. دا دروازه د وچې او دغبرګې هيوادونو په لور پرانستل کيده ، قاسم ته دا ضروري وه چې يا د ښار د سترې دروازې « سينټ رومانس» پورې لرې واټن ووهي يا د ابنای پاسفورس د شاخ ګولډن هارن څخه د کشتۍ په واسطه تير او دښار بندرګاه ته ځان ورسوي.

قسطنطنيې ډيره په زړه پورې نقشه درلوده. دا د اروپا د لويې وچې په غاړه داسيا د لويې وچې تر مخه پرته وه. د اروپا او اسيا دلويو وچو تر منځ د ابنای فاسفورس همدا شنې اوبه حايل وې. د نن څخه شپږ لکه کاله مخته ، کله چې د وچې دغه دوه سترې ټوټې يعنې اسيا او اروپا په سمندر کې د لامبو په واسطه يو بل ته را نژدې شوې نو دواړو په خپلو منځو کې د يوه نه تر درې ميله پورې واټن و ساته او په خپلو ځايو کې تم شوې. او قسطنطنيه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځآې دې چې هلته د دریدو په واسطه د اسیا څخه اروپا او د اروپا څخه اسیا په اسانۍ سره کتلې شي ، اوبیا د قسطنطنیی موقعیت د اروپا په ساحل باندې په ډیره په زړه پورې توګه جوړ کړل شوې دې. که چیرې د فضا څخه ورته وکتل شی نو ددواړو لویو وچو ترمنځ دغه ابنا د غوایی د ورمیږ یا سر په څیر تر سترګو کیږي چې یواځې یو ښکر لري او هغه هم د وچې په لور راغلې چې په وچه زمکه کې یې یو درز راپیدا کړې او دیوه کوچني خلیج شکل یې ځانته خپل کړې دې. همدغې ته طلاې ښکر هم وایی ، او ځینې خلک د پاسفورس دغه شاخ ته «زرین شاخ» هم وایی. د قسطنطنیی جغرافیه داسې جوړه شوې ده چې ددې ځاې د زمکې وچې ټوټې دمثلث شکل اختیار کړې دې ،په همدې مثلث د قسطنطنیی ښار اباد شوې دې ، او دښار دیوالونه هم د همدې ساحل ترڅنګ غځیدلې دي ، دښار یوې لورې ته پراخه ابنا پرته ده اوبل اړخ ته یې د «ګولډن هارن» اوبه دي. دهمدې ګولډن هارن په خوله کې یو زنځیر پروت دې چې د اړتیاو په وخت کې یې دکشتیو د تګ راتګ له پاره تړي، دغه مثلث شکله ښار دوه اړخونه د سمندر ترڅنګ دي نو په دې اساس یې امنیت خوندي دي ، دیوالونه یې هم دومره ستر او لوړ نه د ي، ددې ښار یواځني اړخ چې د وچې لور ي ته ځغیدلې د یوه قوي او مضبوط دیوال په واسطه خوندي کړل شوې دې.

قاسم د بندرګاه په لور ښار ته د ورننوتلو پریکړه وکړه. هغه په حقیقت کې غوښتل د ګولډن هارن د زنځیر په اړه هم معلومات ترلاسه کړي اوترڅنګ یې د غلاطه برج هم په سهي توګه وکتلاې شي. خو ددې لارې دقاسم په پیژندګلوي کې شک را پیدا کیده ځکه چې دغلاطې برج د یوناني عسکرو په لاسو کې و اودهغوې د ډلې څخه یو څو یې قاسم پخوا لیدلې هم و. خوبیا هم قاسم غوښتل دهمدې لارې ښار ته ورننوځي.

د ګولډن هارن په دې غاړه ،کومې ته چې اوس قاسم ور روان و د یوناني عسکرو یو مستقل کمپ هم لګیدلې و .او دا همغه ځاې و چې مقرون ترې د څلور سوه کسانو عسکرو یوه قوي ډله تیاره کړې وه. خو قاسم په هغه لاره روان و چې عام خلک پرې تلل را تلل. دهمدې لارې د یوشمیر هیوادونو تجارتي سامانونه او ډیرې نورې قافلې قسطنطنیی ته ور داخلیدې. دښار د دروازو دبندیدو وروسته ، که څه هم په دغه لاره د عامو مسافرینو تګ راتګ کم شوې و خو په لویو لویو غواې ګاډو باندې به تجارتی سامانونه بار کړل شوي و او ښار ته به ور روان و. دا ټول هغه وسایل اوسامانونه و چې د ابنای پاسفورس په مختلفو ځایو کې به د کشتیو څخه را ښکته شوي و اوبیا به دهمدې ګاډو په واسطه شار ته وړل کیده.

کله چې قاسم د مال څخه ډک د غوایانو ګاډي وکتل نو فکر یې وکړ..... چې قیصر د قسطنطنیی د کلابندۍ له پاره ډیر زیات سامانونه راټولوي. هغه دومره سامانونه راټول کړي و چې شوني و چې څو میاشتې یې په پوره زړه بې غمۍ سره ځان کلابند ساتلې واې. په حقیقت کې ګولډن هارن ددې ښار ستره بندرګاه وه. دهمدې ځآیه به د تورې بحیرې او مارمورا د بحیرې څخه راغلې ټول سامانونه او مسافرین را ښکته کیدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په خپل آس سپور دګولډن هارن ساحل ته ورسید. اوس نو دهغه تر مخه د ګولډن هارن دخلیج اوبه وې اود خلیج نه اخوا د قسطنطنیې دښار دیوالونه اود بندرګاه دروازه وه. قاسم د یوې عامې لارې دلته راغلې و په دې اساس دښار ددروازې مخې ته راورسید. دا ځای ډیر ښایسته جوړ کړل شوې و او تر ډیره پورې د خوراک څښاک او نور وسایل چې د غوایی د ګاډو په واسطه دلته را رسیدلي و خواره واره پراته و. د ګولډن هارن تر څنګ دښار دروازه هسې په رسمي توګه تړلې وه خو په حقیقت کې دهغې یوه پله بلکل پرانستې وه ، دعامو خلکو په تګ راتګ باندې بندیزونه لګیدلې و اودقسطنطنیې عسکر و به هر تلونکې راتلونکې پوره پوره تالاشی کاوه. لویو لویو کشتیو به دهغې لورې سامانونه دې لورې ته را منتقلول. ټول چاپیر یال کې یوډول عجله او بیړه محسوسیده. ددروازې دننه ، ددروازې شاوخوا ، ښې اوچپ لورو ته ، مخامخ ، په ګولډن هارن کې په موجودې هرې کشتۍ او جهاز باندې ، اوپه دغه ساحل چې قاسم پرې کیوتې و ، هرې لورې ته د قیصر درویشي لرونکې عسکر ولاړ تر سترګو کیدل. قاسم د یوه عام وګړي په څیر دلته راغلې و خو دلته عام خلک ډیر کم وو ، قاسم د بندرګاه سره ولاړ دهغو جهازونو د کتلو له پاره ورغې چې په دې سا حل او په ترمخه ساحل کې ولاړ و او سامانونه یې ترې کیوستل. په دې سامانونو کې غله ، کالي ، وسایل ، ادویات او نور ډیر شیان شامل و. د کشتیو نه د سامانو د راښکته کیدو له پاره لویې لویې تختې دسمندر لورې ته ور غځیدلې وې. دا تختې ډیرې مضبوطې او پیړې وې ، قاسم ته په دې بندرګا ه باندې دمختلفو هیوادونو خلک تر سترګو شول ، چې قسطنطنیه ته یې د خپلوخپلو هیوادونو مرستې راوړې وې ، مخامخ ساحل هم د ښار او دښار دیوالونو تر منځ پوره غځیدلې و اوپه دې توګه د اوبو او دیوال تر منځ یوه پټۍ دښار په سمندرې چاپیریال کې را ګرزیدلې وه. خو دا پټۍ دومره ستره هم نه وه چې کوم لښکر دې پرې پیاده کړل شي ، ددیوال تر څنګ دا پټۍ په دیوال پرتو ساتونکو په اسانۍ سره په نښه کولې شوه.

قاسم په دې فکر کې وه چې په څه ډول ښار ته ور ننوځي. دهغه سترګې په ګولډن هارن کې په ګرزیدونکې کشتیو نښتې وې ، په همدې وخت کې یوه کوچنۍ کشتۍ راغله چې یو ځوان سپاهیې په کې ناست و. قاسم هغه عسکر ته په غور سره وکتل ، هغه هم کوم یوناني عسکر معلومیده. خود هغه قدوخال او قامت دهغه د بهادرۍ او میړانې څخه خبرې کولې. سپاهې خپله کشتۍ راکښوده او دساحل سره یې یو ځای کړه او دکشتۍ رسۍ یې د تمځای د تښتو سره و تړله اوپخپله یې ترې را ټوپ کړ اوساحل ته راغې. دقاسم په ذهن کې یو ډیر عجیب اوغریب ترکیب راغې ، هغه په بیړه بیړه ددغه ځوان لورې ته ورغې.د قاسم په لاسو کې د آس قیضه وه اوپه بدن یې دعامو خلکو لباس و. د څو قدمه اخستو وروسته قاسم دهغه ځوان تر مخه ودرید. او ورته یې وویل:

« دا سې ښکاري چې ته د بازنطینی سلطنت کوم عسکر یې ..... زه له تاڅخه په دې وخت کې د تکلیف د درکولو څخه ښښنه غواړم. خو زه ډیر بې وسه یم نو په دې خاطر مې درته تکلیف در کړ. زه غواړم دقسطنطنیې ښار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ور ننوځم. خو هیڅوک ما له ځانه سره هغه لورې ورلو ته تیار نه برېښي. که چیرې ته له ماسره کومک وکړې نو دا به ستا پر ما ډیر احسان وی.»

درویشي لرونکې عسکر قاسم ته په غور سره وکتل. اوبیا یې ورته وویل: « ستا له لهجې څخه ځرګندیږي چې ته د قسطنطنیې اوسیدونکې نه یې .....ته د کومه ځایه راغلې یې ؟ او په قسطنطنیه کې څه کول غواړې ؟»

سپاهي په ډېره مؤدبه توګه خبرې کولې.. قاسم فکر وکړ چې نوموړې یا د کومې سترې کورنۍ وګړې دې اویا یې زما په لاس کې ددې قیمتي آس واګې وکتلې اوزه ورته کوم امیر او مهذب وګړې ښکاره شوې یم. قاسم ورته په خندا کې وویل:

« هو ! زه د بوسنیا څخه راغلې یم. او په قسطنطنیه کې د یوه شخص نه پرته بل څوک نه پیژنم. اودا هم راته ډاګیزه نه ده چې هغه شخص به ماته چیرې تر لاسه کیږي. ما اوریدلې دي چې په قسطنطنیه باندې مسلمانان کومه ستره حمله کوي اوزه غواړم چې د قسطنطنیې په فوځ کې د یوه رضاکاره په توګه شامل شم.»

قاسم کومه نوې خبره نه وه کړې ځکه د ټولې عیسوي نړۍ څخه رضاکاران د خپل مرکزیت د خوندي ساتلو له پاره دلته را روان و. اودقیصر په فوځ کې ور شاملیدل. په دوې کې یو شمیر رضاکاران په خپله خوښه اویو شمیر نور به دخپلو هیوادونو دبیرغونو لاندې اوپه ډله ایزه توګه راتلل. خو په دې ډله کې د بوسنیا څخه لا تر اوسه څوک نه و راغلې. دقاسم د جذبې د کتلو په اساس د هغه سپاهي په سترګو کې د قاسم له پاره دستاینې جذبات را وپاریدل شوني ده چې په هغې کې به دقاسم دخبرو د انداز اغیز هم شامل و. قاسم په ډېره ساده او عاجزانه توګه خپله مدعا بیان کړه. په دې خاطر هغه یوناني عسکر چې شونی وه په خپل فوځ کې به کوم افسر و قاسم ته د شک په سترګو دکتلو څخه لاس واخست اوپه ډیرې نرمې لهجې سره یې ورته وویل:

« په قسطنطنیه کې هغه څوک دې چې ته یې لیدل غواړې ؟ او ته یې پیژنې هم ؟ »

« ډیمونان ..... ډیمونان د هغه نوم دې . هغه اته کاله مخته یو ځل بوسنیان ته راغلې و اوهملته مې ورسره پیژندګلوي شوې ده.» دقاسم په ځواب سره دهغه یوناې عسکر سترګې دحیرانیتانه وازې پاته شوې.« ډیمونان ؟؟.... دا خو « ایاصوفیا » بطریق دې . د قسطنطنیې د « دی هولې ارتوډکس چرچ ایاصوفیا » بطریق. سپاهي په ډیره حیرانتیا سره داخبرې کولې اوبیا یې قاسم د لاسه و نیوه او په دیر درنښت سره یې ورته وویل « ته خو د یوه ډیر ستر انسان میلمه یې. له ماسره راځه ،.... زه دلته لږ څه کار لرم ، ددې ځایه دفراغت وروسته بیرته ستنیږم نو تا به هم دخپله ځانه سره په کشتۍ کې یوسم.»

قاسم ته نو نور څه په کار و .....همدا چې هغه دکومې خوندي لارې قسطنطنیې ته ور داخل شي ، دهغه دا چال بریالی شو ، خو ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« بیا دغه آس چې ما د عیسوي فوځ له پاره له ځانه سره راوړې دې ؟....دا به څه کړم ؟...» یوناني سپاهي په ستا ینه کونکو سترګو د آس لورې ته وکتل او ویې ویل چې دا آس به مونږ د بندرګاه د آسونو په اخور و تړو بیا به د مال وړونکې جهاز په واسطه هغه لورې ته راوړل شي ، تر سبا پورې به یې مونږ بیرته تر لاسه کړو .»

قاسم د هغه یوناني عسکر سره یو ځاې په کشتۍ کې کیناست اودښار هغه لورې ته ولاړ. په لاره کې قاسم دهغه سپاهی څخه وپوښتل.

« که بده یې و نه ګڼې ، ستا نوم پوښتلې شم. لږ تر لږه دخپل محسن نوم خو باید راته یاد وي.»

« اوه ! ما خو له تاڅخه ستا دنامه پوښتنه و نه کړه .... هو ! زما نوم « کلاډیوس » دې. اوس نو ته هم راته خپل نوم وښایه.»

قاسم د همداسې پوښتنې هیله درلوده. په همدې خاطر یې کلاډیوس ته خپل فرضی نوم و ښوده.

« زما نوم ...مورګن دې. مورګن. ....دبوسنیا د شاهي کورنۍ لرې خپلوان یم. هغه شاهي کورنۍ چې دمسلمانانو له اړخه تباه او برباد کړل شوه.

قاسم د خپل نوم پرته نوره خپله ټوله پیژندنه سهي او په ریښتیا نۍ توګه کړې وه. ځکه هغه د بوسنیا د شهزادګۍ حمیرا میړه و اوپه همدې خاطر د بوسنیان د شاهي کورنۍ خپلوان و ، دقاسم د پیژندګلوۍ نه وروسته هغه سپاهی نور هم تر اغیز لاندې راغې. اوبیا یې په رسمي توګه وویل:

« دلته له مونږ سره یو ډیر پخوانی عسکر دې ،هغه هم د بوسنیان اوسیدونکې دې ، هغه لمړۍ دهنګري په فوځ کې و بیا یې خپل مذهب بدل کړ اورومي کلیسا یې پریښوده او زمونږ په کلیسا کې شامل شو ، هلته د هنګري په فوځ کې هغه د مشهور سالار « هونیاډي» د بیرغ لاندې په ډیرو جنګونو کې برخه اخستې وه. زه په دې خاطر تاته دا خبره کوم چې ته هم د بوسنیا اوسیدونکې یې او زمونږ ملګري « رومیل » هم د بوسنیا اوسیدونکې دې. اوس نو چې ته خپل یو هموطنه عسکرووینې نوحتما به یې په کتلو سره خوشحاله شې.»

قاسم د رومیل نومې سپاهی دکتلو سره کومه دلچسپي نه درلوده. هغه خو دبل کوم مقصد له پاره قسطنطنیې ته ور روان و. خو دکلاډیوس د خبرې د تائید له پاره یې وویل:

« هو ! دا خو به ډیره په زړه پورې وي ، دخپل یو هموطنه په کتلو سره به زما زړه وغوړیږي ، خو هغه به چیرې وي ؟ او زه به یې چیرې ووینم ؟ قاسم له دې ویرې چې هسې نه چې کلاډیوس یې هرو مرو د رومیل سره مخامخ نه کړي ، درومیل په اړه پوښتنې پیل کړې. خو د کلاډیوس د ځواب په اوریدو سره یې زړه ټکان وخوړ. ځکه کلاډیوس ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« روميل به مونږ ته همدلته تر لاسه شي. دلته د ښار د دروازې تر څنګ. نن سبا ټول تجربه لرونکې سپاهيان دکلابندۍ له پاره د ځانو په تيارولو کې مصروف دي..... دغه دې ته يې په خپلو سترګو ګورې که نه. تا ته به هرې لورې ته سپاهيان تر سترګو شي....

قاسم په دې فکر کې شو چې يو بل مصيبت يې هم غاړې ته راپريوت. ځکه هغه نه غوښتل دکوم روميل سره ووينې. اوبيا يې ځان د بوسنيايي په شکل کې په ښوولو سره نور هم په خطر کې اچولې و. ځکه چې روميل په رېښتيا هم بوسنيايي و او دا شوني وه چې هغه داسې پوښتنې ګرويزنې وکړي چې د قاسم پټ رازونه ترې راوسپړي. قاسم دهمدې انديښنو په بحر کې ډوب د ښار د دروازې مخې ته راورسيد. دا د بندرګاه تر ټولو لويه برخه وه. د کلاډيوس کشتۍ غاړې ته شوه او هغه قاسم ته دخپله ځانه سره يوځاې د کشتۍ څخه ښکته کيدو اشاره وکړه. دهغوې مخه د ښار لورې ته وه ، او تر مخه يې د زياتو خلکو تګ رتګ تر سترګو کيده. د ديوال دا دروازه د ګولډن هارن په لور پرانستل کيده ،په دې اساس دلته ډير زيات ملاحان ګرزيدل. خو نن دعسکرو شميره د ملاحانو او کشتۍ ورونکو څخه ډيره وه. د سلطان محمد خان د جنګ د اعلان نه وروسته دقسطنطنيې د خلکو ژوند ډير ګډوډ شوې و اود شاهي قصر بنسټونه لړزيدلي و.

قاسم د کلاډيوس سره يو ځاې ددې ښار دروزاې ته ورسيد او په زړه کې يې خپل ځان د سلطانی فوځ لمړۍ سالار انځوراوه او په همدې مزو کې ډوب و. خو زړه يې د انديښنو نه هم ډک و. ځکه که ښار ته د ورننوتلوسره سم و نيول شي نو ټول کارونه به په ټپه و دريږي خو دکلاډيوس سره د يوځاې والي په خاطر قا سم ته په د روازه کې هيڅچا هم دتم کيدو اشاره و نه کړه. دا دواړه په ډيره ګړندۍ توګه مخته ولاړل او د دې تاريخي ښار سترې او ديوشکله دروازې ته ور ورسيدل ددروازې د چت لاندې دتيريدو په وخت کې د قاسم حالات ډير عجيب و غريب ګرزيدلي و. ددروازې د جوړښت نه داسې ډاګيزه کيدل چې يو وخت بازنطينی سلطنت ډير ستر او شکوهمند و. حال داچې دا دقسطنطنيې يوه کوچنۍ دروازه وه. ددې ښار تر ټولو لويه دروازه « سينټ رومانس» و چې د وچې په لور پرانستل کيده. اوهمغه دښار مخه ګڼل کيده. د دروازې د چت لاندې دتيريدو په وخت کې قاسم ته داسې ډاګيزه شوه لکه څنګه يو څوک د يوې سترې خونې له منځه تيريږي. ددروازې دننه ښي او چپ لورې ته د فوځي افسرانو او د چونګې د محصول داخستونکو کسان ناست و ، کلاډيوس پرته له ځنډه دريمې خونې ته ور ننوت ،په دې وخت کې دقاسم وينه تيزه شوه. هغه په خپل زړه کې د خپلې ښځې حميرا څخه د بوسنيا اوريدلې قصې د خپله ځانه سره تکرارولې. کمرې ته دورننوتلو سره سم هغه وکتل چې يو لحيم اوشحيم پيړ د منځنې عمر يو فوځي افسر په خپل مخکې نقشه غوړولې او د څو عسکرو سره پرې خبرې کوي. کلاډيوس دغه افسر ته سلام وکړ اوسمدلاسه يې ورته قاسم ور وپيژانده.

« دا مورګن دې ،..... د بوسنيا د پخواني شاهي کورنۍ يو غړې. غواړې د قسطنطنې په فوځ کې ورشامل شي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم فکر وکړ چې دغه د منځني عمر فوځی افسر پخپله رومیل دې. قاسم هم ورمخته شو او په ډیر آدب یې ورته سلام او درنښت وکړ. کله چې رومیل قاسم وکوت نو دخپله ځایه راپورته شو اوپه ډیره خوشحالۍ سره مخته راغې اودخپل هموطنه سره ورغاړیوت. د قاسم له پاره دا ډیر ستونزمن وخت و هغه خپل ځان بوسنیایی ښوولې و او اوس یې هڅه کوله چې رومیل یې په بوسنیایی والي باندې شک و نه کړي. رومیل قاسم له خپله ځانه سره کیناوه او ورته یې وویل:

« ستا میلمستیا به ماته ډیره ستره نیکبختي وي، زه خو دخپل هیواد بوسنیا د شاهي کورنۍ ډیر درنښت کوم. کلاډیوس ډیر ښه کار وکړ چې ته یې دلته زما خواته راوستې.»

اوس نو دقاسم د خبروکولو نوبت و. هغه لږ څه په ځنډ سره وویل: « بلې! دا خو ستا مهرباني ده اوکه نه اوس خو شاهي کورنۍ له سره پاته نه ده. زمونږه شاهي کورنۍ خو سلطان مرادخان ثاني دخپلې زهري توري په واسطه ټوټه ټوټه کړه ...»

« ګوره چې سلطان مرادخان ثاني ته څه ونه وایې.. زه د مسلمانانو ددې سلطان سخت مداح یم. تاسې به حیران شئ..... چې واورئ چې زما د اوه کلن زوي نوم هم « سلطان مراد » دې.»

درومیل خبر ي د قاسم له پاره لکه د برق د ټکان په څیر ثابتې شوې. هغه د رومیل دخبرو څخه برعکس مقصد واخست. دهغه زړه په ډوبیدو شو. هغه داسې وانګیرله چې د رومیل ژورو سترګو هغه پیژندلې دې. په دې خاطر رومیل د قاسم تر مخ بیا بیا دسلطان مراد خان نوم اخلي ، ترڅو دقاسم د زړه غلا پرې را وکاږي. هغه ډیر وارخطا شوې و اوپه دې نه پوهیده چې اوس رومیل ته څه ووایی او څه ورنه پټ کړي....

رومیل هم دقاسم په مخ باندې درنګونو تګ راتګ کوت. او د قاسم له پاره دا خبره نوره هم داندیښنې وړ ګرزیدلې وه. د عثماني سلطنت دغه تجربه لرونکې جاسوس دلمړي ځل له پاره خپل ځان په تلک کې کوت. رومیل دقاسم حیرانتیا درک کوله. د لږڅه خاموشۍ وروسته یې یو ځل بیا وویل:

« اوهو هو ! تو خو وویریدې ... زما خبره واوره ... ته اندیښمن کیږه مه ، زه دمسلمانانو جاسوس نه یم ، دیسوع مسیح خداې ریښتونې خادم او پیرو یم.....»

اوس نو قاسم پوره ډاډمن شوې و چې رومیل پیژندلې دې ، په دې خاطر یې خپل ځان د قیصر په بندیخانه کې کوت. خو دقیداوبندي کیدو تر مخه د تیښتې په فکر کې شو خو په ناڅاپي توګه یې د رومیل یوه بله خبره واوریده اوذهن هغې لورې ته واوخت او په دوه لارې کې و درید، نه پوهیده چې درومیل په اړه دکومې زاویې څخه فکر وکړي. رومیل ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته به زما په اړه غلط فکر نه کوې. ما دخپل زوې نوم ، سلطان مراد ، د یوه خاص علت په اساس ایښودې دې. ستا په څیر یو شمیر نور خلک هم دزما دغه کار ته په ښه سترګو نه ګوري. په دې خاطر زه اوس خپل زوې ته « سولتن» وایم. زه هر چا ته ددې علت نه وایم. خو تاته به یې ووایم. ځکه چې ته زما د وطن سړې یې. لږه شیبه وروسته به زه تا خپل کورته بوځم. هلته به کله چې زما ښځې او زوې سره ووینې نو ډیر به خوشحاله شې.»

قاسم ترې په ویره ویره یوه پوښتنه وکړه. « ایا ستا ښځه هم بوسنیایي ده ؟»

« هو ! مونږ په خپل بوسنیایي والي باندې ویاړو. »

اوس نو د قاسم ویره لږه لږه کمیده. هغه ته درومیل شخصیت ډیره حیرانونکې ښکاره شو. کلاډیوس هم د رومیل څخه اجازه واخسته. کله چې قاسم درومیل سره یواځې شو نوبیا یې ترې وپوښتل:

« ایا دا رینښتیا ده چې په قسطنطنیه باندې ستره حمله کیدونکې ده؟ ما خو دهمدې خبرې په اوریدو سره دلته په جهاد کې د ګډون په خاطر ځان را ورساوه.»

قاسم په ذومعنې توګه خپله خبره وکړه. هغه خو په حقیقت کې د جهاد له پاره دلته راغلې و ، رومیل د قاسم په خبرو باندې دشونډو لاندې په خندا و .خو قاسم ته درومیل خندا ډیره اسرار امیزه لګیده. خو اوس د سلطان محمدخان دا جاسوس په مکمله توګه ډاډمن شوې و. رومیل ورته ځواب ورکړ:

« هو ! دا خبره رینښتیا ده.... ته نه ګورې چې په ښار کې خومره توکې را ټولول کیږي.. ستا احساسات د قدر وړ دې . که چیرې ستا په څیر ځوانان د شاهې بیرغ لاندې سره راټول شي نو قسطنطنیې ته به هیڅ سلطان زیان و نه شي رسولې.»

معلوم نه ده چې دقاسم د زړه نه ولې د رومیل په اړه شک نه لرې کیده. نن قاسم د خلکو د پیژندنې په اړه خپل ځان د مکتب د لمړي ټولګې هلک ګاڼه. هغه تر اوسه پورې په همدې فکرونو کې ډوب و چې یو ناڅاپه ترې رومیل وپوښتل.

« پخوا دې هم کله په کوم جنګ کې ګډون کړې دې ؟... اوکله دې هم مسلمانان د جنګ په حال کې کتلي دي؟»

قاسم سمدلاسه کوم ځواب پیدا نه کړای شو ، ویې ویل « نن.....نه ، ددې نه مخته زما ډیر وخت په غربي اروپا کې تیر شوې دې...»

رومیل دقاسم په خبرو باندې حیرانتیا و نه ښووله. په خاموشۍ سره یې سر و خوځاوه اوبیا یې وویل:« خو ما د جنګ په میدان کې مسلمانان کتلي دي ، دهغوې هلالي تورې د برق په څیر پرقیږي.....ما دمسلمانانو په خلاف

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځو جنګونو کې برخه اخستې ده ، زه دمشهور سالار هونیاډي تر بیرغ لاندې په هغه جنګ کې هم شریک وم چې د سلطان مراد خان ثاني څخه مو د «اورنه» په سیمه کې ماتې وخوړله.

د قاسم زړه یو ځل بیا په درزار شو ، هغه په زړه کې انګیرله چې رومیل هغه پوره پوره پیژندلې دې ، ځکه دا خو همغه جنګ و چې قاسم په کې په پوره میړان جنګیدلې و ، او په همدې جنګ کې یې د روم د پاپا نماینده ، کارډینل جولین یې دوه ټوټې کړې و ، رومیل هم د همدې جنګ یادونه کوله. یقینا چې هغه به قاسم هملته کتلې و ، نو په دې خاطر هغه دپلټونکې په څیر لوبه کوله..... قاسم په همدې خبرو کې ډوب و . ان تر دې چې رومیل خپل کار اخر ته ورساوه. او قاسم ته یې دخپل ځان سره یو ځای دکور په لور د تللو اشاره وکړه.

قاسم لا تر اوسه د اندیښنو د نړۍ څخه نه و وتلې خو بیا هم دمجبوریت له مخې د رومیل سره د هغه دکور په لور روان شو .....خو قاسم هغه وخت ډیر حیران شو چې رومیل په ریښتیا هم قاسم له ځانه سره خپل کورته یوړ.

هغه قاسم په دروازې کې ولاړ پرې نه ښود بلکه دخپل هموطنه ورور په نوم یې کورته دننه یوړ. کورته د ورننوتلو سره سم رومیل خپلې ښځې ته ورغږ کړ:

« بریټا ! بریټا !.....بریټا ! ته چیرې یې؟ ته وګوره چې زمونږ کور ته څوک راغلې دې.»

دا یو کوچنې شانته کور و چې د درې ځلورو خونو څخه جوړ شوې و . په دې وخت کې د یوې خونې څخه یو شپږ کلن کوچنې راووت او بیرون لورې ته یې رامنډې کړې. دا د رومیل زوی چې رومیل یې نوم سلطان مراد خان ایښودې و ، کله چې دا کوچنې مخې ته راغې نو قاسم هم د رومیل په خبرو باندې باوري شو، کوچنې رامنډه کړه او دخپل پلار سره ورغاړیوت. رومیل په خندا شو او دخپل د زوی په اوږه یې لاس کیښود او قاسم ته یې وویل:

« دا زما زوی دې چې ما یې نوم سلطان مراد خان ایښودې دې. خو اوس ورته زه سولتن وایم. .....»

رومیل لا تر اوسه پورې خبرې نه وې پوره کړې چې دهغه ښځه د یوې کمرې څخه را ووته ، دا یوه ډیره ښایسته او د لږ عمر ښځه وه ، قاسم چې د رومیل ښځه وکتله نو په ذهن کې یې د بریټا کلیمه ، چې لږه شیبه مخته پرې رومیل خپلې ښځې ته غږ کاوه ، را وګرزیده. هغه ته دا لفظ اشنا ښکاره شو. خو هیڅ یې یاد ته را نغلل...... د رومیل ښځه مخته راغله او قاسم ته یې په پوره حیرانتیا سره وکتل ، بیا یې په ډیر آدب سره قاسم ته سلام وکړ. رومیل ددوی تر منځ پیژندګلوي وکړه:

« دا زما ښځه بریټا ده ...... اودا مورګن صیب دې ، زمونږ میلمه. نوموړې د بوسنیا دپخواني شاهي کورنۍ خپلوان دې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم دپيژندګلوۍ په اوريدو سره بريتها د خوشحالۍ نه په کاليو کې نه ځاييده. ډيره خوشحاله وه ، تر ډيره پورې د دعاييه کليماتو د ادا کولو وروسته روميل او بريتها خپل دغه نوې ميلمه له ځانه سره دننه سالون ته ور ننويست.

بريتها د خوراک په دسترخوان باندې ډير شيان کيښودل. د ابناې فاسفورس د مرغاوې وريته کړې غوښته ، او د بوسنيا په څير جوړشوې کباب .... قاسم هم لوړې راخستی و. خو د ډوډۍ د پيلولو دمخه يې روميل ته وويل:

« تا ماته تر اوسه پورې دا ډاګيزه کړې نه ده چې د يوه راسخ العقيده عيسايي په څير دې ولې دخپل زوې نوم سلطان مراد ايښې دې. زه ستا ددې وضاحت سره ډيره مينه لرم.»

قاسم ورته په خندا کې وويل ، ددې خبرې سره سم بريتها او روميل دواړه په خندا شول اوبيا دلږ څه خاموشۍ وروسته روميل په خبرو پيل وکړ : خو هغې لا څو جملې نه وې ويلې چې دقاسم د لاسو نه نژدې و چې ډوډۍ را پريوزي. .....روميل ورته وويل:

« هغه وخت چې زما دا زوې پيدا شو نو هغه وخت د سلطان مراد فوځونو بوسنيا فتحه کړې وه. اودښار خلک د فاتحو عسکرو څخه دخوندي پاته کيدو په خاطر په خپلو کورونو کې پټ ناست و ، په دې وخت کې نا څاپه زما په کور کې د کوچني دپيدا کيدو له پاره زما ښځه ناروغه شوه. خوزما ښځه بريتها.... په کور کې ځانته وه. او د کوچني د راپيدا کيدو په سختو او کرکجنو دردونو اخته وه. په ښار کې دسلطان مراد فوځ ګشت کاوه. په همدې وخت کې د عثماني فوځ څو کسان زمونږ د کور خواته راغلل. هغوې دبريتها چغې او واويلاوې اوريدلې او سمدلاسه يې دهغې سره کومک وکړ ،په دې توګه نه يوازې زما ددې خوږې او محبوبې ښځې ژوند خوندي پاته شو ...بلکه زما يوازينې زوې هم سلامت او روغ رمټ پاته شو چې دادې اوس ستا تر مخه دې.... بريتها ته خو اوس دهغه عسکر نوم ياد نه دې نوپه دې خاطر يې دمسلمانانو دپادشاه دسلطان مراد په نامه دهغه نوم سلټن وړاندې کړ. زه په هغه وخت کې د هونياډي په فوځ کې وم.»

د روميل قصه د قاسم له پاره لړزونکې وه. ځکه چې دا خو دهمدې خپله قصه وه. دا خو پخپله قاسم و چې په بوسنيا کې يې د يوې دردمنې ښځې سره په خپل وخت کومک کړې و. اوبيا يې همهلته د حميرا ، مريم او عباس سره هم ليده کاته شوې و. قاسم د قدرت په دې حسن اتفاق باندې حيران دريان پاته و. ډوډۍ يې په ستونې کې ننښتله. او دحيرانتيا له لاسه يې ستونی وچ شوې و. هغه ته دا احساس و شو چې روميل ورته سهي خبرې کړې وې . هغه بريتها ته په ډير غور سره وکتل. دا همغه ښځه وه چې قاسم يې په وخت خدمت ته ور دانګلې و. خو په هغه وخت کې قاسم هغه نه وه کتلې ، ځکه چې هغه ناروغه وه اوبيا قاسم دسولټن په لور وکتل..... هغه د قدرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه حيرانونکې کرشمه باندې حيران پاته شوی و . خداې په څه ډول هغه د بريتا اودهغه د زوې سره يوځاې کړې . دقاسم په دغه حيرانتيا باندې روميل لږ څه اندېښمن شو او سمدلاسه يې وويل:

« مورګن.... مه ويريږه ...... مونږ يواځې دخپل زوې نوم سلتېن ايښودې دې.... تر څو ديوه محسن د احسان بدله مو ورکړې وي. مونږ خو مسلمانان نه يو ..... نو ته ولې اندېښمن کيږي ؟...»

روميل د لمړي ځل له پاره قاسم ته د «ته» لفظ استعمال کړ. قاسم ته داسې څرګنده شوه چې مشر ورور ، طاهر يې ورته خبره کوي.... ځکه چې د روميل په خبرو کې تلقين و ، کله چې قاسم ، روميل په غلط فهمۍ کې وکوت نو ورته يې وويل:

« نه ، نه ، هيڅ داسې خبره نه شته...... زه خو ددې خبرو په اوريدو باندې ډير خوشحاله يم.... دا چې تا د خپل زوې نوم سلطان مراد ايښې دې ، ډير دې ښه کړي... زه خو د عثماني عسکرو کړچار ته حيران پاته شوې يم ،.... چې هغوې دمسلمان په څير هم او د فاتح په څير هم .....ددومره لوړو اخلاقو خاوندان دي ، تا خو په دې خبرو دمسلمانانو دکتلو له پاره زما شوق نور هم ورزيات کړ.»

قاسم په رېښتيا توګه هم ډيره خوشحاله شوې و . اوس نو هغه ددې خلکو سره خپل ځان يوشان ګاڼه. هغه ته خپله ښځه حميران تر سترګو شوه ...... چې دبريتا پيژندګلوي وه . عباس اومريم دواړه د بريتا ګاونډيان و و . په دې وخت کې مريم د قاسم دمشر وررور طاهر ښځه وه. ....

قاسم ددې خلکو سره ډير ژر ورخپل شو . خو دخپل زړه خبره يې په خپل زړه کې وساتله.»

******

(c) ketabton.com: The Digital Library

ايا صوفياء

قسطنطنيه د خپل جغرافيايي جوړښت او تاريخ له اړخه په نړۍ کې يوائځنې ښار و. ددې ښار نوم هم په مختلفو زمانو کې بدليده رابدليده. ددې ښار تر ټولو پخواني نوم « زارغراد» و بيا « ميکله غارو» ترې جوړ شو. په يوناني او رومي وختو کې يې ورته «بيزنطيه » وايه بيا په دريمه عيسوي پيړۍ کې رومي پادشاه قسطنطين هغه خپل پايتخت وګرځاوه او بيا دهمدې رومي پادشاه په نامه قسطنطنيه وګرزيد. په هغو وختو کې يې ورته « نوي روم » هم وايه. په لمړيو وختو کې ورته بازنطينی خلکو « هيپولس» وايه اوعربو ورته په هغه وخت کې د « مدينة الروم» نوم ورکړې و.

په حقيقت کې دغه ښار ته د رومي سلطنت يو ستر ښاخ ويل په کار دي. دروم ښار چې په ايټاليا کې دې د عيسي عليه السلام د پيدا ايښت نه اوه نيم سوه کاله مخته اباد شوې و ،په ايټاليا کې يو درياب دې چې ټايمر نوميږي ، دا درياب د شمال له لورې راځی او د « روما » څخه تيريږي او پنځه ويشت ميله لرې د روم په بحيره کې توييږي. په يو وخت کې دا درياب د تجارت لويه لاره وه ، په همدې درياب کې به يې ستر ستر شيان لاهو کول اوکوچني شيان به يې په کشتيو کې اينښول او د « فلورنس څخه تر نيپلز» پورې به يې پرې تجارت کاوه. ددې درياب په غاړه يو ځاې دې چې دخپل شينوالي او په زړه پورې والی له اړخه ډير مشهور دې ، هلته تجاران خيمې وهي او شپې شپې تيروي اوبيا دهمدې درياب په غاړه سفر کوي. دمسيح د پيدا ايښت نه ا وه نيم سوه کاله مخته ، تجارانو په خپلو منځو کې پيسې واچولې او دلته يې يو سراې اباد کړ اوبيا همدا سراې په لوې ښار باندې بدل شو. چې اوس ورته د روم ښار وايې. په هغو وختو کې هرې کورنۍ ځانته جدا جدا سردار درلود. همغه به کورنۍ جګړې سرته رسولې ، ودونه اوخوشحالۍ به يې تر سره کولې ، په هره معامله کې به يې حکم صادراوه. اوخپلې قبيلی به يې د کوچنيو غلو او داړه مارانو څخه خوندي ساتلې ،د مسيح دپيدا ايښت نه مخته په شپږمه پيړۍ کې هلته يوې اسيايي قبيلې سر راپورته کړ چې د « تاريکينو » په نامه ياديدل. دې تاريکينو په **۵۰۹** قبل مسيح کې دلته يو ډير ښه حکومت جوړ کړ. چې د اروپا لمړې جمهوريت ورته ويل کيږي. همدې جمهوريت کرار کرار په شاوخوا قبايلو باندې هم حاکميت پيدا کړ ، ان تر دې چې **۲۲۵** قبل مسيح کې روم ديوه ځانګړي ځواک مرکز وګرزيد ، اوس نو د فتوحاتو لړۍ پيل شوې وه ، په **۱۹۷** ق م کې «سپين» ، يو کال وروسته په شمالي افريقه او مقدونيا ، په **۶۴** ق م کې « شام» په **۵۰** ق م کې « فرانسه » او بلجيم ، په **۹** عيسوي پيړۍ کې « جرمني» او په **۴۴** عيسوي پيړۍ کې « برطانيه » په **۱۰۵** ع کې « فلسطين» او په **۱۱۴** عيسوي پيړۍ کې « ارمينيا» او په **۱۱۷** عيسوی پيړۍ کې عراق د روميانو د سلطنت برخې وګرزيدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کارنیلیس سلا» دعیسي علیه السلام د پیدا ېښت نه ۷۸ کاله مخته د روم یو ستر او مشهور جرنیل و. خو بیا د سیاست پوهانو د خپلمنځي رقابت نه تنگ شو او په ۸۳ ق م کې یې پارلمان معطل کړ او مارشلایي نظام یې قایم کړ. په هغو وختو کې به جمهوریت یواځې د خواصو او اشرافو دطبقو پورې را نغښتې و. د جرنیل «کارنیلیس سلا» د مارشلا په خلاف دهغه وخت فلسفي «سسرو» تحریک و چلاوه، چې په پایلو کې یې په ۷۹ ق م کې «سلا» مجبور شو چې بیرته جمهوریت ته را وگرځی او په خپله د سیاست نه ځان څنگ ته کړي.

«جولیس سیزر» د سنا دغونډې غړې و او په ۵۸ ق م د فرانسې والي ټاکل شوې و. هغه تر لمړۍ شاوخوا سیمې فتحه کړې، بیا یې په برطانیه باندې یرغل وروست اود ټیمز تر دریابه مخکې ولاړ، د سیزر ددې بریالیتوبو څخه په سنا کې ویره را پیدا شوه، هغوې ددې وویریدل چې هسې نه چې د سیزر څخه دیکتاتور جوړ شی، په د ې خاطر په ۵۰ ق م کې سینټ حکم وکړ چې سیزر دې فوځ بیرته له منځه یوسي. سیزر په دې خبره ډیر په قهر شو اوپه روم یی ولکه وکړه او په ریښتیا هم یو دیکتاتور وگرزید.

د سیزر سره د رومي شهنشاه لړۍ پیل شوې اوبیا تر پنځو پیړیو پورې په همدې ښار کې را غځیدلې وه. ان تر دې چې په ۳۰۵ عیسوي کال د روم شهنشاه «لمړي قسطنطین» و زیږید، به ۳۳۰ عیسوي کال یی یو کلې د بائیز په نامه خپل پایتخت وگرځاوه او بیا یی دا د بائیز دکلې په ځای د قسطنطین په نامه و نوماوه. د لمړي قسطنطین د مړینې وروسته دهغه د زامنو تر منځ اختلافات راپیدا شول او سلطنت یی په دوو برخو ویشه. هغه برخه چې په قسطنطین کې وه د قسطنطین په نامه او هغه برخه چې په روم کې وه د روما په نامه یاده کړل شوه. له دې وروسته ددې دواړو برخو تر منځه مذهبی اخلافات هم را وټوکیدل. د روم خلکو د رومن کتولیک مذهب اختیار کړ خو په قسطنطنیه کې د یوناني کلیسا تر مشرۍ لاندې د «دې هولي ارتوډکس» مذهب رایج شو. د لمړي قسطنطین نه وروسته تر دولسم قسطنطینه پورې په قسطنطنیه کې دوه اتیا شهنشاهان تیر شوی دي، چې په دې ډله کې یوازې دقسطنطین تر نامه لاندې د شهنشاهانو نومونونه دولسو ته رسیږي. دې شهنشاهانو ته د روم قیصر هم ویل کیده . اوس نو رومي سلطنت په دوو برخو ویشل شوې و غربې برخې ته یی «رومن ایمپائر» اوشرقي برخې ته یی «بازینټاین ایمپائر» ویل کیده.

هرقل یا «دریم قسطنطین» چې د ۲۱۰ نه تر ۲۴۱ کالو پورې ددې هیواد شهنشاه و، په دې خاطر ډیر مشهور شوې و چې هغه ته نبي کریم صلی الله علیه وسلم په ۲۳۰ کال یو لیک ور استولې و او د اسلام په لور یی بلنه ورکړې وه. د سلطان محمد فاتح د سلطنت په وخت کې په قسطنطنیه کې ددولسم قسطنطین پادشاهي وه، په پخوانیو وختونو کې د روم، ایتهنز، او قسطنطنیه ډیر ستر ښارونه و چې تر یولس سوو کالو پور ې د رومي سلطنت ستر مرکزونه گڼل کیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم بن هشام ته د قسطنطنیي په اړه ډیر معلومات تر لاسه شوي و. هغه ته د عیسویانو دډلو ټپلو اوفرقو په اړه هم پوره پوره پوهه تر لاسه وه ، تر څنګ یې د شهنشاه د حسب ونسب څخه هم ډیر ښه خبرو. هغه په دې پوهیده چې هغه وخت چې د قسطنطنیي قیصر عیسوي مذهب ومانه نو دعیسوي او د ایران د مجوسي سلطنتونو ترمنځ څو ځله جنګ جګړې شوي وې ، دا دقیصر او کسرې او یا روم اوفارس تر منځ جګړې وې ، ددې سلطنتونو ترمنځ جنګونه روان و چې په عربو کې اسلامي حکومت منځته راغي او عیسویانواو مجسویان یې په حیرانتیا کې و غورځول. دمجوسیانو سلطنت د مسلمانانو په لاسو ټوټه ټوټه شو او له منځه ولاړ خو د قسطنطنیي عیسوي حکومت تر ډیره پورې قایم پاته شو. خو نن قاسم بن هشام د عیسوي ددغه حکومت د پای ته د ورسیدو په خاطر په هوډمنه توګه دغه ښار ته ور ننوتي و. هغه هلته د رومیل په کور کې د یوه رضا کار په څیر اوسیده. رومیل دهغه نوم د فوځ درضاکارانو په نوملړ کې لیکلي و. خو هغه یې سرکاري بیرکونو ته د ورلیږلو په ځای هملته په خپل کور کې ساتلي و. قاسم هم غوښتل همدلته پاته شي ، رومیل د شاوخوا ګاونډیانو ته ویلي و چې مورګن یې ورور دې او د بوسنیا څخه راغلي دې. رومیل د قاسم آس د محصول د دفتر څخه هم را خلاص کړې و ، اوس نو دقاسم له پاره دخپل کار د کولو موقع تر لاسه شوې وه ، ځکه په قسطنیه کې ورته دهغه دهیلو نه پورته خوندي ځای ځیږې تر لاسه شوې و، هغه تر ټولو نه زیات د بریټاسره په کتلو باندې خوښمن و. ځکه چې په بوسنیا کې د عباس او مریم دګاونډی په څیر یې د بریټاسره د خپلوی احساس کاوه.

قاسم په همدې فکرونو کې ډوب په خپل آس سپور د «ایاصوفیاء» تر مخه تیریده. خپل مخ یې د څادر په یوې څنډې کې را تاو کړې و. ځکه هغه پوهیده چې ابوجعفر همدلته په ایاصوفیا کې اوسیږي او نه یې غوښتل چې سمدلاسه دهغه مخې ته راشي. دا د «دي هولي ارتوډکس» چرچ و ، او دروما د پخواني مرکز په څیر یې دعیسوي نړی په زړونو کې ځای درلود. که څه هم دا چرچ د روم څخه وروسته ابادشوې و. خو د مذهب له اړخه قسطنطنیه په پخواني مذهب باندې روانه وه. ددې برعکس رومن چرچ درومن کتولیک د مذهب تر اغیز لاندې و. د ایاصوفیا ء د تعمیر په کتلوسره قاسم هک پک پاته شو. دا یو ستر او عظیم الجسه عمارت و ، خو د خپل زړښت سره سره یې بیا هم په کوم ځای کې د زوړوالي نښې نه تر سترګو کیدې. ځکه چې دا دعیسویانو روحاني مرکز و اوهر شهنشاه به دهغه د ښایسته کولو او او ترمیم کار په ډیره ښه توګه تر سره کاوه. د مانۍ دروازه ددوو ستر سترو برج شکله ستنو ترمنځه د ځلیدونکې پتیل څخه جوړه شوې وه ، په دې دروازو باندې د سروزرو څخه جوړ شوي صلیب نصب کړل شوي و. دا کلیسا لمړي قسطنطین په ۳۲۰ عیسوي کال د لرګیو څخه جوړه کړې وه ، بیا په شپږمه پیړۍ کې یې اور واخست او وسوځیده ، خو «جستینین» قیصر په **۵۳۲** عیسوي کال به همدې ځای یو نوي پوخ تعمیر جوړ کړ، دا تعمیر په پنځو کالو او لسو میاشتو کې تکمیل شو ، لس زره معمارانو پرې کا و وکړ او لس لکه پونډه مصرف پرې راغلي و. قیصر ددې کلیسا دتعمیر له پاره د نړۍ دمختلفو ځایو څخه دمر مر تیږه راوسته.... د«فریجیا» سپنیه د «لکونیا» شنه ، د «لیبیا» نیله ،« سلینګ توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د «باسفورس» توره تیره څنډه لرونکې دمرمر تیږه یې دې کلیسا ته راوړه. دمصر د «دستاراتیږې» او «دسماق تیږې » یې هم ورته راوغوښتې. اوپه دې کلیسا کې یې استعمال کړې. د ټولې نړۍ کلیساو د دې کلیسا دجوړښت له پاره ډیر څه نذرانه کړل اوډیرې ارزښتناکه تحفیې یې ورته را ولیږلې. ددې کلیسا په جوړښت کې د نړۍ ډیرې مسالې استعمال کړل شوې ، هماغه و چې « جستینین» ددې کلیسا د جوړښت نه وروسته د لمړي ځل له پاره ورننوت نو ویې ویل:

« سلیمانه ! زه له تا نه مخکې شوم...»

سیدنا سلیمان علیه السلام بیت المقدس اباد کړې و . اود جستینین دغه بې ادبه اشاره هم همغه لورې ته وه.

قاسم د ایاصوفیاء تر مخه د آسه را ښکته نه شو . هغه تر ډیره پورې ددې شانداره ماڼۍ او قصر په لیدلو کې ډوب و . قاسم ددې سترې کلیسا دتعمیر څخه لړ شانته لرې په آس سپور ولاړ و . اوددې عبادتځای سیل یې کاوه. دهغه تر مخه چرچ ته د ورننوتلو طلاې دروازه پرانستې پرته وه ..... دتیرو زرو کالو راهیسې د ایاصوفیا دغه ماڼۍ د عیسویانو د روحانی مرکز په توګه استعمالیده. دهغې په بیرونۍ دروازه باندې د عیسې علیه السلام او د پولس رسول ستر ستر انځورونه را ځړول شوي و ، قاسم ،په داسې حال کې چې په غاړه یې د صلیب انځور را ځړول شوې و ، د ایاصوفیا دروازې پورې ورتلل مناسب ونه ګڼل، خو کولې یې شول چې د یوه عیسایی عبادت کونکې په څیر ایاصوفیا ته ورننوځي خو هغه هلته دعبادت له پاره نه وراغلې. یواځې د ایاصوفیا د کتلو له پاره راغلې و ، ځکه په دې کلیسا کې د رومي او بازنطینی کلیساګانو د اتحاد له پاره ډیره ستره غونډه را غوښتونکې وه ، اوقاسم غوښتل چې ددې غونډې راز ځانته معلوم کړي او دهرې لارې چې شوني وې هڅه وکړي تر څو ددې دواړو ډلو تر منځ اتحاد او یووالې منځته را تلو ته پرې نږدي.

« دې هولي ارتوډکس چرچ» او د «رومن کتولیک چرچ» د اتحاد څخه سلطان محمد خان ته ډیر زیات زیان ور رسیده. ځکه د رومیانو ستر روحاني مشر پاپاې روم ، یا «پنځم پوپ جان نکلسن» په ټولې غربي اروپا کې پرته له کوم بل ګډون کونکې څخه دپوره واکمنۍ خاوند و . او دا شونی وه چې دهمدې پاپ د هڅو په پایلو کې ددې اتحاد د راتلو نه وروسته د قسطنطنیې د خوندي پاته کیدو په خاطر دجرمني ،فرانسې ، بلجیم ، سپین ، او برتانیې فوځونه دلته را شي ، ځکه نږدې څلور سوه کاله مخته دهمداسې یوپوپ « پطروس هرکولیس » د غوښتنې له مخې د غربي اروپا دټولو هیوادونو دسلطان صلاح الدین ایوبي په خلاف یوستر اتحاد جوړ کړې و . اوبې شمیره جنګې بیړۍ یې دې جنګ ته را ښکلې وې. سلطان محمد قاسم په دې خاطر هلته ور استولې و چې هغه دې د هرې لارې چې شوني وې دغه ډول اتحاد جوړیدو ته پرې نږدي. اولاتر اوسه ددې دواړو کلیساو ګډې غونډې جوړیدو ته څو ورځې پاته وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم تر ډیره پورې په پوره خاموشۍ سره ولاړ و .بیا یې خپل سر و ښنډه او آس ته یې لغته ورکړه ، اوس دهغه په فکر کې دې چرچ ته د ننوتلو په پلان باندې غور پیل کړ. اوغوښتل یې په داسې بڼه ور ننوځې چې ابو جعفر یې ونه شي پیژندلې. په همدې فکرونو کې ډوب د رومیل کور ته ورسید.

دهغه وخته چې هغه قسطنطنیې ته راغلې و نو په سر اوذهن باندې یې د ابوجعفرفکر سپور و. هغه پوهیده چې ابو جعفر په ایاصوفیاء کې دې اواصلي نوم یې « ډیمونان» دې. خو د کوم سهي او کوټلې پلان پرته یې په ډیمونان باندې لاس اچول نه غوښتل. کله چې کور ته را ننوت نو بریټا په انګړ کې ناسته وکتله ، دقاسم په کتلوسره هغه ددرننبت له پاره و دریده. قاسم هم په خندا سره بریټا ته سلام وکړ بیا یې ترې و پوښتل چې « سلټن نه تر سترګو کیږې ؟»

هغه د رومیل دزوې خبره کوله بریټا هم ورته په خندا کې ځواب ورکړ:

هغه لا تر اوسه د مدرسې نه دې راستون شوې....خو ته نن سهار وختې چیرې تللې وې. ماخو تاته سهار نارې تیار کړې اواینبې مې دې.... لمړۍ هغه وخوره !»

بریټا بلکل لکه د سکه ورندار په څیر ښکاریده. قاسم لا تر اوسه هغې ته کتل او خندل یې. خو په لړ څه نیولې لهجې یې وویل: « ما غوښتل د سهار د عبادت له پاره ایاصوفیاء ته ور شم ،خو چرچ ته په ور رسیدو سره زما اراده بدله شوه. ما له ځانه سره ژمنه وکړه چې تر هغې پورې به دې عبادتځاې ته ور نشم تر څو پورې مې چې دمسلمانانو د هلالي تورې ګوابن مې دهغې څخه نه وي تم کړې.... زما دا خبره ،زما له اړخه یو ډول سوګند و ګڼه ».

بریټا په ډیره حیرانتیا سره قاسم ته کتل. خو قاسم په زړه کې دخندا شین و ، ځکه هغه په یوه غشي دوه ښکاره کړې و . یو خو یې د بریټا پوښتنې ته ځواب ویلې و او بله دا چې دخپله ځانه یې داسې حواله ورکړه چې ددې وروسته هغه د یکشنبې په ورځ هم ددې خلکو سره یوځاې ایاصوفیاء ته د عبادت د تللو څخه خوندي پاته شو. هغه خپل ځان ته افرین ووایه. خوبریټا ورته یوه په زړه پورې خبره وکړه او هغه یې سخت متوجه کړ.

« مورګن ! ستا په کتلو مې ولې زړه شاهدي ورکوی چې زه دې پیژنم »

قاسم سمدلاسه محتاطه شو او په بیړه یې یوه بهانه جوړه کړه « هو ! دا خو دومره ستر خبره نه د ه ،مونږ دواړه د یوه ځاې اوسیدونکې یو ، هرومرو به دې په ژوند کې زه چیرې کتلې اوسم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتا ورته په ژورو سترګو کتل اودهغه ځواب یې اورید. په همدې وخت کې د قاسم په زړه کې یو فکر را وګرزید او دهمغې په اړه یې فکر کول پیل کړل ، هغه په دې فکر کې و چې په ایا صوفیا کې د ورننوتلو او د ایا صوفیا په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو له پاره د بریتا څخه کار واخلي. دهمدې فکر په بنسټ یې د بریتا څخه وپوښتل:

« ته خو به ځې راځې.....آیا صوفیاء ته...»

« هو ! زه په اونۍ کې یو ځل « دی هولي ارتوډکس چرچ» ته هرو مرو ورځم.»

قاسم ورته یو ځل بیا وویل: « بیا خو به هلته ستا پیژندګلوې هم څوک وي ؟»

« هو ! زه خو هلته څو کسه راهبان پیژنم. بطریق ثاني ،عزتمند ډیمونان سره هم ښه پیژنم ، ډیر مهربانه سړې دې ..... خو که رینښتیا درته ووایم ، دغه پادري خلک زما ښه نه راځي.. زه خو د خداوند یسوع اومسیح عبادت ته ورځم اوکه نه دا مذهبي مشران ، چې مونږ یې خپل مذهبي مشران ګڼو ډیر غلط خلک دي ،په دوې کې مې یوازې عزتمند ډیمونان ډیر خوښ دې ، زه دهغه لیکچر هم اورم. هغه په میاشت کې یو ځل لیکچر وکوی.....»

دقاسم له پاره دا خبر د احتیاطه ډک و . بریتا د ډیمونان سره نیک اړیکی درلودل. او ډیمونان قاسم ډیر ښه پیژانده. ځکه دا همغه ابوجعفر و چې په اورنه کې یې شل کاله د مسلمانانو امامت کړې و. اوبیا د قاسم محبت ، مارسي ، یی په زخمي حالت کې دهغه ځایه را تښتولې وه.

دمارسي د رایادیدو سره سم قاسم په زړه تکان وخوړ او بیا یی د مارسی په اړه فکر پیل کړ. په دې وخت کې بریتا د خوراک د تیارولو له پاره ورغلې وه. اوقاسم په خپلې خونه کې ناست اود یوه کتاب په لوست یی ځان مصروف کړې و خو هغه په حقیقت کې دخپل راتلونکې پلان په اړه فکر کاوه. کله چې بریتا ډوډۍ راوړه نو هغې ترې وپوښتل:

« خو دا دې را ته ونه ویل چې تا ولې په ایاصوفیاء کې زما څخه دکوم پیژندګلو په اړه وپوښتل ؟»

قاسم لا دپخوا څخه په دې اړه د ځواب د پیدا کولو هڅه کړې وه. هغه ورته وویل چې: « په حقیقت کې زه غواړم خپله یو ارزښتناکه تحفه خپلې کلیسا ته هدیه کړم. خو غواړم چې زما نذارانه هلته دداسې لاسو په واسطه ورسیږی چې ایمانداره اوخداوند یسوع اومسیح ددین رینښتوني پیرو وي ،خوتا راته وویل چې دهغه ځاې ټول راهبان بد دیانته دي...»

«نه ، نه ، ما کله دا ویلې دي ، ما خو ویلي دي چې په هغوې کې یوازې معزز ډیمونان ایمانداره او پاک انسان دې. ما په خپله ددې مقدس جنګ له پاره خپل ډیر قیمتي لاکټ چرچ ته دنذرانې په توګه ورکړې دې. اوهغه مې هم د معزز بطریق ډیمونان په لاسو کې ایښې دې.... حال دا چې هغه لاکټ ماته دخپل ځان څخه هم ډیر محبوب و

(c) ketabton.com: The Digital Library

. ځکه هغه ماته زما یوې ډیرې خوږې ملګرې د ننبي په توګه راکړې و . کله چې بریټا دملګرې یادونه وکړه نو دقاسم ذهن سمدلاسه د مریم په لور ولاړ. ځکه چې همغه د بریټا سره په ګاونډي کور کې اوسیدله. د بوسنیا شهزادګۍ حمیرا خو د بوسنیا د جنګ نه وروسته دعباس کور ته ورغلې وه. هغه په زړه کې مسکې و او په همدې فکر کې ډوب چې بریټا ترې وپوښتل:

« لیکن ، ته چرچ ته او دې جنګ ته ،څه نذرانه کول غواړې..... تا خو هلته د حنګ دګواښ تر پایې ته رسیدو پورې د نه تللو هوډ کړې دې.....راوړه ، ماته یې راکه ، زه به ستا نذرانه هلته ورکړم...زه به یې په خپله دمقدس پلار ډیمونان په لاسو کې ورکړم»

حالات ډیر په زړه پورې او نازکه شوې و. د قاسم پلان بلکل په سهي توګه پلې کیده. اوس نو هغه د خپلې لارې د نورې هوارۍ له پاره وویل :

« دا خو ډیره ښه خبره ده ، که ته یې له ځانه سره یوسې نو دا خوبه زما له پاره د خوښۍ سبب وګرځي ،ځکه چې ډاګیزه ده چې ته به زما نذرانه دکوم ایمانداره وګړي په لاسو کې ورکړې »

خو قاسم کله چرچ ته نذرانه ورکول غوښتل. دهغه سره کومه تحفه نه وه ..... که ورسره واې نه بیا به یې چرچ ته نذر کړې واې. هغه خو دقسطنطنې دحکومت د کمزوره کولو له پاره راغلې و .

په دې ورځ قاسم د بریټا سره بس همدومره خبرې وکړې. اوبیا یې په دې خبره باندې و ځنډولې چې ، ډیر ژر به خپله قیمتی تحفه را ښکاره کوي. لا تر اوسه قاسم دخپل پلان د پلې کولو له پاره ډیر څه ته اړ و. هغه ددواړو کلیساګانو د متحده غونډې د سبوتاژ کولو له پاره هم دمهرو دبدلولو هڅه کوله. مګر لا تر اوسه دلته نوې و. بیا هم هغه دبریټا په ذهن کې دخپل پلان څه خاکه ورځاې کړه. اوس یې نو هڅه پیل کړه چې بریټا نوره هم په خپل ځان باوري کړي. هغه د رومیل ، بریټا اودهغوي دزوې سره خپل ځان ډیر زیات ورنژدې کړ ، بریټا به اوس قاسم ته د وړور په نامه غږ کاوه. کله به هم چې قاسم د بیرون څخه راغې نو دبریټا او سولټین له پاره به یې نوي نوي کالی اوشیان راوړل. رومیل په وړاندې د قاسم عزت اودرنښت نور هم زیات شو. هغه خو دقاسم نوم په رضاکارانو کې لیکلې و خو قاسم لا تر اوسه دخپلو دندو د اجرا په خاطر هلته نه و ورغلې. قاسم به ویل چې هغه غواړي تر څو ورځو پورې د قسطنطنیې ښار په ښه توګه ووینې.

د « ایاصوفیاء » ترمخ د یو وار ګرزیدو وروسته ،قاسم بیا هلته ورنغي. هغه نه غوښتل د پوره تیارۍ نه مخته د ډیمونان سره ټکر وکړي. په دې خاطر یې دخپلو پلانو دپلې کولو له پاره د کلیسا په اړه د نورو زیاتو معلوماتو د ترلاسه کولو هڅې پیل کړې. هغه غوښتل د ایاصوفیاء په داخلي نظام باندې ځان ښه خبر کړي. هغه د بازنطینې ځواکونو دسالار « نوټاراس » د وړتیاو اوکمزورتیا و ،اوارادو څخه سطان ته خبر ورکول غوښتل. اودمحاصرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمخه یی دښار ددیوال د«سینټ رومانس» دروازه ، دګولډن هارن بندرګاه ، دقسطنطنیی خلکو ته د غذای اونورو موادو د ترسیل لارې چارې ، او ترځنګ یی په ګولډن هارن کې را څرول شوې هغه زنځیر هم کتل غوښتل چې دګولډن هارن لاره یی بندولې شوه. هغه د رومیل څخه هم یو ځل دوه د ګولډن هارن ددې عجایبو د کتلو له پاره غوښتنه کړې وه ، اوبیا رومیل هغه په یوې فوځي کشتۍ کې کینولې هم و او ګولډن هارن یی ورته ښوولې و ،کله چې قاسم دغه دیوشکله ستر زنځیر وکوت او دهغې ددوارو سرونو جایزه یی واخسته. نو هغه په دې ناهیلي شو چې دکلابندۍ په وخت کې ددې زنځیر ماتول ناشوني دي. شونی وه چې د «اربان» د توپ دیرش انچه غټه ګولۍ هغه دوری ورې کړي خو دې ځای ته د یوه توپ راوړل اوبیا دلته نصبول له یوه سره ناشوني وو. ځکه د اربان توپونه د نقل وحمل له اړخه ډیر ستونزمن و . ان تر دې چې د جنګ په وخت کې دهغوې دیوه ځایه بل ته وړل څه اسانه کار نه و. قاسم د زنجیر دماتولو فکر د زړه نه وویست اوبیرته کورته ستون شو. خو پریکړه یی وکړه چې هغه به په یوه یا دوو ورځو کې لاسته راوړې ټول معلومات سلطان محمدخان ته ورلیږي. خو ددې معلوماتو د لیږدلو له پاره هغه باید تر رومیل کلا پورې تللې وې.

قاسم دسلطان په نامه یو تفصیلي لیک ولیکه ،اوپه ډیره ګړندۍ توګه د رومیل دکلا په لور ورغې ، اوس نو هغه د قسطنطنیی د فوځ یوعسکر و ، هغه هیڅ اندیښنه نه کوله ، هغه د ګولډن هارن لاره پریښوده او دښار د ستري دروازې « سینټ رومانس» له لارې درومیلي کلا په لور ولاړ ، درومیلي کلا د قسطنطنیی څخه پنځه میله لرې وه. قاسم سهار وختي ددې ځایه ولاړ او دغرمې دمخه بیرته راستون شو اوخپل لیکلې تفصیلې لیک یی مصلح الدین اغا ته ور وسپاره.

څو ورځې همداسې په همدې ډول مصروفیاتو کې تیرې شوې ، په دې وختو کې قاسم دبریټاسره دیوه ورور په څیر ډیر ور نژدې شوې و. اوس به نو بریټا په هر ځای کې د قاسم خبره کوله. اوبیا یی یوه ورځ په ټوکو ټوکو کې قاسم ته وویل:

« پریږده وروره ! ته داسې ورور یی چې تر اوسه د ې ماته هغه تحفه و نه ښودله. تا ویلي و چې زه به هغه تحفه چرچ ته نذرانه کوم.»

قاسم غالبا د همدې خبرې انتظارکا وه. سمدلاسه یی وویل: اوهو ! زما درنې اوخوږې خورې ، دهغې تحفی به څه ارزښت وي ، زه خو په تاباندې خپل ځان هم ځارولې شم. خویوه خبره ده ، اوهغه داچې زه به هغه تحفه هغه وخت چرچ ته نذرانه کړم چې ته به دا دنده په خپل لاس تر سره کوې. ایا داسې شوني نه ده چې مونږ نن یا سبا یا بل کوم وخت معزز ډیمونان ته د خوراک له پاره بلنه ورکړو. که داسې وکړل شي نو زه به په خپل لاس دا تحفه معزز ډیمونان ته ورکړم. ته خوپوهیږې چې ما ایاصوفیاء ته د نه تللو هوډ کړې دې ، که چیرې ته هغه مقدس پلار کور ته راوبلې نو مونږ به ترې برکتونه هم تر لاسه کړو اوهمغه ته به دمقدس جنګ له پاره تحفې هم نذرانه کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم ددې خبرې کولو سره دا هیله نه درلوده چې همداسې به وشي. خو دبریتا د ځواب په اوریدو سره حیران پاته شو.

« اوهو ! ....دا خو دې ډیره پښنخه خبره وکړه. ما پخپله د ډیره وخته همدا ډول فکر کاوه چې کوم وخت دغه مقدس پلار خپل کور ته د خوراک له پاره را وبولم. ما د رومیل سره هم خبره کړې وه. خو هغه فوځې دې که نه.... هغه د مذهبی خلکوسره زیاته دلچسپې نه لري.....خو مورګنه ! ته ډیر زیات مذهبي انسان یې...... که داسې نه ده.؟»

دقاسم غشي په نښه لګیدلې و. هغه په زړه کې دخوشحالۍ نه ګوړې ماتولې. اوس نو هغه دخپلې چالاکۍ په واسطه غوښتل ډیمونان دخپلې سوړې نه راوکاږي ، غوښتل یې په کوم ډول د ډیمونان څخه دمارسي د راز پوښتنه وکړي. خو دې کار ډیرې هوښیارتیا ته اړه درلوده. او هغه ته په کار و چې هغه تر هر څه لمړۍ بریتا په ذهني توګه دې کار ته تیاره کړي. نوپه دې اساس یې د ځانه سره پریکړه وکړه چې بریتا ته به د مارسي په اړه ټول څه وایي. ښکاره ده چې هغه بریتا ته دمارسي په اړه همدومره څه ویلې شول چې مارسي نومې یوه نجلۍ دده سره محبت کاوه او ډیمونان په یوه ډول دده څخه لرې کړه او له ځانه سره یې بوتلله. هغه نه غوښتل بریتا ته دډیمونان څخه شکوه او شکایت وکړي ،په دې خاطر یې یوه کوچنۍ قصه له ځانه سره جوړه کړه....

په حقیقت کې قاسم د ابوجعفر څخه دمارسي د راز د را برښډیدو وروسته دهغه څخه دانتقام اخستلو په فکر کې و. هغه د ایاصوفیاء دغه دویم ستر بطریق ابوجعفر یا ډیمونان واژه اوبیا یې دهغې تور په رومن کتولیک چرچ باندې ور اچاوه تر څو ددواړو کلیساو تر منځ داختلاف خلیج نور هم زیات کړل شي. په دې خاطر یې فکر کاوه چې تر هر څه لمړۍ بریتا په سهي لاره روانه کړي. هغه دمارسي په اړه یوه دردناکه قصه جوړه کړه. او فکر یې کاوه چې څه ډول یې بریتا ته واوروي ، په همدې وخت کې ترې بریتا وپوښتل:

« تا خو تر اوسه پورې هغه تحفه ماته و نه ښووله. اخر هغه څه ډول تحفه ده چې ته یې له ما څخه پټوې.»

قاسم به څه ویلې وې.دهغه سره هیڅ ډول تحفه نه وه. خوبریتایې په دې خبره خاموشه کړه چې « هو، هو ، هرومرو به یې درته وښایم. خو دهغې د ښوولو نه مخته زه درته یوه په زړه پورې قصه اورول غواړم. اودا زما دخپل ژوند قصه ده.

بریتا سمدلاسه په یوه لمڅې کیناسته. اوسترګې یې په پوره دلچسپۍ سره په قاسم ور ونښتې او ورته یې وویل : « هرو مرو یې راته واوروه. زه به ستا دقصې په اوریدلو ډیره خوشحاله شم.»

خو قاسم د خپلې جوړې کړل شوې قصې د اورول نه مخته ډیمونان ته د بلنې دورکولو خبره پښنخول غوښتل. هغه دبریتا سترګو ته وکتل او ورته یې وویل چې زه خپله قصه هغه وخت درته اوروم چې ته به همدا نن د مقدس پلار د بلنې کار سرته رسوي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتا دهغه دخبرې سره موافقه شوه اوپه همدې ورځ یې ایا صوفیا ته د تللو اراده وکړه ، د تللو دمخه قاسم هغه تم کړه او ورته یې وویل: «ګوره ، چې ته اوس دمقدس پلار تر مخه زما یادونه و نه کړې. زه غواړم چې دهغه سره د مخکنې تعارف پرته ووینم.»

بریتا سمدلاسه و دریده او د قاسم په لور یې په حیرانتیا سره وکتل. « مورګن ! څه خبره ده ؟....ته خو نن ډیر پراسراره شانته خبرې کوې. اول خو دې ماته هغه تحفه و نه ښووله ،بیا دې غوښتل خپله قصه دې راته واوروې ، هغه دې هم راته وا نه وروله ، او اوس ته دخپل نوم د پټولو خبره هم کوې.. را ته ووایه ، چې په زړه کې دې څه دي. زه ستا سره هر ډول تعاون ته تیاره یم. ته خو پوهیږې چې زه بل ورور نه لرم او تا دخپل کشر ورور په څیر پیژنم. ستا د نوم د یادولو پرته به زه هغه ته څنګه بلنه ورکړم. ته غواړې هغه ته د چرچ قیمتي تحفه نذر کړې او د همغې په خاطر خو زه دغه مقدس پلار ته د بلنې د ورکولو له پاره ورځم.»

قاسم په ډیره بده توګه را ننښتې و. هغه نه غوښتل چې بریتا د ډیمونان سره هغه د یو اجنبي میلمه په څیر یاد کړي ،هغه د ابوجعفر دشیطاني ذهن څخه پوره خبر و. نو که د جنګ په ورځو کې کوم اجنبی شخص ابوجعفر ته دمیلمستیا بلنه ورکړي نو هغه ته به هرومرو په دالو کې څه تور والې تر سترګو شي. په دې اساس قاسم دبریتا څخه وپوښتل:

« نو ته به بیا .....ته به څه ډول ما هغه ته ورو پیژنې ؟»

« دخپل ورور په څیر .... خو زه به ستا دشان د پورته والي په خاطر هغه ته خامخا دا ووایم چې ته ډیر شتمن او رئیس شخصیت یې.»

قاسم د بریتا په دغه ساده فکر باندې و خندل اوهغې ته یې دتللو له پاره اجازه ورکړه. هغه چې په خپل ذهن کې کوم پلان جوړ کړی و دهغې پلې کول پیل شوي و.

دبریتا دراتلو دمخه دهغه زوی « سلطان مراد » راغې. قاسم ورسره لوبې پیل کړې ، یو ساعت وروسته چې بریتا بیرته راستنه شوه نو د ورایه په خندا وه ، کله چې ترې قاسم دهغې دخندا علت وپوښت نو هغې ورته وویل:

« زمونږه بلنه ومنل شوه ... د رومیل څخه ما لا دېخوا څخه اجازه اخستې وه. مقدس پلار به زمونږ په بلنه سبا شپه زمونږ سره د ډوډۍ خوړلو له پاره تشریف راوړي.»

قاسم هیله نه درلوده چې ډیمونان به دومره ژر دغه بلنه و مني. هغه داسې انګیرله چې هغه به دخپلو مصروفیاتو له مخې دې بلنې ته څو ورځې وروسته وخت ټاکي. اوس نو چې قاسم څه کول غوښتل باید ډیر ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې تر سره کړې وې. هغه سمدلاسه خپلې کوټې ته ولاړ او دخپل سامان څخه یې څه قیمتي اشرفۍ را وویستلې ، اوپه یوه کڅوړه کې یې واچولې اوبریټا ته یې د ورکولو له پاره راوړې.

« واخله خورې ! .... مقدس پلار ته ما بلنه ورکړې ده اوپه دې بلنې باندې به ټول مصارف هم زه ورکوم.» قاسم ډیره هڅه وکړه چې بریټا هغه اشرفۍ واخلي خو بریټا یې داخستلو څخه انکار وکړ او ورته یې وویل: « مونږ ته خجالت مه راکوه .... مونږ تا دد ې کور یوغړې او زه دې خپل ورور ګڼم. ته دا اشرفۍ دخپله ځانه سره کیږده. »

قاسم هغه اشرفۍ بیرته واخستې او په ډیرې محتاطې لهجې سره یې بریټا ته وویل: « اوس زه تیار یم چې تاته خپله قصه واوروم. که ته یې مناسبه وګڼې نوزه به درته دخپل زړه راز ووایم. زما قصه ډیره په زړه پورې هم ده او دردناکه هم ....»

قاسم قصدا دغسې تجسس پیدا کول غوښتل. د بریټا زوې بیرون په انګړ کې لوبې کولې اوقاسم دبریټا سره په برنډه کې په یوې لوبې چوکۍ ناست و، د قاسم د تجسس نه ډکې لهجې دبریټا په زړه پورې والې نور هم ورزیات کړې و. دهغه زړه درزیده او له ځانه سره په دې فکر کې وه چې : خداې خبر مورګن یعنې قاسم به هغه ته د څه قصه کوي... په دې خاطر یې قاسم ته وویل:

« هو ، هو ، ...... ولې نه...... ته ولې د دومره تکلف نه کار اخلې ؟ زه په پوره غور سره ستا قصه اوریدل غواړم.»

قاسم بریټا ته په ډیره مینه وکتل اوبیا یې ورته وویل: « خورې ! اصلا خبره څه دا ډول ده چې ما ته یې ستا تر مخ ویل د شرم احساس راپیدا کوي....»

کله چې قاسم د خپلې درواغو د قصې دپیل کیدو دمخه دشرمیدو نوې اداکارې وکړه نو بریټا ورته په زوره زوره وخندل : « اوهو هو ! ته خو شرمیږې.... داسې څه خبره شوې ده چې ته پرې شرمیږې ؟ ....داسې بریښې چې زما د ورور په زړه کې کومه ماجبینه پټه شوې ده...»

بریټا دقاسم دهیلو سره سم خبره کړې وه. قاسم خپل سر د شرم څخه ټیټ کړ او بیا یې په همدې لهجه باندې وویل: « تا سهې درک کړې ده.... ریښتیا هم ما د یوې البانوی پیغلې مارسي سره ډیره مینه درلوده ، دا پیغله نه یوائې ښایسته او حسینه وه بلکه ډیره ذهینه او د پوهې خاونده هم وه... خو هغه زما څخه جدا کړل شوې ده ...... اوس به ته ډیره حیرانه شې چې درته ووایم چې ستا همدې مقدس پلار ډیمونان هغه له ماڅخه را جدا کړې ده ......»

قاسم د خبرو په دوران کې لږ څه تم شو ،ځکه چې بریټا دحیرانتیا څخه ټوپ کړ اوپه لږ څه لوړ اواز یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اوهو هو !.... داسې بريښي چې ته مقدس پلار دمخکې نه پيژنې.... دا خو ډيره بده خبره وشوه ... ته خو ما هغه ته دخپل ورور په څير ورپيژندلې يې ...اوس چې هغه له تاسره ووينې ، نوتابه وپيژني .. نو زه به هغه ته له تاسره د خپلې خپلولۍ کومه پيژندګلوي وړاندې کوم....»

خو قاسم هغه تسلې ورکوله او ورته يې وويل: « بريښا خورې ! ته مه اندېښمنه کيږه.... ته خو زما د قصې د اوريدو دمخه وويريدې. اول خو ته زما خبره واوره ...... ډيمونان خو ماپيژني خو دومره مې نه پيژني چې زما هم مه خور له شته او که نه. هغه دخپلولۍ اړيکې چې تا ښوولې هغه په خپل ځاې سهي دي.»

« خو که چيرې تا ډيمونان د پخوا څخه پيژنده نو زه دې دهغه دبلنې نه مخته ولې بې خبره پريښوم» زه خو درته همدا خبره کوم ... شايد چې تاته به معلومه وي چې دويم بطريق اعظم نژدې اوه کاله مخته د «اورنې ، ابانيې او بوسنيا » په سيمو کې اوسيدلې دې ، دا دهغو ورځو خبره ده چې هغه په البانيه کې اوسيده او زه هم هملته وم. هلته ماته د يوې شاهي کنيزې مارتها د لور مارسي سره مينه پيدا شوه ، خو فادر ډيمونان د الباني پادشاه سکندر بيګ له پاره هغه له ما څخه يوړه. اودهغې مور مظلومه يې ووژله. خو مارسی د سکندربيګ خواته هم نه ده ور رسيدلې ، بلکه بې درکه شوې ده. دهغه وخته راهيسې اوه کاله تير شوي دي اوزه يې په لټه کې يم. زه په حقيقت کې قسطنطنيې ته دهمدې له پاره راغلې يم ، فادر ډيمونان ما ډير ښه پيژنی ،په دې خاطر زه نه غواړم دهغه مخې ته ورشم. زه غواړم چې ته په خپله خوښه دهغه څخه په دې اړه پوښتنه وکړې او دمارسي د درک د مالومولو هڅه وکړې....بريښا ، ته خو زما خور يې . اوخويندې د ورونو له پاره هر راز قرباني ورکوي....»

بريښا دقاسم خبرې په ډير غور سره اوريدې. کله چې خبره پاې ته ورسيده نو هغې يو دم وويل:« واخله....دا کومه ستونزمنه خبره ده .... ته داسې پلانونه جوړوې ...زه به نيغ په نيغه د فادر ډيمونان څخه وپوښتم چې مارسی چيرې ده ،که چيرې فادر ته معلومه وې نو هرو مرو به يې ووايي ...»

قاسم دبريښا په سادګۍ باندې وخندل ،ځکه د ډيمونان دذهن څخه خبره ويستل اسانه کار نه و،هماغه و چې قاسم دخپل ځانه جوړه شوی قصه د اول نه تر اخره پورې بريښا ته واوروله. په دې قصه کې داسې ډير ځايونه هم راغلل چې د بريښا دسترګو نه ورته اوښکې ولاړې. دقصې ټول مقصد همغه و چې قاسم مخته بيان کړې و. خو جزئيات او تفصيل يې ډير په زړه پورې و. اوبريښا په ډيره دلچسپۍ سره هغه اوريده. قاسم هغې ته دا تأثر ورکړ چې هغه ته د ډيمونان کرچار مشکوک تر سترګو کيږي..اوپه ډيره سنجول شوي توګه يې وويل:

« سهي ده. زه ستا په ټوله خبره وپوهيدم.اوستا له پاره دهر څه کولو ته تياره يم. خو په يوه خبره مې لا تر اوسه سر خلاص شوې نه دې چې زه د فادر ترمخه مارسي څه ډول را ياده کړم. اودهغه څخه حقيقت را وسپړم......اوته به څه کوې ؟ ...ايا ته په دې دعوت کې ګډون نه کوې ؟ که ګډون ونه کړې نو خبره به ټوله خرابه شي....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دبریتا پوښتني په خپل ځاي سهي وې ، همغه و چې قاسم هم ورته ځوابونه وويل : « بریتا ، خورې ! ته ولې اندېښنه کوې.. زه به دډيمونان نه تر هغه وخته پورې پټ پاته شم ، ترڅو چې تا ترې د مارسی په اړه خبره نه وي را ويستلي . کله چې هغه دمارسي په اړه خبره وکړي ،زه به هم مخته راشم او په دعوت کې به ګډون وکړم او خپله خاص تحفه به هم چرچ ته نذرانه کړم. زه ډاډمن یم چې هغه وخت به تاسې ټول زما ددې تحفې په کتلو سره حیران پاته شئ. پاته دا شوه چې ته به څه ډول د فادر ډيمونان تر مخه د مارسي خبره راو سپړې ..... نو واوره !...»

دا دخبرو هغه ځاي دې چې قاسم یې د ډیره وخته راهیسې انتظار کاوه . اودهمدې فکر په بنسټ یې ډيمونان ته د خوراک بلنه ورکړې وه. قاسم په خپلو کالیو کې لاس ور ننویست. یوه ډېره ښکلې ګوته یې راوویسته. چې په شنه غاړه یې د صلیب نښه کندل شوې وه..... دا هغه ګوته وه چې مارتها خپلې لور مارسی ته ورکړې وه. اومارسي بیا په خپلې اخري لیدنه کې هغه ګوته قاسم ته ورکړې وه. قاسم دا ګوته بریتا ته ورکړه او په پلټونکي لهجې یې ورته وويل:

بریتا خورې ! دا ګوته ماته مارسی پخپله راکړې وه،دا دهغې دمور مارتها ګوته ده. خو اوس به دا ته په ګوته کوې . کله چې ته د فادر ډيمونان تر مخه کیني نو هغه به ددې ګوتې په کتلو سره هرو مرو له تا څخه پوښتي ، خو ته دا یاد لره چې ته به ددې ګوتې په اړه هغه ته څه ځواب ورکوې.

قاسم چې خبره بس کړه . نوبریتا ترې په ډیرې پلټونکې لهجې سره وپوښتل: « هو !....راته ویې وایه چې زه به د فادر ډيمونان تر مخه ددې ګوتې په اړه څه وایم ؟»

اوس نو قاسم بریتا ته وويل: ته به فادر ډيمونان ته وایې چې دا ګوته ما د قسطنطنیې په بازار کې اخستې ده.... کله چې فادر ډيمونان ته دا محسوس شي چې دا ګوته ستا تر سترګو دومره ارزښتناکه نه ده او ته یې د قصې څخه بلکل بې خبره یې ،نوزه ډاډمن یم چې هغه به له تاڅخه دا ګوته وغواړي...ته بې شکه هغه ته ګوته ورکړه.... په دې توګه به هغه لمړی په خپله تاته دمارسي په اړه بیان وکړي اوکه هغه بیان ونه کړ نوبیا به هم مونږ زیان نه وې کړي ،ځکه چې مارسی ژوندۍ ده او فادر ډيمونان ته دهغې په اړه پوره پوره معلومات شته. هغه به دا ګوته هرومرو مارسي ته ور رسوي ، په دې توګه به مارسی ته هم ډاګیزه شي چې ګوته دکومه ځایه راغلې او څه ډول دې ته بیرته را رسیدلې ده .....او که ته غواړې نو د ګوتې د ورکولو دمخه په فادر باندې دا شرط ولګوه چې ددې ګوتې په اړه درته قصه وکړي....

داخو نیغه خبره ده .....نه ستونزمنه او نه نغښتې .....ایا داسې کولې شې ؟ زه ډاډمن یم چې هغه به هرو مرو څه ووایې. اوزه به یې ددغې دریچې څخه د اوریدلو هڅه وکړم....اوبیا به یې وروسته له تا څخه وپوښتم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په دې پوهیده چې ډیمونان د چې د کوچني والي څخه د مارسی کورته راته او دمارتها سره یې ډېر ژور اړیکي درلودل نو هرو مرو به دمارتها دا ګوته وپیژني. اوکله چې بریټا په دې اړه خپله بې خبرې څرګنده کړې او ورته ووایې چې دا ګوته یې په بازار کې رانیولې ده. نو هغه به حیران پاته شي او که چیرې تر اوسه پورې یې د مارسي سره اړیکي وجود ولري نو په ډاډمنه توګه به دا ګوته مارسي ته د ورښولو له پاره ترلاسه کړي... اوهمدا به هغه وخت وي چې بریټا ترې د مارسی په اړه خبره را برسیره کړي. اوس نو بریټا هم په دې مسئله کې ډیره دلچسپي پیدا کړې وه، هغه په ټول پلان پوه شوې وه اودقاسم سره یې د پوره کومک لاس ورکړې و.

د بلې ورځې دشپې پورې وخت په قاسم باندې ډېر سخت تیر شو ، نن رومیل هم دهمدې دعوت په خاطر کورته وختی راغلی و. بریټا هم د ډیمونان دخوراک له پاره تر ټولو ښه غذا تیار کړې وه. تر څنګ یې دمقدس پلار د راتلو په خاطر خپل کور هم ډېر ښایسته کړې و ، هغه د ډیمونان د ناستې له پاره په هغه خونه کې ځای جوړ کړ چې په ترڅنګ کمره کې یې د ډیمونان خبرې په ډیره ښه توګه اوریدل کیدای شوې. ځکه په منځنې دیوال کې د لرګي یوه دروازه وه اوهغې قاسم ته ددې دروازې په اړه ویلي و. قاسم هم پوره ډاډمن شوې و چې بریټا ورسره پوره مرستې ته ملا تړلې ده.

دلمر د پریوتو لږ څه دمخه ، قاسم چاته د څه ویلو پرته د رومیل د کوره ووت. او دکلي څخه لږ څه لرې د کجورو د ونو ترشا ودرید. هغه کولې شو دد ې ونې د تنې څخه د اړتیا په وخت کې ډیمونان تر څارنې لاندې ونیسي. د ونې سره دهغه د دریدو انداز بلکل عام اوساده شانته و.

هلته په کور کې رومیل د بریټا څخه وپوښتل: «اوهو !.... مورګن چیرې ولاړ. هغه خو تر اوسه پورې همدلته ولاړ و....»

«هغه د اړتیاوړ سامان د اخستلو له پاره وتلې دې. ژر به بیرته راستون شي.»

بریټا په دې پوهیده چې قاسم د څه له پاره ددې ځآیه ولاړ. بریټا د مقدس پلار ډیمونان د راتلو تر مخه په ځان اوبه تیرې کړې ، پاک کالي یې واغوستل او ځان یې پوره ښایسته کړ ، تر څنګ یې د ښې لاس په ګوته یې دمارسی ګوته ور ننویسته. هغه تیاره شوه اوبیرته کمرې ته راغله. نو رومیل ترې په خندا کې وپوښتل:

«واه قسمته !....نن د مقدس پلار د راتلو په خاطر مونږ ته هم ستا دښایست او ښکلا دکتلو چانس تر لاسه شو...»

بریټا ورته په خندا شوه . خو رومیل دهغې په ګوته باندې ددې نوې ګوتې په کتلو ورڅخه وپوښتل: «اوهو ! ...دا څه دي؟ دا دومره ښکلې ګوته دې د کومه کړې ؟..... ایا اخستې دې ده؟ ...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتا سمدلاسه گوته د بل لاس په گوته پاکه کړه او ویې ویل: « هو ! په ډیر مناسب قیمت مې را نیولې ده. ما یې چې کله ښایست وکوت نو را ومې نیوله.»

نن د رومیل زوې سلطان مراد هم د باغونو شهزاده معلومیده. بریتا د ډیمونان له پاره ډیرښه خوراکونه جوړ کړي و. په هغوې کې د اوزې د وریتوکړو ورنونو څخه نیولې د مرغابیو تر وریتو غوښو پورې هر څه موجود و.

دلمر د پریوتو څخه لږه شیبه وروسته د ایاصوفیا دسپنیو پردو لرونکې مخصوصه گاډی، درومیل دکور مخې ته ودریده ، لا تر اوسه پورې تیاره دومره نه وه راخپره شوې ، قاسم د ونې د ډډ تر شا دمیلمنو جایزه اخسته. تر هر څه لمړی دوه ځوانې راهبانې دگاډی څخه راکیوتې اودهغوې تر شا چې کوم شخص د گاډی څخه خپله پښه لاندې کیښوده نو دهغه په کتلو سره دقاسم ټول حسونه سره را ټول شول. دقاسم هر رگ د قهر اوغصې څخه رپیده. دهغه تر مخه دهغه پخوانې دښمن ابوجعفر ولاړ و ،که هغه غوښتلې نو هغه کولې شو چې مختته راشي او خپل دښمن ابوجعفر هملته له منځه یوسي. خو دصبر څخه یې کار واخست.

ابوجعفر بطریق په ډیر ښه لباس ملبس و. دا د ایاصوفیا مخصوص لباس و. دابوجعفر سره راغلې دواړه ځوانې راهبانې هم د ایا صوفیا په مخصوص لباس کې را نغښتې وې. دهغوې په سرونو باندې د سور رنگ سکارف (دستمال) تړلې و. اودهغوې د حرکاتو څخه ځرگندیده چې هغوې د ابوجعفر سره کارونکې اودهغه دخاصو راهبانو څخه دي. دوې ټول دننه ولاړ ل. د چرچ خاصه بگی، د رومیل دکور تر مخه ولاړه وه. د بگی، کوچوان ځو قدمه مختته ولاړ اوخپله بگی، یې په یوه ازاد ځاې کې و دروله ، اود بگی، د اخري برخې څخه یې شنه واښه را وویستل او دبگی، آسونو ته یې واچول ، دا بگی، دوه تکړه اوغښتلو آسونو پورې تړلې وه. دوې ټول دننه ولاړل اوددهغوې ددننه تللو څخه پوره وخت تیر شوې و ، په دې وخت کې قاسم هم د هغې ونې د ډډ څخه په ډیر احتیاط سره راووت ، قاسم په ډیره بې پراهی، سره مختته راغې او درومیل ددروازې شاته را ورسید. اوبیا په ډیره بیړه ډیوډی، ته ورننوت. لا تر اوسه د ډیوډی، مشال نه و روښانه شوې. قاسم د یوه کونج څخه د دننه ځاې ځارنه وکړه ، ټول خلک په خونه کې په خپلو خپلو ځایو ناست و . قاسم په پوره احتیاط سره ولاړ او تر څنگ خونې ته و رننوت.دلته هم لا تر اوسه پورې مشال نه و روښانه شوې. خو دمیلمنو خونه د درې څلورو چراغونو په واسطه روښانه شوې وه. ددې ځایه دمیلمنو دخبرو اوازونه په پاکه توگه تر غوږو راتلل.

قاسم د یوې دروازې د سورې څخه هغوې کتلې شول. په دې خونه کې ډیمونان ، دهغه راهبانې ، رومیل او بریتا ټول ناست و. د سولتین په لاسو کې د گلونو یوه گیډی، وه چې لږ وروسته یې دمقدس پلار تر مخه وړاندې کړې وه اودهغه نه یې ډیره مینه تر لاسه کړې وه. قاسم هغه وخت ډیر ډاډمن شو چې ویې کتل چې بریتا بلکل اندیښمنه نه ده. او په ځانگړې توگه هغه وخت کې ، چې ډیمونان ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اوهو ! زمونږ د ګراني لور بریټا هغه شتمن او رئیس ورور چیرې دې چې دمقدس جنګ له پاره مونږ ته نذرانه راکول غواړي او دچا له پاره چې مونږ دغه بلنه منلې ده ...»

رومیل په بیړه ځواب ورکړ « مقدسه پلاره ! مورګن د بریټا کوچنې ورور دې ..... مونږ فکر کاوه چې ستاسې په راتلو کې به پوره ځنډ راځی ، په دې خاطر هغه د څه سامان داخستو له پاره بازار ته تللې دې. خو تاسې ډیرژر را ورسیدئ په دې خاطر مونږ ستاسې ترمخ دمورګن په نه موجودیت باندې خجالت باسو .

« نه زویه !... تاسې ته د خجالت د ویستلو اړتیا نه شته.... هیڅ خبره نه ده ... مونږ به دهغه انتظار وکاږو .»

کله چې ډیمونان دا خبرې کولې نو بریټا قصدا د مارسي ګوته په خپلو ګوتو کې خوځوله ، په ښکاره توګه هغه داهر څه دارادې پرته ترسره کول ، دډیمونان سترګې سمدلاسه د مارسی په ګوته و نښتې ،خو اول یې څه خاص محسوس نه کړل ، بریټا د ډیمونان ترمخه په پوره ادب او درنښت سره ناسته وه. قاسم په زړه کې بریټا ته دعاوې کولې ، خو لږه شیبه همغه څه وشول چې ګمان یې کیده. د ګوتې دبیا بیا خوځولو په اساس دډیمونان فکر د یادونو پخوانیو دریچو ته ولاړ. او یو ناڅاپه یې په ذهن کې څه را وګرزیدل. هغه ته د مارتها ګوته را په زړه شوه .....

اوهو !... دا خو هماغه ګوته ده چې البانوي کنیزې مارتها به هر وخت په ګوته کوله.... داسې انګیرل کیده چې هغه ته دپخوانیو وختو قصې راپه یاد شوې دې. دهغه دماغ سخت ټکان وخوړ . اوپه حیرانتیا سره یې د ګوتې په لور کتل پیل کړل. هغه په دې فکر کې و نښت چې د مارتها ګوته د بریټا لاسو ته څه ډول راورسیده. دهغه شاطر ذهن یو ناڅاپه سیخ شو او د بریټا دغه بلنه یې د یوې بلې زاویې څخه هم و څارله. خوبیا یې هم صبر و نه شو اوبلاخره یې د بریټا څخه وپوښتل:

« ګرانې لورې ! .... زه وینم چې د خپل لاس دګوتې سره په پرلپسې توګه لوبې کوې ،داسې بریښې چې دا ګوته درته ډیره ګرانه اومحبوبه ده ..»

د ډیمونان د پوښتنې انداز دهغه دشیطاني ذهن غمازي کوله. بریټا په خپلو هڅو کې بریالۍ شوې وه. ډیمونان دمارسي ګوته پیژندلې وه. بریټا د ډیمونان خبرو ته بلکل عام اومعمولي ځواب ووایه.

« مقدسه پلاره ! ..... ددې ګوتو د اخستو یوازې څو ورځې کیږي ، زما په ګوته کې لږ څه تنګه ده. په دې خاطر یې کله کله هسې بې له فکره دسهي کولو هڅې کوم. .....زه دخپل دغه حرکت په اړه بښنه غواړم»

اوس نو بریټا د ګوتې خوزول پریښول ، او د ډیمونان سره د راغلیو راهبانو په لور یې توجه وکړه. خو دډیمونان ذهن په پوره توګه د مارسي د ګوتې سره را نښتې و. بریټا ورته ددې ګوتې د اخستو خبره کړې وه په دې اساس د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابو جعفر ټول غیر ضروري شکونه لرې شول. خو اوس هغه په دې فکر کې شو چې دا ګوته دلته قسطنطنیې ته څه ډول را ورسیده. اوبیا څنګه بریټا ته تر لاسه شوه. هغه ټول هر څه له یاده وویستل او ذهن یې د اوو کالو پخوانیو یادونو لور ې ته ولاړ. بریټا د نوو ځوانو راهبانو سره په خبرو کې بوخته وه. په همدې وخت کې ترې ډیمونان یو ځل بیا وپوښتل:

« لورې ! که زه له تا څخه څه وغوارم.... نو ایا ته به یې مونږ ته عنایت کړې ؟»

رومیل دډیمونان دخبرې څخه نا ارامه شو او دبریټا ګوتې ته یې په غور سره وکتل. خوبریټا په ډیره ښه توګه ډیمونان ته ځواب ورکړ.

« ولې نه ! مقدسه پلاره ! ددې مقدس جنګ له پاره زه خپل ځان قربانولو ته هم تیاره یم.... تاسې حکم وکړئ»

« ماته د مقدس جنګ له پاره نه ، بلکه د خپل ځآن له پاره یو څه په کار دي »

رومیل اوس د پخوا څخه نور هم زیات حیران پاته شو . هغه په دې فکر کې شو چې اسماني پلار ته خو په نړۍ کې دهیڅ شي اړتیا نه پیښیږي ، بیا دا بشپ دبریټا څخه څه غواړي. په همدې وخت کې بریټا یو ځل بیا خپله خبره تکرار کړه.

« مقدسه پلاره !.....تاسې زمونږ له پاره اسماني پلار یاست. دخپلو دنیاوي بچیانو څخه څه غواړئ ؟ زه ددې غوښتنې له پاره په پوره نا ارامۍ سره انتظار کوم»

ډیمونان سخت را ښنتې و . بریټا هم همداسې خبره کړې وه چې هغه پرې حیران کړي.دا سهي وه چې د یوه راهب له پاره چې ددنیوي مسایلو سره هیڅ ډول اړیکي نه لری نوبیا هغه دبریټا څخه څه غواړی. خو ډیمونان دبریټا څخه دګوتې دغوښتلو په اړه اخوا دیخوا کیده. ځکه دا د ښځینه ګوتې له پاره جوړه شوې یوه کوچنۍ ګوته وه. او دفکر وړ خبره وه چې د یوه نارینه راهب له پاره به دداسې ګوتې سره څه دلچسپې وي.. حال داچې نارینه راهب یوې خوا ته ، د چرچ راهباني ښځې هم زیورات نه اغوندي. اوبیا هغه ته د مارسې ددې ګوتې د غوښتنې هیڅ جواز نه و چې هغه ددفاعې خزانې له پاره کومکونه راغونډوی. خو هغه پخپله بریټا ته ویلي و چې هغه دخپل ځان له پاره ترې یوڅه غواړي.... دبله اړخه دا ګوته دومره ارزښتناکه هم نه وه چې ددفاعې خزانې له پاره یې ترې وغواړي. هغه په همدې فکر کې و چې دګوتې خبره څه ډول رامنځته کړي....د لږځنډ وروسته یې اوږده ساه واخسته اوبیا یې په خندا کې وویل:

« په اصل کې ستا داګوته زما له پاره د ډیرې دلچسپۍ سبب ده. لمړۍ خو راته دا ووایه چې دا دې دکومه ځایه اخستې ده ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

رومیل په پرلپسې توګه په حیرانتیاو کې ډوب پاته و . هغه دخپلې ښځې بریتا په لور په پلټونکو سترګو کتل ، بریتا وویریده ..... هغې به څه ویلې وای چې ګوته یې دکومه ځایه اخستې ده . خو خپله اندیښنه یې پټه کړه اوسمدلاسه یې وویل: « دا ګوته ما تیر کرسمس د غیر ملکې سوداګرو څخه په یوه دکان کې اخستې وه. مقدسه پلاره ! په دې کې به څه راز وي ؟»

« ددې ګوتې ځانګړتیا داده چې دا یسوع مسیح دیوې ریښتونې خدمتګارې ګوته وه ..... اوهغه دیسوع مسیح په دین باندې قربان شوې ده ....یعنې شهیده شوې ده ... دهغې نوم مارتها و . اوهغې یوه لور هم درلوده .....»

ډیمونان دهمدې خبرې وروسته خاموشه شو او دقاسم ساه دهغې په سینې کې ګرمیده . قاسم غوښتل چې ډیمونان ژر تر ژره د مارسي په اړه څه نورې خبرې هم وکړي. په بې صبرۍ سره یې اړخه بدلاوه را بدلاوه . د بله اړخه بریتا هم نا ارامه وه. ځکه چې ډیمونان دمارسي په اړه په خبرو خبرو کې تم شوې و . بلاخره بریتا په خپله ترې وپوښتل :

« مقدسه پلاره !.... ماته خو دومره نه وه معلوم چې دا ګوته به دومره عظیمه او ستره و خیژي. مقدسه پلاره ! زه داګوته تا ته نذرانه کول غواړم. خو که تاسې را ته په دین مسیح باندې دقربان شوې مارتها په اړه لږ څه هم ووایاست. ځکه تاسې دهغې د یادولو وروسته خاموشه شوئ.. زه هم دیسوع مسیح وینځه یم. تاسې ماته دهغې عظیمې ښځې اودهغې دلور په اړه هرو مرو څه ووایاست. »

ډیمونان د بریتا دخبرو د اوریدو وروسته په ژورو سترګو هغې ته کتل. دهغه په سترګو کې مکاران ځلا راپیدا شوه . معلوم نه ده چې هغه په کومو فکرونو کې ډوب و خوبیا یې هم د لږ شیبه خاموشۍ وروسته یوه اوږده ساه واخسته اوویې ویل:

« دهغې لور مارسي هم د خپلې مور په څیر د عیسوی دین ریښتونې خادمه ده ...او د ایا صوفیا مقدسه راهبه ده. ما همغې راهبې ته د تحفې په خاطر دغه ګوته له تا غوښتې ده ..»

ډیمونان د شونډو لاندې په خندا کې دا خبره وکړه .. دهغه دخبرو په واسطه بریتا او رومیل دواړه سخت متوجه شول ، بریتا ترې په حیرانتیا سره وپوښتل:

«څه ؟؟ ..دایاصوفیا مقدسه راهبه ؟.... دهغې څه نوم دې ؟.... مقدسه پلاره ! زه دهغې عظیمې مورد لور او د سترې مارسي زیارت کول غواړم.....»

« سستر میري .....دهغې نوم سستر میري دې. دتیرو اوو کالو راهیسې مارسي په ایا صوفیا کې دراهبې په څیر دنده تر سره کوي... خو دلته هغه دمارسي په نوم څوک نه پیژني ، ټول ورته سستر وایی. .... یواځې څو پخوانیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو ته دهغه پخواني نوم معلوم دي. د چرچ نورې راهباني ورته سستر ميري وايي اودا دهغې مذهبی نوم دې ......

دډيمونان دخبرو دپاي ته در سيدو سره سم بريټا ترې په ډيرې جذباتي توګه وپوښتل:« اوه !....بې چاره سستر ميري !..... زه به دا ګوته خامخا دهغې په خدمت کې د وړاندې کولو له پاره تاسې ته نذر کړم»

خواوس د ډيمونان سره دراغليو راهبانو په سترګو کې حيرانتيا او استعجاب را ځليده. بريټا د همدې خبرو په وخت کې دخپلې ګوتې څخه دمارسی ګوته را وويسته اوپه لاس کې يې و نيوله. بيا پاڅيده اوپه ډير درنښت سره يې هغه ګوته ډيمونان ته وړاندې کړه. ډيمونان هم په ډيره احساساتي توګه دمارتها دغه يادداښتي ګوته واخسته.

د لږڅه وخت لپاره په خونه کې پوره پوره چوپتيا حاکمه وه. بيا ډيمونان په خبرو پيل وکړ او د مارسي اومارتها ټوله قصه يې بريټا او په خونې کې ناستو خلکو ته تکرار کړه ... دا هغه نازکه وخت و چې قاسم د څنګ دکوټې څخه وتلې و . هغه ، هغه وخت چې دمارسي نوم يې دسستر ميرې په نامه واوريد نو د کوټې څخه ووت. کله چې دهغه غوږونو قسطنطنيې ته دمارسی دژوندې اوسلامته رارسيدلو خبر واوريد نو په وجود کې يې د جوش او احساس په خاطر لړزه راغله.

د خپل محبوب څخه د لرې کيدو غم او درد نن يو ځل بيا را ځوان شوي و . ځکه ، هغه د مارسی ډيره زياته مينه اومحبت کاوه. د هغه په فکر کې هم نه وچې مارسي په قسطنطنيې ته ژوندۍ او سلامته را رسيدلی وي. هغه داسې انګيرله چې هغه يې اوه کاله دمخه البانيې ته وړې ده اوبيا هملت چيرې بې درکه شوې ده. خو کله يې چې واوريدل چې مارسي دقسطنطنی د اياصوفيا په چرچ کې ده نو د بدن وينښتان يې ودريدل .... هغه اوس دخپلې مارسي سره کتلې شول..... مارسي چې کله دهغه سره ووينی نو څه ډول احساس به کوي. همدې دردناکه پوښتنو هغه سرشاره کړې و . اوس نو هغه ته د څنګ په خونه کې د کيناستو اړتيا نه وه. هغه سمدلاسه راپورته شو اوپه پوره احتياط سره نه يوازې د کمرې څخه بلکه د ټولې حويلۍ څخه بيرون را ووت. اوس يې خپل بل قدم اخست .اوبل قدم يې لږ څه وروسته را ډاګيزه کيدونکې و .

دبله اړخه هلته په خونه کې هغه نازکه حالات را مخته شوي و چې دبريټا ترمخ يې د قاسم ټولې پټې را بربنډې کړې وې. قاسم خو تللې و خو د مارسی د اصلی قصې په اوريدلو سره دبريټا دپښو څخه زمکه بيرون تللې وه. قاسم ددومره اوږده پلان د جوړولو په وخت کې دا خبره له ياده ويستلې وه چې کله چې ډيمونان بريټا ته دمارسي اصلي خبره وکړي نو دقاسم ټول رازونه به را بربنډ شي. او اوس خوبريټا ټوله قصه اوريدلې وه. ددومره ستر راز د خبريدو وروسته دهغه بدن ټول لړزيده او سر يې په ګرزيدو راغلې و. هغه د ډيمونان څخه اوريدلي و

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې څه ډول مارسی د یوه مسلمان عسکر قاسم بن هشام په فریب کې راغلې وه ، ډیمونان ورته دا هم ویلي و چې په لمړیو کې هغه مارسی له ځانه سره راتښتولې وه ، خو تر څنګ یی ډیرې نورې خبرې پټې کړې وې. دنمونې په توګه دا یی ونه ویل چې هغه په «اورنه» کې شل کاله د ابوجعفر په نامه اوسیده ، بلکه برعکس ډیمونان خپل ځان د اورنه د یو پادري په څیر و ښود. او دا یی وویل چې هغه وخت هغه په اورنه کې دباج ورکونکو او عیسویانو د پادري په څیر هلته اوسیده.

تر اوسه پورې بریتها په دې فکر کې وه چې هغه ددې خلکو تر مخه د مورګن راز را برسیره کړي او که نه. په همدې وخت کې د کور دروازه چا و ټکوله. په خونه کې ټول خلک سخت متوجه شول ، په دې وخت ډیمونان په حیرانتیا سره وویل: «ایا ستا ورور کور ته د راننوتلو په وخت دروازه ټکوي او بیا راځي؟»

ددې پوښتنې په ځواب کې بریتها او رومیل دواړه حیران پاته شول. رومیل سمدلاسه پورته شو او د کور ددروازې په لور ولاړ تر څو ووینې چې څوک راغلې دې؟ خوبریتها تر اوسه هم په مخمصې کې راګیر وه. هغې دا فکر کاوه چې په دغه څنګ کوټه کې مورګن پټ ناست دې د بله اړخه دهغه ټول راز را برسیره شوې دې ، له ځانه سره یی فکر وکړ چې هسې نه چې .... مورګن د خپلو رازونو د رابرسیره کیدو وروسته وتلې وي ، هغه ډیره خفه او غمژنه هم وه ځکه مورګن ورته خور ویلي و.او په همدې خورولۍ کې یی ورته درواغ ویلی و او دخپل مقصد له پاره یی ترې کار اخستې و. بریتها د وینې غړپ کړې و. خوپه خوله یی د څه ویلو جرءت نه کاوه. لږه شیبه وروسته رومیل بیرته راستون شو ، دهغه په لاسو کې یوه زیړه ځرمنیزه لفافه وه ، دا د بازنطینی دربار ځانګړې لفافې وې چې د پیغاماتو د لیږدلو له پاره به یی ا ستعمالولې. ډیمونان د ځرمی لفافې په کتلو سره حیران شو اوسمدلاسه یی د رومیل څخه وپوښتل: «دا څه دي ؟... دا خود شهنشاه له اړخه پیغام ښکاري ؟.....چاراوړ ؟»

ډیمونان ډیر بې صبره شوې و. رومیل لفافه ډیمونان ته ورکړه او ویی ویل:

«ستا کوچوان ته کوم سپاهي ورکړې وه.»

ډیمونان ته په لمړي ځل دا ډول اتفاق ور په برخه شوې و چې د قسطنطنیی پادشاه هغه ته په ځرمي لفافه کې لیک ور استولې و. هغه په دې کار ډیر حیران هم و. ځکه چې دا ډول لفافې به هغه ته ددربار څخه اوه کاله مخکې هغه وخت چې هغه په اورنه کې و راتلې. سمدلاسه یی لفافه پرانسته ، اودهغې څخه یی ځرمنې کاغذ را وویست او ژر ژر یی ولوست. دا ریښتیا هم د شهنشاه پیغام و. که څه هم مهر یی لږ څه پخوانې شوې و خو د لیک په پای کې اصلي مهر لګیدلې و. په لیک کې راغلی و:

مقدس پلار ، ډیمونان !

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا شهنشاهي پیغام دې ، چې ته همدا اوس ، په همدې وخت کې دقسطنطنیې د شهنشاه قیصر ، قسطنطین ، په خدمت کې حاضر شې ، په ډیرې مهمې او پټې مسئلې باندې د خبرو له پاره تاسې دلته را بلل کیږئ.

فقط

شهنشاه قسطنطین

دډیمونان ذهن د حیرانتیا څخه نور شکیده ..... څکه تر ننه پورې ورته داسې کوم پیغام نه وراغلې. لمړی خو دشهنشاه قاصد د ډیمونان سره د کتلو نه مخته بیرته نه ستنیده. اوبیا دا لمړی ځل و چې شهنشاه هغه په دا سې بیړه خپل ځانته باله. خو ځرمیزه لفافې او د شهنشاه مهر دا ډاګیزه کوله چې لیکنه ریښتونې ده. ډیمونان یوه لمحه هم ځنډ مناسب و نه ګاڼه او را پاڅید ، هغه د خوراک له پاره رومیل او بریټا څخه ښښنه وغوښته اوبیا یې د شهنشاهی پیغام عذر وړاندې کړ او دهغوې څخه یې د تللو اجازه واخسته اودخپلو ښځینه راهبانوملګرو سره یو ځاې د شهنشاه دمحل په لور روان شو.

دا چې ماښام څه وخت شروع شوې و او شپه څه وخت پیل شوې وه ، خو کله چې ډیمونان دخپلو راهبانیو سره د رومیل دکوره ووت نو په کوڅه کې پوره تیاره خپره شوې وه. کوچوان دکلیسا د ځانګړې بګۍ ددروازې سره تیار ولاړ و. ډیمونان د کوچوان ددې تیار دریدو په اړه هغه ته په زړه کې افرین ووایه. او کوچوان ته یې د څه ویلو پرته د بګۍ شاتنۍ پرده پورته کړه اوپه بګۍ کې سپور شو ، راهبانې هم دهغه سره یو ځاې سپرې شوې. ډیمونان په ګاډۍ کې د کیناستوسره سم کوچوان ته په لوړ اواز ووېل :

« د شهنشاهي قصر په لور ولاړشه »

بګۍ د قسطنطنیې په سړکونو ځغلیده. ډیمونان نن د پخوا څخه ډیر نا ارامه و. نن دهغه شپږم حس هغه د نامعلومه پیښو څخه خبراوه .او اوس دمارسې د ګوتې او د شهنشاه د لیک وروسته خو هغه نور هم ډیر احساساتی او نا ارامه شوې و.

ناڅاپه یې احساس وکړ چې دهغه دغه دپردې بګۍ په کوم وران سړک باندې ځغلي. ډیر زیات اندیښمن شو او ویې ویل ...دا څه دې ؟.... کوچوان مونږ کومې لورې ته راوړو ؟ دا سړک خو دشاهي محل لورې ته نه ورځی. بلکه د ښار اسیایی برخې ، کومې لورې ته چې ابنایی فاسفور س دې ، ور ځې ، ددې لورې خو قسطنطنیې ته کوم ګواښ نه دې متوجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دډيمونان بګۍ اسونو د هوا سره خبرې کولې اوپه همدې لورې روانه وه. ډيمونان ډیر وارخطا شوې و.او اوس هغه دا محسوسوله چې دهغه شپږم حس دکومو خطراتو په اړه هغه ته خبر ورکاوه. هغه په ډیره اندیښنه د ګاډۍ کوچوان ته ورغږ کړ..کوچوانه... کوچوانه....کوچوانه.... !»

خو که کوچوان واې نو دهغه غږ به یې اوریدلې واې. دهغه کوچوان اوس په دنیا کې موجود نه و. دهغه لاش د نوي کوچوان تر پښو لاندې پروت و.

اوس نو ډيمونان کوچوان ته غږ کول بند کړل اوخپل خنجر یې را وویست. اوغوښتل یې ددې خنجر په واسطه د کوچوان کار و خلاص کړي. هغه په رواني ګاډۍ کې دخپله ځایه پورته شو اود بګۍ مخکینۍ پرده یې څیري کړه . په دې وخت کې ددواړو راهبانیو رنګ د زیړ لرګي په څیر ژیړ شوې و ، ډيمونان د بګۍ مخکنۍ پرده و څیرله اوغوښتل یې د کوچوان پورې ځان ورسوی. اوغوښتل یې د شا له اړخه پرې حمله وکړي. خو څرنګه چې کوچوان په دې وخت کې قاسم و ....اوهغه ددې ټول پلان جوړونکې و نوپه دې اساس ددې کار څخه لا تر مخه خبر و. کله چې ډيمونان دشا له اړخه په قاسم باندې وار وکړ نو قاسم یوې لورې ته ښکته شو او د ډیمونان ګذار خطا ولاړ. خو ډیمونان پخپله دقاسم په خواکې راپریوت ، قاسم سمدلاسه په خپل ښي لاس دهغه څټ راتاو کړ ، اوس نو بګۍ هم د ښار دیوال ته ورنژدې شوې وه. قاسم سمدلاسه په خپل چپ لاس د بګۍ داسونو واګې راښکودې او لږه شیبه وروسته بګۍ تم شوه. قاسم د ډيمونان څټ دومره سخت نیولې و چې ډیمونان و نه توانید په هغه باندې دخپل خنجر بل ګذار وکړي. قاسم خپل مخ په تور نقاب کې پوښلې و. په دې خاطر ډیمونان قاسم و نه شو پیژندلې. کله چې بګۍ و دریده نو قاسم د ډيمونان د خنجر لاس و مروړه ، د ډيمونان خنجر د بګۍ په منځ کې ولوید....راهباني دومره ویریدلې وې چې ددې ځایه دوتلو اوتیښتې هیمت یې هم له لاسه ورکړې و. اوبیا داټول هر څه په ناڅاپي توګه مخته راغلي و.

قاسم د ډیمونان څټ په همغسې سختۍ سره نیولې و ، د بګۍ څخه یې را ښکته کړ او د دیوال په لور یې ورټیل واهه ، هلته ددیوال د تیږې سره د ډیمونان دسر دلګیدو نه وروسته ډیمونان همهلته لاندې پریوت. اوس نو قاسم خپله توره راویستلې وه. معلومه نه ده چې دقاسم توره به د څومره کالو راهیسې د ډیمونان وینو ته تږې وه ، دهغه ډیمونان ، چې شل کاله هلته د عثماني سلطنت د ستر خطیب په څیر یې په سلطنت کې دبغاوتونو د راپارولو له پاره هڅې کړې وې او مسلمانانو ته یې فریب ورکړي و اوبیا یې د قاسم ورندار سکینه دهمدې بغاوتونو په پایلو کې شهیده کړې وه. دقاسم په ذهن کې دهغه ټول جرمنونه را ګرزیدل خو دډیمونان د ژولو تر مخه قاسم دواړه راهباني د بګۍ څخه را ښکته کړې او د ډیمونان سره یو ځای د ښار دیوال ته و درولې. اوس هغه غوښتل ابوجعفر ته د مرګ سزا ورکړي خو په هغه یې د پریکنده وار کولو نه مخته دخپله مخه نقاب پورته کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو قاسم د ډیمونان مخته ولاړ و.... دواړه پخواني اشنایان داوو کالو وروسته یو دبل مخې کې ولاړ و . ډیمونان سمدلاسه قاسم و پیژانده ، بیا ورته قاسم وویل:

« ابوجعفره ! .....ته به په یقین سره ما پیژني ،ماتاته ویلي و چې ستا مړینه زه په خپله توره لیکم. اوس ګوره ، زه دخپلې ژمنې د پوره کولو له پاره ستا ښار اوستا کور ته راغلې یم..... اوستا تر مخه ولاړ یم... داخري ځل له پاره دخپلو ګناهونو څخه توبه وکړه. ځکه چې ستا ګناهګانې ډیرې زیاتې دي ، شوني ده چې ددې توبې په واسطه به یې څه در ته وبښل شي.»

د ډیمونان ټول جسم سخت لړزیده. ځکه نن ورته دخپلې مړینه په اړه سل په سله ډاډ ورپه برخه و. هغه دقاسم په مخکې په ژړا او فریاد سره وویل:

« قاسم بن هشامه.....دخداې له پاره ما مه وژنه.... ماته بښنه وکړه... ته چې له ماڅخه څومره دولت اوشتمنې غواړې زه یې درکولو ته تیار یم خو ماته بښنه وکړه....»

خو قاسم دلته د ذاتې بدلې اخستلو له پاره نه و راغلې. او ه راغلې وې نو دهغه د ژړا اوفریاد په واسطه به یې هغه ته بښنه کړې وې. هغه خو د یوه ډیر ستر مقصد له پاره دلته راغلې و. اوهغه د ډیمونان په وژلو سره تر سره کیده. قاسم دډیمونان د ژړا اوفریات لورې ته هیڅ توجه و نه کړه اوپه یوه ګذار یې دډیمونان کار پاې ته ورساوه. د ډیمونان سره لاندې د ښځینه راهبانو په پښو کې ولوید. هغوې یو وارې چغې اوسورې جوړې کړې ،اوس نو قاسم ته یو ناخوښه کار کول هم ور په غاړه و. هغه باید دغه دواړه ښځینه راهبانې هم له منځه یوسي ځکه چې دهغوې څخه دراز د راښرګندیدو ویره وه..... په همدې اساس یې زړه سخت کړ اودواړه ښځینه راهبانې یې هم یوپه بل پسې له منځه یوړې. بیا یې دهغه ځایه د راستنیدو نه مخته د ډیمونان کالې ولټول اودمارسی ګوته یې ترې بیرته راواخسته ، ددې وروسته قاسم یوډیر عجیبه کار وکړ ، دخپله جیبه یې د رومن کتولیک یو صلیب راوویست ، دا صلیب د سرو زرو څخه جوړ شوې و. هغه یې د ډیمونان په لا س کې داسې و رکړ لکه د مړینې څخه مخته چې ډیمونان دقاتل سره لاس و ګریوان شوې وې خو وروسته یې هغه د ډیمونان دلاس څخه بیرته واخست او د یوې راهبې په لاس کې ورکړ.....په حقیقت کې ددې راهبې لاش په یوې داسې زاویې کې غورزیدلې و چې په قاتل باندې یې حمله را څرګندیده. اوس نو قاسم د خپله کاره فارغه شوې و. خپله توره یې په تیکې کې کیښوده ، خپل کالې یې لرې کړل ځکه هغه په وینو ککړ شوې و ، هغه ددې کالیو لاندې نور کالې درلودل اوس نو قاسم د بګۍ څخه یو آس را پرانست اوپرې سپور شو ، لږه شیبه وروسته هغه دښار په لور بیرته ور روان و. دښار د منځه د تیریدو په وخت کې قاسم دخپل په وینو ککړ لباس څخه چې په لاسو کې یې نیولې و ، ځان خلاصول غوښتل. کله چې دښار ګنده لښتې ته ورسید نو په دې لښتې کی یې خپل په وینو ککړ لباس ور واچاوه. دهغه ځایه د لږ څه تلو وروسته یې دبګۍ آس هم په یوې تیارې کوڅې کې پریښود ، اوس نو قاسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د په وینو ککړې تورې پرته بله څه کومه نښه نښانه نه وه پاته. قاسم فکر وکړ چې توره به هلته په کور کې پاکه کړي.

قاسم ته نه وه معلوم ، چې په بریټا باندې څه ډول انقلاب تیر شوې دې. ځکه بریټا دهغه د اصلیت څخه خبره شوې وه. خو قاسم په پوره بې خبرۍ سره دکور په لور روان و. نن قاسم دخپل مشکل او ستونزمن پلان لمړۍ برخه په ډیره ښه توګه پاې ته رسولې وه. قاسم نن هغه وخت دکوره ووت چې دمارسي ذکر یې واورید ، تر هر څه دمخه یې د شهنشاه یو جعلي لیک کوچوان ته ورکړ او ورته یې وویل چې دا لیک فادر ډیمونان ته ورسوي. اوبیا دا جعلي لیک هم په حقیقت کې د شهنشاه یو پخوانې لیک و چې اوه کاله مخته شهنشاه د ډیمونان په نامه لیکلی و. په هغه وخت کې قاسم په اورنه کې شاهي سراغ رسانه و. اودالیک یې لاسو ته ورغلې و ، خو هغه وخت ډیمونان د اورنه څخه تښتیدلې و. قاسم یوه ورځ مخته همدا لیک دخپلو کالیو څخه را وویست اود یوه تیزې پترۍ په واسطه یې دهغې لیکې خرابې کړې او په ځاې یې په لاطینی ژبه کې څه نوې کرښې پرې و ښکلې. اوپه دې توګه قاسم دشهنشاه اوه کاله پخوانې خط په ډیره ښه توګه استعمال کړې و.

کله چې قاسم دا لیک کوچوان ته ورکړ ، نو پخپله د بګۍ شاته پټ شو اوکوچوان یې تر څارنې لاندې ونیو. کوچوان نیغ ورغې اود رومیل دکور دروازه یې وروټکوله..... اوبیا کله چې کوچوان د لیک د ورکولو نه وروسته بیرته راستون شو نو قاسم پرې حمله وکړه او ګردن یې ورمات کړ.

دا ټول هرڅه سهي و ، خو قاسم دبریټا د زړه نه بې خبره و. بریټا په دې وخت کې هم په خپله بستره باندې پرته وه او ددردمن زړه ددرد د هیرولو هڅې یې کولې. د سترګو یې اوښکې راتلې ، دهغې تر څنګ ولاړ رومیل ډیر اندیښمن و ځکه چې هغه دحالاتو د حقیقت نه بې خبره و. په دې اساس یې دبریټا څخه په ډیر قهر وپوښتل:

« بریټا ، نور نو بس دې. تا مقدس پلار ته دخوراک له پاره بلنه ورکړې وه څه وشول که هغه دمجبورۍ له مخې زمونږ دعوت و نه خوړ.... دمورګن په اړه هم غم مه کوه. هغه خو هسې هم اواره انسان دې. د سهار نه تر ماښامه پورې دښار کوڅه کوڅه لټوي.... پریږده چې راشي... نن به یې زه پوښتنه وکړم.»

د رومیل اخري خبره د بریټا په زړه باندې لکه د نشتر په څیر ولګیده. هغه په دې پوهیده چې مورګن به له دې وروسته بیرته دلته رانشي. هغه خو یو مسلمان جاسوس قاسم دې. هغه غوښتل چې د فادر ډیمونان څخه اصل قصه واوري ،هغې ته بلکل دا ډاګیزه شوې وه چې هغه مورګن نه بلکه مسلمان جاسوس دې ، هغې دا فکر هم کاوه چې که چیرې قاسم یې کورته راشي نو څه ډول عکس العمل به ورته ښیئ ، دهغه زړه دا ویل چې هغه باید ووژل شي ، ځکه چې مورګن ورته په درواغو خور ویلې و .او فریب یې ورکړې و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبیا درومیل خبره سهي وختله. لږه شیبه وروسته بریټا دخپل کور په دروازه باندې همغه مخصوص ټکار احساس کړ چې قاسم به د راتلو په وخت کې کاوه. یو ناڅاپه یې راټوپ کړ او کیناسته. زړه یې په زوره زوره درزیده ...... بیا یې دا فکر وکړ چې ایا هغه دغه مسلمان جاسوس وژلې شي ... خو هغه دا هر څه د رومیل څخه پټول غوښتل. هغه په همدې کشمکش کې وه چې رومیل قاسم لاس نیولې خونې ته راننویست.....دبریټا سترګې په قاسم و نښتې سمدلاسه په خپله بستره باندې را پاڅیده او کیناسته. سولټن په همدې بستره دخپلې مور سره یو ځای په خوابه خوب ویده و .....شپه ډیره تیره شوې وه. اوس نو بریټا قاسم ته همداسې په زیر سره کتل. قاسم د بریټا د پرلپسې تیزو کتلو څخه وویرید او هغه یې ځانته یو ګوابښ وګاڼه.

« بریټا خورې !.... خیریت خودې ؟..... داسې بریښې چې دمقدس پلار دعوت ډیر ژر پای ته ورسید. ما به څه کړې و. زه خو ددې ځایه د لږې شیبې له پاره ولاړم خو کله چې بیرون ووتلم نوهغه وخت حیران پاته شوم چې د رومن کتولیک پادریان مې وکتل چې په ښار کې ازاد ګرزیږي او دخپل مذهب په لور خلکو ته بلنه ورکوي ، ددې حالاتو په کتلو سره زه ډیر غمژن شوم او دهغوې څخه د یو څو سره مې بحث پیل کړ. همدا علت دې چې پر ما نا وخته شو. دلته په راتلو سره را ته څرګنده شوه چې پر ما نا وخته شوې دې ، ځکه دلته راڅخه دعوت هم تیرشوې و.»

دقاسم دخبرو په اوریدو سره خو رومیل خندل خو دبریټا په مخ کې کوم بدلون رانه غې. او راغلې به څنګه و. ځکه هغه خو اوس د ټول حقیقت څخه خبره شوې وه. بریټا په ډیر غور سره دقاسم په لور کتل. .... قاسم شرمنده شانته شو او خپلو اړخونو ته یې کتل. .....بلاخره یې وویل : « بریټا خورې !.... داسې بریښې چې ته له ماڅخه ډیره زیاته ناراضه شوې یې. زه له تاڅخه د زړه له کومې ښښنه غواړم او ژمنه کوم چې په راتلونکې کې به تا له ځانه نه خفه کوم.»

خو بریټا د ټس نه مس نه شوه. یعنې په حال کې یې کوم بدلون رانغې. اوس نو قاسم ته هم اندیښنه زیاته شوه او فکر یې وکړ چې هرو مرو کومه خبره شته. را وګرزید او رومیل ته یې وکتل. خورومیل په خپل همغسې سادګۍ سره ولاړ و او خوله یې دخندا نه وازه وه .....قاسم یو دوه قدمه ور وړاندې شو او دبریټا تر څنګ و درید. اوس نو هغه د بریټا په سترګو کې ور لیدل ، دلته خاموشي نه وه ، بریټا یواځې په خپلو شونډو خاموشه وه. خو سترګې یې ؟...... سترګې یې د درد ، تکلیف ، غم او اذیت له لاسه ډیرې سختې شوې وې. قاسم د لمړي ځل له پاره دا احساس کړه چې د بریټا دغه قهر اوغضب دکوم علت پرته نه دې. هرو مرو کومه داسې خبره شوې ده چې بریټا پرې دومره په غضب شوې ده. اوس نو رومیل هم تر یوه حده پورې بدل شوې و. قاسم یو قدم نور هم ورمخته شو ....او خپل یولاس یې ور اوږود کړاو د بریټا په اوږه یې کیښود تر څو هغه راضی کړی. خو بریټا داسې یو حرکت

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ چې قاسم اورومیل یې دواړه حیران کړل. بریتها دغم اوغصې ډک انداز کې لاس را اوږود کړ او قاسم یې دګریوانه و نیوه او په سختۍ سره یې راښکود او په چغو چغو کې یې ورته وویل:

« درواغجنه ، مکاره ، دوکه بازه .....تا د یوې خور اعتماد ته دوکه ورکړې ده ....اوبیا رېښتونې خور ته .... زه به هیڅکله هم تا ونه ښنم.... زما دسترګو اخوا شه....»

بریتها ډیره په غصه وه ، سلګۍ یې وهلې ..قاسم بیا بیا درومیل په لور کتل ترڅو هغه ورته اصل خبره وکړي .. خو رومیل ته هم دخبرې حقیقت نه و څرګند . نوقاسم ته به یې څه ویلې وای . هغه پخپله دخپلې ښځې ددې حرکت څخه حیران شوې و خوبیا هم ډیر ژر رامخته شو اوبریتها یې تر کنترول لاندې راوړه .اوتسلي یې ورکړه :

« بریتها !....بریتها ! ..... ځان سنبال کړه .... په تا څه وشول....څه خبره شوې ده ؟ چې ته په مورګن باندې دومره په غضب شوې یې ؟ ماته یې هم ووایه ...بریتها !.....بریتها !....»

خو بریتها داسې ښکاریده لکه هیڅ چې نه اوري. هغه د رومیل په ورمخکې کیدو باندې دقاسم ګریبان پرېښود . خو سختې سلګۍ یې وهلې اوژړل یې. بیرته ولاړه او په بستره باندې کیناسته. رومیل یې هم تر څنګ کیناست. په همدې وخت کې قاسم وویل:

« داسې برېښې چې دبریتها خور طبیعت ډیر خراب دې. پریږده چې پر ما د خپل زړه بړاس را وکاږي. هغه ماته په قهر ده. پریږده چې خپله غصه وکاږی....»

رومیل هسې په یوه بې نومه شانته توګه دقاسم لورې ته وکتل. قاسم ته هم ډیره عجیبه شانته ښکاره شوه. دبریتها سلګې نورې و دریدې. قاسم نور هلته خپل ځان غیر ضروري احساساوه ، دهغه ځایه راووت اوخپلې خونې ته ولاړ .تر هر څه لمړی یې خپله توره د تیکې څخه را وویستله او دټولو د سترګو پټه یې ښه پرېمنځله. اوس نو هغه بلکل صافه اوپاکه وه. هغه دابوجعفر او دهغه دملګرو دوژلو اخري نښه هم له منځه یوړه. بیا یې توره راواخسته په دیوال یې وځړوله اوبیا په پوره ارام سره ویده شو. بیرته کورته د راستنیدو وروسته دبریتها د کړچار په کتلو سره قاسم ډیر اندېښمن شوې و....یا الهي دا څه پیښ شول.. په همدې فکر کې وه چې په بریتها باندې څه وشول؟ خو هیڅ ځواب یې په ذهن کې نه راګرزیده. په همدې فکرونو کې ډوب تر یو وخته پورې اوخت را اوخت ، او کله چې ورته خوب راغې نو دخوب په ښایسته وادیو کې یې سترګې پټې کړې.

بریتها ډیر زیات ژړلی و. په دې اساس یې د زړه ټول قهر اوغضب د ژړا سره له منځه تللې و . هغې تر ډیره پورې ژړل ، رومیل تر ډیره پورې دهغې سر په خپل زنګون ایښې و او ورڅخه یې پوښتل چې اخر تر څه وخته پورې به ژاړې اوتر څه وخته پورې به په مورګن باندې په غصه وې. خوبریتها رومیل ته هیڅ هم نه ویل نه غوښتل. یواځې همدومره یې وویل اوخاموشه شوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«رومیله !.....بس ما پرېږده چې پرېوځم..... زما سر ډېر زیات دردمن دی...»

رومیل بریټا په بستره باندې پرېښوده .... او په پوره مینه یې دهغه په سر زور کاوه . ..لږه شیبه وروسته بریټا په خوا ږه خوب ویده شوې وه.

خو رومیل ته خوب نه راته. هغه به بیا اړخ بدلاوه. دهغه په ذهن کې دبریټا الفاظ راګرزیدل....درواغجن ، مکاره ، فریبي ، دوکه بازه ...تا یوې خور ته دوکه ورکړې دې.... هغه په دې فکر کې وه چې اخر مورګن بریټا سره په څه کې دوکه کړې ده ؟تر یوه وخته پورې همداسې و او بیا دخرګوش په خوب ویده شو.

خو نیمه شپه وه چې درومیل سترګې خلاصې شوې....خپل اړخ یې بدلاوه نو حیران شو چې خپل ښځه په بستره ونه کتله ، بریټا به چیرې وي ؟.... هغه په فکر کې شو. اوبیا معلومه نه شوه چې دهغه په زړه کې به څه اندیښنې راټوکیدلې وې چې راپورته شو ، کیناست او بیا په ډېره پټه توګه دخپلې کمرې څخه راووت ،هغه غوښتل بریټا پیدا کړې دهغه په زړه کې دا راګرزیدل چې هرو مرو کومه خبره شته. هغه تر ټولو دمخه د مورګن کمرې ته ورغې .... او کله یې چې وکتل چې بریټا په ریښتیا هم د مورګن په کوټه کې ده نو په زړه کې یې ډول ډول اندیښنو سوړه وکړه ، په ډېر احتیاط سره یې قدم اخست ترڅو د قدم څخه یې کوم اواز را پیدا نه شي ، لږه شیبه وروسته هغه د قاسم د کوټې نه بیرون دکړکۍ سره ولاړ و. ددې ځایه هغه د کمرې دننې حالات کتلای شول ځکه په کمره کې مشال روښانه و. رومیل وکتل چې بریټا دقاسم دبسترې سره نژدې ولاړه ده اوقاسم تر اوسه په بستره پروت دی ، د رومیل زړه ددې منظرې په کتلوسره په درزهار شو اوساه یې په سینه کې سوزیدله ...ځکه هغه دمشال په رڼا کې دکوټې دننه حالات په ښه توګه کتلای شول...هغه وکتل ...... چې بریټا...... په قاسم باندې ور پرېوځې .... اوبیا د قاسم دسیني په لور ورښکته کیږي.....

د رومیل شونډې او حلق وچ شوي و ..... ځکه معلومه نه ده چې بریټا د قاسم په سینې باندې دورښکته کیدو څخه څه مقصد لري..... بیا بریټا په ناڅاپي توګه راپورته شوه .....ښې لاس یې په هوا کې پورته کړ، رومیل ته د بریټا په لاسو کې یو ځلانده خنجر تر سترګو شو. خو هغه هیڅ هم نه شو کولای ..... ځکه چې بریټا په خپل خنجر باندې ....ګذار کړې و .... بریټا دخپل وروور په سینه باندې دخنجر ګذار کړې و ، په دې وخت کې رومیل خپلې سترګې بندې کړې، ځکه چې دا دهغه په زغم کې نه وه چې دمورګن په څیر یو روزل شوې عسکر دې دیوې ښځې په لاسو په داسې خوب کې ووژل شي... خو هغې هیڅ هم نه شو کولای. هغه خو د نور څه د کتلو له پاره راغلی و ..... خو دلته قصه بدله تر سترګو شوه ، بریټا خو مورګن وژلی و ..... خو دا څه و ؟؟.....رومیل یو بل منظر هم وکوت ..... قاسم بچ پاته شو .... هغه وخت چې بریټا د یوې خور په څیر د قاسم تندې ښکل کړ ...نو همغه وخت د قاسم سترګې خلاصې شوې وې خو ځان یې بې خبره واچاوه. اوکله چې بریټا د یوې عیسوي مذهبې په څیر د یوه مسلمان جاسوس د وژلو له پاره خپل خنجر په هوا کې پورته کړ نو قاسم په پوره توګه خپلې سترګې پرانستې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بریتها د خنجر لاس یی کلک و نیوه. بریتها په دې خاطر په قاسم ور ښکته شوې وه چې هغې په نړۍ کې همدا یو ورور درلود اوغوښتل یې دې ورور ته په اخري وخت کې هم خپله مینه ورکړي. خو بریتها د قاسم د تندي د ښکلولو نه مخته تم شوې وه. هغه ته دا فکر پیدا شوې و چې هسې نه چې دغه چالاکه قاسم را بیدار نه شي ،هغې خپله اراده بدله کړه او په زړه یې تیږه کینښوده او د مسیح ددین د پیروۍ په څیر یې دخپل دښمن کار پای ته رسوه. خو قاسم لا دمخه بیداره شوې و ، په دې خاطر یې په خپل وخت دهغې ګذار تم کړ او په خندا راپورته شو .

« خورې څه خبره ده ؟..... له ما څخه څه ګناه شوې ده ؟..... چې ته دهغې ګنا په بدل کې زما ژوند ختمول غواړې....»

« ته ...ته ... درواغجن اوفریبکاره یې . تا د یوې خور باور اواعتماد ته دوکه ورکړې ده . تا ماته دخپلې مینې ددرواغو قصه کړې وه او زه دې دمسیح ددین پر خلاف استعمال کړې یم. زه ستا د ژوند په ختمولو سره خپله دنده تر سره کول غواړم. زه به هیڅکله هم تا ژوندې پرې نږدم....»

بریتها ډیره په غصه وه ، قاسم حیران پاته شوې و چې اخر د بریتها تر مخه دهغه راز څنګه رابر سیره شوې... هغه په همدې فکر کې و چې بریتها یوځل بیا ورته وویلې...

« تا مارسې ته دوکه ورکړې وه . اوهغه د ې د مسیح ددین پر خلاف استعمال کړې وه ..... اوبیا دې ماته دوکه راکړه او دخپلو ناولو مقصدونو له پاره دې زه هم استعمال کړم. ماته ستا حقیقت ټول را ښکاره شوې دې... ته مورګن نه یې ..... قاسم بن هشام یې....»

اوس نو دقاسم له پاره ددې نه زیات پټیدل مناسب نه و . ځکه دهغې ټول رازونه را برسیره شوی و . تر یوه وخته یې خپل سر ټیټ کړ ، بریتها ورته په ډیر غضب سره کتل.... یو ناڅاپه په ژړا شوه او سلګۍ یې ووهلې.

« ما خو له تا داهیله نه درلوده ، ولې دې د همغه لمرۍ ورځې څخه راته ونه ویلې چې ته مسلمان یې.بیا به هم زما ورور وای. زما خو مسلمانان بدې نه ایسي..... وای.... یو هغه مسلمان و چې د جنګ په دوران کې یې د فاتح لښکر په څیر زما د کوچنې دپیدا کیدو په وخت کې زماسره په وخت مرسته کړې وه ، اویو ستا په څیر مسلمان وي چې زما د سادګۍ نه یې ګټه پورته کړې او دیوې خور په څیر یې ماته دوکه راکړې ده.

هغې په زوره زوره ژړل. قاسم د هغې ترمخه ټیټ سر ولاړ و . بیایې دلمړي ځل له پاره سر راپورته کړ.... دهغه په سترګو کې هم د اوښکو لمدوالې و. اوپه ډیره حسرتناکه توګه یې بریتها ته وکتل او ورته یې وویل:

«بریتها خورې ! ماتا ته هیڅ ډول دوکه اوفریب نه دې درکړې. زه اوس هم ستا همغسې ورور یم ، ما د ډیمونان سره څه پخوانې حساب کتاب درلود. هغه نه یواځې زما دپلار او ورندار قاتل و بلکه هلته په « اورنه» کې دشلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالو راهیسې د « ابوجعفر » په نامه اوسیده ..... هغه د سلګونو مظلومو مسلمانانو قاتل هم دې .... هغه د کلیسا پخوانی خدمتګاره مارتها بیګم په خپلو لاسو وژلې ده . اودهغې لور مارسي یې راتښتولې ده ... خو که چیرې ماتاته دا خبرې پخوا کړې وې نوبیا خو به دا دومره رازونه نه راسپړیدل کیده. زما د کړچار په اساس مسلمانانو ته څه مه وایه ... زه همغه مسلمان یم چې دبوسنیا په کوڅه کې مې ستا د اولاد د پیداکیدو چغې واوریدې اوستاکومک ته مې دروځغاستل..... هو زه همغه شخص یم .... اوزه تاته دا هم ویل غواړم چې ستا دهغه وخت سهیلۍ «ماریا» اوس زما د ورور ښځه ده ....اونوم یې مریم دې ..... اوستا بوسنیایی شهزادګۍ زما ښځه ده ... اودهغې نوم حمیرا دې .... ستا بارټا کوزین اوس عباس ګرزیدلې دې .... ما خو ته همغه ورځ خپله خور ګرزولې وې ، په داسې حال کې چې تا ماته یواځې څو ورځې دمخه ورور ویلې دې. اوس ته راته ووایه ... ایا ماتاته دوکه درکړې ده ....؟»

په بریټا سکته راغلې وه ... هغه حیرانه دریانه ولاړه وه ..خوله یې دحیرانتیا نه خلاصه پاته وه . کله چې قاسم د حمیرا ، مریم او عباس په اړه خبرې وکړې نو بریټا د استعجاب په سمندر کې ورلاهوشوه. هغه مسلمان ځوان ته چې هغې د تیرو اوو کالو راهیسې په ناسته ، ولاړه ، ملاسته ، ویښه او خوب کې دعاوې کولې ، هغه همدلته دهغې تر مخه ولاړ و . که چیرې په هغې ورځ قاسم نه واې نو بریټا به هم نه واې او نه به یې دغه د ګل په شان کوچنې داسې سلامت اوروغ رمټ ګرزیداې. پخپله بریټا او رومیل دخپل زوې نوم هم دهمغې شپې دکومک په مناسبت سره ایښودې و ، خو اوس یې هغه ته دسلطان مراد په ځاې سلټن ویلې. دا خو هم دسلطان خراب کړل شوې لفظ و . دبریټا سترګې تر اخري حده پورې پرانسې وې ، ان تر دې چې دښو رپول یې هم هیر شوې و . قاسم د تیرو څو ورځو راهیسې دهغې سره په کور کې وه خو هغې نه و پیژندلې او څنګه به یې پیژندلې وې ، د اولاد دپیدا کیدو په وخت کې خو هغې قاسم په سترګو هم نه و کتلې. هغه یواځې همدومره پوهیدله چې یو مسلمان ځوان په دومره ستونزمن وخت کې ورسره مرسته کړې وه ...

دکمرې نه بیرون د ټکار اواز راغې. قاسم اوبریټا دواړه هغه لورې ته متوجه شول ..... دا به څوک وي ؟... قاسم را وګرزید اوخپله توره یې دتیکې راوویسته. خوبریټا پوهیدلې وه ، قاسم دلوڅې تورې سره بیرون وتل غوښتل خوبریټا یې لمن و نیوله »

«وروره ! بیرون مه ځه ! داسې بریښې رومیل زمونږ خبرې اوریدلې وې ، توره دې بیرته په تیکې کې کیږده ، رومیل ستا دښمن نه دې.»

کله چې قاسم درومیل نوم واورید نو اعصاب یې ارام شول ، بریټا ورته یو ځل بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« وروره ! ما وبښه. دا خبره به دې همغه لمړۍ ورځ راته کړې واې ، زه خو دتیرو اوو کلنو څخه په ناسته پاسته کې تا ته دعاوې کوم. خو ته ماته په داسې حالاتو کې تر لاسه شوې.... که نن مې دلاسه څه بد پیښ شوی و نو دحشر په ورځ به مې تا ته څنګه سترګې دراړولې...»

خو پخوا تر دې چې قاسم د هغې ځواب ورکړي ، رومیل د توپان اوباد په څیر کمرې ته راننوت ، په لاس کې یې لوڅه توره نیولې وه او مخ یې د غضب څخه تک سور شوې و. کمرې ته د راننوتلو سره سم یې په غرنده اواز سره وویل:

« فریب ورکونکې میلمه ! زه ستا د وژلو له پاره نه یم راغلې... زه تا ته یوآځې همدومره ویل غواړم چې سهار وختي د قسطنطنیې څخه بیرون ووځه ، مونږ چې تا ته ستا دا حسان کومه بدله درکوله ، دهغې نه موڅو ځله زیاته بدله درکړې ده. خوبیا هم زه دخپلې ښځې او زوې د صدقې له پاره ستا ژوند ښنم.... هو که چیرې د لمر خاته نه وروسته مې په قسطنطنیې کې وکتلې نو دټول ښار پولیس به ستاپسې واچوم او تا ته به همغسې چې مناسب وی سزا درکړم.»

قاسم هم په خپلو لاسو کې لوڅه توره نیولې وه ، خو خپله توره یې د زمکې لورې ته کړې وه اوبریټا ته یې په حسرتناکه سترګو کتل. د بریټا مخ د غم او خفګان څخه بلمنګه شوې و. نن هغه دقدرت په واسطه د یوه دردناکه منظر یوه برخه ګرځولې وه. هغې ته په دواړو حالاتو کې غم او مصیبت ور په برخه کیده. رومیل غوښتل قاسم رسوا کړي او وېې کاږي.. خو بریټا ته په حقیقت کې خپل ورور همدا نن تر لاسه شوې و. بریټا دقاسم سره خپل ټول خفګان پاې ته رسولې و ، خو اوس به یې څه کولې ، ځکه یوې لورې ته یې خاوند و اوبلې لورې ته یې محسن. بریټا په ډیره عاجزانه توګه دخپل خاوند لورې ته وکتل اومنډه یې کړه دهغې په پښو کې کیناسته.

« رومیله ! دخداې له پاره قاسم ته هیڅ مه وایه. دا به ولاړ شي ، زه ژمنه کوم چې دا به ولاړشي..»

خو پخوا تر دې چې هغه خبله خبره پوره کړې قاسم ورته وویل:

تاسې اندیښنه مه کوئ.. زه له دې ځایه ځم ، زه دسهار پورې هم نه پاته کیږم. زه همدا اوس له دې ځایه ځم خو دتلو تلو په وخت کې یوه خبره ضرور کوم اوهغه دا چې « ماتاسې ته هیڅ ډول دوکه نه ده درکړې. زه ډیر ستر مقصد لرم او تاسې به یې ډیر ووینئ. زه به تاسې تل یادوم. او که چیرې مونږ قسطنطنیې ته دفاتح په څیر راغلو نو زه به تر ټولو لمړۍ له تاسې سره دکتلو له پاره راځم...»

اوس نو له دې ځایه دقاسم له پاره تلل مناسب و. ځکه چې اوس ورته رومیل د تللو اجازه ورکوله. خو کله چې سهار رومیل ته د ډیمونان اودهغې دراهبانو د وژلو خبر تر لاسه شي نو شوني ده چې هغه وخت به قاسم ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرون تللو اجازه هم ور نه کړي.. خو قاسم ددې نه ډاډمن و چې که رومیل د ډیمونان د وژلو خبر واوري نوبیا به یی هم د افشا کولو څخه ډه ډه وکړي.. او که نه هغه به په خپله په کې راګیر شي.

شهنشاه به په ډاډمنه توګه هغه ووژنې ځکه چې هغه په خپل کور کې د سلطان یوه خطرناک جاسوس ته د ځآې د ورکولو دروند جرم کړې و . همغه و چې قاسم خپل سامان را پورته کړ او درومیل داصطبل نه یی خپل آس راپرانیست او د شپې په تیاره کې روان شو . بریتیا اورومیل هغه په ډیرو دردناکو سترګو کوت ..... هاې ... دا مذهب څومره ستر دیوال ګرزیدلي دې . د دواړو خواو انسانان یوبل غواړي خو مذهب لکه د سیسی د دیوال پهڅیر ددوې تر منځ حایل دې. بریتیا دقاسم دجدایی منظر و نه شو کتلې ، سلګې یی وهلې اودخپلې کوټې په لور یی منډی کړې.. قاسم رومیل ته هم په اخري ځل وکتل او دهغوې دانګړ ددروازې څخه بیرون شو ....

بله ورځ سهار د ډیمونان اودهغه سره یو ځاې د راهبانو دوژلو خبر په ټول ښار کې له لکه د اور په څیر خپور شو . دهمدې سهاره خبرې او اوازې خپرې شوې وې چې درومن کتولیک جاسوس د ایاصوفیاء ستر بطریق په ډیره وحشیانه توګه وژلي دې. ویل کیده چې ددې بطریق سره دوه راهبانې او یو کوچوان هم په ډیره بده توګه وژل شوي دي. د ښار کوڅیو کلیساو دخلکو په راپارولو کې لږ ځنډ هم و نه کړ او د ماسپښین پورې د یونانی کلیسا پنځه نوي سلمه پادریان دزرګونو خلکو سره یو ځاې دشاهي ماڼۍ تر مخې موجود وو. دشهنشاه ساتونکې ډلې دغه مظاهرین د شهنشاهي ماڼۍ څخه لرې ساتل. خلکو په ډیر جوش اوحذبې سره د کتیولیک چرچ په خلاف نارې وهلې او د روم پاپا ته یی ښکنځلې کولې. نن په قسطنطنیه کې درومن کتولیک چرچ ټول پادریان اوراهبان چې همدا اوس اوس د شهنشاه په بلنه را غلي و دخلکو د قهر اوغضب نه پټ پراته و . دروم دپاپ ځانګړې نماینده « کارډنیل اسیډور» په خپل د خپل ځان دخوندي ساتلو په خاطر د شهنشاه تر څنګ ناست و . دښار پولیسو د مظاهرینو دکنترولولو هڅې کولې. خو دخلکو د احساساتو توپان همدا سې را خوټیده . وزیراعظم شهنشاه ته مشوره ورکړه چې سمدلاسه دروم پادریان بیرته و استوی ، خو قسطنطین داسې کار نه غوښت چې تر سره شي. ځکه هغه غوښتل ددواړو کلیساو تر منځ سوله او مصالحت رامنځته شي. هغه غوښتل څو ورځې وروسته د ایا صوفیا په ستره کلیسا کې ددواړو مذهبونو دخلکو ترمنځ ستر غونډه جوړه کړي او د غونډی مشری یی هم « کارډینل سیډور» ته ورسپارلې و . خو داسې معلومیدل چې اوس نود شهنشاه په ټولو هڅو باندې سیلۍ راغلې وي. بلاخره شهنشاه مجبور شو چې پخپله د خلکو مخې ته ودریږي، هغه دخپلې ماڼۍ په بلخانه کې و دریده او په لوړ اواز یی وویل:

« د قسطنطنیی خلکو !

زما خبره په غور سره واورئ ! زه خو وایم چې دا هر څه چې شوي دي دعثمانیانو یو سازش دي...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په همدې توګه يوه اوږده وينا وکړه او په دې توګه يې خلک بيرته خپلو کورونو ته و ليږل. خو حقيقت دا و چې د شهنشاه د وينا څخه ډير لږ خلک ډاډمن شوي و.

بريټا او روميل د ډيمونان د وژلو د خبر د اوريدو سره سم بې هوشه شانته شول اوبيا دواړو يوه بل ته په ډيره بې وسۍ سره کتل. روميل د مذهب سره هيڅ مينه نه درلوده. په دې خاطر هغه د ډيمونان وژنه دومره جدي وانه خسته. خو بريټا داسې وه لکه څوک چې په غشي لګيدلې وي.

هغې ته يوې لورې ته مذهب و اوبلې لورې ته احساسات و. دروميل په زړه کې هرو مرو دومره انديښنه وه چې که چيرې د قتل د پلټنې مخ که دهغه د کور لورې ته شو نو هغه به څه ځواب ورکوي، ځکه چې دايا صوفيا سپنه بګۍ دهغوې دکور ترمخه نژدې نيم ساعت ولاړه وه..... خو دا به هسې يو اتفاق و چې د پلټنې مخه د هغې کورته را ونه ګرزيده، په خپله د ايا صوفياء بطريق اعظم ويلي و چې ډيمونان په اخرې وختو کې ديوه پادري په بلنه دهغه ځاې ته ورغلې و. خو دا يې نه وويلې چې دکوم پادري په بلنه. دقاسم پلان همداسې و چې دډيمونان د قتل يوه معما پاته شي. دقسطنطنيې پوليسو خپلې ټولې لارې ګودرې و لټولې خو د قاتل په اړه يې هيڅ تر لاسه نه کړه. ان تر دې چې څو ورځې تيرې شوې اود کليسا د غونډې ورځ سر ته را ورسيده.

د کليساو د غونډې څخه يوازې درې ورځې مخته قاسم يو ځل بيا د ايا صوفيا ترمخه ودريد. په دې وخت کې هغه په يوه سراې کې اوسيده، اوخپل کار يې لکه دپخوا په څير دوام ورکړې و. هغه په همدې ورځو کې په قسطنطنيه کې د ميشتو مسلمانو تاجرانو سره هم اړيکي غزولي و. څه پټ کارونه يې هم کړې و چې پايلې يې ډيرې ژر مخته راغلې. هغه خپل کالي هملته په سراې کې اينبودي و، نن قاسم اياصوفيا ته د ورننوتلو له پاره راغلې و، اس يې هم له ځانه سره نه درلود، په خپله غاړه يې يوځل بيا د پادريانو صليب را ځړولې و، خو دا ځل يې د رومن کتوليک د صليب په ځاې د اياصوفياء د يوناې کليسا صليب په غاړه کې ځړولې و. قاسم په ساده او پاک لباس کې و، په سر يې شنه قيمتي خولۍ په سرکړې وه. دچرچ په ډير ښکلي باغ کې تيريده او مرکزي دروازې ته ورسيد. ددروازې دواړو خواو ته ډير ارزښتناکه کاني نصب کړل شوي و، تر څنګ يې درويشي لرونکې ساتونکي د اوږدو نيزو سره يوځاې ولاړ و. دا ساتونکې د زرو کالو راهيسې دهمدې تيږو تر څنګ ولاړ وي او پهره کوي.

قاسم په ډيره بې پرواهۍ سره ولاړ او رچرچ ته ورننوت، مخې ته يې يو ډير پراخه سالون راغې چې مربع شکله و.

د قاسم ترمخه ۱۷۰ ستنې د « ابوالهول» په څير ولاړې وې. په سالون کې دعبادت کونکو له پاره ډيرې قيمتي چوکۍ اينبودې وې چې د ټولو مخونه د شرق لورې ته و و. ددې نه علاوه د اياصوفيا عمارت تر ډيره پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غځیدلي و. د سالون څلورو خواو ته دمرمر تیرېي ایښول شوي و ې ، په لارو کې یې د راهبانو ، اوپادریانو له پاره پراخه دفترونه جوړ کړل شوي و ، ددې سالون په دویم منزل کې ستر ستر پادریان اوسیدل ، د دویم بطریق اعظم د اوسیدو خونه هم هملته وه. د چرچ د ټولو ښځو راهبانو داوسیدو خوني هم په دویم منزل کې وې ، دې راهبانو ته یې «نن» یا «سستر» ویلې. هغوې به سپین کالی اغوستل او د کمیسونو غاړې به یې سور رنګه وې. هغه پیغلې به چې راهبانې ګرزیدلې نو هغوې به ددنیا د ټولو خوشحالیو څخه بې برخې ګرزیدلې. خو څوک پوهیدل چې په دې سپینو کالیو کې ملبوسې «ننني» ،د چرچ د تیاره کمرو په داخل کې خپل لباس په سور رنګ ککړوی.

قاسم ولاړ اوهلته په لمړیو څوکیو کې په یوې کیناست. تر مخه یې د سیدنا عیسې علیه السلام او سیدنا ابراهیم علیه السلام فرضی مجسمې نصب وې. په یوناني کلیساو کې دغسې فرضي مجسمې نصبیږی. قاسم په ډاګیزه توګه په خپل عباد ت کې مشغول و. هغه تر ډیره وخته پورې په همدې حالت کې ناست و ، سترګې یې پټې کړې وې او داسې یې ښکاره کوله چې مناجات لولي. خو په حقیقت کې هغه دمارسی په اړه فکر کاوه. ځکه مارسي په همدې چرچ کې راهبه وه. دهغه وخته چې هغه دې چرچ ته ور ننوتې و نو د ویني دوران یې زیات شوې و ...... هغه نه پوهیده چې څه وخت به یې مارسی مخې ته راځي. هغه تر یوه ساعته پورې ټیټ سر هملته ناست و. په دې وخت کې په ناڅاپي توګه چا په اوږه باندې و ټپاوه. دقاسم وجود باندې یخنې راغله. سترګې یې پرانستې ، ویې کتل چې دا د یوه زوړ فادر لاس و. دهغه په مخ باندې د شفقت او مهربانۍ نښې نښانې وې ، دا دایاصوفیا یو پخوانې زوړ پادري و. قاسم ته دهغه په کتلو سره خپل پلار هشام تر سترګو شو او په خپل زړه کې یې دې پادرې ته ډیر ښه احساسات را وپاریدل. قاسم په خندا شو ، نو زوړ پادري هم وخندل.

« ماته فادر بروس وایی. زما عمر اویا کاله دې...... داسې بریښې چې ته دلته میلمه یې. دکومه ځایه راغلې یې.؟»

کله چې دې زوړ پادرې قاسم ته په ډیر شفقت سره داخبرې کولې نو قاسم ورته په ډیرې عاجزۍ سره وخندل او ورته یې وویل« درونده پلاره ! زه د تهریس د چرچ څخه راغلې یم دیسوع مسیح په خدمتګارانو کې شامل یم ، او د خپل مرکز دپایښت له پاره دعا کوم...»

«د تهریس چرچ......هغه......هغه چې بشپ یې لیمارک دې»

قاسم سمدلاسه ځواب ورکړ ، « هو ! زه د عزتمند لیمارک په اجازه دلته قسطنطنیې ته راغلې یم. هغه ماته زما دراتلو په وخت کې د کلیسا بطریق اعظم له پاره یو لیک هم راکړې دې .»

د تهریس کلیسا دعثماني حکومت په واکمنۍ کې پرته وه ، هلته حکومت د عثمانیانو سره و خو د تهیریس ډیرکې خلک عیسویان و. قاسم په دې خاطر د تهریس نوم واخست چې هغه دهغې ځایه څخه پوره پوره خبر

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلود. دتهریس دکلیسا د بشپ لیمارک سره ډیمونان نیغ په نیغه اړیکي درلودل. قاسم د لیمارک له اړخه لیک هم پخپله لیکلې و ، دقاسم دخبرو د اوریدو وروسته زوړ پادري ډیر خوشحاله شو .او قاسم ته یې د راپورته کیدو او دهغه سره د ورغاړی وتو له پاره غوښتنه وکړه. دلږ ځنډ وروسته قاسم د هغه زوړ پادري سره یو ځای د بطریق اعظم د خونې په لور روان و ....

دبطریق اعظم د اوسیدو د ځای په کتلوسره قاسم سخت حیران دریان پاته شو ، ځکه دا دکوم پادشاه دخوب دځای څخه کمه نه وه. دپادري په دورازې باندې ساتونکې ولاړ و. د دې بطریق دغه خونه په حقیقت کې یو لوې سالون و ، چې په کې یوه ستره قالینه غځیدلې وه. کړکیو ته یې د اطلس او وریښمو پردې را ځړیدلې وې ، په چت کې یې قیمتي فانو س را ځوړند و چې د قیمتي تیږو یاقوتو څخه جوړ شوې و . دپردو نه مخته وروسته د بطریق اعظم ځانګړې خادماني وې چې په خپلو خپلو کارونو کې مصروفه وې. یوه ډیره ښایسته خادمه چې د ننانو لباس یې اغوستې و ، دغه زوړ بروس او قاسم دواړه له ځانه سره دبطریق اعظم د لیدلو کمرې ته یې یوړل. هغې دغه دواړه د بطریق د کمرې د ښایسته دروازې ترځنګ پریښول اوبیرته راستنه شوه. بروس دروازه پرانسته اودننه ورننو ت.

دکمرې دغربي دیوال سره یو ډیر ستر تخت ایښوول شوې و چې دواړو خواو ته یې دبطریق اعظم ښایسته خادماني ولاړې وې ، پخپله بطریق په دغه تخت باندې ناست و ، ډیر ساده لباس یې درلود، بطر یق قاسم اوبروس ته د کیناستو حکم وکړ ، هغوې هم هلته په هغو ارامو کرسیو کیناستل ،بیا نو بطریق د بروس څخه وپوښتل:

« بروسه څه خبره ده ؟ څنګه راغلی یاست ؟ اودا له تاسره راغلې میلمه څوک دې ؟»

« اسماني پلاره ! دا ځوان بشپ د لیمارک د چرچه راغلې دې چې « فادر ایرون » نومیږي. او له ځانه سره یې د بشپ لیمارک له اړخه یو لیک تاسې ته هم راوړې دې.»

بطریق سخت متوجه شو او د قاسم په لور یې وکتل. اوبیا یې په سخته لهجه وویل.

« دبشپ لیمارک خط....؟ چیرې دې هغه خط ؟.....»

بطریق اعظم په دې پوهیده چې بشپ لیمارک یواځې د ډیمونان په نامه لیکونه لیکل. خو د بدقسمتۍ څخه چې بطریق اعظم د بشپ لیمارک د لیکونو سره بلدتیا نه درلوده. اونه یې کله دهغه لیک کتلې و. په اصل کې دغیر ملکي جاسوسانو سره یواځې ډیمونان اړیکي درلودل. که څه هم بطریق اعظم د اسلام په دښمنۍ کې د ډیمونان څخه څو قدمه مخته و خو دعثماني سلطنت تر کنترول لاندې ټولې کلیساوې ډیمونان کنترولولې. په دې خاطر د بشپ لیمارک د لیک په کتلوسره هغه لږ څه اندیښمن شانته شو . اوپه دې فکر کې شو چې اوس به د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو سیمو څخه لیکونه او پیغامات دهغه لورې ته راځي ، څکه ډیمونان له منځه تللي و . دبطریق اعظم له پاره دا کار ستونزمن و ،په هرصورت هغه د بشپ لیمارک لیک رااخست او ويې لوست. په لیک کې راغلي و:

« دعزتمند ، مقدس پلار !د قسطنطنیې د کلیساګانو دمشر ، د ایاصوفیا د بطریق اعظم په نوم !

...... د یسوع مسیح ددین د خادم او د تهریس دشاوخوا دکلیساګانو دمسؤل بشپ لیمارک له اړخه... هولي فادر ! دغه څوان فادر ایرون ستاسې په خدمت کې حاضر دي د معزز ډیمونان د شهادت نه وروسته ما دډیر غور اوفکر نه وروسته پریکړه وکړه چې دي ځوان ایرون ته هلته په ایا صوفیا کې سخته اړتیا ده.

ایرون زما په لاسو کې را لوي شوي او ځوان شوې دي او زه دهغه له اړخه هر ډول مسؤلیت منلو ته تیار یم ، فادر ایرون د مختلفو وړتیاو نه ډک ځوان دې ، چې هیله ده چې ستاسې تر سیورې لاندې په پاته کیدو سره به د هولي چرچ له پاره ډیر زیات ګټور ثابت شي....

په مناجاتو کې ددعاو دغوښتنې سره یو ځاې

فقط

د تهریس د کلیساو بشپ.....لیمارک»

د لیک دلوستلو سره د بطریق اعظم په مخ کې دلکیرو زیادښت را ته. هغه د لیک په اخر کې لګیدلی مهر ته په ډیر غور سره وکتل ، دا مهر څو ورځې مخته په قسطنطنیه کې یوه ساده شکلې زرګر ته د ډیرو پیسو په ورکولو سره جوړ کړې و .....د مهر دکتلو وروسته بطریق اعظم ته لږ څه ډاډ ور په برخه شو خوبیا یې پوره تسلي و نه شوه ، په خپلو کوچنیو کوچنیو سترګو یې قاسم ته وکتل اوبیا یې ترې وپوښتل:

« ګوره ځوانه ! نن سبا په قسطنطنیه کې پخوانیو پیژندګلوو کسانو ته هم د شک په سترګو لیدل کیږي ، مونږ یوازې د لیمارک د لیک په کتلو سره په تا نه شو ډاډمن کیدې . له تاسره بل څه داسې ثبوت شته چې هغه ثابته کړې چې ته د تهریس دکلیسا څخه راغلې یې.»

قاسم و درید او ددرنښت په خاطر مخکې لورې ته ورښکته شو اوبیا یې د بطریق اعظم تر مخه غرض وکړ: « مقدسه پلاره ! تا سهی خبره وکړه .... زما سره ددې خبرې حل دادې چې تاسې ما د ایاصوفیا په بندي خانې کې بندي کړئ اوپه همدې وخت کې خپل قاصد ولیږئ او د تهریس دچرچ نه یې تائید راوړئ ، زه به په دې اړه هیڅ ډول شکایت و نه کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بطريق اعظم قاسم ته پـه ستايونکو سترګو وکتل. خودهغه مکار د ډاډ له پاره لا تر اوسه هم د څه شک لرې کولو ته اړتيا وه. په دې خاطر هغه وويل:

« بلکل سهي ده ...... همدا لاره چې تا وښووله سهي لاره ده .... مونږ د ليمارک څخه ستا په اړه د ځواب د ترلاسه کولو پورې تا د ايا صوفيا په بندي خانه کې اچوو.»

هغه غوښتل د قاسم عکس العمل ووينې.. خو قاسم داسې کوچنې جاسوس نه و چې د بطريق اعظم په جال کې راو نښلې. قاسم خپل ځان همغسې وساته. بطريق اعظم تر دې پورې مخته ولاړ چې وسله وال دروازه چيان يې هم د قاسم د نيولو له پاره راو بلل. خو کله يې چې وکتل چې قاسم د ډېر نه مس نه شو نوبيا بطريق اعظم و خندل او دروازه چيانو ته يې د بيرته تللو حکم وکړ اوبيا يې قاسم ته په ډېره نرمه ژبه وويل:

« نه مونږ تا نه نيسو. که چيرې ته ليمارک راليږلې يې نويقينا چې دا به د قسطنطنيې له پاره ګټوره وي....ښه شو چې ته راغلې.... په عثماني سلطنت کې زمونږ د سلګونو کليساګانو مسؤل ډيمونان و. خو د ډيمونان نه وروسته مونږ ته دا ستونزمنه ده چې مونږ د عثماني سلطنت دخورو ورو سلګونو کليساګانو کار سنبال کړو .....که څه هم ته لا تر اوسه پورې فادر يې. او د ډيمونان ځاي نه شې نيولې خو ته به نيغ په نيغه زمونږ تر لاسه لاندې دعثماني سلطنت دکليساګانو دکارو په تر سره کولو کې زمونږ سره مرسته کوې. په دې اساس زه غواړم تا د خپل ځان له پاره دخارجي کليساګانو د سلاکار په څير و ټاکم. درې ورځې وروسته دلته دکليساګانو تر منځ غونډه جوړيدونکې ده نوکه چيرې په دې وخت کې د شرقي کليساګانو خبره منځته راغله نوبيا ماته ستا د مشورې اړتيا وې ، ايا ته ددې کار له پاره خپل ځان وړ ګڼې...؟»

قاسم په زړه کې د خوشحالۍ نه ګوړې ماتولې. هغه هيڅ هيله نه درلوده چې هغه به په دومره مهم کار باندې ماموريږي ، هغه خو غوښتل چې په يوه ډول ددواړو کليساګانو تر منځه غونډه سبوتاژه کړي. په دې اساس يې سمدلاسه وويل:

« هو ! مقدسه پلاره ! زه تاته همدا اوس ويلې شم چې ايډريانوپل ، تهريس ، سربيا ، بوسنيا ، واليشيا ، او د البانيا نه علاوه د اناطوليه دساحل تر څنګ څنګ د « دې هولي ارتوډکس» څلور سوه کليساګانې دې،او دا ټولې د اياصوفيا په واسطه کنټروليږي. اوبيا دا ټوله سيمه يواځې د څلورو يوناني الاصل بشپانو له خوا سنباليږي..... زه غواړم يواځې د يوه چرچ په اړه تاسې ته ، ستا سې دمعلوماتو په خاطر تفصيل بيان کړم ، ددې نه علاوه دسلطان محمدخان او مسلمانانو په اړه زه هم ډير معلومات لرم....تر هغې چې دعيسوي ښوونو پورې اړه لري نو د خداې په کرم چې زه په هغې کې هم دهيچا څخه کم يا وروسته نه يم پاته شوې.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په ډېر تفصیل سره بطریق اعظم ته ځواب ورکړ.او دلمړي ځل له پاره یې د بطریق اعظم په سترګو کې ډاډ او اطمینان وکوت. دا دقاسم خوش نصیبي وه چې د غونډې د پیلیدونه یوائې درې ورځې مخته هغه په دومره لوړ مقام باندې و ټاکل شو. اوس نو هغه ته په ډېر احتیاط سره په دغه منصب باندې کار کول وړ په غاړه و. خو هغه لا تر اوسه د یوې خبرې څخه ډېر زوریده اوهغه دا چې هغه وارخطا و چې مارسي به یې کله تر سترګو کیږي.

قاسم په خپلو خیالاتو کې ورک و چې په دې وخت کې پرې بطریق اعظم ور غږ کړ « سهي ده. ایرون زویه ! زه به دخپلې خونې سره څنګ کې ستا دخونې او د اوسیدو د ځاي له پاره هم حکم وکړم. ته به دهمدا نن څخه د ټولو پیغامونو د اخستو مسؤل یې. سمدلاسه خپل کار پیل کړه ترڅو مونږ د رومن کتولیک دخلکو تر مخه خپل ټول معلومات په پوره شان وشوکت سره وړاندې اوپه غونډه کې په پوره دبدبې سره کینو.»

زوړ بروس یو ناڅاپه د بطریق نه وپوښتل چې « مقدسه پلاره !..... ایا په دې غونډه کې به دقسطنطنیې پادشاه هم ګډون کوي....؟»

« هو ! شهنشاه به درې وروسته دلته ایا صوفیاته راځي ، خو ماته د رومی کارډینل سیډرو تر مشری لاندې په دې غونډه کې کیناستل خپل سپکاوې ښکاري. په دې خاطر زه غواړم چې پخپله دشهنشاه د صدارت لاندې ددې غونډې د جوړیدو وړاندیز وکړم »

د قاسم په زړه کې د خوشحالۍ ډیوه رڼا شوه. هغه وکتل چې ددوې تر منځ د خپلمنځې نفرت زمکه لا د پخوا څخه تیاره شوې ده. قاسم ته یوائې دفصل کشت ته اړتیا وه. قاسم په ډېر افسوس سره وویل:

« اوهو ! مقدسه پلاره ! دا ته څه وایی ؟ایا قسطنطین ددې غونډې مشري کارډینل اسیډرو ته ورسپارلې ده. اوس خو به د رومي کلیسا خلک دخوشحالۍ نه په کالیو کې نه ځاییږي. مقدسه پلاره ! ته پوهیږې چې د فادر ډیمونان د وژلو مسؤلیت هم د همدې خلکو په غاړه دې. په داسې حالاتو کې به مونږ څنګه دا وزغمو چې کارډینل دې زمونږ ددې سترې غونډې مشري وکړي ، ته هرو مرو په دې اړه یو څه وکړه.»

په بطریق اعظم د قاسم خبرې ډیرې ښې ولګیدې. په حقیقت کې هغه پخپله ددې غونډې مشرۍ ته بېې وهلې وې. هغه د ایاصوفیا مشر و نو څنګه به یې دا زغملې وې چې دروسی کلیسا یو معمولې کارډینل دې ددې په شتون کې دداسې یوې مهمې اوسترې غونډې مشري وکړي. هغه خو د رومي کلیسا پنځم پوپ جان نکلسن هم دخپله ځانه ښکته ګاڼه. نوبیا به دده ترمخه دیوه کارډینل څه حیثیت وي ؟ دقاسم دخبرو څخه هغه داسې احساس کړه چې د ډیمونان د وژلو وروسته د مشرۍ له پاره په شهنشاه باندې به لږ څه فشار راوړل د پخوا په نسبت اسانه وی. په همدې خاطر یې قاسم ته افرین ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ایرونه زویه ! زما په زړه کې خو تاته ډیرې هیلې راپیدا شوې. خداې دې وکړې چې ته په هغوې هیلو باندې پوره پوره وخیژې. ته به داسې وکړې چې همدا نن شپه به زما د نماینده په څیر دقسطنطنیې د فوځونو دمشر سپه سالار «ګرانډ ډیوک نوټآراس» کورته ورشې او دهغه سره به ووینې. او هغه به د ایا صوفیا د دریځ څخه خبر کړې. هغه ته ډاګیزه کړه چې د ایاصوفیا دبطریق اعظم په شتون کې کارډینل سیډرو ته د غونډې مشرې ورکول د ایاصوفیا له پاره سپکاوې دې ، زه هیلمن یم چې سپه سالار به زمونږ ملاتړ وکړي ځکه چې نوټارس یو سخت مذهبی انسان دې او دیوناني کلیسا سخت پیرو دې.

قاسم ته داسې ځرګنده شوه لکه لاټرې یې چې راوتلی وي ، هغه ته داسې وبریښیده لکه په ریښتیا چې دقسطنطنیې د خاتمې او دقیصر د هلاکیدو وخت رارسیدلې وي. هغه ته د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا مبارک حدیث په یاد راغې چې ویلي یې وو.....« اذا هلک قیصرا ، فلاقیصر بعده ..... کله چې قیصر هلاک شي نو دهغه وروسته به بل قیصر نه راځی ...» هغه په دې فکر کې و چې په هر قدم کې د خداې ملاتړ ورسره دې. هغه د بطریق اعظم حکم ته لبیک ووایه ، او سپه سالار نورټاس دکور په لور د روانیدو له پاره یې ځان تیار کړ. ددې وروسته بیا د بطریق اعظم او قاسم تر منځ په ډیرو امورو باندې خبرې اترې وشوې ،نژدې یو ساعت بطریق اعظم قاسم ته ک دخپلو راتلونکو پلانونو په اړه خبرې اولار ښوونې کولې. اوبیا بطریق اعظم قاسم ته د تللو اجازه ورکړه.

دبیرته راستنیدو په وخت کې دقاسم سترګې د ایاصوفیا په دروازو او دیوالو باندې ګرزیدې. هغه به په هر موړ کې چې راګرزیده زړه به یې ټکان خوړ .... فکر به یې کاوه چې په دغه بل قدم کې به مارسې ورسره مخ کیږی. ....خو مارسې ورته تر سترګو نه شوه. دبطریق خادمانو قاسم دخپلې کوټې په لور رهی کړ. قاسم ته یې یوه پراخه او هوا لرونکې خونه ور وښوده چې په کې د ژوندانه ټولې اسانتیاوې موجودې وې. دا د قاسم د اوسیدو ځاې و ، چې اوس د تهریس دپادري ایرون ترنامه لاندې راغلې و. او د بطریق اعظم وفاداره سلاکار ګرزیدلې و. لږ وخت لا نه و تیرشوې چې زوړ بروس له ځانه سره یوه خادمه او یو خادم دقاسم کوټې ته راوړل. او ورته یې وویل :

« بطریق اعظم دغه دواړه ستا د خدمت له پاره را استولې دي.....دوې به هر وخت ستا په خدمت کې حاضر وي.»

زوړ بروس ولاړ او قاسم دهغوې دواړو خادمانو څخه دهغوې د نومونو په اړه وپوښتل ، د پیغلې نوم سونیا او د هلک نوم ډیوډ و. سونیا د والیشیا اوسیدونکې وه اودمور وپلار د مړه کیدو نه وروسته په نرۍ کې ځانته پاته شوې وه. بیا دزمانې دپیښو څخه د خوندي پاته کیدو په خاطر یې هوډ وکړ چې دکوم چرچ دخدمت له پاره به ځان وقف کوي. همغه و چې ایا صوفیا ته راغله. ډیوډ دجرمنی اوسیدونکې و چې په خپل تیر ژوند کې د یوه ظالم یهودې تر لاسو لاندې را پورته شوې و، کله چې د ایاصوفیا یو پادري جرمنی ته ولاړ نو هغه ډیوډ ته د مسیح

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددین د منلو بلنه ورکړه ، ډیوډ چې دغلامۍ څخه نور تنګ ته راغلي و دغه بلنه سمدلاسه و منله. بشپ د غه ظالم یهودی ته د کلیسا پیسو نه رقم ورکړ او ډیوډ یې دهغه د غلامۍ څخه ازاد کړ او د ایاصوفیا په غلامۍ کې یې را ګیر کړ.

سونیا یوه ښکلې نجلۍ وه ، کله به یې چې خندل نو دمخکې ژامې غاښونه به یې لکه د مرغلرو په څیر تک سپین ځلیدل ، قاسم دواړه خادمان په کمرې کې د اړتیا وړ شیانو په برابرولو مؤظف کړل ، او پخپله هغوي ته د څه ویلو پرته د خپلې کمرې څخه بیرون ووت. هغه ولاړ تر څو د سراې څخه خپل ضرورې سامانونه راټول اودلته یې راوړي...

تر ماښامه پورې قاسم په ایا صوفیا کې په ډیره ښه توګه میشت شوي و. یو یو کس یې وکوت خومارسي یې تر سترګو نه شوه .نوره یې نو دصبر پیمانه ډکه شوې وه. هغه دلته دتهریس دپادري په توګه راغلي و په دې خاطر یې د چا څخه د مارسی په اړه پوښتنه هم نه شوه کولای. او په ځانګړې توګه خو یې په خپلو خادمانو باندې لږ څه باور هم نه شو کولای. ځکه چې هغوي دواړو ددې دیوه یوه قدم خبر بطریق اعظم ته ور رساوه .په داسې حالت کې به یې څه کړې وي...... د ډیرې ناارامۍ په فضا کې راپورته شو او په خپله خونه کې ګرزیده را ګرزیده. هغه خو خپله دنده په ډیره ښه توګه مخته وړله. خو دخپل محبت قرض یې هم ورکول غوښتل. څومره یې چې ژر غوښتل خپله مارسي وویني نو همغومره یې دمارسي د لیدلو سره واټن پیدا کیده. خو دستر مقصد دترلاسه کولو له پاره قاسم یو ځل بیا د صبر او استقامت هوډ وکړ. هغه د ماښام دمناجاتو په بهانه دخپلې کمرې څخه ووت او دبل منزل هغه ګیلرې ته ولاړ چې ډیرې قیمتي قالینې په کې خپرې شوې وې ، دغه ګیلرې دچراغونو په رڼا و کې ځلیدله. ګیلرې ډیره اوږده وه ، قاسم یې اخري برخې ته ورسید او بیا هلته را وګرزید او پښه نیولې شو. دلته یو ستر محراب جوړ کړل شوې و . په دې ګیلرې کې چې دکومو کوټو تر مخ محرابونه موجود وو نوهغه کوټې دسترو سترو خلکو د اوسیدو ځایونه و . قاسم دلته په دې خاطر تم شو چې هغه وکتل د یوه ستر محراب په فرش باندې ګڼ شمیر ښځې را ټولې شوې دې. او په یوه خاص ډول عبادت کې مصروفه وې. دوې ټولو یو ډول خاورین لباس په تن کړې و . قاسم ددې ښځو تر شاولاړ و . دغه ښځې همدلته دمحرابي برنډې په فرش باندې ناستې وې خو ددې محراب تر مخه دکوټې دروازه تړلې وه. قاسم فکر وکړ چې دا به دکوم عبادت کونکې راهب خونه وي چې ښځې مریدانې یې ترې بیرون ناستې اودهغه انتظار کوي. قاسم تر لږه وخته پورې همدلته ولاړ و اوبیا په خپل فکر کې ډوب شو.

دمناجاتو نه دفراغت وروسته بیرته راستون شو ،نوبیا دهمغه لارې څخه را تیر شو . خودا ښځې اوس هم همغسې ناستې وې ، قاسم چې دعبادت کولو دا شکل وکوت نو ډیر حیران پاته شو ،کله چې خپلې خونې ته راغې نوسونیا په کمره کې موجوده وه. قاسم هسې په سرسري توګه د سونیا څخه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« سونیا !.... دغه بل لورې....ګیلري په ښي لورې کونج کې ګڼ شمیر ښځې په یوې برنډې کې سره راټولې شوې دی او ټولنیز عبادت کوي. هسې پوښتنه مې کوله چې دا څوک دي ؟ ،،»

قاسم په لمړي ځل د سونیا نوم اخستې و . دهغې په مخ باندې دخوشحالۍ نښې را پیدا شوې ،بیا یې په ډیره معصومه توګه قاسم ته وکتل او ورته یې وویل:

« بلې ! هغوې !...هغه ښځې دې چې دسسټر میري مریداني دي. هغوې د ایاصوفیا تناني یا راهباني نه دي بلکه د قسطنطنیې عزتمندې ښځې دي چې د سسټر میري په نوم ژوندۍ دې......»

قاسم نور څه اوریدل نه غوښتل. ځکه هغه ته د سسټر میري نوم اخري لفظ ثابت شو ، دهغه په شریانو کې دویني ګردش نور هم تیز شو ، هغه د ډیمونان څخه اوریدلې و چې مارسي ته په ایاصوفیا کې ټول خلک سسټر میري وایي ، دقاسم په سترګو کې ځلا نوره هم زیاته شوه اودواړه لاسونه یې په اضطراري توګه په حرکت راغلل. هغه دخپلو لاسو ګوتې یو په بل کې سره ننویستلې اوبیرته ویستلې.... اوبیا دلږ ځنډ وروسته ، معلومه نه شوه ، چې ولې یې د سونیا له پاره غوره مالي پیل کړه.

« سونیا ! ته خو دومره حسینه اوښایسته یې چې ته باید دکوم شرقي هیواد شهزداګۍ وې. ستا په سترګو کې د بدخشان د لعلو په څیر ځلا ده. اوپه شونډو دې دګلابو په څیر سوروالې. زه چې تا وینم نوحیران پاته کیږم چې خداوند به ستا په جوړښت کې څومره روښنایانې را ټولې کړې وي......»

دا خبرې دیوه سړي له اړخه کلکه حربه شمیرل کیږي... یعني دکومې ښځې په دام کې د راګیر ولو له پاره دا اخرۍ حربه ده. او دا رېښتیا هم اخري حربه وه. په نړۍ کې هیڅ داسې ښځه نه شته چې په خپلې ستاینې باندې خوشحاله نه شي. که څه هم دا ستاینه په درواغو ، ولاړه وه او یا غیر متوقع هم وي. په هر صورت دادښځو کمزورې ده. قاسم هم د سونیا د همدې کمزورتیا نه ګټه پورته کول غوښتل. دقاسم دخولې څخه دغسې ناڅاپې او پرته له هیلې ستاینه اوریدل سونیا د نشو په زانګو کې وروغورزوله. دهغې یو لاس ناڅاپه دهغې په زړه کیښوول شو او غوښتل یې په ژبه څه ووایي خوژبه یې د څه ویلو نه وتلې وه. هغې قاسم ته دا ویل غوښتل چې ....ته ولې خاموشه شوې .....وایه اوهمداسې زما ستاینه وکړه .... دقاسم په څیر دښه قامت او قوارې انسان د قسمت خاوندانو ته تر لاسه کیږي. سونیا هم په خپل بخت باندې ونازیده ، کله چې قاسم دهغې هیجانې کیفیت وکوت نو پوه شو چې تیر یې په نښه لګیدلې دې. نوپه دې اساس یې ورته وویل:

« سونیا ته ډیره حسینه یې او ښایسته خلک درواغ نه وایي. ماته رېښتیا رېښتیا ووایه ،زما خدمت ته د رالیږلو نه مخته بطریق اعظم تاسو ته څه ډول هدایت کړی دي....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو سونیا دموم په څیر ویلي شوې وه. هغه به دقاسم څخه څنګه خبره پټه کړې وي ،همغه و چې سمدلاسه یې ورته وویل چې بطریق اعظم هغوې ستا د جاسوسۍ له پاره ټاکلي دي. قاسم په زړه کې خپل ځانته شاباش وویل . اوس نو هغه غوښتل سونیا نوره هم په اعتماد کې واخلي اودخپلو خبرو په جال کې یې راګیره کړي.خو قاسم ددې یوې خبرې ډیر خیال ساته اوهغه دا چې هغه په خپلو ټولو خبرو کې دې لورې ته هیڅ اشاره ونه کړه چې هغه په سونیا باندې عاشق شوې دی. ځکه هغه نه غوښتل کوم درواغ خبره دخولې وکاږي.. لږه شیبه وروسته سوینا د زړه او ځان دواړو له مخې د قاسم په مریدۍ کې راپریوتې وه. او کله چې هغه بیرته تلله نو قاسم ترې هسې په سرسري توګه وپوښتل چې:

«او هو ! ..... دا سسټر میري څوک ده.... ایا کومه راهبه ده...؟»

« هو ! هغه یوه البانوي راهبه ده ،خو دټولو راهباو څخه مختلفه ده. هغه چرچ ته دعبادت له پاره یوازې د یکشنبې په ورځ راځی ، پاته ټول وخت په بنده کمره کې ناسته وي. داسې بریښې چې دروحانیت کوم غټ پړاو ته رسیدلې وي، ځکه کله چې هغه لیکچر ورکوی نوټولې ښځې ورته ژاړي. د ښار ډیرې سترې سترې ښځې د سسټر میري څخه برکت تر لاسه کوی. یقین وکړه چې په ایا صوفیا کې دهغه درنښت او قدر د « مادر سوزینا » څخه هم ډیر دې.»

قاسم په پوره دلچسپۍ سره د سونیا خبرې اوریدلې. هغه حیران و چې مارسی په دې څوکالو کې څومره بدله شوې ده. معلومه نه ده چې قاسم څه فکر کړې و چې یو ځل بیا یې وپوښتل:

« ایا دهغې په لیکچر کې یوآځې ښځې ګډون کوي نارینه په کې نه وی...؟»

« هو ! بلکل نه ، هغه خو د نارینه و مخې ته بلکل راځی نه ، ډیر وخت په پرده کې اوسیږي. هو !.....کله کله دمیلې یا کرسمس په وختونو کې په ټولنیزو عباداتو کې ګډون کوې ، نوکله چې د حجابه پرته محفل دهغې مخ ووینې نو دسپوږمۍ په څیر روښانه مخ یې ټول محفل تر اغیز لاندې راوړي. سونیا دا اخری خبرې د شرارت له پاره په خندا خندا کې کولې.. ځکه هغې غوښتل د قاسم سره خپل ځان درسمیاتو څخه وکاږي. دقاسم سره هغه ښایسته ډیره و ځنډیده او غوښتل یې نوره هم هلته دهغه سره پاته شي. خو بیا هم په پوره نازړه توب سره ددروازې په لور ولاړه او دخوشحالۍ نه ډک زړه سره دهغه ځایه ووتله.

قاسم ته اوس دمارسي درک لږیدلې و. ددې خبرو په اوریدو سره دهغه په زړه کې نوې اندیښنې را وټوکیدې ،کله به یې فکر کاوه چې دا د البانوي کنیزې هغه لور نه ده چې د لاله شاهین په یادګار کې به یې ورسره کتلې. او کله به یې فکر کاوه چې مارسی اوس یوه باعزت او باوقاره راهبه ګرزیدلې په دې خاطر به دسسټر میری څخه دهغې بیرته مارسی ته راوړل شوني نه وي. هغه دا فکر هم کاوه چې ایا مارسي بیرته داسلامه ګرزیدلې او عیسویت

(c) ketabton.com: The Digital Library

یی خپل کړې دې ، حال دا چې هغه مسلمانه شوې وه او د اسلام لمرنی ښوونې یی هم تر سره کړې وې. خو زړه یی ځواب ورکاوه چې نه. مارسي اسلام نه پرېږدي.

د سونیا د تللو وروسته ، قاسم تر ډیره پورې په همدې خیالاتو کې ډوب و . هغه په همدې کشمکش کې و چې ډیوډ ورته د بطریق اعظم په لور د ورتللو پیغام راوړ. همدلته قاسم ته دا هم په یاد راغلل چې هغه خو به نن د فوځ سپه سالار «نورتیاس» سره د کتلو له پاره هم ورځي ، ټوپ یی کړ ، راپورته شو او د بطریق اعظم ځانګړې خونې ته ور روان شو.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډوډۍ په سر اختلاف

په قسطنطنیی کې د جنګ له پاره ځانونه تیارول په پوره بیړې سره روان و. دښار ټولو اوسیدونکو لکه د میږیو په څیر دمیوو او غلو په را ټولولو کې منډې ترړې وهلې. شهنشاه دغربي اروپا څخه د مرستو د ترلاسه کولو له پاره خپل تجربه لرونکي سفیران استولي و. هغه د «پوپ جان نکلسن» د ملاتړ د تر لاسه کولو له پاره د روم د کلیسا ټولې غوښتنې منلې وې او د هغې سره د یوناني کلیسا د یوځاې کولو هوډ هم ښوولې و. د «وینس» او «جینوا» بحري بیړۍ د فاسفورس ابنا ته را رسیدونکې وې، په قسطنطنیه کې دیوه لکو نه زیات خلک اوسیدل، دښار ټولو معمارانو د ښار دیوالونه ترمیمول. د اهنګرانو بازار شپه او ورځ پرانستې و او په سلګونو کار ګرانو شپه او ورځ د جنګ سامانونه تیارول. په ګولډن هارن کې پروت زنځیر نورهم غښتلې کړل شو، دښار د دیوال چې ځلوارلس میله نیم دایره شکله پروت و یوناقابل تسخیر دیوال و ګرزید. د دیوال شاوخوا ته یو ستر خندق هم وکندل شو چې د اړتیاو په وخت کې په کې د سمندر اوبه راپریښوول کیدې شوې، په دې توګه د ښار څلور واړه خواوې اوبه ګرزیدلې. د پخوانی تعمیر دوه ستر برجونه چې توپونه پرې ایښول شوي و له نوي سره مضبوط او مستحکم کړل شول.

د جینوا په فوځونو کې هغه مشهور او معروف سالار هم و چې «کمانډر جان جستیماني» نومیده. نوموړې داروپا ډیر میړنې جنګجو او تجربه لرونکې سالار و. شهنشاه جستیماني ته په نا ارامۍ سره انتظار کاوه، دهغه جهاز ډیر ژر د دانیال د دروازې څخه را تیریدونکې و.

مقصد داچې د قسطنطنیی خلکو د سلطان محمد د راتلو له پاره ځانونه پوره پوره تیار کړي و. د بله اړخه سلطان محمد خان هم په دې ښار باندې د یرغل له پاره دخپلو تیاریو په اخري پړاونو کې و. په دې خاطر چې هغه د قسطنطنیی د کلابندۍ په وخت کې بلې کومې لورې ته متوجه نه شي نو د کرمانیا دامیر سره یې سوله کړې وه اودهغه لور یې ځانته نکاح کړې وه. بیا یې د هنګري دپادشاه هونیاډې سره ددرې کالو له پاره س وله وکړه، هونیاډې دکاتولیک مذهب پیرو وو او دقسطنطنیی سره داختلاف په اساس یې د سلطان سره سوله وکړه. په دې توګه سلطان خپل شاته د شمالي اروپا ګواښونه تم کړل، خو د موریا سیمې ته یې چې هلته د قسطنطین بل ورور حاکم و د تجربه لرونکو سپاهیانو یو لښکر ورولیږه تر څو د اړتیاو په وخت کې دهغه د راتلو مخه ونیسي.

دفاسفورس په ابنا باندې د رومیلې کلات جوړښت هم په خپل اخري پړاو کې و، سلطان په اورنه کې اتیا زره سپاهیان را ټول کړل. خو لا تر اوسه دسپاهیانو د راټولو کار جریان درلود. ځکه سلطان پوهیده چې دقسطنطنیی د سوبې له پاره یوائې دعسکرو را ټولول بسنه نه کوي. په همدې خاطر د سلطان انجیر «اربان» شپه او ورځ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ستر او تباه کونکي توپ په جوړلو مصروف و ، تر څنګ یې دسلطان بحري بیړه هم په پوره تیزۍ سره د تکمیل په لور روانه وه.

د «اورنه» په سلطاني قصر کې د کوچني معصوم شهزاده د وژلو نه وروسته دملکې سروین حالت ډیر خراب شوې و. سلطان پخپله دملکې تر مخه حاضر شو او په دې پیښه یې خپل غم او ژور خفګان و ښود او هغې ته یې د هر اړخه ډاډ ورکړ چې دهغې کوچني شهزاده په وژلو کې دهغه هیڅ ډول لاس نه و. د سلطان مشهور سالاران «احمدکدک پاشا» او محمود پاشا» د فوځې تیاریو په لړ کې یو دبل نه مخته روان و. اغاحسن هم دیني چرې د ځوانانود روزنې له پاره د مصنوعې دیوالونو په ورختلو اودهغو څخه دتیریدلو تمرینونه کول. په دې تمرینونو کې داغا حسن په ګډون پنځه نور سالاران او دوه سوه غښتلې عسکر شامل و. اغا حسن پاته فوځ ته د غشي د ویشتلو او د توري د وهلو د فن روزنه هم پیل کړې وه. که له یوه اړخه په اورنه کې دهر وګړي په سترګو کې د جوش او ولولې احساسات تر سترګو کیدل نو دبله اړخه په قسطنطنیه کې دهر وګړي دسترګو اومخ څخه خاورې بادیدې.

قاسم د سپه سالار نورټاس میلمستون ته ورننوت. نو دهغه پوزې ته دشرابو بوې راغې. دروازه چې قاسم ته یوه ستره خوکۍ وړاندې کړه اوپخپله د سپه سالار نورټاس د رابللو له پاره دهغه خونې ته ورغې...... کله چې د پیړ او غټ وجود خاوند نورټاس د قاسم خواته راغې نوقاسم ور پورته شو اودهغه سره یې لاس ورکړ، خو نورټاس د شرابو په نشه کې مست و ، سترګې یې درنې وې ، دقاسم تر څنګ کیناست اوبیا په دروند اواز سره وویل:

« تاسې د بطریق اعظم ځانګړې نماینده یاست. په همدې خاطر زه یو ځل بیا میلمستون ته راغلم ، اوکه نه ستا څخه لږه شیبه مخته ما د شهنشاه ددوو کسو نمایندګانو سره پوره وخت تیر کړې و »

سپه سالار همدومره وویل اوبیا لاس ور اوږود کړ او یو ځل بیا یې دخپل ځان له پاره دشرابو پیاله ډکه کړه ، دسپنیو زرو جام یې راواخست او قاسم ته یې وویل:« بده یې مه ګڼه ، زه ډیر زیات شراب څښم ، اوبیا په ځانګړې توګه مې کله چې د سلطان محمدخان له اړخه د حملې کولو خبر اوریدلې دې نو په ذهن مې ډیر زیات دروندوالې راغلې دې.....په همدې خاطر ډیر څښم. زه نه غواړم چې زما په زړه کې دنوې ځوان سلطان څخه ویره راپیدا شي.....زه ډیر تجربه کاره یم ، او ته خو ما ډیر ښه پیژنې...»

دنورټاس د خبرو څخه څرګندیده چې هغه ډیر زیات شرا ب څښونکې دې ، قاسم د دې فرصت نه ګټه واخسته اوسمدلاسه یې وویل« درونده سپه سالاره ! ته یې بې شکه څښه. دشرابو د څښلو سره به ستا میړانه دوه هومره زیاته شوي ..... هسې خو هم ته ډیر میړنې اوبهادر انسان یې. ستا په شتون کې به څوک جرءت وکړي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقسطنطنيې په لور سترګې راپورته کړي ،خو تا د شهنشاه د نمايندګانو په اړه ماته څه ويل غوښتل. اوستا خبرې په نيمايې کې پاتې شوې....»

قاسم چې که وکتل چې نورټا د دې جام څخه هم څلور پنځه ګوټه وکړل نو دخپل مطلب خبره يې ورته وکړه ، اوس نو د نورټاس نشه نوره هم زياته شوې وه، دقاسم دخبرو په اوريدو ډير زيات خوشحاله شو ، دخوشحالۍ په ټال کې کيناست اوقاسم ته يې دهغه په ستاينې باندې افرين ووايه. دقاسم د خبروپه ځواب کې نورټاس په نشه کې به خبرو پيل وکړ:

« دشهنشاه نمايندګان !......هو ! هغوې بې عقله په دې خاطر ماته دلته راغلي و چې له ما وپوښتې چې د جنرال جستېماني د ښه راغلاست له پاره څه ډول تيارې ونيول شي ؟ .....اوس ته راته ووايه چې زه د يوه کوچني کلي د قومندان له پاره لاس په سينه دريدلې شم ؟ نوټارس دقاسم په سترګو کې سترګې ور ننويستې اودا خبره يې ورته وکړه.

« بلکل نه !دا کار خو د بازنطينی سلطنت د ډوبيدو په خير دې. ستا خبره سهي ده. د جينوا په څير د يوه کوچني رياست د قومندان بايد ستا په څيرد ستر سالار د حکم لاندې وي....تا دشهنشاه کسانو ته څه ځواب ورکړ.

قاسم د هر وخت څخه پوره پوره ګټه اخستله ، او د نورټاس د غوښتنوو سره سمه خبره يې کوله. اوس نو نورټاس په مکمله توګه د هوا په څپو سپور شوې و.

« واه ،...واه..... فادر! ته څومره نيک انسان يې. ته زما په دردونو ښه پوهيږې ، دهغه وخته راهيسې چې جستېماني د قسطنطينې په لور را خوزيدلې دې د شهنشاه په سترګو کې زما قدر را کم شوې دې. خو زه به په دې جنګ کې شهنشاه ته دا ډاګيزه کړم چې زه څومره ستر سالاريم....... هغوې چې نن سبا زمونږ په سرونو باندې مسلط شوې دي..... هغوې..... هغوې خو ته ښه پيژنې ..... زه دکارډينل خبره کوم......کاردينل اسيډرو .... غلط او ناولې انسان.....» سپه سالار نورټاس دخپلې نشې په وخت کې همغې لور ې ته ولاړ کومې ته قاسم دهغه بوتلل غوښتل. سپه سالار په خپله دکارډينل خبره راوسپړوده. په دې وخت کې ورته قاسم وويل:

« ته د کارډينل اسيډرو په اړه خبره کوې. زه خو پخپله په همدې لړ کې تاته راغلې يم ، ته خو خپل غم او درد د شرابو دڅښلو په نشه کې له ياده باسې ،خو بطريق اعظم داسې نه شې کولې..... خداوند دې خير وکړي ، معلومه نه ده چې په شهنشاه باندې څه شوې دي چې دقسطنطنيې دټولو امراو دسپکاوې له پاره په منډو تړړو کې مصروف دې. ديوې خوا يې تاته حکم کړې چې د يوه کوچني حنرال جستېماني د استقبال له پاره ځان تيار کړې اودهغه تر مخه ټيټ شې اودبلې خوا يې په اياصوفيا کې ددوا ړو کليساو د ګډې غونډې درابللو اعلان کړې دې اوبيا يې دهغې مشري هم کارډينل استيډرو ته روکړې ده . ته خو پوهيږې چې کارډينل د دروم دکليسا يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معمولي مامور دې. په داسې حال کې چې دبطريق اعظم دنده دټولې عيسوي نړۍ تر ټولو ستر دنده ده. همدا علت دی چې بطريق اعظم ډير زيات انديښمن شوی دی ، هغه دلته زه تاته په دې خاطر را استولی يم تر څو تا دبطريق اعظم د احساساتو څخه خبر کړم. دهغه فرمان دی چې د کارډينل مشري به د يوناني کليسا له پاره د سپکوالي سبب وګرځی.

قاسم دهمدې خبرو دکولو وروسته خاموشه شو .هغه دخپلو خبرو په وخت کې دنورټاس مخ اوذهن هم مطالعه کاوه . نورټاس پخپله يوناني و او سخت مذهبي انسان و. په دې اساس د يوناني کليسا دسپکوالې دخبرې د اوريدو سره سم په غضب شو او ويې ويل:

« هيڅکله هم نه ! زه به هيڅکله هم د « دي هولي ارتودکس » چرچ سپکوالې و نه زغمم. بطريق اعظم ته زما داپيغام ور ورسوه چې ته هيڅکله هم انديښمن کيږه مه. بلکه هغه ته زما له اړخه دا مشوره ورکړه چې هغه دې سبا د ښار د ټولو پادريانو اوراهبانو يوه ګډه غونډه راوبولي اوپه هغې کې ټولو چرچونه ته داحکم وليږي چې هغوی دې په ولس کې د شهنشاه ددې کار په خلاف غورنګ پيل کړي. اوخلک دې راوګماري چې هغوی دې دکارډينل مشري او د رومن کتوليک د چرچ برلاسې په هيڅ توګه و نه منی.»

قاسم په دې پوهيده چې سپه سالار په نشې کې ډوب شوی دی خو دسپه سالار دمشورې د اوريدو وروسته قاسم داسې و انګيرله چې سالار د نشې څخه راوتلی دی ،نورټاس ډير زيات شراب څښونکې و په دې خاطر کم نشه کيده. قاسم دنورټاس د مشورې څخه ډير خوشحاله شو او نورټاس يې ډير وستايه او ژمنه يې ورسره وکړه چې هغه به بطريق اعظم ته د ګډې غونډې دپيليدو تر مخه د يوناني کليسا د يوې ځانګړې غونډې درابللو له پاره مشوره ورکوي....

په همدې وخت کې د قاسم په ذهن کې يوه خبره راغله او په ډيرې ښې سليقې سره يې د نوټارس څخه يوه ډيره مهمه پوښتنه وکړه.« درونده سپه سالاره !که ته يې بده ونه ګڼې نو زه دخپل ډاډ په خاطر يوه پوښتنه کول غواړم ...... اوهغه دا چې ايا مونږ د رومي کليسا د بسپنې نه پرته دسلطان محمد خان دځواکمن فوځ دمقابلې توان لرو او که نه ؟..... زما مقصد دادې چې له مونږ سره اوس څومره فوځ شته.

دقاسم دپوښتنې په اوريدو سره نوټارس يو ناڅاپه تک ژيړ شو ، دا سې معلوميده لکه چا يې چې وينه زبيښلې وي ، په حقيقت کې دا د سلطان محمد د نوم داوريدو ويره وه ، ځکه نوټاراس د عثماني سلطانيو په اړه ډير ښه معلومات درلودل. خوبيا يې هم په ډير احتياط سره قاسم ته ځواب ورکړ.

« زمونږ سره اوس خپل پنځوس زره فوځ موجود دې. چې د نيمايي څخه ډير يې سپاره فوځيان دي ، ددې نه علاوه د قسطنطنيې د شاو خوا او يونان د سيمو څخه هم د همدومره فوځ د راتلو هيله شته. او په دې توګه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ د فوځونو شمیره د سلطان محمد د فوځونو په اندازه برابره شي. خو مونږ د سلطان څخه په یوه شي کې ډیر مخکې یو او هغه زمونږ بحری ځواک دې. ځکه د عثمانیانو سره نه بحري ځواک شته او نه په دې اړه کومه تجربه لري. دهغوې په مقابله کې خو مونږ د بحر په منځ کې اوسیږو اوپه بحر باندې حاوي یو. او ددې ټولو نه ستره خبره داده چې زمونږ دیوالونه دومره مستحکم دي چې تر اوسه پورې ترې کوم فاتح نه دې راتیر شوې ..»

قاسم ترې دډیرو زیاتو مهمو معلوماتو د اخستلو پروګرام پیل کړې و. او په قسطنطنیه کې ددې مهمه دنده هم همدا وه. کله چې نوټاراس د دیوالونو مهمې خبرې ته ورسید نو قاسم ترې یو دم بیا وپوښتل:

« خو ما اوریدلې دي چې دښار دیوالونه په یو شمیر ځایو کې ناکاره شوی دي.... ایا دا سهي خبره ده ؟»

« هو ! دا سهي ده ، خو اوس په ډیره بیړه دهغو نا کاره ځایونو جوړښت روان دې..... مونږ به دمسلمانانو په لاسو مات نه کړل شو. ځکه چې په قسطنطنیه باندې دیسوع مسیح سیورې دې.

ته خو پخپله فادر یې اوله ماڅخه په دې خبرو ښه پوهیږې. نوټاراس دخپل ذهني اوزړه د ډاډ په خاطر د مذهبې برکتونو په لور مخه کړه. قاسم کله دا فرصت له لاسه ورکاوه. سمدلاسه یې ترې وپوښتل:

« ولې نه ! په کوم ښار کې چې دایاصوفیا په څیر ستر مرکز وي نو په هغه ښار باندې به څه ډول مصیبت راشی. زه تاته په پوره ډاډ سره ویلې شم چې دا ښار به د دنیا تر پایه ته رسیدو پورې همداسې خوشحاله اوباد پاته وی....»

« افرین ! ځوان فادر !..... ستا حوصله ډیره ستره ده. .... زه ډاډ من یم چې مونږ به د رومن کتولیک د چرچ تر مخه د سپکاوي څخه خوندي پاته شو.»

په همدې توګه خبرو کولو کې د وخت دتیریدو فکر هم چاته نه و پیدا شوې. حال دا چې ډیر زیات وخت تیر شوې و. قاسم دنوټاراس څخه ډیر زیات مهم معلوماتونه تر لاسه کړي و، قاسم له همدې ځایه هوډ وکړ چې همدا نن شپه به د سلطان په نامه یو اوږود لیک چې دغه ټول معلومات په کې درج شوي وی لیکي.

کله چې قاسم د نوټاراس د خوني څخه بیرته ستون شو نو سونیا یې په کمره کې منتظره ناسته وه. هغې لمبلي و او نوي کالې یې په ځان کړي و تر څنګ یې د سترګو د ښو له پاره هم ځانګړې تور رنګ استعمال کړې و. سونیا راهبه نه وه بلکه یوائې یوه خدمتګاره وه. خوبیا د ایاصوفیا د چرچ په څیر یو عبادتځاې کې دهغې دغه ډول ځان ښایسته کول څه حیرانونکې معلومیدل. خو قاسم په هدف دخپل غشي په لګیدو باندې په زړه کې ډیر خوشحاله و، سونیا په دې خاطر دومره ځان جوړ کړې و اوراغلې وه چې قاسم یې د ښایست اوښکلا ډیره ستاینه کړې وه. خوبیا هم قاسم ته په خپله کمره کې د سونیا منتظر پاته کیدل دحیرانتیا وړ و. خو هغه خپله پخوانۍ رویه په ځاې وساتله او د سونیا څخه یې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« سونیا ! که ته ځان داسې ښایسته او ښکلې کړې نو د کوم لیوني په سترګو کې به راشې. زه خو وایم چې دخپل ځان خیال و ساته...... او هو ! په دې وخت کې زما خوني ته ځنګه راغلې یې ؟»

دقاسم د خبرو لمړۍ برخې سونیا ته نوره هم خوشحالي او فرحت ور ببنبلې و. خو په ناڅاپي توګه یې خپله دنده ورته رایاده شوه او قاسم ته یې وویل: « زه خو دبطریق اعظم په حکم دلته راغلې یم ، هغه ویلي و چې تاته ووایم چې کله هم راستون شوې نو له ماسره یو ځل ووینه.»

قاسم د یوې لمحې له پاره په فکر کې شو اوبیا یې د لږ څه فکر کولو وروسته د بطریق اعظم د کتلو له پاره هغه لورې ته مخه کړه. وروسته ورپسې سونیا ورغږ کړ.

« بطریق اعظم زما څخه ستا په اړه هم پوښتلی و...»

قاسم ددې خبرې په اوریدو سره تم شو. او بیا یې سونیا ته مخ کړ او ورته یې وویل چې له تاڅخه یې څه پوښتلي و: اوبیا تا ورته څه ویلي دي.؟»

« ما هغه ته وویل چې تاسې د یسوع مسیح ددین رېښتونې خادم اومخلص عیسوي یاست. ستاسې په زړه کې د قسطنطنیې د خوندي ساتلو له پاره پوره ولولې شته اوتاسې بلکل یو رېښتونې او مېړنې انسان یاست .....ایا ما ورته سهي خبرې کړې دي ؟»

اوس نو قاسم ډیر حیران پاته و ، ځکه هغه فکر هم نه کاوه چې ددومره لږې ستاینې په اساس به سونیا پرې دومره فدا کیږي. د بله اړخه هغه اندیښمن هم شو چې هسې نه چې دغه پیغله پرې ځان مین نه کړي. دهمدې فکرونو په اساس هغه سونیا ته د لمړي ځل له پاره لږ څه دروند ځواب ورکړ.

« سونیا ! ستا نه ډیره ډیره مننه . چې بطریق اعظم ته دې رېښتیا رېښتیا خبرې کړې دي.»

قاسم دخپلې خونې څخه ووت او سونیا یې تر شا ورته په خوږو خوږو سترګوکتل.

بله ورځ د قاسم له پاره ډیره مصروفه ورځ وه ، بطریق اعظم د نوټاراس په سلا دیوناني کلیساو د راهبانو اوپاد ریانو غونډه رابللې وه. قاسم د بطریق اعظم په حکم باندې د ضروري کاغذونو په راټولو اوجوړولو کې مصروف و . ځکه بطریق اعظم دیوناني کلیساو راهبانو ته دشهنشاه دهر تیرې په اړه ثبوت وړاندې کول غوښتل. دبطریق اعظم اغیز او رسوخ د کوچنیو کوچنیو پادریانو او راهبانو په واسطه په عوامو کې پوره خپور شوې و. او دا همغه دور و چې په « روم» کې دپوپ ځواک د شهنشاه د ځواک څخه زیات و ، اوهمدې وخت ته د اروپا د زوال وخت هم وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مذهبي کرکه اونفرت خپل اوج ته رسیدلي و. لا تر دې وخته پورې د «مارټن لوتر» ډله نه وه را پیدا شوې. د روم پاپ نه یواځې د ټولې اروپا روحاني مشر و بلکه د ټولو سرو اوسپینو مالک هم و. په دې وختو کې د روم د کلیسا عدالت په عوامو باندې هر ډول ظلم او تیرې کاوه. عیسایت د هوس پالو مذهبی مشرانو د لوبو اله ګرزیدلې وه. او د اروپا مذهبی مشران دبې لاریو ښکار شوي و، دبیا راپورته کیدو د وخت نه نژدې دوه پیړۍ مخته اروپایی عیسوي پادریان د ظلم، تیرې اوهوس بندګان و.

په دیارلسمه عیسوي پیړۍ کې د سسلي او جرمني په پادشاه (فریډرک ثاني) باندې د روم پوپ د کفر فتوې ولګوله. پر هغې د الزامونو په لیست کې دا هم و چې هغه هره ورځ دمسلمانانو په څیر غسل کوي، د مردار و اوخیرنو کالیو د اغوستلو په پایلو کې به د سپږو دومره زیاتوالې راپیدا کیده چې د «کنټربري» لاټ پادري به کله بیرون وت نو په قبا به په سلګونو سپږې له ورایه معلومیدې. تر ۱۰۲۰ پورې د لندن په بازارونو کې د انسانانو غوښې پلورل کیدې. د روم د پاپا عدالت دخپل جوړښت په همغه لمړي کال دوه زره کسان ژوندي وسوځول اوپه لسو کلونو کې یې اویا زره کسان په اور کې ور واچول. دفرانسې مشهورې ازادی غوښتونکې ښځې «جون اف آرک» هم په ۱۴۳۱ کې په همدې ډول سزا محکومه شوې وه. داخلاقو معیار دا و چې دهغوې د لمړنیو پادشاهانو ښځه یې پنځلس همجنس پاله و.

قاسم په خپله کمره کې د نن ماښام د غونډې له پاره د اسنادو د راټولولو په کار کې مصروف و. چې په دې وخت کې شعله کونکې سونیا یو ځل بیا کمرې ته راننوتله. د راننوتلو سره سم یې دروازه د ځآن پسې و تړله. هغه په یوه منډه راغله او دقاسم په پښو کې کیناسته. قاسم هغه وخت ډیر وارخطا شو چې ویې کتل چې سونیا ژاړي.....قاسم ترې وپوښتل: څه درپیښ شوي دي.... سونیا همداسې ژړل او قاسم خپل سترګې پټولې او همدا یې ترې پوښتل چې: چل څه شوي دي؟ لږه شیبه وروسته قاسم په خپل حال شو او سونیا ته یې مخ کړ: «سونیا ! څه در پیښ شوي دي؟ولې ژاړې ؟ چا درته څه ویلي دی؟»

«نه ! درونده میلمه ! ماته هیچا هم څه نه دي ویلي ، ماته چې هر څه ویلي دی هغه تا ویلي.....زه اندیښمنه یم ، ماته ټوله شپه خوب نه دې راغلې....زه نه پوهیږم چې زه څه وکړم ؟...»

قاسم د سونیا په ناروغتیا پوه شوې و. هغه حالاتو وهلی یوه غمژنه پیغله وه. دهغې غوړونه دنرمې لهجې او دمحبت نه ډکو الفاظو اوریدو ته تږې و. هغې ته چې په ژوند کې هر څوک مخې ته راغلي نو د جنسي هوس له پاره یې استعمال کړې ده ، هغه د سترو سترو راهبانو اوبطریقانو د پټو رازونو څخه خبره وه. ان تر دې چې دغه زوړ ستر بطریق هم سونیا سلامته نه وه پریښې. خو هیچا هم د سونیا زړه نه و راسپړودې چې ووینې چې هغه څومره زخمې دې. پرون چې قاسم د خپل مقصد له پاره دسونیا سره څو نرمې خبرې وکړې اوهغه یې وستایله. نو هغه ګیچ پاته شوې وه. دهغه په زړه څه داسې هیجان راغلې و چې ټوله شپه یې یوه لمحه هم خوب ته نه وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښېږي. تر څنګ يې دقاسم انځور د ستر ګو تر مخه اېښوول شوي و ، هغه دسهار څخه تر اوسه پورې په خپله کمره کې ناسته وه او په خپل قسمت يې ژړل. هغې خپل ځان ددې ځوان لايق او ورېږ نه ګاڼه چې ددې لورې ته يې التفات کړې و. هغه د قاسم په پښو کې ناسته وه اوژړل يې ، کله يې چې ښه وژړل نو سمدلاسه پخپله په خندا شوه ، دا نو ډيره عجيبه منظره وه ، دهغې ستر ګې لا د ژړا څخه لمدې وې او په مخ يې د اوښکوليکې نه وې خرابې شوې خو اوس يې ديوه معصوم کوچنی په څير په خندا لاس پورې کړ.....قاسم فکر کاوه چې دا داياصوفيا خادمه نه بلکه د اسمانه راغلې کومه پرېښته ده.

قاسم هم دهغې ددې خلوص څخه په خندا شو ، ته خوسونيا ډيره عجيبه پيغله يې ، هم ژاړې اوهم خاندې. پورته شه او دروازه پرانيزه اوبيرته راځه. دغسې په بنده دروازه کې کيناستل ښه نه برېښي.

سونيا ته دقاسم دمحبت او مينی نه ډکه لهجه ډيره خوښه شوه ، سمدلاسه ولاړه او دروازه يې پرانسته ، خو هغې ددروازې کنجې و ګرزوله ، ددروازې کومه پله يې خلاصه نه کړه. بيرته دقاسم مخې ته راغله او د شرارت نه په ډکه لهجه يې ورته وويل:

« ايا سستر ميري ستا ډيره خوښيږي ؟ زه به يې در ته ووايم چې سستر ميری زما هم ډيره خوښه ده. زه د ورځې يو ځل نيم دهغې کتلو ته هرو مرو ورځم. هغه زما سره د يوې خور په څير ناسته پاسته کوی ، دهغې سره دناستې په وخت کې زما ټول غمونه له منځه ځي»

دمارسی د نوم په يادولو سره د قاسم زړه بل لورې ته ولاړ. دسونيا دا خبره چې هغه د ورځې يو ځل د سستر ميري لور ې ته ورځې د قاسم له پاره ټکان ورکونکي وه. په دې وخت کې يو ناڅاپه دقاسم په زړه کې يو عجيب فکر راپيدا شو. قاسم تر يوه وخته پورې په خپل دغه فکر کې ډوب و اوبيا کومې پريکړې ته ورسيد او د خپل ځان سره يې و خندل. لږه شيبه وروسته هغه دخپله ځايه پورته شو او دخپل سامان څخه يې د مارسی ګوته راوويستله. که څه هم هغه په دې فکر کې شو چې دهغه ددې اقدام څخه به بې چاره سونيا نوره هم په غلط فکر کې ولويږي، تر يوې لمحې يې صبر وکړ خوبيا يې خپل ستر مقصد په فکر کې راوست او ډاډمن شو ، هغه يو دوه قدمه د سونيا په لور ورغې اوبيا يې دمارسی ګوته دسونيا په لور ور نژدې کړه او په ډير اخلاص يې ورته وويل:

« سونيا ! زه يو راهب يم.....تاته خو جسماني محبت نه شم درکولې ، خو د خپل ورحاني محبت تحفه تاته درکوم. له تانه هيله لرم چې پر ماپورې به خپل اميدونه نه تړې .ځکه چې ته خو پوهيږې چې يو راهب محبت کولې شي خو واده نه شی کولې..... دا واخله او په ګوته يې کړه.....»

دسونيا حالت دکتلو ورو. د قاسم خبرې دسونيا په غوږونو کې د سختو نيشه کونکو شرابو په څير ور پريوتې او هغه يې زړه بايليدونکې کړه. دهغې سترګې د عقيدت په نشې کې ډوبې شوې اوشونډې يې د احساساتو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې په رپيدو شوې ، دخپل نصيب څخه په ويره کې شوه . ځکه نن قاسم هغې ته ګوته د تحفې په توګه ورکړه ،ګويا هغه يې دمحبت په غشي وويشتله .هغې خپل لاس ورمخته کړ او د ګوتې د په ګوته کولو له پاره يې خپله ګوته هم رامخته کړه. کله چې دقاسم لاس دهغې په نرمې او نازکې ګوتې ولګيدنو دسونيا په بدن کې د لړزيدو په ځاې ارام او سکون راپيدا شو . هغې ته داسې ډاګيزه شوه چې قاسم دهغې د لاس اوګوتې په نيولو سره هغه د نړۍ د جهنم څخه رابيرون کړې ده. دهغې د سترګو څخه د اوښکو دوه ستر ستر څاڅکې لاندې په فرش باندې را توې شول. سونيا ته داسې ځرګنده شوه لکه د نړۍ ټول بار يې چې د اوږو څخه پورته کړل شوې وې.

په همدې وخت کې چې قاسم سونيا ته ګوته په ګوته کړه نو دقاسم د کوټې دروازه په غږ سره پرانستل شوه او يو اجنبي وګړې دهغه کوټې ته راننوت ، د دې اجنبي په کتلو سره دقاسم اوسان وار خطا شول ، سونيا هم په وارخطايي سره يوې لورې ته ودريده. ځکه چې په دروازه کې په خپل سره راننوتې اجنبي قاسم ته په کرکجنه توګه کتل . دا پنځوس کلن زوړ وګړې خو د ځواکمن وجود خاوند و . قوې سترګې يې درلودې ، سترګې يې داسې سرې وې لکه چا چې په کې د اورتکې سرې سکروټې ايښودې وې . دبطريق په څير کالي يې په ځان و او په لاس کې يې امصا نيولې وه .... دا شاګال و ..... د اياصوفيا پيرې .... سونيا به ورته د اياصوفيا پيرې وايه .... بلکه سونيا په ريښتيا هم هغه د پيرې په څير منلې و . ځکه هغه به د ورځو ورځو راهيسې ورکيده ، هيجاته به يې په اړه معلومات نه و چې شاګال چيرې تللې دې ؟ اوبيا به يو ناڅاپه په ايا صوفيا کې را څرګند شو ، دهغه په اړه يوه خبره ډيره مشهوره وه چې هيڅوک د شاګال په سترګو کې سترګې نه شي ور ننويستلې . ان تر دې چې د بطريق اعظم پورې د پورته مرتبې خلک هم د شاګال دسترګو څخه ځان تيروي . دخلک ګمان خودا هم و چې دشاګال په سترګو کې د يوې دقيقې له پاره د سترګو ننويستل انسان له منځه وړي ، هغه انسان بيا په څلورويشت ساعتو کې له منځه ځي ... داخبره څومره سهي وه او څومره غلطه ... خو دسونيا تر مخه شاګال يو دوه کسان په همدې توګه له منځه وړي و ، شاګال به عادتا خاموشه و . دهغه څيره د رازونو څخه ډکه وه او هر انسان به چې ورته ډير وکتل هغه به د ويرې اودهشت سره مخامخ کيده . په چرچ کې نورو خلکو هم دا ګمان کاوه چې شاګال انسان نه دې بلکه دقسطنطين پيرې دې چې عمر يې ددرې سوه کالو څخه ډير دې . او دقسطنطنيې د خوندې ساتلو له پاره د خداوند يسوع مسيح له اړخه ټاکل شوې دې. د هغه د اوږود عمر دباور کونکو دليل دا و چې هغوې دغه شاګال د تيرو ډيرو کلونو راهيسې په همدغه شکل سره وينې. دبطريق اعظم تر څنګ د يو شمير سترو خلکو فکر هم همدا و چې شاګال پيرې نه دې خو دا يې منله چې شاګال د پټو ځواکونو مالک دې او د تور جادو خاوند هم دې.

شاګال په داسې وخت کې دقاسم د کمرې دروازه پرانسته چې قاسم سونيا ته ګوته ور په لاس کوله. خودهغوې بخت ښه و چې د دروازې د پرانستو اواز سونيا او قاسم واوريد اوقاسم سمدلاسه د سونيا څخه خپل لاس راښکود. قاسم ته د شاګال تر شا خپل خادم ډيوډ هم تر سترګو شو ، او ډيوډ ورته هم د رازونو ډک انسان معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو . سونیا خو شاګال پیژانده اما قاسم هغه د لمړي ځل له پاره کوت. ځکه شاګال دقاسم داجازې پرته دهغه خونې ته راننوتې و . دهغه تګ لکه د هندوستان دسوامیانو په څیر و ، دتلو په وخت کې یی د انسان د قد په اندازه امصا په زمکه وهله او دکمرې منځته راغې. دهغې د سترګو څخه را پورته کیدونکې حرارت قاسم هلته په خپل ځان کې محسوساوه. هغه دقاسم مخې ته راغې او دهغه تر مخه خاموشه ودرید. لږه شیبه کې یی د قاسم په سترګو کې خپلې سترګې ور ننویستلې ، قاسم ته دشاګال دغه ډول راتګ د زغم وړ نه و . په دې خاطر قاسم هم دغصې نه ډکې سترګې د شاګال په سترګو کې ور ننویستلې ، خو لږه شیبه کې قاسم ته داسې ډاګیزه شوه چې دهغه تر مخه انسان نه بلکه کوم شیطان ولاړ دي. قاسم د شاګال د سترګو څخه د راوتلې حرارت په اساس ناارامه شو اوخپل وجود یی دخپل وزن څخه ډیر دروند احساساوه.

پخوا له دې چې قاسم دهغه د سترګو دحرارت ځواک له لاسه ورکړي اوخپلې سترګې ترې را واړوي ، اندیښمنې سونیا رامنډه کړه اوقاسم یی پورې واهه او د شاګال د سترګو څخه یی لرې کړ اوبیا یی په لړزانده اواز سره وویل:

« دا بطریق شاګال نومیږي .....دهغه په سترګو کې سترګې ننویستونکې ژوندي نه پاته کیږي. هغه د زرګونو پیریانو ځواک لري.....»

سونیا ددې نه اخوا نور څه و نه شو ویلې. ځکه چې دشاګال څیرونکې سترګې په هغې ور ونښتې ، معلومه نه ده چې قاسم ته څنګه معلومه شوه چې د شاګال شاته دهغه خادم په خندا دې خو قاسم تر ډیره پورې خپله غصه پټه نه کړای شوه اوشاګال ته یی وویل:

« درونده بطریقه ! تا به ماته حکم کړې وې چې زه په خپله ستاسې خدمت کې حاضر شوې وې. دغه ډول ، د یو چا کمرې ته ، دهغه داجازې پرته ور ننوتل ښه نه ښکاری.....»

« هو هوهو ! .....تا سهي خبره وکړه ..... ما تاسې دواړه هسې په هسې پریشانه کړئ ... خو زه حیران یم چې په قسطنطنیه باندې دمرګ ویره را خپره شوې ده او تاسې دواړه د ایاصوفیا په پاکو حجرو کې رومانس ته ملاتړلې ده..... ما اوریدلې دې چې ته د تهریس څخه راغلې یی. ایا دا ریښتیا دي ؟»

اوس نو دقاسم غصه یو ناڅاپه په هوا کې ولاړه او دپښولاندې یی زمکه وښویده. ځکه د شاګال په لهجه کې دګیدړو په څیر مکر اوفریب پټ و. قاسم ته دا لهجه ډیره پر اسراره ښکاره شوه. خو ځان یی سنبال کړ او ویی ویل:

«بلې ، هو ......دا ریښتیا دي ؟»

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دا خو ډېره ښه خبره ده .....تهریس خوزما ډېر خوښ دې.. زه ډېر وخت د تهریس کلیسا ته ورځم ..... حیران یم چې تاسره مې ولې هلته نه دي لیدلې .....»

اوس به قاسم څه ویلې وای. هغه د خپل ځان د خلاصون له پاره خبره شاته وغورځوله « په حقیقت کې به زه ډېر وخت په ځانته عبادت کې مصروف ووم ، او د ډېرو خلکو سره به نه شو کتلای ، دا خو زما ډېره بد قسمتي ده چې ما هلته له تاسره نه دي کتلي .....»

« هووووو ! .....دا ریښتیا هم ستا بد قسمتي ده ...خیر ! اوس خو زما اوستا ترمنځ لیدنه وشوه نورنو ته بد قسمته نه یې .... زه به یو ځل بیا له تاسره وینم. د څه ضروري خبره له پاره .... زما منتظر اوسه ..»

قاسم ته داسې ډاګیزه شوه لکه شاګال چې ګواښ ورته کوي. خوبیا هم قاسم ورته مسکې شو او ورته یې وویل: « ضرور ضرور .....زه به ستا انتظار کوم»

شاګال لکه څنګه چې راغلې و همغسې د خونې څخه بیرته ووت. خو ډیوډ په خپل ځاي ولاړ پاته شو . قاسم ډیوډ ته مخ کړ او ورڅخه یې وپوښتل « ایا بطریق همداسې وي ؟ انسانیت ته د محبت د درس د ورکولو له پاره دیسوع مسیح راهب دغسې نه وي، دا موصوف دایا صوفیا سره د څومره مودې راهیسې اړیکې لري..»

« په دې خو هیڅوک نه پوهیږي ، د هر چا څخه چې پوښتنه کوې وایې چې شاګال یې دهمغې لمړۍ ورځې څخه همداسې کتلې لکه دا اوس چې دې.»

معلومه نه ده چې قاسم ته څنګه څرګنده شوه چې ډیوډ هڅه کوي قاسم د شاګال څخه ووېروي ، قاسم د ډیوډ په خبرو باندې په مسخریې توګه و خندل « ښه ، ډېر ښه ، سهې ده. تاسې ولاړشئ ، زه د غونډې له پاره څه ضرور کار ترسره کول غواړم...»

سونیا غوښتل چې تم شي. خو قاسم دواړو ته د بیرته تللو حکم کړې و . نو هغه هم مجبورا دهغه ځایه ولاړه. کله چې هغوې دواړه ولاړل نو قاسم پورته شو او د خپلې کمرې دروازه یې له دننه څخه بنده کړه. اوبیا په خپلو کارو کې مشغول شو. هغه سر ښکته کړې و او څه یې لیکل چې ټکان یې وخوړ او فکر یې وکړ چې شاګال یې تر مخ ولاړ دې اوپه ډیرو بدو سترګو هغه ځاري... قاسم سر راپورته کړ ، مخته یې وکتل خو څوک یې و نه میندل. خو دا د قاسم وهم و. قاسم خپل ځانته په قهر شو او له ځانه سره یې وویل چې د یوه مؤمن په صفت د یوه شیطانه ویره احساسوی. اوبیا بیرته په خپلو کارو کې مشغول شو.

کله چې سونیا خپلې کوچنۍ شانته خونې ته راغله نو زمکې ځاې نه ورکاوه. هغه دقاسم له اړخه ورکړل شوې ګوتې ارام ته نه پرېښوده ، خپلې کمرې ته د راننوتلو سره سم یې د کمرې دروازه و تړله. اودقاسم له اړخه ورکړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې ګوته يې په لاس کې را واخسته او په ډيره مينه يې ورته کتل. بيابيا يې هغه ګوته ښکلوله اوبيا بيا يې په خپلو سترګو مخښله. اوبيابيا به يې خپل پخواني ترخه يادونه را يادول او دسترګو څخه به يې پرې اوښکې تللې. هغې خو چرچ ته پناه راوړې وه. خو دلته په راتلو سره يوه يوه راهب په جدا جدا توګه دهغه ابرو او عزت له منځه وړې و ، دا چې دغه د خلکو ترمخ د اوږدو اوږدو ويناو کونکي دخداوند يسوع مسيح يواځې په نوم راهبان دپاکو اوسپيڅلو پيغلو دلوڅو جسمونو څخه څه ډول ګټه اخلي ، دا خبره سونيا ته دلته چرچ ته د راتلو وروسته معلومه شوه. هغوې چې د غمونو د پريښودو له پاره دلته راغلې وې ، خو په اياصوفيا کې ورته دهغې نه زيات غمونه منتظر وو. هغې چې کله په اياصوفيا کې خپل لباس لويدلې وکوت نو ډاډمنه شوه چې په نړۍ کې ورته دعزت د خوندي کيدو له پاره دپناه هيڅ ځاې ځيږې نه شته همدا علت و چې هغې خپل ځان د اياصوفيا د شرايطو په مطابق ور وغورزاوه.

خو نن ورته قاسم دخپلې مينې ننبه ،ګوته ، د تحفې په څير ورکړې وه اوهغې ته يې يو ځل بيا ژوند وربښلې و. اوس نو هغې په اياصوفيا کې په خپل تير ژوند باندې افسوس کاوه. کاش چې هغې خپله ابرو او عزت خوندي ساتلې وې نو نن به يې د ايرون په پښو کې هر څه په پوره وياړ سره قربان کړې وې ، همدا پيښماني دهغې په زړه اودماغ کې راګرزيده ، ډيره پريشانه وه خو د قاسم له اړخه ورکړل شوې تحفې به بيرته خوشحاليو ته را ستنوله. څومره زياته چې هغه نن ناقراره وه په خپل ټول ژوند کې پرې دومره ناقراري نه وه راغلې. په همدې وخت کې يې په ذهن کې د سسټر ميري روڼ مخ هم را وګرزيد . په داسې وختو کې يواځې سسټر ميري وه چې هغې ته يې حوصله ورکولې شوه. هماغه وه چې سونيا خپل سترغلي پاک کړل او دسيسټر ميري په لور د تللو له پاره يې ځان تيار کړ.

نن د سيسټر ميري په دروازې کې دهغې مريداني ښځې يوه هم نه وه .ځکه دهغوې له پاره يواځې د خالي اويکشنبې ورځې مختص شوې وې. او نن ددوشنبې ورځ وه. سونيا په ډيره کراره توګه د سسټر ميرى دروازه و ر وټوکوله. او کله يې چې ځوابې اشاره ترلاسه کړه نو دننه ور ننوتله.

سسټر ميري په خپله کمره کې ناسته وه اودخپل عادت په مطابق يې يو عجيب اوغريب کتاب لوست . دسونيا په کتلو سره يې هغه کتاب بند کړ او هغه يې په يوه صندوق کې کيښود او د سونيا سره د کتلو له پاره راپورته شوه. سيسټر ميري سپين کالی اغوستی واومخ يې د وقار او رعب نه ډک و. دا د «اياصوفيا » يواځنۍ راهبه وه چې تر اوسه يې کوم نارينه ځانته نژدې نه و پريښې.... هغې دهمغه لمړۍ ورځې څخه ديوې عبادت کونکې راهبه شکل او ښه اختيار کړې وه..... دا پخپله مارسی وه.

مارسي سونيا په ډيره مينه دخپلې سينې سره رايوځاې کړه اوپه خپل څنګ کې يې کينوله اوبيا يې ترې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« سونیا څه خبره شوې ده ، نن خوستا په څیره کې اندیښنې راولاړې شوې ښکاري. ماته ووایه ، زه به دې دغم دبدلیدو هڅه وکړم.»

خو سونیا د ځواب ورکولو په ځای په ژړا او واویلا پیل وکړ. سر یې د مارسي په سینې کیښود ، مارسي خپل لاس دهغې په ملا کیښود اوهغې ته یې دقرار ورکولو هڅه پیل کړه.....سونیا ژړل خو مارسي خاموشه وه. داسې بریښیده چې هغې سونیا ته د ژړا کولو فرصت ورکاوه ..... په همدې وخت کې د سونیا دګوتې لاس چې هغې په خپل وجود کې پټ کړې و په غیر اختیاري توګه بیرون را ووت. او دمارسي سترګې پرې ولګیدې.... دمارسي سترګو په سرسري توګه دسونیا دا ګوته وکتله خو جدی یې ونه ګڼله. خو لږه شیبه وروسته دمارسی سترګې یو ځل بیا په دغه ګوته باندې ورونښتې اوس نو مارسی په ډیره جدي توګه د سونیا په لاس کې دغې ګوتې ته کتل. دهغې په زړه کې دماضی یادونه را څرخیدل....دهغې سره د مارتها هغه یادګار ګوته وه چې مارسي قاسم ته ورکړې وه. نو په دې فکر کې چې هسې نه چې دهغې سترګې فریب وخوري نو د ګوتې په جوړښت باندې یې غور کول پیل کړل ، خو دا همغه ګوته وه. وجود یې په لړزان شو ، سونیا یې په ډیر احتیاط سره را سمه کړه او په خپل هیجاني کیفیت یې قابو پیدا کړ اوبیا یې په ډیرې نرمې لهجې سره سونیا ته وویل:

« ګوره سونیا ! ..... دداسې ژړاګانو څخه څه نه جوړیږي ... اوس چپ شه ، شاباس.. اوماته ووایه چې څه خبره شوې ده.؟»

مارسي خپلې پاکې ګوتې د سونیا په مخ ووهلې ، اوس نو سونیا خپل ځان ډیر سنبال کړې و ، رانیغه شوه او کیناسته. اوپخپل لاس کې یې په ګوته کړل شوې ګوته را مخته کړه اوسسټر میري ته یې وویل:

« ته خودا ګوته ویني که نه ! داماته هغه ځوان راکړې چې د پریښتو په څیر پاک انسان دې ، هغه د قسطنطنیی اوسیدونکې نه دې ، دبیرون څخه راغلې دې ، خو سیسټر .....زه څه وکړم....؟ما په هغه خپل زړه بایلودې دې. خو نه زما په وس کې ده او نه مې په اختیار کې چې زه هغه دخپل ځان کړم. هغه یو راهب دې اوزه د یوه چرچ خادمه یم..... سسټر ! زه خپل ځان دهغې وړ نه وینم ، زه به هغه ته څنګه ووایم چې زه ښه نه یم پاته شوې ..... هغه ډیر ښه دې....»

خو مارسی د څه اوریدو ته تیاره نه وه. هغه په خپل ځای باندې لکه د تیږې په څیر جامده ناسته وه ، هغې ته په خپلو سترګو او غوږونو باور نه و ، هغې په تیرو اوو کلونو کې ډیر زیات ژړلي و ، ډیرې سجدې یې کړې وې ، ډیر لمونځونه یې کړي و اوپه پټه پټه یې دغه تیر اوه کلونه د الله تعالې په مخ کې ډیر ژړلې وخو هیڅکله یې د خپل فریاد ځواب نه و اوریدلې. خو نن بې په ناڅاپي توګه قاسم ته د خپل اړخه ورکړې ګوته وکتله. سونیا ورته ویلې چې هغه ځوان همدلته د ې او دا دمارسي له پاره ډیر عجیبه لمحه وه ، ځکه قاسم بلکل دهغې سره نژدې و ، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د زړه ددرزهار انداز هم بدل شوې و ، دا درزهار لمرۍ ديوې راهبی د زړه اوازو چې دټولې دنيا د دنارينه و ځخه يې ځان يوې خوا کړې و او دخپل پروردګار سره يې مينه پيدا کړې وه ، خو نن يې زړه په يوه بل انداز کې درزيده او دا ديوې ځوانې پيغلې د زړه درزارو چې د کلونو کلونو راهيسې يې دخپل محبوب کتلوته ليوالتيا درلوده. هغې يقين نه شو کولې ، په دې فکر کې شوه چې کيدې شي دا ګوته دبل کوم کس لاسو ته ورغلی وی او تر دې ځايه را رسيدلې وي،په دې اساس يې په پوره ناقرارۍ سره دسونيا ځخه وپوښتل:

« دهغه ځوان راهب قواره او څيره څه ډول ده .... ايا ته يې ماته ويلې شې ؟»

سونيا ددې خبرې په اوريدو سره ټکان شانته وخوړ خوبيا يې دقاسم څيره مخته راوړه اوپه ډيره ښه توګه يې هغه تعريف کړه. اوس نو سونيا هم ډاډمنه شوې وه چې تعريف کړل شوې راهب پخپل قاسم بن هشام دې. دمارسی کيفيت هم بدل شو. هغې غوښتل چې همدا اوس او همدا شيبه راپورته شي اودقاسم په لور ورمنډه کړي.د قاسم په غيږې کې سر ور ننباسي او دزړه له کومې وژاړي اوهغه ته ووايي چې .....« درځه ! .....ټول هر څه پريږده او ما ددې ستونزمن ژوند ځخه بيرون کړه ....» خوهغې داسې نه شواې کولې. هغې سونيا له ياده وويسته او د خپل تير پخواني ژوند په يادونو کې را ونغښتله. هغې يوه يوه خبره رايادوله.« لاله شاهين» يادګار ، دقاسم کور ، د قاسم خندانه ورندار ، د قاسم وريرونه.... اوبيا يې خپله مور رايادہ شوه. او بيا يې يو ناڅاپه ذهن و دريد اوپه دې فکر کې شوه چې هسې نه چې ډيمونان هم دقاسم په لاسو وژل شوې وي. او بيا يې همدا فکر په زړه کې پوخ شو چې قاسم دلته قسطنطنيې ته د راتلوسره سم ډيمونان وژلې دې ، خو هغه وخت چې هغې اوريدلې و چې دسلطان مرادخان زوې سلطان محمد خان په تخت د کيناستو نه وروسته په قسطنطنيه باندې دحملې کولو ګواښ کړې دې نودهغې په دعاوګانو کې هم ډيرښت راغلې و. هغې به شپه او ورځ دخپل مالک تر مخه همدا دعاوې کولې چې هغه ورځ ډيره ژر راورې چې سلطان محمد په قسطنطنيه باندې حمله وکړي ، هغه په دې هم ډاډمنه وه چې دسلطان په لښکرو کې به قاسم بن هشام هم ورګډ وي ، په تيرو اووکلنو کې به مارسی ډيروخت په دې حيرانه وه چې ولې يې قاسم د لټون هڅه نه ده کړې. هغه په دې پوهيده چې که چيرې قاسم يې دلټون هڅه وکړي نوپيدا کيدل به يې ورته ستونزمن نه وي اودهغې سره کتلاې شي. خو نن ډاډمنه شوې وه چې قاسم دهغې پل تعقيب کړې ، اوس نو دقاسم د کتلو له پاره نا ارامه وه خو دصبر لمن يې پرېښنبوله.او خپل وقار يې په ځاې وساته اوسونيا ته يې وويل:

«ډيرښه .....اوس نو تا دهغه سره مينه پيدا کړې ده. خو دا راته ووايه چې هغه هم له تاسره مينه کوي اوک نه ؟»

«هو کوي يې ! او ډيره زياته يې کوي ، خو هغه مجبور دې ، هغه وايي چې زه تاته جسماني محبت نه شم درکولې ،ځکه چې زه يو راهب يم ، خو روحاني محبت درکولې شم ،هغه ماته روحاني محبت راکړې دې ،اودا ګوته دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت نښه ده. خو سسټر میري ، زه په دې نه پوهیږم چې روحاني محبت څه ته وایی ؟ تا ته به معلومه وي ، که څنګه ؟»

مارسي یوه پوهه او رسیدلې پیغله وه. هغه په ډیره اسانۍ سره دخبرو بیخ ته ور رسیدله. هغه په دې فکر کې وه چې قاسم دې نجلۍ ته قصدا دا ګوته ورکړې ده تر څو یې تر ما پورې را ورسوي. او زه یې و پیژنم. دا دقاسم له اړخه یو ډول پیغام و. مارسي دقاسم دپیغام څخه ډیره خوشحاله شوې وه ، خو هغه په دې ډیره خفه وه چې دا ناپوهه سونیا هسې په هسې د قاسم په محبت کې را ښښتې ده. په ناڅاپې توګه د قاسم په ذهن کې یو خیال راغې او سمدلاسه یې سونیا ته وویل:

« ډیره ښه ! ..... هغه راهب اوس له تاسره روحاني محبت کوي. زه تاته یوه خبره درښیم ، ته یې هغه ته وکړه .... نو هغه به پرتا نور هم ډیر مهربانه شي.... خو تر هر څه لمړۍ زما یوې خبرې ته کلک غوږ کیږده. چې خپل ځان دهغه په مینه کې دومره مه لیونې کوه ،هسې نه چې خپل یې نه کړې اوبیا یې دجداوالي غم هم و نه شې زغملې.....»

سونیا مسکۍ شوه اوبیا یې په ډیره بې صبرۍ سره ورته وویل: « ماته هغه خبره وښیه چې راته دې یې دښوولو ژمنه کړې وه . » ته خو پخپله د یسوع مسیح راهبه یې. نو تاته به دمحبت په اړه څه معلوم وی ؟ » معلوم نه شوه چې ولې د مارسي په شونډو باندې عارفانه مسکا را پیدا شوه . هغې یوه اوږده ساه واخسته اودهغې خبره یې تکرار کړه اوویې ویل:

« هو ! ته سهي وایی. ماته به د محبت په اړه څه معلومات وی ؟»

سونیا داسې وانګیرله چې د سسټر زړه یې خفه کړ. سمدلاسه یې ښښنه وغوښتله ، اوبیا یې په زارۍ کونکې لهجې سره وویل « سیسټر !که چیرې ماته ښښنه وکړې نوبیا راته ووایه چې ماته څه ویل غواړې ؟»

مارسي د یوې لمحې له پاره د سونیا په څیرې باندې سترګې ور ښخې کړې اوبیا یې ورته وویل:« ته هغه ته ووایه ..... د لاله شاهین کوترې الوتې دي.. کله چې نیلا اوبه سرې شي نو بیا به خپلو کورنو ته بیرته راستنې شي.»

سونیا په ډیره حیرانتیا سره د مارسي خبرې واوریدې. یوځل یې هڅه وکړه دا الفاظ په خپله ژبه باندې تکرار کړي او ځان پرې پوه کړي خو بیا یې په حیرانونکې توګه وویل:

« سسټر ! دا څه خبره ده ؟.... زه خو پرې هیڅ پوه نه شوم. د لاله شاهین کوترې زمونږ دمحبت سره څه اړیکې لري..»

« ته ددې جملې په مطلب پوهیدل پریږده اودا یو ډول روحاني منتر و ګڼه. ماتاته د محبت یو یادګار پیغام در ښوولې دې. دا دیو چا دمحبت پیغام دې...... او ډې زیات اغیزمن دې....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سونیا پرې بیا هم ونه پوهیده خو د سیسټر میري پیغام یې په ژبه یاد کړ.

د ایاصوفیا د پادریانو غونډه چې ماسپښین څخه پیل شوې وه دشپې تر ناوخته پورې یې دوام وکړ. په دې غونډه کې د قسطنطنیې ټولو پادریانو برخه اخسته وه. اوټول په دې خبره ډیر په قهر و چې ولې شهنشاه ددواړو کلیساو د ګډې غونډې له پاره کارډینل اسیډرو د مشر په څیر ټاکلې دې. دا خو د ایاصوفیا دبطریق له پاره سپکوالې دې. دقسطنطنیې ټولو مذهبې مشرانو په ګډه دا پریکړه وکړه چې هغوې به د غونډې په ورځ د شهنشاه تر مخه احتجاج کوي. او کله چې ددواړو کلیساو دغه غونډه خپل اوج ته رسیږي نودوې به یې په همغه شیبه کې بایکاټ کوي او ناکاموي به یې. دا حقیقت و چې دښار د خلکو زړونه او دماغونه د کلیسا دمذهبي مشرانو په لاسو کې و. خلک ددې حالاتو په کتلو سره مجبور و دمذهبي مشرانو لورې ته مراجعه وکړي ځکه همدې مذهبی خلکو، عوامو ته د هغوې دپیسو، سرو او سپینو زرو په مقابل کې د جنت ټکټونه ورکول. دا ډاډمنه وه چې که چیرې ټولو پادریانو دشهنشاه په خلک راپارول نو خلک به لکه د اور سکروټې ګرزیدلې وې. په دې اساس د بطریق اعظم سازش بریالی شو او ټولو پادریانو ورسره په دې اړه ژمنه وکړه....

کله چې دشپې غونډه پای ته ورسیده نو قاسم د بطریق اعظم څخه اجازه واخسته اوپه خوشحالۍ سره د خپلې کمرې په لور ولاړ. دهلیزونه ټول خاموشه و او ډیره کې خلک په خپلو خونو کې ویده شوي و.

قاسم په زینو وخوت او دویم منزل ته ولاړ خو معلومه نه ده چې دویم منزل ورته ولې دومره وران ویجاړ ښکاریده. دلته هم په دیوالونو او دروازو باندې دمشالونو په رڼاو پتنګانو نڅاوې کولې. کله چې قاسم په لمړي موړ کې را وګرزید نو یو سورې لرونکې شکل یې وکوت چې ښې او چپ لورې ته یې حرکت کاوه...... داسې څرګندیده لکه کوم کس چې یو ناڅاپه کومې خونې ته ورننوځي... قاسم سخت متوجه شو.

په حقیقت کې قاسم د غونډې د جریان نه وروسته د ګڼ شمیر پادریانو سره دد ې ستر مقصد دترلاسه کولو له پاره د یوځاې پاته کیدو تبلیغ کاوه. اوتر دې وخته پورې بطریق اعظم او نور ستر پادریان خپلو خپلو کمرو ته ورغلي و. کله چې د ښاره راغلې د کوچنیو کلیساو پادریان رخصت شول نو دشپې لمړۍ برخه تیره شوې وه او په هغه وخت کې د ایاصوفیا دغه برخه لکه دقبرستان په څیر خاموشه پرته وه.

قاسم په داسې حال کې چې وینښتان یې په بدن را پورته شوي و د دهلیز څخه تیر شو او خپلې کمرې ته ورسید. خو کمرې ته په ورننیژدې کیدو سره یې چې کله وکتل چې دکمرې دروازه یې پرانستې ده نو حیرانتیا یې نوره هم زیاته شوه. قاسم په ډیر احتیاط سره خونې ته ورننوت خو په کمره کې هیڅوک هم نه و. البته دکوټې ټول سامان یې خپور ور شوې و او داسې بریښیدله چې چا یې سامان ټول پلټلې دې. دقاسم ذهن سمدلاسه دبطریق شاګال په لور ولاړ ځکه د نن سهاره څخه هغه شاګال نه و کتلې. قاسم خپل سامان راټول کړ او بیرته ولاړ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویده شو. خو خوب یې د سترګو څخه لرې تښتیدلې و. اوس نو هغه دډیرو عجیبو حالاتو سره مخ و، تر هغې چې ددندې پورې یې اړونده وه نو دقاسم کار د وړتیا وړ و. خو تر هغې چې دمحبت پورې یې اړه درلوده نو لا تر اوسه دقاسم هڅو او کوششونو کومه د ډاډ وړ نتیجه نه وه ورکړې. قاسم دخپلې خونې دروازه د دننه څخه وتړله او په خپلې بسترې باندې پریوت. اوبیا معلومه نه ده چې څه وخت به یې سترګې ورغلې وې. کله چې دقاسم سترګې ورغلې نو دقاسم دکوټې کړکۍ کې یوحرکت شانته پیدا شو،دا یوه ډیره درنه کړکۍ وه او د یوه نری اواز سره سم خلاصه شوه.

دمشال په ګرزیدو کې په کوټه کې دهرشي سیورې په حرکت راغلې و، کله چې کړکۍ پرانستل شوه نودمشال رڼا دکړکۍ یوې لورې ته هم ور وغځیده. اوپه دې توګه تر مخه سیورې هم رڼا شو. لږ وروسته دغه سیورې د اواز دپیدا کیدو پرته د قاسم د کوټې په لور را روان شو، د قاسم کوټې ته راننوت او کړکۍ یې د ځان پسې بنده کړه، دشپې دویمه برخه هم تیریدونکې وه، د ایا صوفیا ټوله وادي په خوب کې غرقه وه، هرې لورې ته چپه چپتیا وه او د ستنې د غورزیدو اواز هم اوریدل کیده. خو دقاسم په خونه کې موجود سیورې هیڅ ډول اواز نه راپیداکاوه. سیورې چې کله د قاسم تر پښو را ورسید نو یو دم تم شو د رڼا سیورې په سیورې باندې پریوتې و. په دې اساس هغه سیورې نه و بلکه یو ژوندې انسان و. کمرې ته د راننوتلو سره سم یې دخپلې خولې پرده لرې کړه رڼا و ښووله چې هغه سونیا وه. سونیا د «ایاصوفیاء» جذباتي کنیزه.

سونیا د قاسم په قدمونو کې کیناسته او دهغه لوڅې پښې یې لکه دلیونو په څیر کتلې. د قاسم وجاهت، د هغه قدو قامت ،دهغه ځواني اوښایست ....ټول هر څه لکه دسپوږمۍ په څیر ځلیدل. سونیا غوښتل چې ورشي او دقاسم تر څنګ څملي.. خو کوم نالیدلې قوت هغه ددې کاره منه کوله ، هغه تر ډیره پورې د قاسم په پښو کې ناسته وه، بیا راپورته شوه او دقاسم په پښو باندې ورښکته شوه اوهغه یې ښکل کړې..... په همدې وخت کې دقاسم سترګې را خلاصې شوې ،خپلې پښې یې کش کړې او راپاڅید اوکیناست:

«دا څنګه حرکت دې؟...سونیا ! دا ته یې؟.... په دې وخت کې...؟اوبیا زما په خونه کې ؟...»

سونیا ورته په خپلو شونډو لاس کیښود او د خاموشه پاته کیدو اشاره یې ورته وکړه. اوپه ډیره خاموشانو توګه یې ورته داسې وویل لکه څوک چې منتر وایې ......

« د لاله شاهین کوترې والوتې..... کله چې نیلا اوبه سرې شي نوبیرته به خپلو کورنو ته را وګرځي..»

قاسم یو ناڅاپه په خپل ځای باندې ګونګ سونګ کیناست. دا خو نیغ په نیغه دمارسی پیغام و. دهغې د جسم هر رګ دخوشحالۍ نه په نڅا کې و.دهغه نه دا ویر شول چې دا دشپې دویمه برخه ده او سونیایې په کمره کې ځانته ورسره ده. هغه راټوپ کړ او په بستر کې نیغ کیناست او په ډیره بې تابۍ سره یې د سونیا څخه وپوښتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ځ..ځ...... څه.....تا .... تا څه ووېل ؟یو ځل بیا یې وو ایه !»

سونیا یوځل بیا وویل« د لاله شاهین کوترې الوتې دې او کله چې نیلا اوبه سرې شي نو بیرته به خپله ځالو ته را ستنې شي.»

قاسم د مارسي په پیغام و پوهیده. مارسي ورته همدا ویل چې کله چې په ابناې فاسفورس کې د عیسوي فوځیانو ویني وبهیږي نو دې سپین روبې راهبه به هم د خلاصون لاره بیاموميي ...

دمارسي پیغام د قاسم په زړه کې نوې روح را وپاراوه ، دا لمړې ځل و چې هغه ته په محبت کې بریالیتوب تر لاسه کیده. هغه د خوشحالۍ نه جذباتي شوې و ، مخته راغې او خپل لاس یې د سونیا په اوږه کیښود ، سونیا د انار د ګل په څیر تکه سره شوه . قاسم سونیا ته وویل:

« سونیا ! تا نن زما زړه د مینې نه ډک کړې دې ، نن چې ته له ما څخه هر څه غواړې اوله ماسره ویې نو زه به یې هرو مرو درکړم»

سونیا په زړه کې سستړ میرې ته دعاګانې پیل کړې ، ځکه هغې ورته د قاسم درام کولو له پاره منتر ښوولې و. د سونیا زړه د مینې اومحبت نه درزیده .اوپه خپل قسمت یې ناز کاوه. سونیا د قاسم د خبرې په اوریدو سره په شرارت سره وویل:

« ریښتیا ؟......ایا ریښتیا دې چې هغه څه چې زه یې وغواړم ته به یې هرو مرو راکوې ؟»

« هو ! بې شکه ، ما چې کومه ژمنه کړې ده هغه به خامخا پوره کوم»

« نوبیا ما د خپل ځان سره ملګرې کړه»

قاسم حیران شو ځکه د سونیا خبره ذومعنې وه. قاسم ډاډ من و چې هغه به ترې محبت و نه غواړي ،ځکه چې قاسم یو راهب و اوهغه په دې پوهیده. خو هغې د خپل ځان سره یوځاې دده ملګرتیا غوښتې وه. قاسم وویرید او ناڅاپه یې د سونیا په لور وکتل:

« دا ته څه وایې ؟.... ته خو پوهیږې چې زه یو راهب یم »

« نو څه وشول چې راهب یې؟ که یو راهب واده نه شي کولې نو ما سره خو نزدیکت کولې شي ؟ زه غواړم ستا په قدمونو کې سر کیږدم او د ټولې نړۍ څخه په بې خبرۍ کې ژوند و کړم......»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقاسم حالت د کتلو وړ و. هغه په خپل جال کې را نښتي و. هغه په وختي توګه د سونيا د ټالولو له پاره په يو څو ټکو تکيه وکړه بيا همغه څو ټکي د سونيا د راتلونکې ژوند له پاره د ټولو ستره تکيه وګرزيده .. قاسم ورته وويل:

« سهي ده نوبيا د قسطنطنيې د جنګ پورې انتظار وکړه ، که چيرې مسلمانانو جنګ وګاټه نو زه به درته تکيه و ګرځم. او که چيرې هغوې ناکامه شول نو بيا به دې له ځايه وکاږم.»

دقاسم دغه جمله دهغه د فکر له مخې بلکل په ځاې و ه اوقاسم په خپله زړه کې همدا ډول پريکړه کړې هم وه چې هغه به په دواړو حالاتو کې دغې غمځپلې پيغلې سره کومک کوي، سونيا ددې خبرو په اوريدو سره يو دم د خپل مستقبل په خوبونو کې ډوبه شوه. قاسم ورته يو ځل بيا وويل:

« ليونۍ ! ته اوس ولاړه شه ،شپه ډيره تيره شوې ده او تر ډيره پورې زما په کمره کې ستا پاته کيدله سهي نه ي ....»

« ولې سهي نه دي ؟ دلته ته کوم داسې راهب وني چې دشپې يې خونه په ښايسته نجونو نه وي ښکل کړل شوې..»

« زه ستا تر مخه ولاړ يم ، او ته پوښتې چې داسې کوم راهب شته چې پاک لمنې وي ....ماته ووينه ، زه پاک لمنې يم. په دې خاطر ته اوس خپلې کمرې ته ولاړه شه ....»

دسونيا زړه خو نه غوښتل خو په ډيره ناخوالې توګه دهغه دکمرې څخه ووتله او دتلو تلو په وخت کې يې قاسم ته په ډيرو حسرتناکو سترګو سره کتل. کله چې سونيا ولاړه نو قاسم لږه شيبه وروسته دخپلې کمرې دروازې ته روغې اودهغه ځايه بيرون وکتل ، دهليزونه وران ويجاړ معلوميدل، هغه شاوخوا وکتل اوبيا يې سترګې په هغه اوږود دهليز باندې ور ونښلولې ، خو ددهليز په اخرې برخه کې يې د چا په کتلو سره هک پک حيران پاته شو ..... ځکه هلته ډير لرې شاګال بطريق ولاړ و. دمشال په رڼا کې دهغه سره څيره د ورايه ځليده ، قاسم ته دهغه سترګې لکه د اور د بڅرکو په څير ډاګيزه کيدې ، هغه دقاسم په لور متوجه و اوپه ډيره کرکجنه توګه يې دقاسم په لور کتل. پخوا له دې چې قاسم څه وکړي ، شاګال يو دوه قدمه مخته ولاړ او د قاسم دسترګو څخه يې ځان پټ کړ. دقاسم د ملا په هډوکې کې يوډول برقي امواج راپيدا شوې و، هغه بيرته کمرې ته راستون شو او دخپلې کمرې دروازه يې د دننه څخه کلکه بنده کړه. قاسم په خپله بستره باندې څملاست خو د شاګال دواړه سرې سترګې يې په ذهن کې وې او دهرې لورې يې کتلې. بلاخره قاسم خپل سر په زوره وواهه او بيا يې سترګې پټې کړې او د ويده کيدو هڅه يې وکړه خو اوس خوب دهغه څخه ډير لرې تللې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله ورځ اخرى ورځ وه ..... ځکه چې د هغې په سبا په کليسا کې د دوارو کليساگانو يوه گډه غونډه جوړيدونکې وه .هلته په کليسا کې ددې غونډې دگډونکونکو له پاره نوې کرسۍ خپريدې ، د عبادتځاې پرته نور ټول سالون ددايرې په څير په دوه سوه څوکيو ښکلې کړل شوې و. په چوترې يې د غونډې د مشر او شهنشاه له پاره دوه ستر تختونه اېښودې و ، دسالون په منځ کې يو ستر اوپراخه ميدان جوړ کړل شوې و ، نن د اياصوفيا د پاکولو کار روان و. ځکه چې يوه وروسته يې د يونان او روم ددوو کليسا گانو تر منځ دجوړ جاړى او اتحاد له پاره خبرې کيدې. خو قاسم غوښتل دا اتحاد له منځه ولاړ شي ، نن يو ځل بيا قاسم د بطريق اعظم په لار ښوونه د فوځ د سالار نورټاس د کتلو له پاره ورغې. قاسم د غونډې د خرابولو په خاطر سپه سالار د سخت قدم اخستو له پاره تيار کړ. دهغه ځاې د بيرته راستنيدو په وخت کې قاسم په ډيره نا محسوسه توگه د يو شمير پټو دوستانو سره دکتلو له پاره هم ورغې. خو کله چې قاسم دخپلو ملگرو سره دکتلو وروسته بيرته را روان و نو دبازار په منځ کې يې خپل خادم ډيوډ تر سترگو شو ، قاسم تندې ته ټک ورکړ ،چې هسې نه چې ډيوډ دهغه په تعقيب پسې راوتلې وي ،دغه فکر قاسم ډير نا ارامه کړ. هغه پخپل همدې فکر کې را روان و او په دې توگه د ماسپښين نه مخته ايا صوفيا ته را ورسيد ، په اياصوفيا کې دغونډې له پاره تيارى خپل اخرې پړاو ته رسيدلې وه اودسالون دهرې ستنې سره مشالونه روښانه شوې و.

قاسم په بيړه بيړه خپلې کمرې ته ځان ورساوه .... ډيوډ لا تر اوسه دهغه د ذهن څخه نه و وتلې. دقاسم د راتلو څخه لږه شيبه وروسته هغه ليونۍ پيغله يو ځل بيا دقاسم تر مخ ولاړه وه ، دراتلو سره سم ترې قاسم وپوښتل:

«ډيوډ چيرې دې ؟»

« نه پوهيږم ، نن سهار مې يو ځل د بطريق شاگال سره کتلې و. هغه وخت هغوې دواړه د اياصوفيا څخه بيرون روان و..»

دقاسم په زړه کې ډول ډول انديښنې راولاړې شوې. هغه دکوم خطر څخه نه ويريده خو په دې انديښمن و چې هسې چې دخپلې دندې د پاې ته رسيدو دمخه يې کار شنډ شي ، قاسم سونيا ته د بيرته تللو اجازه ورکړه اوپخپله دبطريق اعظم د کمرې په لور ور وخوځيد. هغه دغه زوړ بطريق ته د نوټاراس دبسپنې په اړه ډاډ ورکړ خو کله يې چې بطريق اعظم په انديښنو اوفکرونو کې ډوب وکوت نو په ډير احتياط سره يې ترې وپوښتل:

« مقدسه پلاره ! ته ډير انديښمن معلوميږې ، زه ستا د انديښنو د لرې کولو له پاره د هر خدمت کولو ته تيار يم. »

زوړ بطريق د قاسم په لور په ډير غور او دقت سره وکتل او بيا يې په لږڅه انديښمنه توگه وويل: « هو ! رېښتيا هم زه ډيرپه انديښنه کې يم. سبا ددواړو کليساگانو غونډه جوړيدونکې ده اوشهنشاه هوډ کړې چې په هر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې به د رومی کلیسا سره اتحاد کوي ، زه په دې فکر کې یی چې د رومی کلیسا دواکمنۍ نه وروسته به د هیواد په کوم کونج کې ځان پټوم.....»

قاسم د لږ څه غور نه وروسته عرض وکړ « مقدسه پلاره ! ته اندیښمن کیږه مه ،دقسطنطنی دټولو فوځونو سالار نوټاراس ماته ډاډ راکړې چې هغه به په هیڅ قیمت شهنشاه پرې نږدې چې دا یووالې راوړې.»

دقاسم دخبرو وروسته دبطریق حوصله لږ څه په ځای شوه اوبیا یی قاسم خپلې خواته کیناوه او تر ډیره پورې یی ورسره په مختلفو موضوعاتو خبرې اترې کولې... خو په هر صورت هغه مضطرب اوپریشانه وه ، هغه قاسم ته دقسطنطنی او ایاصوفیا په اړه ډیرې د راز خبر ې وکړې چې قاسم ته یی دسلطان په لور دلیږلو اړتیا احساسیده.

غرمه سسټرمیري دخپلې خادمې په خوله باندې سونیا ته ځواب ولیږه ، سونیا بې له ځنډه د سسټر میري خونې ته راغله نو سسټر میري په ډیره خوشحالۍ سره هغې ته ښه راغلاست ووایه. او په مصنوعي توګه یی ترې لږ څه ځان مرور شانته کړ.

« سونیا ! ته ډیره مطلب پاله یی..... هغه نسخه چې ما پرون تاته ښوولې وه نو بیا دې زه دهغې دپایلو څخه خبره نه کړم....»

سونیا ته د سسټر میري په څیر د یوې بزرګې اوعابدې ښځې په دې سلوک باندې حیرانتیا پیدا شوه. ځکه هغې دسسټر میری په مخ کې یو بل رنګ کوت. اودا د پرېښتوپه څیر دپاکوالې په ځای باندې بل ډول رنګ و. خوبیا هم دسسټر میري په خبرو باندې سونیا خجالت شانته شوه او په خندا یی وویل:

« سسټر !.....ستا نسخه ډیره بریالۍ وختله. اوس نوهغه ځوان راهب په پوره توګه زما په موټې کې پروت دې. زه چې کله وغواړم هغه د ایاصوفیا څخه دخپله ځانه سره یو ځای ویستلې شم.» سونیا په هواکې خپل موټې پرانست او ویې ویل. مارسي لږ څخه ځوړنده شوه. غوښتل یی څه ووایی چې سونیا ورته یو ځل بیا وویل: « خو سسټر ! زه چې نن تا وینم داسې راته بریښي چې په تا کې د دغو وچو مناجاتو او عباداتو څخه لږ نور څه هم شته. سسټر !نن ته د یوې راهبې په ځای یوه ښځه ښکارېږې.»

سونیا په شرارتناکه توګه ډیره ستر خبره کړې وه... اوس نو مراسي ته هم د خپلو احساساتو په اړه احساس پیدا شوې و ،په خپل ځان یی کنترول پیدا کړ اوبیا یی وویل: « نه ! داسې څه خاص خبره نه شته ، ما خو ستا دخوشحالۍ له پاره دا ټولې خبرې کولې....»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا تر اوسه پورې به د سونیا او مارسي تر منځه نورې خبرې هم کیدلې چې په دې وخت کې ډیویډ چې د سونیا د لټون پسې ان د مارسی خوني ته رارسیدلې و نوپه دې خاطر سونیا دمارسي سره خپله خبره په نیمایی کې پریښوده او دډیویډ سره ولاړه.

قاسم د شپې تر ډیره پورې د بطریق اعظم سره په خبرو مصروف و اوبلاخره د ټولو اموراتو د جوړښت نه وروسته بیرته خپلې کمرې ته راستون شو او په خپله بستره کې و غوځید.

بله ورځ د سهار دلمر دراختو نه سمدستي وروسته دقسطنطنیی د ایاصوفیا دکلیسا تر مخه د امرانو ، رئیسانو ، وزیرانو ، دسلطنت دمشرانو ، د شاهي کورنۍ ، دزمکنیو اوبحري قواو دمشرانو او دروم د کلیسا د پادریانو بګۍ په کتار کتار په دریدو شوې. کانفرس ماسپښین پیلیدونکې و ، هغه ګډون کونکي چې راغلي و نو هغوې په خپلو خپلو ځایو کیناستل د ایاصوفیا سالون د ماسپښین نه مخته دخلکو څخه ډک شو ، اوبیا «چوبدار» ددروازې تر مخه اعلان وکړ چې لږه شیبه کې به دمعظم شهنشاه بګۍ را ورسیږي. د ایا صوفیا بطریق اعظم او د سلطنت نور اراکین ټول راغلل تر څو د شهنشاه استقبال وکړي، قاسم هم دبطریق اعظم سره یو ځای راغي. په دې وخت کې د شاهي ساتونکې ډلې سالار د شهنشاه استقبال کونکو ته په دوو خواو کې د دریدو لار ښوونه وکړه.

تر ټولو دمخه قاسم ته دسل کسو سپرو یوه ډله تر سترګو شوه ، دا ډله په ډیره منظمه توګه را روانه وه ، د آسونو سرونه یی پورته او په پوره مستۍ کې شنړیدل ددې معنې داوه چې شاهي بګۍ رارسیدونکې ده. ددې آسونو شاته یو ځانته اس سپور چې بازنطینی بیرغ یی په لاس کې و ، پړکیدونکې لباس یی په تن و او خپله لوځه توره یی په هوا کې خوځوله هم را روان و. دهمدې سپور شاته د قسطنطین شاهي بګۍ هم را روانه وه. دلرګي په دې بګۍ یی د سروزرو تارونه ګیپولي و ......د بګۍ دواړو اړخونو ته پردې پرتې وې ، ددې پردو خواوې لږ څه راپورته کړل شوې او شهنشاه په کې د ورایه ځلیده ، کله چې دقاسم سترګې په قسطنطین ور ونښتې نو سمدلاسه یی د رسول الله صلي الله علیه وسلم دا حدیث ذهن ته راغې .....اذا هلک قیصرا فلاقیصر بعده ...... کله چې قیصر هلاک کړل شي نوبل قیصر به بیا نه راځي... قاسم په همدې فکر کې و چې دا همدا قیصر دې چې د هلاکیدو وروسته به یی بل نه راځي. دقاسم سترګې د قیصر په څیرې ور ننښتې وې، دا یوځوان هلک و چې مخ یی لکه دزمري په څیر ښکاریده او سترګې یی لکه دپړانګ په څیر را وتې وې.

کله چې شهنشاه دبګۍ څخه را ښکته شو نو قاسم دهغه د تنومنده جسم په کتلو سره حیران پاته شو ، دا په یقیني توګه دکوم عیش و عشرت کونکی پادشاه وجود نه و. دقسطنطین په سر د بازنطینی سلطنت یولس سوه کلن تاج ایښې و. دبازنطینی سلطنت لمړی قسطنطین دهمدې تاج دپه سرولو په اساس پادشاه شوې و، قسطنطین په پوره بیړه ولاړ اوایاصوفیا ته ورننوت. دشاهي بګۍ شاته په پرلپسې توګه درې نورې بګۍ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلي ،په دې بګیو کې د شاهي کورنۍ ښځیه مشراني سپرې وې. په منځنۍ بګۍ کې ملکه او په دوو نورو کې شهزاګۍ سپرې وې ،دوې هم دبګیو څخه را کیوتل او دایاصوفیا دننه ولاړل.

دشهنشاه د ور رسیدو سره سم دایاصوفیا غونډه پیل شوه، دایا صوفیا بطریق اعظم د یوه میلمه پال په څیر د غونډې کار روایی پیل کړه. په هال کې ټولې چوکۍ دیوې دایرې په شکل کې ایښوول شوې وې ، په ځاې ځآې کې د چوکیو دمنځه دتیریدو له پاره لارې جوړې کړل شوې وې ،په دې توګه ددوه سوو وګړو دغه دایره په څو برخو ویشل شوې وه. دا ویش یې داسې کړې و چې ددواړو کلیساګانو مذهبي مشران یې په بیلو بیلو برخو کې کینولي و،د راهبانو او ننانو له پاره په دایرې کې ځانته نور ځایونه جوړکړل شوي و . شهنشاه ، بطریق اعظم او کارډینل اسیډرو په چوتې باندې ایښول شوو لوړو کرسیو باندې ناست و . دشاهي کورنۍ ښځې هم د ننانو ترڅنګ ناستې وې او د غونډې جریان یې ځاره ..... د کلیساګانو د ویش له کبله ددایرې هره برخه په ډلو ډلو ویشل شوې وه . دچوترې تر مخه او ددایرې ترمنځه په مخکنې ځاې کې د فوځونو سالار نوټآراس ته ځانګړې ځاې جوړ کړل شوې و .....

د ټولو ترمخه بطریق اعظم پورته شو او د « مقدس کتاب انجیل» څخه یې لږ ولوسته.اوبیا یې خپله پرانستې وینا واوروله. بطریق په خپلې وینا کې وویل:

درونده شهنشاه او د غونډې معززو ګډون کونکو !

په تاسې دې خداوند دخپل رحمت سیوري وکړي....

نن دا غونډه د قسطنطنیې د شهنشاه ، دبازنطین د تخت وارث ، بهادر، یولسم قسطنطین چې دروم په قیصر مشهور دې...... په حکم دلته رابلل شوې ده.....

د «رومن کتولیک» او « دي هولي ارتوډکس چرچ» تر منخه اتحاد او یووالې د دروند شهنشاه یواځنې ارزو ده ، تر څو ددواړو کلیساو تر منځ یووالې راشي ، منافرت او ډله بازي له منځه ولاړه شي. ددواړو کلیساو ترمنځه دغه اختلاف د نهه سوه کالو راهیسې روان دې ، معظم شهنشاه او دهغې نیکونه او غور نیکونه ټول د « دي هولي ارتوډکش چرچ» ریښتوني پیروان دي . عظیم قیصر ، « جسټینین» د ډیرو زیاتو مصاروفو په واسطه د ایاصوفیا دغه ماڼۍ اباده کړه چې اوس په کې مونږ ټول ناست یو.

تاریخ ګواه دې چې قسطنطنیې د خداوند یسوع مسیح بلنې ته تر ټولو لمړۍ لبیک ویلې و . په دې خاطر د قسطنطنیې چرچ دخداوند یسوع مسیح د لمړنیو منونکو څخه دې. تاریخ ددې خبرې ګواهي هم ورکوي چې دیولسمې پیړۍ په صلیبي جنګونو کې قسطنطنیې په لکونو شهیدان ورکړې دي او په دې توګه یې دخپل ریښتوني عیسویت ثبوت وړاندې کړې دې. همدا راز تاریخ ددې هم ګواهي ورکوي چې د یسوع مسیح تر ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمړی کلیسا په اروپا کې همدلته جوړه شوه. او هغه هم لمړني قسطنطین د ډیرو ښکلو لرګیو څخه اباده کړې وه. اوبیا پیړی پیړی مخکې د ایاصوفیا یو ډیر ستر بطریق اوزمونږ دټولو مقدس پلار قسطنطین ته یو زیرې ورکړې و چې تاسې ټول ترې خبریاست ، خوزه به ددې خبرې یادول اړین وګڼم « زمونږ مقدس پلار زیرې ورکړې و ، چې یوه ورځ به دترکانو خلک قسطنطنیی ته را ننوځي اود رومیانو پسې به ان د صوفیا سینټ تر هغې ستنې پورې و رسیږي چې د قسطنطین دپادشا په نامه مشهوره ده. بیا به دهمدې ځایه د ترکانو مصیبتونه پیل شي ، ځکه چې په دې وخت کې به داسمانه یو پرینښته توره په لاس راښکته شي.....«ګبن»

درنو میلمنو ! ددې اسماني الهام مقصد بلکل څرګند دې اوهغه دا چې یواځې د ایاصوفیا کلیسا ددې ښار دپایښت او خوندي ساتنې ضامنه ده. نن دشرق اوغرب ټول عیسوي مذهبی مشران دلته په ایاصوفیا کې موجود دي ، مونږ دسلطان محمد خان په مقابل کې ددواړو کلیساو په یووالې هیڅ ډول نیوکه نه کوو. مونږ ته به د ډیرې خوشحالی ځاې وي چې زمونږ پخواني ورونه (رومیان) خپل بدعات پریږدي او زمونږ سره بیرته را یو ځاې شی.....

د « دې هولي ارتو ډکس چرچ » په ریښتوني توګه د عیسویت نماینده دي. دد ې نه علاوه ، زه د معظم شهنشاه په وړاندې په پوره درنښت سره عرض کوم تر څو دغه غونډه په خپلو خبرو سره پرانزي. تر څنګ یی ور څخه غواړم چې د غونډې د صدارت د اعلان په وخت کې د یوناني کلیسا « ایاصوفیا» حرمت او تقدس د خپل مبارک آند څخه و نه غورزوي. ددې سره خپلې خبرې پاې ته رسوم.... شکریه.»

بطریق اعظم په خپل ځاې کیناست او شهنشاه د غونډې د صدارت اعلان وکړ. هغه د بطریق اعظم غوښتنه له سترګو و غورزوله او کارډینل اسیډرو یی د غونډې رئیس اعلان کړ. د شهنشاه ددې اعلان سره سم د یوناې کلیساو پادریان په خپلو کرسیو کې په بنګسیو کې اخته شول ، اوس نو غونډه پیل شوې وه ، شهنشاه تر هر څه لمړی دغونډې اهداف او موخې بیا ن کړې او ددواړو کلیسا د یووالې او د قسطنطنیی څخه د دفاع له پاره یی ددې یووالې په اهمیت باندې اږوده وینا وکړه. شهنشاه دخپلو خبرو په جریان کې د ایاصوفیا پادریانو ته د ارامو کیناستو مشوره ورکه او په مختلفو جملو کې یی دهغوې دپوهولو هڅه وکړه او هغوې ته یی د ډاګیزه کړه چې د روم دپاپا او غربي اروپا مرسته د قسطنطنیی د خوندي ساتلو او دفاع له پاره ځومره اړینه ده. په حقیقت کې شهنشاه ته دکلیسا ګانو تر منځ د مذهبي اتحاد اویووالې څخه دغربي اروپا مرستې ډیر ې مهمې وې. په دی خاطر یی غوښتل ددواړو ډلو ترمنځ اختلافات له آنده و غورځوی او د ټولو عیسویانو د یوځای کولو هڅی وکړی .په حقیقت کی دقسطنطین فکر ډیر په ځای و . دا عیسوی نړی بدقسمتی وه چی دهغوی دملت په مرکز باندی حمله کیدونکی وه خو هغوی تر اوسه هم په اختلافاتو کی غرق پراته وو. تاریخ ګواه دی چی هغه قومونه هیڅکله هم ژوندی نه دی پاته شوی چی خپل مرکز له یاده وباسي او په خپلو منځو کی ډلی ډلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم په مدینی منوری کی دمنافقینو له خوا جوړ شوی د (ضرار جومات) په دی خاطر له منځه یوړ چی الله تعالی هغی ته په قران کریم کی د تفرقی او ضرر رسونی نوم ورکړی و.

په قسطنطنیی باندی ډیر قوی او ځواکمن دشمن حمله کونکی و. او تر ټولو ستره خبره داوه چی قسطنطنیه د اروپایی عیسویت تر ټولو ستر مرکز و. خو ددی سره بیا هم د جنګ په ورځو کی ددوی تر منځ اختلاف په لوړه کچه و. بطریق په خپلو خبرو کی دا ډاګیزه کړی وه چی.....که د رومن کتولیک چرچ خپل بدعات پرېږدي نو دوی به ورسره اتحاد وکړي.... خو شهنشاه ددی برعکس ټول عیسویان د ګډ دښمن د خطر څخه ویرول او ددوی تر منځ یی د یووالی هڅه کوله. د شهنشاه د آند سره د فوځونو سپه سالار ګرانډ ډیوس نوټآرس تر ټولو زیات مخالفت کاوه، هغه په خپل ځای کی پورته شو اودشهنشاه ترمخه یی ډیره ګستاخي وکړه او په دغی ستری غونډی کی یی هغه ته په ډاګیزه توګه وویل: « که چیری معظم شنهشاه ددی خطری او ګوابښ احساس کوي چی په قسطنطنیه باندی به مسلمانان ولکه وکړی ،نو زما په آند دا دومره ستر ګوابښ نه دی، ددی نه ستر ګوابښ په قسطنطنیه باندی د ظالم پوپ ولکه ده. ..... زه غوره ګڼم چی په قسطنطنیه کی د کارډینل د (خولۍ) په ځآی د ترکانو (لونګۍ) ووینم. (عثمانی دولت)

د نورټاس خبرو په غونډی باندی ډیر سخت اغیز وکړ. دیوی لحظی له پاره ټول حیران پاته وو. ټولو د قسطنطین سترګو او مخ ته کتل. د شهنشاه مخ لحظه په لحظه لکه د اور په څیر سور ګرزیده. نورټاس د شهنشاه په مقابل کی ډیره ګستاخی کړی وه. خو شهنشاه په خپله چوکۍ کی تاو راتاو شو او په خپل ځآی کیناست. دا ځای دهغه دربار هم نه و چی جلاد ته یی حکم کړی وای ترڅو د نورټاس سر له تنه غوځ کړی. دا خو مقدسه کلیسا وه اودلته د چا وینه تویول حرام وو. دبله اړخه شهنشاه هم نه غوښتل چی په دی حساس وخت کی د نورټاس په څیر تجربه لرونکی جرنیل له لاسه ورکړی. په دی خاطر شهنشاه هیڅ هم و نه ویل. د نورټاس په خبرو او د شهنشاه په مقابل کی دهغه په دغه ګستاخۍ باندی که له یوه اړخه شهنشاه سخت غصه کړی و د بله اړخه یی د رومن کتولیک پادریان هم په غضب شوی و، خو د یونانی کلیسا پادریان پری ډیر خوشحاله و و.

نورټاس اوس هم شراب څښلی و او د شرابو په نشه کی ډوب و او دخولی څخه یی همغه الفاظ راوتل چی قاسم په ډیره مینه دهغه په ذهن کی ورځای کړی و و. قاسم په خپلی کرسۍ باندی خوشحاله ناست و.

نوټاراس دخپلو خبرو وروسته بیرته کیناست، دهغه دکیناستو وروسته کارډینل اسیډورد لمړي ځل له پاره راپورته شو او غوښتل یی چی څه ووایی:

«درنو حاضرینو! زه د پوپ جان نکلسن ځآنګړی نماینده یم. قسطنطنیه یوائی ستاسو له پاره د اهمیت وړ نه ده، زمونږ له پاره هم همدومره داهمیت وړ ده. هغه زیری چی بطریق اعظم دخپل تقریر په دوران کی وکړ خو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدس بطریق په پوره توګه بیان نه کړای شو. پوهیږم چې ستاسې ډیر وبه ددې زیرې په اړه اوریدلي وي خو زه به یو ځل بیا د مقدس پلار د دغه زیر تاسې ته تکرار کړم:

زیرې دا ډول وو چې ....یوه ورځ به ترکان قسطنطنیې ته را ننوځي او درومیانو د تعقیبولو پسې به د(سینټ صوفیا) د عبادتځای تر مخه دغې ستنې پورې چې د پادشاه قسطنطین په نامه یې شهرت موندلی دی رارسیږي. خو دهمدې ځایه به دهغوی زوال پیلیږي ، ځکه په دې وخت کې به د اسمان څخه یوه فرشته توره په لاس راکیوځي او د همدې اسماني وسلې په واسطه به دقسطنطنې سلطنت داسې یو غریب انسان ته ورسپاري چې په هغه وخت کې به دهمدې ستنې سره ناست وي، فرشته به دغه کس ته ووایي....دا توره در واخله او دهمدې په واسطه د خداوند یسوع مسیح بدله واخله. بس دهمدغې یوې پریکنده جملې د ویلو سره سم به ترکان په تیښته پیل وکړي او رومیان به د فاتحینو په څیر ترکان د غرب او اناطولیه څخه ان د ایران تر پولو پورې و ځغلوي.....(The Decline and fell of the Roman Empire)

دهمدې زیرې په اساس دبطریق اعظم څخه پوښتنه کوم چې ایا دا غریب انسان چې د ستنې تر څنګ به ناست وي د قسطنطین د کورنۍ څخه به وي ؟ زه پوښتنه کوم چې خدای مه کړه زمونږ شهنشاه به هغه وخت موجود نه وي ؟ بطریق اعظم دې دخپلې وینا په اړه وضاحت وکړي. هغه د شهنشاه په شتون کې د خپلو پخوانیو مشرانو یو ډیر کمزوری حکایت وړاندې کاوه او په دې توګه یې د شهنشاه سپکاوی کاوه .تر دې وروسته یې سپه سالار ډیوک نوټاراس هم ګواښه.... هغه دې په دې پوه شي که مسلمانان په قسطنطنیه باندې ولکه وکړي نوبیا به ستا وطن ته هیڅوک هم دعیسویانو مرکز و نه وایي. مسلمانان به زمونږ په کلیساګانو کې خپل عربي نسله اسونه تړي او په دې توګه به زمونږ د عبادتځایو سپکاوی کوي ، هغوی به د قسطنطنیې هیڅ عیسوي ژوندی پرې نه ږدي او زمونږ ښځې به بې ابرو کړي ، خو ددې برعکس د کارډینل هغه خولۍ چې ته ترې نفرت او کرکه کوې د عیسویانو له پاره د پناه ځای وګرځي. اوبیا به هغه وخت د یوناني کلیسا پادریان پښیماني کوي چې ولې یې په خپلو رومي ورونو باندې باور نه دی کړی.

قاسم هم په دغې غونډه کې ناست و ، دهغه کرسۍ د ایاصوفیا دراهبانو او بطریقانو سره یو ځای اېښوول شوې وه. هغه دغونډې جریانات په ډیر غور اودقت سره تعقیبول ، په هغه ځای کې چې قاسم ناست و هغه ځای د غونډې د ګډونکونکو ددایرې دښې لورې اخرې برخه وه. دهغه تر مخه د ایاصوفیا راهباني اوشهزادګۍ ناستې وې. یعنې د قاسم د ناستې ځایو دښځو د ناست ځای سره بلکل مخامخ و ددوی تر منځ څو قدمه واټن و اوهغه هم د چوترې غاړه وه. د چوترې دپاسه شهنشاه ، بطریق اعظم او کارډینل ناست وو. قاسم د خپل ناست ځای څخه په ډیره ناقرارۍ سره یوه راهبه تر سترګو لاندې نیولې وه هغه فکر کاوه چې شونې ده چې دا به مارسي وي خو مارسي په دې غونډه کې دګډون له پاره نه وه راغلې، هلته مخامخ په چو کیو باندې دشاهي کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغلی اونوری مقدسی راهبانی ناستی وی. خو کله چی کارډینل د مسلمانانو د مظالمو یادونه کول نو دقاسم وینه په جوش کی راتله.

ددی غونډی ناظم یو ځوان بطریق و، چی د قاسم ښی اړخ ته ناست و او د غونډی کاغذونه یی په لاسو کی اړول را اړول او دغونډی څارنه یی کوله. په دی وخت کی یو ناڅاپه هغه پورته شو او کوم ضروری اعلان کولو ته یی ځآن جوړ کړ.

«د غونډی درنو ګډون کوونکو ! نن زمونږ په دی غونډه کی د یسوع مسیح خدای د پیدایښت د ځای (یورشلم) یو مقدس بشپ شتون لری ، هغه د تیری شپی پوری د معظم شهنشاه میلمه و . زه دهغه څخه غوښتنه کوم چی دمسیح د تعلیماتو په رڼا کی د قسطنطنیی ددغونازکو حالاتو او ددواړو کلیساو تر منځه د اتحاد او یووالی له پاره خپل آند وړاندی کړی .»

ددی اعلان سره قاسم ټکان وخوړ ځکه هغه ته تر اوسه پوری ددی میلمه د شتون په اړه کوم معلومات نه و . داسی معلومیده چی بطریق اعظم هم د بیت المقدس ددی بشپ د راتلو څخه بی خبره پاته شوی و . په داسی حال کی چی بیت المقدس هم د عثمانی سلطنت یوه برخه وه خو دهغه ځای پادریان اوبشپان تر اوسه پوری په عیسوی نړۍ کی د ډیر عزت خاوندان ګڼل کیدل . دا د شهنشاه یو چال و چی د غونډی په جریان کی یی را مخته کړ . د بیت المقدس بشپ پورته شو ا و ددواړو کلیساګانو ترمنځه د اتحاد په اړه یی ډیر اغیزمن تقریر وکړ . نژدی و چی ډیر مخلص عیسوی راهبان هم دغه اتحاد ته تیار شي... چی په همدی وخت کی یو درویشي کړی دروازه چی د شهنشاه څنګ ته راغی او په غوږ کی یی ورته څه وویل: دهغه په خبرو باندی شهنشاه حیران شانته شو ، شهنشاه تر ډیره پوری د دروازه چی خبری اوریدلی ، او په اخر کی شهنشاه څه داسی سر وخوځوو لکه دکوم کار دکولو اجازه چی ورکوی. لږه شیبه وروسته همدغه دروازه چی د قاسم تر څنګ ناست د غونډی د ناظم خواته راغی او څ یی ورته وویل ، په همدی وخت کی دغونډی ناظم د خپله ځایه پورته شو او د لږی شیبی له پاره یی د غونډی د جریان د ځنډولو اعلان وکړ . دقاسم تندی تریو شو ، ځکه دغونډی دغسی ناڅاپی ځنډیدل دهغه د هیلی پرخلاف کار و. قاسم په فکرونو کی ډوب شو، داعلان نه وروسته شهنشاه دخپله ځایه پورته شو او د لږشیبی له پاره چیری ولاړ. دغونډی دګډون کونکو څخه هم څه خلک چی ډیری یی دشاهی کورنۍ ښځی وی پورته شوی او ولاړی. خوهغوی چی شاته پاته شول هغوی هم په خپلو خپلو کرسیو کی ناست په خپلو منځو کی په خبرو اترو بوخت شول. خو دا خبری اتری وروسته په یوه اوږده بحث باندی بدلی شوی ، او ددواړو کلیساو پادریانو یو بل ته په لوړ اواز ویل پیل کړل ، په دی وخت کی د قسطنطنیی یو عام پادری په خپل ځای کی ودرید او ویی ویل:

« تاسی خلک ..... د شرابو سره پتیره ډوډۍ استعمالوئ ، دا په کوم کتاب کی راغلی دی ؟ مونږ خو د شرابو سره د پتیري ډوډۍ خوړونکی حرام خوړونکی او د عیسوی دین څخه بیرون ګڼو . مونږ د شرابو سره دخمبیره شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوډۍ په خوړولو قایل یو، ځوک چې خمبیره شوی ډوډۍ نه خوری او پتیره ډوډۍ خوري ، دهغه خوراک حرام ګڼل کیږی. تاسو بدعتونه راویستلی دی ، تاسی حرام کارونه کوی او حرام خورئ ، دعیسوی دین څخه خارج او کافر یاست.»

په همدی وخت کی د ایاصوفیا یو پادری پورته شو او ویی ویل: « شرم وکړئ شرم !...که دخمبیره شوی ډوډۍ څخه کرکه کوئ نو بیا خمبیره شوی شراب ولی څښئ؟ تاسی خو لا دپخوا څخه کافر واست.»

د تاریخ پاڼو د «ډوډۍ» دغه اختلاف په خپلو زرینو کرښو کی ځای کړی دی. په همدی وخت کی دایا صوفیا ماڼۍ د پادریانو د خپل منځی چغو په واسطه په لړزه کی راغله. څومره راهبان چی هلته د غونډي په خونه کی ناست و ټولو دغه جګړه په پوره غور سره کتله. او څه نورو دغه کار د شرم نه ډک ګاڼه. په دی وخت کی بطریق اعظم او کارډینال هم د غونډی په سالون کی نه و موجود. نوټاراس او یو شمیر نور مشران هم دغونډی د ځای څخه بیرون تللی وو. د تللو په وخت کی بطریق اعظم قاسم هم له ځانه سره وړی و ، کله چی قاسم د بطریق اعظم سره د نیم ساعت وخت دتیرولو وروسته بیرته راستون شو او بیرته دغونډی ځآی ته را ننوت نو د عجیب اوحیرانونکی حال سره مخ وو، ځکه په هال کی ددواړو خواوو پادریانو یوبل ته پوره سپکی سپوری ویلی. نژدی دوو سوو پادریانو د ایاصوفیا دغه سالون د سوک اوڅپیړو ځای ګرځولی و. قاسم ددی حالت په کتلوسره په زړه کی خندل ، لږه شیبه وروسته غونډه بیا پیلیدونکی وه قاسم راغی اوپه خپل ځای کی کیناست اود غونډی دغه بدنظمی یی کتله. خو دا الهګوله هغه وخت یو ناڅاپه پای ته ورسیده چی اعلان کونکی د شهنشاه د راتلو اعلان وکړ. پادریانو په بیړه بیړه خپلی خپلی کرسۍ را سمی کړی. د شهنشاه دراتلو ترمخه بطریق اعظم اوکارډینل هم په خپلو خپلو ځایو کی کیناستل.

د لږ ځنډ وروسته شهنشاه سالون ته راننوت. هغه خپل ناست ځای ته راورسید خو دکیناستو په ځای همداسی ولاړ پاته شو. هغه ډیر قهریدلی معلومیده. اوبیا یی په ډیره تنده لهجه وویل: « بدبخته ولسه ! زه ستاسی تباهی اوهلاکت په خپلو سترګو باندی وینم ، دښمن مو سر ته رارسیدلی دی خو تاسی تر اوسه هم په پتیره او خمبیره شوی ډوډۍ باندی جنګ یاست.... یوه خبره چی ما تر اوسه نه غوښتل تاسی ته یی وکړم ، اوس غواړم تاسی ته یی ووایم:

ای تفرقه اچونکو مذهبی مشرانو ! په غور سره یی واورئ ! ما تیره شپه ډیر خطرناکه خوب کتلی دی ، ما په یوه ستر دیوال باندی په زرګونو کارغان په چغار کتلی دی ، هغوی دومره په زوره ټاغ ټاغ کوی چی ټول اسمان یی په سر راخستی دی. بیا ګورم چی د غرب له لوری د غوښی خوړونکو مرغانو یوه ډیره ستره ډله را الوتلی اوپه همدی دیوال باندی کینی. بیا زه وینم چی دغه کارغان او دغه نور مرغان یو دبل سره په جنګ کی ولویږی اوپه همدی وخت کی هغه دیوال په لړزه راشی. اوبیا زه وینم چی د اسمان څخه ګڼ شمیر بازان په دیوال باندی ناستو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرغانو باندی را ولویږی او دسترګو په رپ کی یی سره وخوري. بیا یوه کشتۍ په دریاب کی وینم چی سوری په کی شوی وی او د اوبو څخه ډکه شوی وی ،اوپه اخر کی یو ډیر بد شکله دیو وینم چی سترګی یی داور دبڅرکو په څیر سری وی ، دا دیو غواړي ما دخپلی لمنی لاندی پټ کړی خو زه دهغه سره دپټیدو په ځای خپله توره را وکاږم اودهغه دیو سر له تنی بیل کړم.....

مادغه ډول خوب کتلی خو هیڅوک ته می نه دی ویلی . ای بدبخته مذهبی مشرانو ! زه نه پوهیږم چی ددی خوب تعبیر به څه ډول وي ،خو دومره حتما پوهیږم چی د قسطنطنیی په اړه ددی خوب تعبیر ښه نه راوزي. زه تاسی ته د اخری ځل له پاره نصیحت کوم چی په خپلو منځو کی متحد شئ او که نه مسلمانان به ستاسی نوم اونښان ورک کړي.

د شهنشاه قسطنطین وینا ډیره اغیزمنه او د جوش نه ډکه وه . ټول ناست خلک چپ چاپ ناست و . بیا د ایاصوفیا یوی زړی راهبی جرئت وکړ او پورته شوه ،د خبرو کولو اجازه یی واخسته ، ویی ویل: « دورنده شهنشاه ! ددی خوب هسی غورزول به د عقل نه لری خبره وي. تر هر څه دمخه ددی خوب سهی تعبیر تر لاسه کړئ تر څو دهمدي خوب په رڼا کی د قسطنطنیی د راتلونکی له پاره پلان جوړ کړل شي.»

زوړ فادر بروس هم د دی راهبی دخبرو سره خبره یوه کړه ، نورو څو کسو هم شهنشاه ته سلا ورکړه چی تر هر څه لمړی ددی خوب د تعبیر په اړه باید معلومات تر لاسه کړل شي. شهنشاه دخلکو دسلا له مخی بطریق اعظم او کارډینل ته ددی خوب د تعبیرولو په اړه وویل. خو دواړو خپل څټونه وګرول ، په همدی وخت کی یوی ځوانی راهبی دخبرو کولو اجازه وغوښته او ویی ویل:

« درونده شهنشاه ! دخوبونو دتعبیرولو په لړ کی دلته په ایاصوفیا کی یوه همداسی معتبره او باوری هستی شتون لری او هغه عبادت کونکی سسټر میری.... غوره به وی چی سسټر میری دی غونډی ته را وبلل شي او ددی خوب د تعبیر په اړه تری وپوښتل شی.»

د شهنشاه دحکم سره سم بطریق اعظم سسټر میری ته په دی غونډی کی دحاضریدو امر وکړ. د سسټر میری دنوم د اوریدو سره سم د قاسم غړی بی ترتیبه شول اوبیا یی چی کله واوریدل چی سسټر میري په غونډه کی ګډون کوی نوبیا یی دخوشحالۍ نه زړه ټوپونه وهل. هغه دکوچنیانو په څیر تر جذباتو لاندی راغلی و. دهغه په سترګو کی دبیلتون زخم و او داوو کالو څخه ددی کتلو له پاره تږی ناست و. دهغه بی تابه سترګی په همغه دروازه باندی نښتی وی په کومه چی سسټر میری را ننوتله. په کلیسا کی موجود هر کس ددغی پیغلی کتلو ته بی تابه و. شهنشاه هم دخپل خوب دتعبیرولو له پاره ناقراره و. بیا هغه وخت هم راغی چی مارسي د غونډی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالون ته راننوتله. کله چې د قاسم سترګې په دغه سپینه فرشته باندې ولګیدې نو همدلته په چوکۍ کې وچ کلک شو.

مارسی په ډیره کراره توګه قدم اخست او د راهبانو څوکیو ته ور روانه وه. هغې ته یې همدلته په لمړي کتار کې یوه څوکۍ خالي کړې وه، کله چې خپل ناست ځاى ته ورسیده نو یوځل د شهنشاه او بیا د حاضرینو تر مخ لږ څه ټیټه شوه.....او کیناسته.

شهنشاه مارسی ته وویل: سسټر میري! ایا تاته ددې دواړو کلیساو د اتحاد دغونډې په اړه بلنه نه وه درکړل شوې؟ ته خو د ایاصوفیا ډیره پخوانۍ راهبه یې. تاته په کار نه و چې د ننۍ غونډې څخه غیرحاضره پاته شوې واى.

د قسطنطین ددې پوښتنې په اړه مارسي په ډیره ارامه توګه ځواب ووایه.« دورنده شهنشاه! ددې اختلافي غونډو له پاره زمونږ بشپ او بطریق بسنه کوي. زه خو دیسوع یوه معمولي خادمه یم. اود کلیسا ګانو د اختلافي مسایلو څخه ځان لرې ساتم. خو بیا هم زه دخپلې غیر حاضرۍ په اړه بښنه غواړم»

دخپلو خبرو په وخت کې د مارسی سترګې په قاسم ور ونښتې. او نژدې و چې د زړه حالت یې بدلون وموهي. قاسم هم دمارسي په مخ سترګې ورکلکې کړې وې. ددواړو سترګې یو دبل سره په ټکر کې وې او ددواړو په وجودونو کې په زرګونو برقي موجونو څپې وهلې. د اوو کالو بیلتون مارسی له هر څه غورځولې وه. کله چې دهغې سترګو د قاسم مخ وکوت نو دهغې په مات وجود کې یو نوى ځواک راتازه شو، تر لږه ځنډه پورې دمارسی څخه دا هیر شوې و چې چیرې ولاړه ده ځکه دهغې دسترګو ترمخ تیرشوې یادونه لکه دتاریخ د پاڼو په څیر تیریدل اوپه همدې خیالونو کې ډوبه اوځان یې د سالون څخه غیر حاضر کوت، هغې ته اورنه را په زړه شوه چې د کوچنیوالي خوږې شپې یې په کې تیرې کړې وې ،هغې ته د سلطاني قصر یو دهیلیز په یاد راغی، د ملکې سروین د مینې اومحبت نه ډک مخ ، د شهزاده محمد مهربانه کړچار، دسلطان مرادخان پلرنی شفقت.... او خپله مور مارتها یې هم تر سترګو شوه، او بیا هغې هغه یادګاره ورځ کله د زړه ویستلې شوه په کومه کې یې چې قاسم بن هشام دخلکو نه په ډک لوبغاړې کې د لمړي ځل له پاره کتلې و. نن یوځل بیا قاسم د هغې تر مخه ناست و .... په یوه ډک سالون کې.. خو نن حالات څه بلمنګه وو، نن قاسم د ګواښونو لاندې و. دهغې ورځې نه چې هغه دلته راغلې و د مارسي وجود په دار ځړول شوې معلومیده. هغه ډیره حیرانه وه چې دهغې قاسم دهغې سره ددومره نژدې والي سره هم د هغې څخه لرې و. هغې د شهنشاه د پوښتنې ځواب و وایه خو بیا یې ځان کنترول نه شو کړاى. ځکه دهغې د سترګو مخې ته قاسم ناست و ، معلوم نه شوه چې د هغې په وجود کې کومه برقي بریښنا څپانده شوه چې یو ناڅاپه یې د سترګو څخه دمرغلرو په څیر اوښکې راغلې. خو پخوا تر دې چې د مارسي اوښکې لاندې را توې شي شهنشاه ورباندې غږ کړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مونږ ستا ښښنه منو . او غواړم چې ته زما دخوب تعبیر ماته ووایې .»

ددی نه وروسته شهنشاه خپل خوب ووایه . چې په اوریدو سره یې مارسي تر ډیره ځنډه پوری د بی هوشۍ په حالت کی ولاړه وه . دټولو خلکو سترګی د ایا صوفیا په دغی پخوانۍ عبادت کونکي سسترمیري باندی نښتی وی ، هیچاته ډاګیزه نه وه چې دمارسي دسترګو څخه دغه د مرغلرو قطری دکومه ځایه راغلی . په سالون کی ناست خلک د مارسي ددغو اوښکو په کتلو سره بی روحه شوی و . په خپله شهنشاه هم ډیر وارخطا شوی و او فکر یې کاوه چې دخوب تعبیر یې ډیر ګواښمن او خطرناکه دی. په دی خاطر سستر میری ژاړی . خو یوازي قاسم په دی پوهیده چې دمارسی دسترګو څخه د مرغلرو را تویدل او د کلیسا په فرش باندی دهغی پریوتل دڅومره ستر ارزښت لرونکی دی. اوبیا ....د قاسم په سترګو کی را ټوکیدلی نم د هیچا په لید کی نه راته .

کله چې شهنشاه ددویم ځل له پاره مارسی مخاطب کړه نو هغه داسی شوه لکه څوک چې نوی دخوبه رابیدار شی ، هغی ناستو خلکو ته خپلی سترګی ورواړولی اوبیا یې ډک اواز باندی وویل :

«دورنده شهنشاه ! تا چې کوم خوب کتلی دهغی تعبیر ډیر خطرناکه دی. زه وینم چې قدرت د قسطنطین تقدیر لیکلی دی . په دیوال ناست کارغان دقسطنطنیی مذهبی مشران او پخپلو منځو کی اختلاف اچونکی عوام دی ، دغرب نه راغلی غوښی خوړونکی مرغان دغه کارډینل او دهغه ملګری دی . اوپه هغه دیوال چې دوی ناست دی هغه د قسطنطنیی دیوال دی ، د اسمان څخه را تلونکی بازان د عثمانی سلطنت ترکی عسکر دی ، او لکه څنګه چې تا وویل چې شاهین یا بازان په دیوال ناست مرغان خوري نو ددی څخه دا مطلب اخستل کیږی چې فتحه به د مسلمانانو په برخه وی .

تا چې په دریاب کی تلونکی کومه کشتۍ کتلی ، دا دسمندر په اوبو کی لاهو شوی قسطنطنیه ده او په کشتۍ کی د سوری دپیدا کیدو نه مقصد کورنی اختلافات دي.... اودا چې په اخر کی تا کتلی چې د سرو سترګو دیو صفته انسان تاته پناه درکوي....نو په حقیقت کی دغه دیو ستا دښمن دی چې غواړی تا د ماتی سره مخ کړی او عیسوی دین رسوا اوسپک کړی...

درونده شهنشاه ! دا ټول خوب زمونږ له پاره ښه شګون نه لري ، خو دهغی په اخر کی یوائې یو ښه شګون کتل کیږی اوهغه هم ستاسی د ذات پوری تړلی دی اوهمغه زه د خپلو هیلو اخری تمځای ګڼم . څرنګه چې تا دخوب په اخر کی د دیو سر له تنی پری کړی په دی اساس ته په یوه صورت د شاهین صفته مسلمانانو مقابله کولی شی»

ددی خبری دکولو وروسته مارسي خاموشه شوه . شهنشاه چې دمارسي دګستاخانه تعبیر څخه تک سور شوی و....دتعبیر داخری برخی په اوریدو سره را نرم شو اوپه ډیره بی صبری سره یې تری وپوښتل .

(c) ketabton.com: The Digital Library

« مقدسی راهبی !.....تا ماته زما د خوب دتعبیر په ویلوسره، که څه زه او ددی غونډی حاضرین دی لړ څه ناهیلی کړل خو مونږ غواړو وپوهیږو چې د شاهین صفته مسلمانانو د مقابلې له پاره لاری پیدا کړو . مونږ ته یی ژر ووایه چې څه باید وکړو ؟....

مارسي دداسې لارې څه تدبیرونه جوړ کړي و چې لمړۍ خو د شهنشاه په ګډون ټول خلک دغصې او قهر د حالته راووتل او یخ شول ، قاسم په خپل زړه کې مارسې ډیره وستایله. اوس نو مارسي وویل: دروند ه شهنشاه ! د سرو سترګو هغه منحوس دیو همدلته ستا ترڅنګ په کوم ځآی کې موجود دی ، هغه راپیدا کړئ او په خپلو لاسو یی ووژنئ ، بیا به د جنګ په ډګر کې حتمی بری ستا په برخه شي.»

د شهنشاه په تندی باندی کرښې را ښکاره شوی ،هغه به دسرو سترګو بد مخه دیو چیری لټوو . ډیر پریشانه شو او سمدلاسه یی مارسي ته وویل: « مقدسی راهبی ! مونږ به دسرو سترګو دغه منحوس دیو چیری و لټوو ؟ مونږ ته په دی لړ کې څه لارښوونه وکړئ.

« نه درونده شهنشاه ! زما سترګی ددومره ژور نظر څخه معذوره دی... خو زه په ډاډمنه توګه ویلای شم چې دا شخص به همدلته ستا ترڅنګ کوم ځای موجود وی.»

مارسی دا ځل خپله خبره په داسی بڼه وکړه چې قسطنطین په ډیره ناکرارۍ سره خپلی سترګې د غونډی په ګډون کې ګرځولی را ګرځولی. مارسي بیرته په خپله چوکۍ کیناسته. د غونډی ټول ګډون کونکی ګونګ صم په خپلو ځایو کی ناست و و . بطریق اعظم هم په خپله کرسۍ کی ځان تاوو را تاوو . خو کارډینل استډ د شونډو لاندی خندل. د رومی کلیسا نور پادریان هم وارخطا نه وو . خو د یونانی کلیسا راهبان داسی شوی وو لکه مار چې خوړلی وی. دشهنشاه خوب هم ډیر خطرناک و او تعبیر یی دهغی څخه زیات خطرناک ښکاریده. خو یو ناڅاپه قسطنطین دغونډی د پاته برخی دپیلیدو حکم وکړ.

دمارسی تعبیر شهنشاه ته ډیره ګټه ور ورسوله .او د قاسم په ټول فعالیت یی اوبه ور وشیندلی ځکه قاسم نه غوښتل ددواړو کلیساو تر منځه یووالی او اتحاد رامنځته شي. خو مارسی د قاسم د عزایمو څخه بی خبره وه. هغی تر اوسه پوری همدا یو فکر کاوه چې قاسم دهغی د اخستلو له پاره دلته راغلی دی. حقیقت دادی چې مارسی د خپل علم په مطابق د شهنشاه دخوب تعبیر کړی و او په هغی کی یی کومه بددیانتي نه وه کړی. دمارسی دخوب د تعبیر ګټه شهنشاه ته دا شوه چې تر اوسه پوری چې د یونانی کلیسا کوم پادریان ویریدلی وو هغوی ددواړو کلیساو تر منځه په اتحاد او یووالی باندی راضی شول کله چې شهنشاه ته دخپل خوب د تعبیر څخه ددغی ګټی داخستو احساس پیدا شو نو ویی ویل:....ډیر ښه شول ، هغه خو یو خوب و . خو دهغی د ویری څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول پادریان په لړزه شول ، اوس هیله پیدا شوی ده چې د روم د کلیسا سره به ټول پادریان توافق وکړي ....شهنشاه د غونډې د پیلیدو حکم وکړ اوبیا یې سپه سالار نورټاس ته مخ کړاو ورته یې وویل:

« نورټاسه ! دا وخت په خپلو منځو کې د جنګ جګړو له پاره مناسب نه دی. زه د یوه شهنشاه په څیر تاته حکم نه کوم خو د قسطنطنیې دیوه سپاهي په څیر تاته په دغه مقدس اتحاد کې د ګډون کولو بلنه درکوم»

نورټاس لا تر اوسه هم په خپله خبره کلک ولاړو. خو اوس یې د شرابو نیشه را کمه شوې وه. په ډیره مودبانه توګه یې شهنشاه ته وویل: « درونده شهنشاه !نورټاس به په هر قیمت د مسلمانانو پر خلاف جنګیږي. او د خپلې وینې داخرې ځاڅکې پورې به جنګیږي. که څه هم کلیسا ګانو ترمنځ یووالي راشي او یا رانه شي. زه د معظم شهنشاه په لښکر کې دیوه عسکر په څیر په جنګ کې ګډون کول دخپل ځان له پاره فخر او ویاړ ګڼم.» سپه سالار دغسې ګول مول خبرې وکړې او نور بیرته خاموشه شو.

قاسم او مارسي یو بل ته د سترګو په کونجو کې کتل.... غونډه هم په پوره ځواک سره روانه وه. شهنشاه ، دسلطنت وزیران، د ایا صوفیا بطریق، کارډینل او بشپانو ټولو خپلې خپلې خبرې کولې .... په سالون کې هر ډول اوازونو انګازې کولې خو دقاسم او مارسي له پاره غونډه لا پخوا پای ته رسیدلې وه. په سالون کې ناست هر کس د سټیج په لور متوجه و. خو مارسي او قاسم یود بل په لور متوجه وو. معلومه نه ده چې څومره وخت به تیر شوی و .... د ایا صوفیا تر ټولو ستره تاریخي غونډه جاري وه ، قاسم خپله دنده له یاده ویستلې وه ، هغه راپاڅید او غوښتل یې چې دمارسي په لور ولاړ شي خو داسې یې نه شوای کولی ، اومارسي هم دداسې کولو جوګه نه وه.

غونډه روانه وه. ان تر دې چې د ایاصوفیا د شلو څخه څلور بطریقان او د سلو څخه دیارلس پادریان د روم دکلیسا برلاسئ منلو ته تیار شوي و. په دې ډله کې زوړ فادر بروس هم ورګډ شوی و. خو بطریق اعظم لا تر اوسه پورې کومه پریکړه نه وه کړې. اوبیا هغه وخت هم راغی چې شهنشاه د سولې دتړون د تیارولو حکم هم وکړ. چې په هغې کې د قسطنطنیې په کلیسا باندې د روم د کلیسا برلاسی منل شوی وه. اوشهنشاه په خپله په رومي کلیسا کې د یوناني کلیسا د مدغم کیدو اعلان کړی و. داسې معلومیده چې یو ډول اتحاد منځته راغلی و خو په سهي معنی ورته اتحاد نه ویل کیده. ځکه چې ګڼ شمیر پادریان په دې خبرو باندې سخت په غصه اوپه غضب وو.

د شهنشاه داعلان نه وروسته دکوم اړخ نه کوم راهب دبطریق اعظم ثاني ډیمونان د وژلو خبره رایاده کړه. دې خبرې قاسم سخت متوجه کړ او دلمري ځل له پاره یې د غونډې په لور مخ واړاوو. په غونډې کې د ډیمونان د وژلو دخبرې د یادولو سره دا هم وویل شول چې لا تراوسه یې وژنکې نه دي نیول شوي. په داسې حال کې چې ددې خبرې ځرګندښوتونه تر لاسه شوي و چې په دې وژلو کې د روم د کلیسا دپادریانو لاس وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ترون نه وروسته په قسطنطین باندی دا خبره ښه و نه لګیده. په دی خاطر یی د دربار حاضرینو ته سختی سپکی سپوری وویلی. خو په همدی وخت کی چی دډیمونان د قاتل د نه پیدا کیدو خبری کیدی هغه د اسرارو او رازونو ډک شاګال دغونډی ځای ته راننوت. خپله امصا یی په فرش ټکوله او مخته را روان وو. دهغه د امصا په ټکار د غونډی ټول ګډون کونکی دهغه لوری ته متوجه شول ، قاسم چی کله شاګال وکوت نو سمدلاسه یی په زړه وخوړه. د قاسم شپږم حس د خطر زنګ احساساوو. د شاګال په کتلوسره قاسم په خپلی چوکۍ کی دورندوالی احساسوو. زړه یی غوښتل چی سمدلاسه ورپاڅی او د شاګال کار ورختم کړي اویا هم ددی ځایه و تښتی. خو شاګال د خپلی امصا په کوم سره د غونډ له منځه را ووت ، که څه هم هغه یو بطریق و خو دهغه کړچار د مصر د پخوانیو جادوګرانو په څیر و. هغه دخلکو له منځه راووت او دشهنشاه مخی ته راغی او ودرید ، سترګی یی په شهنشاه باندی ښښتی وی او دخپلو سرو سترګو له لاری یی شهنشاه ته په غور سره کتل.

په دی وخت کی یو ناڅاپه شهنشاه ته هغه د سرو سترګو دیو په فکر کی راغی. اوکله چی شهنشاه د شاګال شکل و صورت ته وکتل نو داسی ورته څرګنده شوه چی دا به په حقیقت کی همغه دیو وی چی تیره شپه یی په خوب کی کتلی و ، شهنشاه ته د سستړمیری له اړخه ویل شوی دخوب تعبیر په یاد و. سمدلاسه یی د ټولی نړۍ دپروا کولو پرته دخپلی توری په لاستی باندی لاس کیښود ، غوښتل یی مخته راشی او دغه د سرو سترګو دیو له منځه یوسی. هغه لا تر اوسه د راپورته کیدو اراده کوله چی شاګال په مخ یی مکروه خندا وکتله ، ودرید. کله چی شاګال د شهنشاه په لور خپله ګوته راپورته کړه او خبری یی پیل کړی نو دهغه داواز په اوریدو سره قاسم داسی وبریښیده لکه دهغه د ستونی څخه چی په یوه وخت کی دوه انسانان خبری کوی. شاګال وویل:

« درونده شهنشاه ! دخپلی توری څخه دی لاس لری کړه. اوس خو زه تاته په خپله لمن کی پناه درکونکی یم. او که نه زمونږ د اسلافو دغه تاریخی ښار به د نابودۍ سره مخ شي.

شهشناه دشپی په خوب کی کتلی و چی هغه د سرو سترګو خاوند دیو به هغه ته په خپلی لمن کی دپناه ورکولو خبره کوی ، او اوس شاګال هم شهنشاه ته په خپله لمن کی دپنا دورکولو خبره وکړه. شهنشاه فکر وکړ چی دا همغه شخص دی چی په وژلو سره به یی قسطنطین د تباهۍ نه خوندي شی او سوبه به یی په برخه شي. خو دشاګال په سترګو کی داسی ځواک و چی شهنشاه دخپله ځایه یو قدم هم وانه خست. شاګال ورته یو ځل بیا وویل
:

« درونده شهنشاه !زه تاته دداسی یو خبر په اړه معلومات درکوم چی دهغی په اوریدو سره به ته ما بی اختیاره د قسطنطنیی خوندي پاته کونکی و ګڼی »

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د شهنشاه په ذهن کی همغه یوه خبره ګرزیده او هغه دا چی یوازی دسرو سترګو خاوند شاګال همغه دیو د ی. شاګال خپله خبره جاری و ساتله او ویی ویل:

« درونده شهنشاه !ما دډیمونان بطریق قاتل پیدا کړی دی.»

د شاګال دخولی څخه ددی خبرو د راوتلو سره سم قاسم په خپله چوکۍ کی هک پک شو ، یواځی قاسم نه بلکه مارسی هم د ویری احساس وکړ. ځکه چی هغی هم دا ګمان کاوه چی ډیمونان به قاسم وژلی وی. خو شهنشاه په ډیره حیرانتیا سره خپلی سترګی را وویستلی او تری ویی پوښتل:

» درونده بطریقه ! هغه کوم بدبخته قاتل دی چی ددواړو کلیساګانو اتحاد ته یی دزیان رسولو هڅی کړی دی. او داسس مذموم حرکت یی کړی دی ؟

دشهنشاه دخبری د تکمیل سره سم د بطریق سر و ګرزید او د قاتل په لور یی ور واړاوه. اوس نو دهغی سری سترګی د قاسم په سترګو ورنښتی وی. ناڅاپه یی خپل ښی لاس پورته کړ اود قاسم په لور یی اشاره وکړه او شهنشاه ته یی وویل:

« دا دبطریق اعظم ثانی قاتل دی. چی همدا اوس ستا تر مخه ناست دی ، دهمدی توری د ډیمونان سر دهغه له تنی څخه جدا کړی دی.»

مارسی داسی وپوهیده چی دهغی دنیا چی یوازی دوه ورځی ترمخه روښانه شوی وه بیرته تیاره شوه. قاسم هم په خپل زړه کی د شهادت کلیمه و لوسته او ځای یی د مرګ سزا ته تیار کړ. په دی وخت کی یو ناڅاپه دقاسم د زړه څخه ټوله ویره ووتله او یو ډول ډاډ ورته پیدا شو. څه داسی ډاډ چی مسافر یی منزل ته درسیدو په وخت کی تر لاسه کوی. ټول سالون داسی وو لکه مار چی خوړلی وی. هغه بطریق اعظم چی قاسم یی خپل سلاکار ټاکلی و په لړزه کی راغلی و. شهنشاه هم قاسم ته په سختو سترګو کتل. په دی وخت شهنشاه د برق په څیر و ګرزید. « دا شخص څوک دی ؟.... او له تاسره کوم ثبوت دی چی هغه به د ډیمونان قاتل وی ؟ «

« زما سره ثبوت شته....» شاګال وویل: شاګال په خپلو لاسو کی څه کاغذونه را واخستل او د شهنشاه مخی کی یی کیښوول. او ویی ویل: « درونده شهنشاه ! دغه دری لیکنی دی ، ددی څخه یو هغه جعلی لیک دی چی د ډیمونان د جسد څخه تر لاسه شوی دی. دا په نیلا رنګ شاهی لفافه کی پټ کړل شوی و. اوکوم الفاظ چی په کی لیکل شوی دی هغه ټول ستا تر مخه دي. دویم لیک د تریس دبشپ لیمارک له اړخه لیکل شوی دی او هغه هم جعلی دی چی دی ځوان بطریق اعظم ته ورکړی ، خو کله چی ماته معلومه شوه نو زما تندی و سوزید ځکه چی زه دتریس چرچ ته ډیر ځم راځم. ما هیڅکله هم دا وګړی هلته نه دی کتلی. او دریم لیک ما دهغه د کمری څخه په هغو کاغذونو کی تر لاسه کړی دی چی هغه همدا اوس پخپل لاس لیکلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درونده شهنشاه ! په دغو دری واړو لیکونو باندی یو نظر واچوئ نوکیدای شی تاسی ته هم معلومه شی چی دا دری واړه د یوه لاس لیکل شوی خطونه د ی. زه په ډاډمنه توګه ویلی شم چی دا شخص مسلمان دی او د سلطان محمد خان جاسوس دی.»

د حاضرینو دمخونو شخه رنګونه الوتی وو. بطریق اعظم د حیرانتیا په سمندر کی غوټې خوړی. اود شهنشاه مخ دغصی اوقهر شخه تک سور ګرزیدلی و. شهنشاه په ډیر لوړ اواز سره په کرکجنه توګه وویل: « جلاده ! ددی بداخلاقه سر پری کړه او زمونږ په پښو کی یی واچوه»

قاسم ددی حکم د اوریدو سره سم دخپله ځایه راپورته شو ، هغه په ظاهری توګه یو راهب ښکاریده ، نو په دی اساس هیڅ ډول وسله یی نه درلوده خو په زړه کی یی دا هوډ کړی و چی د شهید کیدو نه مخته به د خو عیسویانو روح دخپله ځانه مخته باسی. شهنشاه خو جلاد ته ورغږ کړ او حکم یی ورته صادر کړ خو هیڅ جلاد مخی ته را نه غی. ځکه چی د امقدس چرچ و اودلته هیڅ جلاد نه و موجود. یو ناڅاپه شهنشاه ته دخپلی بی عقلۍ احساس وشو اوسمدلاسه یی وویل:

«سپاهیانو !.... دغه مسلمان ونیسئ ، مونږ به دا د عامو خلکو تر منځه په سخته سزا باندی محکوم کړو.»

کله چی قاسم د شهنشاه دویم حکم واورید نو دجنګیدو اراده یی پریښوده. له ځانه سره یی وویل چی نیول و بندی کول یی په ګټه دی. ځکه هغه یو جاسوس دی او دزندانه د تیښتی لاری ورته معلومی دی. د ساتونکی ډلی کسان را مخته شول او دقاسم په لاسو اوپښو کی یی زنځیرونه ورواچول.

غونډه د لمر د پریوتو نه مخته پای ته ورسیده. او د قاسم د نیولو نه وروسته څه نور خلک هم په خلاص زړه دکلیساګانو په یووالی کی را ګډ شول. شهنشاه غوښتل شاګال ته انعامونه ورکړي خو شاګال د څه اخستلو څخه انکار وکړ. اولکه څنګه چی راغلی وو همغسی بیرته ستون شو او دایا صوفیا د سالون څخه ووت. غونډه پای ته رسیدلی وه او خلکو ددننۍ پیښی اغیز هم له ځانه سر یو ځای یوړ ، خو په دی وخت کی دبطریق اعظم او نورتارس حالت د کتلو وړ وو. ځکه دوی دواړه د قاسم په دام کی را نښتی وو. په دی خاطر یی خپل سرونه د شرم نه ښکته اچولی وو. د ټولو نه زیات دمارسی حالت و. هغی خو خپلی کمری په لور قدم اخست خو داسی معلومیده چی دهغه هر قدم یو یو من ګرزیدلی دی. هغه په خپل قسمت باندی حیرانه پاته وه ، هغه چی دایی د قاسم سره اوه کاله وروسته یوځای کړه خو دهغی سره یی دوه خبرو ته هم وخت ور نه کړ. مارسی په خپل ژوند کی ددی نه زیاته نه وه غمګینه شوی ،اوس نو هغی ته د قاسم د ژوند نه زیات نور څه مخکی نه و. هغی سر ښکته کړ او په ډیره درنه درنه توګه دخپلی کمری په لوری ولاړه.

****** ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روم قیصر

قاسم یی د نیولو وروسته د شاهی زندان د زمکی لاندی تیاره کوټه کی ور واچاوو . سلطان محمد خان ته د قاسم اخری لیک همدا ور رسیدلی و چی په کی یی لیکلی و چی ددواړو کلیساو تر منځ اتحاد می سبوتاژ کړی دی . او دا چی سپه سالار نورټاس د رومی کلیسا په خلاف سخت قهریدلی دی. قاسم سلطان ته دا هم ښکلی وو چی (جان حستیانی) به ډیر ژر دفاسفورس ابنا ته را ورسیږی. ددی ترڅنګ په ښار کی د کلونو کلونو محاصری په خاطر په ټنونو مواد راټول کړل شوی دی. سلطان دتیرو څو میاشتو راهیسی د قاسم دغه ډول لیکونه تر لاسه کول ، چی په دی کی یی تر ټولو مهم لیک د ښار دديوالونو او د « ګولډن هارن» په اړه وو . خو نن سلطان ته خبر ورغلی و چی قاسم یی د بطریق ډیمونان په وژلو باندی نیولی دی . او ډیر ژر به ورته شهنشاه دمرګ سزا ورکړي . سلطان په لوړ اواز .....مرحبا وویله اوقاسم بن هشام یی ډیر و ستایه . ترڅنګ یی دخپلو سالارانو سره دقاسم بن هشام په اړه خبری اتری پیل کړی.

لا تر اوسه قاسم ته دمرګ سزا نه وه ورکړل شوی ، پخپله شهنشاه خپل محل ته د راتلو وروسته دغه سزا ځنډولی وه هغه یی یوازی په یوی تیاری خونه کی ور غورځولی و . شهنشاه فکر کاوه چی هغه به دقاسم څخه د سلطان محمد د ځواکونو په اړه ډیر څه را وکاږي ، په قسطنطنیه کی دقاسم هغه دوستان چی د قاسم سره یی اړیکی وو هم دخپلو کورو څخه پټو ځایو ته ولاړل. دا خبر په ډیره بیړه د رومیل کورته هم ورسید . او بریټا هم واوریدل چی د فادر ډیمونان قاتل چی یو مسلمان جاسوس و ....د ایاصوفیا څخه و نیول شو .

مارسی لا تر اوسه هم بی هوشه پرته وه . اوځان یی د بی وسه مرغۍ په څیر بند احساساوو . داسی مرغۍ چی په یوی اوسپنیزی پنجره کی بنده کړل شوی وی، هغه به ښکته پورته کیده او دقاسم د ازادیدو په اړه یی فکرونه کول خوهیڅ ممکن لاره یی مخی ته نه راتله. دا د مارسي حال و ، اخوا «سونیا» چی قاسم به د لیونۍ پیغلی په نامه یادوله ، د قاسم د نیولو وروسته په خپله کوچنۍ کوټه کی بی سده پرته وه. هغی ته د قاسم د مسلمان په څیر ډاګیزه کیدل هم یو شوک وو . که څه هم هغه ډیره مذهبی پیغله نه وه خوبیا هم په دی ویریده او فکر یی کاوه چی ، ښه نو ، یومسلمان جاسوس د یوی عیسوی خادمی سره ولی دومره مخلص و . ورځی په چټکۍ سره تیریدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په «اورنه» کی د سلطان قصر دخلکو دگڼی گوڼی څخه خوزیده ، نن سلطان محمد دخپلی بحری بیړی د کتلو له پاره د «بحر اسود» په لور ور روان وو. دهغه تر ټولو غوره سالار احمدکدک پاشا ، او محمود پاشا هم دهغه سره یو ځای تلل. دسلطان دتلو سپرلۍ تیاره وه چی په همدی وخت کی دسلطان یو قاصد ورته رامخته شو. قاصد ورته پیغام ورکړ چی د رومیلی کلا تیاره شوی ده ، یوازی یوه میاشت معمولی کار ته اړتیا لري. اوډیر ژر به دکلا برجونه د توپونو د نصبولو له پاره تیار کړل شي

دسلطان له پاره دا تر ټولو ښه خبرو. د بله اړخه دهغه بحری بیړه هم د تیاری په حال کی وه. ستر ستر بحری جهازونه تیارکړل شوی و و او نن سلطان دهمدی جهازونو دمعاینه کولو له پاره دتوری بحیری په لور ور روان وو. سلطان لکه د نورو پادشاهانو په څیر د بگیو په کتارونو کی د تګ عادی نه و. دهغه سپرلۍ یوازی یو عربی نسله « ابلخ» اسپ و ، سلطان دخپلو ملګرو سره دلمر د راختلو سره سم هغه لوری ته وخوزید ، دا دعثمانی سلطنت لمړنی سلطان و چی په طبیعت کی یی د فنون لطیفه سره محبت او دلچسپی وه. « محمود پاشا» هم یو شاعر و. نوکله به چی هغه د سلطان سره یو ځای کومی لوری ته ورته نوپه ټوله لاره به یی زعفرانو په څیر محفل جوړ کړی و. سلطان محمد خان ته په زرگونو فارسی اشعار په یاد وو. هغه په فارسی او ترکی دواړو ژبو باندی ډیر شه شعرونه ویل ، په دی اساس تر توری بحیری پوری دغه اوږود سفر په ټوکو ټکالو او شاعری کی په خندا اوخوشالۍ تر سره شو. سلطان محمد دبحری فوځ څنګ ته راغی ، دا یو ستر او پراخه ساحل وو ، دسلطان بحری بیړی په ازادو اوبو کی ولاړی وی او هری لوری ته یی د زانګو په څیر موجونه خوړل. ګڼ شمیر سپاهیانو هلته تګ راتګ کاوه ، یوه ملاح چی کله سلطانی ډله وکتله نو سمدلاسه یی منډه کړه او امیر البحر ته یی ځان خبر ورکړ ، په دی وخت کی امیر البحر « بلوط اغلن» د یوه بحری جهاز په چت ولاړو او د سمندر په لور یی دخپلو ځواکونو نندار ه کوله. کله چی امیر البحر ته څرګنده شوه چی سلطان دخپلو دوو سوو کسانو سره یو ځای دلته رارسیدلی دی نو ډیر وارخطا شو او دلیونو په څیر یی لاندی را و دانګل ، کله چی هغه ساحل ته را ورسید نو ویی کتل چی سلطان د یوه زوړ ملاح سره په خبرو بوخت دی. هغه وکتل چی ګڼ شمیر سپاهیانو اوملاحانو د سلطان دروند استقبال کړی دی ، امیرالبحر هم دسلطان خواته راغی ، هغه ته یی په ډیر ادب سره سلام وکړ او هلته توری بحیری ته یی دهغه د راتګ له پاره ښه راغلاست ووایه.

زوړ کپتان «عباس» هم دسلطان سره یوځای روان و. د ساحل هوا د سلطان توره لونګۍ په هوا کی الوزوله. دغه زوړ ملاح د یونانی جهازونو پخوانی کیپتان (بارټا کوزین) وو چی د مسلمانیدو وروسته همدلته اورنه ته راغلی و. او بیا سلطان ورته همدلته په توره بحیره کی د دبحری فوځونو د تیارولو حکم ورکړی و. اصل مسؤلیت خو د امیرالبحر و خو زوړ عباس دهغه دمعاون په څیر دهغه سره یو ځای و. سلطان دخپلو معاوینینو او نورو ملګرو سره یو ځای د یوه ستر جهاز په چت ور وخوت ، دا د بحری بیړی بیرغ وړونکی جهاز و. دغه ډول بیرغ وړونکی جهازونه څلور و ، سلطان د جهاز د چت نه لمړی خپله بحری بیړه وکتله چی دهغوی په کتلو یی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سینه دخوشحالۍ نه خلاصه شوه او د بحر دمستی هوا په لګیدو سره یې خوله دخندا نه وازه شوه ، په دی وخت کی یې دمحمود پاشا په لور مخ کړاو ورته یې وویل:

« محمود پاشا ! وینې یې ، د دانیال هوا زمونږ دبللو له پاره دلته را رسیدلې ده. د فاسفورس نیلا اوبه زمونږ د جهازونو د استقبال له پاره نا ارامه دي..... محمود پاشا ! نن درته یوه خاصه خبره کوم...»

ټول خلک دسلطان لوری ته متوجه شول. سلطان د جنوب غرب ساحل لوری ته چیری چی قسطنطین پادشاهی کوله مخ کړاو ویې ویل:

« محمود پاشا ! مونږ کوچنیان وو چی د قسطنطنیې په اړه به قصی اوریدلی اوبیا مو کله چی دروم د قیصر ، دقسطنطنیې دپادشاه د سازشونو په اړه خبری اوریدی نو زمونږ د زړونو څخه به یوازی یوه خبره را وتله چی کله چی زه سلطان شم نو د کفر دغه ستر مرکز قسطنطنیه به حتما داسلامی سلطنت یوه برخه ګرځوم.» سلطان ددی خبری سره سم دعربی ژبی یو شعر ووایه چی په کی راغلی وو: ای دقسطنطنیې لوړو دیوالونو ! تەبه د لیونیانو په لاره کی خنډ نه شی ،مونږ خو لیونیان یو او دخپل محبوب په عشق کی لیونیان.»

محمود پاشا د سلطانی ذوق ډیره ستاینه وکړه او په خند کی یې ورته وویل: درونده سلطانه ! ستا د احساساتو په کتلوسره ددی وړاند وینی له پاره د هیڅ ډول بصیرت اړتیا نه شته چی ووایو د قسطنطنیې ورځی شمیرل شوی دی او ډیر ژر به دا ښار قسطنطنیه نه بلکه « اسلام بول» وګرځی.

د سلطان د محمود پاشا د خولی څخه د قسطنطنیې نوی نوم واورید . او ډیر زیات یې خوښ شو ، سلطان پریکړه وکړه چی هغه به د «رومیلی کلا» او د « اناضول کلا» په لور د څو جهازونو او کشتیو یوه ډله ور استوي. په همدی خاطر یې زوړ عباس د څلورو جهازونو د ډلی مشر وټاکه او هغه ته یې هدایت وکړ چی په ابنای فاسفورس کی ورننوځی او د همدی لاری د « ابنای مارمورا» څخه تیر شی . دڅلورو واړو جهازونو سره یې لس لس کشتۍ هم وتړلی. سلطان زوړ عباس ته هدایت وکړ چی هغه دی دده ترمخه ددی مبارک جهاد دلمړني ډلګۍ په خیر حرکت وکړي. همغه و چی د زوړ عباس اودهغه د ملګرو دجهازونو دتللو له پاره وخت و ټاکل شو او سلطان بیرته خپل تمځای ته چی همغه د بحیری په غاړه ورته جوړ کړل شوی و راستون شو. نن شپه دسلطان او د بحری بیړۍ د عسکرو له پاره د رڼا ګانو شپه وه ، سلطان تلونکی ډلی ته د جشن د جوړولو لار ښوونه وکړه ، ترکی عسکرو نوی کالی واغوستل ، مشالونه یې روښانه کړل ، او ځای ځای یې په رڼاو ښایسته کړ ، یو شمیر سپاهیانو د جنګ ډول راو خست او په هغی یې خپل وخت خوشحاله تیراوو ، د توری دوهلو مقابلی ، غیږی او کبډی ....د ا ټولی مقابلی روانی وی سلطان ددوی د میلمستیا په خاطر بی شمیره میږی او ګډی حلالی کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهغه یې پـه مکمله توګه وریتی کړي. دخوراک ځښاک وروسته سلطان په ټولو باندی انعامات وویشل او په دی توګه د عثمانی سلطنت د بحریې لمړنۍ ډلې د خپلو تللو جشن و لمانځه.

بله ورځ سهار دلمر خاته سره سم د عباس جهازونو د توری بحیری ساحل پریښود ، زوړ عباس د خپل جهاز په چت باندی ولاړ و ،په ټولو جهازونو د عثمانی سلطنت بیرغونه رپانده وو. سلطان ، امیرالبحر ، محمود پاشا ، احمد کدک پاشا او اغا حسن ټول ساحل کی ولاړ وو او د عباس بیړۍ ته یې دخدای پامانۍ په خاطر لاسونه خوځول. د ساحل ټول کارکونکي ، ، ټول سپاهیان اوملاحان دخدای پامانۍ په وخت کی حاضر وو. او په دی توګه د توری بحیری لکونو کالو ساحل د ۱۴۵۲ کال په سهار کی د «الله اکبر» په نارو کی را و نغښت. دهغه زاړه په رګونو کی یو ځل بیا وینه را ځوانه شوه، په تن کی یې جوش او خروش ډیرښت و مونده او یواځی په څوارلس ورځو کی یې توره بحیره ووهله اوخپل جهازونه یې د فاسفورس د ابنا غاړو ته ورسول.

مصلح الدین اغا د خپلی جوړی شوی کلا په یوه برج باندی ولاړ و او په ابنای فاسفورس کی را ننوتونکی جهازونه یې څارل ، هغه ته دا جهازونه د لری څخه ډیر کوچني کوچني تر سترګو کیدل ، کله چی دا جهازونه د توری بحیری څخه ووتل او په ابنای فاسفورس کی ور داخل شول نو مصلح الدین داسی وانګیرله چی شونی ده چی دا جهازونه به د قسطنطنیې ته دشمالی اروپا څخه کومکونه راوړی. دمصلح الدین اغا عصابو ځواب ورکاوه. ځکه دا جهازونه اوس د رومیلی دکلا تر څنګ نه تیریدل. مصلح الدین اغا سمدلاسه خپل عسکر سره راټول کړل اوهدایت یې ورته وکړ چی د کلا دروازی بندی کړی. په دی وخت کی مصلح الدین اغا د برج په سر ولاړ و و او ددی جهازونو د راتلو انتظار یې کاوه ، خو کله چی مصلح الدین اغا په جهازونو باندی د عثمانی سلطنت بیرغونه وکتل نود تکبیر په ویلو یې دکلا ټول دیوالونه په لړزه شول ، سمدلاسه یې دکلا ټولی دروازی پرانستی اوخپلو سپاهیانو ته یې حکم وکړ چی مخته ورشي او دعثمانی بحری بیړۍ دغی دلی ته ښه راغلاست ووایی.

دعباس جهاز رومیلی ته د رارسیدو سره سم هملته لنګر واچاوو. مصلح الدین اغا د زاړه کپتان عباس ډیره ښه استقبال وکړ ، عباس ورته وویل چی سلطان د بانای فاسفورس د کلابندۍ کولو حکم کړی دی ، په حقیقت کی دا زمونږ له اړخه د جنګ پیلامه ده، اوس زمونږ سره څلور ستر جهازونه او څلویښت کوچنۍ کشتۍ د یوی بیړۍ په څیر موجود دی او په ځانته ځان دابنای فاسفور محافظ او ساتونکی یو.

د عثمانی سلطنت بحری ځواکونو دغی ډلې د ابنایی فاسفورس په تر ټولو لویې برخی چی د توری بحیری خوله وه خپله حکمرانی جوړه کړه. په پیل کی څو عیسوی جهازونو دی لوری ته مخه کړی وه خو د عباس بهادرو سپاهیانو هغوی ابنا کی داخلیدو ته نه و پری ایښی. او داور په اورولو سره یې هغوی بیرته په شا کړی وو. بیا د ګولډن هارن خو کشتۍ هم دی لوری ته راغلی وی خو دعباس شاهین صفته عسکرو هغوی ونیولی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کشتۍ یې ضبط کړې. اوس نو عثماني فوځونه په ابنا کې په پوره میړانه ګرزیدل. دغه ابنا چې ددوو سمندرونو د یوځای کیدو ځای او دکشتیو د تلو را تلو لاره وه اوس د جنوب له اړخه د نیمایي ځخه زیاته د مسلمانانو په ولکه کې راغلې وه. خو د شمال له لوري په ابنا کې داخلیدونکې د دانیال دره تر اوسه پورې پرانستې وه. او دهمدې درې له لارې به د روم د بحیري عیسوي جهازونو په اسانۍ سره قسطنطنیې ته مال او وسایل ور رسول. وینس، اسپین، جینوا، او د روم له اړخه ټول کومکونه دهمدې دانیال ددرې ځخه قسطنطنیې ته ور رسیدل.

کله چې د ابنایي فاسفورس د محاصرې خبر شهنشاه ته ورسید نو دهغه اوسان وار خطا شول، سمدلاسه یې خپل خاص وزیر را وباله او په غصه ناکه توګه یې ورځخه وپوښتل:

خاص وزیره! د عثماني سلطنت بحري بیړۍ زمونږ په ابنا کې په سرو سترګو ګرځي راګرځي، او جان حتیناني تر اوسه پورې نه دی رارسیدلی......ایا د جینوا د بحري بیړۍ د ملاحانو په متو کې د کشتیو د بوتلو زور نه شته ؟ دوی خو د ابنای فاسفورس د خوندي ساتلو له پاره راتولونکي وو. خو اوس د ابنا دا برخه د مسلمانانو په ولکه کې راغلې ده...که چیرې په ګولډن هارن او د قسطنطنیې په ساحل باندې زمونږ خپل جهازونه موجود نه وای، نو تر اوسه پورې به د عثماني امپراطورۍ لمړۍ ډله زمونږ تر دیوالونو پورې را رسیدلې وه. خاص وزیره! زه ډیر اندیښمن یم، ما ته ووایه چې څه وکړو ؟

د شهنشاه دخبرو په اوریدو سره وزیر را ټیټ شو او دخاص ادب وروسته یې وویل: « زمونږ قاصد خبر راوړی دی چې د جان حستیماني بحري جهازونه به په یو دوو ورځو کې ددانیا ددرې نه را ووځي او په ابنا کې به ور ننوځي. درونده شهنشاه! ته اندیښنه مه کوه د جان جستیماني بحري جهازونه چې زمونږ دبحري بیړۍ سره یو ځای شي نو مونږ به و توانیږو چې دعثماني سلطنت بحري ځواکونه د ابنا ځخه وشړو.»

خو شهنشاه ډاډمن شوی نه و. هغه سمدلاسه سپه سالار نورټارس ته پیغام ولیږه چې د ښار د ټولو دروازو او دیوالونو مسؤلیت دی نیغ په نیغه په خپله ولکه کې واخلي. ورځ یوه په بله پسې تیریده او دقسطنطین په زړه کې ویره زیاتیده، هغه ته سمدلاسه خپل خوب په یاد راغی، او د سستړ میرې تعبیر یې هم په ذهن کې انګازې کولې، هغه د کانفرنس په ورځ هغه دسرو سترګو خاوند دیو شاګال ښه پیژندلی و خو شاګال په ټولې غونډې کې داسې یو کار وکړ چې شهنشاه دهغه په مقابل کې هیڅ نه شو کولی. په دې توګه شاګال شهنشاه په خپله پناه کې اخستی و، یا په بل عبارت دشهنشاه خوب پوره شوی و. هغه ته سستړ میري ویلي و چې هغه دی د سرو سترګو خاوند دیو بې له ځنډه ووژني خو شهنشاه داسې و نه کړای شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسطنطين به نن سبا ډير پريشانه وو. دهغه خوب دسترګو څخه الوتی وو. هغه به هره ورځ په يوه نه يوه ځای کی د جنګ په کارونو کی اخته و. خو کله به چی ځانته شو نو شراب به يی څښل.

د جان جستيمانی بحريه چی د څو جهازونو او سلګونو کشتيو څخه جوړه شوی وه ديوه ستر فوځ سره يو ځای د ابنا په شمالی برخه کی را ننوتل. دبحريی په لمړي جهاز باندی د صليبيانو بيرغ رپيده. په جهازونو کی سپاره سپاهيان د جهازونو چتونو ته را وختل او دلری څخه يی دقسطنطنيی ننداره کوله ، قسطنطنيه دهغوی څخه يوازی دری ميله لری واټن کی پرته وه. دقسطنطنيی يوه برخه ګولډن هارن سره نښتی وه ، خو د ابنای فاسفورس بله يعنی جنوبی برخه دمسلمانانو په ولکه کی وه چی دقسطنطنيی څخه يی پنځه ميله واټن درلود. خو عثمانی کشتيو به کله کله ګشت کاوه او ان تر ديوالو پوری به يی ځانونه را رسول. د جان جستيمانی جهازونه د ديوال تر څنګ تر ګولډن هارن پوری ورسيدل. د ګولډن هارن اوسپنيز زنځير يی خوشی کړ او ډيری کشتی او جهازونه دننه ور ننوتل. خو يو شمير نور وجهازونه د د ګولډن هارن څخه بيرون د ابناا په ساحل کی لنګر ونه واچول. هغه ځای چی د جستيمانی کشتيو د لنګر اچولو له پاره ټاکلی و هغه په حقيقت کی د ماهی نيونکو ځای ځيګی و. هغوی به د ورځی ماهيان نيول اوبيا به يی خپلی کشتی همدلته په ساحل کی پريښودی ، دماهی نيونکو کوچنيانو به هلته په هغی کی لوی کولی. کله چی کوچنيانو دا ستری ستر کشتی و کتلی نو وويريدل او دخپلو جونپړو په لور يی ورمنډی کړی.

ټارمن چی د عيسوي بيړی ددی برخی قومندان و دخپل جهاز د چت څخه يی د ماهی نيونکو دغه کوچنی کلی کوت. ټارمن د جينوا يو ډير تجربه لورنکی سپاهی او سپه سالار و. په حقيقت کی هغه يو بحری قزاق وو خو جستيمانی د زيات رشوت په مقابل کی دلته ټاکلی و. دهغه د زوند څلويښت کاله دبحر په اويو کی تير شوی و. دهغه په مخ باندی دزخمونو د نښو څخه دا ډاګيزه کيده چی ټارمن څو جنګونه تر شا پری ايښی دی، هغه وخت چی هغه بحری قزاق و نو شهرت يی تر لری لری پوری خپور شوی و. څومره چی ټارمن په خپلی ميړانی او توری وهلو کی مشهور و نو دهغی نه زيات په وحشت او بربريت کی مشهور شوی و ، دهغه تر ټولو ستر بد عادت دا و چی ډير زيات شراب به يی څښل او هره ورځ به يی يوه نوی ښايسته پيغله په خپله بستره باندی درلوده. ټارمن د ماهی نيونکو کلی وکوت. نوخپل جهازونه يی همدلته لنګرګړل او پخپله يی د ساحل په غاړه خيمی ووهلی.

ددی نه اخوا په څلور ميله واټن کی مسلمانان پراته وو. او دمسلمانانو کشتی په د ورځی څو ځلی راتلی او د ماهی نيونکو تر کلی پوری به يی چکر واهه اوبيرته به ستنيدی. نن چی د ټارمن کشتيو دلته لنګر واچاوو. نو په ګشت باندی ماموری د مسلمانانو دوه کشتی په ډيره بيړه خپل سالار ته د اطلاع ورکولو له پاره ورغلی. داګست مياشت وه. او د روميلی کلا په برجونو باندی د اربان په لاسو ستر توپونه نصب کړل شوی وو. کپتان عباس همدلته په روميلی کلا کی موجود وو. کله چی خبر شو چی د جينوا جهازونه هغوی ته نژدی راغلی دی نو دهغوی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور پرمختګ د مخنیوي له پاره یې خپلو جهازونو ته دمخکې تلو حکم وکړ. ترڅنګ یې په کلا باندې د نصب توپونو خولې هم دشمال لورې ته راواړولې ، اوس نو دعباس په شریانو کې جوش او جذبه را پاریدلې وه. عباس خپلو ګشتي کشتیو ته حکم وکړچې دعیسویانو دجهازونو په تلو راتلو باندې کلکه څارنه وکړي.

د جستیمانی د استقبال له پاره شهنشاه په خپله ترګولډن هارن پورې راغلی و ، دجستیمانی دکومک په کتلو سره په بندرګاه کې دموجودو عیسوي فوځیانو حوصلې غښتلې شوې او دخوشحالۍ څخه یې چغې وهل پیل کړل. خوپخپله شهنشاه دومره خوشحاله نه و. جستیمانی خو راغلی و خو دهغه جنګی کومک د شهنشاه دهیلو څخه ډیر کم و. خوبیا هم شهنشاه په ډیره ښه توګه د جینوا د فوځونو استقبال وکړ. اودهغوی دخوشحالیو له پاره یې په شاهي قصر کې د شپې جشن جوړ کړ.

دشپې تر ډیره وخته پورې په شاهي محل کې د شرابو جامونه کړنګیدل ، هلته د ځوانۍ اوکبابو له پاره هم خاص پروګرام جوړ شوی و. د جستیمانی د فوځ په کتلو سره شهنشاه دومره ویرې اخستی و چې په بله ورځ یې د ټولو هیوادونو په لور خپل ګړندی قاصدان و لیږل او د نور کومک غوښتنه یې تر ی وکړه. په دوی کې د اسپین د شمالی ولایت اراګون او فسطله نه علاوه دغربی اروپا نور هیوادونه هم شامل و. دهغه وخته راهیسې چې عثمانی بحریې ځواکونو د توری بحیری لاره بنده کړې وه نو د شهنشاه اړیکې د شمالی اروپا سره پرې شوې و و. په شمالی اروپا کې بلغاریه ، یوکرائن ، چیکوسلواکیه او د جرمنی ځینی سیمې شاملې وې. شهنشاه به ډیر دی فکر ځوراوه چې هسې نه چې قسطنطنیه یې دلاسو څخه ووځی.

هغه خپل ځان د قسطنطنیې د ډیرو بدقسمته شهنشاه ګانو څخه ګڼه. هغه په دې ویره کې و چې د یولس سوو کالو راهیسې دهغه دپلرونو او نیکونو دغه جوړ کړل شوی نظام به پای ته ورسیږي. خو نه یې غوښتل قسطنطنیه له لاسه ورکړي.تر اخرې حده یې هڅه کوله د قسطنطنیې څخه دفاع وکړي هغه ته دخپلو نیکونو اوپلرونو تاریخ ډاګیزه و چې په تیرو اوه سوه کلونو کې یې مسلمانان قسطنطنیې ته نژدې هم نه و راپریښي.....
شهنشاه د جشن په خوشحالیو کې لږ څه مصروف شو خو نن سبا یې زړه په هیڅ شي نه راټولیده. قسطنطین یوائې په یوه فکر کې ډوب و او هغه دا چې څه ډول به وتوانیږي دخپلو پلرونو جوړ کړل شوی دغه سلطنت دسلطان محمد خان د یرغل څخه خوندي وساتي. هغه د عثمانیانو دهوډ څخه ښه خبر و ، همدا ځوکاله مخته چې هغه د «موریا» په تخت باندې ناست و نو هغه د سلطان محمد خان د پلار سلطان مرادخان دلاسه دعثمانی تورو خوند څکلی و. هغه وخت چې قسطنطین د موریا حکمران و نو دخپلو ولکه شوو سیمو دخوندي ساتلو له پاره یې د « دکورت سیمه» کلابنده کړې وه اوبیا یې دهغه ځآیه د ډاډ اخستو وروسته د « تهیس» په ښار چې د عثمانی سلطنت تر څنګ د عثمانیانو په ولکه کې و ناڅآپی حمله وکړه او هغه یې و نیوه. قسطنطین ته دا په یاد وو چې دپیښې د خبریدو سره سم سلطان مراد خان سمدلاسه د «موریا» په لور روان شوی و. خو په لاره کې یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «کورتهې» مستحکمه کلا خنډ گرزیدلی و. اوبیا هغه وخت قسطنطین ډیر حیرانه شوی و چې عثماني توپونو په گولیو ورولو پیل وکړ او دکورتهې دغه مستحکمه کلا یې دخاور سره خاوری کړه. دا د توپونو د استعمال لمړنۍ تجربه و چې عثمانی فوځونو تر سره کړی وه. هغه وخت قسطنطین ته په ټوله «موریا» کی دپناه او پټیدو ځای نه پیدا کیده په دی خاطر قسطنطین او دهغه ورور تهامس د سلطان مراد خان سره سوله وکړه ، په ځان یې باج کیښود او موریا یې هم د عثمانی سلطنت د باج ورکونکو ریاستونو څخه وگرځوله. قسطنطین به دا هر څه څه ډول هیر کړی وای. دا خو دهغه خپل برخلیک و ، په داسی حال کی چې دهغه دنیکونو برخلیک هم تری پټ نه و پاته.

بازینطینی سلطنت چې یو وخت په اروپا کی د «ډینوب د دریاب» اوپه اسیا کی د «اناطولیه» او «شام» پوری غځیدلی و ، نن یوائې تر قسطنطنیې پوری را نغاړل شوی و. دا سلطنت د بازنطینیانو له پاره د زوال سبب و گرزید. شهنشاه په دی فکر کی و چې دهغه نیکونو پخپله مسلمانانو ته اجازه ورکړی وه چې په اروپا کی میشت شي، همدا راز هغه ته دا هم څرگنده وه چې په ۱۳۳۸ کال، ددریم شهنشاه «اینډرو نیکس» د مړینی وروسته چې کله دهغه زوی «جان پلیولوگس» کوچنی ماشوم پاته شو نو ملکی اینا» خپل ستر چانسلر کنتا کوزین د کوچني شهزاده جان پلیولوگس له پاره ساتونکی او دهغه لار ښوود ټاکلی و. خو د شهزاده دغه ساتونکی کنتا کوزین ډیر زر په لالچ کی راغی او هڅه یې وکړه چې د قسطنطنیې تخت په خپله ولکه کی واخلی او شهزاده د مخی څخه لری کړی. د کنتا کوزین همدا خیانت ددی سبب شو چې مسلمانان اروپا ته رانننوځی. کنتا کوزین د ساتونکی اولارښود ټاکل کیدو نه څو کاله وروسته یعنی په ۱۲۴۳ کال کی خپل ځان د شهنشاه په نامه اعلان کړ. په دی وخت کی کنتا کوزین په «نیکوټیکا» کی میشت و. ملکی ته دا خبره د زغم وړ نه وه او د کنتاکوزین ددی کار مخالفت یې وکړ. پایلی یې دا شوی چې ددواړو ترمنځه نښتی پیل شوی ، دواړو د عثمانی فرمانروا د زوی «اورخان» څخه دمرستی غوښتنه وکړه. ددی نه مخته هم عثمانی فرمانروایانو د قسطنطنیې د تخت تر منځ د جنجال کونکو څخه د یوی نه یوی ډلی سره همکاري کوله ږ

کنتا کوزی د اورخان څخه شپږزره فوځیان وغوښتل او ددی په بدل کی یې خپله لور «تهیوډورا» هغه ته د ژوند د شریکی په څیر وړاندی کړه. اورخان هم دا شرط و مانه. اوپه ۱۳۴۵ کی یې شپږزره فوځیان د کنتا کوزین د مرستی له پاره اروپا ته ور ولیږل. کنتا کوزین دهمدی سپاهیانو په مرسته قسطنطنیه، چې دا وخت دملکی په لاسو کی وه ، کلابنده کړه. ملکه مجبوره شوه سوله وکړی اوسوله هم په دی حیرانونکی خبره وشوه چې کنتا کوزین اوښځه یې اوهمدا راز ملکه اینا او شهزاده جان پلیولوگس ....څلور واړه به په یوه وخت دتخت خاوندان اوسي ، همغه و چې دڅلورو واړو د تخت د کیناستو رسم ادا کړل شو. ددی اتحاد د نور ټینگښت له پاره کنتا کوزین خپله کوچنۍ لور شهزاده جان پلیولوگس ته واده کړه. په همدی وخت کی اورخان هم د شهزادگۍ تهیوډورا سره واده وکړ. اورخان خپلی نوی ناوی ته په خپل پلرنی مذهب د پاته کیدو اجازه ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دا اتحاد تر ډېره پورې پاته نه شو ځکه کنتاکوزین یو ځل بیا د تخت او اقتدار دنیولو له پاره لیونتوب پیل کړ او دعثماني فوځ څخه یې مرسته وغوښتله. په ۱۳۵۳ کال یې دحکومت ټولې چارې په خپلو لاسو کې واخستې تر دې وخته پورې شهزاده لوګس هم ځوان شوی و، شهزاده د کنتا کوزین سره مخالفت وکړ او په دې توګه کورنۍ شخړې پیل شوې. په دې وخت کې عثمانی سلطان اورخان دکنتا کوزین د مرستې له پاره شل زره عسکر را واستول، ددې فوځ له پاره یې خپل زوی سلمان سپه سالار ټاکلی و. کنتاکوزین د اورخان له پاره داځل په اروپایي ساحل کې خپله یوه کلا د معاوضې په توګه وړاندې کړه، دا همغه ورځ ده چې په اروپا کې دمسلمانانو د ولکې او پښې ایښودو له پاره لمړۍ ورځ ګڼل کیدای شي. کنتا کوزین د عثماني فوځونو په مرسته خپل زوم پلیو لوګس ته ماتې ورکړه او د قسطنطنیې په تخت یې ولکه وکړه. سلیمان پاشا د تړون له مخې د اروپایي ساحل یوه کلا د «زنپ» په نامه په خپله ولکه کې راوړه او هلته یې د عثمانی سلطنت فوځونه میشت کړل. ددې کار څخه څو ورځې وروسته په تهریس کې سخته زلزله راغله. او دډېرو ښارونو دیوالونه را پریوتل. په دې کې د «ګیلی پولی» دکلا دیوالونه هم شامل و. دا کلا د دانیال د درې په غربی ساحل کې تر ټولو ستره او مستحکمه کلا ګڼل کیده. دا کلا د زنپ دکلا څخه په ډېر لږ واټن کې پرته وه، سلیمان پاشا هغه یو غیبي تائید وګاڼه او سمدلاسه یې په دې کلا هم ولکه وکړه. دکلا یونانی عسکرو دا فکر وکړ چې د خدای تقدیر به همداسې وی په دې خاطر یې د عثمانی فوځونو تر مخه کومه ستونزه پیدا نه کړه.

د ګیلی پولی د سوبې وروسته د ترکانو په تاریخ کې یوه نوی دروازه پرانستل شوه، ددې پیښو وروسته دکنتاکوزین په خلاف په قسطنطنیه کې سخته کرکه راپیدا شوه، اودې کرکې د بغاوت او انقلاب بڼه خپله کړه. هر وګړی به په کنتاکوزین باندې د غدارۍ ټاپه لګوله اوهمغه یې اروپا ته دترکانو په راوستلو باندې تورن کړ. دعوامو دغه تحریکاتو کنتاکوزین مجبور کړ چې دتخت اوتاجه لاس په سر شي اودخپل ژوند پاته دیرش کاله په یوې خانقاه کې په عبادت تیرې کړي، په دې وخت کې کنتاکوزین دخپلې دورې یو تاریخ ولیکه. اودا همغه کتاب و چې قسطنطین په ډیره ښه توګه لوستی و. کله چې جان پلیولوګس په تخت کیناست نوهغه مجبور شو دمسلمانانو سره سوله وکړي او په اروپايي دغو کلاګانو باندې د اورخان ولکه په رسمیت و پیژني. په دې توګه بازنطینی سلطنت په یوه ډول د مسلمانانو باج ورکونکی وګرزید. تر څه مودې پورې د قسطنطنیې شهنشاه مسلمانانو ته په پټه خوله باج ورکاوه خو وروسته ورته دا کار د زغم وړ نه ښکاریده. هماغه و چې په ۱۳۶۹ کال شهنشاه په خپله روم ته ولاړ اود پوپ په خدمت کې حاضر شو او دهغه څخه یې د مسلمانانو پر خلاف د اروپایي حکومتونو کومک وغوښت. هغه د پوپ د ملاتړ د تر لاسه کولو له پاره داسې دذلت اوسپکاوی نه ډکه لاره خپله کړه او خپل ځآن یې د یونانی کلیسا د ټولو هغو عقیدو څخه منحرف و ښود چې د رومی کلیسا سره یې ټکر درلود. په دې توګه هغه په مذهبی معاملاتو کې دروم دکلیسا علویت و مانه. خو ددې ټولو هڅو سره سره بیا هم هغه خپل مقصد ته و نه رسید. ځکه مسیحی حکومتونو د عثمانی ترکانو په خلاف د جنګ کولو څخه ډډه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه و چی شهنشاه ناکامه او نامراده بیرته قسطنطنیی ته راستون شو ، دبیرته راستنیدو په وخت کی ، کله چی هغه د وینس څخه راتیریده نو د «دیان» یو شمیر خلکو ، چی روم ته د تللو په وخت کی یی ورته قرض ورکړی و هغه ونیوه . دهغه سره دومره پیسی هم نه وی چی پور کونکو ته یی ورکړي . دهغه مشر زوی ایډرونیکس چی دخپل ځان نه وروسته یی ولیعهد ټاکلی و د حکومت او واکمنۍ څخه دخوند د اخستو وروسته یی د خپل پلار د راخوشی کولو هیله هم ځرګنده نه کړه . او نه یی دخپل پلار د پور د ورکولو هڅه وکړه . خو دهغه کشر زوی مینوئیل خپله شتمنی وپلورله اودخپل پلار پور اخستونکو ته یی دهغوی پورونه ورکړل اوشهنشاه یی ازاد کړ ، قسطنطنیی ته د را رسیدو سره هغه خپل مشر زوی اینډرونیکس د تخت څخه وشړه . اودهغه په ځای یی مینوئیل خپل ولیعهد و ټاکه .

اینډرونیکس هم یو زوی درلود چی دخپل پلار په حق تلفۍ باندی سخت خواشینی شوی و . هغه په یوه ډول د سلطان مراد خان زوی « شهزاده صادو جی » دی خبری ته تیار کړ چی دواړه به یو ځای شهنشاه او « مرادخان » دتختونو څخه کیباسي اودهغوي په ځای به پخپله حکمرانان ګرځیږی . په دی وخت کی مراد خان په کوچنۍ اسیا کی و او صادوجي په اروپا کی د ترکی فوځونو سالار و . هغه د مرادخان په غیرحاضرۍ کی بغاوت اعلان کړ ، دبله اړخه د اینډرونیکس زوی هم د بازنطینی ځوانانو د یوی ډلی سره یو ځای دخپل نیکه شهنشاه په خلاف د جنګ له پاره ځانونه تیارول . ددی شهزادګانو ګډ بغاوت حالات ډیر کړکیچن کړي وو . مرادخان ددی خبر داوریدو سره سم اروپا ته راورسید ، شهنشاه هم دخپل لمسی د جرم څخه د برائت اعلان وکړ او ددی فتنی د له منځه وړلو له پاره یی ځان تیار کړ . هغه د مراد خان دا وړاندیز هم ومانه چی د نیولو وروسته به ددواړو شهزادګانو څخه سترګی ویستل کیږی . د صادو جی فوځ چی کله د خپل پادشاه مراد خان دخولی څخه دبښنی خبره واوریده نو سمدلاسه یی خپل سپه سالار پریښود . صادو جی ، داینډرونیکس زوی او نور ځوان بازنطینی امراء ټول ونیول شول ، مرادخان تر ټولو اول دخپل زوی شهزاده صادو جی په سترګو کی ویلی شوی سیسه ور واچوله او ړوند یی کړ . اوبیا یی دهغه د وژلو حکم وکړ . دبازنطین امراء هم د « مارتیزا » په دریاب کی غرق کړل شول ، خو د اینډرونیکس زوی یی د شهنشاه مخی ته ور وست ، شهنشاه هم د ژمنی مطابق دخپل لمسی په سترګو کی ویلی کړی ګرمه سیسه ور واچوله خو ددی سره هم دهغه د سترګو لید د ضایع کیدو څخه خوندي پاته شو .

نن قسطنطین دخپلو پلرونو تاریخ را سپړودی و اودهغوی په کمښتونو باندی یی ژړا کوله . هغه ته دا هم ډاګیزه وه چی د عثمانی سلطان « بایزید یلدرم » په وخت کی هم شهنشاه ته ګوابښ شوی و چی هغه به دهغه مشر زوی اینډرونیکس د توری په زور په تخت کینوی . په دی خاطر پلیولوګس د یوه نوي تړون له پاره ځان تیار کړ اوهمدی تړون د بازنطینی سلطنت هغه پاته وقار اوعزت هم دخاورو سره خاوری کړ . جان پلیولوګس اودهغه کشر زوی مینوئیل چی په سلطنت کی دخپل پلار سره شریک و ، ژمنه وکړه چی دیرش زره طلایی سکی به هر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دخراج په توګه ادا کوي او د شهنشاه له لوری به ددولس زره کسیز فوځ یوه ډله تل دبایزید په خدمت کی حاضره وي، په کوچنۍ اسیا کی د بازینطینی سلطنت په مقبوضاتو کی یوازی یوه کلا د « فلاډلفیا» په نامه پاته شوی وه. خو ددی ترون په وخت کی هغه هم بایزید په خپل نامه ولیکله. خو ددی کلا یونانی افسرانو د شهنشاه دحکم سره سره بیا هم دکلا دخالی کولو څخه ډډه وکړه. همغه و چی د بازنطینی سلطنت د سخت زوال وخت هم راورسید ، څکه یونانی فوځیانو په خپله په فلادلفیا باندی یرغل وروست ، هغه یی فتحه کړه او بایزید ته یی ورحواله کړه. همدی کار دقسطنطنیی د پای ننبی ننبانی ښوولی.

د جان بلیولوګس د مړینی وروسته دهغه کشر زوی مینوئیل په تخت کیناست. اوهغه د شهنشاه له اړخه دبایزید په دربار کی دحاضریدو پابند ګرزیدلی و. په دی توګه هغه تر ځارنی لاندی و ، دپلار د وفات نه وروسته هغه د سلطاني دربار څخه و تښتید او قسطنطنیی ته ورسید او په تخت کیناست ، بایزید ته دهغه دا حرکت د زغم وړ ښکاره نه شو. هماغه و چی سمدلاسه یی قسطنطنیه کلابنده کړه ، نژدی اوه میاشتی دا کلابندي روانه وه اوبیا هغه د لسو کالو له پاره یو ژمن لیک لاسلیک کړ او کلابندی یی پای ته ورسوله. ددی کلابندۍ د سولی شرایط هم ډیر سخت وو. د خراج رقم یی دیرش زره طلایی کراون و ټاکل ، په قسطنطنیه کی یی دمسلمانانو له پاره د یوه شرعی عدالت د جوړولو کار ترسره کړ ، بایزید ددی کار له پاره یو ترک قاضی و ټاکه او شرق د کلیسا په دی مرکز یعنی قسطنطنیه کی یو ډیر ستر او علیشان جومات جوړ کړ چی د منارو څخه به یی هر وخت د توحید اعلان کیده .(ګبن ځلورم ټوک ، ۳۹۲مخ)

د ترون له مخی مینوئیل اوه سوه کورونه مسلمانانو ته ورکړل ، د «غلطی » نیمایی برخه یی بایزید ته ورکړه چی هغه په کی شپږ زره عثماني فوځونه ځای په ځای کړل ، دښار نه بیرون د انګورو باغونه اوفصلونه وو ، ددی پیدا وارو عشر هم عثمانی خزانی ته ورکول کیده،دهمغه وخته راهیسی عثمانیانو قسطنطنیی ته د «اسلام بول» نوم ورکړی و.

د قسطنطین شهنشاه دخپلو دوو ورونو وروسته د ددی هیواد شهنشاه ګرزیدلی و ، دقسطنطین نه مخته جان پلیولوګس نومی شهنشاه تیر شوی و اودهمدی دویم پلیو لوګس د مړینی وروسته دا قسطنطین د دولسم شهنشاه په څیر په دی هیواد واکمن شوی و ، که څه هم قسطنطین دخپلو اسلافو پرخلاف ډیر د میړانی ، بهادرۍ او جنګی تجربو خاوند ګڼل کیده او غوښتل یی ددواړو کلیساګانو تر منځ اتحاد او یووالی راوړی خو دهغه دا ټولی هڅی هسی خوشی تللی. هغه په دی هم پوهیده چی د سلطان محمد مقابله نه شي کولی خو بیا یی هم هوډ کړی چی دخپلی وینی د اخری څاڅکی پوری به د قسطنطین څخه دفاع وکړي.

د جان جستیمانی د جشن څخه د خلاصیدو سمدستی شهنشاه دښار د دیوالونو دکتلو له پاره ولاړ او ددیوالونو د خرابو شوو برخو د سمدستی جوړښت له پاره یی خلک په کار واچول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم روم یو ځانګړی ښار و خو مسلمانانو به د پخوانیو اړیکو په اساس د قسطنطنیې شهنشاه ته د روم قیصر ویلې. ددی قیصرانو دغه سلطنت په ځوارلسمه پیړۍ کی جوړ شوی و، داسی وخت هم راغلی چی د روم دقیصر واکمنی دشرق او غرب تر لری لری ځایو پوری خپره وه. د قسطنطین شهنشاه هم دروم قیصر و .... کیدی شی چی د روم اخری قیصر به و.

که څه هم قیصر د کلیسا ګانو تر منځ اتحاد راوست خو هغه ډیر ناکامه اتحاد و. درومی او یونانی کلیساګانو تر منځ دومره اختلافات و چی هغه په داسی معمولی اتحادونو له منځه نو شو تللای. دغونډی په ورځ ددواړو کلیساګانو پادریانو په خپلو منځو کی خپری لګولی وی ، سپه سالار نورټاس خو تر دی ځایه ویل چی د کارډینال د خولې په ځای راته د ترکانو لونګۍ او عمامې ښه ښکاري. د غونډې په ورځ پخپله د یونانی کلیسا مذهبی مشران په دوو ډلو باندی ویشل شوی و ، یوه ډله یی د شهنشاه خواخوږی و چی د کلیسا ګانو تر منځ یی یووالی غوښت.او هیله یی درلوده چی پوپ ورته مرسته ورکړی. خو بله ډله هغه خلک وو چی په دغسی نازکو حالاتو کی یی هم نه غوښتل چی دکلیساګانو تر منځه اتحاد اویووالی راشي. دا دویمه ډله د لمړی ډلی څخه ستره وه په دی اساس ددی ډلی ګرجا ګانو شهنشاه ته خپلی مالی بسپنی و درولی. او ددوی د ډلی څخه چی کومو خلکو غوښتل په جنګ کی ګډون وکړی هغه هم په ډیر لږ شمیر کی یواځی ددیوالونو دخوندي ساتلو له پاره حاضر شول ، قسطنطینه د ډیر ګڼ شمیر خلکو میشت ځای و خو دمتعصبی یونانی کلیسا له اړخه ورته یواځی شپږزره عسکر ،هغه هم په ډیره ناخوالی توګه تیار کړل شوی و. سپه سالار نورټاس هم په همدی ډول خلکو کی ورګډ و. قیصر کتل چی قسطنطنیه یی دلاسو څخه وځی. خو حوصله او همت یی له لاسه نه ورکاوه.

هغه ته ډیر ژر یو ښه خبر تر لاسه شو اوهغه دا چی د سپین او ایټالیا ځواکونه د قسطنطنیې څخه ددفاع له پاره را روان دی. اوبیا چی کومه ورځ د «کټالونیا» او «اراګن» فوځی ډلی دګولډن هارن سره را یوځای شوی نو دروم قیصر ته یی نوی همت ورکړ. دهغه په وجود کی وینه و چلیده او دسلطان محمد خان په خلاف یی د جنګ له پاره پلانونه جوړول پیل کړل. دشرق او غرب عیسوی ځوانان په پوره شوق او ذوق سره د قسطنطنیې د دفاع له پاره په دی ښار کی سره راټول شول خو عیسوی حکومتونو اوپه ځانګړی توګه فرانسی ، جرمنی ، هنګری او پولینډ د قیصر سره هیڅ ډول کومک ته زړه ښه نه کړ. نه یوازی کومک یی ونه کړ بلکه دداسی بی حسی او بی پرواهی څرګندونه یی وکړه چی د مسیحیت تاریخ ورته حیران پاته دی. په حقیقت کی په تیرو ځلورو پیړیو کی مسلمانانو د عیسویانو داسی ستر او ځواکمن اتحادونه مات کړی او د جنګ په میدان کی یی ځغلولی و چی اوس دغو اروپایی هیوادونو دمسلمانانو په مقابل کی د بل اتحاد دکولو جرئت له لاسه ورکړی و. د تیرو پنځه شپیتو کالو راهیسی عیسوی اروپایانو داروپا څخه د مسلمانانو د ویستلو له پاره ځلور ځلی مذهبی اتحاد کړی و ، ،(کسوده ۱۳۸۹، هائکولس ۱۳۹۲، وارنه ۱۴۴۴، او بیا کسوده ۱۴۴۸) خو په دی ټولو اتحادونو کی هغوی ملا ماتونکی ماتی خوړلی وه ، هغوی به هر ځل اتحاد وکړ او دستر لښکر سره به راغلل خو بیرته به د سختی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتې او شکست څخه په تيښته و تښتېدل. په دې اساس اوس نو دغه اروپايي حکومتونه د بل کوم اتحاد له پاره تيار نه و. قيصر د کليساګانو تر منځ اتحاد هم وکوت خوبيا هم هغه د تيرو وختو په څير د يوه صليبي اتحاد په راوستلو کې بريالی نه شو.

وخت په بيړه بيړه تيريده. د **۱۴۵۲** کال د اپريل دمياشتې **۲۴** مه ورځ وه. روميلي کلا د **۱۴۵۲** کال د اګست په **۲۸** مه مکمله شوې وه. کله چې د شهنشاه جاسوسانو هغه ته د روميلي کلا د تکميليدو خبر ورکړ نو هغه د مسلمانانو معمارانو دغه ډول ګړندې کار حيران کړی و. اوس نو جنګ پيل شوی و. د «تارمن» جنګي جهازونه دفاسفورس د ابنا په شمالي برخې کې او عثماني بحري ځواکونه په جنوبي برخو کې ګرزيدل. کله کله به يې يو دبله سره مخامخ ټکر هم کاوه. په يوه بل به يې غشي ورول، په توپونو به يې يو بل ويشتل. پخپل تارمن هملته دماهي نيونکو په کلې کې پروت و، دغه ماهي نيونکي چې پخپله هم يوناني عيسويان و دخپلو لښکرو په خدمت کې يې يوه لحظه هم نه ضايع کوله. «باقو» خو به ټوله ورځ هملته د فوځونو په قومندانۍ کې پروت و و. دهغه اوږده اوږده وينښتان به تل دهغه په تندي باندې راځړيدلي وو. هغه په پښه ګوډ و خو د رومي سپاهيانو له پاره به يې د ښه شرابو دراپيداکولو دنده تر سره کوله. هغه دتارمن سره هم نژدې دوست ګرزيدلی و و.

دوه مياشتې په همدې توګه تيرې شوې، کله چې يخنۍ پيل شوه نو د تارمن په فوځی کړچار کې کمښت راغی، دا غرنۍ سيمه وه او دبلقان تيزې هوا به د رومي عسکرو وينه يخوله. دروم په بحيره کې شپه او ورځ اوسيدونکي دغه سپاهيان د توری بحيرې د يخو هواګانو سره نا اشنا وو. تارمن به خپل ډير وخت همدلته په ساحل کې تيروو. يو ماښام د لمر پريوتو څخه دمخه په ساحل باندې دتورو وريځو لړۍ راغلې، اسمان د تورو وريځو څخه ډک شوی و، کله چې د باران څاڅکي پيل شول نو تارمن د خپلې خيمې په لور ورغی. نن دهغه له پاره ډير غوره موسم وو او شراب يې هم په خيمه کې پراته وو. سر يې راپورته کړ او کله يې چې په اسمان کې غوړيدونکې وريځې وکتلې نو په ډيره مکروه توګه يې و خندل اوبيا يې فکر وکړ چې ډير وخت وشو چې د ځوانۍ څخه يې خوند نه دی اخستی، خيمې کې پروت د شرابو يو بوتل يې را واخست او ټول يې خولې ته ونيوه. لږه شيبه سخت باران وريدل پيل شول. دتارمن ذهن په پرلپسې توګه د کوم ځوان جسم په لمسولو کې مصروف وو. دهغه يوه عسکر ورته د پسه د پښې وريته کړې غوښه راوړه نو تارمن ورته وويل:

اوهو......دا باقو ماهي نيونکي چيرې ورک شوی ...... دا وريت کړې ورون همدلته کيږده اوباقو زما مخې ته حاضر کړه.»

تارمن د شرابيانو په لهجې خبرې کولې، سپاهي بيرته دخيمې څخه ووت اوپه يوه منډه ولاړ. په دې وخت کې تارمن هغه وريت کړل شوی ورون راواخست، دخولې څخه يې دشرابو څاڅکي را څڅيدل، بيرون د ژمي سخته

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا او د فاسفورس په ابنا کی د سخت باران وریدو دغه چاپیریال ډیر هیبت ناکه ګرځولی و .ځکه شپه پیل شوی وه اودهغو مشالونو نه پرته چې په خیمو کی روښانه کړل شوی وو نوره ټوله سیمه تیاره تیاره وه. باقو هم ډیر ژر بیرته خپل کور ته ستون شوی و خو د ټارمن فوځونو هغه دخپلی تیاری کوټی ځخه په دغه سخته یخنۍ کی را وویست اوپه شرابو کی بدمست ټارمن ته یې راوست، باقو د یخنۍ ځخه لړزیده ، کله چې ټارمن باقو وکوت نو په خپل څنګ کی بوتل په لور یې اشاره وکړه او ورته یې وویل:

« واخله .... ویې څښه ، او خوند تری واخله. سمدلاسه به دی یخنی ورکه شي خو یاد ساته چې ستا په څیر چټل انسان ته ټارمن خپل بوتل ور وړاندی کوی.ځنډ مه کوه او که نه زه په غضب کیږم.»

د ټارمن ګوا ښی په خپل ځای و خو د باقو له پاره دداسی شرابو یو بوتل موندل پخپله ستره خزانه ده ، باقو د وږی کارغه په څیر پری ور پریوت او په جرمنی کی جوړ شوی دغه شراب یې دخپل ستونی ځخه تیر کړل ، دسترګو په رپ کی د باقو سترګی درنی شوی ، ټولی اندیښنی یې له یاده ووتلی اودموسم اوهوا ځخه یې خوند اخستل پیل کړل. په همدی وخت کی ورته ټارمن ور غږ کړ:

« ایا ستاسی په کلی کی کومه نجلۍ .... نه شته ؟ چې زمونږ په درد وخوري. زمونږ خدمت وکړي ، مونږ ماهیان نه خورو خو ماهی نیونکي پیغلی خورو . ولاړ شه او زمونږ عسکر هم له ځانه سره واخله اودخپل کلی کومه ځوانه له لاسه ونیسه او زمونږ خدمت ته یې راوړه. دومره یخه او اوږده شپه اوبیا دخپله کوره هم لری پاته کیدل .... ته پخپله پوهیږی .... په هر څه پوهیږی ..... ته اندیښنه مه کوه ، زمونږ په موجودیت کی تا ته هیڅوک هم ستونزه نه شي پیدا کولی. زه د جستیانی دفوځ سالار یم....سپه سالارټارمن......»

د باقو سترګی د شرابو ځخه درنی وی او ذهن یې دکاره وتلی و . کله یې چې د شرابو د نشي په مستۍ کی د پیغلی ځوانی نجلۍ خبره واوریدله نو په تن اوبدن کی خوندونو او لذتونو لاری پیدا کړی. یو ناځآپه یې ذهن د ځوان راهب په محبوبی روزی باندی پریوت. دشیطانت نه په ډکه لهجه یې وویل:

« ستره سالاره ! ته اندیښنه مه کوه زه به د ماهي نیونکی د کلی هغه نیګینه ستا په خدمت کی وړاندی کړم چې په کتلو سره به یې د خپل تیر ژوند ټولی ښایسته او ښکلی نجونی له یاده و کاږی. درونده سالاره ! هغه زمونږ دکلی دټولو نجونو ښایسته او ښکلی پیغله ده ، او کیدی شی چې ځوانی یې تر اوسه پوری خوندي پاته شوی وی ، ته له ما سره څوکسه عسکر و استوه زه به سمدلاسه هغه ستا حضور کی را حاضره کړم.

بریښنا ټول اسمان نیولی و . او دژمی یخی هوا د ونو د پاڼو بیخ راویسته. چې د جینوا شیطانی عسکر د باقو سره یوځای د روزي په مقدر باندی د برق په څیر د ور پریوتلو له پاره روان و. .... باران د پخوا ځخه نور هم زیات شو او کوچنۍ کوچنۍ ویالی د اوبو د شور ځخه ډکی روانی شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ عباس د روميلي کلا څخه د يوه نوي فوځي ميشن په لور دتللو له پاره ځان تيارو. دهغه سرتيرو ورته خبر ورکړی و چي نن د عيسايي بحريي سپاهيان د ابنايي فاسفورس څخه غافله شوي دي. او ديخو هوا و نه د پټيدو په خاطر په خپلو خيمو کي ځآی په ځای شوی دی ، که څه هم دهغوی جهازونه په سمندر کي موجود وو خو ټولو لنګرونه اچولي وو . په دي وخت کي د ټارمن د څو جهازونو څخه يي اوه د ترک بحريي تر اور لاندي راتلل. دا جهازونه په خلاص سمندر کي ولاړ و په داسي حال کي چي نور يي په ساحل کي لنګرکړل شوي و و . د ټارمن عسکرو د ځآنو دګرمولو له پاره اورونه بل کړي و او په خبرو اترو کي مصروف و و . د عباس له پاره دا ډير ښه فرصت و اوهغه غوښتل دهمدي فرصت څخه ګټه پورته کړي. هغه پريکړه وکړه چي دشپي د پښيدو سره سم به په عيسوی جهازونو حمله کوی اوهغه به سوزوي. په دی يخه شپه کي ټارمن اود هغه ملګرو داګمان هم نه کاوه چي دتوحيد پتنګان به د يخو هوا د پروا کولو پرته دهغوی په بحری بيړي باندی يرغل راوړي. په همغه وخت کي چي د ټارمن دشيطاني غوښتنو د تر سره کولو له پاره دهغه د ځواکونو يوه ډله د ماهي نيونکو د کلي په لور د شيطاني موخو له پاره ورغلي وه ... د زاړه عباس يوه جهاز او څو بادي کشتيو ... دمسيحی بيړي په لور حرکت وکړ . زوړ عباس دهغه عسکرو دهغه دعمر په لحاظ ددی کشتيو سره د تګ څخه منه کړ ....خو ...هغه کله ځان زوړ ګڼه. هغه خو اوس ځوان وو.... ځکه چي د هغي جذبه اواحساسات ځوان وو . عباس غوښتل چي مسيحی جهازونو زوندی ونيسي تر څو دمسلمانانو په بحری ځواک کي ډيرښت راشي ، خو د جنګ په صورت کي به ورته اور ولګوي. عباس غوښتل دمسحيانو جهازونه په بي خبری کي را ګير کړي ، نژدی يو ساعت وروسته د عباس سرتيرو د مسيحی جهازونو خواو ته ورسيدل. مسيحی ملاحان او عسکر د جهازونو په تاخانو کي په شرابو اوکبابو باندی مست وول ، کله چي دعباس سترګي دمسيحی جهازونو په رڼاو پريوتی. نو سمدلاسه يي خپلو ملګرو ته د تم کيدو اشاره وکړه او حکم يي ورته وکړ چي دجهاز تر څنګ تړل شوی کشتۍ راپرانيزی اوپه هره کشتۍ کي اوه اوه توره وهونکی سپاهيان سپاره شي او دمسيحی جهازونو په لور دی ورشي ، هغه دا حکم هم وکړ چي په ډير احتياط سره دی د دښمن په جهازونو باندی ولکه وکړل شي، لږه شيبه وروسته د عثماني بيړۍ شل کشتۍ د عيسوی دښمنانو په لور په حرکت کي راغلي ، سخت طوفان او باد وباران پيل شوی و .په اسمان کي وريځی په تندۍ سره ګرزيدلي او بريښنا او برق په غورس کي راغلي و . خو د عثماني فوځ سرتيری ددی هر څه د پروا کولو پرته د عيسوی دشمن د کشتيو په لور ور روان وو . زوړ عباس د ځوانو هلکانو په څير هغه او دغه لوری ته منډی تړړی وهلي او د کشتيو دغه کوچني لښکر يي په ډير مهارت سره رهبری کاوه.

ډيره ژر منځنۍ فاصله ختمه شوه او د عباس کشتۍ د عيسوی جهاز سره يو ځای شوی ، د جهاز مسؤلين په پوره بي خبرۍ کي پراته وو ، بادبانونه يي راپريوتی وو او کشتۍ په سمندر کي لنګر اجولي وی، عباس دخپله ځانه سره د پنځه کشتيو سپرو ته په دی جهاز باندی د ورختلو حکم وکړ،پاته کشتۍ د بل مسيحی جهاز په لور ورغلي. هغه بل جهاز دری سوه متره واټن کي ولاړ وو . عباس د کوم مزاحمت پرته ددشمن جهاز ته ور داخل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول. دوی ټول **۳۵** کسان وو. ټول دباران په اوبو کی د سر نه ترپښو پوری لامده شوی وو. خو څرمنیزو کالیو دهغوی وجودونه دنم څخه خوندي ساتل. دهغوی په سرونو اهنی خولونه وو او وجسمونه یی په زرو باندی پوښل شوی وو. هغوی د کوم شور پیدا کیدو پرته د جهاز په چټ ور وختل اوبیا به خویدو خویدو سره دجهاز لاندی برخی ته ورښکته شول، تر ټولو دمخه عباس و اوبیا ورپسی دهغه نور سرتیری یو په بل پسی د جهاز لاندی برخی ته ورکیوتل. دلته دری غوړیدلی وی اودوه کسه غلامان په کونجونو کی د یخنی له لاسه غونج پراته وو. عباس خپل ساتونکی د هغوی په سرونو باندی و درول. اوپخپله د نورو عسکرو سره یو ځای تاخانی ته ورکیوت. خو په دی وخت کی د عباس د سرتیرو د بوټانو ټکار په تاخانی کی په شرابو مست ملاحان اوعسکر متوجه کړی وو. کله چی دعباس ډله لاندی ورغله نو مسیحیان هم په وسله سنبال وو. همغه و چی څو لمحی او سپنه د اوسپنی سره ټکرشوه او ددی شور د بیرونی طوفانی هواو څخه هم زیات و. خو په شرابو کی مستو سپاهیانو دعباس دعسکرو سره مقابله و نه شوه کولای. او د ګازرو اومولیو په څیر لاندی پریوتل. اوس نو په جهاز باندی عثمانی فوځ ولکه کړی وه. عباس سمدلاسه د بادبانونو د دریدو حکم ورکړ او جهاز یی د لنګر څخه پورته کړ، عباس په یوه منډه د جهاز چت ته راغی او په دی کتلو سره یی ډیره خوشحالی احساس کړه چی دهغه سرتیرو ملګرو دمسیحیانو په هغه بل جهاز باندی هم ولکه کړی وه. عباس دخوشحالی نه په کالیو کی نه ځایده. هغه اوس د اسمانی برق په رڼا کی غوښتل د مسیحیانو پاته نور پنځه جهازونه هم په نښه کړی. د عباس بحری سرتیری دخپل سالار دحکم منتظر وو. ددواړو نیول شوو جهازونو بادبانونه پرانستل شوی و او تیزو هواو هغه دواړه سره یوه بل ته را نژدی کول. کله چی هغه دواړه جهازونه یو بل ته سره را نژدی شول نو زوړ عباس خپلو سر تیرو ته حکم وکړ چی د مسیحی لښکرو دنظر څخه د خوندي پاته کیدو په خاطر دی یو اوږود چکر ووهی او د ماهی نیونکو دکلی سره دی لنګرونه واچوي. هغه فکر کاوه چی دمسیحیانو پاته پنځه جهازونه به د وچی له لاری په خپله ولکه کی راوړي، هغه په دی ډاډمن و چی د دغو دوو جهازونو د عملی په څیر به د ټارمن نور جهازونه هم په همدی توګه خپله ولکه کی واخلی دعباس ددی فکر لوی علت طوفانی شپه وه. نن اسمان په عثمانیانو باندی رحمت را وراوو خو اسمانی تندر د ټارمن اودهغه د فوځونو په برخه وو.

ولکه شوی جهاز او عثمانی کشتی اوس د ماهی نیونکو کلی ته را نژدی شوی وی، دلته د ماهی نیونکو ډیری کشتی دپخوا څخه ولاړی وی، یخنی په خپله لوړه کچه وه خو د زوړ عباس وینه ګرمه شوی وه، هغه را ټوپ کړ او دجهاز نه را کیوت، بیا یی خپل دیرش کسه سپاهیان ددی کشتیو او جهازونو دخوندي ساتلو له پاره پریښوو ل اوپخپله یی د څوکسو ملګروسره یو ځای د عیسوی جهازونو په لور حرکت وکړ. هغه د ساحل تر څنګ روان و. او دخپله ځانه سره یی د ۹۰ کسانو یوه ډله اخستی وه، دوی په سخت باران کی روان وو، ټول لامده او دبرق او تندر په څیر د عیسوی بیړی دنیولو له پاره ور روان وو. د زوړ عباس دماغ هم ډیر اغیزمن کار کاوه. هغه د احتیاط هر اړخ په نظر کی درلود. هغه د ساحل تر څنګ په غونډیو او ځنګلونو کی په ډیره پته توګه ور تیر شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

، شپه دخپلی لمړنۍ برخې په اخرې پړاو کی وه ، دفاسفورس ټوله وادی به توپان اوباد وباران کی راګیر شوی وه خو توره په لاس مجاهدینو په خپلو عقابی سترګو باندی د عیسوی بحری جهازونو په لور مخه کړی وه.

د ټارمن په بحری ډله کی یو اځی همدا اوه جهازونه نه و بلکه ددی بحریی نور و جهازونو د ګولېن هارن په سیمه کی لنګرونه اچولی وو ، ټارمن په خپله پاساحلی غرنیو برخو کی عالیشانه خیمی نصب کړی وی او هملته دخپلو دوو سوو سپاهیانو سره پروت و. ننی سخت باران او توپان د ټارمن جنسی غریضه ډیره راپارولی وه. په همدی خاطر یی باقو دخپلو څو کسو عسکرو سره یو ځای د ماهی نیونکو کلی ته د ښایسته او ښکلی پیغلی روزی د راوړلو له پاره ور استولی و.

په همغه وخت کی چی باقو د څو کسه وحشی عسکرو سره د روزی کور ته ور ننوت. نو د عباس سرتیری دمسیحی جهازونو څنګ ته ور رسیدلی وو. خو پخوا له دی نه چی د ساحل څخه تیر او جهازونو ته ورسیږی په سمندر کی یی کوم څیز وکوت چی دهغوی په لوری په حرکت کی دی. عباس د اسماني بجلۍ په مرسته باندی وکتل چی هغه متحرک شیان دوه کشتۍ دی چی په بیړه د لنګر اچونکو جهازونو په لور ور روانی دی. عباس فکر وکړ چی یا خو دا کشتۍ د هغو ماهی نیونکو دی چی د کورنو تر څنګ یی عثمانی جهازونو لنګرونه اچولی دی اویا دنیول شوو جهازونو څخه خوندي پاته شوی خلک دی چی دی لوری ته ځانونه را رسوي. عباس هوډ وکړ چی دهغو جهازونو د راتلو تر مخه به په خپله دهغی مخی ته ورځی خو هغه په خپلی دغی پریکړی باندی عمل و نه کړای شو. ځکه چی مخامخ راتلونکو کشتیو دجهاز عمله خبره کړی وه. هغوی اوبه څیری کولی او مخامخ کشتیو ته یی خآن ورساوه. هلته په لنګر اچول شوو جهازونو کی هم شور و غوغا تر غوږو کیده ....هغوی ته اوس یوه لاره پاته وه اوهغه دا چی بیرته شاته ولاړ شي او د ماهی نیونکو کلی ته ولاړ شي اوهلته خپل ولکه کړل شوی جهازونه له ځانه سره واخلی اود هغه ځایه یی وکاږي. عباس دهمداسی خطر د احساسولو له پاره خپل دیرش کسه عسکر هلته پریښی وو.... او هغوی ته یی حکم کړی و چی دخطر د احساسولو سره سم دی دغه جهازونه رومیلی کلا ته ورسوي. ځکه چی عباس او دهغه ملګري په ساحل کی وو او هغوی ته دزمکی له لاری بیرته ستنیدل اویا دری څلورمیله فاصله وهل اوبیا د رومی کلا پوری رسیدل دومره ستونزمن کار نه و و.

د ښکر د اواز داوریدو سره سم مسیحی جهازونه ټول متحرک شول. خپل لښکر یی راواخست ، بادبانونه یی پرانستل او لنګرونه یی پورته کړل. ټارمن ددی څخه بی خبره و چی د ابنای فاسفورس په دغه دوه دری میله چاپیریال کی څه تیریږی، دهغه غوږونو ته د ښکر اواز ډیر کمزوری ور رسیدلی و. خو هغه هیڅکله هم په دغسی توپانی شپه کی د دشمن د حملی تصور نه کاوه. ترڅنګ یی د یوی ځوانی حسینی انتظار دهغه په ذهن باندی سپور و ، هغه به ددی انتظار دکوفت دکمښت له پاره وار په وار دشرابو جامونه په سر را اړول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبیا د ډیر انتظار نه وروسته د ټارمن عسکرو هغه معصومه پیغله .... مظلومه «روزی» را پورته کړه او د ټارمن خیمی ته یی راوسته. روزی په باران کی لمده شوی وه ، او کالی یی په ختو ککړ و ، داسی معلومیده چی دغو وحشی عسکرو دهغی په راوړلو کی هغه په ختو کی را ښکودی وی ،کله چی ټارمن روزی وکتله نو ورنونه یی په رپیدو شول ، رینښتیا هم دا پیغله په لکونو کی یوه وه. حکم یی وکړ چی دی نجلیٔ ته په ګرمو اوبو کی غسل ورکړئ او نوی لباس ورته واغوندئ اوبیا یی ددی مخی ته راوړئ. خو روزی کله داسی کول. هغی د ټآرمن د حکم د اوریدو سره سم لیونیٔ شوه اوپه زوره زوره یی چغی وهل پیل کړل او ټآرمن او باقو ته یی بد رد ویل پیل کړل ، د عسکرو له پاره دا ستونزمنه شوه چی دغه ناتوانه پیغله کنترول کړي اویا یی د ټارمن دعیاشئ له پاره سینګار کړي ، دعیسوی لښکرو د جنسي اړتیاو د پوره کولو له پاره به ځوانی نجونی دهغوی سره یو ځای راوستل کیدی او دا شونی وه چی د ټارمن په ډلګیٔ کی هم دغسی نجونی موجودی وی او هغوی روزی د ټارمن د عیاشیٔ له پاره ښایسته کړی وای خو په همدی وخت کی یوه پیښه رامنځته شوه اود ټارمن ټول شیطانی هوس یی په هوا کی والوزاوه. دهغه نشه راښکته شوه ، ټول هر څه یی له یاده وویستل او فوځی لباس یی واغوست.

په همدی وخت کی په ختو ککړ یو ځوان د ټآرمن خیمی ته را ننوت دا د هغو جهازونو دعملی څخه یو کس و چی د عباس سرتیرو ملګرو د صلیبیانو څخه ولکه کړی وو. اودا د هماغه سپاهیانو څخه و چی په دی حمله کی ژوندی پاته شوی و او د ابنای فاسفورس یو میل اوږدی اوبه یی په لامبو سره وهلی وی او تری را وتلی و. کله چی دا فوځی د ماهی نیونکو دکلی د ساحل سره را وتلی و نو هلته یی خپل د لاسه ورکړی جهازونه کتلی وو ، دوی ټول شپږ کسان و کله یی چی وکتل چی دمسلمانانو پیاده لښکر د نورو جهازونو دنیولو اوولکه کولو له پاره دساحل په غاړه روان دي نو دوی سمدلاسه د ماهی نیونکو کشتیٔ راپټی کړی او دنورو جهازونو دخبرولو له پاره یی هغی لوری ته وروځولی. په ختو ککړ پکړ دغه ځوان ټارمن ته وویلی چی د مسلمانان پیدل ډله یی په همدی ساحل کتلی ده چی همدلته چیری په غرنیٔ سیمه کی پټه شوی ده ټارمن ته دا ټول خبرونه لړوزونکی وو. دهغه نشه له منځه ولاړه او هغه د خپلو د لاسه تللو جهازونو دبیرته تر لاسه کولو له پاره دمسلمانانو پر خلاف دجنګ له پاره ووت. خو پخوا ددی چی خپلو سپاهیانو ته حکم وکړي یو غریدونکی غشي دهغی په خیمی ولګید او په فرش کی ور ننوت. هلته په خیمی کی موجود ټارمن او ورسره نور عسکر دحیرانتیا نه وازه خوله پاته شول ، د ټارمن رنګ تک ژیړ شوی و ، خو د روزی حال بلمنګه وو. هغه دخپل عزت دخوندی پاته کیدو په خوشحالیو کی نه ځایده ، هغه ډاډمنه شوی وه چی دحمله کونکو ډله د ټارمن خیمی ته را رسیدلی ده او ټارمن هم په همدی فکر کی ډوب و. هغه دخیمی څخه د وتلو اراده ترک کړه. اوسپاهیانو ته یی حکم وکړ چی خپل ځانونه په وسله سنبال کړي اود مقابلی له پاره تیار شي ، ټارمن خپله توره دتیکی څخه را وویستله او په خیمی کی دننه د نه لیدونکی دښمن څخه په ویره کی ولاړ وو. د روزی راوړنکی څو کسه سپاهیان اوباقو هم همدلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

موجود وو . په همدې وخت کې دخيمې نه دباندې ټک و ټوک پيدا شو او دسترګو په رپ کې څو کسه وسلوال سپاهيان دټارمن خيمې ته راننوتل.

په حقيقت کې هغه وخت چې عباس د عيسوی عسکرو د خبريدو نه وروسته د بيرته په شاتګ اراده کړې وه نو همغه وخت يې دکومې مظلومې نجلۍ چيغې اوريدلې وې. سمدلاسه يې مخ واړاوه او د اواز لورې يې ځانته معلوم کړ ، په همدې وخت کې يې د نارمن خيمه تر سترګو شوه، هغه وکتل چې دا اواز دساحل څخه او هلته د نصب شوو خيمو څخه راپورته کيږې. هغه وکتل چې مسيحی جهازونه د ساحل څخه د فرار او تيښتې په درشل کې دې په دې اساس يې د نارمن په خيمې د حملې کولو هوډ وکړ. تر ټولو دمخه دنارمن خيمې ته ورغې ، اوسمدلاسه يې دهغه په سپاهيانو باندې حمله وکړه. ددواړو اړخونو څخه سخت جنګ ونښت ، نارمن پخپله يو توره وهونکې و ، هغه زوړ عباس وکوت نو هغه ورته کمزورې معلوم شو او حمله يې پرې وکړه خو نارمن ته هغه وخت دخپلې غلطۍ احساس وشو چې د عباس تجربه لرونکې دواړ نارمن په سختو ستونزو کې راګير کړ. کله چې مسلمانانو عسکرو خپل سالار د يوه وحشې سره په جنګ کې وکوت نو دهغه دمرستې له پاره مخته راغلل.

باقو بې وسلې و او د خيمې په يوه کونج کې ولاړ و، حالات يې وکتل اودخيمې څخه د تيښتې له پاره يې د خيمې شاته لاره ونيوله.که د روزې سترګې پرې نه واې لګيدلې نو هغه به دخيمې څخه وتلې واې. روزي چغې کړې او يو مسلمان عسکر يې د هغه لورې ته متوجه کړ.

« هلئ !هغه خو تښتي !.... هغه ګوډ شيطان ، چې زه يې دلته دبدبخته کيدو له پاره راوستې يم. هغه تښتي....»

باقو خپل بخت بيلودې و، که څه هم هغه د ګوډ والې په اساس تښتيدې نه شو ، سمدلاسه را وګرزيد او د خپل ځآن په لور د راتلونکې عسکر په پښو کې پريوت. « د خداې له پاره ما مه وژنئ ،ما هيڅ نه دې کړې دخداې له پاره ما مه وژنئ ، ما هيڅ نه دې کړې..»

اوس نو ديوه مسلمان سپاهې له پاره دا شونې نه وه چې هغه دې يو زارې کونکې ګوډ انسان ووژنې. همغه و چې دغه مسلمان عسکر د باقو د وژلو څخه لاس واخست. په همدې وخت کې عباس د جنګ په ميدان باندې برلاسې پيدا کړې وه. نارمن سخت زخمې شوې و اويوې لورې ته په خپلو وينو کې ډوب پروت و.دهغه د خوندې پاته کيدو امکان ډير کم وو. دهغه پاته ملګرې هم د تيغه وتلې وو. دنارمن په خيمې خو دعباس يو څو ملګرو حمله کړې وه. په داسې حال کې چې دهغه پاته ملګرو په نورو مسيحی خيمو باندې يرغل وروستې و. په دې ساحل کې د نارمن ددوو سوو څخه زيات عسکر په خيمو کې پراته وو. خو دعباس سره د سلو څخه کم عسکروو. خو په شرابو کې مستو عيسوی عسکرو دمسلمانانو مقابله و نه شوه کړای. همدا علت و چې په ډير لږ وخت کې دعباس

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتیرو مجاهدینو دنارمن ټول سپاهیان تر خپل ځان لاندی کړی وو . په دی جنګ کی د ۷۰ څخه زیات عیسویان ووژل شول او نورو پاته کسانو د قسطنطنیی په لور تیښته وکړه . مسلمان عسکرو دهغوی څخه دغنیمت مالونه راټول کړل او په بیړه یی دبیرته تللو له پاره ځانونه تیار کړل . اوس نو روزی د زاړه عباس سره یوځای روانه وه . کله چی عباس دماهی نیونکو کلی ته ورسید نو روزي ته یی وویل : « ګوره لوری ! ... ستاسی کلی را ورسید.... اوس نو ته خپل کور ته تللی شی . ..»

« کوم کور.... زه خو کور نه لرم .... زه اوس په دی دنیا کی هیڅوک نه لرم .... ما دخپله ځانه سره یوسه . زه به ستا د لور په څیر ستا خدمت کوم ...»

د عباس له پاره دروزی ځواب غیر متوقع و . هغه پخپله دکوره لری اود جنګ په محاذ کی مصروف وو . نوځنګه به یی روزی له ځانه سره وړی وی . د بله اړخه روزی عیسوی وه او دمسلمانانو په جنګی محاذ کی دهغی اوسیدل ددفاعی نظره درست نه و . خو عباس مجبور شو چی یوی بی اسری او مظلومی پیغلی ته په خپله لمن کی پناه ورکړی ، په دی اساس هغه انکار و نه شو کړای .

د عثمانی بحریه مجاهدین دخپلو عملیاتو ته بریمند راوتلی وو . دهغوی لمړی شپنی حمله ددښمن له پاره ملاماتونکی ثابته شوه . نارمن هم په اخری وختو کی قسطنطنیی ته رسول شوی و او هلته یی علاج کیده . په دی جنګ کی دعیسویانو د سلو څخه زیات کسان هلاک شوی وو . باقو هم خوندي پاته شوی و . خو روزی بیرته دخپل کلی ته د تللو په ځای د زوړ عباس سره دهغه د لور په څیر د رومیلی کلا په لور ولاړه . په دی شپینی حمله کی د عیسویانو هغه پنځه جهازونه هم خوندي پاته شوی و چی هلته په ساحل کی ولاړ وو . خوبیا هم دا حمله سل په سلو کی بریالی وه .

دشهنشاه له پاره دا یوه کلکه ضربه ثابته شوه .هغه د جینوی بحری بیړی سپه سالار جستیمانی راوباله او د نارمن دغلطیو په اړه یی متوجه کړ ، جستیمانی ته یی حکم وکړ چی سمدلاسه دی د عثمانی بحری بیړی څخه ددی جنګ بدله واخلی اوکه نه د قسطنطنیی د ښاریانو باور به له لاسه ورکړو . که څه هم شهنشاه جستیمانی ته د مسلمانانو په خلاف د جنګ حکم ورکړ خو په دی باور و چی جستیمانی به دمسلمانانو سره د جنګ توان ونه لري . ددی پیښی وروسته د فاسفورس په ابناء کی د مسلمانانو ولکه نوره هم ټینګه شوی وه . دماهی نیونکو په کلی کی لا تر اوسه پوری باقو همغسی سهی اوسلامت اوسیده . خو پاته ماهی نیونکو دعیسوی فوځیانو سره خپل ملاتړ بند کړی و.

کله چی د مسیحی جهازونو د نیولو خبر هلته « اورنه » ته ورسید نو سلطان دخوشحالی څخه په کالیو کی نه ځایده. سلطان محمد خان سمدلاسه دخپلو سپه سالارانو غونډه را وبلله . اوهغوی ته یی وویل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

« د اسلام سربښندونکو مجاهدینو !.... اوس وخت را نژدې شوی چې مونږ د یونوی تاریخ د لیکلو له پاره مخته ولاړ شو.مونږ هیله لرو چې د یخنۍ د موسم د پای ته رسیدو سره سم به خپل میړنی فوځ له ځانه سره اخلو او د قسطنطنیې په لور به خوزیږو.اوهغه ښار به کلابندوو »

دسلطان محمد خان په باوقاره مخ باندې دغرونو په څېر عزم تر سترګو کیده ، دیني چرې د فوځونو سپه سالار اغاحسن دسلطان خبرې ته لبیک ووایه او خپل لښکر یې د قسطنطني په لور دلیږد له پاره تیار کړ. د یخنۍ دموسم پای لرې نه و. یوازې د څو ورځو خبره وه. همغه وو چې په غونډه کې درایو په اتفاق دا پریکړه وشوه چې د ۱۴۵۳ کال د جنوري د میاشتې په اخر کې سلطانی لښکر ته دکوچ کولو حکم ورکړل شي.

دروم دقیصر (دولسم قسطنطین) له پاره دا خبر دمرګ زیرې ثابت شو. په قسطنطنیه کې یې دعثمانی شاهینو څخه ددفاع له پاره هرې لورې ته تیارۍ پیل کړ. اوس نو دقیصر زیات وخت په دفاعي تیاریو کې تیریده. ټوله ورځ به په جنګي کارونو او د دیوالونو د استحکام له پاره په منډو تړړو کې مصروف و. اودشپې به یې دخپلو خاصو سلاکارانو او مشرانو غونډې را بللې.

د جنورۍ په اخر کې شهنشاه د شاوخوا ټولې لښکرې هلته په قسطنطنیه کې سره راټولې کړې ، خپل فوځ یې د نوی سره منظم کړ ، دیونان تکړه توره وهونکي یې د پاته فوځ څخه جدا کړل او هغوی ته یې د پنځه پنځه سوو جنګجویانو قومندانی ور وسپارله. او دا یونانی سالاران یې د دیوال جنوبي او غربي سیمو کې و ټاکل. شهنشاه د ټولو فوځونو څخه زرکسه تکړه توره وهونکي را جدا کړل او خپلې ساتونکې ډلې یې هم له سره منظمې کړې. اوس نو دساتونکې ډلې هر سپاهي په خپل ځای یو سالار ګرزیدلی و. په همدې سپاهیانو کې په اطرافو کې ټاکل شوی پخوانی قومندان مقرون هم شامل و. دا همغه مقرون و چې څلور سوه سپاره یې د قاسم بن هشام او مصلح الدین اغا له اړخه د تورې څخه تیر شوی و، مقرون ډیر بدطینه او خپل سرې فوځی و. کله چې په شاهي ډله کې شامل شو نو دبدبه یې نوره هم ډیره شوه.

دنوی کال د پیل سره سم دروم د قیصر په پخوانی قصر کې جنګي فعالیتونه هم زیات شول. دغه شاهي محل د یوې جنګي کلا څخه کم نه و. د سرو مرمری تیږو څخه جوړ شوی ددغه شاهي محل ستره دروازه د زمکې څخه ۲۴ فټه لوړه وه. پراخولې یې اتلس فټه و او د اوسپنې څخه جوړه شوی وه. ددې دروازې ښې اوکیڼ لورې ته د شاهي فصیل دوه دیو شکله برجونه جوړ کړل شوی و چې لوړوالی یې د څلویښت فټو څخه هم زیات و. د لوی دروازې څخه د تیریدو وروسته یو ستر میدان و چې دننړې دمختلفو سیمو میوه داري اوګلداري ونې په کې کرل شوې وې. په فرش باندې دقالین په څېر شنه واښه راشنه شوی و، دفصیل د سترې دروازې څخه د راننوتلو سره سم یو ستر اوږود پوخ سړک جوړ شوی و ، د سړک دواړو اړخونو ته د نکریزو په څېر سور دیوال جوړ کړل شوی و، دمحل داخلي عمارت پخپله د لرې څخه د خپل عظمت اعلان کاوه. دا پیړیو پیړیو راهیسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړ کړل شوی دشکوه او جلال نه ډک عمارت وو . دشاهی محل په داخلی عمارت باندی د پیتلو یو ستر صلیب را ځړول شوی و اود عمارت په دروازو کی د ببرشیر دوه ستری مجسمی ولاړی وی ، دهغوی خولی وازی وی . دهمدی مجسمو تر څنګ په شاهی لباس کی ملبس نیزه لرونکی پهره داران ولاړ و، دمحل دداخلی عمارت لمړی برخه قسطنطین د جنګی امورو له پاره په دفتر باندی بدله کړی وه ، دلته به اعلی افسران ، او د شاهی ډلو ساتونکی قومندانان اوسالاران را ټولیدل.

دروم دقیصر محل په ډیره پراخه زمکه کی پروت و ، د محل د جنوبی دیوال سره یوځای د شاهی داروغه صدر دفتر پروت و . دمحل څو فټه پلن دیوال دزمکی څخه دومره پورته و چی ټوله قسطنطنیه تری لیدل کیدی شوه ، ددی دیوال په سر په ځای ځای کی کوچني کوچنی برجونه جوړ کړل شوی وو . چی هروخت به پری تجربه لرونکی غشي ویشتونکی موجود و . شاهی داروغه د شهنشاهي پولیسو مشر و او دهغه صدر دفتر په څو سترو خونو باندی مشتمل و. په دی دفتر کی به هر وخت تر پنځوسو پوری تکړه سپاهیان موجود وو .او همدی سپاهیانو به د اړتیاو په وخت کی دشاهی ساتونکی ډلی کړچار هم تر سره کاوه.

دهغه ورځی څخه یی چی قاسم د شاهی محل په تاخانی ته راوستی نه و داروغه دپخوا څخه زیات مستعد او چالاکه تر سترګو کیده. هغه ته دا ډاګیزه شوی وه چی بندی جاسوس د سلطان محمد خان دلښکرو خاص سړی دی ، ځکه دی ځای ته د قاسم د راوستلو سره سم همدی داروغه دهغه څخه پوښتنی ګرویزنی کولی ، قاسم هم دپوره پوهی څخه کار واخست او شهنشاهی پولیسو ته یی دسلطان محمد دلښکر ټول حالات بیان کړل ، هغه په دی فکر کی وو چی که چیری د شهنشاه مستنطیقینو ته د سلطان محمد دلښکر ټول حالات وویل شي نو دوی به دهغه د هیبت او ویری لاندی راشي په دی خاطر یی د سلطان لښکر دهغه څه څخه چی و نور هم ډیر ځواکمن او تجربه لرونکی وښوود . قاسم ته ددی هر څه د ویلو دوه ګټی تر لاسه شوی. لمړی خو شهنشاه د هغه څخه د دی هرڅه داوریدو په واسطه دهغه د مرګ سزا و ځنډوله . دویم دا چی قاسم د اذیت ورکونکو د اذیت څخه خوندي پاته شو .

شاهی داروغه په دی پوهیده چی قاسم یو ډیر خطرناکه جاسوس دی ، په دی خاطر به کله چی دهغه څخه دپوښتنو ګرویزنو له پاره راته نو له ځانه سره به یی د لسوکسو خطرناکه سپاهیانو یوه وسلواله ډله هم راوړه. قاسم ته به دهغوی څخه د تیښتی لاری نه تر سترګو کیدی. په کوم ځای کی چی قاسم بندی ود هغی شاوخوا ټولی اوسپنیزی پنجری وی خو دکومی ورځی څخه یی چی قاسم دلته راوستی و نو هغه دخپل ځان څخه اخوا د بل کوم بندی اواز نه و اوریدلی. په کوم ځای کی چی قاسم بندی و دهغه ځایه تیښته څه اسانه کار نه و.

قاسم په یوی تیاره خونه کی پروت و . دا ځای د شاهی محل تاخانه وه چی د زندان په څیر تری ګټه اخستل کیده. په دی تاخانه کی کومه کړکۍ او یا روشندان نه و . په زمکه باندی وچ واښه خپاره کړل شوی و ، ددی تاخانی چت

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د قاسم د قد څخه زيات لوړ نه و .که قاسم غوښتلی نو دلاس په اوږيدو سره يې چت مسح کولی شو ، ددی کوچنۍ خونې دروازه د اوسپنيزو سيخانو څخه جوړه شوی وه ، خو يوی وړی کوټې ته پرانستل کيدای شوه ، په دی کوټه کی څو نوری خونې هم وی چې د زندان په توګه استعماليدی. ددی کوټې په اخری برخه کی پاتخې وی ، ددی شميره شلو ته رسيده چې د شاهي محل شاتنۍ برخې ته ور پورته کيدی. په سر کی يې د شاهي داروغه دفتر و . شاهي داروغه به تل دخپلو خطرناکو سپاهيانو سره دلته موجود وو . خو دهغې ورځې څخه چې قاسم په دی ځای کی بندی شوی و نو تل به يې د تيښتې له پاره پلانونه جوړول. د اوسپنې د سيخانو ماتول د هغه د وسه وتلی وو . هغه هڅه وکړه چې د خوراک څښاک راوړونکی غلام سره اړيکی کلک کړی تر څو کوم وخت دهغه سره دهغه د تيښتې په اړه مرسته وکړی. خو دقاسم بدبختی داوه چې دغه غلام په ژبه ګونګی وو . دلته په زندان کی په قاسم باندی يوه يوه ورځ د پيړيو د عمر په څير اوږده تيريده. خوبيا هم قاسم دلته په زندان کي بی شميره ورځې تيری کړی. ان تر دی چې اوس د ژمی موسم هم په تيريدو و.

د جنوری دمياشتې په لمړيو کی ،يوه يخه شپه د زندانی شوی قاسم په ژوند کی ډيره مهمه ثابته شوه. دتياره زندان يواځنی روڼ مشال لکه د يوه لری ستوری په څير په يوه کونج کی ځليده . دتاخانی نوری خونې چې هره ورځ به ورانی ويجاړی پرتې وی په دغه يخه شپه ډکی معلوميدی. يخنی دومره زياته وه چې هلته دورځې ګرزيدونکی مږی او موږکان هم د يخنۍ له لاسه په خپلو سوړو کی پټ شوی وو . پاس عمارت کی هم د چا دپښو ټک و ټوک نه اوريدل کيده ، ټول ساتونکي په خپلو بسترو کی بدمسته پراته وو . د قيصر په ټول شاهي محل کی هری لوری ته خاموشي خپره وه.

خو دلته په تاخانی کی قاسم بيداره ناست و . دهغه څټله او شکيدلی کمبله د دی يخنی له پاره په هيڅ ډول بسنه نه کوله. خو د تاخانی موسم د بيرون په نسبت ښه و. قاسم دخپلی خونې په يوه کونج کی ډه ډه وهلی وه او ناست و او د عثمانی فوځونو د راتلو په اړه يې فکر کاوه . هغه په همدی فکر کی و چې اوس نو دسلطان محمدخان د فاتحانه راتګ په واسطه به هغه د زندان څخه خلاصون مومی. د تاخانی په دهليز کی يو کوچنی مشال روښانه و خو روښنايی د قاسم تر کوټې پوری پوره نه رارسيدله. هغه ديوال ته چې قاسم تکيه کړی وه هغه شاتنی ديوال و اوقاسم دهغه ځايه دخونې دروازه څارلی شوه. په همدی وخت کی قاسم ته په ناسته ناسته يو عجيب شانته احساس راپيدا شو ، دهغه شپږم حس رابيداره شوی و او هغه ته دا احساس را پيدا شوی و چې دلته په تاخانی کی دهغه نه علاوه يو بل څوک هم شته.ځکه هغه دلته په تاخانی کی يو ډول اواز اوريده. خو د تاخانی هيبتې همغسی په خپل ځای و . معلومه نه ده چې د قاسم په زړه کی دکومه ځايه د پيريانو او جادوګرانو خبری راګرزيدی ، هغه په دی ښه پوهيده چې تاخانه يوازی يوه دروازه لری چې د ټولو خونو څخه د تيريدونکی دهليز په اخری سر کی پرته ده. هرڅوک به چې دی تاخانی ته راننوت نودهماغه دروازی څخه به راته. هغه ګونګی غلام به هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې راته نو دهغه دپښو د ټکار نه به قاسم ته معلومېده چې ځوک راغی. خو نن دا دروازه بنده وه. نوبیا قاسم ته ولې داسې ځرګندېده چې زندان ته ځوک را ننوتی دی.

هغه سمدلاسه را نیغ شو او کیناست.سترګې یې د خونې په اوسپنیزو سیخانو کې ور ښخې کړې ، هغه ته یو ناڅاپه داسې ځرګنده شوه چې د مشال رڼا په خپله بنده شوه. اوبیا دقاسم غوږونو د لمړي ځل له پاره نرۍ شانته ګړګړار واورید ،اوس نو هغه ډاډ من شوی و چې د زندان په دهلیز کې کوم مافوق الفطرت هستی موجوده ده. هغه ددې انتظار کاوه چې اوس به دهغه تر مخه کوم پیری یا دیو را ښکاره کیږي. اوبیا قاسم د خپلې خونې تر مخه دسرو سترګو یو دیو وکوت....دا شاګال و. دهغه پلن وجود او ګنجې سر په دې تیاره دهلیز کې څه ډیر عجیب شانته معلومېده. دقاسم روح تر یوې لحظې پورې و درید ، هغه د سونیا په خبرو باندې یقین پیدا کړ چې شاګال پخپله یو پیری دی. خو قاسم سمدلاسه خپل ځان ملامته کړ اوخپل سر ته یې یو ټکان ورکړ ځکه هغه یو بهادر سپاهی و. په دې خاطر ویره او خوف دهغه څخه په کوسو تښتېده. کله چې دهغه د زړه څخه ویره ولاړه نو ځای یې غصې او قهر و نیوه ، اوس نو هغه ته ددې پرواه نه وه چې شاګال د کومې لارې تاخانې ته راننوتی دی خو دا فکر یې ضرور کاوه چې کاش هغه ددې سلاخونو څخه وتلی شوی اوپه شاګال یې حمله کړې وی.

شاګال ډیر کرار کرار روان و اوکله چې دهغه د زندان کوټې ته ورسید نو ددروازې تر مخه یې و درید ، قاسم راپورته شو اوهمدلته کیناست...... دشاګال په ښي لاس کې همغه مخصوصه امصا وه اوپه توره تیاره کې هم دهغه شیشناکه سرو سترګو قاسم په کلکه ځاره. شاګال تر ډیره پورې همهلته ولاړ و. داپخوانۍ تاخانه ، د زندان ستر ستر سلاخونه ، د مشال په رڼا کې په زمکه باندې پروت د شاګال خطرناکه سیوری ،..... دغو هرڅه د شاګال په هیبت کې نور هم ډیرښت راوست. کله چې شاګال د زندان دې خونې ته ډیر را نژدې شو نو په خپله امصا یې د هغه دخونې اوسپنیزه دروازه ووهله او قاسم ته یې وویل:

« ځوانه ! ته پوهیږې چې ستا دغه تکلیف ورکونکې اوستونزمن قید زمونږ په یوی اشارې سره ترسره شوی دی. او اوس زمونږ یوه اشاره ستا دازادۍ له پاره کافی ده. خو دهغې له پاره به ته عظیم شاګال ته دمقدسې نقشې په اړه معلومات ورکوی.»

د شاګال په ستونی کې عجیب شانته غرغرا وه. داسې معلومېده لکه دوه کسان چې په یوه ځل یوه خبره کوی ، په حقیقت کې دا ویرونکې اواز و په دې وخت کې دقاسم سترګې د شاګال په امصا باندې ور پریوتې. دا د انسانی قد په اندازه اوږده امصا په حقیقت کې یوه ستره ډنډه وه. قاسم وکتل چې د شاګال امصا دهغه څخه خویه شوی او د یوی لویشت په اندازه ددروازې دننه را غلې ده. معلومه نه ده چې ولې دقاسم ذهن د شاګال په امصا باندې متمرکزشوی و خو قاسم د شاګال د ځواب څخه غافله نه و ، هغه د مقدسې نقشې په اړه اوریدلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهغه ته دا ډاډ ور په برخه و چې مقدسه نقشه به د قسطنطنیې اویا د ایاصوفیا په اړه کوم مهم سند وي. اوس نو قاسم غوښتل د شاګال څخه د مقدسې نقشې په اړه نور معلومات هم ترلاسه کړي. نوقاسم تری وپوښتل:

« شاګاله ! ته د یسوع مسیح سهی راهب نه یې. که ریښتیا درته ووایم نو ته یو مکاره جادوګر یې. ما مقدسه نقشه ترلاسه کړې ده خو تاته یې نه شم درکولی. که په دې لاره کې بندی خانه خو لاپرېږده چې روح می هم له جسده ووځی هم د نقشې د ورکولو له پاره تیار نه یم.

ددې خبرې سره سم قاسم د شاګال په څیرې باندې سترګې ور ښخې کړې ،ځکه هغه غوښتل د شاګال عکس العمل ووینی. دشاګال عکس العمل دهغه دهیلې په مطابق راووت. ځکه چې د شاګال په سترګو کې د تجسس اوپلټنې څپې تر سترګو شوې. هغه یو قدم نور هم رامخته شو او د اوسپنیزو سیخانو سره یوځای و درید. قاسم هم خپله کمبله واغوسته او په خپلو کمزورو قدمونو رامخته شو او هملته ددروازې تر څنګ و درید. خو پخوا تر دې چې قاسم دروازې ته را نژدې شی شاګال خپله امصا ور نیغه کړه اوهغه ته یې په خپل ځای دتمکیدو حکم وکړ.

« ځوانه جاسوسه ! هملته و درېږه. یاد ساته چې زه به په هر قیمت له تاڅخه مقدسه نقشه تر لاسه کوم. ځکه چې په هغې مقدسې نقشې کې د ټولې قسطنطنیې ځان پروت دی.»

حقیقت خو دا دی چې قاسم پخپله هم د مقدسې نقشې په اړه هیڅ نه پوهیده. خو د مقدسې نقشې په خبری سره یې په تیاره کې غشي ویشتلي و. خواوس ورته د مقدسې نقشې د اهمیت په اړه معلومات ور په برخه شوي و.

په همدې وخت کې شاګال یوځل بیا خپله امصا را پورته کړه. اوقاسم ته یې د اخری ځل له پاره وویل:

« ځوانه ! زه پوهیږم چې تا د سپه سالار نورټاس په واسطه دا مقدسه نقشه تر لاسه کړې ده اوبیا دې دبطریق اعظم سره دکار کولو په وخت کې په کوم ځای کې پټه کړې ده ....که چیرې تا ماته د نقشې په اړه څه و نه ویل نو ژوند به دې د عثمانی لښکر له پاره دعبرت نښه وګرځوو.»

دشاګال امصا همغسې دهغه په لاسو کې پورته نیول شوې وه. په دې وخت کې دقاسم په ذهن کې یو عجیب ترکیب را پیدا شو ، سمدلاسه یې د شاګال په امصا باندې حمله وکړه ، د قاسم دغه حرکت دهغه مکار بطریق له پاره غیر متوقع و. شاګال هڅه وکړې چې ځان سنبال کړي خو قاسم په دواړو لاسو هغه امصا دخپل ځان په لور راښکوده. شاګال د سلاخونو هغه لوری ته ولاړ و نو دامصا د راکشکیدو سره سم هغه ځآن کنترول نه شو کړای اوپه پوره زور سره د سلاخونو هغه لوری ته راپریوت. دقاسم دغه ټکان ډیر اغیزمن و. د شاګال سر اوتندی د اوسپنیزو سلاخونو سره ولګید او زخمی شول. امصا یې دلاسو څخه ازاده شوه. اوس نو دقاسم لاسو ته د شاګال دغه امصا راغلې وه. خوشاګال د تندی اوسر د زخمی کیدو سره سم لکه د پیرې په څیر دهغه ځایه ورک شو. قاسم سمدلاسه ښي او چپ لور ی ته وکتل غوښتل یې شاګال ووینی ، اوغوښتل یې په دې وپوهیږی چې شاګال

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې اخرې وخت کې کومې لورې ته ځان غیب کړ. دهغه په لاسو کې د شاګال کلکه امصا وه. په همدې وخت کې هغه د دهلیز په چپ لورې کې یو اواز واورید، اوس نو دقاسم په ذهن کې یو عجیبه فکر را وګرزید .....ښه ، ډیرښه..... داسې معلومه شوه چې دې لورې ته هم کومه لاره شته. ځکه چې د دیوال د ګړګړا څخه داسې څرګندیږې چې د دهلیز په چپ اړخ کې په دیوال کې کومه سوړه شته . اوس نو قاسم ته د لمړي ځل له پاره دا احساس راپیدا شو چې که چیرې هغه په کوم ډول ددې سلاخونو دخونې څخه بیرون شي نو دهمدې پټې لارې په واسطه د تاخانې څخه تښتیدای شي. قاسم فکر کاوه چې شاګال د همدې پټې لارې څخه بیرته ستون شوی دی. د قاسم ذهن په چټکۍ سره خپل کار پیل کړ ، هغه داسې فکر کاوه چې شاهي داروغه به ددې لارې څخ بې خبره وي خو دهغه داخیال غلط و ځکه شاهي داروغه د تاخانې ددې پټې لارې څخه ښه خبرو.

بیا داسې وشول چې..... د شاګال د تللو وروسته د دهیلیز ددروزای د پرانستلو اواز واوریدل شو...داسې معلومیده چې اوس نو د نیغې لارې څخه څوک دلته راځي . دنیغې لارې څخه یوازې کوم سپاهي راتلای شو اویا پخپله شاهي داروغه د پوښتنو ګرویزونو له پاره. شونې ده چې د شاګال د راپریوتو اودسلاخونو سره دهغه د سراو تندې د لړیدو څخه راپورته شوی زوګ به بیرون هم اوریدل شوی و . او دهمدې اواز په اوریدو سره به سپاهي دلته راغلې وي ، ددې اواز داوریدو سره سم قاسم د شاګال اوږده امصا هملته په پرتو وښو کې پټه کړه. د قاسم خیال سهې و ، ریښتیا هم درې کسه سپاهیان توری په لاس د زینو له لارې را کیوتل ، دهغوی په نورو لاسونو کې مشالونه و. سپاهیان په ډیر احتیاط سره راغلل اودقاسم د خونې مخې ته و دریدل.دهغوی دډلې څخه یوه یې د راتلو سره سم د قاسم څخه وپوښتل:

دا اواز دڅه شي و؟

«کوم اواز ؟»

«د بم اواز ،چې لږ څه دمخه دلته په تاخانې کې و چاودید.»

د قاسم اوسپاهیانو تر منځه مکالمه روان وه. قاسم ورته وویل:

«په حقیقت کې کوم پیرې دلته تاخانې ته راغلې و.» قاسم دا خبره د طنز په توګه هغه سپاهي ته وکړه.

«پیرې ؟....ته سهې خبره کوې ؟»

داسې معلومیده چې درې واړه سپاهیان توهم پرسته وو .د پیرې د ذکر سره سم یې د ویرې احساس وکړ ،اوس نو قاسم په خوند خوند سره ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو ! پیری. د سرو سترګو خاوند دیو شکله ګنجی پیری.... په حقیقت کی هغه یو دیو وو. قاسم په رینښتیا هم دا عسکر وویرول....

اوس نو هغوی دری واړو دلته ځنډیدل نه غوښتل. دهغوی په لاسوکی مشالونه وو. هغوی ته دلته تاخانی ته دشاګال د راتلو یویو ثبوت تر مخه و. خو د پیری د ذکر سره سم هغوی بیرته شاته ستانه شول اوس نو قاسم پری اخری وار هم وکړ او ورته یی وویل:

« بهادرو سپاهیانو ،لږ څه صبر وکړئ ! لمړی خو دا سلاخونه ووینئ...»

قاسم شاګال ته دومره سخته ټیله ورکړی وه چی هغه د دروازی دسلاخونو سره ټکر وکړ او ددی سلاخونه سیخونه یی کاږه کړل. دقاسم دوینا سره سم هغه سپاهیان راغلل او دقاسم دکوټی دروازه یی وکتله خوکله یی چی د سلاخونو دپاسه د وینی قطری وکتلی نو د ویری څخه یی پښی په لړزیدو شوی اوس نو هغوی ډاډمن شوی و چی دلته رینښتیا هم کوم پیری راغلی د ی. هغوی دکومی خبری پرته سمدلاسه بیرته وګرزیدل.

دسپاهیانو د تلو څخه ډیره شیبه وروسته شاهی داروغه تاخانی ته راکیوت ،دهغه په لاس کی مشال و او ورپسی دوه سپاهیان هم را روان وو. داسی معلومیده چی هغو عسکرو دشپی په دی ناوخته وخت کی شاهی داروغه دخوبه رابیدا ر کړی او ټوله خبره یی ورته ور رسولی وه. شاهی داروغه توهم پرسته نه و. هغه سمدلاسه تاخانی ته راغی او نیغ د قاسم خونی ته ورغی. په وینه ککړ سلاخونه یی معاینه کړل اوبیا یی د دهلیز په فرش باندی دمشال د رڼا په واسطه نښی نښانی وکتلی ، شاهی داروغه ته دلته تاخانی ته د یوچا د راتلو نښی د ورایه ښکاره کیدی. د دهلیز د شمال لوری ته وانښه خپاره واره پراته و. او په همدی وښو کی د چا دقدمونو چاپ تر سترګو کیده چی ددیوال د شمال لوری ته تللی و. دغه تیږلوړی دیوال ددهلیز دغه برخه نوره بندوله.د ا ځای د تاخانی تږټولو تیاره ځای و او د مارانو اوموږکانو ځاله وه. داروغه ددی دیوال په تیږو باندی ښه نظر وکړ ، غوښتل یی چی وپوهیږ چی څوک خو د پټی لاری نه دلته نه دی را داخل شوی. داروغه ته دا لاره معلومه وه. دا دیوال د یوی پټی خښتی د خوزولو په واسطه دخپله ځایه د ګړګړاسره پرانستل کیږی. شاهی داروغه ته دا ډاګیزه شوه چی کوم څوک دهمدی پټی لاری څخه دلته راغلی دی ، ځکه دا یو سورنګ و چی د شاهی محل څخه بیرون وتلی و.

په حقیقت کی ددی سرنګ د راز څخه د شهنشاه او داروغه څخه بل څوک خبر نه و. شهنشاه هم د داروغه په واسطه ددی سرنګ څخه خبر شوی و په دی اساس شاهی داروغه په دی ډیر حیران و چی ووینی چی دا دریم کس چی ددی ځای د حاله خبر دی هغه څوک دی ؟ هغه ته دا نه وه ډاګیزه چی هغه کس پخپله بطریق شاګال دی. داروغه غوښتل دی سرنګ ته پخپله ور ننوځی نوپه دی خاطر یی له ځانه سره راوړی دواړه عسکر بیرته رخصت کړل ، کله چی عسکر بیرته ستانه شول نو شاهی داروغه بیرته زیر خانی ته راکیوت اودهغی دروازه یی بنده کړه ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو هیڅوک ددی نیغی لاری څخه زندان ته نه شو را ننوتلی. شاهی داروغه خپله توره را وویستله او په لاس کی یی و نیوله. دقاسم د خوني څخه د تیریدو په وخت کی پښه نیولی شو او ویی ویل:

« اوریدلی می دی چی تا کوم پیری کتلی دی ؟..... دسرو سترګو خاوند دیو ؟»

« هو ! هغه ګنجی هم و .....او د غوایی په څیر پلن او پړسیدلی هم»

دقاسم په لهجی کی دریښتونولۍ په اساس شاهی داروغه په فکر کی پریوت. خو بله لمحه یی په هغه سرنګ کی د ورننوتلو پریکړه عملی کړه. شاهی داروغه ته دا فکر هم راپیدا شوی و چی هسی نه چی قاسم د دی پټی لاری د راز څخه خبر شي ، په دی خاطر یی د ډیر احتیاط څخه کار اخست. هسی هم د دهلیز دا بل سر دقاسم د سترګو نه پټ وو. خو قاسم لا دپخوا څخه دا انګیرلی وه چی دلته بله پټه لاره هم شته.

شاهی داروغه د شمالی دیوال سره و درید اوبیا یی په خپل ښی لاس دخپل سر د پاسه د چت لاندی یوی ښختی ته زور ورکړ. لږه شیبه وروسته د دهلیز په دیوال کی ګړګړاهټ پیدا شو او دیوال دخپله ځایه وخوزید. دا یو تیاره سرنګ و ، کله چی د مشال رڼا سورنګ کی ور ننوتله نو شاهی داروغه دسرنګ دحالاتو په کتلو سره داسی و انګیرله لکه سرنګ چی د پیړیو پیړیو راهیسی همداسی وران ویجاړ پروت وی، ددیوال دپاسه دغنو جالی او نور حشرات په خپلو ځالو کی د رڼا د کتلو سره نا ارامه شول. خو ددی لاری څخه د شاګال د وتلو په وخت کی دغنو په ځالو کی محراب شکله دروازی جوړی شوی وی. د سرنګ په فرش باندی خاوری پرتی وی او د شاګال قدمونه یی په ځرګنده توګه ډاګیزه کول.

معلومه نه ده چی ولی به د شاهی داروغه زړه ټکانونه خوړل ، ځکه هغه په پیری او نورو شیانو باندی یقین نه درلوده. خوبیا یی هم زړه د غمونو په ولکه کی پروت و . دشاهی داروغه په لاس کی د مشال رڼا نڅا کوله اوپه سرنګ کی جوړی کړل شوو هیبت ناکه سیورو دبدو روحونو په څیر ټوپونه وهل. سرنګ ډیر اوږود و خو دداروغه په لاس کی د شته مشال رڼا دومره لری نه وررسیده. بلکه لږ څه مخته به رڼا او تیاره دواړه سره داسی را یوځای کیدی چی هرسیوری به په خپله د یو دیو په څیر ځرګندیده.

اوس نو د شاهی داروغه په زړه کی هم دهشت او ویره خپره شوی وه. کله چی داروغه څو قدمه مخته کیښودل نو په خپل مخکی یی د سرو سترګو خاوند ،په داسی حال کی چی سترګی یی ددی لوری ته ځلیدی وکوت. دهغه سترګی داسی وی لکه د شپی په تیاره کی چی د توری پیشو سترګی د ورایه ځلیږی. د شاهی داروغه قدمونه و دریدل او پښی یی په لړزیدو شوی ، هغه ډاډمن شوی و چی په سرنګ کی پیری دی ، د لږځنډ له پاره پری سکته راغله خو ډیر ژر یی ځآن راکنترول کړ ، سمدلاسه بیرته شاته راستون شو ، هغه شاته د کتلو پرته د سرنګ دخولی څخه راووت ، د سرنګ په خوله کی د چت ښخته یی زور کړه او سرنګ یی بند کړ ، خو هغه تر اوسه پوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویریدلی و ، ساه یې په سختۍ سره اخسته. اوذهن یې په پرلپسې توګه دهغو سرو سترګو د کتلو په کشمکش کې مصروف و. کله چې شاهي داروغه دشمالي دیوال څخه بیرته ستنیده اویو ځل بیا دتلو په وخت کې دقاسم دزندان خونې ته راغي نو قاسم دخپلې لمړۍ او اخرۍ پلان سره یو ځای هلته مستعد ولاړ وو.

قاسم د سلاخونو سره یو ځای ددهلیز سره نژدې په تیاره کې ولاړ و. په لاسو کې یې دشاګال کلکه امصا نیولې وه. کله چې شاهي داروغه د قاسم د خونې څخه تیریده نو د قاسم په لور یې وکتل خو پخوا ددې چې قاسم په دریدو باندې حیرانتیا ښکاره کړي اویا ورته څه ووایي نو د قاسم ډنډې خپل کار کړی و. دا د شاګال همغه امصا وه چې قاسم هلته په وښو کې پټه کړې وه ، قاسم دشاګال امصا په دواړو لاسو کې و نیوله او د شاهي داروغه په سر یې راپرېښوده ، د ټس اواز راغي او شاهي داروغه په زمکه پریوت دهغه سر دوه ټوټې شوې و او ماغزه یې په دیوالونو باندې نښتي و. هغه جهنم ته رسیدلی و. د هغه جسد په خوزیدو خوزیدو سره په دهلیز کې شرقا اوغربا پریوت ، دلاسو څخه یې مشال و لوید او ومړ. قاسم سمدلاسه کیناست ، او د شاهي داروغه جسد یې دخپل ځان په لور راښکود. ددې ټولو پیښو څخه پاس موجود سپاهیان بې خبره وو. قاسم د شاهي داروغه لباس چاڼ کړ او دخپلې زنداني کوټې کونجي یې ترې راوویستله. اوس نو دقاسم له پاره ددې ځایه د تیښتې ستونزه حل شوې وه. سمدلاسه را پورته شو او د اوسپنیزې دروازې قلف یې په کونجي پرانست ، د شاګال امصا هم د قاسم په لاسو کې وه ، قاسم څو میاشتې وروسته دخپل زندان اوسپنیزه دروازه په لغته ووهله او دخوشحالۍ نه مست دهلیز ته راووت.. په دهلیز کې یواځې یو مشال ، هغه هم د پاتخو په لور، روښانه و. قاسم په ډیر احتیاط سره د هغه مشال د رانیولو له پاره ورغی ،مشال یې راواخست او د پټې لارې د لټون پسې دشمال دیوال ته ورغی ، قاسم دغه تیرلوړه دیوال ته د ورسیدو سره سم و درید اوددیوال په څلورو خواو یې لاس وواهه تر څو هغه ښخته پیدا کړي چې ددې لارې د پرانستو له پاره د کونجې حیثیت لري.

دبله اړخه ، کله چې قاسم د پاتخو څخه مشال راواخست نو دپورته منزل عسکرو ته دا ډاګیزه شوه چې مشال یا خو تیاره شوی دی اویا دهغه ځایه لرې کړل شوی دی ، ځکه چې دتاخانې بیروني دروازه چې پورته منزل کې پرانستل کیده دکوچنیو کوچنیو سوریو په واسطه د تاخانې رڼا بیرون رسوله. خو کله چې سپاهیانو ته په تاخانې کې دغیر معمولي حرکتونو احساس وشو ، متوجه شول ، خپلې توری یې را وویستلې خو د پیرې او دیو هیبت هغوی لاندې تاخانې ته دراښکته کیدو څخه منه کول ... یوعسکر جرئت وکړ او خپل شاهي داروغه ته یې اواز وکړ ،خو کوم ځواب یې تر لاسه نه کړای شو ، هغوی دري واړه د پیریانو او دیوانو په ویره کې اخته شوي وو. هغوی خو د ټس اواز اوریدلی و خو دهغوی په وهم او ګمان کې هم نه و چې دا جاسوس قیدی به ازادیږي ، قاسم لا تر اوسه پورې هم د دهلیز په دیوال کې د سورنګ کونجي لټوله ، هغه د سپاهیانو د چغو اوازونه اوریدل ، دهغه زړه درزیده ، هغه چې هر څه کول باید ډیر ژر یې کړي وي ، دقاسم په ښي لاس کې د شاګال امصا او مشال دواړه وو خو په چپ لاس یې ددیوال ښختې لټولې تر څو هغه ښخته را پیدا کړي چې سورنګ پرې پرانستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږي، قاسم د ډیره وخته راهیسی دا ښخته لټوله ،بلاخره هغه په خپل سر باندی دشته چت په ښختو باندی لاس وهل پیل کړل او بیا یی یو ناڅاپه د ګړګړاهټ اواز واورید اودسرنګ دروازه پرانستل شوه.

کله چی قاسم سورنګ ته ور ننوت نه بیا یی خپل وخت د سرنګ د دروازی په بندولو باندی ضایع نه کړ او د مشال په رڼا کی په بیړه مخته ولاړ. دمخکی تلو په وخت کی ورته فکر را پیدا شو چی شونی ده چی مکروه شاګال هم همدلته وی..... اوبیا هغه وخت هم راغی چی شاګال یی مخکی ناست و. په حقیقت کی هغه دوه سترګی وی چی قاسم یی دلری څخه کوت ، همدی دوه سرو سترګو شاهی داروغه تیښتی او شاتګ ته مجبور کړی و ، یعنی شاګال تر اوسه په سورنګ کی موجود و ، د قاسم اعصابو کار ورکړ او د شاهی داروغه هغه توره یی بی تیکی کړه چی دهغه څخه یی راخستی وه. په داسی حال کی چی د قاسم په چپ لاس کی مشال هم و او هغه ډنډه هم. ددی دواړو شیانو په یوه لاس کی نیول قاسم ته ستونزمن شوی و. په همدی خاطر قاسم د ډنډی او مشال څخه د یوه انتخاب وکړ او هغه هم د مشال دنیولو .د شاګال منحوسه ډنډه یی یوی لوری ته خطا کړه ، کله چی قاسم هغه ډنډه و غورځوله نو یو عجیبه پیښه یی وکتله چی په خپله هم ورته حیران پاته و. ویی کتل چی همغه ددوو سرو سترګو خاوند چی سترګی یی لکه د پیشو د سترګو په څیر ځلیدی یو ناڅاپه د ډنډی په لور ور ټوپ کړ، اوبیا قاسم و کتل چی یوه ستره تور رنګه شادو را ټوپ کړ او د شاګال امصا یی واخسته اوبیرته د برق په څیر و تښتیده. په دغه تیاره او تنګ سورنګ کی قاسم ددغسی شادو په کتلو سره نزدی بی هوشه شوی و ، خولی پری راماتی وی ، خو ځان یی کنترول کړ ، توره یی په هوا کی خوځوله او په شادو یی دحملی له پاره ځان تیاروو. خو د زندان د سرنګ دغه د اسرارو ډکه شادو د سترګو په رپ کی ورکه شوه ، قاسم تر ډیره پوری دحملی له پاره مستعد ولاړ وو خو اوس په سورنګ کی پوره پوره خاموشي خپره شوی وه اوهغه سری سترګی اوس دهغه ځایه غیب شوی وی.

قاسم فکر وکړ چی د شاګال په امصا کی کومه خاصه خبره وه. په همدی خاطر دهغی د اسرارو ډکه دغه شادو دلته په سورنګ کی دډنډی د تر لاسه کولو له پاره موجوده وه. تر یوه وخته پوری خو قاسم داسی انګیرله چی پخپله شاګال د شادو شکل اختیار کړی دی خوبیا یی خپل سر ټیټ کړ او خپل ځان یی وپوهاوه چی دا د شاګال پالل شوی شادو وه چی دهغه د امصا د اخستو له پاره دلته موجوده وه ، اوس نو قاسم محسوس کړه چی په سرنګ کی څوک نه شته په دی خاطر په چټکۍ سره دسرنګ څخه بیرون ووت. اوڅو ساعته وروسته هغه ازاد شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدسه نقشه

دروم په قیصر دقاسم د تیښتې خبر د تندر په څیر راپریوت. د پخوانی او تجربه لرونکی داروغه مړینی د سلطنت ټولی ستنی سره وخوزولی ، کله چې د تیښتی دقصی حقیقت قیصر ته معلوم شو نوسترګی یی دحیرانتیا څخه پرانستې پاته شوی اوبیا کله چې ساتونکو سپاهیانو ورته دا وویل چې تر ټولو د مخه تاخانی ته د سرو سترګو یو دیو را ننوتی وو نو دروم دقیصر فکر دخپل خوب په لور ولاړ ، مارسی قیصر ته دا تعبیر ویلی و چې تر هغی چې د سرو سترګو دیو شکله انسان دروم قیصر په خپله و نه وژنی د قسطنطنیې نجات ممکن نه دی. قیصر هم شاګال ته د خپل خوب د دیو په سترګو کتل. دقاسم د نیولو په ورځ په ایا صوفیا کی کله چې قیصر شاګال وکوت نو هغه سمدلاسه د مارسی د ویل شوی تعبیر سره سم دهغه د وژلو له پاره راپورته شو خو دشاګال خطرناکو سترګو هغه ددی کار څخه منه کړ . او نن ورته خبر ورکړل شو چې د قاسم د تیښتی نه لږه شیبه مخته د سرو سترګو دیو شکله انسان د زندان په تاخانه کی کتل شوی دی ، اوس نو قیصر ته دمارسي تعبیر نور هم باوری څرګند شوی و ، ځکه په دی نازکو ورځو کی د قاسم تیښته د روم د قیصر له پاره ښه شګون نه درلود.

دقیصر جاسوسانو اوقاصدانو به د روم قیصر ته د سلطان محمد خان د لښکرو یوه یوه خبره رارسوله ، سلطانی لښکر د « اورنه » څخه را روان شوی و ، دیخنۍ شپی نوری ختمیدونکی وی ،کله چی د اورنه څخه دمسلمانانو لښکر را روانیده نو دهغه ځای خلکو خپل لښکر ته تر لری لری ځایو پوری خدای پامانی ویله. دهغوی محبوب پادشاه سلطان محمد خان د مرادخان ثانی زوی د یوه ستر تاریخی جنګ په لور روان و په دی اساس د سلطان دلښکر هر عسکر خپل ځان ددغی مبارک لښکر یوه برخه ګڼله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته بهترین لښکر ویلی و . لښکر خپل لمړنی پړاو یوائی په پنځوس کوسه واټن کی کاوه، دسلطان لمړنۍ ډله عسکر چې دینی چری د میړنو ځوانانو څخه جوړه شوی وه په خپلو اسونو سپاره د ټول لښکر دمخه په ډیره عجیبه شان باندی روان وو . د جاګیرلرونکو فوځ که ورسره یو ځای شي نو دسلطان د ټول لښکر شمیره تر سلو زرو پوری رسیده.

د سپروفوځونو تر شا د درنو وسلو او توپونو بګئ او ګاډی روانی وی ،دهغوی شاته دپیاده فوځونو او زره پوش فوځونو ډلی روانی وی، دینی چری د لمړی دستی سپه سالار « اغاحسن » ښی اړخ کی « احمد کدک» چپ اړخ کی « محمود پاشا » ټول موجود و. د لښکر په قلب کی پخپله سلطان په یوه سپین لوړ قدی اسپ باندی سپور د ټولو فوځونو قومندانی یی کوله. د لښکر شاته په سلګونو غوایی ګاډی ، خرو ګاډی ، داوښانو ګاډی اوبی شمیره نورحیوانات را روان وو . په دی ټولو باندی د لښکر دخوراک څښاک سامانونه بار وو . دزخمیانو دمرهم پټۍ له پاره د « اورنه » دمسلمانو پیغلو او نجونو یوه ستره ډله هم روانه وه . ددی ډلی مشري د بوسنیا دشهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

...حمیرا په غاړه وه. په دې ستر لښکر کې د ګډون دتبرک څخه د قاسم بن هشام مشر وررور طاهر بن هشام هم بې برخې نه و. په دې توګه د قاسم ټوله کورنۍ په دې مبارک لښکر کې موجوده وه. د طاهر دواړه زامن عمر او علي اوس ستر ستر ځوانان شوي و او دکوچنیو مجاهدینو په څیر یې دلښکر په خادمانو کې ځانونه ورګډ کړي و. د زاړه عباس لور مریم هم دزخمیانو دتداوۍ په ګروپ کې شامله وه.

په لښکر یک تر ټولو ستر او د ویاړ شي د پیتلو څخه جوړ شوې هغه ځلیدونکې توپ و چې تر څنګ یې په یوه ځای کې دهغه جوړونکی اهنګر «اربان» ناست و. دغه دیوه هیکله توپ به چې دهر ځای څخه تیریده نو سلطان محمد خان د سوبې خبر به یې روکاوه. اسلامی فوځونو به په لړلړ واټن کې پړاو کاوه ودقسطنطنیې په لور مخته ورتلل.

دا همغه لښکر و چې په قسطنطنیه باندې یې پریکنده یرغل وروست. ددې لښکر په اړه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی وو « تاسې به ضرور قسطنطنیه سوبه کوئ ، نو بهترین امیر به ددې لښکر امیر وي او بهترین لښکر به همدا لښکر وي»

دهمدې لښکر یوه برخه دعثماني بحریې ځواک څخه جوړه شوې وه چې امیرالبحریې د سلطان محمد خان له اړخه یو ډیر ستر ملاح «بلوط اغلن» ټاکل شوی و. د سلطان په بحری فوځ کې ډیري بیړۍ نوی جوړکړل شوې وې ، ددې بحری ځواکونو لمړۍ ډلې لا دمخه ابنای فاسفورس کلابنده کړی وه. دعثمانی لښکر دراتلو د اوازو سره په قسطنطنیه کې یو ډول اندیښنې را پیدا شوې وې ، د قسطنطنیې د فوځونو سپه سالار به دخپل غم دغلطولو له پاره شراب یو په بل پسې په سر را اړول ، شهنشاه د نورو هیوداونو دکومک منتظر و ، خو عامو خلکو دخدای تعالی په حضور کې ددې خطر د له منځه وړلو له پاره شپه او ورځ دعاګانې کولې. په ایاصوفیا کې به هم په دې ورځو کې دخلکو ګڼه ګوڼه زیاته شوې وه ، په ځانګړې توګه به د یکشنبې په ورځ په دې عبادتځای کې دخلکو د کیناستو ځای نه تر سترګو کیده.

او بیا کله چې د یکشنبې په یوه سهار چې د جنګ وریځې دقسطنطنیې په اسمانو کې ګرزیدې نو ایاصوفیاته د عبادتکونکو ګڼه ګوڼه دومره زیاته وه چې اندازه لګول یې مشکل وو . سونیا هم دخپلې کمرې څخه را ووتله او سالون ته راغله. هغه تر اوسه هم دخپل خدای تر مخه په ژړا وه او دخپل محبوب د راخوشې کیدو دعاوې یې کولې. دهغې زړه مات مات وو.، دهغه وخته چې قاسم نیول شوی د سونیا د زړه دنیا تیاره شوې وه ، خو دا تاریکی یوازې په غم کې تیریده او که نه دقاسم سره د سونیا دکتلو وروسته دسونیا ژوند ته رڼا راغلې وه ، دهغې ورځې نه تر ننه پورې هغې خپل ځان دهیچا د بسترې ښایست نه و ګرځولی ، هغه د قاسم پسې لیونۍ وه او ددې ثابتیدو وروسته هم چې قاسم مسلمان جاسوس دی دهغې په لیونتوب کې کوم کمی نه و راغلی. هغې شپه او ورځ د شاهي تاخانو د تورو زندانو څخه دقاسم دخوشې کولو له پاره دځانه سره پلانونه جوړول. خو هغې څه کولی شول ، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو یوه معمولی خادمه وه ، دهغی سره یوآځی یوه وسله وه اوهغه وه دهغی ښایسته او ښکلی ځواني ..... خو په خپل زړه کی یی داپریکړه کړی وه چی پس له دی به د هیچا د هوس له پاره خپل ځان په ګناه کی نه اچوي. دهغه وخته چی سونیا په ښه اوبد پوه شوی وه نو مخی ته یی یواځی هوس پاله نارینه راتلل خو دقاسم سره دهغه لیدنه دهغی له پاره یوه نوی تجربه وه ، قاسم په هغی کی د یوی نیکی پیغلی خوی را وپاروو .... ددی سره هغه داسی شوه لکه نوي چی رابیداره شوی وی، هغه خو تر اوسه پوری د بدبویه راهبانو دهوسونو وسیله وه ، خو اوس هغی دقاسم نه پرته دبل چا له پاره ژوند نه کاوه. دهغی په ګوته کی دقاسم لخوا ورکړل شوی ګوته وه چی هغی به هروخت دخپلی سینی سره لګوله.

نن یوځل بیا دخپل خدای تر مخه د ژړا او فریاد له پاره هغه د ایاصوفیا سالون ته راغلی وه. ټول سالون د ویریدلو ښاریانو څخه ډک وو. هغوی دا ګمان کاوه چی د ایاصوفیا په شتون کی به هیڅوک هم قسطنطنیه سوبه نه کړای شي ...خلک ډلی ډلی دلته دعبادت له پاره راتلل .په حقیقت کی په خلکو کی دپیړیو راهیسی دا خبره مشهوره شوی وه چی یوه راهب ته دالهام په واسطه خدای تعالی ویلی وو چی په قسطنطنیه باندی به ترکان حمله کوي او ترکان به د رومیانو په تعقیب پسی دایا صوفیا دغی ستنی پوری رارسیږی چی د قسطنطین په نامه مشهوره ده. خو دهمدی ځایه به دترکانو په شاتګ او ماتی پیلیږی. نن سبا دهمدی زیری په خاطر په ایا صوفیا کی دمذهبی خلکوتګ راتګ ډیر زیات شوی و.

نن هم چرچ دعبادت کونکو څخه ډک شوی و، سونیا د عبادتځای دخالی چوکیو څخه په یوی سر ټیټ کړ او کیناسته. دهغی زړه مات مات و او سترګی یی دټولی شپی د ژړا په واسطه پړسیدلی وی، سونیا په خپل ښی او چپ اړخه کی ناستو ښځو ته هیڅ هم و نه کتل.....

د چرچ بشپ د چوتری په ممبر و درید اوپه لوړ اواز یی مناجات وویلی ، ټولو حاضرینو دغه مناجات په ډیر شوق سره اوریدل. هر چا په زړه کی د ترکانو د حملی څخه د خلاصون له پاره دعاوی کولی خو د سونیا دسترګو څخه را څڅیدونکی هری اوښکی د ایرون ایرون چغی وهلی.

د قاسم سره محبت د سونیا ژوند بدل کړی و ، هغه بلکل بدله شوی وه. اوس هغه هغه پخوانۍ سونیا نه وه ، خلکو د سلطان محمد خان د قهر څخه پناه غوښتله ، خو سونیادخپل قاسم دلیدلو له پاره دخداوند په حضور کی په ژړا کی ډوبه وه. هغی قاسم دهمغه ایرون په نامه پیژانده ، هغی ته قاسم د یوه راهب په شکل کی ورغلی و. او دیوه مسلمان په شکل کی تری جدا شوی و. خو دسونیا له پاره یی خپل خواږه یادونه پری ایښی و..... ایرون ، دقاسم جعلی نوم و. چی هغه د ایاصوفیا د جعلی راهبیت له پاره اختیار کړی و. سونیا دایرون د خوشي کیدو له پاره دعاوی کولی ، دهغی دواړه لاسونه مخته غوځیدلی و ، په یوه لاس کی یی د قاسم دلاس ګوته په ګوته د ورایه ځلیده. د سونیا تر څنګ ناستی ښځی تر ډیره پوری د سونیا په ګوته کی ګوتی ته په ډیر زیر زیر سره کتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

.دا ښځه «بریټا» وه. د رومیل ښځه ، چې هره یکشنبه به چرچ ته دعبادت له پاره را تلله. هغې سونیا مخته هم ځو ځلې کتلې وه ، خو نن یې چې کله د سونیا په ګوته کې هغه ګوته وکتله نو حیرانه پاتې شوه. دا خو همغه ګوته وه چې دهغه ویل شوی ورور قاسم بن هشام ورته د «ډیمونان» ددعوت په شپه دي ته ورکړې وه. بریټا به کله ګوتې ته کتل او کله به یې دسونیا د سترګو ځخه را څڅیدلو اوښکوته. په بریټا باندې سر و ګرزید . اوذهن یې په تیزۍ سره کار پیل کړ. هغې سوچ کاوه چې ایا دا همغه پیغله ده چې دقاسم سره یې لمړۍ محبت کړی و اوبیا قاسم دهغې د پیدا کیدو له پاره دلته د ډیمونان پسې راغی ، دبریټا په زړه کې سترو سترو موجونو ټوپونه وهل. سونیا همغسې په عبادت کې مصروفه وه خو بریټا د تجسس اوپلټنې له لاسه عبادت و نه شوکړای. او بیا کله چې بشپ اعظم دعا پای ته ورسوله نوبریټا په ډیره بې صبرۍ سره د سونیا مړوند کلک کړ.

« ای نجلۍ ! ایا ستا نوم سسټر میری دی ؟...تا دا ګوته د کومه کړې ده ؟...ته خو سسټر میری کیدی نه شي.... یوه مقدسه راهبه ګوتی نه په لاسوی ؟ دا ووایه چې دا ګوته دې څنګه تر لاسه کړې ده....؟

بریټا په یوی ساه ځو پوښتنې را وورولې. هغه یوه عامه کورنۍ ښځه وه ، هغې ته د ژورو رازونو د ساتلو فن نه و زده . هغې په دیر احساساتی توګه د سونیا مړوند کلک کړی و او دسونیا ځخه یې پوښتنې ګرویزنی پیل کړې وی خو سونیا ...... هلته نه موجود نه وه.....هغه چیرې ورکه وه.... د سسټر میری معامله څه وه ، اودی ګوتی د سسټر میری سره څه اړیکې درلودل. اوهغې ته دا هم په یاد راغله چې سسټر میری ځو ورځې دمخه دسونیا ځخه ددی ګوتی دترلاسه کولو هڅې کړې وی ، دهغې په دماغ کې یو توپان را پیدا شو ،اوس نو هغه ته ایرون قصه نوره هم پیچلې شوې وه ، هغه نا ارامه وه..... هغې غوښتل چې ډیره ژر وپوهیږي چې د ایرون لخوا د ورکړل شوی ګوتی شاته کوم رازونه پټ دي...اودا ښځه ځوک وه چې په ډکه کلیسا کې یې د هغې لاس ونیوه ....هغې د یوی شیبې له پاره فکر وکړ اوبیا یې په بیړه بریټا له لاسه و نیوه او له ځانه سره یې یوړه......

سونیا خپلې کمرې ته درسیدو په وخت کې هم بریټا ته دا ونه ویل چې هغه ځوک ده خوپخپله یې د بریټا ځخه پوښتنې پیل کړې.

« خورې !.... ماته لمړی دا ووایه....چې دا ګوته.....ته د کومه درکه پیژنې.... او ددې ګوتې د سسټر میری سره تعلق دی.؟

سونیا خپله ګوته رامخته کړه او ویې ویل خواسو بریټا په خپلو احساساتو باندې کنترول پیدا کړی و ، دخپل زړه خبره یې پټه کړه او لنډ شانته ځواب یې ورکړ.

« دا د سسټر میری ګوته ده. ماته ددې نه اخوا نور څه نه دي معلوم. خو ته لمړی ماته دا ووایه چې ته ځوک یې ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سونیا پوه شوی وه چې اوس بریټا سهي حقیقت نه وایي ، په دې خاطر یې یو عجیب پلان جوړ کړ. او بریټا ته یې وویل:

« خور جانې !... زه په حقیقت کې سسټر میرې یم ،زه یوه راهبه یم. او داګوته په د ی خاطر په ګوته کوم چې ددې ګوتې سره زه ډیر جذباتي اړیکې لرم.

بریټا د سونیا په دام کې راګیر شوی وه. د خوشحالۍ نه یې چیغې کړې او سونیا یې په غیږ کې راکلکه کړه.

« واه زما خورې ! .....مارسي ....بلاخره تاته خپل جداشوی محبت بیرته تر لاسه شوی دی.ما د مقدس ډیمونان څخه ستا ټوله قصه اوریدلې وه ، تا ډیر غم ګاللی دی.... مورګن زما ورور دی ،ماته معلومه ده چې هغه مسلمان دی ماته دا هم معلومه ده چې ته د هغه سره ډیره مینه کوې. ما غوښتل چې له تاسره ووینم. خو دهغه وخته راهیسې چې مورګن ډیمونان وواژه ، نو زه وویریدم او چرچ ته مې تګ راتګ کم کړ. شکر دی چې تاته خپل محبت تر لاسه شو. ماخو اوریدلي دي چې مورګن یې دایا صوفیا څخه نیولی دی ، هغه له تاسره کله کتلی و ؟ څه خو راته ووایه !»

بریټا ډیره جذباتي کیدله خو سونیا د تیږې په څیر ګرزیدلې وه ، دهغې په ذهن کې ټولې کړکې خلاصې شوی وې ، اوس نو هغې ته دا هم معلومه شوی وه چې هغه مسلمان جاسوس په حقیقت کې د سسټر میرې محبوب و. دهغې زړه مات شوی و. دیوال ته یې تکیه وکړه او ودریده .....لکه چا چې ورسره دوکه اوفریب کړې وي. یواځې یو څوک و چې په دې دنیا کې یې دهغې زړه ګټلی و ،....هغه هم دوکه کونکی وخوت. هغه خو دلته دمارسي په چکر کې راغلی و ، دبطریق ډیمونان قتل کونکی مسلمان جاسوس و اوغوښتل یې یوه اوه کلنه عبادکونکې راهبه تر لاسه کړي، ایرون هغه هم استعمال کړې وه .او دیوی لوبې دالې په څیر یې استعمال کړې وه. هغې سونیا ته ګوته په دې خاطر ورکړې وه چې هغه دا ګوته واخلي او سسټر میرې ته یې وښئي. اوسسټر میرې هم دوکه ورکړې وه څکه چې اصل حقیقت یې ورته نه و ویلی. دسونیا زړه د غم او درد نه ډک شوی و غوښتل یې په چغو چغو وژاړي خو معلومه نه ده چې ولې یې خپله ژړا په سینه کې پټه کړه ، یواځې اوښکې وې لکه د سیلاب په څیر یې د سترګو څخه را روانې وې ، هغې خو یواځې څو ورځې دمخه دخپل ګناکونکې ژوند لاره بدله کړې وه او دا ټول بدلون یواځې او یواځې دقاسم په خاطر ترسره شوی و ، خو اوس دا څه پیښ شوی و .... دی چې څوک دخپل ځان ګاڼه هغه دبل چا وخوت. هغې چې چاته خدایه وایه .... هغه د بل چا عبادت کونکی و.... دسونیا له پاره د ټولو غمونو څخه دا غم ستر غم او ټکان و. هغه بې هوشه کیدله. اوبریټایې تر څنګ ولاړه وه او هره شیبه یې دهغې بدلیدونکې حالت کوت. هغه حیرانیده چې دې نجلۍ ته څه ورپیښ شوی دی ، حقیقت دا و چې سونیا اوس هم دقاسم څخه نفرت نه کاوه. خو په زړه کې یې په خپل حیثیت باندې غور کاوه ، یو بیګانه ځوان د سونیا په زوند کې ور داخل شوی په حقیقت کې هغه د سسټر میرې په څیر دیوې پاکې ښځې سره مینه کوله ....په داسې حال کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چی سونیا دسستړ میري په مقابله کی خپل ځان یوه بازاري نجلۍ تصور کوله ، هغی ته خپل ځان سپک ښکاریده ، تر ډیره پوری یی د بریټاسره کومه خبره ونه کړه. بلاخره بریټا ورته پخپله وویل:

« سسټر میری ! څه خبره ده ، ته خو ډیره پریشانه شوی. فکر مه کوه. که مورګن مسلمان دی نو څه وشول. زه په ډاډمن زړه ویلی شم چی کله هم هغه د بندی خانی څخه ازاد شي نو نیغ به ستا خواته راشی ، زه پوهیږم چی مورګن ستا نه پرته ژوند نه شي کولی. هغه ماته ستا او خپل ټوله قصه په پوره تفصیل سره کړی ده.

دسونیا له پاره ددی نه زیاتی خبری اوریدل د زغم وړ نه وی. سر پری ګرزیده. د مخ رنګ یی الوتی و او شونډی یی وچی شوی وی ، په بستره باندی کیناسته. نن هغی په خپل زوند کی تر ټولو سرګردانه اودغم نه ډکه ورځ تیره کړی وه، دهغی د سترګو تر مخه تیاره خپره وه.

بریټا تری ولاړه. خو د سونیا له پاره دغمونو نه ډکه دروازه خلاصه شوه. تر څو چی هغه نه پوهیده چی ایرون د سسټر میری سره مینه کوی نوخپل ځان یی د ایرون په مینه کی ور ستی کړی و . خوکله چی ورته حقیقت معلوم شو نوبیا د شیشی دګیلاس په څیر ټوټی شوه.

اوبیا په همدی شپه « د ایاصوفیا » پورتنی منزل کی د سسټر میري د دروازی مخی ته یو نقاب پوشه وکتل شو . د ایاصوفیا په پورتنی منزل کی دا وخت هیڅوک هم نه و . په فرش باندی دستنی دلویدو اواز هم اوریدل کیدی شو ، دګیلري په دیوالونو باندی دمعمول په مطابق مشالونه روښانه وو. نقاب پوشه دمارسی ددروازی تر څنګ و درید او دمارسی دخونی دروازه یی ور وهله . او دځواب په انتظار شو ،خو دومره منتظر پاته نه شو ځکه مارسي سمدلاسه دخپلی خونی دروازه پرانسته. خو دیوه نقاب پوشه په لیدلو ډیره حیرانه شوه ، یو ناڅاپه تم شوه اوبیا څو قدمه شاته ولاړه ، او دغه نقاب پوش ته یی په برندو برندو سترګو کتل. دا څوک دی چی په نیمه شپه یی نقاب په مخ را خپور کړی او مارسی دخونی دروازه ورټکوی ؟

خو لږه شیبه وروسته دمارسي ذهن ډیر قوی ټکان وخوړ. دهغی تر مخه قاسم ولاړ و .....قاسم بن هشام ...د« اورنه» قاسم بن هشام. دسلطان مرادخان ثانی سراغ رسان ، دسکندربیګ په څیر یوه ماهر توره وهونکی ته په ډک سټیډیوم کی ماتی ورکونکی عرب ځوان چی د حجاز دودي اوسیدونکی دی ....قاسم بن هشام ....دنن څخه اوه کاله مخته ، دچا محبت چی مارسي د عیسویت نه د اسلام په لور راواړوله. همغه قاسم چی مارسی یی په ډول ډول غمونو او ازمیښتونو کی راګیر کړی وه ، نن د کلونو کلونو وروسته دهغی تر مخه ولاړ و . دهغی جدا شوی ملګری ، د چاسره یی چی دژوندانه د سختیو د یوځای تیرولو ژمنه کړی وه ، د قاسم مخ او سر په نقاب کی راپوښل شوی و خوبیا هم هغه مارسي وپیژانده. هغی دخپل غم او غمګساره خوشبویی محسوس کړه ، قاسم یی دسترګو درنګ نه وپیژانده ، هغی د همدی سترګو له پاره خپل ټول ژوند په داو کی ایښی و . دمارسي جسم وچ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی و او د سکتی په حالت کی وه ، دهغی خوله خلاصه وه او شونډی یی پرانستی پاته شوی وی ، دمارسي ژبه ګنګه شوی وه اوسترګی یی په پرلپسی توګه په قاسم کی ورنښتی وی.

قاسم په کرار دهغی خونی ته ور ننوت.کمری ته د ورننوتلوسره سم یی دروازه د دننه څخه بنده کړه ، دی مقدسی حجری ته نن دلمړي ځل له پاره یو نارینه ور ننوتی و ، مارسی تر اوسه هم د سکتی په حال کی وه ، قاسم منتظر و چی مارسی به څه ووایی. لیکن مارسي .....مارسي د یوی تیږلوړه مجسمی په څیر بی حرکته اوساکته ولاړه وه. داوو کالو جدایی او د پرلپسی مصیبتونو دتیریدو نه وروسته مارسي دحالاتو سره یوځای کیدل زده کړی و. دخبرو څخه یی ځان لری ساته. خونن حالات بدل شوی و.کله چی قاسم دمارسی حالت وکوت نو دوه قدمه نور هم راوړاندی شو او دمارسي سره نژدی و درید ، لږ شیبه وروسته دهغه دواړه لاسونه دمارسي په اوږو ایښوول شوی و او مارسی یی خوزوله او ورته یی ویل:

« مارسي !....مارسي !.... په هوش کی راشه....مارسي ! زه قاسم یم ، ستا قاسم....قاسم بن هشام.....»

د قاسم غږ ډیر اغیزمن و. دهغه د اواز داوریدو سره سم دمارسي په وجود کی دژوندانه څپی را ولاړی شوی. یودم رابیداره شوه. او په چغو چغو یی وژړل. د اوښکو سیلاب یی دسترګو څخه را روان و. داهغه سیلاب و چی دکلونوکلونو مصیبتونو ورته بندونه اچولی و. خو نن یی د سترګو له لاری دبیرون راوتلو لاره پیدا کړی وه. مارسی د خپل قاسم د سینی سره یوځای شوی وه ، دژړا په واسطه یی ټول وجود نور په لړزه کی راغلی و ، نن مارسي غوښتل د سترګو له لاری دزړه ټول داغونه پریمنځی. خو دقاسم سره ددی خوشحالیوله پاره ډیر وخت نه و. هغه خو دمارسي د وړلو له پاره راغلی و.دخپله ځانه سره د وړلو له پاره. هغه د مارسی اوږی په خپلو ګوتو لږ څه زور کړی او ورته یی وویل:

« مارسی !...زه راغلی یم، زه ستا د بوتلو له پاره راغلی یم ، تا خو ډیرغمونه تیر کړی دی ، خو اوس ستا ټولی دعاګانی قبولی شوی دی.... راځه زما سره یوځای راځه ، زه به هیڅکله هم له تا څخه جدا نه شم.»

مارسي اوس هم د ژړا ډکه وه ، تر اوسه یی په ژبه یوه کلیمه هم نه وه ویلی. د مارسي په خوبصورته جسم کی دزلزلی په څیر کیفیت جاری و. په دی خاطر قاسم هوډ وکړ چی مارسی د سمدستی بوتلو په ځای پریږدی لږ څه په حال کی راشي. مارسی یی له لاسه ونیوله اوخپلی بستری ته یی راوړه.خو اوس دمارسي حال هم لږ څه راښه شوی و. په بستری باندی د کیناستو نه مخته یی دقاسم دواړه لاسونه په خپلو لاسو کی ونیول اوبیا قاسم ډیر حیران شو چی مارسي دهغه لاسونه یی په ډیره والهانه توګه ښکلول. هغی د قاسم ګوتی دخپلو لمدو ګوتو سره بیا بیا منبلی ، اوس نومارسي غوښتل خبری وکړی. خو الفاظ یی په ستونی کی نښتی و. قاسم د مارسي والهانه محبت او مینه محسوسوله. نوپه زړه کی ډیر پښیمانه شو ، ځکه چی هغه خو یو واده هم کړی و او یوه ډیره مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکه ښایسته لور یې هم درلوده ... یا الهی ! دا څه حال دی ؟ مارسي خو هغه د زړه له کومې غوښته. خو هغه دخپل زوند ملګری بل څوک ګرځولی وه ، خو په دی کی قاسم څه قصور درلود . هغه ته خو اوه کاله مخته همدا خبر ورکړ شوی و چی مارسی شهیده شوی ده ، بیا قاسم د بوسنیا دشهزادګۍ سره وکتل ،ریښتیا خو داو چی قاسم اوس هم مارسی همغسی غوښتله.

قاسم د مارسی سره په بستره کیناست. مارسی اوس دلمړی ځل له پاره خبری پیل کړی « زه ډاډمنه وم چی ته به خامخا زما د بوتلو له پاره دلته راځی ،ما ستا دانتظار له پاره اوه کاله خو پریږده چی اوه پیړۍ هم انتظار کولی شو .. قاسم ! ..... نن ستا په کتلو باندی زه نه پوهیږم چی په ما څه چل کیږی.....زه نه پوهیږم...... ته خو څو میاشتی مخته دلته په ایا صوفیا کی وی او زمونږتر منځه لیدل کتل هم شوی و لیکن .... » دمارسی خبرو دهغی سره ملګرتیا نه کوله. هغی غوښتل هره خبره یوځل وکړی ، په ایا صوفیا کی سکوت و . یوائې دمارسي په کمره کی یو مشال روښانه و . دمارسي رخسار په اوښکو لوند و اودقاسم په شونډو باندی نرۍ شانته خندا و. مارسی ته یی وویل:

« مارسی ! اوس یی هیر کړه ....هغه وخت چی تیرشوی دی په هغی ژړا کول بی ګټی دی. زه راغلی یم ، اوراغلی یم چی تا له ځانه سره یوسم،ماته معلومه ده چی په تا ډیر غمونه تیر شوی دی ، مونږ باید دډیر څه په اړه خبری وکړو . اویو دبل څخه ډیر څه واورو . خودا ټولی خبری دلته شونی نه دی ،شاګال زمونږ دښمن دی ، او زما پسی ګرځی. په دا خاطر دا به ډیره مناسبه وی چی مونږ د دی ځایه سمدلاسه ووځو .

خو مارسی د قاسم په خوشبیو کی مسته وه. هغه ته په خپلو غوږونو او سترګو باندی باور نه راته ، هغه دپخوانیو یادونو په هره لحظه کی غوټه کیده ، قاسم یی دخپله ځانه سره نژدی وکوت نو هرڅه یی هیر کړل ، هغه به بیا بیا احساساتی کیدله او د قاسم لاسونه به یی په خپلو لاسو کی نیول اوژړل به یی.

قاسمه ! اوس نو زه له تا نه شم جدا کیدی. ما اوه کاله په سولۍ ځوړند تیر کړی دی. د سکندربیګ دهوس او دهغه د لاس اوږدونی څخه می دلته دراهبی شکل اختیار کړی دی او اوه کاله می په دی بنده خونه کی دزندانۍ په څیر تیر کړی دی. دلته می په خونه کی په پټه لمونځ کاوه ، قاسمه ! زه مسلمانه وم ، او اوس هم مسلمانه یم...»

مارسی یوځل بیا په چغو چغو ژړا پیل کړه ، دمارسی زړه داحساساتو څخه ډک و ، دقاسم په اوږو یی سرکیښودی و او سلګۍ یی وهلې. معلومه نه ده چی په دی وختو کی څه څه وشول ، نړۍ بدله شوی وه ، سلطان مرادخانی ثانی وفات شوی، دقاسم مور و پلار اوس په نړۍ کی نه و. بوسنیایی شهزادګۍ دقاسم سره واده کړی و او مارسي د تیرو اوو کالو راهیسی دیوی عیسوي راهبی په بڼه ، په حقیقت کی شپه او ورځ په اسلامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عباداتو کی مصروفه وه ، دمارسی له پاره دقاسم سره دا لیدنه دمعجزی څخه کمه نه وه. هغی همداسی ژړل او سلګۍ یی وهلې. اوښکې یی بهیدی اوخبری یی کولی ، هغی یوائې خپلی خبری کولی ، اوس نو قاسم هم ارام ناست و ، ټول ګوابنونه یی له یاده ویستلی و ، دمارسی ترڅنګ ناست و او د هغی خبری یی اوریدلی. دا لمړۍ ځل و چی مارسی دقاسم بدن مسحه کړ ، هغی نه غوښتل دا پاکیزه لمحی له لاسه ورکړي. هغی قاسم ته وویل:

« ابوجعفر زه په زخمی حالت کی د اورنه څخه البانیا ته راو ستلم. دالبانیه په شاهی محل کی سکندربیګ زمونږ انتظار کاوه ، لمړۍ خو سکندربیګ زما سره ډیره ښه رویه وکړه ،زما دزخمونو علاج یی وکړ اوما ته یی هر ډول اسانتیاوی را کړی ،خو زه پوهیدم چی سکندر بیګ دا هر څه زما د ترلاسه کولو له پاره کوی.هغه زه د کوچینوالی څخه خوښولم خو ما نه غوښتل دهغه منحوس شکل ووینم. زه ابوجعفر د سکندر بیګ له پاره را وتښتولم ، ما د ناروغتیا په ورځو کی را انګیرلی وه چی زما دروغتیا وروسته به سکندر بیګ ما خامخا خپلوی ، که څه هم هغه د زور او تزویر له لاری وی. خوما شپه او ورځ فکر کاوه چی څه ډول دسکندربیګ د لاسو څخه خپل عصمت اوعزت خوندي وساتم. بلاخره یوه ورځ زما په ذهن کی عجیب شانته فکر را پیدا شو ،ما ابوجعفر را وباله او ورته می وویل چی زه غواړم یوه راهبه واوسم. غواړم د عیسوی دین خادمه واوسم ، د ابوجعفر له پاره دا خبره ټکان ورکونکی وه. زما دا حربه ډیره بریالۍ ځکه وه چی یو پادشاه هم راهبه نه شي تر لاسه کولی. هماغه وچی ما دخپلی ابرو او ستا د امانت دخوندي ساتلو په خاطر د عیسوی راهبی ښه اختیار کړه. او ددی پرته ماته بله لار هم نه وه. ابوجعفر چی په حقیقت کی بطریق ډیمونان و زما ددی پریکړی څخه ډیر خوشحاله شو خو دسکندر بیګ له پاره زما پریکړه په هیڅ توګه دمنلو وړ نه وه.کله یی چی زما دراهبه کیدو خبر واورید نو ډیر قهرجن شو ، خوبطریق ډیمونان د ارتوډکس کلیسا ډیر ستر پادری و او زه په دی پوهیدم چی هغه به زما د خوندي کیدو په خاطر دسکندر بیګ سره ټکر ته هم تیار شی ، اوبیا همغسی وشول ،بطریق ډیمونان ګڼ شمیر پادریان له ځانه سره کړل او سکندر بیګ یی په خاموشه کولو مجبور کړ. بطریق ډیمونان زه دخپله ځانه سره دلته قسطنطنیی ته راوستم اوما دیوی راهبی په شکل دلته ژوند پیل کړ. دلته د هر راهب اوپادری سترګی په مالګیدی ، دا چی ما دهغوی دبدو سترګو او هوس څخه څنګه او څه ډول ځان خوندی وساته یوائې زما مالک پری ښه پوهیږی. که څه هم بطریق ډیمونان زه دلته راوستم خو دهغه نیت ماته پخپله خراب و .ما دبطریق ډیمونان دبدو سترګو څخه دخوند ي پاته کیدو په خاطر د بطریق اعظم لمن و نیوله. زوړ بطریق اعظم زما ډیر عزت اوتکریم کاوه ، ماته یی هیڅ ډول زیان و نه رساوه. په ایاصوفیا کی هر شخص زما د ښایست اوحسن اختسونکی وو. ما ستا دامانت د خوندی ساتلو په غرض ډیر څه کړی چی اندازه یی نه شی کیدی. ما په دی وختو کی د الله تعالی څخه یوازی یوه دعا غوښتله چی هغه دی تاله ماسره یوځای کړي ، نن ددومره اوږد وخت وروسته زما دعا قبوله شوی ده....قاسمه ! ما هیڅکله هم ځانته مه پریږده. زه ستا نه پرته ژوندۍ نه شم پاته کیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمارسي دغم نه ډکی قصی په اوریدو سره قاسم دا هیر کړی و چی هغه یو مفرور قاتل دی.او په ایا صوفیا کی د شاګال په څیر تیز دشمن ورپسی نښتی دی ، یو ناڅاپه قاسم ته د ډیر زیات وخت دتیریدو احساس و شو . سمدلاسه یی مارسي ته وویل:

« مارسي ! اوس خو مونږ یو دبل سره یو ځای شوی یو . هیڅکله هم یو دبل څخه د نه جدا کیدو له پاره یوځای شوی یو .مونږ به ډیر خبری کوو . دا چی په دی وختو کی په مونږ څه تیر شوی اویا موڅه کړی دی ؟ خو اوس بایددی ځایه ووځو ،شپه د نیمایی څخه ډیره تیره شوی ده اومونږ ددښمن په کور کی ناست یو . ما شاهی داروغه وژلی او تری راتښتیدلی یم ،په ټول ښار کی زما لټون روان دی ، زه غواړم چی دشپی په تیارو کی ددی ځایه ووځم ،مونږ به ددی ځایه نیغ اورنه ته ورځو ، سلطانی لښکر دقسطنطنیی دسوبی له پاره راوتلی دی ،دا لښکر به مونږ ته په لاره کی مخی ته راشی. اوس باید مونږ ددی ځایه سمدلاسه ووځو .

اوس نو مارسي هم ځان پوره کنترول کی کړی و . دهغی د زړه براس دهغه داوښکو سره وتلی و . مارسي د حالاتو نزاکت ښه درک کړی و . سمدلاسه راپورته شوه ، دخپلی خونی څخه یی هیڅ شی را وانه خیست.یوازی دقران کریم هغه نسخه یی له ځانه سره راواخسته چی د تیرو اوو کالو راهیسی یی له ځانه سره درلوده. درهبانیت په ژوند کی مارسي تر ټولو زیاته فایده دا تر لاسه کړی وه چی قرانکریم یی ټکی په ټکی یاد کړی و، اوس نو ددی ستر کتاب ټکی ټکی دهغی په ذهن کی موجود وو. هغه اوس قاریه وه. دوتلو څخه مخته مارسی دقاسم څخه وپوښتل:

قاسمه ! مونږ دکومی لوری څخه وځو .د نیغی لاری څخه خو مونږ ته وتل شونی نه دی ،مونږباید د عقبی زینو څخه ښکته شو او دباغ له لاری بیرون ولاړ شو. په دی لاره د تیښتی په وخت کی به مونږ د ایا صوفیا شاتنۍ دروازه پرانزو. اویا به ددیوال څخه ځان اچوو. خو دیوال ډیر پورته اولوړ دی.

قاسم دمارسي خبری په ډیر غور سره اوریدی. هغه پخپله غوښتل د عقبی لار څخه ولاړ شي...خوکله چی هغه ایاصوفیا ته را ننوتی و نو هغه وخت د چرچ دروازی پرانستی وی، قاسم د شپی د لمړۍ برخی پوری په ایا صوفیا کی پټ ناست و او وخت یی تیراوه. خو اوس هغه ته ریښتیا هم د شاتنۍ دروازی اړتیا وه ، قاسم او مارسي خپل مخونه پټ کړل او دهلیز ته راغلل. په ډیر احتیاط سره روان وو ، قاسم په هر قدم کی خیال کاوه چی د شاګال سره به ټکر کوي ،دا د ایا صوفیا ماڼۍ وه ، دلته د قاسم له پاره په هر قدم کی مرګ منتظر و . او اوس خو دمارسي له پاره هم د بیرته ستنیدو لاره نه وه پاته. ځکه چی هغه د یوه مسلمان جاسوس سره دتیښتی په حال کی وه ، دواړه په ډیر احتیاط سره عقبی زینو ته ورسیدل ، قاسم به په هره زینه باندی داسی په احتیاط قدم ایښوده لکه مار یی چیچي. اوس نو قاسم خپله توره په لاس کی نیولی وه او اعصاب یی په ډیره سخته توګه ستومانه شوی و. په بریالیتوب سره د زینو څخه ښکته شول او باغ کی ور داخل شول ، دایا صوفیا تر څنګ یو څو سوه ګزه لوی باغ پروت و. په زمکه باندی شنه واښه لکه دفرش په څیر راشنه شوی و و.ګلی ونی په کتارونو کی ولاړی وی ، ددی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونو په منځ منځ کی یوه پټه لاره تللی وه ، قاسم اومارسی په همدی لاره باندی روان شول ، دوی په بیړه او چټکۍ سره مخته روان و چی قاسم یو ناڅاپه تم شو . ځکه دهغی مخی ته شاګال ولاړ و ....ګنجی بطریق .... دهغه غټ پټ وجود د یوه دیوال په څیر د قاسم اومارسي په لاره کی خنډ ګرزیدلی و . قاسم سمدلاسه مارسي خپل شاته کړه اوپخپله یی توره راواخسته او په شاګال یی ورحمله کړه خو شاګال بی فکره و او مسکی مسکی کیده . دهغه دغه مسکا هم د مکر اوفریب نه ډکه وه . څنګه چی قاسم ورمخته شو نو د شاګال اوازیی دغوږونو سره ټکر وکړ .

« همدلته ودریږه . ته ددی ځای دغه غداره حسینه له ځانه سره نه شی بوتللی .ددی ځای یوه یوه ذره به ستاسو تر مخ ددیوال په څیر خنډ جوړیږی ، خو که چیر ی ته غواړی نو خپل ژوند دی خوندي کولی شی. ځکه چی ته باید ماته یو اځی دمقدسی نقشی په اړه معلومات راکړی.

اوس نوقاسم ته مقدسه نقشه په یاد راغله .ځکه شاګال تری ددویم ځل له پاره دمقدسی نقشی په اړه پوښتل . هغه په داسی کوم څیز و چی شاګال د قاسم له پاره د هغی دمعلوماتو د تر لاسه کولو وروسته دهغه د ژوند بښنه کوله، د قاسم په زړه کی د مقدسی نقشی د پیدا کولو له پاره ډیر تجسس را پیدا شو . په دی خاطر یی په شاګال دحملی کولو ترمخه یی غوښتل دهغه څخه په دی اړه نور معلومات هم تر لاسه کړي ، هغه د شاګال څخه وپوښتل:

« په مقدسی نقشی کی څه شی د ی؟ ...ایا ته ماته ویلی شی ؟ ځکه چی که له ماسره کومه نقشه وی هم نو زه دهغی په اړه دومره معلومات نه لرم.»

« ته په هر څه پوهیږی ، ته درواغ وایی ، مقدس نقشه هم تاسره ده . اوهمتا نورټاس دمقدسی نقشی د غلاکولو له پاره هڅولی و. مقدسه نقشه اوس په خپل ځای کی نشته .نو څرګنده ده چی هغه به له تاسره وي . نو که چیری ته ماته هغه مقدسه نقشه راکړی نوزه به ستا ټولی ګناوی وبښم . »

دقاسم تجسس نور هم زیات شو . ځکه هر هغه څه چی شاګال ویل دقاسم له پاره نوي وو . قاسم به د سپه سالار نورټاس د غلولو هڅی حتما کړی وی خو قاسم دکومی مقدسی نقشی په اړه څه معلومات نه درلود. قاسم شاګال ته وویل: زما دلاری څخه لری شه. ستا نقشه له ماسره نه شته .که چیری تا زما دلاری دبندیدو هڅه وکړه نو زه به په خوشحالۍ سره تا له لاری لری کړم.

قاسم د دی خبر ی دکولوسره سم توره پورته کړه او مخکی ورغی ،خو پخوا تر دی چی هغه ورمخته شي دهغه د ښی ، چپ اود شا له لوری دری کوچنۍ ونی په حرکت کی راغلی ، قاسم اومارسی وویریدل ، دا چی د اکوچنۍ ونی ولی پخپله په حرکت کی راغلی ؟ ...هو ! دا د ارنډ کوچنۍ کوچنۍ ونی وی خو په حقیقت کی ددی ونو شاته د شاګال خپل کسان ناست و ، د شاګال کسانو خپلی توری را وویستی او په قاسم باندی یی یرغل راوست ، دا دری واړه سپاهیانو و چی د راهبانو لباس یی اغوستی و اوپه سرګنجیان وو . دوی دری واړه د توری د ګذار په فن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی هم پوره پوهیدل. قاسم دری واړه پخپله توره و درول او دهغوی سره په جنګ کی مصروف شو ،قاسم د څو میاشتو راهیسی دتوری وهلو د تمرین څخه بی برخه پاته شوی و په داسی حال کی چی دا دری واړه ډیر تورزن او پوه ځواکمن کسان وو. قاسم ددری واړو توری له ځانه لری ساتلی خو دهغوی دری واړو سره دمقابلی په وخت کی قاسم ته دلمړي ځل له پاره احساس وشو چی د توری وهلو دا مقابله به ونه ګټی. خوبیا هم قاسم خپل زړه ته تسلی ورکړه اودا فکر یی وکړ چی دا خو ډیر ستر شهادت دی.... په پوره بی پروایی سره یی جنګ پیل کړ. د ډیر اوږود کشمکش نه وروسته قاسم یو حجازی داو وچلوو. سمدلاسه په زمکه کیناست او دیوه سپاهی پښی یی ور وهلی. بله لمحه راپورته شو او ددوو نورو سره یی مقابله پیل کړه ، اوس نودهغه تر مخه دوه دښمنان وو، په دی یخه شپه کی د قاسم وجود دخولو څخه ډک و. په دی وخت کی قاسم داسی محسوس کړه چی شاګال اومارسي په خپلو ځایو کی نه شته. دمارسي نه موجودیت دقاسم قهر او غضب را وپاروو او دلیونی په څیر یی په دواړو توره وهونکو باندی ور حمله کړه اوپه ډیر لږ وخت کی یی ددواړو څټونه ورپری کړل. خومارسی تری بیا ورکه شوی وه.

کله چی قاسم د جنګ نه فارغه شو نو مارسي اوشاګال دواړه ورک وو. یقینا چی شاګال به مارسی له ځانه سره وړی وی ، قاسم په دی فکر کی شو چی دمارسی سره قرانکریم هم شته ، نو اوس خو به دمارسي د تیرو اوو کالو راز را ښکاره شی اوټولو ته به ډاګیزه شی چی دا راهبه نه بلکه مسلمانه جاسوسه وه. قاسم ډیر اندیښمن شو او فکر یی کاوه چی شاګال به دمارسي سره ښه سلوک ونه کړي ،شپه تر نیمایی زیاته تیره شوی وه، ټول مرغان اوخزندی په خپلو خپلو ځالو کی پټ شوی و خو د ایاصوفیا شاته قاسم د خپل تندی خولی وچولی. تر اوسه پوری په دی فکر کی و چی څه وکړی او څه و نه کړي... چی د ایا صوفیا د عمارت څخه د څو سپاهیانو در اتلو اواز یی تر غوږو شو ،اوس نو دقاسم له پاره دلته پاته کیدل حماقت و. قاسم یو ناڅاپه پریکړه وکړه او د یوه زمری په څیر یی منډه کړه او دایاصوفیا بیرونی دیوال ته یی ځان ورساوه. قاسم دلته هم صبر ونه کړ او د انځر د ونو څخه یوه منتخب کړه او پری وخوت. هغه دمارسي پرته دایا صوفیا څخه په تیښته کی و ، مارسی دهغه سره دیوځای کیدو وروسته یوځل بیا جدا شوی وه. خو اوس ددی ځایه دقاسم تیښته ډیره اړینه وه. لږه شیبه وروسته د ایا صوفیا د چرچ ساتونکو د چرچ کونج کونج و لټاوه خو اوس قاسم بن هشام دهغوی دلاسو څخه وتلی و .خو بله ورځ قاسم د یونانی عسکر په کالیو کی د «رومیل» دکور تر مخه ولاړ و. دلته یی غوښتل دبریټا سره ووینی. هغه د شاهی ډلی لباس په ځان کړی و. چي په اسانۍ سره نه پیژندل کیده. دقاسم په سر باندی یو ستر اوسپنیز خول و چی په غاړو یی اوسپنیز زنځیرونه را ځړول شوی و ، دقاسم ملا صلیب شکله توره را ځوړنده وه، راغی او د بریټا دکور دروازه یی وروهله. بریټا هم په کور کی موجوده وه ، د ټک ټک نه وروسته یی دروازه پرانسته اودپرنستو سره سم هکه پکه و دریده ، ځکه دهغه ورور اوس دڅومیاشتو بندی کیدو وروسته دهغی تر مخه ولاړ و. بریټا چی قاسم وکوت نو په احساساتی توګه یی وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ته !...ته دلته څنګه راغلی یې؟...ته خو په بندی خانه کی وې ؟»

دبریتا په مخ باندی دخوشحالۍ ، ویری او حیرانتیا ګډوډ احساسات اوختل را اوختل. کله یې چې قاسم دسپاهیانو د سپاهیانو په لباس کی وکوت نوپوه شوه چې قاسم خپل ځان بدل کړی دی ،قاسم هم ورته په خند کی وویل:

« بریتا خوری !...ایا خپل ورور ته دی د کور ته در انتوتلو نه وایې ؟»

معلومه نه ده چې د قاسم په لهجه کی څه راز پټ و چې بریتا سمدلاسه دروازه پرانسته او قاسم ته یې دکور دننه د راتلو وویل. په دی وخت کی دبریتا خاوند رومیل په کور کی نه موجود. قاسم لا د پخوا څخه د رومیل د نه موجودیت په اړه خپل ځان ډاډمن کړی و ، کله چې قاسم دننه راغی نوپخوا ددی چې خبره وکړی بریتا ورته په خبرو پیل وکړ.

« وروره ! ته باید دلته نه وی راغلی ، رومیل تا ته سخت په قهر دی. که چیری هغه خبرشي چې ته دلته راغلی یې نو سمدلاسه به دی بندی کړی.»

قاسم د بریتا دخبرو په اوریدو سره مسکی شو او ورته یې وویل:« ما ته معلومه ده ، په همدی خاطر خو ستا سره د کتلو له پراه په دی وخت کی راغلی یم چې رومیل په کور کی نشته.»

بریتا قاسم ته د مینی او محبت نه په ډکو سترګو کتل ،هغه قاسم ته ورور ویلی و. هغه وخت چې قاسم دهغوی دکوره ووت نو هغی ډیر زیات ژړلی و. خو کله یې چې نن قاسم یو ځل بیا په کور کی وکوت نو سترګی یې د ژړا ډکی شوی خو ډیر ژر یې خپلی اوښکی پټی کړی او په خندا یې وویل:

« وروره ! زه پرون ستا دمارسي سره ناسته وم. هغه له تاسره ډیره مینه کوی ، ترهغی چې زه ورسره ناسته وم نو ته یې یادولی او دسترګو څخه یې داوښکو سیلاب راروان وو. ما هغه دهغی ګوتی نه وپیژندله چې یو ورځ تا ماته هم را کړی وه.، وروره ! مارسی دی ډیر زیات غواړی.»

قاسم د بریتا په خبرو باندی حیران پاته شو، دا څه چل دی ؟ ایا بریتا بل څوک دمارسي په نامه پیژندلی ده؟ ځکه چې د مارسي ګوته خو د چرچ د خادمی سوینا په ګوته وه. هو ! په یقین سره چې بریتا به سونیا کتلی وی و د سستېر میری ګمان به یې پری کړی وی. قاسم د خبری اخر ته رسیدلی و. خو کله یې چې دسونیا په اړه واوریدل نو زړه یې بیا خفه شو. ځکه چې هغه په ناپوهۍ سره د سونیا زړه خپل ځان ته راښکودی وو. نن هغه د همدی مقصد له پاره راغلی و تر څو دبریتا سره په دی اړه خبری وکړی تر څو هغه د مارسي په پیداکیدو کی د هغه سره مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړي. خو دلته معامله څه بلمنګه وه ، بریتا د چرچ خادمه سونیا د سستر میري په نامه پیژندلی وه. په همدی وخت کی دقاسم په ذهن کی یو فکر راغی او بریتا ته یی وویل:

« بریتا خوری ! تا چی دکومی پیغلی سره کتلی دی ،هغه له ماسره هم مخ کړه. ځکه چی زه ایاصوفیا ته نشم تللی بلکه ته تللی شی. زه دلته دهمدی کار له پاره راغلی یم. زه غواړم خپله مارسي تر لاسه کړم ، تا له ما سره تر اوسه پوری دومره ښیګڼه کړی ده نو دا ښیګڼه راسره هم وکړه او دهمدی ګوتی لرونکی پیغلی سره می یو ځل بیا مخ کړه.

بریتا لا د پخوا څخه دخپل ویل شوی ورور او پخوانی محسن باندی ځان ځاراوه ، په دی خاطر یی سمدلاسه هوکړه وکړه خو دقاسم څخه یی وپوښتل:

« وروره ! ته به دهغی سره چیری ووینی ؟ په دی ښار کی خو هر ځای ستا له پاره خطرناک دی. ...» قاسم په بیړه د بریتا خبری غوڅی کړی او ورته یی وویل: « د هغی سره د کتلو ځای ما لا دپخوا څخه په نظر کی نیولی د ی.... ته هغی ته د پخوانیو بازنطینی کنډرو درک ورکړه او ورته ووایه چی دلمر دپریوتو څخه یو ساعت دمخه دی همغه کنډرو ته راشي زه به یی همتله انتظار کوم.»

که څه هم دا کنډری دښار په منځنۍ برخه کی پرتی وی ، خو هغه لوری ته هیڅوک نه ورته. قاسم په دی خاطر دپخوانیو بازینطینی کنډرو یادونه وکړه چی هغه به هلته د ټولو د نظرونو نه په پټه د سونیا سره ووینې. هغه په زړه کی دا هوډ کړی و چی هغه به سونیا ته هر څه وایي. او د دوی تر منځه د راپیدا شوی غلط فهمۍ په اړه به تری ښښنه غواړی. هغه دا فکر هم کړی و چی د مارسی په اړه به هم دسونیا سره خبره شریکوي. بریتا دخپل ویل شوی ورور قاسم سره ډیره مینه کوله. هغی ددی نه مخته هم دقاسم له پاره خبره کړی وه. دا ځل هم بریتا د قاسم ملاتړ اعلان کړ او سمدلاسه ایاصوفیا ته دتللو له پاره تیاره شوه.

د لمر د پریوتو دمخه د پخوانۍ بازنطینی په کنډرو کی ، د تیاره چتونو لاندی ، دخلکو د نظرونو څخه په پټه قاسم د چرچ دخادمی سونیا سره لیدنه کوله. دسونیا په ګوته د مارسي ګوته وه او په سترګو کی یی د زمردو په څیر د اوښکو سیلاب. هغی نه سلګی وهلی او نه یی ژړا معلومیده ، بس یوائی اوښکی یی دسترګو څخه را روانی وی. هغی دخپل محبوب نه ګیله او شکوه کوله ، ځکه چی هغه دهغی زړه مات کړی و. نن هغه دخپل محبوب تر مخه ناسته وه او اوښکی یی تویولی. قاسم د سونیا څخه دخپلو غلطیو په اړه بیا بیا ښښنه غوښتله. هغه سونیا ته د لمړۍ ورځی څخه تر دی وخته پوری دخپل ژوند ټول داستان ووایه. او په پوره تاکید سره یی ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سونیا ! تاته یاد دی چی ما در ته ویلي و چی زه له تاسره روحانی محبت کولی شم. جسمانی محبت درسره نه شم کولی. تا ماته ډیره محبوبه یی او زما په زړه کی تا ته ډیر زیات ځای شته. زه به ستا نه پرته دقسطنطنیی څخه ولاړ نه شم....خو زه له تاسره واده نه شم کولی. ... که شونی وی نو ما به وبښی....»

سونیاته خو لا دپخوا څخه د ټولو خبرو په اړه معلومات تر لاسه شوی و. هغی دبریتا څخه ټول حقیقت را سپړودی وو. څومره یی چی د لاسه کیدل ویی ژړل ، خو نن ورته د خوشحالۍ وخت و چی دهغه محبوب په کټلوسره یی زړه یخ شوی و چی په دعاو کی یی غوښته. سونیا په خندا کی دقاسم خبرو ته ځواب ووایه.« زما د جسم او ځان مالکه !....زه له تاته هیڅ ګیله نه لرم. تقدیر زما په اړه دغه ټول هر څه لیکلی دی. ته خو اوس زما محسن یی. زما ژوند دی بدل کړی دی ، اوس زه د چا وینځه نه یم. ستا مینه او دا ګوته زما له پاره د ژوندانه لویه تکیه ده. زه به ستا انتظار کوم. کله چی هم ته په ماپسی راشی نو ما به دخپل ځان له پاره منتظره ومومی.

دسونیا دخبرو څخه د قاسم زړه ټکان وخوړ . خو هغه نور څه کولای شول ؟ خپلی اوښکی یی بیرته تیری کړی. دسونیا او قاسم تر منځه دا لیدنه ډیره اوږده وه. کله چی سونیا د قاسم دخولی څخه د سستر میری د تښتولو خبره واوریده نوحیرانه پاته شوه. سمدلاسه یی وویل چی د سستر میری په اړه به د ولاړو ساتونکو څخه معلومات تر لاسه کړي ، ډیوډ ته به ،چی ډیر وخت به د شاګال سره یوځای ګرزیده، خامخا په دی اړه څه معلومات وی.قاسم د ډیویډ په اړه لږ څه فکر وکړ اوبیا یی سونیا ته وویل:

«زه نن شپه یوځل بیا ایا صوفیا ته ورځم. نن به زه د ډیویډ سره دکتلو له پاره همله ته ورځم. زه به د زوړبطریق دخونی پلټنه هم کوم....سونیا ته له ماسره په دی اړه څه مرسته کولی شی ؟»

دزاړه بطریق دخونی پلټنه ، مګر دڅه له پاره ؟....

زه د یوی نقشی په لټون پسی یم.... د مقدسی نقشي لټون.....

« مقدسه نقشه....لیکن هغه خو دبطریق اعظم سره نه شته. هغه دیوه بل چا سره ده ،.... دنقشی په اړه زه تاته ویلی شم چی هغه د بطریق اعظم سره نه شته.»

د سونیا څخه د مقدسی نقشی په اړه خبره اوریدل د قاسم د هیلو په خلاف خبره وه. هغه حیران پاته شوی و اوسترګی یی دحیرانتیا څخه برندی راوتلی وی.« ایا تا ته د مقدسی نقشی په اړه معلومات شته. لیکن څنګه ؟ ددومره مهم شیز په اړه تا څه ډول معلومات تر لاسه کړی دی ؟

سونیا مسکی مسکی کیده، په مخ یی دغم او مصیبت نښی د ورایه ځلیدی. سونیا په ماته ژبه وویل: « مالکه !.... زه په ډیرو مهمو خبرو باندی پوهیږم. له ما څخه په زیاتو پټو خبرو باندی دلته بل څوک نه پوهیږي. ځکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ما د ټولو مهمو خلکو سره دهغوی په بسترو باندی شپې تیری کړی دی ....ستا سره د کتلو مخته به زما هره شپه دکوم بطریق یا حکومتی افسر سره تیریده. همداسی یوه شپه ما د خپل پلار په څیر دزوړ سپه سالار نورټاس په بستره هم تیره کړی ده ،همغی ماته د مقدسی نقشی په اړه هرڅه ویلی دی. هغه ډیر شراب څښلی و او ماته یی د نشی په حال کی وویل چی څه ډول یی د بازنطینی سلطنت مقدسه نقشه د شهنشاه د دربار څخه راوړی ده. سپه سالار نورټاس د قسطنطین مخالف دی ، هغه دغه مقدسه نقشه غلا کړه او د ارتودکس کلیسا پخوانی زوړ روحانی مشر « مقدس بطلیموس» ته ورکړی وه. مقدس بطلیموس اوس د دنیاوی ژوند څخه ګوښه شوی دی. او د تیرو شلو کالو راهیسی د «برج غلاطه» په اتم منزل کی د تجرد ژوند تیروي. سپه سالار نورټاس مقدس بطلیموس د ارتوډکس چرچ ساتونکی او محافظ ګڼی. اوقسطنطین دخپلی ډلی دښمن. همدا علت و چی هغه مقدسه نقشه د شاهی دربار څخه غلا کړه او هلته په برج غلاطه کی یی مقدس بطلیموس ته ور کړه. دا خبره په نړۍ کی یوائې سپه سالار نورټاس ، بطلیموس او ستا دی خادمی ته معولومه ده. خو ما په دی اړه هیڅ علاقه نه درلوده چی وپوښتم چی دا مقدس نقشه څه شی دی ؟

سونیا په ډیر تفصیل سره قاسم ته دمقدسی نقشی په اړه معلومات ورکړل. قاسم دحیرانتیانه جامد او ساکت ودرید. دهغه زړه دخوشحالۍ نه الوت. اوپه دی فکر کی و چی د چرچ معمولی خادمی سونیا دهغه له پاره څومره ستر او نادر معلومات وړاندی کړی دی. اوس نو هغه ته دشاګال خبره په یاد راغله. شاګال ورته ویلی وو چی مقدسه نقشه سپه سالار نورټاس غلا کړی ده. شاګال په شک کی و چی قاسم به دا نقشه د نورټاس څخه تر لاسه کړی وی. قاسم خپل ځان ډیر د ښه نصیب خاوند ګاڼه چی د شاګال په څیر د چالاکه انسان څخه یی هم مخته د مقدسی نقشی په اړه معلومات تر لاسه کړل. اوس یی نو اراده وکړه چی همدا نن شپه به د ډیویډ او مقدس بطلیموس دواړو سره وینی ، قاسم د لمر د پریوتو سره سم سونیا دهغه ځایه رخصت کړه اوپخپله هم دپخوانیو بازنطینی کنډرو څخه ووت اودقسطنطنیی په بازار کی پیدل روان شو. هغه لا تر اوسه پوری هم د یونانی سپاهی په کالیو کی ملبس و. اوپه ډیره بی پروایی سره روان و. غوښتل یی خپل ځان د راتلونکی مشن له پاره تیار کړی ، په همدی خاطر د قسطنطنیی د یوی پخوانۍ محلی په لور ولاړ ، په دی محله کی دهغه دوست صلاح الدین اوسیده. صلاح الدین د یوه عرب تاجر په لباس کی د « محمد اول» په زمانی کی په قسطنطنیه کی میشت شوی و ، هغه په اصل کی دعثمانی سلطنت خیر غوښتونکی اودهمدی سلطنت جاسوس هم و. قاسم به هم وخت په وخت د شیخ صلاح الدین څخه کار اخست.

قاسم دشیخ صلاح الدین په میلمستون کی ناست و او دهغه د راتلو انتظار یی کاوه کله چی شیخ صلاح الدین راغی اوقاسم یی وکوت نو ډیر په خوشحالۍ سره یی دهغه استقبال وکړ ، هغه دقاسم د نوی مشن له پاره ټول وسایل برابر کړل اودا یی هم ورته وویل چی دهغه په نامه دسلطان محمد خان له اړخه یو پیغام راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پیغام» قاسم تری په حیرانتیا سره وپوښتل.

« هو ! .... دا پیغام ماته څو ورځې مخته را رسیدلی دی. خو ماستا درک پیدا نه شو کړی ..... دسلطان پیغام دادی چې کله هم درته فرصت پیدا شي دهغه په خدمت کی حاضر شه.»

«بس ، ایا همدومره خبره وه ؟»

هو ! ....یوائی همدا خبره وه ..... نور ته دلته ډیر مه تم کیږه. ځکه دښار پولیس په تاپسی ګرځی »

قاسم د شیخ صلاح الدین د کوره ووت او دخپل راتلونکی پلان دعملی کولو له پاره په نامعلومو لارو روان شو .....

******

د ایا صوفیا خادم په خپلی خونی کی ویده و او خراټې یې دلری لری څخه اوریدل کیدی. قاسم دخپلی توری څوکه دهغه په سینه ورکیښوده ، هغه سمدلاسه راپورته شو ، لا تراوسه پوری د شپی لمړني برخه وه چې قاسم د ډیویډ په سر باندی سپور شو ،کله چې ډیویډ قاسم وکوت نو غوښتل یې چغه ووهي خواواز یې په ستونی کی ونښت. ځکه دقاسم دتوری تیزه څوکه دهغه په سینه باندی ایښی وه ،په دی وخت کی قاسم خپلی وینه تویونکی سترګی د ډیویډ په سترګو کی ورونښلولی او ورته یې وویل:

«ښښه غواړم....ماته دسستړ میري په اړه ووایه. ریښتیا ووایه چې شاګال سستړ میري چیری پټه کړی ده ؟»

د ډیویډ سترګی د ضرورت نه زیاتی خلاصی شوی وی ، دمرګ ویره یې په سر سپره وه ، خوبیا یې هم دمارسي په اړه دڅه ویلو څخه ډډه کوله....ډیویډ د شاګال خاص سړی واوپه دومره اسانۍ سره دقاسم لاسو ته نه شو راتلای. قاسم د ډیویډ په سینه باندی د خپلی توری څوکه نوره هم ورزور کړه اوبیا یې تری وپوښتل: «ووایه !او که نه په داسی مرګ به دی ووژنم چې نه به مړکیږی اونه به ژوندی.»

ډیویډ د ویری څخه لړزیده. رنګ یې الوتی و. قاسم لږه شیبه کی پریکړه وکړه اوبیا دهغه توره په هوا کی پورته شوه او بیرته د را اخلاصیدو سره سم یې د ډیوید دښی اړخه غوږ پری کړ. د ډیوډ غوږ لاندی پریوت او د توری څوکه بیرته خپل ځای یعنی د ډیویډ په سینی باندی و نښته. پخوا تر دی چې ډیویډ چغی ووهی د قاسم لاسونو دهغه خوله ورټپه کړی وه، دقاسم په سر باندی وینه ختلی وه او دهغه فکر د ډیویډ په مرګ باندی نښتی و. اوس نوقاسم یو ځل بیا د وینه تویونکی زمري په څیر و غرید :

« ژر ووایه !شاګال سستړمیری چیری وړی ده ؟اوکه نه ستا د بدن غړي به یو یو درڅخه پری کړم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم دډیوېډ د خولې څخه لاس لرې کړ ،اوس نو د ډیوېډ همت ځواب ورکاوه. خپل دواړه لاسونه یې یو ځای کړل اود قاسم نه یې د خپل ژوند غوښتنه کوله.

د خدای له پاره ماته څه مه وایه. زه به درته ووایم .....زه به تاته ټول حقیقت ووایم ....چې بطریق شاګال سسټر میری چیری وړی ده ....بطریق شاګال سسټر میری تورجهاز ته وړی ده. ددې جهاز ټول لرګی تور رنګه دي. دا د بطریق شاګال خپل جهاز دی. دبطریق شاګال جهاز به ډیر لری نه وی تللی. هغه به یا د « دردانیال» په اوبو کې وی اویا به د « مارمورا » په ساحل کې ولاړ وي. دبطریق شاګال سپاهیان ډیر خطرناکه دی ، ما به ووژنی .... اوهو ! ما خو تاته راز ووایه اوخپل مرګ می پخپله واخست ....»

ډیوېډ دمرګ په اړه عجیبې عجیبې خبرې کولې ، قاسم د ډیوېډ په خبره ډاډمن نه شو نو دمار په څیر ورته وپرشید او ورته یې وویل:

« ته درواغ وایې ، دا د جهاز مهاز خبره هسې درواغ دی.»

« نه ، د خداوند یسوع مسیح په نامه ، زه ریښتیا وایم .... وای له ماسره به څه کیږی ، زه خو له هره اړخه دمرګ سره مخ یم.....»

ډیوید سخت په ویره کې و ، قاسم فکر وکړ چې ولې ډیوېډ د ژوند ددې تکلیف څخه نه ازادوي ، همغه و چې قاسم خپله توره یوځل بیا پورته کړه او د ډیوېډ سر یې د هغه د تن څخه جدا کړ. اوس نو قاسم ته ددې نه زیات ځنډیدل دعقل خبره نه وه. خپله توره یې په نیام کې کیښوده او د ډیوېډ دخونې څخه راووت.نن هغه ایاصوفیا ته د چیتر په څیر ور ننوتې و. دډیوېډ دکمرې څخه د راوتلو وروسته هغه د دیوال ترڅنګ څنګ روان و، خو دلته په رارسیدو سره یو ځل بیا و درید. سونیا دهغه مخې ته ولاړه وه. خونن قاسم ایاصوفیا ته د سونیا سره دکتلو له پاره نه وراغلی. هغه خو غوښتل ډیوېډ ته سزا ورکړې، دهغه سره وخت ډیر کم و. هغه غوښتل چې یوه شپه د غلاطې دبرج کار هم فیصله کړی.دسوینا په کتلو سره هغه پښه نیولې شو اوپه تیزۍ سره یې ورته وویل:

« سونیا !...ما خو ډیوېډ ددې دنیا څخه رخصت کړې دی ،خو ته په دې وخت کې دلته ولې راغلې یې. که چیرې څوک دې زما سره ووینی نوبیا به ستا له پاره ژوند ډیر ستونزمن وګرځي.

خو په سونیا دقاسم خبرو هیڅ اغیز ونه کړ. هغه همغسې په خپل ځای ولاړه وه. قاسم مخ ته ورغی او دسونیا تر څنګ ودرید.دهغې سترګو ته یې وکتل اوپه ډیره نرمه لهجه یې ورته وویل:

سونیا ما له تاسره ژمنه کړې ده ،چې زه به راځم. ته د خپل خدای په دربار کې ماته دعا وکړه .چې ماته په خپل مقصد کې بریا راکړې ، په ما باور وکړه. زه به خامخا راځم...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو نن د سونیا په سترګو کی بله کومه خبره وه . داسی ښکارېده لکه د زمکی او اسمانونو خالق چی دنړۍ ټول حسرتونه او ناهیلئ دهغی په سترګو کی را ټولی کړی وی. د سونیا په ښېره باندی دغمونو انبار پروت وو. سترګی یی وچی شوی وی اوشونډی یی خاموشه. هغی تر ډېره پوری دقاسم په سترګو کی سترګی ور ننویستی وی ، معلومه نه شوه چی په هغوی کی یی څه کتل. اوبیا یو ناڅاپه دلاری څخه لری شوه او په ډېر متانت سره یی قاسم ته وویل:

« ورځه ، ولاړ شه ، ...په تا ناوخته کیږی.. زه به ستا انتظار کوم.. ته چی کله هم راځی نو زما دغه د حسرتونو ډکی سترګی به منتظری بیامومی... زه هم ورځم.....شاید .... پرما هم ناوخته کیږی....

معلومه نه ده چی د سونیا په لهجی کی کومه داسی خبره وه چی قاسم خپل زړه همدلته پرېښود . خو دقاسم سره په حقیقت کی وخت ډېر کم و . هغه د سونیا د غمناکه حالت دکتلو له پاره ددی نه زیات نه شو تم کیدی. همغه و چی قاسم د سونیا په اوږه باندی نرم شانته لاس کېښود او دچیتر په ښېر دهغه ځایه ووت.

اوس خو قاسم ته دمارسي په اړه معلومات تر لاسه شوی و ،خو دا یی منلی وه چی اوس مارسي یو ځل بیا دهغه څخه لری وړل شوی ده. د شاګال تور جهاز به چیری وی ؟ په سمندر کی د یوه بحری جهاز لټون هم ستونزمن کار و . دبله اړخه قاسم ته دسلطان محمد خان پیغام هم را رسیدلی و . هغه د مارسي څخه ډېر خپل عظیم مقصد ته رسیدل محترم ګڼل. په دی اساس یی هوډ وکړ چی دمقدسی نقشی د ترلاسه کولو سمدلاسه وروسته به دسلطان محمد په دربار کی حاضری ورکوی .اوس نو قاسم ته دښاره دوتلو لاره د ګولډن هارن په لور د ښار ددیوال تر څنګ ، د ښار دستری دروازی څخه تیریده . دقاسم سره د شیخ صلاح الدین له اړخه تیار کړل شوی سامان او وسایل هم و ، هغه په اسپ سپور و او د یویونانی فوځی عسکر لباس یی په ځان و . قاسم ته معلومه وه چی دښار په دروازی کی به تری سخته پوښتنه ګرویزنه کیږی خو په ذهنی توګه دهر ډول حالاتو له پاره تیار و. هغه غوښتل ژومره ژر چی شونی وی د سلطان محمد خان لوری ته ځان و رسوی. هغ باید د قسطنطنیی دښاره دشپی په تیاره کی وتلی وای. په همدی وخت کی هغه دښار لویی دروازی ته ورسید ، دروازه بنده وه ، ددروازی دننه یونانی فوځي ډلګیو خپلو ځانو ته اورونه بل کړی و او شاوخوا ته یی ناست و ، خپلی خبری یی کولی او ساعت یی تیراوه. ددی ستری ماڼی دفترونه هم بند وو ، یوازی دساتونکو دډلی قومندان هملته ددروازی تر څنګ دیوه میز تر شاناست و او په پرلپسی توګه یی شراب څښل ، کله چی قاسم دروازی ته ورنژدی شو نو دهغه د اسپ د سومونو په ټکار ټول سپاهیان متوجه شول ، دساتونکو د ډلی قومندان هم خپل شراب یوی خواته کېښوول او راپورته شو ، که څه هم د شپی په دی وخت کی دیو شاسوار عسکر دی لوری ته راتلل معمولی خبره وه خو بیا هم دساتونکی ډلی ټول پهره داران و دریدل ، د ساتونکو دډلی قومندان دقاسم دکتلو سره دهغه په لور ورغی او دقاسم دخبرو څخه مخته یی په خپله خبری پیل کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« ستا دلباس څخه خو څرګندېږي چې ته د شاهي ساتونكي ډلې عسكر يې خو په دې وخت كې ستا دلته راتلل زمونږ له پاره د حيرانتيا سبب ګرزيدلى دی»

قاسم لا د پخوا څخه همدا ډول فكر كړى و چې هغه به خپل ځان د شاهي ساتونكې ډلې عسكر څرګندوي ، دهغه لباس او خول هم د شاهي ساتونكو د عسكرو په څير وو . خو اوس د ساتونكو د ډلې د قومندان پوښتنې پخپله د قاسم كار اسانه كړ. قاسم ورته ځواب وركړ.

« هو ! زه د شاهي ساتونكې ډلې عسكر يم . او دمعظم شهنشاه يو مهم پيغام د برج غلاطه تر اتم منزل پورى ، بطريق بطليموس ته ور رسول غواړم.

قاسم قصدا په خپلى لهجې كې لږ څه كړليچ راپيدا كړ. ځكه چې د شاهي ډلې ساتونكې په همدې لهجې باندې خبرې كوى. د ساتونكو قومندا ن د قاسم د خبرو د اوريدو نه وروسته ګيچ شانته شو ، ځكه هغه ته حكم شوى و چې دلمر د پريوتو نه وروسته او يا د لمر در اختو نه مخكې هيڅوك د ښار د دروازې نه بيرون تلو اويارا ننوتلو ته پرې نه ږدى. كه څه هم داكس كوم لوى افسر هم وى. خو اوس د شاهي ساتونكې ډلې يو عام عسكر د دروازې د پرانستو خبره كوى. په دې خاطر يې لږ څه په تردد سره قاسم ته وويل:

« ګوره صاحبه ! مونږ د سهار دمخه هيچا ته دروازه نه شو پرانستلى. د سهاره پورى دوه درى ساعته پاته دى ، ته لږ څه دلته زمونږ سره ځنډ وكړه ، د لمر خاته سره سم به تاته دروازه پرانيزو .

قاسم هم د همداسى خبرى هيله درلوده ، سمدلاسه يې د جيب څخه يوه لفافه را وويستله چې په جعلى توګه يې ليكلى وه ، دا اجازت ليك و ، قاسم په دې ډول كارون كې ډير ماهر وو . هغه د شيخ صلاح الدين سره يو ځاى دخپل دغه سفر له پاره ټولې اړتياوى تيارى كړى وى.،همغه و چې هغه په شاهي مهر مهرشوى اجازت ليك د ساتونكو قومندان ته وښوده .سالار سخت وويريد . ځكه چې ستر ستر افسران هم كله كله همداسى اجازت ليكونه له ځانه سره لري.سالار سمدلاسه عسكرو ته د كړكۍ د پرانستلو حكم وكړاو پخپله يوى لورى ته ودريد. قاسم هغه شاهي اجازت ليك بيرته په جيب كې كيښود ،په خپل اس باندى ناست و ، سر يې لږ څه ټيټ كړ او د كړكۍ څخه بيرون راووت. اوس نو هغه د قسطنطنيې څخه بيرون راوتلى و او د برج غلاطه په لور ور روان و. ددى برج په لسم منزل كې ستر ستر مشالونه روښانه و. علت يې په سمندر كې په سلګونو ميله لرى جهازونو ته لار ښوونه كول وو. برج غلاطه دقسطنطنيې ډير پخوانى برج و . دا برج په **۵۰۷** كال د رومى حكومت له اړخه د « رڼآ د برج» په نامه جوړ كړل شوى و . ددى برج په چاپيريال كې جوړو شوو كورونو ته يې د غلاطې كورنه ويل ، دا ځاى قسطنطنيې ته د راتلونكو تجارانو ستر مركز و. دى برج لس ستر ستر منزلونه درلودل . د غلاطه كلى خاموشه پراته و. قاسم برج ته د ورسيدو سره سم دخپله آسه راكيوت ، او خپل چاپيريال يې په ژوره توګه تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګو تیر کړ ، ددې برج لاندې منزل سره څنګ کې څو خیمې نصب شوي وې خو په دې خیمو کې چې هر څوک و و هغوی په خوارږه خوب ویده وو. قاسم ته همغه وخت دقسطنطنیې په ساتونکې باندې حیرانتیا ښکاره شوه چې دهر خطر څخه بې خبره د شرابو په نشه کې مست ویده وو. کله چې قاسم د برج د لمړی منزل دروازې ته ورسید ، نو دروازه بنده وه. خو قاسم اندیښمن نه شو. دروازه یې و ټکوله ، خو دننه پهره دار هم ویده و. قاسم بیا بیا دروازه و ټکوله اوبیا لږه شیبه وروسته ددننه څخه یو څوک د دروازې لوری ته راغی.

په برج غلاطه باندې د ساتونکو شمیره دومره زیاته نه وه. ځکه دا د رڼا ورکولو ځای و. دلته هیڅ ډول وسله نه وه . دابرج د کشتیو اوبیړیو د لارښوونې له پاره جوړ شوی و ، په دې خاطر دلته د دښمن د راتلو هیله هم نه کیده. ددروازې دپرانستلو سره سم دپهره دار سترګې په قاسم ور ونښتې. هغه سمدلاسه خپل درنښت وکړ ، قاسم ورته په تحکمانه بڼه وویل: «ایا ته ویده وې ، ایا تاسې همداسې خپلې دندې تر سره کوئ...؟»

چوکیدار ګونګې شانته شو . څیره یې تکه ژیړه شوه . او پښې یې په رپیدا شوې. هغه داسې وپوهیده چې د شاهي ډلې یو افسر به ورته د خپلې دندې په نه ترسره کولو سزا ورکړي ، هغه لاسونه یو ځای کړل او عذر یې وکړ.

«صاحبه !.... په حقیقت کې مې هسې سترګې ورغلې وې ، اوکه نه ددې نه مخته ویخ ناست وم..»

دقاسم سره وخت کم و. نو په نرمه لهجه یې ورته وویل:

« پخوا ویخ وې....ډیره ښه... نوبیا سهي ده. ته همدلته کینه ، دروازه بنده کړه اوترهغې چې زه بیرته نه یم راستون شوی هیچاته هم دروازه خلاصه نه کړې.»

دقاسم د کړچار څخه پهره دار ډیر خوشحاله شو اوسمدلاسه یې دهغه دحکم تعمیل وکړ. قاسم هم مخته ولاړ .اوس نو هغه دغه لس منزله مینار ته ور خوت. دهغه تر مخه یوه ستونزمنه او سخته دنده وه. د برج غلاطه دټولو زینو شمیره ۱۹۲ ته رسیده ، دا زینې لکه د مار په څیر تاوې راتاوې شوې وې ، قاسم اوس په دې زینو باندې پاس ورخوت.دشپې دریمه برخه پیل شوې وه ، دلږ څه ورختلو وروسته یې د درنو بوټانو ټک ټک لکه د مشینداری د ټکار په څیر تر غوږو کیده. قاسم نور پوره ستومانه شوی و. ساه یې تله راتله. خو هغه نه غوښتل چې تم شي، هغه د هیڅ شي پروانه کوله. هغه بلاخره د ۱۹۲ زینو د ختلو وروسته اتم منزل ته ور ورسید . هلته دکوټې تر مخه و درید . غوښتل یې همدلته د کمرې تر مخه لږ څه ساه سمه کړي خو کله یې چې اخرې زینه ووهله نو ویې کتل چې دکمرې مخې ته یو سپین ږیری معمر شخص مشال په لاس دهغه انتظار کوی. قاسم ته دا حالت دهغه دهیلو پر خلاف معلومیده. دغه سپین ږیری د قاسم ښه راغلاست وکړ اوپه ډیر حلیم اواز سره یې ورته وویل:

« رازه زویه !...دننه راشه... تا دا زینې په ډیره بیړه سر کړې.... دننه راشه او ساه دی سمه کړه. بیرون هوا یخه ده ...»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم د يخنى احساس ځکه نه کاوه چې هغه دومره زينې په دومره بيړه سر کړې وې چې ټول وجود يې د خولو څخه لوند شوی و . هغه ددې زاړه سړي خبره هم په حيرانتيا سره واوريده خو باور يې پرې ونه کړ .ځکه چې هغه فکر کاوه چې دا به په کوم جال کې د راګيرېدو چال وي. قاسم سمدلاسه خپلې توری ته لاس کړ . هغه همدا فکر کاوه چې د زاړه بطليموس ژوند ته به د پای ټکی ږدي او مقدسه نقشه به تری را اخلي. خو دلته حالات بلکل مختلف وو. په اتم منزل کې پروت بطليموس د قاسم څخه دکومې پوښتنې پرته هغه ته خپلې کوټې ته د راننوتلو بلنه ورکړې وه. حال دا چې قاسم ته دشپې په دې تياره کې برج غلاطه ته ور ننوتل پخپله د پوښتنې وړ وو. کله چې زاړه بطليموس وکتل چې قاسم خپله توره راباسي نو مسکی شو او ورته يې وويل:

« نه زويه ! نه ، ددې د راويستلو اړتيا نه شته ....ما خو همستا انتظار کاوه ، يواځې نن نه بلکه د تيرو شلو کالو راهيسې مې ستا انتظار کاوه. ما هره شپه همداسې مشال په لاس دروازه پرانستې ، ستا انتظار کاوه. ماته معلومه چې ته به راځې ، يوه ورځ به حتما راځې ...راځه اوس دننه راشه.

قاسم د حيرانتيا نه هک پک و درید . هغه ته داسې معلومه شوه چې بطليموس پرې کوم سحر کړی دی، دقاسم سترګې تياره شوې. ديوال ته يې تکيه وکړه او و دريد. بيا همدلته کيناست. زوړ بطليموس ډير په ويره کې شو ، ژر يې مشال په ديوال کې نصب کړ او قاسم ته يې تکيه ورکړه. کله چې زاړه بطليمو قاسم ددواړو اوږو څخه ونيو او پورته يې کړ نو د قاسم سترګې هم روښانه شوې ، سمدلاسه مستعد شو ، قاسم دبطليموس په تکيه دهغه کوټې ته ورننوت. کوټې کې دننه د تاريک الدنيا بطليموس يوه زړه بستره په يوه کونج کې اېښې وه .دکوټې په يوه بل کونج کې دلرګی يو زوړ صندوق اېښوول شوی و . هلته يې په يوه لوړ ځای رڼا اېښوول شوې وه چې تر څنګ يې مذهبي کتابونه خواره واره پراته وو. بطليموس قاسم ته يو ځل بيا وويل:

« زويه ! ډير ښه شول چې ته راغلې .اوس خو زه ډير زيات کمزوری شوی يم ما ډيره اوږده موده ستا انتظار وکړ ، له ماسره ستا له پاره يو امانت دی. دا په ډير امانت سره خپل امير ته ورسوه ....دا دقسطنطنيې د زرګونو کلونو کونجيګانې دی. ماته يې اوس ساتل ستونزمن شوي و. شکر دی چې ته راغلې ، زه ډاډمن يم چې ستاسې سلطان به قسطنطنيه سوبه کړي ځکه چې ستاسې امير بهتر امير دی او ستاسې لښکر تر ټولو غوره او بهتر لښکر دی.

دبطلليموس داخرې خبرو د اوريدولو سره دقاسم په سينه کې يو ډول څپې څپانده شوې. دا خو دمبارک حديث الفاظ دی. رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي وو چې: « تاسې به ضرور قسطنطنيه سوبه کوئ ، او ددې لښکر امير به بهترين امير وي اودا لښکر به بهترين لښکر وي.» ددې خبرې داوريدو سره سم په قاسم باندې وجد شانته راغې . هغه ددې زاړه خبرې په حيرانتيا سره اوريدلې. د نور په څير د روښانه څيرې دا شخص يقينا چې کوم رسيدلی انسان دی ، دقاسم له پاره دا هر څه د يقين وړ نه وو . داسې وو لکه څوک چې خوب ويني. غوښتل يې څه ووايي خو ژبه يې درنه وه. په دې وخت کې ورته زاړه بطليموس وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«زویه فکر مه کوه ....دقسطنطنیې انجام په اسمانو کې لیکل شوی دی ، اوس به په دی ښار باندی خدای تعالی رحمتونه را وورويي. ته خپل امانت له ځانه سره یوسه او په پوره ډاډ سره د خپل مالک لوری ته ورشه.»

قاسم په دی وخت کې دخبرو کولو جرئت وکړ اوویې ویل:

«مقدسه برزګه ! ماته دا هر څه د یقین وړ نه دی. زما زړه خو وایې چې ته د الله تعالی یو غوره شوی شخصیت یې. زه به خپل سلطان ته ستا د امانت په رسولو کې لږ څه ځنډ هم ونه کړم. خو زه دا خبره کول غواړم... »

هو ! زویه ! بې شکه.....ته خپله خبره وکړه.... ته څه ویل غواړي...؟

مقدسه بزرګه ! زه دلته دپخوانیو کونجیګانو پسی نه یم راغلی بلکه د مقدسی نقشی پسی راغلی یم.

دقاسم خبره لا نه وه خلاصه شوی چې هغه زاړه بزرګ ورته په خندا شو او ورته یې وویل:

مقدسه نقشه خو ماته را رسیدلی ده. هغه به هم تاته حواله کړم.. خو ته ډیر ځنډ مه کوه سمدلاسه دبیرته ستنیدو له پاره ځان تیار کړه ، خو د تللو تر مخه دی زه د خپلو څو الفاظو لپاره ګواه جوړوم.

دقاسم له پاره ددی مقدس بزرګ هره خبره حیرانونکې وه .هغه ورته پوره غوږ کیښود او دمقدس بزرګ خبرو اوریدو ته چمتو شو . بطلیموس ورته وویل:

« ای زما پروردګاره !..... زه ګواهی ورکوم چې ستا نه پرته بل څوک بل څوک دعبادت وړ نه ګڼم ، او ګواهی ورکوم چې محمد صلی الله علیه وسلم ستا بنده او ستا استازی دی..»

دقاسم سترګی دحیرانتیا څخه پرانستی پاته شوی ځکه چې بطلیموس د توحید کلیمه ویلی وه. اوهمدا دغه دمسلمانیدو له پاره ثبوت و . مقدس بزرګ دتوحید د کلیمی د لوست نه وروسته په ژبه څه ویل. دهغه مخ د قبلې په لور وو. اوسترګی یې بندی شوی وی. ډیره شیبه تیره شوی وه. قاسم په خپل ځای ناست و اوهغه یې کوت. اوبیا پوره ساعت وروسته مقدس بطلیموس خپلی سترګی پرانستی او د قاسم په کتلو سره یې وخندل. قاسم غوښتل څه ووایی. خومقدس بطلیموس هغه ته په شونډو ګوته کیښوده او دخاموشه پاته کیدو حکم یې ورته وکړ. بیا پورته شو او د لرګی دصندوق لوری ته ورغی او دهغی څخه یو دروند سند را پورته کړ او قاسم ته یې ورکړ.

« دا دقسطنطنیې کونجیګانی دی ، د اوه نیم سوه کالو راهیسی داکونجیګانی دیوه حجازی عرب ځوان دراتلو انتظار کوی. دا په همدی صندوق کې ایښی وی ، دا کونجیګانی د روم هرقل دخپلی مړینی نه مخته دی صندوق کې ایښودی وی ، ټول ددی خبری څخه بې خبره وو. ان تر دی چې د قسطنطین شهنشاه هم په دی راز باندی ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهیده. په دې کې د ښار د پخوانیو دیوالونو نه علاوه د شاهي محل د نوم ورکو تاخانو کونجیگانې هم پرتې دي. په دې ځایو کې د پخوانیو رومیانو ستري ستري خزانې پرتې دي چې اصلي مالکان یې تاسې اوستاسې لښکر دي.

قاسم په پوره خاموشۍ سره د دې زاړه بطلیموس خبرې اوریدلې. کله یې چې د روم د قیصر خبره واوریده نو ټکان یې وخوړ. دا د روم همغه پادشاه و چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته پخپله مکتوب را استولی و. هرقل د ایران د شهنشاه کسری (خسرو پرویز) په مقابل کې د رسالت د دې مکتوب اودهغه د قاصد ډیر درنښت کړی و. په داسې حال کې چې خسرو پرویز دډیر خباثت نه کار اخستی و او د رسول الله صلی الله علیه وسلم مکتوب یې په ډیره بې باکۍ سره څیرلی و. زاړه بطلیموس اوس د هر قل خبره کوله. قاسم په پوره وجد سره د هغه خبرې اوریدلې. مقدس بطلیموس د زمري په پوستکي باندې جوړه شوې مقدسه نقشه هم قاسم ته ور وسپارله. په دې نقشه کې د قسطنطنیې شاوخوا لارې، کوڅې، داوبو لارې او درکونه ټول په ډیره ښه توګه انځور شوي وو. په دې نقشه کې دهغو برجونو او دروازو په اړه هم معلومات درج وو چې په زرګونو کاله پخوا جوړ شوي وو.

د قسطنطین شهنشاه د دیوالو دمرمت کولو کار په پوره احتیاط سره تر سره کاوه. خو په هغې کې ډیر داسې ځایونه تر سترګو کیدل چې د خرابیدو اویا زړښت اثار هم په کې نه تر سترګو کیدل. او دا همغه ځایونه دي چې د بیرون څخه ددرنو تیږو او د دننه څخه دختیو اوخاورو څخه جوړ شوي وو. دوچې لورې ته، په کوم ځای کې چې د «سینټ رومانس» دروازه ولاړه ده، د ښار یو دیوال نه و بلکه یو په بل پسې درې دیوالونه په لړلړ واټن کې جوړ کړل شوي وو. دننه هم دوه ستر ستر دیوالونه جوړ کړل شوي و، په دوی کې، په ۱۷۰ فټه فاصلې باندې یو مضبوط برج جوړ کړل شوی و. ددواړو دیوالونو تر منځه شپیته فټه واټن و. د بیرون له اړخه د دیوالونو تر منځه خندقونه کنل شوي و چې دهر خندق ژوروالی تر سلو فټو پورې رسیده. دداسې خندقونو څخه تیریدل د هیڅ فاتح له پاره شونې نه وو. دغه دریواړه دیوالونه نه سوه کاله مخته لمړي شهنشاه «دویم تیوډوسیس» جوړ کړي و. او تر اوسه پورې یې ددښمن د یوشت کلابندیو څخه قسطنطنیه خوندي ساتلې وه. د ټولې قسطنطنې څخه د سترو دیوالونو فاصله نژدې څوارلس میله جوړیده.

په دې مقدسه نقشه کې پخوانۍ بازنطینې ژبه استعمال شوې وه نو په دې خاطر زاړه بطلیموس قاسم ته دنقشې په اړه ټول معلومات ورکړل. قاسم دا نقشه دخپلې سینې سره وتړله. او دپاسه یې پرې فوځي لباس واغوست. دخزانو کونجیگانې یې هم د خپلې ملا سره کلکې وتړلې. اوس نو قاسم د تللو له پاره تیار و. زاړه بطلیموس هغه په ډیره مینه اوشفقت سره رخصت کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم په بیړه د غلاطه دبرج څخه راکیوت ،کله چې لاندی منزل ته راغی نو ویی کتل چې سهار راښکاره شوی دی ،کله چې دقاسم اسپ قاسم وکوت نو به شرنهار یی پیل وکړ ، دا سهار و او مرغۍ رابیداری شوی وی اوس نو دقاسم منزل سلطانی لښکر واو دقاسم په لاره کی هیڅ خنډ خنډ نه حسابیده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فاتح یلغار

بلاخره د **۱۴۵۳** کال د اپریل په شپږمه سلطان محمد خان د خپلو بهادرو فوځونو سره یو ځای د وچی له لاری د قسطنطنیی د دیوال سره را څرګند شو ، په دی وخت کی د ښار ټولی دروازی بندی وی. او د ښار ګڼ شمیر خلک په دیوالونو راپورته شوی وو او دلری څخه یی د سلطانی لښکر د راتلو ننداره کوله.

قاسم د تیرو پنځلسو ورځو راهیسی دهمدی لښکر سره را روان و ،هغه اوس دخپل پخوانی دوست سپه سالار حسن اغا سره په فوځ کی ماموریت تر سره کاوه .د قاسم تر لاس لاندی پخوانیو فوځیانو دقاسم په بیرته راتلو باندی ډیره خوشحالي احساسوله. دا ځل د سلطانی لښکر هر عسکر د فتح یا شهادت شعار له ځانه سره درلود ، د اغا حسن په مخ کی د جهاد ولولی د ورایه څرګندیدلی.

کله چی قاسم سلطان ته ور ورسید نو سلطان د قاسم د استقبال له پاره دخپلی خیمی څخه بیرون راووت. اوقاسم یی داسی په غیږ کی و نیولکه د مدو مدو دوستان چی د جدا کیدو وروسته یو بل په غیږ کی نیسی. قاسم سلطان ته خپل ټول فعالیتونه په تفصیل سره بیان کړل او بیا یی ورته دمقدس بطلیموس په اړه راپور ورکړ او مقدسه نقشه یی دهغو کنجیګانو سره یوځای دهغه تر مخ کیښوده چی مقدس بطلیموس ورته ورکړی وه. سلطان د خوشحالۍ نه یو ځل بیا راپورته شو اوقاسم یی په غیږ کی و نیو ، قاسم سلطان ته دنقشی ټول تفصیلات واورول او د ځوارلس میله ستر دیوال کمزوری ځایونه یی ورته په ښنه کړل ، په هغه ورځ قاسم د سلطان سره پاته شو ان تر دی چی شپه پری هم تیره شوه او مؤذ ن د سهار اذان ووایه. بله ورځ قاسم ولاړ اودخپلی کورنۍ دغړو سره یوځای شو، دهغه ښځه بی بی حمیرا درضا کارو ښځو مشري په غاړه درلوده ، قاسم دحمیرا ددی کار څخه ډیر زیات خوشحاله شو. دلښکر کوچنی او دنوي عمر رضاکاران هر یو عمر اوعلی هم دخپل جدا شوی پلار په لیدو ډیر خوشحاله وو اوسمدلاسه راغلل اود خپل پلار څخه را چاپیره شول. کله چی قاسم خپل وریرونه وکتل نو سمدلاسه ورته غزاله هم په یاد راغله ، دحمیرا څخه یی دهغی په اړه وپوښتل « حمیراجانی !....غزاله دی په «اورنه » کی چاته پریښی ده .؟» حمیرا ورته وخندل او په شرارتی توګه یی ورته وویل « ستا څه فکر دی چی زمونږ لور به هلته په « اورنه» کی دچاسره پاته شوی وی ؟»

دحمیرا پلټونکی لهجی قاسم په فکر کی واچوو . هغه حیران پاته و چی اخر هغه شپږ کلنه کوچنۍ نجلۍ به زمونږ پرځای د چا سره ډیره خوشحاله وی... زه به درته ووایم چی غزاله چیری ده ..؟ .... هغه د غم ځپلی ملکی اود معظم سلطان ددویمی ښځی ملکه سروین په ځانګړی پالنه کی ده...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قاسم دسینی څخه یو اوږود اوسیلی راووت. اوورته دا یاد شول چی د مرحوم سلطان ځوانی ښځی ملکه سروین چی اوس خو د تتاج خاونده ملکه نه ده خو په سلطانی قصر کی میشت وه ،په ریښتیا هم یوه زړه سوانده او غمځپلی ښځه وه. ځکه چی په همغه ورځ چی سلطان محمد د تاج د په سرولو وخت و ملکه سروین د خپل تي خوړونکی ماشوم زوی څخه بی برخی شوه ، دهغه زوی یوه ظالم سالار وژلی وو ... قاسم په دی ډیر زیات خوشحاله شو چی دهغی لور دملکی سروین تر روزنی لاندی ده .... هغه ډاډمن شو .قاسم ورغی اودخپل ورور طاهر سره یی وکتل ، بیا دواړو ورونو تر ډیره پوری په خپلو منځو کی د نظریاتوبدلون رابدلون وکړ ، د زاړه عباس لور مریم هم چی اوس د طاهر ښځه وه په رضاکارو ښځو کی شامله شوی وه، بیا قاسم ولاړ او د اهنګر «اربان» سره یی وکتل ، دا همغه شخص و چی په اورنه کی یی د ټولو تر مخه د قاسم سره اړیکی ټینګ ګړی وو . د تیرو پنځلسو ورځو راهیسی قاسم دلښکر سره یو ځای را روان و . اونن د ۱۴۵۳ کال د اپریل په شپږمه د سلطان دلښکر سره یو ځای قسطنطنیی ته مخامخ را ورسید.

د بله اړخه ، هغه وخت چی دامیرالبحر بلوط اغلن جنګی جهازونه ابنای فاسفورس ته ورسیدل نودهغوی د استقبال له پاره زوړ عباس دخپلو ملګرو او جهازونو سره یو ځای موجود وو . بلوط اغلن د راتلو سره سم د نارمن بحری جهازونه تر ډیره پوری شاته و تمبول. او په ټوله ابنایی فاسفورس باندی یی ولکه وکړه. اوس نو د ښار په شاتنی سمندری اوبو باندی هم سلطاني بحریی خپله ولکه پوره کړی وه. اروپایی جهازونو ابنای فاسفورس خالی کړ او د مارمورا د بحر په لور و تښتیدل. اوس نو درومیانو له پاره یوائی ددانیال دره پرانستی وه او هغه هم په هغه وخت کی چی دعثمانی بحری بیړی کشتۍ په اوبو کی لا په ګشت نه وی مصروف شوی. خو په ګولډن هارن کی ستر وسله وړونکی مسیحی جهازونه تر اوسه پوری موجود وو. د رومی بحریی جهازونو به ټوله ورځ د عثمانی بحریی د جهازونو سره سپک ټکرونه کول . هغوی به کله کله د مارمورا دبحر څخه ابنا ته داخلیدل او عثمانی بحریی ته به یی زیان رساوه او بیا به بیرته تښتیدل.

د ګولډن هارن افسرانو به هم وخت په وخت د عثمانی بحریی سره لاس پنجه اچوله. ددی نه داسی معلومیده چی دقسطنطنی په چاپیریال کی د بحریی ځواکونو تر منځ اصولی جنګ پیل شوی و . دقسطنطنیی په دریم اړخ کی چی ګولډن هارن پروت و لا تر اوسه پوری خاموشي وه.

سلطان خپله شاهی خیمه د ښار مخی ته ، بلکل دسینټ رومانس ددروازی مخامخ نصب کړه. سلطان لښکر ته د پراو کولو حکم وکړ او دقسطنطنیی کلابندی یی پیل کړه. تر څنګ یی سپاهیانو ته د خیمو د نصبولو حکم وکړ اوپه خپله په خپل سپین اس سپور شو او د قسطنطنیی د دیوالونو د جاج اخستو له پاره یی اوږود چکر وواهه. دسلطان سره په دی دوره کی دهغه نوموړي سپه سالاران ښی او چپ لوری ته موجود وو . هغه د کلابندۍ مختلف حالات تر کتنی لاندی راوړل ، هغه خپل میړنی فوځیان په ځای ځای کی و ټاکل اوپخپله یی د دیوال دکمزورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایونو په لور دتوپونو دنصبولو حکم وکړ. همدا راز یې د بیل لرونکو سردار را وباله اوهغه ته یې دسرنګونو او لارو د جوړولو حکم وکړ. بیل لرونکو د سلطان دحکم سره سم د انځیرو ونی را وغورځولی او او سرنګونو په جوړولو یې پیل وکړ. دوی یو ډول ساباط هم جوړول چې دهغه شاته به سپاهیان پټیدل اودښار مهمو ځایو ته به یې ځانونه رسول. دغو ساباطونو به سپاهیان د غشو او تیږو د ویشتلو څخه هم خوندی ساتل. سپاهیانو به د همدې په کومک سره د ښار په دیوالونو باندی غشي ویشتل.

سلطانی لښکر خیمی ووهلی ، شپږم اپریل و. دسهار څخه تر ماښامه پوری ټول عیسویان دښار په دیوالونو باندی سپاره و او دعثمانی لښکر حالات یې کتل ، د ښار دننه قسطنطین دخپلو سرتیرو په جنګی تمرینو کی مصروف و ، د جینوا سپه سالار جان جستیمانی او دقسطنطنیی سپه سالار ډیوک نوټارس د ښار د ستری دروازی څخه ووتل اود جنګ په تیاریو کی مصروف شول. اوبیا په همدی ورځ د ترکانو او رومیانو تر منځ داسمان سترګو دهلال اوصلیب د جنګ نظاره پیل کړه ،سلطان د پړاو په وخت کی دخپلی وړتیا ثبوت ورکړ اومحاصرینو په ډیره بیړه خپله دمحاصری کرښه راتنګه کړه یعنی دديوالونو څنګو ته يې ځانونه ور ورسول. منجنیقان او توپونه یې په مناسبو ځایو کی نصب کړل او د بارودو سره یو ځای یې دتیږو باران پیل کړ.

دقسطنطنیی په داخل کی د پنځم پوپ جان نکلسن نائب کارډینل اسیډرو هم موجود و. دکلابندۍ د پیل کیدو سره سم کارډینل اسیډرو او بطریق اعظم دعیسویانو دمذهبی جذبی د راپاریدو هڅی پیل کړی ، هغوی به خلکو ته د جنګ په لور دترغیب او د شهادت فضایل بیانول ، ټولو سترو سترو پادریانو او بشپانو به و عظونه او نصیحتونه کول. کارډینل اسیډرو په خپله دسپاهیانو لباس وا غوست او د ډیرو ښو عسکرو کمان یې په خپل لاس کی واخست. د ټولو عسکرو او سپه سالارنو څارنه د شهنشاه په لاسو کی وه. د اپریل په اومه د سینټ رومانس ددروازی شاته جان جستیمانی دخپلی اوسپنیزی ډلی دسپرو سره یو ځای ددروازی څخه بیرون راووتلو ته تیار ولاړوو. د لمر د راختو په وخت کی د جنګ دپیلامی له پاره ناکراره عیسوی عسکر دسینټ رومانس دروازه پرانسته او د توپان په څیر تری بیرون راووتل. د راوتلو سره سم دهغوی روزل شوو عسکرو خپل ځانونه منظم کړل، او خپل صفونه یې جوړ کړل. دوی په مسلمانانو باندی دحملی کولو له پاره ناکراره و و. دعیسوی لښکرو د راوتلو سره سم د سینټ رومانس دروازه دهغوی تر شا بیرته وتړل شوه اوس نو هغوی د سلطان دلښکرو په مقابل کی په سپین میدان ولاړ وو. مسلمانانو هم خپل فوځ منظم کړ خو پخوا تر دی چی په یوه بل باندی وریریوځی ،په فوځونو کی د ینی چری د فوځ یو بهادر رامخته شو ، دمیدان منځته راغی ، اوعیسویانو ته یې دمبارزی بلنه ورکړه. دهغه دمقابلی له پاره یو عیسوی ځوان میدان ته راغی ، یو بل ته مخامخ شول ، مسلمان سپاهی عبدالله دخپل دښمن منتظر و. دراتلو سره سم یې خپل مخالف سره ټکر پیل کړ ، د اوسپنو ټکر پیل شو ، دواړو عسکرو خپلی خپلی نعری وهلی ، د عسکرو نه علاوه په دیوالوباندی ناستو خلکو هم د جنګ دا نظاره د ورایه کتله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوارو ځوانانو یو د بله سره تر ډیره پوری ټکر وکړ خو بلاخره عبدالله د ټکر د پای ته رسولو پریکړه وکړه ،خپلی حملی یی تیزی کړی او رومی عسکر ته یی دخپل ځان څخه دفاع کول ستونزمن کړل په دی اساس هغه وتښتید . دهغه آس د خپل لښکر په لور په منډه ولاړ. دمبارزی دغه لړی تر ډیره پوری پاته نه شوه ، ځکه ددوارو خواو عسکرو خپلی خپلی نعری وهلی اویو دبل په خلاف په جنګ کی مصروف شول ، د ښار دديوالونو څخه دخلکو شور وزوږ راپورته کیده ، عیسوی نجونو به دخپلو فوځونو د ګرمولو له پاره په هغوی اوازونه کول. په همدی وخت کی بهادر جستیماني پخپله راووت او د مسلمانانو د لښکر په قلب یی حمله وکړه ، هغه دینی چری بهادر فوځیان تتر بتر کړل او د عثمانی بیرغ په لور ور مخته شو . د جستیماني توره د برق په څیر ځلیده اودهغه یو یو ګذار د عثمانی عسکرو له پاره د هغه میړانه اوبهادری ښووله .سلطان په خپله په یوی غونډی ولاړ و او د جستیماني بهادری یی کتله. دسلطان په مخ باندی د جستیماني ددی بهادری له پاره د تحسین اوخوښی نه ډک جذبات وو.

دقلب په کمزورتیا باندی دنظر پریوتو سره سم اغا حسن خپل خپاره فوځیان بیرته سره را ټول کړل تر څو د جستیماني په مقابل کی و دریږی. دواړه لښکری تر دوو ساعتو پوری یو دبل سره ښتي وی ، او بیا عیسوی فوځونه د پخوا څخه د جوړ کړل شوی پلان په مطابق شاته و تمبیدل . اودسترګو په رپ کی یی دجنګ میدان خالی کړ. دښار دروازی دخپلو سپاهیانو له پاره پرانستل شوی اوښاریانو دخپلو بهادرو فوځیانو په غاړو کی دګولو هارونه واچول . کله چی ټول عیسوي لښکر ښار ته ننوت نو د سینټ رومانس دروازه بیرته و تړل شوه اورومیان کلابند شول . دقسطنطین قیصر په خپله د دیوال په یوه برج باندی موجود وو . ددیوال نه مخته یو اوږود خندق کندل شوی و اوهغه یی د اوبو څخه ډک کړی و .

دسلطان محمدخان فوځونو د اربان په لاسو د جوړو شوو توپونو په واسطه د ښار په دیوالونو باندی دګولیو ویشتل پیل کړل ، داربان ستر توپ چی ددی جنګ دناوی حیثیت یی درلود د سینټ رومانس مخامخ نصب کړل شوی و .ددی توپ هره ګولۍ دیرش انچه قطر درلود . اربان پخپله ددی توپ دویشتلو دنده درلوده. دبله اړخه د سلطان پیاده فوځ د ساباطونو په کومک سره خپل ځانونه دیوالونو ته ور رسول. خو دخندق په موجودیت کی هغوی نه توانیدل دیوالونه ته ور ورسیږی. په دی وخت کی دديوالونو د پاسه نصب شوی عیسوی توپونو په مسلمانانو باندی دنیا سور اور ګرځولی وه. سلطان محمد خان پخپله ټوله ورځ د فوځ قومندانی کوله ،دسهار نه تر ماښامه پوری د اس په شا ناست و اویوی لوری بلی ته یی ځغلاوه.

دلمر د پریوتو سره سم ددواړو خواو څخه جنګ بند شو ، دټولی ورځ جنګ ستومانه کړی عسکر بیرته خپلو خپلو ځایوته راغلل. خو هغوی دخپلو ځانو څخه د وسلی د لری کولو پرته بسترو ته ځانونه ورسول. په دی ورځ چی مسلمانو سپاهیانو دښار دیوالو ته د ورسیدو څومره هلی ځلی کړی وی ټولی ناکامه وی. په همدی خاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان محمد خان د مشاورت غونډه را وبلله ،او د خندق څخه د تیریدو مشوره یې تری واخسته. بله ورځ سهار وختی مسلمانانو خندق ځای ځای د ډبرو او خاورو څخه ډک کړ ، دا دښار نه بیرون خندق و اودومره ژورتیا یې نه درلوده . تر غرمی پوری یې خندق په مختلفو ځانو کی وویشه او دتیریدو لاری یې راپیدا کړی ، په دی توګه عثمانی لښکر د ښار تر دیوالونو پوری ورسید. خو د دیوالو دپاسه یې زور نه رسیده . ځکه دپاسه به عیسویانو په غوړو کی مالوچ لمدول اوبیا به یې اور ورته کاوه او په مسلمانانو به یې راشیندل. دغی کار ترکانو ته ډیر زیان ور رساوه . په دی خاطر عثمانی فوځونه مجبور شول تر څو د دیوالونو څخه بیرته شاته شي. دا ورځ هم بی نیله اوبی مرامه تیره شوه.

بله ورځ هم په جوش او جذبی باندی ملبس عیسویانو مسلمانان هیڅ کار ته پری نه ښوول.

اوس نو سلطان یو بل پلان جوړ کړ. هغه د لرګیو مضبوطی تختی یوځای کړی او دهغوی څخه یې ستر ستر مینارونه جوړ کړل. ددی لوړوالی د ښار د دیوالو په اندازه و ، د لرګیو ددی مینارونو په سرونو کی یې پاتخی ونښلولی او ورلاندی یې ورته عربی نصب کړی تر څو په اسانۍ سره حرکت وکولی شي. سلطان خپلو بهادرو سپاهیانو ته حکم وکړ چی دا مینارونه دیوالو ته نژدی یوسی اوهلته یې پاتخی د دیوالو سره یوځای کړي په دی توګه به دوی ته د خندق څخه یو پل جوړ کړل شي. ددی ټول کار مسؤلیت اغا حسن په خپله په غاړه واخست ، هغه خپل مینار ان تر دیوال پوری ورساوه او هلته یې د دیوال سره ونښلاوه خو کلابندو عیسوي عسکرو هم پوره وړتیا وښوده ، هغوی دغه مینارونه په سور کی وسځول او په دی توګه عثمانی لښکر د ډیر زیات ځانی او مالی تاوان نه وروسته بیرته شاته راغی. او په دی توګه ددی مینارون په واسطه د ښار د نیولو دا ترکیب ناکام شو.

نن د جنګ دپیلامی اوومه ورځ وه ، قاسم بن هشام د څو ورځو راهیسی په لښکر کی نه لیدل کیده. نن چی کله د ټولی ورځی دکاروایی دکتلو وروسته ستړی ستومانه سلطان خپلی خیمی ته بیرته راستون شونو قاسم بن هشام یی منتظر وموند. قاسم هم ډیر ستومانه معلومیده . داسی څرګندیده لکه دکوم ډیر مهم کار څخه چی راستون شوی وی...قاسم ستومانه سلطان ته یو خوشحالونکی خبر ورکړ او ورته یې وویل:

« درونده سلطانه ! زه ستا دحکم په مطابق د تیرو پنځو ورځو څخه په ښار کی وم ، ماته دخپلو سرچینو څخه دا خبر تر لاسه شوی دی چی د نن څخه دوه ورځی وروسته یعنی د اپریل په ۱۵ مه د جینوا نهه ستر جهازونه غله او بارود قسطنطنیی ته را وړي . دوی به د ابنای فاسفورس څخه دجنګ په واسطه را تیریږي او د ګولډن هارن بندګاه ته به ځانونه رسوي.

سلطان دخپل ماهر اوپوه ملګری ددی خبر په اوریدو سره دخوشحالیو نه په کالیو کی نه ځایده . هغه خپل امیر البحر ته سمدلاسه پیغام ولیږه چی هغوی دی هڅه وکړی چی هغه جهازونه سهي او سلامت ونیسي اوبیا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم د اپریل همغسی وشول چی قاسم یی اطلاع ورکړی وه ، د جینوا څلور جهازونه د غلی او بارودو نه ډک ابنایی فاسفورس ته راورسیدل. دا جهازونه د عثمانی جهازونو په نسبت ډیر غټ او ستر وو. امیر البحر اغلن بلوط هڅه وکړه دا جهازونه تم کړی خو د جینوا دجهازونو ملاحان د شهادت د جذبی نه ډک وو. هغوی د ترکی جهازونو کتار مات کړ او بیرون تری راووتل. او ګولډن هارن ته ور ننوتل اوښاریانو ته یی دا ارزښتناکه هدیه په بري سره ور ورسوله.

سلطان ته چی کله دامیرالبحر بلوط اغلن دناکامۍ خبر ورغی نو ډیر په غصه شو، دهمدی غصی په حال کی پورته شو او په خپل اس سپور شو او پخپله د سمندر لوری ته ولاړ. په بری سره دجینوا د جهازونو تیریدل او ګولډن هارن ته ور رسیدل د ښاریانو په زړنو کی نوی روح راتازه کړی و. عوامو ته دا خبر هم ورسید چی تر اوسه پوری د جینوا پنځه نور جهازونه هم په مارمورا بحر کی موجود دی چی لړه شیبه وروسته به ابنای فاسفورس ته راننوځی. خلکو ددی جهازونو د لیدلو له پار ددیوالونو سرونو ته منډی کړی او ډیره ګڼه ګوڼه هلته سره راټول شول ترڅو د جهازونو دراتیریدو نظاره وکړي ، سلطان په خپل آس سپور و اوخپل امیر البحر ته یی سخت احکام ور لیږل. هغه ورته ولیکل چی دغه پاته پنځه جهازونه په هیڅ قمیت پری نږدی چی د ابنای فاسفورس څخه ور تیر شی.

په زرګونو سترګی د سمندر په لورمرکوزی وی ،خلکو وکتل چی کله چی دجینوا جهازونه سمندر ته را ننوتل نوعثمانی بحریی په ډیر زور وشور سره په هغوی حملی پیل کړی ، دهغوی اوږود قطار یی مات کړ اوهغه ټول په یوه ځای کی مخکی وروسته اویا یو دبل سره یوځای و دریدل. عثماني بحریی دڅلورو خواو څخه دا جهازونه کلابند کړل او اوسپنه او اور یی پری ور خوشي کړل. کله چی عثماني جهازونو په پوره توګه د جینوا جهازونه تر خپل کنترول لاندی راوستل نوبلوط اغلن خپل جهازونه د مسیحی جهازونو سره یو ځای کړل ، د مسلمانو مجاهدینو دا غوښتنه وه چی هغوی دی په دی جهازونو باندی سپاره شي اودهغوی ملاحان دی یا ووژني اویا دی یی و نیسی. خو د جینوا جهازونه دومره ستر او لوړ وو چی عثمانی سپاهیان دخپلو ټیټواو کمزورو جهازونو په واسطه هغوی ته ور ونه ختلای شول.

په پیل کی ، هغه وخت چی عثماني جهازونو عیسوی بیړۍ په خپلی کلابندۍ کی راوستی نو لیدونکو سترګو ته دا یقین تر لاسه شوی و چی دا ستر پنځه جهازونه به خامخا ونیول شي. خو بیا یو نا څاپه د ښار د دیوالو څخه هغه وخت شور و غوغا راپورته شوه چی کلابند شوو جهازونو د ترکانو محاصره ماته کړه او په ډیره بیړه د ګولډن هارن بندرګاه ته را ورسیدل. سلطان محمد خان دخپلی بحریی دا ناکامی په خپلو سترګو کتله. او ډیر غمګین و. کله چی عیسوی جهازونه د ولکی څخه ووتل نو سلطان زغم له لاسه ورکړ اوسمدلاسه یی خپل آس په اوبو کی ور کیوست. ټوله فضا د قسطنطنیی دخلکو خوشحالۍ ډکه کړی وه ، د جینوا د جهازونو دا فتح د اخلاقی اړخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کلابند شوو خلکو باندې ډېر مثبت اغيز درلود. سلطان د ډيرې غصې په حال کې خپل امير البحر را وباله ، او د ډيرې غصې څخه يې په هغه لاس پورته کړ. خو په دې کې دامير البحر کومه گناه نه وه. هغه خو دخپلو کوچنيو جهازونو په واسطه د عيسويانو غول پيکره جهازونه کلابند کړي وو. خو د مسلمانانو له پاره هغو جهازونه ته ورختل شوني نه و. خوبيا هم دسلطان دقهر په واسطه امير البحر نور هم مستعد شو ، ددې نه وروسته هيڅ جهاز دا جرئت نه کاوه چې د ابنايې فاسفورس څخه تير شي او دمارمورا په بحيره کې ور داخل شي. په دې جهازونو کې چې کوم کومک را غلی و هغه د قسطنطنيې له پاره اول او اخرې کومک و. سلطان دکلابندۍ کار په ډيره ښه توگه تر سره کړ. بيا بيا يې حملې وکړې ، بيا بيا يې ناکامې په برخه شوه اوهر څه بې نتيجې پاته شول. د کلابند شوو حوصلې نورې هم لوړې شوې ، هغوی ته د سامانو نو له پلوه هيڅ تکليف نه و ،هغوی دکلونو کلونو له پاره دکلابندۍ تابيا کړې وه. هغوی دا هيله درلوده چې د هنگرې پادشاه «هونياډې» به خپله ژمنه ماته کړي او د شمال له لورې به حمله وکړي اود قسطنطنيې کلابندي به پای ته ورسوي.

که په دې حالاتو کې دسلطان محمد خان په ځای بل هر څوک وی نو خامخا به يې دا کلابندي پای ته رسولی وی او په خپله لاره به تللی. خوسلطان په خپله اراده کې کلک او په خپل عزم کې راسخ و.دهغه په عزم او استقلال کې هيڅ کمښت نه و اودهغه ارادې د هرې ناکامي وروسته نورې هم کلکيدې.

هغه وخت چې سلطان محمد خان د اورنه څخه سفر پيلاوه. نودخپل ځان سره يې د علماو ، فضلاو اوعابدانو يوه ډله هم راوړې وه ، هغه به دهمدې خلکو د خبرو څخه گټمن کيده. درويش صفته سلطان مرادخان ثانی دخپل ژوند په اخري شپږو کلنو کې سلطان محمد خان د «ايدين» دعلماو محفل ته ليږلی و . دهمدې نيکو خلکو د صحبت څخه دهغه په عزم اواستقلال کې لوړوالی راپيدا شوی و. هغه به د محاصرې په دوران کې هم ددې خلکوسره مشورې کولې ، دخپلې لمړنۍ بحرې ماتې وروسته د کلابندۍ د لا زياتې سختيدو له پاره يې يوه ورځ داسې تاريخي فکر په سر کې و گرزيد چې سلطان محمد خان يې د تل له پاره په «سلطان محمد خان فاتح» باندې بدل کړ.

سلطان محمد خان ته دا ډاگيزه شوې وه چې د ابنای فاسفورس دغې برخې کې ،چيرې چې اوبه ډيرې ژورې دي ، ترکې بيړه په مشکله توگه په عيسوي بيړۍ باندې بريالۍ کيدی شي. په دې خاطر يې پريکړه وکړه چې يو زيات شمير کشتۍ او گڼ شمير بحرې جهازونه چې د عيسوی جهازونو څخه کوچنې دي دبندرگاه پاسنۍ برخې ته منتقل کړي. په دې ځای کې اوبه تنگې دي ، او يونانی ستر جهازونه هم دلته نه دي بريالي شوی ،دبندرگاه پورتنی برخه گولډن هارن پورې رسيږی او گولډن هارن ته هيڅ ډول زيان نه رسيږی. د کلابندۍ ټول زور د وچې په لور مصرفيږی. په ځانگړې توگه د سينټ رومانس د دروازې په لور دکلا د سوبې ټول سامان اووسايل را

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولیږی. په دی خاطر دقسطنطنیی خلک دنور خوا و څخه بی فکر اوسي او په همدی یوی لوری خپل دفاعی ځواک مصرفوي.

سلطان فکر وکړ چی که چیری دګولډن هارن له لوری که په ښار باندی حمله وکړل شی نو درومی فوځونو توجه به سره وویشل شی او په دی توګه مونږ ته هم ددیوال ماتول او ښار ته ننوتل اسانه شي ،خو دسمندر له لوری حمله هغه وخت شونی ده چی په ګولډ ن هارن کی اوسپنیز زنځیر نه وای ، اوهلته جهازونه ورننوتلی شوای. په همدی وخت کی سلطان دخپل ذهانت او استقلال څخه کار واخیست اویو نمونه ی هوډ یی وکړ. دسلطان دغه وړاندیز اغاحسن ، احمدکدک پاشاه ، اومحمودپاشا په څیر پوه او تجربه لرونکی سپه سالاران هم حیران پاته کړل. سلطان د یوه ناشونی کار د شونی کولو هڅی کولی.

سلطان وویل چی د ابنای فاسفورس په زورو اوبو کی خپل ټول جهازونه ګولډن هارن ته ور ننباسي. خو دوی ته به په اوبو کی د تللو په ځای د وچی د لاری تلل په کار وي ، ددی کار له پاره هغه یو ډیر عجیب اوغریب وړاندیز وکړ. دغه وړاندیز د نړۍ په تاریخ کی ساری نه لری. هغه پریکړه وکړه چی ګولډن هارن ته دجهازونو د ورسولو له پاره به لس میله واټن په وچی وهل کیږی. ددی له پاره د ابنای فاسفورس دغربی ساحل څخه جنګی جهازونو وچی ته راوړل کیږی اوبیا به دغه جهازونه د یوی سختی غرنۍ او تیږلوړه لاری نه دګولډن هارن شمالی غاړی ته رسول کیږی او هملته به په ګولډن هارن کی ځای په ځای کیږی. د وچی دا لاره نژدی لس میله واټن درلود. سلطان دروان کال د جمادي الاول څوارلسمه شپه چی په پوره توګه دسپوږمۍ په رڼا باندی روښانه وی و ټاکله. هغه حکم وکړ چی ان تر ګولډن هارن پوری د لرګیو تختی و غوړوی. دا د سلطان یو عجیب وړاندیز اودهغه محیرالعقوله تجربه وه. سلطان ددی کار د پای ته رسولو له پاره همدا یوه شپه ټاکلی وه ، دهغه دحکم سره سم په دغه لس میله واټن کی دلرګیو تختی و غوړول شوی ، ددی تختیو دپاسه یی غوړی واچول. د دغوړوالی په واسطه دا تختۍ پخپله یو سمندر وګرزید.

دښار ددیوالونو څخه ټوله ورځ سیل کونکو د سلطان عسکر کتل چی د لرګی تختۍ غوړوی او یو ځای کوی یی. خو هغوی حیران و چی اخر مسلمانان ددی څخه څه ډول کار اخستل غواړی ؟ دشپی درا ختلو سره سم مسلمانو سپاهیانو خپلی ۸۰ جنګی کشتۍ اوجهازونه را ښکودل او د لرګیو په تختیو یی ور وخیژول ، کله چی ددی اتیاو جهازونو ټرین په تختیو باندی سپور کړل شو نو په زرګونو عسکرو هغوی ټیله کولی. په دی شپه دهوا څپو هم دمسلمانو عسکرو سره پوره مرسته کوله ، په دی اساس د جهازونو ملاحانو بادبانونه پرانستل. د جهازونو ددی ټرین د پر مخ بوتلو له پاره دانسانانو نه علاوه حیواناتو هم خپله ونده تر سره کوله. لاره اوږده او ډیره سخته وه ، دسپوږمۍ رڼا هری لوری ته خپلی وړانګی غوړولی وی ، په دی سپوږمیزه شپه کی هری لوری ته شور ماشور ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحالۍ ناری او فوځی سندری په دیوالو ناستو عیسوی عسکرو اوریدی. او په دی سوچ اوفکر کی حیران و چی اخر مسلمانانو دکوم کار له پاره ملاتړلی ده.

پخپله قسطنطین هم دیوال ته راغی او دمسلمانانو ددی کار نظاره یی وکړه ، هغه دعثمانی فوځ د باجو غږ اوریده. خو ددی نه زیات په نور څه نه پوهیده. خومسلمانانو خوشحالی کوله. ټوله شپه دغو اتیا جهازونو سفر وکړ او دقسطنطنیی عیسویان تر اخری وخته پوری هم هیڅ و نه پوهیدل ، بلاخره د سهار رڼا د دی ستر راز څخه پرده پورته کړه ،په دی وخت کی دسلطان لښکر اتیا جهازونه او درنه توپخانه په ګولډن هارن کی ځای په ځای شوی وه.

کله چی دقسطنطنیی خلکو د سلطان دلښکر اتیا وسلوال جهازونه اودرنه توپخانه په ګولډن هارن کی وکتله نو دښاریانو ساه ګانی و دریدی....دا څه شوی دی ؟...دوی خو یا ناشونی خبره شونی کړی ده.... دقسطنطنیی خلکو په خپلو سترګو باور نه کاوه ، هغوی دا هم وکتل چی عثمانی فوځونو د دیوال تر څنګ یو پل هم درولی دی اوخپل توپونه یی په مناسبو ځایو کی نصب کړی او ددیوال دی لوری ته یی د ګولیو د ورولو له پاره هم ځانونه تیار کړی دی. عیسویان ډیر وارخطا شوی و ، د قسطنطین ځومره جهازونه چی په ګولډن هارن کی موجود و ، هغوی ټول د زنځیر تر څنګ په یوه لیکه کی ولاړ و ترڅو پردی جهازونه دننه را داخل نه شي.کله چی دقسطنطین جهازونو دعثمانی بحری بیړۍ جهازونه په ګولډن هارن کی وکتل نوپرهغوی دحملی کولو له پاره رامخته شول. خو سلطان محمد خان د بندرګاه دواړو غاړو ته خپله توپخانه نصب کړی وه. عثمانی توپخانی په عیسوی جهازونو باندی ګوله باری پیل کړه او هر جهاز به چی مخی ته راته نو هغه به یی دهمدی ګولیو په واسطه په اوبو کی غرقاوه. د اربان توپونو سخته ګوله باری کوله اوهر لوری یی ګولۍ ویشتلی. دا د جنګ هغه اساس نقطه وه چی توپونو په کی ډیر بنسټیز اوپریکنده رول و لوبوو. په دی توګه د سمندر له لوری دحملی په واسطه عیسویان محبور شول چی خپل فوځ ځواک سره وویشي. دګولډن هارن اوبه ډیری ژوری نه وی. په دی اساس عثمانی جهازونو په ډیره اسانۍ سره هغه استعمالولی. سلطان په ګولډن هارن باندی دیوه پل د جوړولو حکم وکړ اوپه دی توګه یی دښار شمالی دیوال هم د سختی کلابندۍ لاندی راوست ړ.

اوس نود **۱۴۵۳** کال د مئ دمیاشتی څلور ویشتمه ورځ وه. په همدی ورځ قسطنطین سلطان ته پیغام ولیږه: « ته چی پرما څومره خراج ټاکل غواړی زه یی ورکړی ته تیار یم. ما خپل باجګذار وګرزوه او قسطنطنیه ماته پریږده»

خو اوس سلطان په دی ډاډمن شوی و چی هغه به ښار سوبه کوی. په دی خاطر یی قسطنطین ته ځواب ولیږه چی: « که چیری ته اطاعت قبلوی نوتاته به دیونان جنوبی برخه درکړل شي خو زه به په اسلامی دولت کی دقسطنطنیی د یو ځای کیدو پرته بیرته ستون نه شم.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان په دی پوهیده چی ترهغی چی دقسطنطنی عیسوی سلطنت چی دعثمانی سلطنت تر منځ خنډ گرزیدلی دی ، په خپل ځای پاته وی نو په گواښونو او خطرونو کی به کوم کمښت نه راځی. هغه دقسطنطین اودهغه څخه د پخوانیو قیصرانو د شرارت څخه پوره خبر و . او بیا خو اوس د قسطنطنیی په سوبه کی ډیر کم وخت پاته و . په دی خاطر د قیصر قاصد د سلطان دخیمی څخه نامراده اوناکام و گرزید. په دی وختو کی د وچی له لاری هم یو پر بل سختی حملی پیل شوی وی ، خود قسطنطنیی پر هغو دیوالونو چی د زرکالو راهیسی یی دهر ډول دښمن څخه دغه ښار خوندی ساتلی وه د عثمانی حملی کوم اثر نه ښکاریده. عثمانی توپونو د دیوالو په دواړو غاړو باندی په پرلپسی توگه گوله باری کوله ، بلاخره د اوو ورځو پرلپسی گوله باری نه وروسته دقسطنطنیی ددیوالونو په دری ځایو کی درزونو راپیدا شول.

هغه دیوالونه چی د پیړیو پیړیو راهیسی یی په پوره ځواک سره دهر دښمن مقابله کړی وه دعثماني توپونو په مقابل کی تم نه شول او په ځای ځای کی وشکیدل.... اوبیا داسی وخت هم راغی چی د سینټ رومانس ددروازی تر څنگ څلور واړه برجونه دتوپونو د ۳۰ انچه گولیو په مقابل کی تر ډیره و نه دریدل او په ځمکه راپریوتل. اوس نو سلطان محمد خان ته خپل اخری بری تر سترگو کیده (گبن)

سلطان قسطنطین ته پیغام ولیږه چی که چیری هغه دغه ښار په امنناکه توگه ورته حواله کړی نو دښاریانو ژوند ته به هیڅ ډول زیان نه ور رسیږی. ددی ترڅنگ به د موریا حکومت هم ده ته ورحواله کړی. خو قسطنطین دا وړاندیز و نه مانه . هماغه و چی سلطان محمدخان په خپل لښکر کی اعلان وکړچی دمئ په ۲۹مه به اخری اوپریکنده حمله کیږی.ددی نه مخته په ۲۸ دمئ سلطان یو ځل بیا خپل فوځ کی اعلان وکړ چی سبا سهار به د هره اړخه په ښار حمله کیږی ، فوځ ته به دښار د تاج او تاخت له پاره اجازه ورکول کیږی. خو سرکاری املاکو ته به څوک زیان نه ور رسوي ، ددی نه علاوه هیڅ عثمانی سپاهی به ، امن غووښتونکو ، وسله غورزونکو ، زړو ، کوچنیانو ، ښځو او ....ته زیان نه ور رسوی. ددی خبر سره سم دمسلمانانو په لښکرو کی دخوشحالۍ څپی خپری شوی او دتکبیر غږونه پورته شول.

دبله اړخه په شاهی قصر کی قسطنطین خپل سپه سالاران ، دحکومت مسؤلین ، قومی مشران ، مذهبی مشران ټول راټول کړل اویوه غونډه یی جوړه کړه ،هغه ته ډاگیزه شوی وه چی سبا سهار مسلمانان یوه هر اړخیزه حمله کوی. په دی خاطر یی ښاریانو ته تر اخری ساعته پوری د جنگیدواو دفاع حکم وکړ. پخپله یی هم په ډکی مجمع کی په خداوند یسوع مسیح باندی سوگند یاد کړ چی دخپلی وینی د اخری قطری پوری به دترکانو په مقابل کی جنگیږی. دغونډی د پای ته رسیدو سره سم ټول سالاران راپورته شو او داخری معرکی له پاره یی ځانونه تیارول پیل کړل. قیصر ددی غونډی د پای ته رسیدو څخه سمدلاسه وروسته ایا صوفیا ته راغی اوپه خپل اخری عبادت کی مصروف شو . په ای صوفیا کی په هر پادری باندی ویره اوخوف سپور شوی و ،قیصر دعبادتځای څخه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

فارغیدو وروسته خپل ځای ته ولاړ، هلته یې دڅو لمحی ارام نه وروسته په آس پښه واړوله اودسینټ رومانس په لور راغی ، دلته دکلابند شوو لخوا سخته حمله شوی وه.

عثمانی فوځ هم ټوله شپه په ذکر و عبادت کی مصروف وو . پخپله سلطان محمد خان دسهار د لمانځه څخه د فاریغیدو وروسته د علماو اوروحانیونو غونډی ته ورغی اودخپلی اخری حملی دبریا له پاره یې تری دعاوغوښته. په دی غونډه کی دسلطان پیر « ایدنی رحمة الله » هم موجود وو. دغه پیر داخری حملی دبری له پاره ددعاکولو په نیت ځانته خیمه درولی وه ، دخیمی بیرون یې یو ساتونکی درولی و تر څو څوک یې مزاحم نه شي . په دی توګه د سلطان مرشد په خپله په دعاو کی مصروف وو. سلطان د لمر دراختو نه مخته د خپلو فوځونو لیکی سمی کړی ، اوهغوی ته یې یو په زړه پوره تقریر وکړ.

« نن به مونږ د ماسپښین لمونځ په ایاصوفیا کی ادا کوو .»

سلطان د خپلی وینا د ختمولو وروسته خپلو سالارانو ته دحملی کولو حکم وکړ. نن د **۱۴۵۳**کال د مئ د میاشتی **۲۹** مه ورځ وه ، عثمانی فوځونو د مختلفو اړخونو څخه حمله وکړه ، توپونو او منجنیقونو دښار په دیوالونو ګولۍ ورولی ، دیوالونه ځای په ځای سوری شوی وو . خودحملی ډیر زور دسینټ رومانس ددروازی په لور و . عثمانی فوځونو په ځای کی د خندقونو څخه تیر شول ، هغوی دخندقونو دپاسه پاتخی کیښودی ، کمندونه یې واچول اوپه دی توګه د لمر د راختوسره سم د وینو اواور دا پریکند جنګ پیل شو . دسینټ رومانس دیوالونه لا دپخوا څخه د ترکانو په توپونو سوری سوري شوی و. په دی اساس مسلمانو سپاهیانو ددیوالونو د همغه درزونو څخه ګټه پورته کړه اوښار ته دننوتلو هڅه یې وکړه . خو هر ځل به دهغوی هڅی دسختی مقابلی سره مخامخ کیدی . دعثمانی فوځونو بهادرو څو ځلی د لویدلو برجونو او ددیوالو د درزنو څخه دتیریدو هڅی کولی ، خوهلته دننه د جستېمانی اونورټاس فوځونو، دقسطنطنیی عامو ښاریانو ، ان ښځو اوکوچینانو دخپلو ځانو څخه دفاع کوله ،هری لوری ته همدا حال و .... د سمندر او وچی دواړو څخه په یوه وخت کی سختی حملی روانی وی ،یو عجیب اوحیرانونکی قیامت و . یو اړخ هم د تسلیمۍ له پاره تیار نه و ، قسطنطین په خپله په اس ناست و او د سهاره تر غرمی یی دڅه خوړلو ښښلو پرته منډی تړی وهلی ، جان جستېمانی توری کارولو داسی مهارت ښوده چی سلطان محمد ورته په خپله ګوته په خوله و.اوبی اختیاره یی دا خواهش کاوه چی کاشکی دا شخص زما په فوځ کی وای.«عثمانی دولت» ... تر غرمی پوری دعثمانی دولت یوعسکر هم ښار ته ورداخل نه شو . عیسویانو دخپل مرکز د خوندی ساتلو له پاره حیرانونکی شجاعت تر سره کاوو. هر سپاهی به دخپل ځان په قیمت دفاع کوله . هر ځل به یی د ترکانو حملی درولی ، توری د تورو سره جنګیدی ، ترکی عسکر به د عیسوی عسکرو د وژلو اویا پخپله دشهید کیدو ....وروسته ددیوال څخه راغورزیدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو سلطان محمد خان د خپلو لمړنیو ناکامیو څخه ناهیلی شوی نه و . په پوره عزم سره را پورته شو او د ښار ددیوال څنګ ته ورغی ، دوه رکعته لمونځ یی په جمعه وکړ ، دزمکی هغه برخه چی سلطان اودهغه ملګرو په کی لمونځ ادا کړ دتل له پاره د« فاتح د لمانځه ځای» په نامه مشهوره شوه .(جهان دیده) .... بلاخره سلطان د خپل نازولی فوځ ینی چری زرکسیزه ډله له ځانه سره کړه ، ددی ډلی په لمړی لیکه کی اغا حسن ، عبدالرحمن ، اوریاض بیګ په څیر تجربه لرونکی عسکر شامل و . تردی وخته پوری یونانی اورومی عسکر پوره ستومانه شوی وو . په هغوی کی د تازه حملو تاب نه وپاته. ددی تازه مهم د روانیدو نه مخته سلطان خپل پیرته یو قاصد ور ولیږه او ورڅخه یی وغوښتل چی ځانګړی دعا ورته وکړی. ځکه سلطان اندیښمن و چی که نن قسطنطنیه فتحه نه شی نوبیا به هیڅکله هم فتحه نه شي . ځکه چی نن حمله کونکو خپل ټول توان په کار اچولی و . کله چی دسلطان قاصد هلته ورغی نو ساتونکی هغه منه کړ خو عثمانی وزیر ساتونکی ته په قهر شو او ورته یی وویل چی هغه به پیر ته دسلطان پیغام هرومرو ور رسوی.

ددی خبری سره سم هغه خیمی ته ور ننوت ویی کتل چی پیر په سجده پروت دی او دعا کوی. دعثمانی وزیر په کتلو سره یی سر راپورته کړاو ورته یی په خندا کی وویل چی ورځه قسطنطنیه فتحه شوه ...(تاریخ اسلام).

عثمانی وزیر ته د دی بزرګ په خبرو باندی باور را نه غی اوبیرته یی منډی کړی. خو د هغه بزرګ د خیمی څخه د وتلو وروسته یی وکتل چی د ښار په دیوالونو باندی داسلام بیرغ رپانده دی . په حقیقت کی هغه وخت چی سلطان خپل پیر ته دا قاصد ور لیږه نوهغه وخت ډیر نازکه وه . اوبیا په دی وخت کی ددیوال هغه برخه د سلطان تر مخه وه یوناځاپه را پریوته او د راپریوتو سره سم خندق ډک شو اوښار ته د ور ننوتلولاره پرانستل شوه . د بله اړخه بحري فوځ هم په همغه وخت کی په یوه ستر برج باندی ولکه وکړه اوسلطانی بیرغ یی پری نصب کړ . ددی بیرغ د پورته کیدو او د دیوال د راپرزیدو وروسته سلطان اودهغه ملګری چی په سر کی یی اغا حسن شامل و ښار ته ورننوتل. خو عیسویانو تراوسه پوری خپله ماتی نه منله. په همدی وخت کی قسطنطین ته یو ډیر ژور زخم دا راپیداشو چی دهغه دجنګ نازولی جستیمانی سخت زخمی شو او اوجنګ میدان یی پریښود . سلطان په همداسی وخت کی حمله کوله چی حستیمانی دخپلو ملګرو سره لاره پری ایښی وه . اوپه دی توګه یی ښار خپلو دښمنانو ته حواله کړی و. قسطنطین د جستیمانی دتم کولو له پاره ډیری هلی ځلی وکړی و خو هغه د مسلمانانو دتورو څخه ویریدلی و . هغه سمدلاسه د بندرګاه په لور ولاړ . دهغه د تللو سره سم په عیسویانو کی کمزورتیاوی راپیدا شوی ،په دی وخت کی قسطنطین په خپله قومنده په لاسو کی واخسته. خو دیني چری حمله ډیره سخته وه ، عیسویانو یی مقابله ونه شوه کړای.

دینی چری سردار اغاحسن په ډیره میړانه دخپلو ملګرو سره یو ځای په دیوال ور وخوت ....قسطنطین اودهغه ملګرو هڅه وکړه چی اغا حسن شاته و تمبوي. په دی وخت کی ددغو دری مسلمانانو دمقابلی له پاره سل کسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عیسویان راغلل ، خو اغا حسن د پایلونه بی پرواه د قسطنطین په فوځونو کی خپله توره وچلوله. په دی وخت کی داغا حسن وجود زخمی زخمی شو. بلاخره یی دزخمونو اوزیاتی وینی له لاسه هملته دشهادت کلیمه ولوسته او ځان یی خالق ته وسپاره ..... په دی جنګ کی دینی چری د دیرشو عسکرو څخه اتلس شهیدان شول. خو دانور بریالی شول ځکه دهغوی شاته نور ترکی فوځونه ور ورسیدل ، اوس نو حمله کونکی دهره اړخه ښار ته ور ننوتی و. هری لوری ته دعیسوی فوځیانو جسدونه پراته وو. اوس دښار په ستر دیوال باندی سور هلالی بیرغ رپانده وو.

قسطنطین چی تر اوسه پوری په پوره زړه ورتیا سره جنګیده دخپلو ډیر و مخلصو ملګرو په دلاسه ورکولو سره یی هیلی له لاسه ورکړی او په لوړ اواز یی وویل چی:

« ایا کوم عیسوی شته چی ما پخپلو لاسو ووژنی...؟ ایا کوم عیسوی شته چی ما پخپلو لاسو ووژنی؟»

خو کله چی دروم اخری قیصرته کوم ځواب پیدا نه شو نو بیا یی د روم د قیصر لباس د ځانه لری کړ اودعثمانی فوځ په سیلاب کی ورګډ شو او دیو سپاهی په څیر په پوره میړانه و جنګید او ووژل شو.... په دی توګه دهغه دمرګ نه وروسته یولس سوه کلنه بازنطینی پادشاهی هم له منځه ولاړه ....ددی پادشاهی پیل دقسطنطین له خوا شوی و او اخریی هم قسطنطین و. اوددی نه وروسته ....دقیصر لقب یو تاریخی داستان پاته شو. دعالمیانو دسرور دا ارشاد پوره شو چی فرمایلی یی وو ....«اذا هلک قیصرا ، فلاقیصر بعده ...»

څو شیبی وروسته قسطنطنیه د فاتحینو دلښکرو څخه ډکه شوه ، دعیسویانود مدافعت جوش د منځه ولاړ او حالات ارام شول. عثمانی فوځونو خپلی توری په نیامو کی کیښودی ، سلطان محمد خان دخپلو ملګرو سره یوځای په خپل اس سپور د دیوال د لویدلی برخی څخه راتیر اوښار ته راننوت اوځان یی دایا صوفیا چرچ ته ورساوه. دلته هغه ستنی ته چی د ترکانو ماتی یی ورسره تړلی وه په زرګونو عیسویانو پناه اخستی وه ورغی.

کله چی دسلطان آس دی ستنی ته ورسید نو په زرګونو عیسویانو خپل سرونه راپورته کړل اوداسمان په لور یی کتل چی هغه اسمانی فرشته به توره په لاس راکیوزی او ترک سلطان به دخپلو ملګرو سره یوځای ددی ځایه باسی او دماتی سره به یی مخ کوي، خو سلطان محمد خان دهغی ستنی څخه ور تیر شو اود ایا صوفیا دروازی ته ورغی ، په دی وخت کی نه کومه فرشته د اسمانه راښکته شوه او نه درومیانو ماتی په فتحه بدله شوه. په کلیسا کی را ټول شوی خلک په اخری وختوکی دغیبی کومک منتظر وو. ان تر دی چی ددی کلیسا په اړه دغه توهماتی عقیده دسلطان په لاسو د تل له پاره په خاورو بدله شوه.

نن هغه سلطان محمد خان نه و ....بلکه « سلطان محمد خان فاتح» و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاسم بن هشام هم د سلطان سره یوځای د ایاصوفیا تر مخه د خپله اسه کوز شوی و ،هغه ددی نه مخته هم ځو ځلی دلته راغلی و. لا تراوسه سلطان همدلته دایاصوفیا په دروازی کی و چی قاسم په ډیره بی صبری سره ایا صوفیا ته ور ننوت. د چرچ په هال کی دهغه پیژندونکی راهبانی او پادریان سره را ټول شوی و. ټول قاسم ته په حیرانتیا سره وکتل اودهغه په فاتحانه راننوتلو سره یی سرونه ټیټ کړل. خوقاسم غوښتل سوینا ته ځان ورسوی. هغه ته سوینا هیچری هم تر سترګو نه شوه.په منډه پاس منزل ته ولاړ. او په بیړه یی ځان د سونیا خونی ته ورساوه.

کله یی چی دسونیا دکوټی دروازه پرانستله نو بی اختیاره یی آه وویل ....ځکه سونیا دخپلی کوټی په منځ کی پرته وه ، دهغی په ګیډه کی یو توره ننویستل شوی وه. د سونیا وینه په فرش باندی بیدله. سونیا په وینو کی لت پت وه خو خپلی سترګی یی د دروازی په لور نیولی وی ،،،

قاسم ورمنډه کړه او سونیا ته یی ځان ور ساوه. خو هغه مړه شوی وه. دهغی سترګی پرانستی وی اوهغه د وعدی په مطابق اوس هم دقاسم منتظریوی. قاسم دهغی په سترګو باندی لاس کیښود او په لوړ اواز یی انا لله و انا الیه راجعون وویل. قاسم دحالاتو څخه داسی وانګیرله چی سونیا په خپله خپل ځان نه دی وژلی بلکه هغه وژل شوی ده . دهغه ذهن د شاګال په لور ولاړ او فکر وکړ چی دا دهمدی مکروه انسان کار دی. دقاسم په سترګو کی دشاګال انځور راګرزیده اوسترګی یی د وینو نه ډکیدی.

سلطان محمد فاتح دخپلو ملګرو سره وعده کړی وه چی دماسپښین لمونځ به په ایا صوفیا کی کوی .په دی اساس سمدلاسه دایاصوفیا د هال څخه چوکی لری کړل شوی اوپه ایا صوفیا کی دسلطان محمد د الله اکبر اواز پورته شو. سلطان اودهغه ملګری د الله په دربار کی په سجده پریوتل. په دی وخت کی په ایا صوفیا کی د زرګونو عیسویانو او پادریانو د سترګو څخه اوښکی روانی شوی ، دلمانځه څخه د فاریغیدو وروسته سلطان خپلو جنګیالیو ته حکم وکړ چی ولاړ شي اود قسطنطین لاش ولټوي ،....قسطنطین هلته د سینټ رومانس په دروازه کی د جنګ په جریان کی وژل شوی و. هلته د ډیرو لاشونو تر منځه دقسطنطین لاش وموندل شو چی په جسم یی یوازی دوه زخمونه وو. دسلطان سپاهیانو دقسطنطین سر پری کړ او د سلطان مخی ته یی راوست اوپه دی توګه د قسطنطنیی فتحه مکمله شوه .... بله ورځ سلطان دقیصرانو شاهی محل ته ورغی ، ویی کتل چی په دی پراخه محل کی هیڅ نوع حرکت نه شته. کله چی سلطان دا ورانی ویجاړی وکتلی نو بی اختیاره یی دا شعر له ځانه سره زمزمه کړ.

پرده داری می کند برقصر کسری عنکبوت

چغد نوبت می زند برګنبد افراسیاب (عثمانی دولت)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دی جنگ کی د مسلمانانو په لاسو څلويښت زره عيسويان وژل شوی و. او شپېته زره عيسوی عسکر په بند کی اچول شوی و . دقيصر دکورني هيڅوک هم و نه نيول شول ځکه هغوی ټول په تيښته بريالی شوی وو . ډير يی ايټاليی او يو شمير نورو اروپايی هيوادونو ته تښتيدلی وو. دقيصر يو لمسی څو ورځی وروسته مسلمان شو اوهملته په قسطنطنيه کی واوسيد. بلاخره ددی کورنی نوم اونښه ورکه شوه.

د شاهی محل دکتلو وروسته سلطان هلته داس ځغلولو په ستر ميدان کی خپل لښکر را ټول کړ اود شکرانی لمونځ يی ادا کړ. (هپوډ روم) يواځی د اس ځغلولو ميدان نه وی بلکه دلته به د نوو پادشاهانو دتاج د په سرکولو اعلان هم کيده . همدلته به فاتحو جنرالونو خپله جشنونه جوړول. همدلته به مجرمانو ته سزا ورکول کيده او منحرف عيسويان به په کی سوزول کيده . په تاريخ کی څو ځله دحکومت پر خلاف بغاوتونه دهمدی ميدان څخه پيل شوی و . معلومه نه ده چی داميدان به څو ځله دانسانانو په وينو خړوبه شوی وي،

په هپوډ روم کی دری ستنی نصب شوی وی ، لمړی يی دمسيح نه مخته په څلورمه پيړۍ کی بله يی په پنځمه عيسوی پيړۍ کی اودريمه يی په لسمه عيسوي پيړۍ کی . داستنی ددری بازينطينی شهنشانو له اړخه د يادګار په توګه نصب کړل شوی وی ، سلطان محمد خان فاتح د تر ټولو کوچنۍ ستنی تر څنګ خپل دربار جوړ کړ. په دی ستنی باندی ددريو اژدهاو انځورونه کندل شوی و . کله چی سلطان دا انځورونه وکتل نو دخپله ځايه راپورته شو اودخپلو جنګي غشو په واسطه يی دهغی اژدهاو سرونه ور پری کړل.

په هپوډ روم کی دسلطان دربار جاری و ، هغه نوی احکامات ورکول ، په دی ميدان کی دسلطاني فوځونو اومسلمانانو نه علاوه په زرګونو عيسويان هم موجود وو . نن دقسطنطنيی خلک دخپل نوی پادشاه دکتلو له پاره راغونډ شوی وو. عثماني فوځ د پرون راهيسی په ښار کی امن وامان قايم کړی و ، سلطان اعلان کړی و چی دقسطنطنيی دښاريانو هرڅه په امان او محفوظ دی. همدا علت و چی نن د مفتوح قوم هر کس په ويره ويره تر دی ځايه راغلی و .

قاسم بن هشام دسلطان دربار ته لږ څه ځنډن راغلی و . هغه ټوله ورځ په بندرګاه کی ګرزيده . هغه ته د شاګال د پيدا کيدو له پاره يو تيز بحری جهاز او څوکسه عسکرو ته اړتيا وه . خو تر ماسپښينه پوری قاسم کومه پريکړه نه وه کړی ،په حقيقت کی هغه اوس دقسطنطنيی څخه وتلای هم نه شو. ځکه سلطان هر وخت هغه ته اړتيا درلوده . خواوس قاسم پتيیلی وه چی د مارسی دپيدا کيدو له پاره به د سلطان سره نيغ په نيغه خبره کوي. اوبيا به په دی مشن باندی دسلطان د اجازی سره سم کار کوي .دقاسم کورنۍ هم همدلته په قسطنطنيه کی مقيم شوی و . دهغه خلک چی خپل کورونه يی پری ايښی و دهغوی په کورونو کی د مسلمانانو کورنۍ ځای په ځای شوی وی. حميرا هم ورسره همدلته يو ځای وه . خو قاسم غوښتل د مارسي لټون وکړی. قاسم د هپوډروم ميدان ته راغی...اونيغ د سلطنت د عمايدينو ټولی ته ور روان شو ، تر اوسه هغه څو قدمه اخستی و چی يو ناڅاپه ودريد. هغه ته يو پيژندل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی ځیره مخته راغله اوهغه مقرون وو . دا هغه یونانی سالار و چی قاسم ورسره د ماهی نیونکو په کلی کی لاس و گریوان شوی و . ځکه همدی مقرون روزی تښتولی وه او بیا قاسم دروزي دپیدا کولو له پاره په یونانی عسکرو حمله کړی وه . مقرون په عام لباس کی و اودعامو کلیوالو خلکو په ځیر یی په سر ټوټه راتاوه کړی وه . هغه ته د مقرون په ځیری کی یو ډول تجسس پیدا شو ، داسی معلومیده چی هغه په چا د لټی پسی دی . مقرون دسلطانی غونډی څخه بی پرواه دقسطنطنیی په خلکو کی گرزیده . هغه د یوه یوه شخص مخ ته کتل . دقاسم شېږم حس رابیداره شو په دی خاطر یی دسلطاني دربار په لور د تللو په ځای دمقرون په لور مخه کړه .

مقرون تر ډیره وخته پوری دچاپلټنه کوله .دحالاتو څخه یی داسی ډاگیزیده چی په بیړه کی دی خوکله یی چی خپل مطلوبه کس پیدا نه کړ نوبیا د غونډی څخه ووت .قاسم یی تر شا شو ، مقرون پیدل روان و اوقاسم په زړه کی دعا کوله چی همداسی پیدل ولاړ شي . ځکه که مقرون په اس باندی سپور شوی وی نوبیا قاسم هغه نه شو تعقیبولی . مقرون د ښار دکوڅو څخه ووت او دشرق په لور روان شو ، دی لوری ته دښار ابادی کمه وه . ځکه چی په دیوال کی کومه ستره دروازه نه وه . دادقسطنطنیی شاتنۍ برخه وه . مقرون د اوږدی فاصلي وروسته دشمال شرق په لوری کنډراتو ولاړ . دقاسم تجسس نور هم زیات شو . په دی پوه شو هرومرو کومه خبره شته ....او خبره هم د راز ده... قاسم د مقرون او خپل ځان ترمنځ دومره واټن پریښود چی مقرون د تعقیب احساس ونه کړی.

بلاخره قاسم ته یو مات اووران ویجاړ عمارت تر سترگو شو ، دا دکوم پخوانی چرچ عمارت و . دعمارت په دروازی باندی صلیب نصب کړی شوی ، مقرون همدی کنډر شکله عمارت ته ور ننوت . قاسم چی وکتل مقرون هغه زوړ عمارت ته ور ننوځی نو لږ څه گرندی شو ، ځکه هغه غوښتل وپوهیږی چی مقرون دلته د چا سره د کتلو اود څه مقصد له پاره ورغلی دی ، قاسم په ډیره منډه ځان د چرچ عمارت ته ورننژدی کړ.

دقسطنطنیی داسیمه د سترو ستر غونډیو د یوی لړۍ څخه جوړه شوی وه . اودا کنډر شکله چرچ په همدی غونډیو کی پروت و. قاسم نیغ چرچ ته د ورننوتلو په ځای د چرچ خواته وگرزید او دشا له لوری چرچ ته راغی .دچرچ شاته هم یوه دروازه وه . خو دا دروازه بنده وه ، قاسم دروازی ته ورنژدی شو او د دروازی د سوریو څخه یی ددننه ځای اندازه واخسته . هغه ته د وچو پاڼو او دغښو دجالو پرته نور څه تر سترگو نه شول.....هغه حیران شو چی مقرون چیری ولاړ. قاسم رامنډه کړه او د نیغی لاری څخه چرچ ته راغی .توره یی را وویسته اودهر ډول حالاتو له پاره یی ځان تیار کړ.

قاسم په ډیر احتیاط سره چرچ ته ورننوت . خودلته هیڅوک هم نه وو . دا ډیر کوچنی چرچ و ، قاسم هلته په وچو پاڼو باندی پښی ایښودی او ددیوال تر څنگ ولاړ خو دغه چرچ دیوی ستری غونډۍ سره نښتی و .....یعنی د چرچ دروازه د غونډۍ لوری ته پرانستل کیده . قاسم په احتیاط سره دروازه پرانسته او هلته یی دیوی حجری په کتلو حیرانتیا احساس کړه خو هغه حجره هم خالی پرته وه . هغه دمقرون پسی گرزیده خو دمقرون درک نه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

معلوم. دا کوچنۍ حجره په حقیقت کی ددی غونډۍ د تراشلو څخه جوړه شوی وه. اودکوم پادری دعبادتځای له پاره استعمالیده. خو اوس دا خونه هم خالی وه . ددی ځای د خالی پیداکیدو سره دقاسم شپږم حس په حرکت راغی اودخطر احساس یی وکړ. ځکه قاسم په خپلو سترګو وکتل چی مقرون چرچ ته را ننوت. خو اوس هغه غائب شوی و.

په همدی وخت کی هغه فکر وکړ چی شونی ده چی ددی حجری دروازه بلی کومی لوری ته وتلی وی،په همدی خاطر یی دیوالونو ته په غور سره وکتل ، دحجری دفرش دپاسه په یوه کونج کی د وښو ډیری لګیدلی و، قاسم سمدلاسه مخته ورغی او هغه واښه او ګیاه یی دهغه ځایه لری کړه .....دلته ریښتیا هم یوه لاره پیدا شوه. ددی دپاسه د لرګیو یوه کلکه تښته اینبوول شوی وه. قاسم دغه تخته لری کړه ، ورلاندی یو سرنګ و خو دفرش نه سرنګ ته باید قاسم اته فته ټوپ وهلی وی. په سرنګ کی دومره تیاره وه چی قاسم که په کی ورکیوتی وی نو هر څه په کی شونی وو. ځکه هغه نه پوهیده چی مقرون به دسرنګ په کوم ځای کی پټ شوی وی. خو قاسم ددی خطر اخستو ته تیار و. نو هغه سرنګ ته دورټوپ کولو په ځای ځان په سرنګ کی را ځوړند کړ او لږه شیبه وروسته هغه په سرنګ کی وو .لمړۍ قاسم ته څه نه تر سترګو کیدل خو وروسته یی سترګی د تیاری سره عادي شوی اوخپلی مخی ته یی یو اوږود سرنګ کوت. دا سرنګ دشرق په لور ته او نژدی نیم کوس اوږودوالی یی درلود. قاسم داسی و انګیرله چی دا سرنګ به ددیوال شرقی برخی لاندی تیریږی ، ددی معنی داشوه چی دا سرنګ به قسطنطنیی څخه تیریږی او بیرون تر پاسفورس پوری په رسیږی، ځکه چی نژدی لږ مخته قاسم ته رڼا تر سترګو شوه. اوس قاسم په سرنګ کی هر څه کتل خو مقرون یی نه کوت. لږ څه وروسته قاسم بیړه وکړه او په منډه دسورنګ څخه ووت ، ځکه هغه نه غوښتل مقرون په کشتۍ کی کیني او ددی ځایه ووځی. هغه پریکړه کړی وه چی مقرون به نیسي او ډیرو شیانو په اړه به تری پوښتنی ګرویزنی کوي.

لږه شیبه وروسته قاسم د سورنګ نه بیرون ووت. دا د قسطنطنیی شاتنۍ برخه وه ، څنګه چی قاسم د سورنګ څخه راووت نو سمدلاسه یی سترګی په فاسفورس ابنا کی په یوی لنګر اچونکی جهاز ور ونښتی. د جهاز بادبانونه پرانستی و او دساحل څخه پنځوس ګزه لری ولاړ و. په دی جهاز باندی دهیچا بیرغ نه و. خو د جهاز د رنګ د کتلو سره دقاسم تندي وغوړید .ځکه د جهاز ټولی تښتی توری کړل شوی وی ، کیدی شی دشپی په تیارو کی د نه په نښه کیدو په خاطر داکار کړل شوی وي خو دقاسم په ذهن کی د ډیوډ الفاظ راوګرزیدل. ډیوډ ورته ویلی و چی د شاګال جهاز تک تور دی ، دقاسم ټول حسونه رابیداره شول. ځکه هغه چی دکوم جهاز پلتنه کول هغه پخپله دهغه مخی ته ولاړ و. په قاسم باندی قدرت مهربانه شوی و. مکروه شاګال مارسي همدی جهاز ته راوړی وه. خو په دی وخت کی قاسم د خپل شاوخوا غونډیو لوری ته متوجه شو اوس نو قاسم مقرون له یاده ویستلی و. اود شاګال په اړه یی فکر کاوه. د غونډیو له اړخه قاسم یو اواز واورید. بلکل همداسی اواز لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک چې کوم شي په اوبو کې غورځوي...قاسم يو دم ښې لورې ته منډه کړه ، توره يې راوويسته ، او په لاس کې يې ونيوله. په يوه منډه يې ځان غونډۍ ته ورساوه.

قاسم د مقرون تر مخه ولاړ و....ددې غونډيو په منځ کې داوبو په غاړه دمقرون کشتۍ ولاړه وه. خوکله چې قاسم ور ورسيد نو مقرون په کشتۍ کې سپور شوی و. په يقينې توګه چې مقرون به دشاګال د جهاز په لور ورته. مقرون لا تراوسه پورې قاسم نه و کتلی. ځکه قاسم دمقرون څخه په لوړه ولاړ و او دهغه ځايه يې دجهاز ځارنه کوله. قاسم پريکړه کړې وه او د لږ څه ځنډ پرته يې په مقرون باندې ور ټوپ کړ.... دوی دواړه په کشتۍ کې ور پريوتل. دټوپ د وهلو په وخت کې دهغه توره د هغه په لاس کې وه. د راټوپ کولو سره سم دهغه توري د مقرون سر دوه ځايه کړی و. خو مقرون لا تراوسه ژوندی و، قاسم يو ځل بيا خپله توره دهغه په وجود کې ورننويسته. مقرون چغې په ستونې کې وچې شوې ، هغه دمړينې نه مخته قاسم پيژندلی و ....مقرون له منځه ولاړ ، قاسم مقرون دکشتۍ نه لاندې په اوبو کې را پريوست ، او د پاسفورس اوبه يې پرې تکې سرې کړې.

اوس نو د قاسم کشتۍ د شاګال دجهاز په لور ور روانه وه. قاسم په زړه کې دا ويل چې که همدا جهاز دشاګال جهاز وي نودهغه مارسي به ورته همدلته تر لاسه شي. لمر ښه تيز و او قاسم په پوره بيړه خپله کشتۍ د شاګال د جهاز په لور ورځغلوله

اوبيا لږه شيبه همغه څه وشول چې قاسم ته وريپښيدل. کوم چا د جهاز د عرشې نه قاسم کتلی و. دا دمقرون په خير کوم عسکر و چې د قاسم کشتۍ يې د جهاز په لور په حرکت کې ليدله ، هغه په يوه منډه د جهاز د عرشې څخه راکيوت ، لږه شيبه وروسته قاسم وکتل چې ددې سپاهې سره يو ځای دقسطنطنې تر ټولو پراسراره انسان شاګال هم د جهاز عرشې ته را وخوت. قاسم ډير خوشحاله شو ، او ډاډمن شو چې دا جهاز همغه دشاګال جهاز دی. خواوس دقاسم له پاره تر ټولو ستره خطره پيدا شوې وه. کله چې شاګال وکتل قاسم يې د جهاز په لورې ور روان دی نو هغه کله غوښتل چې قاسم دې دهغه جهاز ته ور وخيژي. خو قاسم هڅه کوله تر مارسي ته ځان ور ورسوي ، هغه دهر ډول خطرې ګاللو ته ځان تيار کړی و. هغه لا د شاګال د جهاز نه کافي لرې و چې شاګال دخپل جهاز لنګر پورته کړ او جهاز يې په اوبو کې خوشې کړ،شاګال دمقابلې کولو په ځای د تيښتې لاره اختيار کړې وه. که شاګال دخپل جهاز بادبانونه هم پرانستې وي نو دهغه د جهاز رفتار به د قاسم د کشتۍ دوه برابره شوی وی اوقاسم به هيڅکله هم نه وی توانيدلی د شاګال جهاز ته ور ورسيږي. خو قاسم هم خپله کشتۍ ګړندۍ کړه او دهغې رفتار يې دوه هومره زيات کړ او په ډيره چټکۍ سره يې هغې لورې ته ورځغلوله.

کله چې دقاسم دکشتۍ او هغې جهاز تر منځه واټن يوازې شل قدمه پاته شو نو دجهاز بادبانونه په يوه ټکان سره پرانستل شول.او جهاز په سمندر کې ور پريوت. دقاسم له پاره هغه وخت ډيره ستونزمنه شوه چې د جهاز څخه د قاسم په کشتۍ باندې د غشو باران پيل شو ، قاسم هڅه کوله ځان يوې لورې بلې لورې ته کړي ، په دې خاطر به

(c) ketabton.com: The Digital Library

غشي د کشتۍ په لرګيو کې ننښتل. خوپخوا تر دې چې قاسم ځان سنبال کړي دغشو بله حمله پرې راتله.د شاګال کسانو په پوره قوت سره خپل غشي ورول ، پخپله شاګال د جهاز په عرش باندې ولاړ واو ددې کار څارنه يې کوله، په دې وخت کې قاسم يوه عجيبه پريکړه وکړه، هغه يو ناڅاپه د کشتۍ څخه ټوپ کړ اوپه اوبو کې يې ځان وغورځاوه. اوس نو شاګال اودهغه کسان ډير وارخطا شول ځکه قاسم په اوبو کې غوپه خوړلې وه او ځان يې غايب کړی و.

اوبيا چې کله هغه را ښکاره شو نوهغه دتور جهاز په يوې څنډې باندې د ورختلو هڅه کوله. قاسم خپله توره په خوله کې نيولې وه. او په دواړو لاسو يې د جهاز جنګلې نيولې وې. دلږ څه کوشش نه وروسته هغه په جهاز کې سپور شوی و، د شاګال کسان هم دهمدې هيلې سره دجهاز څلورو اړخونو ته ځغليدل. ځکه هغوی پوهيدل چې دهغوی دښمن به کوم اړخه څخه جهاز ته را خيژي. خو هغوی ته هغه وخت معلومه شوه چې قاسم توره په لاس دهغوی تر مخه ولاړ و. په دې وخت کې د شاګال دوو کسانو په قاسم حمله را اوړه خو د قاسم په څير تورزن ته ماتې ورکول څه اسانه کار نه و. ددوی څخه يو کس قاسم له منځه يوړ خو د بل سره دمقابلې په وخت کې د شاګال نور سپاهيان هم رامنځته شول ، خو قاسم زړه کوچنی نه کړ ، هغه په يوه وخت کې دشاګال د اوو کسو سپاهيانو سره جنګيده. قاسم په منځ کې ولاړ و او اوه کسه سپاهيان تر ی شاوخوا . هغه د طاهر ورور او د هشام زوی و. دعربو ډير تکړه ځوان او د توری وهلو ستر ماهر. د لږ څه وخت مقابلې وروسته اوو واړه سپاهيان ستومانه شول ، ځکه چې قاسم غوښتل هغوی په همدې ډول ستومانه کړي،په دې وخت کې قاسم دداسې يوه داو څخه کار واخست چې دشاګال دوه سپاهيان يوځای دخپلو تورو ښکار شول. په زمکه دهغوی دپريوتو سره سم قاسم د يوه بل کار هم وختم کړ.

دجهاز بادبانونه پرانستي و اوپه چټکۍ سره مخته روان و. په همدې وخت کې دقاسم په زړه کې يو فکر راپيدا شو ، د جنګ ځای يې پريښود او په يوه منډه يې ځان د جهاز هغې برخې ته ورسو چې هلته د جهاز اخری تختې لګيدلې وې. پاته پنځه کسه سپاهيانو هم دهغه پسې ور منډې کړې ،هغه د جهاز داخری کونج پوری منډه کړه ، په دې ځای کې د لرګيو کمزوری جنګلې لګيدلې وې ، دقاسم پسې راځغليدونکي پنځه واړو خپل ځانونه کنترول نه شو کړای او د لرګيو جنګلې يې ماتې کړې اوپه اوبو کې ور پريوتل. اخری دوه کسو سپاهيانو ماتې جنګلې نيولې وې او ځوړند شوي و. اوس نو قاسم ور مخته شو اودهغوی دواړو کار يې هملته ورختم کړ.

جهاز په پوره قوت سره د بحر مارمورا په لور ور روان و. قاسم ويريده چې هسې نه چې هغه دری کسه په سمندر کې لويدلې کسان بيرته جهاز ته را ونه خيژي خو هيڅ پروا يې ونه کړه او بيرته د جهاز دننۍ برخې ته ورغی. قاسم دخپل ټول جنګ په دوران کې شاګال هيڅ و نه کوت. دلته دری کابينه جوړ کړل شوی و. قاسم دخپلې توری سره بيل بيل کابين وکوت. خو شاګال يې تر سترګو نه شو. قاسم سمدلاسه د دننۍ برخې څخه راووت او د جهاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

عرشی ته یی ځان ورساوه ، هغه وار خطا و تر څو ووینی چی شاګال خو چیری نه دی تښتیدلی. هغه په دی فکر کی و چی ایا شاګال به ځان پخپله سمندر ته ور غورځولی وی؟ ..

په دی وخت کی قاسم ته د جهاز د تاخانی په اړه فکر راپیدا شو ، سمدلاسه را ښکته شو او د تاخانی د زینی د پیدا کولو په هڅو کی شو. هلته لاندی هغه د لرګیو څخه جوړه شوی یوه پاتخه وکتله. اوس نو هغه د چیتاپه څیر سخت متوجه و. د لاندی کیوتو په وخت کی قاسم هڅه کوله چی دپښو اواز یی څوک وا نه وري ،خو کله چی لاندی منزل ته ور ښکته شو نو یو برچه یی مخته وویشتل شوه. سمدستي په خپل ځای کیناست. برچه د هغه شاته دیوال باندی ونښته.

دا برچه دهغه سخت دښمن شاګال ویشتلی وه. په همدی وخت کی د قاسم سترګی په شاګال باندی و نښتی. شاګال د جهاز په تاخانی کی موجود و. خو دقاسم نظر دشاګال تر څنګ دهغه شاته په مارسی باندی هم ولګیدی. قاسم شاګال هیر کړ او دمارسي په غم کی شو. دمارسی حال ډیر خراب و. لږ څه دمخه شاګال د مارسي رسیٖ پرانستی وی ، هغه غوښتل مارسی له ځانه سره وتښتوی خو په همدی وخت کی پری قاسم را ورسید. شاګال د قاسم دکتلو سره سم په دیوال ځوړند د اوسپنی تبر راواخست. کله چی قاسم د شاګال په لاس کی تبر وکوت نو ورته په خندا شو ،ځکه دی لرګی پریکونکی تبر دقاسم دتوری مقابله نه شوه کولی. اوس نو کله چی قاسم د شاګال په لور دحملی کولو له پاره ورته نو شاګال به سمدلاسه دمارسی شاته ځان پټاوه،دهغی ستونی به یی خفه کاوه او قاسم ته به یی ویل:

« قاسم بن هشامه توره وغورزوه او که نه د محبوبی څټ به دی ورمات کړم.»

کله چی قاسم مارسی ته وکتل نو دهغی سترګی د ډیر درد نه بیرون راوتلی وی. دهغی ستونی ددومره فشار لاندی و چی اواز یی هم نه شو ویستلی. قاسم ددی منظر په کتلوسره سمدلاسه خپله توره وغورزوله. د توری د غورزولو سره سم شاګال مارسی پریښوده او لکه د وږي لیوه په څیر یی په قاسم باندی حمله وکړه ، قاسم د شاګال د ګذار څخه دخوندی پاته کیدو له پاره تیار ولاړ و ، شاګال خپل تبر په دواړو لاسو ونیو او د قاسم سر ته یی راخلاص کړ قاسم خپل سر ټیټ کړ اود شاګال تبر په پوره قوت سره د جهاز په لرګی ولګید او هملته ونښت. دجهاز دلاندی برخی یوه ستره ټوټه ماته شوه. خو شاګال ډیر ژر خپل تبر بیرته راوویست او په قاسم باندی دبل ګذار له پاره په دوو ثانیو کی ځان تیار کړ. د قاسم له پاره دشاګال ددویم ګذار څخه خوندي پاته کیدل ډیر ستونزمن وو ،خوبیا هم د قاسم قسمت دهغه سره یاری وکړه اودشاګال دویم ګذار هم خالی ولاړ. د جهاز د تختو دماتیدو په اساس جهاز کی اوبه را ننوتی او رو رو داوبو نه ډکیده. خو شاګال د قاسم په خیال کی پاګل شوی و. په پرلپسی توګه یی په قاسم باندی حملی کولی او قاسم به هر ځل خپل ځان څنګ ته کاوه. داوبو د زیاتوالی په اساس د قاسم پښه هلته وښویده. اوس نو د سمندر اوبه لکه دنلونو په څیر په جهاز کی را روانی وی اودجهاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغرقیدو خطر وار په وار زیاتیده. داسی وخت راغی چی قاسم د شاګال د حملو نه شاته ورته. په دی وخت کی مارسي د شاګال د نظر څخه غایبه شوه. مارسی د موقع نه ګټه پورته کړه اوپه اوبو کی ولاړه او قاسم توره یی راواخسته. شاګال د مارسي ددی کار څخه پوره بی خبره و. اوس نو مارسی ته دشاګال د خبریدو پرته بله لاره نه وه. دبله اړخه وخت هم کم و. ځکه جهاز هر وخت ډوبیدی شو. په دی خاطر مارسي دشاګال په لور ور منډه کړه اوددی نه مخته چی شاګال په قاسم باندی اخری ګذار وکړی...ځکه چی قاسم په ډیر بد ځای کی را ګیر شوی و... کله چی شاګال خپل تبر پورته کړ ، نوبیرته یی تبر زمکی ته رانغی ، ځکه چی دمارسي توره د شاګال په ملا کی ور ننوتی وه.او دکوم حلال شوی غوایی په څیررمباړي کړی.

قاسم او مارسي په یوه منډه د تاخانی څخه راووتل او د جهاز سره یوی تړلی کشتۍ ته یی ځانونه راورسول. څنګه چی قاسم او مارسی دجهازه کشتۍ راپرانسته اوپه کی کیناستل په همغه وخت کی دجهاز ټوله برخه په اوبو کی ډوبه شو اوغرق شو. او قاسم اومارسي دواړه د شاګال د جهاز دغرقیدو نه وروسته دپاسفورس په اوبو کی بیرون راوتل.

دبله اړخه د هیوډ روم په غونډه کی سلطان د ټولو عیسویانو له پاره دامن وامان اعلان کړی و. هغوی چی په خپلو کورنو اوشتمنیو باندی پراته دی اوهغوی چی په خوشحالۍ سره یی اطاعت قبول کړی و ، هغوی ته اودهغوی اموالوته به هیڅ ډول زیان نه ور رسیږی. دعیسویانو دنورو کلیساو تر څنګ به ایاصوفیا په همغه شکل اوښه پاته وي. بطریق اعظم د سلطان مخی ته راوغوښتل شو او ورته وویل شول چی ته به همغسی بطریق اعظم اوسی.اوستا په مذهبی واکمنی کی به هیڅ ډول مداخله نه کیږي ،سلطان محمد فاتح په خپله د یونانی چرچ پالنه ومنله. اوبطریق اعظم ته یی همغسی واک ورکړ لکه عیسوی سلطنت چی ورکړی و .دکلیسا د اخراجاتو د پوره کولو له پاره یی ستر ستر جاګیرونه ورویښل ، بندی فوځیان چی دجنګ په وخت کی نیول شوی ، سلطان دخپل فوځ څخه په پیسو واخستل اوازاد یی کړل. اوهغوی یی د قسطنطنیی په یوه خاص ځای کی اباد کړل. ددی سوبی نه وروسته سلطان محمد فاتح و کتل چی د قسطنطنی ډیر کورونه وران ویجاړ پراته دي ، دهغوی د ابادیدو له پاره یی مسلمانانو ته د ورتلو بلنه ورکړه او دکوچنۍ اسیا څخه یی د پنځه زرو مسلمانانو کورونه هلته قسطنطنیی ته منتقل کړل. هغه خلک چی دقسطنطنیی څخه تښتیدلی و سلطان هغوی ته دبیرته راستنیدو بلنه ورکړه او هغوی یی دی ته تیار کړل تر څو بیرته خپلو پخوانیو کسبونو او کارونو ته راوګرځي او دښارپه ابادیدو کی برخه واخلی.

د پخوانیو قرنونو د رواجونو په اساس مفتوحین مال او ځان ټول دفاتحینو په ملکیت کی راته .اروپایی سلطنتونو دهمدی رواجونو په پوره کولو کی هیڅ وخت نه ضایع کاوه او په دی لاره کی یی دهیڅ ډول ظلم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیری څخه دریغ نه کاوه خو ددوی په مقابله کی هغه وخت چی ترکان قسطنطنیی ته ور داخل شول هلته یی امن وامان قایم کړاو د مروت داسی بیلګی یی پریښودی چی دوستان او دښمنان یی ټول ځانته حیران پاته کړل.

د فتح په لمړی ورځ سلطان اعلان وکړ چی هر هغه څوک چی سیدنا ایوب انصاري رضی الله تعالی عنه قبر پیدا کړی نو هغه ته به انعامات ورکړل شی . د فتحی په دریمه ورځ یو ډیر زوړ بزرګ دوو مسلمانو عسکرو ته د ابوایوب انصاری مبارک قبر په ګوته کړ ، خو بیا هغه زوړ شخص هیڅکله هم تر سترګو نه شو . سلطان محمد خان فاتح د ابو ایوب انصاری دمزار تر څنګ یو جومات جوړ کړ چی په تاریخ کی د « جامعه ابو ایوب » په نامه مشهور شوی دی. سلطان قسطنطنیه خپل دارالسلطنت وګرځاوه اود همدی ښاره یی نور پاته ممالک لکه یونان ، سربیا ، بوسنیا ، موریا ، طرابزون ، سنیوپ ، مجمع الجزایر ،کریمیا ، والیشیا ، البانیا ، هزریګونیا ، وینس ، روډس او اوټرانټیو .... سوبه کړل . او په عثمانی سلطنت کی یی راګډ کړل.

قاسم دخپلی کورنۍ سره یوځای هملته په قسطنطنیه کی میشت شو ، او په قسطنطنیه کی یی کور د زوړ عباس تر سترګو لاندی شین او سمسور وګرزید . اوس د قاسم دوه ښځی وی ، دقاسم ښځی حمیرا د قاسم لمړی ښځه دسر په سترګو و منله ، مارسي دقاسم څخه ټول داستان اوریدلی و ، اوس نو هغی دقاسم په کور کی خپل ځان اوخپل ژوند د خپل وخت دبهترینو او خوشحاله وختونو څخه شمیرل.

دقسطنطنیی دسوبی نه پنځلس ورځی وروسته یوه عجیبه پیښه رامنځته شوه ، قاسم د شپی غذا دخپلی کورنۍ سره وخوړه اوبیا یی خپلی قصی پیل کړی. په دی وخت کی د کور په دروازه باندی ټک ټک وشو. دقاسم وریرونو علی اوعمر ددروازی په لور ورغلل. لږ څه وروسته دهغوی کمری ته یوه محجوبه ښځه را ننوته. زوړ عباس چی دغه په پرده کی ښځه وکتله نو خپلی کورنۍ ته یی وویلی : « ورشي او هغی ته ښه راغلاست ووایی. پوهیږئ چی دا څوک ده ، دا هم زما لور ده ، عباس دی پرده کونکی ښځی ته وویل « لوری نقاب دی لری کړه . داستا خپل کور دی.... ایا ته ځآنته راغلی یی ، عبدالله دی له ځانه سره نه دی راوړی.، عبدالله څه شو ؟ خو تاته زمونږ دکور پته چا درکړه ؟

عباس په پوره جوش سره لګیا و ، دکور ټول خلک حیران پاته وو . دعباس لور مریم ، مارسی ، حمیرا مخته راغلی او دخپلی میلمنی سره یی روغبړ وکړ او هغی ته یی دکیناستو له پاره وویل. هغه ښځی عباس ته وویل چی دهغه خاوند عبدالله هم دهغی سره یو ځای راغلی دی خو بیرون د بګۍ سره ولاړ دی.

عمر او علی دعبدالله پسی ور ووتل. قاسم چی ددی پرده کونکی ښځی اواز واورید نو ټکان یی وخوړ. ځکه هغه ته دا اواز پیژندونکی معلومیده. تر اوسه هغه په همدی فکر کی و چی هغه ښځی دخپل مخ څخه نقاب لری کړ. په همدی وخت کی د زاړه عباس غږ هم تر غوږو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« دا زما لور «روزی »ده، دا یوه معصومه ماهی نیونکی وه ، تیر کال په همدی ورځو کی د جان جستېمانی عسکرو په زور راپورته کړی وه، اتفاقا چی په هغه وخت کی مونږ هم هلته ور ورسیدو .... مونږ عیسوی ځواکونو ته درس ورکړ. اوبیا مو روزي له ځانه سره د « رومیلی کلا » ته یوړه. روزی هلته په رومیلی کلا کی دری ځلور میاشتی زمونږ خدمت کاوه ، ددی قصه ډیره دردناکه او د اوریدو لایقه ده.

دقاسم دماغ همداسی خوتیده. وجود یی په لړزان و. دا خو همغه روزي وه چی د ماهی نیونکو په کلی کی یی دقاسم له پاره هر ډول خطره په ځان اخستی وه. هغی هم دسونیا په څیر په قاسم باندی زړه بایلودی و.او دهغه په انتظار کی یی هر شپه دمینی اومحبت خوبونه کتل.

هو ! دا هماغه روزی ده ، د رومیلی په کلا کی کله چی زاړه عباس مختلفی قصی بیانولی په دی وخت کی د شهزادګۍ حمیرا نوم هم مخ ته راغلی و ، روزی هم دقاسم په اړه داخبری اوریدلی وی. او په دی پوه شوی وه چی دهغه محبوب چی د یوه رومي پادری په کالیو کی ددی سره یو ځای شوی و دحمیرا خاوند قاسم بن هشام دی. کله یی چی دا واوریدل چی قاسم بن هشام د بل چا شوی دی نوبیا روزی دهغه په اړه خوبونه کتل پریښودل او د زور عباس د لور په څیر یی په رومیلی کلا کی واړول. دری څلور میاشتی وروسته بیا زوړ عباس خپل یو ډیر تکړه سپاهی عبدالله ته په نکاح کړه او دمسلمانیدو وروسته روزی خپل کور اباد کړ.

نن روزي د خپل خاوند سره یو ځای دعباس کتلو ته راغلی وه نو ناڅاپه یی قاسم مخی ته و درید. که څه هم روزی لږ څه وویریده خو قاسم په ډیره بده توګه ټکان خوړلی و. په څو لمحو کی د روزي سترګود قاسم څخه په زرګونو پوښتنی کړی وی چی د قاسم سره یی دیوه ځواب هم نه و.

کله چی حمیرا د عباس د خولی څخه د روزی قصه واوریده نوبه شرارتی توګه یی د خپل میړه په لور وکتل ،ځکه چی هغی دقاسم دخولی څخه د همدی ځوانی ماهی نیونکی داستان لا دپخوا څخه اوریدلی و. د قاسم څخه نور څه جوړ نه شول نو سر یی ټیټ کړ او دخپلی کمری څخه بیرون راووت.

*****

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پای څو ټکي

دسلطان محمد فاتح دوران په۱۴۸۱ کال کی پای ته ورسید. د ۱۴۵۱ نه تر ۱۴۸۱ پوری ،په دیرشو کالو کی سلطان محمد فاتح په قسطنطنیه باندی حکومت وکړ. د سلطان په وخت کی اسلامی حکومت د اروپا تر لری لری ځایو پوری و غځید.

دسلطان فاتح نه وروسته عثماني حکمران « سلیمان اعظم قانونی » (۱۵۵۰ نه تر ۱۵۲۲) پوری ډیر شهرت وموند . مشهور امیر البحر (خیرالدین باربروسا) دهمدی سلطان په وخت کی مشهور شو ، دخادم الحرمین االشریفین لمړنی لقب تر ټولو دمخه « بایزید» خپل کړی و . خو په عثمانی حکمرانانو کی د خلافت منصب تر ټولو دمخه (لمړی سلیم عثمانی) ته ورکړل شوی و .

اخری عباسی خلیفه « المتوکل» و چی په قاهره کی یی د سلاطین مملوک تر سیوری لاندی ظاهری شان وشوکت درلود خو په حقیقت کی دواکمنۍ څخه بی برخی وو ..... دخلافت پګړۍ (اول سلیم عثمانی) ته په سر ایښوول شوی وه . دمقدسو مقاماتو کنجګانی ، د انحضرت صلی الله علیه وسلم مبارکه توره ، علم او څادر د خلافت دسند په توګه « سلیم» ته ورکړل شوی و . دهمدی وروسته د عثمانی خلفاؤ نومونه په خطبه کی اخستل کیدل.

عثماني سلطنت نزدی شپږ سوه کاله دوام وکړ او د عثمانی خلافت اخری بدنصیبه خلیفه « سلطان عبدالحمید خان ثانی » و ، چی حکومت یی د لمړۍ عمومي جنګ پا پایلو کی له منځه ولاړ. دغه خلیفه په ۱۹۱۸ کال د نظربندۍ په دوران کی ساه ورکړه.

پای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاد قریب الرحمن سعید نورې پښتو ژباړې:

1. اسلامي سیات.(مولانا ګوهر الرحمن«رح») (چاپ شوی)
2. اسلامي ریاست.(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(د چاپ لاندې)
3. خلافت او ملوکیت..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی)
4. پرده..(مولانا ابوالاعلي مودودي «رح»)(چاپ شوی)
5. د حدیثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې.(مولانا عبدالسلام رستمي «رح»)(چاپ شوی)
6. دنبوت پائ.(مولانا عبدالسلام رستمي «رح»)(چاپ شوې)
7. دصلاح الدین یوبي ریښتني پیښې (دایمان پلورونکو داستان) (التمش) (چاپ شوې)
8. د رسول الله(ص) د انقلاب حکمت.(سید اسعد ګیلاني «رح»)(چاپ شوی)
9. یو شمیر نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتوژبو) چې نومونه یې زما په لیکنو کې کتلائ شئ.
10. د بایزید یلدرم تاریخي په زړه پورې ناول.(چاپ شوې)
11. دسلطان علاو الدین خلجیي په زړه پورې ناول.(چاپ شوې)
12. دشیرشاه سورې مشهور ناول(همدا اوس دچاپ لاندې دې)
13. لاسوندونه او وثیقې: د رسول الله ص له وخته تر راشدینو خلفاؤ پورې(ترچاپ لاندې دې)
14. په هیواد کې د سولې د پایښت په اړه زمونږ آند (چاپ شوی دی)
15. (مونږ او توحید) د بشیر احمد لودهي لیکنه (د چاپ لاندې)
16. (دسلطان محمد خان فاتح ، دعثمانی سلطنت د ځوان سلطان ، په زړه پوری داستان) د چاپ لاندی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

17.زيات شمير پښتو مضامين او دانګليسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوي او هم په انګليسي ژبه سياسي شنني ، مقالې او ليکنې چې په پښتو او نګليسي ژبو ورځپاڼو او يو شمير اونيزو او مياشتنيزو کې خپاره شوې دي.(په خواشينۍ سره چې ريکارډ يې له ژباړن سره نشته.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library